MURENULAE SACRAE VESTIS SPONSAE REGIS AETERNI VERMICULATAE OPUS DE PIUILEGIIS...

Virginius Alviset

Digitized by Google

BIBLIOTECA VITT. EMANUELE
13
8 G
16

Digitized by Google

VII 4 2

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

MURENULÆ SACRÆ VESTIS

Sponſæ Regis Æterni Vermiculatæ

OPUS DE PRIVILEGIIS ORDINUM REGULARIUM

QVADRVPLICI SECTIONE PARTITVM,

Ad Tridentini, & Conciliorum antiquiorum ſenſum expolitum:

SUMMORUM PONTIFICUM CONSTITVTIONIBVS, ET EMINENTISSIMORVM Cardinalium Declarationibus illuſtratum:

IURIS VTRIUSQUE SANCTIONIBUS FIRMATUM,

Antiquiorum, & modernorum Theologorum, & Iuriſtarum Placitis aſſertum,

Ac ad temporis præſentis ſtatum accommodatum.

AVCTORE

R. P. D. VIRGINIO ALVISET BISONTINO,

Monacho Ord. S. Benedicti in ſacra inſula Lerinenſium.

CAMPIDONÆ,

Per RVDOLPHVM DREHER,

Anno M. DC. LXXIX.

Digitized by Google

Digitized by Google

PRÆFATIO
AD LECTOREM.

INTER *ſacra ac omninò divina illa ornamenta, quibus affatim auctam, at ditatam à dilecto ſuo Sponſam Canticorum, nobis Scriptura repræſentat ſummè ſui in contemplationem, oculos pelliciunt meos clara illa ac ſpectatiſſima Murenularum ut vocat. Imò jam diu detentos, animum in commendationem pertrahunt.* Murenulas aureas (inquit) faciemus tibi vermiculatas argento. *Nobile certè, ac prorſus dignum ornamentum: ſed & ſingularis opificij. Quamvis autem ad aures ſpectare aliqui putent: Ad collum alij. Lyran. tamen meliùs cenſet, ſpectare ad veſtem, aitque, Murenulas eſſe ornamenti quoddam genus, quod ad oras veſtium circa collum, manusque interdùm ad venuſtatem & gratiam majorem apponitur. Quæ eſt autem veſtis illa Sponſæ Divini amantis, hoc eſt Eccleſiæ tam digna, & Murenulis ſic decorata, niſi ſacri Regularium Ordines, gratiis, Privilegiis, ac favoribus nomine & auctoritate illius ab ejus Vicariis Romanis Pontificibus abundè ditati? De quibus Vates Regius:* Aſtitit Regina à dextris tuis in veſtitu deaurato, circumdata varietate. *Quod enim veſtis illa varietate decoris & ornamenti confert corpori Reginæ: hoc Ordines religioſi in ſua varietate Eccleſiæ. Sed enim ait Origenes, verba illa non ita propriè eſſe Sponſi, ſed potiùs ſodalium ſeu amicorum ejus, aut etiam Sponſæ, qui non infrequenter audiuntur miſcere ſermonem in ſacro illo Cantico: ut ſenſus ſit, quòd tam Sponſus, quàm ejus amici, aut etiam Sponſæ unanimiter ad ſingularis illius ornamenti compoſitionem ſuam artem contulerint, ac Sponſus quidem materiam, hoc eſt aurum ſuppeditaverit, formamque Murenularum indiderit. Ipſa verò Amicorum ejus ſubtilis & ingenioſa induſtria vermiculatas fecerit; Quaſi ſit ſenſus, & ipſi dicant Sponſæ Murenulas illas, quas à Sponſo accepiſti.* Vermiculata argento faciemus. *Id eſt, ut Rabbini legunt.* Cum punctis argenti. *Vel ut Origen.* Cum ſtigmatibus argenti. *Seu ut Ambroſ.* Cum diſtinctionibus argenti. *Aut ſicut Genebrard.* Conſperſas punctis argenteis. *Hîc autem mi Lector, mentem ni fallor, intelligis meam. Hîc propoſitum capis. En Murenulas, quibus Sponſæ veſtis adornatur, placet tibi vermiculatas exhibere: hoc eſt privilegia, quibus Ordines religioſi decorantur ſub annotationibus, & expoſitionibus ſummariis proponere: ut ſicut puncta illa argentea, Murenulis Sponſæ indita, venuſtiores illas reddidêre, pretioque auxêre, ita & privilegia Regularium noſtris his lucubrationibus, & notis illuſtrata, quaſi tot punctis ſignata: ut gratioſa lecta evadent, ſic ad uſum faciliora fiant. Puncta certè ſunt hæ annotationes noſtræ, utpote breves & compendioſæ: Sed & argentea, quia ex probatiſſimorum Authorum ſcriptis aut delibata omnes, aut ſaltem in illis fundata, & velut puriſſimum argentum omni erronearum opinionum ſcoria expurgata.*

Sed

Digitized by Google

Sed fortè inquis. Parum aut nihil in hoc opere defertur conſtitutionibus Summorum Pontificum aut Cardinalium privilegia moderantibus. Reverentiam, Submiſſionem, & Obedientiam omnimodam erga Sedem Apoſtolicam, & Eminentiſſimos Cardinales profiteor, eorumque conſtitutiones omnes ſapientiſſimas & æquiſſimas uſq; ad ultimos apices agnoſco. Cæterùm ſic unius Pontificis voluntati, & conſtitutionibus parendum ſemper putavi, ut ejus prædeceſſores iniquitatis, ignorantiæ, fraudis, & (quod horreret animus vel cogitare) errores non arguamus. Putavi, inquam, ſatius dicere, conſtitutiones alicujus Pontificis, moderativas privilegiorum cadere ſuper aliqua tantùm, aut aliquorum Ordinum tantùm: aut ob omiſſionem alicujus circumſtantiæ non habere vim derogatoriam ſufficientem: quàm dicere hos Pontifices erráſſe, aut nobis illuſiſſe, qui privilegia nunquam, aut non niſi ſub certa ſolemnitate revocanda, ſeu revocabilia conceſſêre.

Dicis, me opiniones nimis largas adſtruere. Verùm, unum te rogo, benigne Lector, nempe ut tuis propriis opinionibus, per tantillum tempus ad partem ſepoſitis, indifferentem ſaltem te conſtituas, priusquam de meis ferre judicium inſtituas. Nam ut notat Aſor. tom. 1. inſt. l. 2. c. 16. Experientiâ didicimus, ita hóminum aliquos ſuis opinionibus adhæreſcere, ac ſi ſaxo alligarentur, ac perinde ac ſi certa, & evidenti ratione concluderent. *Quòd ſi tanta religione idola tua colis, ſi inquam, tuas cogitationes, quaſi revelationes, & certas demonſtrationes reputas, & his tanquam ſaxo, ſaxeus factus adhæres: licèt quidem; nec jam mirum, ſi ſic affectus alienas opiniones reprobas. Interim autem, quod olim cuidam Boetius, hoc mihi tibi fas erit dicere:* Tot eſſe artis hoſtes, quot ignorantes. *Ponantur in lance æquitatis meæ opiniones, perpenſis ſine intereſſe, & paſſione, meis fundamentis & rationibus, & luce meridiana clarius; apparebit, nihil me temerè, neque opiniones nimis largas obtrudere; benè autem favorabiles, ad removendos ſcrupulos, pro conſcientiarum alleviatione, juxta illud* Luc. 3 Erunt prava in directa, & aſpera in vias planas. *Privilegia Ego tracto (materia ſuper omnes favorabilis) & hîc loquor, non ut tetricus Stoicus, ſed Juriſtas imitatus, attentis Juris regulis & principiis. Quòd ſi omnia Jura clamant, favores eſſe ampliandos, quid mirum ſi ego me amplio in adſtruendis & manutenendis privilegiis? Sed & his meis opinionibus (quas una mecum proniſſima devotione cenſuræ Eccleſiæ ſubjicio) ſalvum conductum merentur Doctores, qui priùs illas aſſeruere, & eorum opera probavêre. Tuo enim mi Lector (aut ſi non tuo, at certè nonpaucorum) genio ſervire volui in hoc opere. Videas, quibus ſi aliquid allegatur, ſtatim quis hoc dicat, exquirunt, & Authores expetunt: quaſi præteritorum temporum conditio, non errandi privilegium, priſcis conceſſerit: præſentium ſtatus erroribus nos magis obnoxios genuerit. Quid quod nonnulli, hoc ipſo aliena opera faſtidiunt, quo Authores norunt ſimiles illis Corinthiis, qui in Paulo ſolam corporis infirmitatem attendentes, dona Dei neſciebant æſtimare; ſimiles inquam, illi Imperatori, qui in terra, non niſi mari longè petitos piſces: navigans, non niſi terreſtrium animantium carnes ſuæ in menſa admittebat, quaſi hoc ipſo, cibis ſapor accreſcat, quo remotiore è climate advehuntur. Authorum ſententiæ ſunt eò certiores, quò perſonæ minùs noſcuntur. Horum igitur genio, quaſi prægnantium fœminarum inordinatis affectibus, quadam tenus deſervire volens; en alienis placuit opiniones meas fulcire authoritatibus. Et hoc tam abundè, ut verè queam dicere, quia à me ipſo* non loquor. *Et quia* mea doctrina non eſt mea. *Sed horum omnium, quos Anteſignanos ſequor, quos Patres veneror, quos Magiſtros auſculto, quibus præcinentibus accino: ut qui parat dentem Zoilus operi immittere, horum repellatur numero, authoritate terreatur. Et ſi non meo, illorum ſaltem parcat nomini. Neque enim poteſt, non modò ipſum hoc meum opus, ſed nec ulla*

in eo

Digitized by Google

in eo opinio cenſurari, quin ſimul eadem cenſura afficiat hos Authores, quos eruditio reddidit univerſæ Eccleſiâ venerabiles.

Non omnia tamen Regularium privilegia, me relaturum profiteor. Id enim tentare quis præſumat, præſtare quis ſufficiat? Collectionem ipſorum vocârunt Summi Pontifices, eorum Largitores, Mare magnum. *Et haud abs re; ut enim de mari loquens Propheta ait, ibi eſſe re*ptilia, quorum non eſt numerus. *Sic ſucceſſu temporis, in tantum auctus eſt privilegiorum Regularium numerus, ut jam ſummam aliquam colligere cupienti mihi, viſus ſit imitandus Piſcator Evangelicus, qui cùm* miſsâ ſagenâ in mare, *cœpiſſet non parvam piſcium copiam, non tamen omnes ſibi retinuit; ſed* ſedens ſecus littus, bonos elegit in vaſa, malos verò foras miſit, *ut ait Scriptura. Ad cujus ego imitationem, in tam varia privilegiorum multitudine, quaſi dubius, aut potiùs confuſus hærens, dum ex his alia revocata audio: alia parùm neceſſaria adverto: alia quaſi uſu quotidiano, minùs æſtimata video: alia demùm invidiam parare cognoſco. En hæc pauca illuſtriora, & præſenti tempori magis accommoda ſelegi proponenda. In allegationibus autem meis nullum reſpectum habui ad dignitatem, vel merita ſeu Authorum, ſeu Ordinum, aut Congregationum, ſed ad ſolas opiniones, & ipſas gratias Pontificias; ut ſi fortè nunc unum Authorem vel Ordinem priùs nomino, nunc poſteriùs, non inde putare quis debeat mea mentis eſſe, quemquam alteri præferre, ſed unumquemque in gradu debito relinquens pro officio ſuſpiciens, pro Religione colens, his lucubrationibus meis omnibus prodeſſe cupio, nulli obeſſe. Accipe igitur Lector benevole, munus, & oblato gratanter gratulabundus utere.*

Digitized by Google

NOI REFORMATORI DELLO STVDIO DI PADOA.

Hauendo oſſeruato per fede del Padre Commiſſario del ſant Officio non eſſerui nel Libro intitolato Murenula Sacra Veſtis, Sponſa Regis Æterni Vermiculata, Auttore D. Benedetto Alviſet Monaco di S. Benedetto comincia Privilegium ut notat Baldus, finiſce nobis in ſuis Regulis demonſtrarunt, coſa contro la Santa Fede, e parimente per atteſtato del Segretario noſtro niente contro Papi, ò buoni coſtumi, concedemo licenza, che poßi eſſere ſtampato douendo oſſeruarſi gl ordini.

Data dal Magiſtr. Noſtro li 28. Settembre 1661.

Gio. Donato Refor.
Battiſta Nani Cau. Procur. Refor.

Alemante Angelo Donini Segretario.

NOS REFORMATORES STVDII PATAVINI.

Quoniam ex Patre Commiſſario ſancti Officii cognovimus, quòd in Libro, cui Titulus : *Murenula Sacra Veſtis, Sponſa Regis Æterni Vermiculata* : Auctore D. Virginio Alviſet Monacho S: Benedicti, qui incipit : *Privilegium, ut notat Baldus.* & finit : *in ſuis Regulis demonſtrarunt,* nihil ſit contrarium ſanctæ fidei, & juxta atteſtationem Secretarii noſtri nihil in eodem Libro contra Summos Pontifices, ac bonos mores inveniatur, concedimus licentiam illud imprimendi,&c.

Dat: à noſtro Magiſt: 28. Septembris Anno 1661.

Joann. Donatus Reformat.
Baptiſta Nani Eq: Procurat.& Refor.

Alem. Angelus Donini Secretar.

SYLLA-

Digitized by Google

SYLLABUS AUTHORUM,

Qui magis frequenter citantur in hoc Opere, cum eorumdem notitia.

A. *ſignificat Auguſtinianum.* B. *Benedictinum.* C. *Caſuiſtam.* C. M. *Carmelitam.* C. R. *Clericum, ſeu Can. Regularem.* D. *Dominicanum.* H. *Hiſtoriſtam.* I. *Juriſtam.* M. *Minoritam.* M. M. *Minimum.* P. *Pramonſtratenſem.* S. I. *Societatis Jeſu.* T. *Theologum.*

A.

Abbas antiquus, aliàs Lapus de Caſtellione B.
Abbas, aliàs Abbas Junior. aliàs Panormitanus B.
Accurſius I.
Adam Præmonſtrat.
Adrianus, qui fuit Papa C.
Afflictitius I.
Alardus Gazæus B.
Albertus de Roſate I.
Albertinus I.
Abericus I.
Alciatus I.
Alphonſus de Leone C.R.
Alvarez D.
Alvarotus I.
Alexander I.
Alexander de Hales M.
Ancaranus I.
Andreas Siculus, aliàs Barbatia I.
Andreas Mendo M.
Anglez M.
Angelus, aliàs Clavaſius M.
Angelus, aliàs Aretinus I.
Barthol. ab Angelo D.
S. Anſelmus B.
S. Antoninus D.
Arragonius T.
Archidiaconus I.
Arrias de Valdera I.
Franciſc Arrias I.
Armilla, aliàs Fumus D.
Aſorius S.J.
Aſtenſis M.
Averſa C.R.
Aufrerius I.
Auſonius M.
Avila S.I.
Ægidius T.
Azo I.

B

Baldus I.
Baldellus C.
Bannez D.
Barbatia, Andr. Siculus I.
Barboſa I.
Baronius H.
Bartholus I.
Barthol. à S. Fauſto B.F.
Barthol. ab Angelo D.
Baſſæus C.
Baucius C.
Bauny S.I.
Beccanus S I.
Beia M.
Bellamera I,
Bellencinus I.
Guil. Benedicti I.
Bernard. Compoſtellanus I.
Berous I.
Paulin. Berti A.
Bertachinus I.
Bobadilla I.
Boetius Eponenſis I.
Bonacina C.
Bonarcius C.
Bonus de Curtili I.
Bordonus C.R.
Barthol. Brixienſis I.
Brunus I.
Brunellus I.
Bullarium Caſſinenſe B.
Bullarium Valliſoletanum B.
Anton. Butrius Canoniſta
Jacobus Butrius Legiſta.
Burgos I.
Bzovius H, D.

C.

Cabedo I.

Cajetanus D.
Calcanthus I.
Caldarius I.
Calderinus I.
Cagnacenus I.
Candidus I.
Canus
Cannartus M.M.
Cancerus I.
Campanilis C.
Benedict. Capra I.
Capreolus D.
Capiſtranus M.
Capuccinus M.
Chapeavilla C.
Clarus I.
Caramuel B.
Carotius I,
Carolus Robertus H.
Cravetta I.
Caſarubios M.
Caſſahindus M.
Caſſadorus I.
Caſſaneus I.
Cud. Caſpenſis T.
Caſtrenſis I.
A Caſtro M.
Catilius Com.
Cardinalis, aliàs Zabarella, aliàs Cardin. Florentin. I.
Cardinalis Alexandr. aliàs Præpoſitus, putà Mediolani.
Cæleſtinus Sueſſionenſis M
Cellotius S.J.
Cenedo I.
Cepola I.
Cephalus I.
Cæſar de Graſſis I.
Cignus I.
Cyprianus Cioureſſus M.
Chryſoſtom. à capite fontium M.
Cherubinus I.
Cokier C.
Comitolus S.J.
Compendium privileg.
Auguſtinianorum,
Barnabitarum,
Ciſtercienſium,
Fulienſium,
Ord. S. Hieronymi,
Lateranenſium,
Societatis Jeſu.
Confertius I.
Coninchus S.J.
Corraſus I.
Corneus I.
Corduba M.
Coſcius I.
A Coſta I.
Emanuel Coſta Canoniſta.
Stephanus Coſta Legiſta.
Covarruvias I.
Crotus I.
Ludovic. à Cruce C.R.
Joan. Cruc. D.
Cucchus I.
Guil. de Cunha I.
Cutillus B.G.

D.

Decius I.
Diana C,R.
Dicaſtillus S.J.
Dinus I.
Dominicus I.
Hiacinth. Donatus D.
Donellus I.
Driedo T.
Duardus I.
Durandus de S. Pontiano, Epiſcopus Meldenſis D.
Guil. Durandus, Epiſcopus Mimatenſis, aliàs Speculator, quia author Speculi juris falsò à nonnullis putatus idem qui præcedens B.

E

Eleaſarius, aliàs Paul. de Eleaſariis I.
Eſcobar S.J.

F

Fabius incarnatus C.
Fagundez C.
Farinacius I.
Feder. de Senis I.
Felinus I.
Fernandez C.
Ferretus I.
Filliucius S.J.
Florus I.
Fornarus S.J.
Francus I.
Fraxinellus C.
Fulgoſius I.
Fumus, aliàs Armilla D.

G

Gabriel T.
Gabrielis ſupplementum,
Galerus C.
Gammarus I.
Garcias I.
Gavantus C.R.
Geminianus, aliàs Dominic. de ſancto Geminiano I.
Giraſellus I.
Gislerus C.R.
Ludov. Gomez I.
Anton. Gomez I.
Gordonus S.J.
Gonſalvus I.
Grammaticus I.
Graphicus B.
Stephan. Gratianus I.
Gra-

Gravatus I.
Guido Papa I.
Guaguinus H.S.T.
Gutierez I.
Hephtenus B.
Haii B.
Chryſoſtom. Henriquez B.C.
Henricus Henriquez S.J.
Joannes Henriguez I.
Henriquez Gabriel I.
Hinoioſa D.
Hipolitus Marſilius I.
Homobonus C.R.B.
Hugo I.
Gaſpar Hurtado S.J.
Thomas Hurtado I.

I

Jaſon I.
Imola I.
Innocentius, putà Papa IV. I.
Joannes Andreas I.
Joan. Monachus I.
Joan. de Platea I.
Joannes de ligna, aliàs Lignanus I.
Joan. de Anania I.
Joan. Quintinus Hæduus I.
Joan. Valerus I.
Joſeph de Januario C.
Iſambert. T.
Iſnerus I.

K

Kornmannus I.

L

Lapus, aliàs Abbas antiq. B.
Læſana C.M.
Lairuelz. P.
Lamas B.C.
Laimann. S.I.
Conradus Lancellottus I.
Paulus Lancellotus I.
Lancilotus M.
Guihel. Laudunenſis, Abbas B.
Martin. Laudunenſis I.
Petr. de Ledeſma D.
Leander à Murcia M.
Franciſcus Leo, aliàs de Leone C.R.
Hieronym. Leo I.
Leſſius S.I.
Lopez I.
Lorca T.
Lockmayr C.
Lucas de penna I.
Franciſc. Lucas I.
Ludovic. Bolognus I.
Ludovic. de Cruce C.R.
Franciſc. Lugo C.R.
Joan. de Lugo S.I.

M

Macchado C.
Malachias Roſental, B.C.
Major T.
Majolus C.
Mancini C.R.
Mandoſius I.
Marantha I.
Marcellinus à ſancto Bened. B.F.
Marchinus C.R.B.
Margarinus B.
Maricotus I.
Marſilius I.
Marſilla I.
Petr. de Marcha I.
Martha I.
Martin à S. Joſepho C.
Maſcardus I.
Matthæus Stephanus I.
Mattheſilius I.
Matthienzo I.
Barthol. de Medina C.
Joan. de Medina I.
Michael de Medina C.
Andreas Mendo M.
Mendoca S.J.
Sebaſtian. Medices M.
Menochius I.
Merola C.R.
Milardus C.
Miranda M.
Molina S.J.
Moneta I.
Molpheſius C.

N

Naldus C.R.
Natta I.
Martin. Navarrus C.R.
Petr. Navarra C.
Nerutius I.
Niconitius I.
Niger I.
Ninus author compendii clavis regiæ C.
Nugnus C.

O

Occhagavia C.
Odofredus I.
Oldradus I.

P

Caſtro Palaus S.J.
Paludanus D.
Pancirolus I.
Panormitanus, Abbas B.
Parladorus I.
Paris de puteo I.
Pariſius I.
Paſſarellus MM.

Pe-

Peliſarius S.J.
Pegius T.
Peyrinis M.M.
Peregrinus C.R.
Anton. Perez I.
Martin.Perez C.
Petrus Aurelius T.
Petr. Diaconus H.B.
Philiarchus C.
Petr.Bleſenſis I.
Pinellus I.
Piaſecius C.
Pitigianus I.
Polancus S.J.
Baſil.Pontius C.
Portelius M.
Poſſevinus S.J.
Præpoſitus purà Mediolani qui & Cardin. Alexandrinus I.

Q

Quaranta C.R.

R

Joan.Rebuffus I.
Petrus Rebuffus I.
Rebellus S.J.
Reginaldus S.J.
Remigius C.
Renatus Chopin I.
Repertorium inquiſitorum I.
Richardus T.
Riccius I.
Riminaldus I.
Rochus de Curtil I.
Rodolphinus I.
Emanuel Rodericus M.
Hieron.Rodriquez M.
Rollandus à Valle.
Ludovic.Romanus I.
Roſella D.
Ruardus I.
Rueus I.
Ruinus I.

S

Sa S.J.
Salas T.
Salcedo I.
Salgado I.
Samuelius I.
Sanctarellus C.
Joannes Sanchez I.
Thomas Sanchez S.J.
Sauſſaius C.
Sayrus,aliàs Clavis Regia B.
Sebaſtian.à Bononia I.
Selva I.
Seraphinus I.
Serarius T.
Sciopius I.
Simon de Pretis I.
Marian Socinas pater I.
Barthol.Socinas filius I.
Sorbus M.
Scortia I.
Joan.de Soria I.
Dominic. Sotus D.
Petrus à Soto D.
Squillante C.
Speculator, aliàs Durandus B.
Staphilæus I.
Stephan. à Gaeta I.
Suarez S.J.
Sordus I.
Summa Corona C.
Sylveſter D.

T

Tabiena D.
Aſcan. Tamburinus B.V.
Tamburinus Panormit, S.J.
Tancredus I.
Bapt.Tiberius C.
Tiraquellus I.
Toletus S.J.
D.Thomas D.
Thomas à Jeſu C.M.
Trullench. C.
Tuſchus I.

V

Valdenſis T.
Valentia S.J.
Vanguel I.
Vaſchor S.J.
Vega M.M.
Veſembecius I.
Vechius, aliàs Barthol. de Vechis M.C.
Vera Cruz C.
Verricell. C. R.
Victoria D.
Villalobos M.
Vincentius I.
Vitalis de Cambanis I,
Vivaldus C.R.

Y

Yepez H.B.

Z

Zarabella, aliàs Cardinal. Florentinus I.
Zacharias I.
Zambranus C.
Zanardus C.
Zechius I.
Zenzenlius I.
Zerola I.
Zipæus I.
Jacob.de Zochis I.

DECON-

Digitized by Google

OECONOMIA OPERIS.

Dividitur in quatuor Partes,ſeu Sectiones hoc Opus.

IN prima multiplici eruditione,& clariſſima methodo traditur generalis doctrina circa privilegiorum naturam, differentiam, Acquiſitionem, Communicationem, Extenſionem,Præſcriptionem, Intellectum, Vſum,& alia ſimilia,quæ omnia applicantur Regularibus.

In ſecunda. Proponuntur privilegia Clericorum, Nobilium, Militum,Pauperum,Cauſæ piæ,& Status religioſi. Ac oſtenditur, hæc omnia convenire Regularibus,& quomodo.

In tertia. Ordine alphabetico referuntur privilegia, in ſpecie conceſſa cuilibet Ordini circa materias quasque magis obvias, & communes,adjunctis cuique (quantùm opus eſt) variis notis,& ſummaria explicatione,tam ad eorundem manutentionem, intellectum & uſum,quàm ad doctrinæ ubertatem.

In quarta traduntur plenæ reſolutiones diverſorum dubiorum, quæ hactenus aut à nemine, aut non niſi obiter tacta ſunt, circa eadem privilegia, ac ſpecialiter oſtenditur, ea omnia adhuc valere,omnes revocationes hactenus vulgatas, inſufficientes eſſe, & abſque ſcrupulo omnibus uti fas eſſe.

Digitized by Google

SECTIO TERTIA.

De privil. conceſſis in particulari cuilibet Ordini, 84
Caput 1. *De Abbatibus,* ibid.
Caput 2. *Circa Benedictiones, & Conſecrationes,* 91
Caput 3. *Circa bona,* 96
Caput 4. *Circa Confeſſiones paſſivè,* 98
Caput 5. *Circa Confeſſiones activè,* 104
§. 1. *De poteſtate Regul. ad Confeſſiones audiendas,* ibid.
§. 2. *De poteſtate Regul. ad abſolvendum,* 110
§. 3. *De poteſtate Regular. ad diſpenſandum,* 121.
Caput 6. *Circa contractus & pacta,* 126
Caput 7. *Circa Euchariſtiam adminiſtrandam & exponendam,* 127
Caput 8. *Circa Exemptionem,* 130
§. 1. *De Exemptione Regular. quantùm ad bona,* 133
§. 2. *De Exemptione Regul. quantùm ad domeſticos,* 134
§. 3. *De Exemptione Regular. quantùm ad ſua loca & Monaſteria,* 135
§. 4. *De Exemptione Regul. quantùm ad ſuas perſonas,* 137
Caput 9. *Circa Feſtorum obſervantiam,* 139
Caput 10. *Circa Habitum,* 140
Caput 11. *Circa Hæreditates,* 143
Caput 12. *Circa Horas,* 146
Caput 13. *Circa Indulgentias,* 156
Caput 14. *Circa interdicti & aliarum cenſurarum obſervationem,* 161
Caput 15. *Circa librorum prohibitorum lectionem,* 164
Caput 16. *Circa Matrimonium,* 166
Caput 17. *Circa Miſſas,* 169
§. 1. *De tempore conceſſo ad celebrandum,* ibid.
§. 2. *De loco conceſſo ad celebrandum,* 171
§. 3. *De Miſſis quæ ex obligatione celebrantur,* 174.
Caput 18. *Circa Monaſteria,* 180
Caput 19. *Circa Novitios,* 181
Caput 20. *Circa Ordines,* 188
§. 1. *De ipſorum Ordinum collatione,* ibid.
§. 2. *De Ordinum receptione,* 192
§. 3. *De Ordinum exercitio,* 195
Caput 21. *Circa Præcedentiam,* 197
Caput 22. *Circa Prædicationem,* 206
Caput 23. *Circa Prælatorum Juriſdictionem.*
§. 1. *De ipſa Prælatorum Juriſdictione in ſe,* ibid.
§. 2. *De Prælatorum Juriſdictione quantùm ad Abſolutiones & Diſpenſationes,* 210
§. 3. *De Prælatorum Juriſdictione quantùm ad Correctiones,* 215
Caput 24. *Circa Pontificalia,* 221
Caput 25. *Circa Regulæ obſervantiam,* 223
Caput 26 *Circa ſacra,* 226
Caput 27. *Circa ſtudia,* ibid.
Caput 28. *Circa tranſitum ad alium ordinem.* 227

SECTIO QUARTA.

In qua reſolvuntur nonnulla Dubia, circa dicta in præcedentibus,
Dubium 1. An Congreg. Caſſinenſ. habeat Communicationem privileg. omnium Ordinum, 236
Dubium 2. An Privilegia ſpecialia & exorbitantia communicentur, 238
Dubium 3. Quæ opinio probabilis & unde? 240.
Dubium 4. An abſtinendum privilegio, quod aliqui affirmant revocatum, 245
Dubium 5. An Regular. conſcientia ducere debeat ſi non ſervat conſtitutiones moderantes privilegia, 247
Dubium 6. An conducentes privileg. revocationes, 251
Dubium 7. An poſſit probabiliter ſuſtineri nullum privilegium eſſe ſufficienter revocatum, 257

Dubium

TITVLI SECTIONVM.

SECTIO PRIMA.

CAPUT 1. *Quid privilegium, quæ huius nominis notio,* Folio 1
Caput 2. *De variis privilegiorum differentiis,* 2
Caput 3. *De acquiſitione privileg.* 7
§. 1. *De Acquiſitione privil. per viam conceſſionis.* 7
§. 2. *De Acquiſitione privil. per viam præſcriptionis.* 10
§. 3. *De Acquiſitione privil. per viam erroris.* 12.
§. 4. *De Acquiſitione privil. per viam communicationis.* 14
§. 5. *De Acquiſitione privil. per viam extenſionis.* 21
§. 6. *De Acquiſitione privil. per viam relationis,* 23
Caput 4. *De Confirmatione privileg.* 24
Caput 5. *De intellectu & interpret. privilegiorum,* 28
Caput 6. *De clauſulis privilegiorum,* 32
§. 1. *De clauſula ad inſtar.* 33
§. 2. *De Clauſula motu proprio,* 34
§. 3 *De Clauſula certa ſcientia,* 35
§. 4. *De Clauſula Plenit. Poteſtatis,* 36
§. 5. *De Clauſul ſupplentes,* 38
§. 6. *De clauſ. non obſtantibus,* 39
Caput 7. *De Uſu privilegiorum,* 41
Caput 8. *De Amiſſione privil.* 44
§. 1. *De Capitibus ex quibus meretur privilegiatus amittere privil.* 44
§. 2. *De Capitibus ex quibus effectivè amittitur privilegium,* 46
Articulus 1 *De Amiſſione privil. per Revocationem.*
Articulus 2. *De Amiſſione privil. per Renuntiationem,* 52
Artic. 3. *De Amiſſione privil. Ob ceſſationem cauſa,* 54
Artic. 4. *De Amiſſione privil. Per non uſum,* 56.
Artic. 5. *De Amiſſione privil. Per contrarium uſum,* 57
Artic. 6. *De Amiſſione privil. per Præſcriptionem,* 59

SECTIO SECUNDA.

De Privilegiis communibus Ordinum Regularium, 60
Caput 1. *De privil. perſonarum alterius ſtatus, quibus Regulares fruuntur,* 60
§. 1. *De privil. Clericorum, quibus Regulares fruuntur,* 61
§. 2. *De privil. Nobilium, quibus Regulares fruuntur,* 72
§. 3. *De privil. Militum, quibus Regulares fruuntur.* 74
§. 4. *De privil. Pauperum, quibus Regulares fruuntur,* 76
Caput 2. *De privilegiis ſtatus Religioſi,* 78

SECTIO

Dubium 8. Cui tribuendæ conſtitutiones editæ à Cardin. habito verborum Sanctiſſimo. Et quam vim habeant. 270
Dubium 9. An credibile, quòd Sanctiſſimus vel Patres Purpurati circumventi aliquando tollant Regularibus ſua privilegia. 272
Dubium 10. An privilegia Regul. ſuſpendantur in anno Sancto Jubilæi, vel per Bullam cruciatæ. 273
Dubium 11. An Eremitæ ſint Religioſi, & gaudeant communibus Relig. privilegiis. 275
Dubium 12. An Regul. poſſit abſolvi à caſu reſervato ſuo Superiori ſine ejus licentia. 276
Dubium 13. An Vicarius Prælati poſſit abſolvere pœnitentem à non reſervatis, & pro reſervatis expectare abſentiam Prælati. 277.
Dubium 14. An Abbates habentes proprium territorium, poſſint approbare ad Confeſſiones. 278
Dubium 15. An graduati in Theologia vel Canonibus, vel harum facultatum Lectores debeant approbari ad confeſſiones. 279
Dubium 16. An approbatus in una Diœceſi, cenſeatur approbatus quoad omnes. 280
Dubium 17. An Regularis approbatus ſine licentia ſui Prælati validè abſolvat. 238
Dubium 18. An Regular. prohibitus à ſuo Superiore audire Confeſſiones validè abſolvat. 284.
Dubium 19. An Regulares poſſint abſolvere à Duello. 285
Dubium 20. Quomodo intelligenda caſuum reſervatio. 287
Dubium 21. In quibus caſibus Regulares ſubjiciantur Epiſcopis. 288
Dubium 22. An decreta derogantia exemptioni regularium æqualiter omnes reſpiciant. 292
Dubium 23. An profeſſus ad chorum ſed ſacris non initiatus, teneatur ad Horas, 295
Dubium 24. An revocentur in Trid. privilegia, quæ aliquid concedunt regularibus tempore interdicti. 299
Dubium 25. Quæ ſint requiſita ad ſacrificium Miſſæ. 300
Dubium 26. An inducentes vel admittentes puerum in Monaſterium alterius ſexus peccent, & incurrant Cenſuras. 304
Dubium 27. An juſtum & tolerandum ut in quibusdam Monaſteriis non recipiantur niſi nobiles. 306
Dubium 28. An Monaſterium ſuccedat novitio morienti & profeſſo ante tempus. 315
Dubium 29. An Abbas Caſſin debeat præcedere omnes Abbates Ordinis ſancti Benedicti. 317.
Dubium 30. Monachum factum Epiſcopum an liceat eligere in Prælatum regul. 330
Dubium 31. An Prælatus regul. factus Epiſcopus retineat in ſuo Monaſterio Juriſdictionem. 335
Dubium 32. An pœna verborum juſta & toleranda inter regulares. 336
Dubium 33. An Prælatus incidat in pœnam, ſi quis ſuadente, aut aliàs ſi excedit in correctione. 340
Dubium 34. An Religioſus vivens in Monaſterio relaxato ſit tutus in conſcientia. 343
Dubium 35. An Religioſi relaxati poſſint obligari ad Reformationem. 345

SECT.

Digitized by Google

SECTIO I.

IN QVA TRADITVR DOCTRINA GENERALIS DE PRIVILEGIIS.

CAPVT I.

QVID PRIVILEGIVM? QVÆ HVIVS NOMINIS NOTIO?

SUMMARIUM

1 *Privilegium eſt qualibet conceßio Principis*
2 *Magis propriè qua contra ius.*
3 *Effectus Privilegii.*
4 *Beneficium quid.*
5 *Privilegium conſtituit privatam legem.*
6 *Differt à lege, ut ſpecies à genere.*
7 *Tollit obligationem legis.*
8 *Non poteſt eſſe conforme iuri, ſed neceſſe, ut ſemper differat.*
9 *Aliqua Privilegia concedunt tantùm id, quod iure communi licet.*
10 *Aliqua minus quare dantur 12.*
11 *Privilegium dicitur quod confert novum titulum.*
13 *Quomodo differt Privilegium, à diſpenſatione.*
14 *Facilius præſumitur falſitas in Privilegio*
15 *Qualis funiculus in bullu.*

PRIVILEGIUM, ut notat 1
Bald *l. fin. ff. de conſt.* Jaſon.
in uſib. Feud. & Rebuff. *in*
pra. ben. tit. de pap. proviſ.
poteſt dici quælibet ſupre-
mi principis conceſſio. Sed magis pro- 2
priè ea tantùm ſic dicitur, in qua aliquid
contra jus commune conceditur, ut
cum communi docet Sylv. *v. privil.*
num. 1. quia effectus privilegii eſt, dero-
gare juri communi, ut monet Bon. *p.* 4.
de priv. §. 1. *prop.* 2. Unde Panor. *in cap.*
olim de ver. ſing. num. 7. & Ancar. *c. benefi-* 3
cium de reg. iur. in 6. dicit, quòd Privi-
legium, eſt conceſſio contra ius, ut ſi ali-
quid non contra, ſed præter illud indul-
geat, non jam privilegium, ſed potiùs
beneficium appellari debeat, ex doctrina 4
Panor. *loco cit.* Sylv. *loco item cit.* & Ang.
eod. v.

Et dicitur Privilegium, quaſi privatum legium.*c.fin.25.q.1.* quia ſcil.conſtituit privatam legē,*ut ibi dicitur*,& notat Azo. *c.*
5 *ideo 1.2.q.6.* Ut privilegium ſonet idē quod *privum legium* inquit Rebuff. *loc.cit* id eſt quod lex privata,quia reſpicit privatam utilitatem,illius cui conceditur, ut monet Maſcot.*c.licet de conſt.in 6.n.*188. & ob id privatā, & ſpecialē legem conſtituit, à
6 cōmuni legi differentem,ſicut à ſpecie genus,ſecundùm Calder.*c.poſtulaſti de penit. n.*62. Jacob.de Zoch.*c.omnis eod.n.*339. & Belvil.*c.romana de for.com.in 6.§. contrahentes,n.*159. Seu ſonet idē quod privans legem,ut putat Pan.*c Abbate de verb. ſign. n.*7. Nimirum(inquit)& cum ipſo Burgos *c.ſicut romana de reſcrip.* quia habet aliquid contra legē, hoc eſt quia jus cōmune privat in aliquo,ut explicat Archid. & Hugo *c.privilegia d.3.*& poſt ipſos Riminal.*c ca-*
7 *nonū de conſt.* Puta vi, & efficacia,ſeu poteſtate obligandi illum, qui habet privile-
8 giū. Unde *ib.* Bene infert idē Rimin. Quod privilegium,non poteſt eſſe conforme juri cōmuni. Secundum quòd Panor. *in his de priv.* concludit ſic ſemper eſſe privilegium interpretandum,ut aliquid addat juri cōmuni. Ut in hoc quod addit, & quo, ab ipſo jure cōmuni differt, conſiſtat natura privilegii, ſi propriè loqui volumus.

9 Aliàs tamen notant DD. nunquam inveniri privilegia, quæ non plus contineant,quàm jure cōmuni conceditur, ut *in c.quia in cauſis de proc.* Quin etiā Limas
10 *in meth.p.1.c.5.§.5.* Et Diāa *tr 2 d reg.reſ.2.* advertūt,quòd inter privilegia regularium nonnulla reperire eſt, per quæ minus ipſis cōceditur,quàm jure ipſo cōmuni liceat, quo caſu appellabimus ejuſmodi conceſſiones nomine privilegiorum, in largiori ſignificatione, nimirum quia ſaltē novum titulum conferunt, quod ſecundū Bonac.
11 *ſupra citat.* Sufficit ad privilegium, puta in largiori ſignificatione ſumptum.

Sed neq; etiam fruſtra dantur ejuſmodi privilegia, 12 tum quia ſerviunt ad tollendos ſcrupulos dum id quod aliàs de jure eſt licitū,uſurpamus tanquā per privilegiū conceſſum,ut notat Coninch.*d.83.de Sacr. dub.7.n.55.* Tum quia ut monet Syl.*v.priv. n.4.* Solet magis timeri quod ſpecialiter præcipitur,quàm quod generaliter,& ſolicitius obſervari, quod ſpecialiter quàm quod generaliter cavetur. Tum quia inveniuntur qui magis cupiunt ſcire privilegia,quàm jura. Ac demum,quia cùm jura plerumq; malè ſerventur, per hæc privilegia innovantur. Cauſa etiam talium privilegiorum poteſt eſſe ſimplicitas aliquorum regularium qui cùm ignorarent, aliqua de jure licita petierunt ſuper his privilegia, Papa autē concedit quod petitur.

Differt verò privilegium à diſpenſatio- 13
ne,in duobꝰ præcipuè,nempe primò quòd diſpenſatio, ſit juris relaxatio, privilegium autē conceſſio contra jus ipſum, ut notat Zach.*c.olim de v.ſign.* Et ſecūdò quòd privilegium, datur ex gratia; diſpenſatio,ex cauſa,ſecundū Crot. *in rubr.de reſ.in 6.n.12* & Reb. *in pra.ben.tit.de pap.prop.n.36.* Un- 14
de facilius præſumitur falſitas in privilegiis,quàm in aliis reſcriptis,ut monet Pan. *c.ex litteris de fid inſtr. Innoc. c.Epiſc.de reb. Eccl non alien.& c.accedens de crim.fal.* Et Barbat.*in rubr.de reſ.in clem* Ipſa vero bulla in privilegiis, ligatur cum funiculo ex ſerico.& pro aliis reſcriptis cum funiculo ex ſerico,& pro aliis reſcriptis, cum funiculo de canabe,ut advertunt Cignus *l.reſcripta C.de prec.imp.off.* Felin.*c poſtulaſti de reſ.* Et alii *in c.licet.& cap quam gravi de crim.fal.*

CAPUT II.

De variis Privilegiorum differentiis.

SUMMARIUM.

1 *Privilegium inſertum juri, eſt ejuſdem natura ac jus ipſum.*

Pri-

2 *Privilegium inſertum iuri, extendendum, & quomodo & 3.*
4 *Conceſſum Studenti Theologiæ, extenditur ad Studentem Canonibus.*
5 *Inſertum iuri, operatur tres effectus.*
6 *Quando ei derogatum cenſeatur.*
7 *Requiritur expreſſa eius mentio.*
8 *Non poteſt retorqueri.*
9 *Privilegium reale, cum ipſa re tranſit.*
10 *Fallit in quibuſdam caſibus.*
11 *Locale reale, extra locum non extēditur.*
12 *Locus deſtructus, aut deſolatus retinet privilegia ſua.*
13 *Secus ſi authoritate Superioris deſtruatur.*
14 *Quibus licitum uti privilegio mixto.*
15 *Quid privilegium ſingulare.*
16 *Quibus eius uſus licitus.*
17 *Privilegiū collegiale, dicitur duobus modis*
18 *Quis poſſit uti tali privilegio.*
19 *Qui non exercet artem collegij, non poteſt uti eius privilegijs.*
20 *Scholaris non Studens, non gaudet privil. univerſitatis.*
21 *Regularis factus Epiſcopus, non gaudet privilegiis ſui ordinis.*
22 *Miles reverſus ab expeditione, non gaudet privilegiis militum.*
23 *Fallentiæ tres ad ſupradicta.*
24 *In dubio, privilegium præſumitur conceſſum favore artis.*
25 *Poſſunt notari in privil. variæ differentiæ aliæ.*

PLures Privilegiorum poſſunt aſſignari differentiæ ex quibus etiam non parum diſcriminis licet inter illa advertere. Primam autem differentiam ego pono, inter illa quæ ſunt inſerta corpori juris, & illa quæ extra vagantur inter quæ, hoc intereſt, quòd vagantia, ſeu non inſerta, ma-
1 nent in ſua natura communi Privilegiorum, inſerta verò tranſeunt in jus ipſum commune, & fiunt illius, ſecundum Hoſt. *c.a. loco, & c. ſuper de ſepult.* Ut illorum diſpoſitio, non tam Privilegium, quàm jus commune dicatur, ut notat Barboſ. in *collect. ad auth. quæ in prov. C. ubi de crim. agi opor.* Ex quo inferunt Covar. 4. *decret. p. 2. c. 8.* Salas *de legib. d. 20.* Et alii, quòd ejuſmodi privilegia non ſunt ſtrictè interpre-
tanda, ſed inſtar juris comunis extenden- 2
da Et ſic v.g. dicunt, quòd privilegium cōceſſum, uni Eccleſiæ, & juri inſertum, debet per extenſionem comunicari illis (etiā non nominatis) quia, jam non eſt Privilegium, ſed jus commune, & conſequenter omnibus per æquè communicandum.

Verùm, hoc non admittunt Gloſſa *in proem. decr. greg. v. iudiciis.* Burgoſ. *eod.* Et
plures alii per *c. cum ordinem. de reſcr. c. con-* 3
ſtitutionem de reg. iur. in 6. Gloſſ. *c. qui autē eod. & in clem. dudum de ſepult.* Quos Ferret. volent conciliare in *proem. cit.* cum Hoſt. dicit quòd ſi privilegium, habet rationem ſpecialem, non poteſt extendi inſtar juris, etiamſi ſit illi inſertum, in quem ſenſum loquitur *c. ſanè de priv.* ubi Gloſſ. & alii *c. ea quæ de reg. iur. in 6.* Et *l. 1. ff. de conſt. v. planè.* Sed ſi habet rationem juris, ſecus, quia tunc poteſt inſtar illius extendi & res, perſona, vel locus ibi nominatus, cenſetur, exempli causâ tantùm nominatus, & non ad reſtrictionem, itaque probant text. & Gloſſ. *c. 1. de iur. cal.* ubi Abb. & rurſus Gloſſ. *c. privilegium de reg. iur. in 6.* Gemin. Et alii *c. ignorātia d. 38.* Ubi Decius addit, quòd ſimiliter inſtar juris extēduntur privilegia, illi inſerta, quando ſunt conceſſa ad ipſius obſervantiam, vel ut vult Berous in *c. canonum de conſt.* Quando continent aliquid quod ſit ſecundum ipſum. Seu ut putat Burg. *eod.* Ob identitatem rationis, quo caſu non fit propriè extenſio. ſed intenſio, eo modo, quo de pœnalibus loquimur. Et ita declarat Abb. in *c. fin. de iur. cal.* Ad quod facit, quòd privilegium cōceſſum Studioſis Theologiæ,

Digitized by Google

extenditur,ad ſtudioſos canonum, ob rationis identitatem,puta, quia utrique laborant in vinea Domini ut ait Burg. *loco ſupra cit.* de quo infra.

Et ulteriùs procedens Ferret.ac pleniùs exponens, quo ſenſu privilegia inſerta corpori juris tranſeant in jus commune, ad diſtinctionem extravagantium, ait id
5 contingere in tribus caſibus,& inſertionē operari jus commune. Primo inter privilegiatos quantùm ad hoc, quòd privilegium inſertum, non præjudicat adverſario,niſi poſt duos menſes,à publicatione, ſicut Gloſſ.in *proem clem.* dicit de jure cōmuni,quoad vim obligandi. Secundo operatur,quòd ſicut in privilegio,nō eſt opus facere mentionem juris cōmunis contrarii,ita nec privilegii inſerti,quando aliud conceditur contra ipſum.Et ita etiam docet Joan.andr.*c.1.de reſcr.*& Bellam.in *proem.clem.* Tertio quòd ſicut tollitur ius primum,per poſterius,etiamſi de illo,non fiat mentio *c.1.de conſtit.in 6.* ita & privilegium illi inſertum Gloſſ. & Felin. *cap.1. de reſcr.* & Gemin.*cap.ignorantia.d.38.*

6 Sed quoad tertium caſum, meritò ab illis diſſenſit Burg. in *cap. ſicut romana de reſcrip.* ubi multis probat, quòd quinimo nunquam cenſetur,derogatum privilegio inſerto iuri per ſecundum niſi in iſto ſecundo fiat expreſſa mentio, illius primi; & multò minùs per legem generalem Et ita cum Burg. *cit.* tenet Gloſſ.C. *de ſilent. lib.12.l.decurionibus* Bald.*l non plus eodem de ſacroſ.Eccleſ.* Barb.*auth.qua in provincia eod.ubi de crim.agi opor.*& Ruin.*cōſ.89.vol.1.* Quin etiam Barth.*author.cit.qua in prov* Andr. ab ex ea *c.1 de conſt.* Felin.*cap.fin.de for.comp.* Et Vital.de Camban.*in tr.clauſ.v.non obſtantibus* docent, quòd neque etiā per hanc clauſulam illis derogatur. Unde reſtat ſemper eſſe neceſſariam illorum
expreſſionem ad hoc ut illis derogetur,ut 7
volunt Crot. *capit. quoniam de iur. patr.* Gloſſ.*l.2.ff.de iudic.*& Barth.*aut cit* Quod ſecus eſt de privilegiis extravagantibus quia (niſi aliud obſtet) regulariter tolluntur per legem contrariam, cum clauſula non obſtantibus.ut ait Steph.Coſta *c. alma mater.de ſent.ex §.in feſtivitatibus.* In quo tamen ego nonnihil difficultatis patior,propter *c.1 cit.de conſt.in 6.*&plura alia dicēda in *ſect.4.* Ad quod etiam videri poteſt Gloſſ.*25.qu.2.*in initio. Aliud diſcrimen,privilegii inſerti corpori juris, & extra illud vagantis,ut notat Burg.in *rubr. de reſcr.*& Barth *in auth.quas actiones C.de ſacroſ.Eccleſ.* Eſt quòd inſertū, non poteſt retorqueri; vagans autem ſic, quæ eſt notabilis differentia,de qua nos infra *c.3.§.5.*

Ego ſecundò divido privilegiū in *reale, & locale* Illud appello quòd rei tribuitur, & quaſi ei affigitur v.g. rei ſacræ. Et hoc ſemper illi inhæret,& cum ipſa tranſit ad 9
quamcunque perſonam devenire contingat,ut docent Bellam.*clem Religioſi de decim.* Angel. in *ſum.v.privilegium* Et Sylv. *eod.v.*fallit tamen, vel ubi jus aliter diſponit,vel quando res ipſa deſtruitur, quantùm ad ſpeciem,ſeu moralem, ſeu phyſicam,ut ſi calix polluitur,vel frangitur.

Locale dico,quod loco alicui determi- 10
nato conceditur,ut Eccleſiæ, Altari, Civitati *&c.* Et hoc rurſus eſt duplex, nempe locale commune,& locale proprium, ſeu ut alii loquuntur *locale reale*.Et *locale perſonale*.Illud eſt quod loco primariò tribuitur pro dignitate,& reverentia ipſius, Perſonis verò in illo commorantibus, ſecundariò tantùm,& intuitu ipſius. Iſtud autem è contra,quod perſonis tribuitur, abſque reſpectu loci,vel ſi is intercedit,id fit tantum acceſſoriè, & per modum cauſæ impulſivæ,non motivæ. De quibus ego id juris ſtatuo.

Quòd

Digitized by Google

Quòd locale reale, debet cenſeri affi-
xum quaſi ipſi loco, extra quem non ex-
tendatur, neque excommunicetur. ita Pan.
c. cum capella de privil. Franc Arrias. *c. por-
ro de ſent. excom* Suar. *lib. 8. de leg. c. 26.* &
alii. Et ſemper durat, ac perſeverat, cuicun-
que Domino contingat talem locum ac-
creſcere, uniri aut ſubjici. Et competit om-
nibus exiſtentibus in tali loco, ſed non ex-
tra. Ancar. *cap canonum de conſtitut.* & Pa-
nor *cap. quoniam de privil.* Imò etiamſi lo-
cus, deſtituatur perſonis, aut deſoletur, ſeu
caſu, ſeu injuria, retinet ſemper ſuum pri-
12 vilegium, poteſtque ad illud redire, ſi re-
ſtaurari contingat. arg. *cap. paſtoralis 7. qu.
1. & cap quæ ſemel. 19 quæſt. 3.* Et ita inter
alios docet Panor. *cap. 2. de paſtoral. prel. &
cap. Abbate de verb. ſign.* ubi addit, quòd nec
tollitur aut amittitur privilegium, conceſ-
ſum v.g. Monaſterio, aut ejus poſſeſſioni-
bus, etiam ordo cujus eſt, extinguatur, uti
nec ſi Monaſterium fiat alterius ordinis,
ut ibi addit poſt illa, & docent Innoc. *c. 2.
de nov. op. nunt.* Laudun. *in proem. clē.* Sylv.
v. civitas num. 2. Et *v. collegium numer. 5.* Ac
fuſiùs diſſerit Sciop in *aſtro inextincto. qu.
1. ad primum* Rom. Haii *eod. l.* Super quo,
anno. 1621. *die 26. April.* emanavit à S.
Cardin. Congr. deciſio, quam inter alios
refert Barboſ. *in collect. bull. v. collegiata.*

13 Dixi ſi locus caſu aut injuria deſtrua-
tur. At ſecus eſt ſi per viam juris, ſeu auc-
toritate Superioris, qui tunc non dici-
tur propriè deſolatus, ſed extinctus, in qua
extinctione omnia ejus privilegia, ſimul
cum ipſo intereunt. *arg. cap. placuit. d. 1. de
conſ. & cap. dicimus. 16. quæſt. 7.*

At verò privilegium locale perſonale
cenſetur affixum, ſeu conceſſum perſo-
nis loci, ut qui caſu, ad illum acceſſerit,
& non ſit de tali loco, nec etiam poſſit
gaudere tali privilegio, Cùm è contra
perſonæ illius loci, & in ipſo, & in quovis
alio, illo fruantur, ita Calder. *cap. paſtorali
de pen. & rem.* Aliquando tamen contin-
git, privilegium eſſe mixtum, ſeu locale ſi- 14
mul, & perſonale, ut ſi erigatur certum
Altare Privilegiatum, in Eccleſia, pro
ſolis Capellanis illius, tunc enim illi ſoli
poſſunt uti privilegio, & in illo ſolo loco,
ſeu Altari. Et ſic de pluribus aliis.

Sed & tertiò ego divido Privilegium, 15
in ſingulare, & collegiale. Illud apello
quod perſonæ alicui in individuo conce-
ditur, aut etiam pluribus, ſed expreſſis illo-
rum nominibus, & tanquam ſingularibus
ſeu ſub nomine proprio, & individuo cu-
juſque, ut Socrati, Sempronio, Platoni,
&c. Seu ſub nomine Gentilio, & familiæ,
ut Scipionum, Torquatorum, *&c.* Seu
ſub nomine collectivo, perſonarum, cer-
tæ conditionis aut ſtatus, ut feminis, pu-
pillis, minoribus, militibus, agricolis, *&c.*
Vel certæ artis, & profeſſionis, ut Typo-
graphis, *&c.* Vel demum certæ gentis, &
nationis, ut Romanis, Britannis, *&c.* Seu
quod conceditur pro certo caſu, vel actu,
& illum celebrantibus, ut pro his qui acci-
piunt cruciatam, vel qui concionantur,
confeſſiones audiunt, *&c.* De quibus om-
nibus, id juris, venit ſtatuendum, quòd
ejuſmodi privilegia, non extenduntur,
de perſona, neque de caſu ad caſum, nec 16
quiſquam illis participat, (etiam ſubſi-
ſtente ſimili ratione) niſi comprehenda-
tur ſub nomine expreſſo in tenore conceſ-
ſionis, ſecundùm ea quæ dicemus *cap. ſeq.*
§. 4. Ita Roch. *in rubr. de iur. patr.* Pa-
normit. *cap. ſanè. de priv.* Gammar. *in rubr.
de rer perm. in 6.* Lud. Gomez, *cap. ſtatu-
tum de reſcr. eod.* Bellam *clem. Religioſi. de
decim.* Et communiter alii Canoniſtæ. *cap.
ſane cit.* quos ſequuntur. Suar. *lib. 8. de leg.
c. 3.* Salas *d. 20. ſect. 17.* Et Molpheſ. *in ſum.*

tractat.

tract. 9.cap. 12. Collegiale verò Privilegium dicitur, quod alicui collegio, comunitati, vel ſocietati, conceditur, quod qui-
17 dē poteſt fieri duobus modis, puta vel ſub nomine collectivo, & expreſſo ipſius collegii, & directè, & immediatè illius corpori v. g. univerſitati Bononienſi, vel perſonis quæ ſunt ex tali collegio, & illud componunt, ut ſtudioſis Univerſitatis Bonon. Et tunc id juris ſtatuitur quòd Privilegium conceſſum primo modo cenſetur conceſſum Collegio, ſecundùm quod civiliter facit unum corpus, non verò perſonis ſingularibus, ex quibus tale corpus cō-
18 ponitur (qua ſingularibus) ita quòd non poſſint uti ſuo Privilegio, qua tales, ſed tunc tantùm cùm ſuum corpus collegialiter repræſentant, ſive interim omnes ſimul ſive major pars, aut aliquot, ad repræſentandum, delegatæ reperiantur.

At verò, quando Privilegium conceditur ſecundò modo, poſſunt illo uti ſingulares perſonæ, independenter una ab altera, ſufficitque eſſe incorporatas tali collegio Ita Gemin. *c. Religioſo de ſent. ex in 6.* ubi addit, id etiam locum habere, antequam perſona ſolemniter incorporetur collegio, ſi de licentia Superiorum illius permittitur exercere artem, ad quam fundatum eſt, & officio ſocii artis fungi, quod ſatis probabile mihi videtur, quia talis licentia, reſolvitur in tacitam receptionem, & incorporationem.

19 Econtra verò, is qui ſe dicit de aliquo collegio, imò, & qui forte olim fuit illi immatriculatus, ſed non exercet artem ad quam fuit inſtitutum, non poteſt ejus Privilegiis gaudere ut docet Barth. *l. ſemper ff. de iur. immun.* Sylv. *v. argumentatio num. 4.* Et Angel. *eod. v. num. 3.* Circa quod vidē poſſunt notata à Gloſſ. *l unic. C. de ſtud. l. urbis rom. lib. 12.* Et à DD. *l. advocati eod. de adv. div cap. generaliter 16 qu. 1. §. negotiatores, c. 1. & c cleri de iud. cap. dilecti, & c. venerabilis de excep.* Et ſic ſecundùm hanc doctrinam Panor. *in c. quod vult deo. de iudic.* Joann. de ligna *in proem. clem.* Et 20
communiter alii dicunt v. g. Quòd ſtudioſi intrantes ſcholam, ſed non ſtudentes, non gaudent privilegiis ſcholarium. Et ſimiliter Portel. *in ſum. qq reg. v. Epiſcopus n. 4.* Roder. *tom. 2. qu. 58. à 4.* Et Barth. à ſancto Fauſto in *Theſ lib. 6. q. 191* docent, Religioſum, factum Epiſcopum, non gaudere ampliùs Privilegiis Regularium, aut ſui Ordinis. Super quo lector curioſus po- 21
terit videre motum Sixti V. apud Roder. *loco citat.* & Quarant. *in ſum. bell.* Idemq; proportione dico, de illo qui quidem exercuit artem, aut functus eſt, officio habente Privilegium annexum, ſed jam abdicavit, aut ita ſe geſſit, ut abdicaſſe merito, reputetur, tunc enim non gaudet amplius Privilegio. Et hac ratione v. g miles
reverſus ab expeditione, non fruitur am- 22
plius militum Privilegiis. Nec Clericus minorum Ordinum, Privilegiis Clericorum, ſi nubit, vel incedit, ſine habitu, & tonſura.

Fallit tamen hæc doctrina, ubi aliter, 23
in jure cavetur, aut conſuetudine permittitur, vel quando Privilegium aliquod inveniretur conceſſum Collegio ex ſola gratia
Principis, non in favorem artis. Verùm in 24
dubio præſumi debet pro arte & conceſſum favore ipſius, non ſolius collegii.

Quartò dividi poteſt Privilegium, in 25
limitatum, & in circumſcriptum. Illud eſt, quo certo loco tēpore, caſu, aut circumſtantia uti conceditur: Iſtud, quo ubique & indifferenter ſine ulla reſtrictione Et in hunc modum, poſſunt diverſæ aliæ diviſiones fieri, ex diverſis circumſtantiis, materiæ, perſonarum, locorum, & ſimilibus

Digitized by Google

ſibus, quas ad alia properans, & velut explicatione minùs indigentes omitto.

CAPUT III.

De Acquiſitione Privilegiorum.

ACquiruntur autem Privilegia, ſex modis, ſeu viis puta conceſſione, communicatione, extenſione, relatione, errore & præſcriptione, de quibus omnibus, ſeriatim agere habemus, per ſubſequentes paragraphos.

§. I.

De Acquiſitione Privilegiorum per viam Conceſſionis.

SUMMARIUM.

1 *Qui poteſt legem ferre, & Privilegiũ dare.*
2 *Non ſubditis, non poteſt dare Privilegium.*
3 *Princeps temporalis, non poteſt includere Eccleſiam. ſive lege, ſive Privilegio. Et contra 5.*
4 *Privilegium favorabile, admittitur, hoc ipſo, quod non reiicitur.*
6 *Privilegia non conceduntur, niſi cum cauſa, quæ eſt triplex, & 7.*
8 *Sola voluntas in Principe, cauſa ſufficiens Privilegii.*
9 *Regularibus quare conceſſa Privilegia.*
10 *Qualis poteſtas data regularibus, per Privilegia.*
11 *Quando poteſtas extinguitur morte concedentis.*
12 *An regulares poſſint delegare, in Privilegiis.*
13 *Quomodo intelligendum Privilegium, datum contra ſubſtantiam actus exercendi.*

1 ET quidem quod attinet ad primũ modum, illius eſt dare ſeu concedere Privilegium, cujus legem ferre, ut docent Belvis. *c. romana de for. com. §. contrahentes,* Calder. *c. poſtulaſti de pen. & rem.* Jacob. de Zoch. *c. omnis eod* Angel. *in ſum. v. Privilegium* Sylv. *eod. v.* Aſor. *1 p. inſt. lib. 5. cap. 22.* Reg. *in pra. lib. 13. n. 23.* Ut quicunque poteſt legem ferre, poſſit & Privilegium concedere, circa eandem legem, & eandẽ materiam, quam lex reſpicit, illis iiſdem perſonis, quas per legem obligavit, puta ſubditis, aliis verò, non niſi eo modo, quo infra dicemus, 2 *Ratio eſt*, quia Privilegia ſunt leges, *c. Privilegia d. 3. & § fin. 25. qu. 1.* Adeò ut Privilegium non differat à lege, niſi ſicut ſpecies à genere, ut in Superioribus notavi. At non poteſt quis ſua lege obligare non ſubditum Ergo nec ſuo Privilegio illi favere, quia ex quo removetur genus & quælibet ejus ſpecies. *l. Aquilius ff. de dol. & l. fideiuſſor eod quis ſatis d. cog.* Et ſic v.g. quemadmodum Princeps tempo- 3 ralis, non poteſt ſua lege Eccleſiam ligare ſic neque ſuo Privilegio includere, quòd quantumcunq; ſit favorabile, nunquam tamen valebit, niſi Eccleſia acceptaverit. Uti docent Belvis. Calder. & Azoch. *Supra cit per c. Eccleſia ſancta Mariæ de conſt.* Et per notata ab Innocent. *c. auditis de reſtitution. in integro.* Ad quod & facit. *c. bene quidem d. 96.* Ubi ſtatutum laici præſidis, quamvis Eccleſiæ favorabile, declaratur non valere, Acceptari tamen cenſe- 4 tur ab Eccleſia, hoc ipſo quòd non rejicitur, ſiquidem fuerit, ſimpliciter favorabile, hoc eſt ſi continet ſimplicem conceſſionem gratiæ; ſed ſi eſt præceptivum, hoc eſt conceſſum per legem ſeu ſtatutum, aliquid imperans, neceſſe eſt expreſſe admitti. Ita Panor. *c. cit. Eccleſia.* & Zachar. ejus Gloſſator. *c. quæ in Eccleſiarum eod.*

Et quod de Eccleſia, hoc eadem pro- 5 portione, dico, de Clericis, Religioſis, & quibuſvis aliis, qui non ſunt ſubditi Principi concedenti Privilegium. Ac vice verſa, de Laicis reſpectu Papæ & Prælatorum, Eccleſiaſticorum. Hoc eſt non poſſe eos, ut nec legem ponere Laicis cir-

ca temporalia, ſic nec circa eadem, Privilegia illis concedere, ſaltem directè, & poteſtate ordinaria, quidquid ſit de extraordinaria, & abſoluta, in qua adſtruenda, multæ plerumque adſtruuntur adulationes, & falſitates.

Et quia Privilegia, ſunt leges privatæ, à jure cōmuni diſcrepantes, & alias non receditur à jure ſine cauſa *c. fin. d. 14. c. neceſſaria 1. q. c. non debet de conſang. & Aſſ. rebus*
6 *ff. de conſt. l. minim. ff. de leg.* Ideo & non ſolent Privilegia concedi, ſine cauſa quæ eſt
7 triplex ut notatur in *c. valet. 25. q. 1.* Puta, vel intuitu Religionis, hoc eſt in gratiam, & favorem ipſius. Aut propter neceſſitatē
8 quæ ſupervenit. Aut propter officia impēſa. Addunt non pauci, voluntatem & beneplacitum concedendis Privilegium eſſe cauſam ſufficientem, quia in Principe, ſola voluntas, dicitur juſta cauſa ad faciendum quod facit ut docent Gloſſ. *ſi eo tempore. de elect. in 6. c. ſi gratiosè eod. de reſcrip. & c. nō eſt extra de voto.* Jaſon *l. ſi teſtamentum C. de teſta* Rom. *conſ.* 307. & DD. *c. cit. non eſt & l. relegati. ff. de pen.* Ad quod facit *c. propoſuit de conceſ. præ.* Quæ omnes cauſæ, verificantur maximè in Privilegiis regularium.

Primò enim conceſſa ſunt ipſis, ad ho-
9 norem & commendationem, ſtatus Religioſi, cujus dignitas & excellentia, meritò videtur exigere, ut aliquid plùs concedatur, quàm ſimplicibus aliis Sacerdotibus, aut Parochis *c. religioſam 12. quæſt. 2. arg. c. v. Apoſtolicæ de Privil. in 6.* Secundò propter benemerita, & officia impenſa Sedi Apoſtolicæ, ſummis Pontificibus, Prælatis Eccleſiaſticis. Imò & toti ipſi Eccleſiæ licèt enim à ſolo Deo, qui eſt communis omnium noſtrum merces, debeant règulares, ſuorum laborum præmium expectare, attento tamen, quòd horum major pars (ne dicam omnes) Sedi Apoſtolicæ, & univerſali Eccleſiæ impenduntur, tot gentium converſione, libris, concionibus, ac bonis operibus. Imò quod ipſi ſummi Pontifices, aliiq; Epiſcopi & Eccleſiarum Prælati, in ſuis perſequutionibus, non habuerunt ſecuriorem aſilum quàm apud regulares, & præcipuè apud Monachos, à quibus non tantum locorum ſecuritate, aut officiis perſonalibus, ſed etiam opibus largiſſimè ſemper fuere adjuti, & ſtrenuiſſimè defenſi. (*a*) Certè congruum erat, ut & ipſi, gratum animū, erga tam fideles filios exhiberent, & munere aliquo demonſtrarent, accepta ſibi eſſe eorum officia, *arg. c. communis d. 23. c. ſicut nonnulli 1. q. 2. l. honores ff. de decur. & l. fin C. de ſtat. & imagin* Tertiò conceſſa fuere regularibus ſua privilegia ob neceſſitatem, & ad ſublevandos, in ſuis curis & laboribus Epiſcopos & Parochos, ipſoſq; ſummos Pontif. qui tot abſolutionibus, diſpenſationibus, benedictionibus, aliiſq; ejuſmodi, jam ubique dilatata Eccleſia, pro tempore neceſſariis, & concedendis, vix poſſent ſufficere *arg. cap. petitio procur. & cap. licet de off. vicar. in 6.* (*b*) Tum etiam quartò ob neceſſitatem & utilitatem fidelium, quibus pleruṁq; non ſuppetunt media recurrendi ad Papam, nec expedit accedere ad Epiſcopos, eorumvè Vicarios generales, aut Parochos, *arg. cap. quædam lex 35 quæſt. 5.* Et ſic quia Papa, & Prælati Eccleſiarum, coguntur frequentiſſimè vices ſuas aliis demandare, in his quæ ſpectant ad juriſdictionem, certè non videtur quibus potiùs eas demandare debeant, quàm regularibus, quos vitæ integri-

(a) Steph. 3. refugium habuit in Monaſterio ſancti Dionifii Pariſienſis. Gregorius 7. in Cavenſi. Gelſius 2. in Cluniacenſi S. T. Cantuarienſ. in Pontiniacenſi S. Lamb. traiect in Stabulenſi. &c. (b) Quæ ad perpetuam generaliter ordinata ſunt utilitatem, nulla cōmutatione varietur. Leo Papa ad anath. epiſt.

tas,

tas, eruditio, Animarum zelus, à terrenis abſtractio, ſimileſque dotes (in illis præſumptæ,) vel maximè aptos reddunt, ad ejuſmodi delegationes, & privilegia. Et his maximè temporibus, quibus Clerus ſæcularis, magna ex parte ſe diſtinet, curis, & occupationibus longè diverſis. Ut nemo propterea, debeat invidere regularibus ſua privilegia tot in titulis fundata, tot & tam juſtis de cauſis conceſſa, Ac per quorum uſum ſupplent quotidiè, cum Apoſtolo, ea quæ deſunt Paſſionibus Chriſti.

10 Qualis autem poteſtas, cenſeatur data regularibus per privilegia, Gloſſ. *in extrav. ſuper cathedram de ſepult. v, impendant.* videtur illam facere ordinariam, Molina verò *tract. 5. de iuſt. d. 20. n. 5.* ad delegatam potiùs referendam putat. Rem autem propius expendenti mihi, videtur neque eſſe ordinariam, neque delegatam. Ita Vanguel. *in clement. dudum de ſepult. concluſ. ult.* Non inquam eſt ordinaria quia hæc obligat habentem adminiſtrandum, & ſubditum ad accipiendum ab ipſo Regulares autem voluntariè tantùm utuntur privilegiis, ut & voluntariè fideles ad ipſos accedunt pro eorum uſu, ſed neque etiam delegata, quia hæc ſimiliter imponit ſubditis obligationem, ſeu ipſos fideles reddit ſubditos habenti delegationem, obligatque eos ad accedendum ad delegatum, quod non operantur privilegia Unde relinquitur, ut juriſdictio collata regularibus per privilegia, dicatur ſimpliciter extraordinaria, & gratioſa, ut ait Vanguel. *citatus.*

Quia tamen non ſunt juriſdictionis niſi illa duo membra, ad alterutram erit referenda, pro ratione reſpectus, & tituli ſub quo de illa loquemur. Poteſt enim dici ordinaria, quia eſt à lege, ſaltem in non paucis, & perpetua in omnibus, delegata vero quia non annexa ſtatui, ſed à Papa accepta.

11 Quòd ſi objiciatur poteſtatem delegatam expirare morte concedentis, privilegia verò regularium, non extingui morte Pontificum, qui illa conceſſere. Reſpond. per diſtinctionem, quam Bonif. VIII. facit in *c. ſi gratioſe de reſcrip. in 6.* Illa cum Pontifice extingui, quæ ſunt ab ipſo conceſſa tanquam à privato Pontifice non autem quæ ſunt conceſſa nomine, & authoritate ſuæ Sedis, quia illa non moritur, & talia ſunt privilegia regularium.

12 An verò illi poſſint ſubdelegare ſua privilegia, ſicut jura concedunt comuniter ordinariis, ſeu delegatis à Papa, & ſupremo Principe *cap. 3. & fin de offic. del. & leg. à iudice C. de iudi.* ita ſentire videtur Navar. *in Man. cap. 27. n. 45.* ubi ait quòd ſimplex miniſterium v.g. abſolutionis poteſt ſubdelegari à delegato ordininarii, aut ſubdelegato delegati Papæ, licèt non poſſit ille delegare ſuam juriſdictionem, ratione cujus hoc ipſi competit per Gloſſ. *c. fin. de off. ord. & c. ſuper queſtion. de off. del.* ubi Felin. Sed hoc ego non admitto, quia quando Papa dedit regularibus privilegia ad abſolvendum, aut ad ſimiles actus, cenſetur elegiſſe perſonarum induſtrium, in quo caſu delegatus non poteſt ſubdelegare *cap. fin. de off. del.* Quantum verò ad diſtinctionem, quam facit Navarr. juriſdictionis, & ſimplicis ejus miniſterii ego illam rejicio hac in parte, ad entia rationis vide tamen dicenda *ſect. 3. c. 22. § 1. de Prælatorum iuriſdictione.*

13 Porrò quando contingit aliquod privilegium concedi, quod videtur eſſe contra ſubſtantiam actus ad quem conceditur tunc cenſetur Papa, ſeu Princeps potiùs diſpenſaſſe, in quem ſenſum ego verbi gratia explico privilegium minorum, de recitanda ſolum mentaliter aliqua parte

Digitized by Google

horatum, poſito quòd prolatio vocalis, ſit illarum eſſentia, de quo, ſuo loco ubi de horis.

§. II.

De Acquiſitione Privilegiorum per viam Præſcriptionis.

SUMMARIUM.

1 *Privilegium adverſatur præſcriptioni fallit in quibuſdam caſibus 4. & 5.*

2 *Impetratio privilegij generat præſumptionē malæ fidei, in eo qui rem præſcripſit.*

3 *Quod meum eſt, non poteſt iterum fieri meū.*

6 *Quid ſit præſcriptio.*

7 *Quidquid poteſt concedi, poteſt & præſcribi.*

8 *Requiſita ad Reſcriptionem, & ſeq.*

9 *Quæ ſunt iuriſdictionis, poſſunt præſcribi, non quæ ordinis.*

10 *Poteſt præſcribi libertas in his quæ ſecundùm ſe non præſcribuntur.*

11 *Præſcriptio privilegij debet fieri ſecundùm formam conceſſibilem.*

12 *Privilegium debet præſcribi ab eo qui ſit capax illius.*

13 *Ad præſcribendum privilegium requiritur titulus.*

14 *Bona fides, cauſatur ex privilegio, & iure dubio.*

15 *Regularibus poteſt ſufficere probabilis opinio, ad continuandum in uſu alicuius iuris, vel privilegij.*

16 *Quantum temporis requiratur ad præſcriptionem.*

17 *Ad præſcribendum in præiudicium alterius, requiritur eius notitia, & patientia.*

18 *Præſcriptio æquiparatur privilegio, iudicatis, & tranſactis.*

19 *Præſcriptio facit in conſcientia tutum.*

20 *Sufficit præſcriptio, ad continuandū uſum privilegij, etiam poſt errorem detectum.*

21 *Præſcriptio non extenditur.*

22 *Qui præſcripſit ius ferendi unam cenſuram, non poteſt ferre alias.*

23 *Qui præſcripſit decimas, non poteſt petere n.alia.*

Nomine Privilegii (quod ad præſens inſtitutum attinet) duo poſſumus intelligere, nempe aut conceſſionem ipſius facultatis, ad aliquid faciendum, vel jus ipſum faciendi conceſſum, quo ſecundo modo hìc de privilegiis agitur, quando dicuntur poſſe acquiri per præſcriptionem. Nam in primo ſenſu, privilegium opponitur præſcriptioni, tanquam quid contrarium, adeo ut ſimul haberi non poſſint, ſed ad alterutrius ingreſſum, aliud excludatur, ut notat Gloſſ. *c. veniens de præſcrip.* Juxta quam Panor. *ibi* dicit, impetrationem privilegii, cauſare malam fidem reſpectu juris, priùs profeſſi per præſcriptionem, tunc enim videtur impetrans agnoſcere, ſe non habuiſſe jus, adeò ut ſi poſtea privilegium repudietur, nec etiā poſſit ſe præſcriptione tueri, utpote quæ in illa impetratione cenſetur ceſſaſſe, & ſublata eſſe. Quod verùm eſt etiam ſecluſo uſu talis privilegii. Quidquid in contrarium dicant *Innoc. & Ioan. andr. in c. cit. veniens.* Quia ſola impetratio videtur ſufficiens, ad inducendam præſumptionem renuntiationis. Quod enim meum eſt, non poteſt iterum fieri meum ut notat Gloſſ. *in c. Abbate de verb. ſign.* Sicq; privilegium, & præſcriptio, non poſſunt concurrere, reſpectu ejuſdem juris quærendi, dico quærendi, nā ſi ageretur de jam quæſito, & privilegium foret ſimpliciter confirmatorium juris priùs per præſcriptionem quæſiti, vel ſi concederetur ad cautelam vel in augmentum, per modū novi tituli, tunc bene poſſent ſe invicem compati. Et ita tenent Pan. Paris Imol. Felin. & communiter alii in *c. cit. veniens.* Quia licèt jus iam quæſitum non poſſit de novo quæri, poteſt tamē novo titulo retineri, ut docent Jo Monarch. & Joan. Andr. *c. cum perſona de priv. in 6.* Præſcriptionem verò & præſcribere ego. hic

1
2
3
4
5
6

hic appello, quãdo bona fide, quis & probabili aliqua motus ratione, putans ſibi, ſuæ familiæ, aut ſocietati, jus aliquod cõpetere, & perſeverans in ejuſmodi bona fide ac credulitate, illo utitur. Poſtquàm enim uſus eſt per certum tempus, à legibus determinatum, cenſetur ſibi acquiſiviſſe jus illud, & ex tunc per ipſas leges, illi conceditur & fit proprium ita quòd ſucceſſivis tẽporibus poſſit perſeverare in illius uſu, ac ſi verè ab initio fuiſſet illi conceſſũ, nec jam teneatur intermittere, quamvis fortè contingat detegi deceptionem, & cognoſcat, ſe in rei veritate, non habuiſſe tale jus, nec ab initio potuiſſe illud uſurpare.

7 Atque his hunc in modum præmiſſis, quando dicuntur privilegia acquiri præſcriptione, ego ſic explico, ut ea omnia jura, facultates, exemptiones *&c.* quas poſſet aliquis per privilegium, & gratioſam Superioris conceſſionem obtinere, has omnes poſſit per præſcriptionem ſibi acquirere ſecundùm, dicta, & infra dicenda Gloſſ *c. quia d. 64* Paul. de Eleaſar. *c. nullus de elect.* Panor. *c. cauſam de præſcr.* Pariſ. *c. auditis eod* Hoſt. & alii paſſim per *c. conqueſtus 9. q. 3. c. veniens cit. c. olim. eod. c. duo ſimul de off. ord. c. cum dilectus de rel. dom. & cap. cum perſona de privil. in 6.*

8 Requiſita verò, ad hoc ut præſcriptione acquiratur aliquod privilegium, ſunt,

9 ut 1. id quòd præſcribitur, ſit ſuâ naturâ tale, quod aliàs potuiſſet concedi. Et ſic v. g. quia illa quæ ſunt juriſdictionis Epiſcopalis, poſſunt concedi, non verò ea quæ ſunt ordinis: ideo illa poſſunt præſcribi, non autem iſta, ut inter alios notat Panor. *c cum non liceat & c. cum olim de præſcr* Quamvis poſſit quis, in eis præ-

10 ſcribere libertatem: ut non teneatur illa petere ab hoc vel illo, ſed ab alio, vel à quo maluerit ſecundùm eundem Panor. *c. venien. eod.* Et quando non poteſt præſcribi principale, nec acceſſorium, ex eodem *c cum ex Officii eod.*

Requiritur ſecundò ad præſcriptionem privilegii, ut illa fiat ſecundùm formam conceſſibilem, id eſt, ut qui illud præſcribit, ſeu illius uſum eo modo illo utatur, & ſub illa forma, ſub qua aliàs ſolet concedi, aut potuiſſet. Ita Eleaſar. *c. nullus de elect.* Et ſic qui v. g. præſcribit uſum benedicendi ornamenta Eccleſiæ, viſitandi aliquam Eccleſiam *&c.* debet benedicere, & viſitare, non ad placitum, ſed ſecundùm formã in Pontificali expreſſam, quia ſub illa forma expedienda, illi cõcederetur. 11

Requiritur tertiò ut præſcriptio fiat à perſona ſecundùm ſe capaci illius juris & privilegii, quod præſcribit; & ſic v. g. poteſt una Eccleſia vel perſona Eccleſiaſtica præſcribere decimas aut alia jura ſpiritualia, non autem Laicus, vel femina. Eleaſar. *loc. ſupra cit.* Panormi. *ad aures, de præſcrip.* & paſſim alii. 12

Requiritur quartò titulus, ſeu verus, ſeu ſaltem coloratus, aut certè loco tituli poſſeſſio ſeu uſus à tempore immemoriali, ſiquidem præſcriptio eſt contra jus commune, ſecus ſi præter. Ita Panor. *c. de quarta & c. ad aures de præſcr.* Sufficiens autem titulus, ſecundùm ipſum erit, v. g. Opinio fundata in dicto viri alicujus gravis, aut fama, quamvis fortè nullum inſtrumentum reperiatur, eo quòd ex eadem fama dicitur tempore belli vel in incendio periiſſe per *l. quod vulgo ff. pro emp.* Et ſic ut notat idem Panor. in *c. cum dilectus de conſ. & c. auditis de præſcr.* poteſt cauſari titulus ſeu bona fides, ex privilegio dubio. Et ut addit Pariſ. in *c. auditis cit.* poſſunt acquiri jura certa per privilegium incertum. Pro quo faciunt notata *ibid.* ab Hoſt. domin. *c. de decim. n. 6.* Barth *l celſ⁹ ff. de uſu c.* & Au- 13 14

Digitized by Google

to quia ubi notitia publica, etiam putativa, validat actum, non poteſt impediri à notitia privata, quamvis aliàs certa, per proportionem ad doctrinam comunem, teneri judicem condemnare reum in judicio convictum, quamvis notitia privata ſciat illum eſſe innocentem, ita Lugo *ſupra cit.* & Laym. *in theol. mor. lib. primo tr. 4 cap. 22. n. 9.* Requiritur ſecundò ad hoc ut error tribuat jus, ut fundamento aliquo probabili ſeu apparenti nitatur, eo modo quo ſupra dictum eſt, ſic nimirum ut creet opinionem probabilem, aliàs autem, non ſufficeret, ſi in vana & ſtulta aliqua opinione fundaretur. Ita Cardin, *conſ.* 114, & Feder. 137.

10 Tertiò ut error, ſeu deceptio veſceretur circa impedimentum, ſeu defectum, qui ſit juris poſitivi tantùm, Abb. *cap. ſecundo de præſr. non bapt.* Et Nald. *ſupra cit.* Et ſic v.g. ſi Sacerdos qui communiter putatur Parochus aſſiſtat Matrimonio, tenet Matrimonium, è contra verò, ſi is qui non eſt Sacerdos conſecrat, nihil facit, etiamſi ab omnibus putetur eſſe Sacerdos, *&c.*

11 Quartò ut cum errore adſit aliquis titulus reddens rem probabilem ſicut dixi ſuperiùs, aut certè expreſſa delegatio Superioris, licèt fortè non fuiſſet delegaturus, ſi meliùs fuiſſet informatus. Et ſic v. g. dixi ſuperiùs valide abſolvere hunc qui eſt approbatur in cenſura, quamvis aliàs non debuiſſet approbari. At ſecus eſt de illo qui ſine approbatione & nullo probabili fundamento abſolvit, licèt interim putetur ab omnibus approbatus, quia tunc
12 dicitur propriè intruſus, acta autem intruſi, nunquam in jure validantur. Ita Abb. *cap. 2. de in int. reſt.* Alex. *conſ.* 138. *vol.* 1 *& 93. vol.* Tuſch. *v. error. concl.* 330. & plures alii apud ipſos.

13 Addit Tuſch. requiri item ut concurrat utilitas publica, id eſt quòd tunc tantùm cenſetur error tribuere jus, cùm jus ita exigit bonum publicum, quòd aliàs impediretur, hoc non tolerato. Addit item requiri, ut error ſit tantùm facti, non autem juris Sed ego puto cum Laym. *ſupra cit.* nõ referre, ſive ſit facti, ſive etiam juris, modò ſit juſtus ſecundùm dicta in Superioribus.

Quibus obſervatis, & concurrentibus circumſtantiis aſſignatis, error ſeu opinio communis ita facit jus, & juriſdictionem tribuit, ut licèt poſtmodum detegatur deceptio, nulla ſit opus iteratione, aut confirmatione geſtorum. Quin etiam ſic tenet, & valent, ut nec reſcindi poſſunt, aut revocari, ut docet Lap. *alleg.* 89.

§. IV.

De Acquiſitione Privilegiorum per viam communicationis.

SUMMARIUM.

1 *Quid ſit communicatio privilegii, & à quo facienda.*
2 *Vis communicationis privilegii conſiſtit in duobus.*
3 *Quando cmmmunicatur privil. cenſetur gratia ipſa communicatio, abſque reſpectu admodùm utentium.*
4 *In communicatione non conceditur plus, vel minùs, quàm in originali habeatur.*
5 *Conceduntur etiam præſcripta.*
6 *Inter regulares duplex communicatio.*
7 *Conceſſa uni provinciæ, extenduntur ad omnes alias.*
8 *Conceſſa uni Monaſterio, extenduntur ad omnia alia.*
9 *Omnia privilegia cõmunia omnibus, & 26.*
10 *Caſſinenſium privilegia quibus conceſſa.*
11 *Camald privilegia quibus conceſſa.*
12 *Lateranenſium quibus.*
13 *Societ. Ieſu quibus.*

19 *Men-*

Digitized by Google

19 Mendicantium quibus.
14 *Congregatio Portugal. ſancti Benedicti quam communic. habeat.*
15 *Quam Fulienſes.*
16 *Quam Celeſtini.& 20.*
17 *Quam Capuccini.*
18 *Quam Auguſtiniani, & 20.*
20 *Quam Camaldulenſes.*
20 *Quam Congreg. S. Mauri.*
Quam Carthuſiani ibid.
Quam Trinitarij ibid.
Quam Cruciferi ibid.
Quam Hieronymitanii ibid.
Quam Clerici Miniſtr. Infirmis, ibidem.
Quam Canonici de Alga ibid.
Quam Servitæ ibid
Quam Theatini ibid.
Quam Minores ibid.
Quam Carmelitæ ibid.
Quam Minimi ibid.
21 *Communicatio extenditur ad concedenda.*
22 *Etiam ad illa, quæ ſpecialem requirunt mentionem.*
24 *Etiam illa, quæ prohibentur communicari.*
23 *Singulares clauſulæ ſub quibus facta eſt communic. Ciſterc. in Italia.*
25 *Et Camaldulenſibus, & Congregat Sancti Mauri.*
27 *Quomodo intelligenda communicatio.*
28 *Non habet locũ, ubi agitur de damno tertij.*
30 *Neq; in his quæ repugnant ſtatui.*
32 *Neq; ubi ſequeretur abſurditas.*
34 *Neq; in his quæ non ſunt conceſſa intuitu Religionis.*
29 *Minimi an ſint excepti à ſolutione quartæ.*
31 *Mendicãtes non poſſunt uti Pontificalibus.*
33 *Abbates non ſunt omnes æquales, & 39.*
36 *Vſus privil. pro partibus infidelium, illicitus ubi Eccleſia floret.*
37 *Privilegia Dominicanorum ad quos extenſa.*
40 *Minorum ad quos ibidem.*
38 *Trinitariorum ad quos.*
39 *Minimorum ad quos.*

HAc via acquiruntur privilegia, quando hæc, quæ primitus uni conceſſa fuere, iterum alteri conceduntur. Et debet communicatio fieri non ab illo, cui ſunt conceſſa, ſed ab illo, qui conceſſit, quia communicatio non eſt aliud, quàm nova ſubjecta, quæ ſicut in ſua origine, ſic & in extenſione pendet à concedente. 1

Vis autem communicationis conſiſtit in hoc, quòd primò privilegium communicatum, ſit commune illi, cui fuit originariè conceſſum, & cui communicatur ut quantùm ad uſum poſſint ambo independenter unus ab altero illo gaudere. Ita quòd etiamſi fortè is cui fuit primò cõceſſum, illud amittat, aut illi reſtringatur, is tamen cui fuit comunicatum, poſſit illo uti, juxta originariam, & primariam conceſſionem, ſecundùm quam emanavit à Principe. Nam (quod eſt ſecundum in quo conſiſtit vis communicationis) quando comunicatur aliquod privilegium (& aliud Princeps non declarat) cenſetur omnis & tota gratia communicata, in ſuo fonte, hoc eſt ſecundum illum modum, & latitudinem, quàm reperitur habere ex ſua origine abſque reſpectu ad illum modum privatum, ſub quo illo fortè utitur, is cui primùm fuit conceſſum. Et ratio eſt, quia hoc communicatur quod præexiſtit & actualiter conceſſum fuit, privilegium autem exiſtit in voluntate non utentium, ſed Principis, & conceſſum fuit non ſub modo ſpeciali ſub quo fortè aliqui illo utuntur, ſed juxta conceptum Principis. Ergo & communicatur ſecundùm illum eundem conceptum, ſecundùm quem originariè conceſſum fuit. Vide dicenda *c. 1. ubi de uſu privil. v. 8.* 2 3

Nihil tamen novi in communicatione indul-

tract. 9. cap. 12. Collegiale verò Privilegium dicitur, quod alicui collegio, comunitati, vel ſocietati, conceditur, quod qui-
17 dē poteſt fieri duobus modis. puta vel ſub nomine collectivo, & expreſſo ipſius collegii, & directè, & immediatè illius corpori v. g. univerſitati Bononienſi, vel perſonis quæ ſunt ex tali collegio, & illud componunt, ut ſtudioſis Univerſitatis Bonon. Et tunc id juris ſtatuitur quòd Privilegium conceſſum primo modo cenſetur conceſſum Collegio, ſecundum quod civiliter facit unum corpus, non verò perſonis ſingularibus, ex quibus tale corpus cō-
18 ponitur (qua ſingularibus) ita quòd non poſſint uti ſuo Privilegio, qua tales, ſed tunc tantùm cùm ſuum corpus collegialiter repræſentant, ſive interim omnes ſimul ſive major pars, aut aliquot, ad repræſentandum, delegatæ reperiantur.

At verò, quando Privilegium conceditur ſecundò modo, poſſunt illo uti ſingulares perſonæ, independenter una ab altera, ſufficitque eſſe incorporatas tali collegio Ita Gemin. *c. Religioſo de ſent. ex in 6.* ubi addit, id etiam locum habere, antequam perſona ſolemniter incorporetur collegio. ſi de licentia Superiorum illius permittitur exercere artem, ad quam fundatum eſt, & officio ſocii artis fungi, quod ſatis probabile mihi videtur, quia talis licentia, reſolvitur in tacitam receptionem, & incorporationem.

19 Econtra verò, is qui ſe dicit de aliquo collegio, imò, & qui forte olim fuit illi immatriculatus, ſed non exercet artem ad quam fuit inſtitutum, non poteſt ejus Privilegiis gaudere ut docet Barth. *l. ſemper ff. de iur. immun.* Sylv. *v. argumentatio num. 4.* Et Angel *eod. v. num. 3.* Circa quod vide poſſunt notata à Gloſſ. *l unic. C. de ſtud. l. urbis Rom. lib.* 12. Et à DD. *l. advocati eod. de adv. div cap. generaliter 16 qu. 1. §. negotiatores, c. 1. & c cleri de iud. cap. dilecti, & c. venerabilis de excep.* Et ſic ſecundùm hanc doctrinam Panor. *in c. quod vult deo. de iudic.* Joann. deligna *in proem. clem.* Et 20
communiter alii dicunt v g. Quòd ſtudioſi intrantes ſcholam, ſed non ſtudentes, non gaudent privilegiis ſcholarium. Et ſimiliter Portel. *in ſum. qq reg. v. Epiſcopus n. 4.* Roder. *tom. 2. qu. 58. à 4.* Et Barth. à ſancto Fanſto in *Theſ lib. 6. q. 191* docent, Religioſum, factum Epiſcopum, non gaudere ampliùs Privilegiis Regularium, aut ſui Ordinis. Super quo lector curioſus po- 21
terit videre motum Sixti V. apud Roder. *loco citat.* & Quarant. *in ſum. bell.* Idemq; proportione dico, de illo qui quidem exercuit artem, aut functus eſt, officio habente Privilegium annexum. ſed jam abdicavit, aut ita ſe gerit, ut abdicaſſe merito, reputetur, tunc enim non gaudet amplius Privilegio. Et hac ratione v. g miles reverſus ab expeditione, non fruitur am- 22
plius militum Privilegiis. Nec Clericus minorum Ordinum, Privilegiis Clericorum, ſi nubit, vel incedit, ſine habitu, & tonſura.

Fallit tamen hæc doctrina, ubi aliter, 23
in jure cavetur, aut conſuetudine permittitur, vel quando Privilegium aliquod inveniretur conceſſum Collegio ex ſola gratia Principis, non in favorem artis. Verùm in 24
dubio præſumi debet pro arte & conceſſum favore ipſius, non ſolius collegii.

Quartò dividi poteſt Privilegium, in 25
limitatum, & in circumſcriptum. Illud eſt, quo certo loco tēpore, caſu, aut circumſtantia uti conceditur. Iſtud, quo ubique & indifferenter ſine ulla reſtrictione Et in hunc modum, poſſunt diverſæ aliæ diviſiones fieri, ex diverſis circumſtantiis, materiæ, perſonarum, locorum, & ſimilibus

ſibus, quas ad alia properans, & velut explicatione minùs indigentes omitto.

CAPUT III.

De Acquiſitione Privilegiorum.

Acquiruntur autem Privilegia, ſex modis, ſeu viis puta conceſſione, communicatione, extenſione, relatione, errore & præſcriptione, de quibus omnibus, ſeriatim agere habemus, per ſubſequentes paragraphos.

§. I.

De Acquiſitione Privilegiorum per viam Conceſſionis.

SUMMARIUM.

1 *Qui poteſt legem ferre, & Privilegiũ dare.*
2 *Non ſubditis, non poteſt dare Privilegium.*
3 *Princeps temporalis, non poteſt includere Eccleſiam, ſive lege, ſive Privilegio.* Et *contra* 5.
4 *Privilegium favorabile, admittitur, hoc ipſo, quod non reiicitur.*
6 *Privilegia non conceduntur, niſi cum cauſa, quæ eſt triplex, & 7.*
8 *Sola voluntas in Principe, cauſa ſufficiens Privilegii.*
9 *Regularibus quare conceſſa Privilegia.*
10 *Qualis poteſtas data regularibus, per Privilegia.*
11 *Quando poteſtas extinguitur morte concedentis.*
12 *An regulares poſſint delegare, in Privilegiis.*
13 *Quomodo intelligendum Privilegium, datum contra ſubſtantiam actus exercendi.*

1 Et quidem quod attinet ad primũ modum, illius eſt dare ſeu concedere Privilegium, cujus legem ferre, ut docent Belvis. *c. romana de for. com. § contrahentes*, Calder. *c. poſtulaſti de pen. & rem.* Jacob. de Zoch. *c. omnis eod* Angel. *in ſum. v. Privilegium* Sylv. *eod. v.* Aſor. 1 *p. inſt. lib. 5. cap. 22.* Reg. *in pra. lib. 13. n. 23.* Ut quicunque poteſt legem ferre, poſſit & Privilegium concedere, circa eandem legem, & eandẽ materiam, quam lex reſpicit, illis iiſdem perſonis, quas per legem obligavit, puta ſubditis, aliis verò, non niſi eo modo, quo 2
infra dicemus, *Ratio eſt*, quia Privilegia ſunt leges, *c. Privilegia d. 3. & § fin. 25 qu. 1.* Adeò ut Privilegium non differat à lege, niſi ſicut ſpecies à genere, ut in Superioribus notavi. At non poteſt quis ſua lege obligare non ſubditum Ergo nec ſuo Privilegio illi favere, quia ex quo removetur genus & quælibet ejus ſpecies. *l. Aquilius ff. de dol. & l. fideiuſſor eod quis ſatu d. cog.* Et ſic v. g. quemadmodum Princeps temporalis, non poteſt ſua lege Eccleſiam ligare 3
ſic neque ſuo Privilegio includere, quòd quantumcunq; ſit favorabile, nunquam tamen valebit, niſi Eccleſia acceptaverit. Uti docent Belvis. Calder. & Azoch. *ſupra cit per c. Eccleſia ſancta Mariæ de conſt.* Et per notata ab Innocent. *c. auditis de reſtitution. in integro.* Ad quod & facit *c. bene quidem d. 96.* Ubi ſtatutum laici præſidis, quamvis Eccleſiæ favorabile, declaratur non valere, Acceptari tamen cenſetur ab Eccleſia, hoc ipſo quòd non rejicitur, ſiquidem fuerit, ſimpliciter favorabile, 4
hoc eſt ſi continet ſimplicem conceſſionem gratiæ; ſed ſi eſt præceptivum, hoc eſt conceſſum per legem ſeu ſtatutum, aliquid imperans, neceſſe eſt expreſſe admitti. Ita Panor. *c. cit. Eccleſia.* & Zachar. ejus Gloſſator. *c. quæ in Eccleſiarum eod.*

Et quod de Eccleſia, hoc eadem proportione, dico, de Clericis, Religioſis, & 5
quibuſvis aliis, qui non ſunt ſubditi Principi concedenti Privilegium. Ac vice verſa, de Laicis reſpectu Papæ & Prælatorum, Eccleſiaſticorum. Hoc eſt non poſſe eos, ut nec legem ponere Laicis circa

Digitized by Google

ca temporalia,ſic nec circa eadem, Privilegia illis concedere,ſaltem directè,& poteſtate ordinaria,quidquid ſit de extraordinaria,& abſoluta,in qua adſtruenda, multæ plerumque adſtruuntur adulationes,& falſitates.

Et quia Privilegia ſunt leges privatæ, à jure cōmuni diſcrepantes, & aliàs non receditur à jure ſine cauſa *c.fin.d.14.c. neceſſaria 1.q.c.non debet de conſang. & Aff.rebus*
6 *ff.de conſt.l.minim.ff.de leg.*Ideo & non ſolent Privilegia concedi, ſine cauſa quæ eſt
7 triplex ut notatur in *c.valet.25.q. 1.* Puta, vel intuitu Religionis,hoc eſt in gratiam, & favorem ipſius. Aut propter neceſſitatē
8 quæ ſupervenit. Aut propter officia impēſa. Addunt non pauci, voluntatem & beneplacitum concedendis Privilegium eſſe cauſam ſufficientem,quia in Principe,ſola voluntas,dicitur juſta cauſa ad faciendum quod facit ut docent Gloſſ.*ſi eo tempore.de elect.in 6.c.ſi gratiosè eod.de reſcrip. & c.nō eſt extra de voto.* Jaſon *l ſi teſtamentum C. de teſta* Rom.*conſ.*307.& DD.*c cit.non eſt & l.relegati.ff de pen.* Ad quod facit *c.propoſuit de conceſ.pra.* Quæ omnes cauſæ, verificantur maximè in Privilegiis regularium.

Primò enim conceſſa ſunt ipſis, ad ho-
9 norem & commendationem, ſtatus Religioſi,cujus dignitas & excellentia, meritò videtur exigere, ut aliquid plùs concedatur,quàm ſimplicibus aliis Sacerdotibus,aut Parochis *c.religioſam 12.quæſt. 2. arg.c.v.Apoſtolica de Privil.in 6.* Secundò propter benemerita, & officia impenſa Sedi Apoſtolicæ, ſummis Pontificibus, Prælatis Eccleſiaſticis. Imò & toti ipſi Eccleſiæ licèt enim à ſolo Deo, qui eſt communis omnium noſtrum merces, debeant regulares,ſuorum laborum præmium expectare, attento tamen, quòd horum major pars (ne dicam omnes) Sedi Apoſtolicæ, & univerſali Eccleſiæ impenduntur,tot gentium converſione, libris,concionibus,ac bonis operibus.Imò quod ipſi ſumi Pontifices, aliiq; Epiſcopi & Eccleſiarum Prælati, in ſuis perſequutionibus,non habuerunt ſecuriorem aſilum quàm apud regulares, & præcipuè apud Monachos. à quibus non tantum locorum ſecuritate,aut officiis perſonalibus, ſed etiam opibus largiſſimè ſemper fuere adjuti,& ſtrenuiſſimè defenſi. (*a*) Certè congruum erat,ut & ipſi, gratum animū, erga tam fideles filios exhiberent, & munere aliquo demonſtrarent, accepta ſibi eſſe eorum officia, *arg.c.communis d 23.c. ſicut nonnulli 1.q.1.l.honores ff.de decur.& l. fin.C.de ſtat.& imagin* Tertiò conceſſa fuere regularibus ſua privilegia ob neceſſitatem,& ad ſublevandos, in ſuis curis & laboribus Epiſcopos & Parochos, ipſoſq; ſummos Pontif. qui tot abſolutionibus, diſpenſationibus,benedictionibus, aliiſq; ejuſmodi,jam ubique dilatata Eccleſia,pro tempore neceſſariis,& concedendis, vix poſſent ſufficere *arg.cap. petitio procur. & cap.licet de off.vicar.in 6.* (*b*) Tum etiam quartò ob neceſſitatem & utilitatem fidelium, quibus plerunq; non ſuppetunt media recurrendi ad Papam, nec expedit accedere ad Epiſcopos, eorumvè Vicarios generales,aut Parochos. *arg.cap.quædam lex 35 quæſt.5.* Et ſic quia Papa,& Prælati Eccleſiarum, coguntur frequentiſſimè vices ſuas aliis demandare, in his quæ ſpectant ad juriſdictionem,certè non videtur quibus potiùs eas demandare debeant,quàm regularibus,quos vitæ integri-

(*a*) *Steph.3.refugium habuit in Monaſterio ſancti Dionifii Pariſienſis. Gregorius 7.in Cavenſi.Gelſius 2.in Cluniacenſi S.T.Cantuarienſ.in Pontiniacenſi S. Lamb. traiect in Stabulenſi.&c.* (*b*) *Quæ ad perpetuam generaliter ordinata ſunt utilitatem,nulla cōmutatione varietur.Leo Papa ad anath.epiſt.*

tas,

Digitized by Google

tas, eruditio, Animarum zelus, à terrenis abſtractio, ſimileſque dotes (in illis præſumptæ,) vel maximè aptos reddunt, ad ejuſmodi delegationes, & privilegia. Et his maximè temporibus, quibus Clerus ſæcularis, magna ex parte ſe diſtinet, curis, & occupationibus longè diverſis. Ut nemo propterea, debeat invidere regularibus ſua privilegia tot in titulis fundata, tot & tam juſtis de cauſis conceſſa, Ac per quorum uſum ſupplent quotidiè, cum Apoſtolo, ea quæ deſunt Paſſionibus Chriſti.

10 Qualis autem poteſtas, cenſeatur data regularibus per privilegia. Gloſſ. *in extrav. ſuper cathedram de ſepult. v, impendant.* videtur illam facere ordinariam, Molina verò *tract. 5. de iuſt. d. 20. n. 5.* ad delegatam potiùs referendam putat. Rem autem propius expendenti mihi, videtur neque eſſe ordinariam, neque delegatam. Ita Vanguel. *in clement. dudum de ſepult. concluſ. ult.* Non inquam eſt ordinaria quia hæc obligat habentem adminiſtrandum, & ſubditum ad accipiendum ab ipſo Regulares autem voluntariè tantùm utuntur privilegiis, ut & voluntariè fideles ad ipſos accedunt pro eorum uſu, ſed neque etiam delegata, quia hæc ſimiliter imponit ſubditis obligationem, ſeu ipſos fideles reddit ſubditos habenti delegationem, obligatque eos ad accedendum ad delegatum, quod non operantur privilegia Unde relinquitur, ut juriſdictio collata regularibus per privilegia, dicatur ſimpliciter extraordinaria, & gratioſa, ut ait Vanguel. *citatus.*

Quia tamen non ſunt juriſdictionis niſi illa duo membra, ad alterutram erit referenda, pro ratione reſpectus, & tituli ſub quo de illa loquemur. Poteſt enim dici ordinaria, quia eſt à lege, ſaltem in non paucis, & perpetua in omnibus, delegata vero quia non annexa ſtatui, ſed à Papa accepta. Quòd ſi objiciatur poteſtatem delegatam expirare morte conceden- 11
tis, privilegia verò regularium, non extingui morte Pontificum, qui illa conceſſere. Reſpond per diſtinctionem, quam Bonif. VIII. facit in *c. ſi gratioſe de reſcrip in 6.* Illá cum Pontifice extingui, quæ ſunt ab ipſo conceſſa tanquam à privato Pontifice non autem quæ ſunt conceſſa nomine, & authoritate ſuæ Sedis, quia illa non moritur, & talia ſunt privilegia regularium.

An verò illi poſſint ſubdelegare ſua privilegia, ſicut jura concedunt comuniter ordinariis, ſeu delegatis à Papa, & ſupre- 12
mo Principe *cap. 3. & fin de offic. del. & leg. à iudice C. de indu.* ita ſentire videtur Navar. *in Man. cap. 27. n. 45.* ubi ait quòd ſimplex miniſteriū v.g. abſolutionis poteſt ſubdelegari à delegato ordininarii, aut ſubdelegato delegati Papæ, licèt non poſſit ille delegare ſuam juriſdictionem, ratione cujus hoc ipſi competit per Gloſſ. *c. fin. de off. ord. & c. ſuper quaſtion. de off del.* ubi Felin. Sed hoc ego non admitto, quia quando Papa dedit regularibus privilegia ad abſolvendum, aut ad ſimiles actus, cenſetur elegiſſe perſonarum induſtrium, in quo caſu delegatus non poteſt ſubdelegare *cap. fin. de off. del.* Quantum verò ad diſtinctionem, quam facit Navarr. juriſdictionis, & ſimplicis ejus miniſterii ego illam rejicio hac in parte, ad entia rationis vide tamen dicenda *ſect. 3. c. 22. § 1. de Prælatorum iuriſdictione.*

13 Porrò quando contingit aliquod privilegium concedi, quod videtur eſſe contra ſubſtantiam actus ad quem conceditur tunc cenſetur Papa, ſeu Princeps potiùs diſpenſaſſe, in quem ſenſum ego verbi gratia explico privilegium minorum, de recitanda ſolum mentaliter aliqua parte

Digitized by Google

horatum, poſito quòd prolatio vc calis, ſit illarum eſſentia, de quo , ſuo loco ubi de horis.

§. II.

De Acquiſitione Privilegiorum per viam Præſcriptionis.

SUMMARIUM.

1 *Privilegium adverſatur præſcriptioni fallit in quibuſdam caſibus 4. & 5.*

2 *Impetratio privilegij generat præſumptionẽ malæ fidei, in eo qui rem præſcripſit.*

3 *Quod meum eſt, non poteſt iterum fieri meũ.*

6 *Quid ſit præſcriptio.*

7 *Quidquid poteſt concedi, poteſt & præſcribi.*

8 *Requiſita ad Reſcriptionem, & ſeq.*

9 *Quæ ſunt iuriſdictionis, poſſunt præſcribi, non quæ ordinis.*

10 *Poteſt præſcribi libertas in his quæ ſecundùm ſe non præſcribuntur.*

11 *Præſcriptio privilegii debet fieri ſecundùm formam conceſſibilem.*

12 *Privilegium debet præſcribi ab eo qui ſit capax illius.*

13 *Ad præſcribendum privilegium requiritur titulus.*

14 *Bona fides, cauſatur ex privilegio, & iure dubio.*

15 *Regularibus poteſt ſufficere probabilis opinio, ad continuandum in uſu alicuius iuris, vel privilegij.*

16 *Quantum temporis requiratur ad præſcriptionem.*

17 *Ad præſcribendum in præiudicium alterius, requiritur eius notitia, & patientia.*

18 *Præſcriptio æquiparatur privilegio, iudicatis, & tranſactis.*

19 *Præſcriptio facit in conſcientia tutum.*

20 *Sufficit præſcriptio, ad continuandũ uſum privilegij, etiam poſt errorem detectum.*

21 *Præſcriptio non extenditur.*

22 *Qui præſcripſit ius ferendi unam cenſuram, non poteſt ferre alias.*

23 *Qui præſcripſit decimas, non poteſt petere novalia.*

Nomine Privilegii (quod ad præſens inſtitutum attinet) duo poſſumus intelligere, nempe aut conceſſionem ipſius facultatis, ad aliquid faciendum, vel jus ipſum faciendi conceſſum, quo ſecundo modo hîc de privilegiis agitur, quando dicuntur poſſe acquiri per præſcriptionem. Nam in primo ſenſu, privilegium opponitur præſcriptioni, tanquam quid contrarium, adeo ut ſimul haberi non poſſint, ſed ad alterutrius ingreſſum, aliud excludatur, ut notat Gloſſ. *c. veniens de præſcrip.* Juxta quam Panor. *ibi* dicit, impetrationem privilegii, cauſare malam fidem reſpectu juris, priùs profeſſi per præſcriptionem, tunc enim videtur impetrans agnoſcere, ſe non habuiſſe jus, adeò ut ſi poſtea privilegium repudietur, nec etiã poſſit ſe præſcriptione tueri, utpote quæ in illa impetratione cenſetur ceſſaſſe, & ſublata eſſe. Quod verùm eſt etiam ſecluſo uſu talis privilegii. Quidquid in contrarium dicant *Innoc. & Ioan. andr. in c. cit. veniens.* Quia ſola impetratio videtur ſufficiens, ad inducendam præſumptionem renuntiationis. Quod enim meum eſt, non poteſt iterum fieri meum ut notat Gloſſ. *in c. Abbate de verb. ſign.* Sicq; privilegium, & præſcriptio, non poſſunt concurrere, reſpectu ejuſdem juris quærendi, dico quærendi, nã ſi ageretur de jam quæſito, & privilegium foret ſimpliciter confirmatorium juris priùs per præſcriptionem quæſiti, vel ſi concederetur ad cautelam vel in augmentum, per modũ novi tituli, tunc bene poſſent ſe invicem compati. Et ita tenent Pan. Paris Imol. Felin. & communiter alii in *c. cit. veniens.* Quia licèt jus iam quæſitum non poſſit de novo quæri, poteſt tamẽ novo titulo retineri, ut docent Jo Monarch. & Joan. Andr. *c. cum perſona de priv. in 6.*
Præſcriptionem verò & præſcribere ego. 6
hic

hic appello, quãdo bona fide, quis & probabili aliqua motus ratione, putans ſibi, ſuæ familiæ, aut ſocietati, jus aliquod cõpetere, & perſeverans in ejuſmodi bona fide ac credulitate, illo utitur. Poſtquàm enim uſus eſt per certum tempus, à legibus determinatum, cenſetur ſibi acquiſiviſſe jus illud, & ex tunc per ipſas leges, illi conceditur & fit proprium ita quòd ſucceſſivis tẽporibus poſſit perſeverare in illius uſu, ac ſi verè ab initio fuiſſet illi conceſſũ, nec jam teneatur intermittere, quamvis fortè contingat detegi deceptionem, & cognoſcat, ſe in rei veritate, non habuiſſe tale jus, nec ab initio potuiſſe illud uſurpare.

7 Atque his hunc in modum præmiſſis, quando dicuntur privilegia acquiri præſcriptione, ego ſic explico, ut ea omnia jura, facultates, exemptiones &c. quas poſſet aliquis per privilegium, & gratioſam Superioris conceſſionem obtinere, has omnes poſſit per præſcriptionem ſibi acquirere ſecundùm dicta, & infra dicenda Gloſſ. *c. quia d. 64* Paul. de Eleaſar. *c. nullus de elect.* Panor. *c. cauſam de præſcr.* Pariſ. *c. auditis eod* Hoſt. & alii paſſim per *c. conqueſtus 9. q. 3. c. veniens cit. c. olim. eod. c. duo ſimul de off. ord. c. cum dilectus de rel. dom. & cap. cum perſona de privil. in 6.*

8 Requiſita verò, ad hoc ut præſcriptione acquiratur aliquod privilegium, ſunt,
9 ut 1. id quòd præſcribitur, ſit ſuâ naturâ tale, quod aliàs potuiſſet concedi. Et ſic v.g. quia illa quæ ſunt juriſdictionis Epiſcopalis, poſſunt concedi, non verò ea quæ ſunt ordinis: ideo illa poſſunt præſcribi, non autem iſta, ut inter alios notat Panor. *c. cum non liceat & c. cum olim de præſcr.* Quamvis poſſit quis, in eis præ-
10 ſcribere libertatem: ut non teneatur illa petere ab hoc vel illo, ſed ab alio, vel à quo maluerit ſecundùm eundem Panor. *c. venien. eod.* Et quando non poteſt præſcribi principale, nec acceſſorium, ex eodem *c. cum ex Officii eod.*

Requiritur ſecundò ad præſcriptionem 11
privilegii, ut illa fiat ſecundùm formam conceſſibilem, id eſt, ut qui illud præſcribit, ſeu illius uſum eo modo illo utatur, & ſub illa forma, ſub qua aliàs ſolet concedi, aut potuiſſet. Ita Eleaſar. *c. nullus de elect.* Et ſic qui v.g. præſcribit uſum benedicendi ornamenta Eccleſiæ, viſitandi aliquam Eccleſiam &c. debet benedicere, & viſitare, non ad placitum, ſed ſecundùm formã in Pontificali expreſſam, quia ſub illa forma expedienda, illi concederetur.

Requiritur tertiò ut præſcriptio fiat à 13
perſona ſecundùm ſe capaci illius juris & privilegii, quod præſcribit; & ſic v.g. poteſt una Eccleſia vel perſona Eccleſiaſtica præſcribere decimas aut alia jura ſpiritualia, non autem Laicus, vel femina. Eleaſar. *loc. ſupra cit.* Panormi. *ad aures, de præſcrip.* & paſſim alii.

Requiritur quartò titulus, ſeu verus,
ſeu ſaltem coloratus, aut certè loco tituli 13
poſſeſſio ſeu uſus à tempore immemoriali, ſiquidem præſcriptio eſt contra jus commune, ſecus ſi præter. Ita Panor. *c. de quarta & c. ad aures de præſcr.* Sufficiens autem titulus, ſecundùm ipſum erit, v.g. Opinio fundata in dicto viri alicujus gravis, aut fama, quamvis fortè nullum inſtrumentum reperiatur, eo quòd ex eadem fama dicitur tempore belli vel in incendio periiſſe per *l. quod vulgo ff. pro emp.* Et ſic ut notat idem Panor. in *c. cum dilectus de conſ.* 14
& c. auditis de præſcr. poteſt cauſari titulus ſeu bona fides, ex privilegio dubio. Et ut addit Pariſ. in *c. auditis cit.* poſſunt acquiri jura certa per privilegium incertum. Pro quo faciunt notata *ibid.* ab Hoſt. domin. *c. de decim. n. 6.* Barth. *l. celſ° ff. de uſu c.* & Aufrer.

Digitized by Google

frer *in tract. de pot. ſaculo in Eccl. fall.* 12. Ubi ait Imol. & Zabar. ita etiã tenere. Quorum doctrinæ aprime valet pro defendendis pluribus uſibus & privilegiis antiquiorum Monaſteriorum, quæ vix poſſent aliquo inſtrumento probari, ſufficit enim, ad continuandum in eorum uſu communis opinio, & quaſi traditio accepta à ſenioribus, quòd tale jus habeant, quòd recordentur, ſe vidiſſe aliquos ex ſuis anteceſſoribus, illo utentes, quòd audiverint aliquẽ Abbatem cõmendatarium, vel ejus factores expilaſſe ſuum archivium, chartas trãſportaſſe *&c.* Tunc enim poſſunt, abſque ullo animi ſcrupulo retinere uſum talium privilegiorum, modò aliud non obſtet.

18 Sed & 5. loco requiritur ad præſcriptionem, lapſus temporis à jure præfixi, & ut privilegiatur, per illud totum uſus ſit ſuo privilegio, abſque ulla contractione. Eſt autem tempus illud diverſum pro diverſitate rerum & præſcriptionum. Nam pro jure ſeu privilegio habente cauſam continuam, aut quaſi, quale eſt v. g. jus eligendi, percipiendi decimas *&c.* requiritur ſpatium 10. annorum inter præſentes. Et 20. inter abſentes *l. 2. C. de ſervit. & l. fin. eod. de præſ. longi temp.* Reſpectu verò illorum, qui fuere partim præſentes, & partim abſentes, duplicatur illud tempus per *auth. quod ſi quibuſdam eod.* Quod ſi tale aliquod jus quæritur contra Eccleſiam requiritur lapſus 40. Annorum *c. de quarta c. ad aures c. illud & c. quia de præſcr.* Si contra Regulares, prout dicetur *ſectione tertia ubi de bonis.* Ad præſcribendum verò jus quod non habet cauſam perpetuam, ut eſt ſervitus viæ, præſtationes extraordinariæ, & ejuſmodi. Requiritur tempus cujus initii memoria non extet, ſecundùm notata à Gloſſ. & DD. *c. contra morẽ d. 100. c. quia. vgnov. init. 10 q. 3. c. ſuper quibuſdã de verb. ſign. l. 1. & 2. ff. de aqua pluv. arc. & l. hoc*

iure eod. de aqua quot. & æſt. Addunt Innoc.
c. conquerente de off. ord. c. bona de poſt. prel. 17
& c. 2. de in int. reſt. Felin. *cap. de quarta de*
præſc. & Panor. *Et cap. placuit eod.* Gloſſ. &
Barth. *l. 2. C. de ſervit. & aqua.* Quòd in
præſcribendis ejuſmodi juribus privilegialibus requiritur ſcientia, & patientia, ſeu taciturnitas illius, contra quem præſcribuntur, ſin aliàs nunquam compleri præſcriptionem, aut certè dari illi reſtitutionem in integrum.

Atque hunc in modum completa præ- 18
ſcriptio, æquiparatur reali privilegio, & ut
doc. Barth. *l. omnes, ff. de iuſt. & iur.* accen- 19
ſetur judicatis & tranſactis, & hunc qui
præſcripſit facit tutũ in conſcientia, ſecundùm Ang. *v. præſcriptio n.* 47. Rebuff. *c. poſtulaſt. de Cler. ex. n.* 299. Gloſſ. Hoſt. Trãcredi Vincent. Joan. Andr. *c. poſſeſſor. de reg. iur. in* 6. Panor. Bald. Felin. Imol. Et a-
lios *c. vigilanti extra de præſcr.* Ubi Pariſ. ait 20
eſſe communem. Ita quòd poſſit ſe ex ſola præſcriptione tueri in uſu ſui privilegii (etiam Religioſi) & etiam ſi poſteà detegatur error, ſecundùm quod in initio dixi.

Præſcriptio tamen non poteſt extendi 21
de caſu ad caſum (etiam ſimilem) ut monet Panor. *in c. cum olim. de præſc.* Unde ibi benè infert quòd qui præſcripſit v. g. poteſtatem excommunicandi, non poteſt virtute huius juris ſuſpendere, vel inter-
dicere. Et ſimiliter Gloſſ. *in c. cum contin-* 22
gat de for. comp. & de decim. ait hunc qui
præſcripſit decimas, non cenſeri præſcrip- 23
ſiſſe novalia, nec poſſe illa percipere, & ſic de aliis.

§. III.

De Acquiſitione Privilegiorum per viam erroris, & deceptionis.

SUMMARIUM.

1 *Quomodo intelligendum, per errorem acquiri Privilegia.*

2 Er-

2 *Error inducit ius,*
3 *Geſta per errorem valent, & 6.*
4 *Princeps diſpenſat, vel concurrit cum errantibus.*
5 *In Principe voluntas univerſalis.*
7 *Requiſita ut error tribuat ius.*
8 *Notitia privata, non impedit publicam, licet ſolùm putativam*
9 *Vana opinio non ſufficit ad iuſtum titulũ.*
10 *Error qui verſatur circa impedimentum iuris poſitivi, tribuit ius non ſi verſatur circa imped. iuris naturalis, aut divini.*
11 *Vt error tribuat ius requiritur adeſſe ſimul titulum.*
12 *Geſta per intruſum nunquam validãtur.*
13 *Error tribuit ius, & validat acta, ſolùm cùm agitur de utilitate publica.*

1 HIc paragraphus ſpectat ad duos præcedentes, & quaſi pro complemento eorumdem hîc ponitur, Dicitur enim quis per errorem acquirere privilegium, ſeu ius aliquod, vel quãdo Princeps hoc illi concedit, cuius tamen eſt incapax, propter impedimentum occultum, quo laborat, vel quando incipit ſe ipſo præſcribere privilegium, vel ius, & illo uti, putans ſibi competere, cùm tamen non competat. Poſtquam enim ſit conceſſo, vel uſurpato, uſus eſt per tempus legitimum, tunc dicitur illud feciſſe ſuum. & ſibi præſcripſiſſe erroremque ortum tali privilegio dediſſe, eſt enim regula recepta, quòd error inducit ius, & tribuit
2 iuriſdictionem. *cap. 1. 3. q. 7. l. 1. Cod. de teſtam. & l. barbarius ff. de off. pra.* Et quòd in conſequentiam huius erroris, & iuris ſic per
3 errorem, & deceptionem uſurpati geſtum eſt, æque valet, & tenet, atque ſi error non interceſſit, quia Princeps, cenſetur quà talis, & voluntate univerſali, quam fictione iuris ei DD. attribuunt, vel diſpenſare cum eo qui ſic operatur, & omnes defectus ſupplere, vel concurrere cum ipſo in omnibus quæ agit, & illa validare; Attento enim quòd homines poſſunt infinitis modis decipi, ſeu in communicanda, ſeu in exercenda juriſdictione, adeò DD. attri- 5
buunt Supremis Principibus, illam voluntatem generalem, pro bono ſtatus publici, & ad vitanda plura ac graviſſima incommoda quæ quotidie oriuntur, ſi hæc quæ fiunt per errorem modo explicato vellent ſemper eſſe nulla & invalida, Gloſſ. *c. 1. 3. q. 7. c. ad probandum de ſent. & re iud. & l. 3. ff. de ſupel. leg.* Abb. *c. l ſciſcitatus de reſcr.* Maſcard. *concl. 648. de prob.* Nald. *v. confeſſio* Angel. *v. errore.* Henriq. *lib. 13. c. 7.* A Caſtro *de leg pen. lib. 2. c. vet.* Palud. *in 4. d. 17. q. 6. a. 2.* Suar. *de cenſ d. 2. ſect. 4.* Leſſ. *de iuſt. l. 2. c. 29. dub. 8.* & Joan. de Lugo *de iuſt. to. 2. d. 36. ſect. 3.* Et ſic v. g. ſi Religioſus ali- 6
qua ratione probabili motus putat ſuo ordini datum eſſe aliquod privilegium, valida ſunt omnia, quæ virtute illius agit, quamvis interim deceptus eſſet, & in veritate nunquam fuerit illud privilegium conceſſu vel ſit revocatum. Sic ſi Sacerdos excommunicatus approbatur ad audiendas confeſſiones in loco, in quo ignoratur ejus cenſura, validè abſolvit. Sic Præla- 11
tus cujus electio eſt nulla, & invalida propter defectum occultum, validè adminiſtrat, poſt confirmationem, *&c.*

Sunt tamen aliqua neceſſaria ad hoc 7
ut error hac ratione tribuat jus, & primò quidem ut ille ſit communis, id eſt ita vulgaris, ut faciat rem probabilem, inſtar opinionis communis, & conſequenter oportet ut non ſciatur à majori parte communitatis, ſin autem error fuerit paucorum tantùm nullum jus tribuit. Addit Decius *conſ. 407. n 2.* & Marſil. *in pra §. aggredior. nu. 32.* Errorem ejuſmodi nullum jus tribuere reſpectu illorum, qui ejus ſunt conſcii, nec acta favorem illorum validare, ſed ego hanc reſtrictionem non admit-

10.

Digitized by Google

to quia ubi notitia publica,etiam putati-va,validat actum, non poteſt impediri à notitia privata, quamvis aliàs certa, per proportionem ad doctrinam comunem, teneri judicem condemnare reum in judicio convictum, quamvis notitia privata ſciat illum eſſe innocentem, ita Lugo *ſupra cit.* & Laym. *in theol. mor. lib. primo tr. 4 cap. 22. n. 9.* Requiritur ſecundò ad hoc ut error tribuat jus,ut fundamento aliquo probabili ſeu apparenti nitatur, eo modo quo ſupra dictum eſt, ſic nimirum ut creet opinionem probabilem, aliàs autem, non ſufficeret, ſi in vana & ſtulta aliqua opinione fundaretur. Ita Cardin, *conſ.* 114. & Feder. 137.

10 Tertiò ut error,ſeu deceptio veſceretur circa impedimentum, ſeu defectum, qui ſit juris poſitivi tantùm, Abb. *cap. ſecundo de praeſr. non bapt.* Et Nald. *ſupra cit.* Et ſic v.g. ſi Sacerdos qui communiter putatur Parochus aſſiſtat Matrimonio,tenet Matrimonium,è contra verò, ſi is qui non eſt Sacerdos conſecrat,nihil facit, etiamſi ab omnibus putetur eſſe Sacerdos, *&c.*

11 Quartò ut cum errore adſit aliquis titulus reddens rem probabilem ſicut dixi ſuperiùs, aut certè expreſſa delegatio Superioris, licèt fortè non fuiſſet delegaturus, ſi meliùs fuiſſet informatus. Et ſic v. g. dixi ſuperiùs valide abſolvere hunc qui eſt approbatur in cenſura, quamvis aliàs non debuiſſet approbari. At ſecus eſt de illo qui ſine approbatione & nullo probabili fundamento abſolvit,licèt interim putetur ab omnibus approbatus, quia tunc

12 dicitur propriè intruſus, acta autem intruſi, nunquam in jure validantur. Ita Abb. *cap. 2. de in int. reſt.* Alex. *conſ.* 138. *vol.* 1 *&* 93. *vol.* Tuſch *v. error. concl.* 330. & plures alii apud ipſos.

13 Addit Tuſch. requiri item ut concurrat utilitas publica, id eſt quòd tunc tantùm cenſetur error tribuere jus,cùm jus ita exigit bonum publicum, quòd aliàs impediretur,hoc non tolerato. Addit item requiri,ut error ſit tantùm facti,non autem juris Sed ego puto cum Laym. *ſupra cit.* nō referre,ſive ſit facti,ſive etiam juris,modò ſit juſtus ſecundùm dicta in Superioribus.

Quibus obſervatis, & concurrentibus circumſtantiis aſſignatis,error ſeu opinio communis ita facit jus,& juriſdictionem tribuit,ut licèt poſtmodum detegatur deceptio,nulla ſit opus iteratione,aut confirmatione geſtorum. Quin etiam ſic tenet, & valent, ut nec reſcindi poſſunt,aut revocari,ut docet Lap. *alleg.* 89.

§. IV.

De Acquiſitione Privilegiorum per viam communicationis.

SUMMARIUM.

1 *Quid ſit communicatio privilegii,& à quo facienda.*

2 *Vis communicationis privilegii conſiſtit in duobus.*

3 *Quando communicatur privil. cenſetur gratia ipſa communicatio, abſque reſpectu admodùm utentium.*

4 *In communicatione non conceditur plus, vel minùs, quàm in originali habeatur.*

5 *Conceduntur etiam praeſcripta.*

6 *Inter regulares duplex communicatio.*

7 *Conceſſa uni provinciae,extenduntur ad omnes alias.*

8 *Conceſſa uni Monaſterio,extenduntur ad omnia alia.*

9 *Omnia privilegia cōmunia omnibus,&* 26.

10 *Caßinenſium privilegia quibus conceſſa.*

11 *Camald privilegia quibus conceſſa.*

12 *Lateranenſium quibus.*

13 *Societ. Ieſu quibus.*

19 *Men-*

Digitized by Google

19 Mendicantium quibus.
14 Congregatio Portugal. ſancti Benedicti quam communic. habeat.
15 Quam Fulienſes.
16 Quam Celeſtini & 20.
17 Quam Capuccini.
18 Quam Auguſtiniani, & 20.
20 Quam Camaldulenſes.
20 Quam Congreg. S. Mauri.
Quam Carthuſiani ibid.
Quam Trinitarij ibid.
Quam Cruciferi ibid.
Quam Hieronymitanii ibid.
Quam Clerici Miniſtr. Infirmis, ibidem.
Quam Canonici de Alga ibid.
Quam Servitæ ibid
Quam Theatini ibid.
Quam Minores ibid.
Quam Carmelitæ ibid.
Quam Minimi ibid.
21 Communicatio extenditur ad concedenda.
22 Etiam ad illa, quæ ſpecialem requirunt mentionem.
24 Etiam illa, quæ prohibentur communicari.
23 Singulares clauſulæ ſub quibus facta eſt communic. Ciſterc. in Italia.
25 Et Camaldulenſibus, & Congregat Sancti Mauri.
27 Quomodo intelligenda communicatio.
28 Non habet locũ, ubi agitur de damno tertij.
30 Neq; in his quæ repugnant ſtatui.
32 Neq; ubi ſequeretur abſurditas.
34 Neq; in his quæ non ſunt conceſſa intuitu Religionis.
29 Minimi an ſint exēpti à ſolutione quartæ.
31 Mendicātes non poſſunt uti Pontificalibus.
33 Abbates non ſunt omnes æquales, & 39.
36 Vſus privil. pro partibus infidelium, illicitus ubi Eccleſia floret.
37 Privilegia Dominicanorum ad quos extenſa.
40 Minorum ad quos ibidem.
38 Trinitariorum ad quos.
39 Minimorum ad quos.

HAc via acquiruntur privilegia, quando hæc, quæ primitus uni conceſſa fuere, iterum alteri conceduntur. Et 1
debet communicatio fieri non ab illo, cui ſunt conceſſa, ſed ab illo, qui conceſſit, quia communicatio non eſt aliud, quàm nova ſubjecta, quæ ſicut in ſua origine, ſic & in extenſione pendet à concedente.

Vis autem communicationis conſiſtit 2
in hoc, quòd primò privilegium communicatum, ſit commune illi, cui fuit originariè conceſſum, & cui communicatur ut quantùm ad uſum poſſint ambo independenter unus ab altero illo gaudere. Ita quòd etiamſi fortè is cui fuit primò cōceſſum, illud amittat, aut illi reſtringatur, is tamen cui fuit cōmunicatum, poſſit illo uti, juxta originariam, & primariam conceſſionem, ſecundùm quam emanavit à Principe. Nam (quod eſt ſecundum in quo 3
conſiſtit vis communicationis) quando cōmunicatur aliquod privilegium (& aliud Princeps non declarat) cenſetur omnis & tota gratia communicata, in ſuo fonte, hoc eſt ſecundum illum modum, & latitudinem, quàm reperitur habere ex ſua origine abſque reſpectu ad illum modum privatum, ſub quo illo fortè utitur, is cui primùm fuit conceſſum. Et ratio eſt, quia hoc communicatur quod præexiſtit & actualiter conceſſum fuit, privilegium autem exiſtit in voluntate non utentium, ſed Principis, & conceſſum fuit non ſub modo ſpeciali ſub quo fortè aliqui illo utuntur, ſed juxta conceptum Principis. Ergo & communicatur ſecundùm illum eundem conceptum, ſecundùm quem originariè conceſſum fuit. Vide dicenda *c. 1. ubi de uſu privil. v. 8.*

Nihil tamen novi in communicatione indul-

indulgeat,neq; plus,neq; minùs , quàm primitus datũ fuit. Unde intelliges, quòd cõmunicatio ſemper præſupponit,tanquã jam exiſtens,id quòd cõmunicatur, & hoc ipſum non communicari, niſi ſecundum quo præexiſtit. Ex quo fit quòd ſi fortè privilegium erat reſtrictum à Principe,antequam illud cõmunicaret, nec cenſebitur etiam cõmunicatum,niſi ſub illa reſtrictione.ſecus ſi poſt cõmunicationem reſtringatur pro uno aut altero utentium, tunc enim is cui cõmunicatum fuit, non tenebitur ſe conformare reſtrictioni, ſed potit uti privilegio ſecundùm ſuam primariã conceſſionem,imò etiamſi reſtrictio facta ſit pro illo,cui originariè fuit conceſſum, & idem per proportionem dico, ſi privilegium tollatur, uni utentium.

5 An verò concedantur acquiſita per præſcriptionem,vel errorem (ſecundùm dicta in ſuperioribus paragraphis) in communicatione privilegiorum,poteſt in utramque partem diſputari. Poſſet enim non male aliquis id negare, quia communicatio debet fieri à Principe,& Princeps non cõmũnicat niſi hæc,quæ conceſſit. Sed pars affirmativa longè mihi ſemper probabilior viſa eſt,& tenenda, privilegia enim præſcripta ſunt verè privilegia, communicatio autem eſt abſoluta & generaliter concedit privilegia, nec diſtinguit in modo quo ſunt acquiſita. Ergo complectitur præſcripta peræq; ac conceſſa; deinde etiamſi præſcripta, non ſint conceſſa expreſſe à Principe, ſunt tamen conceſſa à jure,quòd approbat & permittit præſcriptionem : & conſequenter implicitè à Principe,à quo eſt omne jus , & qui omnia jura tenet in ſcrinio pectoris. Et cùm aliàs privilegia præſcripta ſint verè privilegia,& communicatio generalis, hæc ideò cenſeri debent per illam conceſſa.

Propius autem accedendo ad noſtrum inſtitutum, quòd attinet ad communicationem privilegiorum inter regulares,hæc 6 inſtar proceſſionum divinarum,poteſt intelligi fieri vel ad intra, vel ad extra. Et quidem ad intra,hoc ego primò invenio, quòd conceſſa uni Provinciæ extenduntur ad omnes alias ejuſdem ordinis , uti Anno 1505 die 15.April. pro minoribus ſancivit Jul.II.Bul.quæ incipit. *Exponi nobis fecit*.

Et ſecundò quòd conceſſa uni Monaſterio,extenduntur ad omnia alia ejuſ- 8 dem congregationis,provinciæ, vel ordinis.Quòd Eugen.IV.Anno 1434. die 23. Febr.conceſſit Caſſinenſ. B. quæ incipit. *Et ſi ex debito*.Et rurſus Alexand. VI.An. 1501.*ſext.Cal.April*B quæ incipit *Inter cæteras*.Et tertiò Leo X Anno 1519. die 2. April B quæ incipit *dum ſacra*. Ac rurſus Clem.VII. Anno 1531. die 27. Novemb. B.quæ incipit *Benignitas*.

Item & Congregationi Valliſoleti primò Eug.IV.An.1446.13.*Cal* Jan. B.quæ incipit.*Sedis Apoſtolicæ*. Verùm ſub limitatione,& pro iis tantũ Monaſteriis, in quibus eſſent duodecim Monachi,ſed ſecundo loco ſine hac reſtrictione Nic. Franeus cum Nomine Sixti IV. legatione fungeretur in Regnis Hiſpaniarum. Ac tertiò Ludov.Tit. S.Marcelli Præsbyter Cardinalis cùm item in iiſdem Regnis legatione fungeretur Nomine Julij II. Et Quartò Leo X.an.1515.die 1 Decemb.B. quæ incipit *Vacantium ſub Religionis obſervantia*.Tum V.Clem.VIII.An 1582. die 30, Sept.B.quæ incipit.*Romanus Pontifex*.

Item & Carthuſianis hoc conceſſit primò Pius II.Ac deinde Gregor.XI, voluit ſpecialiter, ut conceſſa Monaſt. majoris Carthuſiæ, extenderentur ad omnia alia per totum ordinem ut refert Caſſahing.

Item

Digitized by Google

Item & Præmonſtratenſ. hoc idem conceſſit Clem VIII. Anno 1582. die 30. Septemb Bul.quæ incipit *Romanus Pontif.*

Ordini S. Hieronymi in Regnis Hiſp. Pius IV. ad inſtantiam Philippi II.Regis De quo in ejus compend.

Eremitis Auguſt. Jul II. Anno 1507. die 7. Jul.B.quæ incipit. *Dum fructus uberes.*

Ac demũ Minimis idem Jul.II eodem 1507. die 29.Mart.Bul.quæ incipit. *Aliàs venerabilem.* Quantùm verò ad cõmunicationẽ, quæ fit ad extra; hæc ab initio fuit conceſſa,ſub multiplici differẽtia,majori aut minori liberalitate Romanorum Pont licet per neceſſariam conſequentiã nunc ſit æqualis omnibus.Nam quibuſdã ordinibus, & Congr. fuerunt interdum communicata privil.unius aut alterius ordinis tantùm.Interdum plurium,ſimilium vel diſſimilium,aut certi generis. Ac demum aliis omnium licèt (ut dictum eſt) omnia ſint jam omnibus communia.

10 Et primò quod attinet ad privilegium Congregat Caſſinenſ. hæc fuerunt communicata Baſilianis primò conceſſione Greg.XIII. Anno 1577. die 25. Maij, ac deinde confirmatione Pauli V. ſub Anno 1606. & die 17. Mart. Item & Congreg. Vallifoleti ab Eugen IV. Montis Oliveti à Pio II. paucis quibuſdam exceptis. Vallis Umbroſæ à Jul.II. Later. & Hoſpitali S. Spiritus de Urbe Roma à Sixto IV.

11 Privilegia Camaldulenſium conceſſa ſunt Monachus Congr Montis Virginis, benignitate Pauli V. ſub Anno 1611. & die 15. Maii.

12 Congregationis Lateranẽſis, Theatinis à Clem VII. Año 1524. die 24. Jun.B.quæ incipit *Exponi nobis* apud Bzov.To.19.*annal.* Et ſub his clauſulis,ut ejuſmodi cõmunicatio *complectatur conceſſa & concedenda, & ſiat mutatis ſolùm nominibus, invocationibus diebus, poſſintque Theatini uti ejuſmodi privilegiis perinde ac ſi ſingula per eorum tenorem & de verbo ad verbum expreſſionem, & inſertionem forent illis conceſſa. Imo & illis, quæ ſpecialiter, & de verbo ad verbum eſſent aliàs exprimenda.*

Societ. Jeſu conceſſa ſunt Cruciferis à Greg.XIV.B.quæ incipit.*Illius qui pro gregis.* Clericis Schola piæ ab Urbano VIII. Conſt.XV.apud Laert.*to.* 4. *Bullar.* 13

Fuêre ſecundò conceſſa aliquando uni Ordini vel Cong.privilegia plurium aliorum licèt non omnium. Nam Cong. Portugal Ordinis S.Bened habet cõmunicationem privilegiorum Cong. Caſſinenſis, primò à Jul.II. Ac iterũ à Sixto IV. de An. 1587 Sept.*Cal.* Decemb.Simulque Cong. Vallifol.Ciſterc.& S.Hieronymi Hiſpaniarum,& ſub hac clauſula. *Etiamſi talia forent, quæ ſpecialem requirant mentionem.* 14

Item privil. Ord. Ciſterc. & omnium Monachalium conceſſa ſunt Fulienſib. à Paul. V. Anno 1506 Id Jul Et Cæleſt. ab Urb VIII. Anno 1624. die 14. Aug. 15

Item privilegia Camald. & Minorum conceſſa ſunt Capuccinis à Clem, VIII Anno 1529. 5. Nonas Jul. 17

Isem Aug. Eremitæ habent communicationem privilegiorum omnium Ordinum,qui ſuis communicant,indulto Alex.VI ſub Anno 1497. die 8. Mart. 18

Item privil. ordinum Mendicantium, conceſſa ſunt Dominicanis à Leone X. Ann.1518. die 21. Jun.B.quæ incipit. *Inter cætera.* Minoribus.ab Alex.VI Jul. II. & Leone X. An. 1514. die 16. Feb.B.quæ incipit *Affectu benevolentia* Profeſſoribus triũ regularum S. Franciſci duplici cõceſſione prædicti Leonis, quarum 1. emanavit An 1517 die 27 Maij,& incipit. *Dudũ Felicis* Altera, die ult Aug.ejuſ Anni,quæ incipit. *Ea quæ per ſedem.* Ordini S.Trinitatis à Greg XIII Ann. 1575. die 18 Novemb. B.quæ incipit, *Regimini militantis.* Sylveſtrinis 19

ſtrinis à Paulo V. Año 1616. die 23 Nov. B. quæ incipit *Religioſorū*. Fulienſ. à Sixtò V. An. 1607. die 12. Nov. Bul. quæ incipit. *In ſupereminentis* Societ. Jeſu à Pio V. An. 1571. die 7. Jul. Bul. quæ incipit. *Dum indefeſſæ* Minimis à Jul. II. Sixto IV. & Pio V. Ac demùm ſimul Congr ſeu Ordinibus. Caſſin Camald Vallis umbr. Montis Oliveti Ciſterc. Cel. Præmonſt. Lat. S. Crucis Commbric. S Salvatoris Boron. Crucif. Militiæ Chriſti in Hiſpan. S. Hier. item de Hiſp De Piſic & Feleſani à Pio V. una & eadem B. quæ incipit *Ex ſuperna diſpoſitionis arbitrio* Sub Año 1567. 17. *Cal.* Sept.

20 Demum 3 privil. omnium Ordinum, tam Mendicantium, quàm non mendicātium conceſſa ſunt Camaldulenſibus primò à Clem. VII. & Paulo III. Anno. 1534. tertio Non. Nov. Ac ſecundò à Gregor. XIV An. 1591. die 24. Sept. Cæleſtinis ab Urb. VIII. An. 1624. die 14. Aug. Congr. S. Mauri in Gallia ab eodē Urb. An. 1627. 12. *Cal.* Febr. Carthuſianis à Greg XV. An. 1623. die 3 Febr. Trinitariis à Greg. XIII. An. 1575 die 18. Nov. Et Urb. VIII An. 1634. die 28. Mart. Cruciferis à Greg. XIV An. 1591. die 12. Jun. Congregat oni S Hieronymi Feſulani ab Alex VI. Año 1496. die 30. April. Clericis Regularibus miniſtrantibus Infirmis à Greg. XIV. an. 1591. diei Oct. Canonicis S. Gregorii in Alga à Pio An. 1569. die 5. Dec. Servitis à Iul. III. An. 1551 die 10 Apr. Theatinis ab eodem Pio, & eodem Año die 13 Febr, Minorib⁹ de Obſervantia primò à Clem. VII Año 1527. die 30. Maij Ac deinde à Sixto V. An 1587. die 3. Oct. Carmelitis à Clem. VII. An 1530. die 12. Aug. Eremitis Aug. à Leone X. an. 1523. die 10. Iun. Ac iterū à Clem VI.. An. 1523. die 31. Oct. Minimis à Greg XIII. Año 1575. die 10. Octob. Et Urb. VIII. Anno 1..4. die 28. Jun.

Atque hæc quidem quoad materialem (ſi ita licet dicere) cōmunicationem privilegiorum inter regulares, Cæterum pro pleniori inſtructione placet adnotare quaſdam clauſulas ſub quibus ejuſmodi communicatio facta eſt nonnullis ordinibus, & congregationibus. Nam primò 21
hæc complectitur non tantùm conceſſa, ſed etiam concedenda, ut ſupra notavi Clem. VII. Sanxiſſe pro Theatinis quoad privilegia Lateranenſium. Quod item plures alii Pontifices Sanxere pro diverſis aliis ordinibus, & referre ſuperſedeo.

Secundò in eadem communicatione, 22
quā idem Clē conceſſit Theatinis. Et Sixt. V. Congr. Portug. Ord S. Bened. de quā item ſupra, voluit cōprehendi omnia omnino privilegia, etiam illa quæ aliàs ſpecialem mentionem, & inſertionem exigunt.

Tertiò Greg. XIV. fecit communicati- 23
onem Cong. S. Bernardi in Italia, ſub hac amplitudine, ut potiatur omnibus privilegiis Abbatis, & Monaſterii Ciſterc, Clareval, Pontiniac. Morimontenſ. omnium Congr. Ciſterc. Benedictorum. Ac quorumcunque aliorū ordinum, ſimilium, vel diſſimilium, ſub quibuſvis regulis militantium, in quibuſvis mundi partibus. Quomodocunq; cōceſſis. Aut ad cujuſvis inſtantiam. Et etiamſi talia ſint, quæ ſpecialem requirant mentionem, & inſertionem. B quæ incipit *Romanus Pontifex* ſub dato Anno 1591. die 28 Jun.

Quartò Idem Greg XIV. Cong. S. Ber- 24
nardi in Hiſpania, conceſſit cōmunicationem privilegiorum omnium. Ordinū ſub hac clauſula. *Non obſtantibus quibuſcunq;, in contrarium facientibus etiam communicationis prohibitivis*. Marcell. à ſancto Benedicto *in comp privileg. v.ora.* §. 5.

Quintò Clemens VII. Et (cum is morte præventus, non expedivíſſet, & Bullā) ejus

ejus ſucceſſor Paul.III. per B. quæ incipit. *Rationi congruit.* expeditam pro Calmald. ſub dato Anno 1534 tertiò Nonas Nov. quæ habetur ad calcē conſtitutionum impreſſarum Romæ An. 1639. Et Urb. VIII. pro Congregat. S. Mauri in Gallia per B. quæ incipit *In ſupereminenti.* Sub dato an. 1627, 12. *Cal.* Februar. Et publicatam Pariſiis à Vicario Generali Illuſtr. D. Domini Archiepiſcopi An. 1629. die 16. Maji

25 Conceſſit dictis Cong. Camald. & S. Mauri comunicationem privilegiorum omnium Ordinum regularium etiam Militarium, Hoſpitalium, ac piorum locorum. Et ſub his clauſulis ut nunquam revocentur nec cenſeantur comprehendi ſub ullis futurorum Pontificum revocationibus, aut derogatoriarum derogatariis. Quin imò cenſeantur ſemper in illis excipi. Et toties in priſtinum ſtatum reſtitui, redintegrari, ac de novo concedi, quoties contigerit, aliquam revocationem fieri.

26 Ex quibus omnibus ego infero, communia eſſe omnibus ordinibus privilegia omnia, adeò ut non modò antiqua, ſed etiam, dum aliquod de novo alicui conceditur ſeu ordini, ſeu etiam Monaſterio, ſtatim ad omnes alios Ordines aliavè Monaſteria derivetur. Imò etiamſi concedatur ſub clauſula ne alii communicent. Patet *ex dictis & ita tenent*, Eman. Roder. *tomo 1. qq regul 55 a 17. & tomo 2. qu. 23. a. 5.* Hieronym Rodriq. *reſolut.* 106. Portel. *in ſum. qq. reg. v. communicatio privil.* Miranda *in man. tomo. 2. q. 46. a* 7. Joan. Cruz in *comp privil. lib. 2. cap.* 4. Marchin. *de ſacr. ord. tr 1. part. 7 cap. 2. & 7.* Diana *tract. 2. dub regul. reſol. 81. & 112.* Tambur. *de iur. Abb. tomo primo d. 17 q. 2 & d. 25. quæſt. 9.* Donat. *in prax. regul. tom. 1. tract. 7. quæſt. 8.*

27 Fit verò communicatio ejuſmodi inter ordines regulares hac lege, & ratione, ut conceſſa uni cenſeantur conceſſa alteri. Quæ Generali Præſidenti, Provinciali, Abbati, Priori, Confeſſariis, Novitiis, Oblatis, &c. unius Hæc omnia eadem intelliguntur conceſſa Generali, Præſidenti, Provinciali, Abbati alterius. Quæ indulgentiæ ſunt conceſſæ pro Beatis unius. Hæ ſimiliter ſint conceſſæ pro Beatis alterius. Quæ gratiæ datæ pro famulis ſyndicis, aut familiaribus unius, illæ itidem ſint propriæ famulis ſyndicis, & familiaribus alterius. Et ita A. 1509. die 1 Jun. Sancivit Jul. II. B. quæ incipit *Chariſſimi in Chriſto.* Ac iterum declarávit Leo X. per Oraculum, cujus inter alios meminere Caſarub. *v. communicatio* §. 13 & Roder. *to. 1. qq reg. 55. ar. 20.*

28 Fallit tamen hæc doctrina, & communicatiò non habet locum primò in privilegiis, quæ ſunt contra jus tertii. Quia Princeps nunquam cenſetur velle derogare juri alieno ut pleniùs dicetur infra, ubi de intellectu privilegiorum. Unde quantamcunq; communicationem concedat, non tamen cenſetur communicare privilegia quæ lædunt jus tertii. Et ſic verbi gratia licèt Minimi habeant privilegia Dominicanorum non tamen propterea ſunt exempti à ſolutione quartæ Funeralis, ut Dominicani, quia hoc eſt contra jus Eccleſiarum Parochialium. Quidquid in contrarium dicat Tambur. *tomo 1. de iu.* 29 *Abb. d 15 q. 17* Nam etiam ipſe *ibi* agnoſcit, Rotam Romanam ſuper hac difficultate interdum variaſſe. Et inſuper extant duæ Cardinalium declarationes. Quarum inter alios meminit Barb. *in tr. de off. & pot p. c 25. n 9* pro eadem parte negativa. Et per quas Minimi declarantur non eſſe exempti à prædicta quarta, non obſtante, quòd Dominicani illam non ſolvant, & ipſi gaudeant privilegiis Dominicanorum. Idemque dico per proportionem de decimis, oblationibus & ſimilibus aliis.

Fallit ſecundò doctrina prædicta, & communicationi non eſt locus reſpectu illorum privilegiorum, quæ habent repugnantiam cum ſtatu alicujus Ordinis, qui ideo cenſetur illorum incapax, quia Papa ſemper præſumitur ſic ſuas gratias temperare, vel indulgere ut ſtatum cujuſque ſervet in ſuo eſſe illæſum; nam ſi non præſumitur velle lædere jus tertii, in communicatione ejuſmodi privilegiorum multominùs certè jus & ſtatum illius
31 cui hæc communicat. Et ſic v. g. licèt Mendicantes habeant priviligia nõ mendicantium, non tamen poſſunt celebrare divina Pontificaliter nõ Ordines conferre &c. quia hæc repugnant illorum ſtatui.
32 Tertiò fallit quoad illa privilegia, ex quorum communicatione ſequeretur abſurditas rerum Eccleſiaſticarum, & per ejuſmodi privilegia, & communicationem conceſſum minor æſtimatio, aut quorum communicatio repugnat ipſi rationi, & æquitati naturali. Et ſic v.g. licèt aliqui
33 Abbates Monaſteriorum quorundam majorum, & magis celebrium, poſſint in diebus ſolemnibus portare cappum, & uti caudatario, erigere ſuper ſuam Sedem umbellam *&c.* vic tamen puto id quiſquam rationabiliter extẽdat ad quoſcunque Abbates Monaſteriorum tenuiorum, & obſcuri nominis, quia videtur re-
34 pugnare rationi, ut parva, & ignobilia æquiparentur magnis & nobilibus. Demum fallit reſpectu eorum privilegiorum, quæ non ſunt conceſſa intuitu & favore Religionis vel Ordinis, ſed ob ſingularem aliquam prærogativam alicujus loci, Eccleſiæ, vel Monaſterii, qua alia carent, vel ob neceſſitatem, quæ alibi tanta non reperitur Et ſic v.g. licet aliqui Ab-
35 bates habeant Sedem fixam ad Altare propter juriſdictionem Epiſcopalem, & diœceſim, ſuo Monaſterio annexam, non poſſunt alii carentes tali juriſdictione talem Sedem habere. Sic licèt in Indiis, & 36
partibus infidelium vel hæreticorum poſſint ſimplices Sacerdotes & Regulares interdum confirmare, aut in impedimentis Matrimonii diſpenſare, non tamen in aliis partibus, ubi Eccleſia floret, *&c.*

Porrò multis modis ampliata eſt extẽ-
ſa, conceſſa Regularibus privilegiorum 37
cõmunicatio. Nam primò Sixt. IV. omnia privilegia, gratias, & indulta. conceſſa Dominicanis, & Minoribus, eorum ſyndicis procuratoribus & oblatis eorundem Ordinum monialium tertiariarum communicavit in Bulla aurea quæ incipit *Sacri Prædicatorum*, ſub dato An. 1479 d. 21. Jul.

Secundò Adria 6. in Bulla Maris magni Ord. SS. Trin. quæ incipit *hodiè à nobis* 38
ſub dato An 1222. prid. *Cal.* Sept. concedit ut omnibus ejuſdem Ordinis privilegiis, gratiis, indultis, indulgentiis, exemptionibus *&c.* uti & frui poſſint, hi qui taxandã ab aliquo Provinciali ejuſdem Ordinis, eleemoſynam dederint Aut in ejus Eccleſiis ſepulturam elegerint, vel qui Scapulare Ordinis de manu alicujus Prælati ſuſceperint, etiam abſque ullius voti nuncupatione. Verùm quia indulgentiæ quæſtuoſæ, aut lucrum ſapientes, fuere revocatæ (ut ſuo loco dicemus) ideo & privilegium quoad hanc partem ceſſat, niſi recurratur ad hæc, quæ dicemus *ſect. 4. d. 7.*

Tertiò Refert. Cannart. *in ſum. privil.*
paſſim. Et Caſar. *v. communicatio* § 31. *Et v.* 39
familiares 7 Jul II. ea omnia ſupra memorata conceſſiſſe Minimis pro fundatricibus ſuis, famulis habitum Ordinis portantibus, aut in Eccleſiis ſuis ſepulturam eligentibus. Sed in eorum mari magno non inveni niſi participationem bonorum operum. Tenor privilegii ſic habet *Quidque dicti Ordinis Fundatores, & Fundatrices, Procuratores, & Procuratrices*

Tutores,

Tutores, & tutrices, utriuſque ſexus liberi. Nec non dicti ordinis conſervatores, præſentes, & futuri. Omnium, & ſingularum miſſarum, ieiuniorum, orationum & ſacrificiorum, ac quorumcunq; aliorum bonorum in toto euſmodi ordine Minimorum, de cætero faciendorum, & recitandorum, participes fore, & illis communicata ſint, & eſſe debeant.

40 Demùm quarto Clem. VII. an. 1529. die 17. April. uni Syndico ſeu Procuratori, cujuslibet conventus trium regularium Ordinis Minorum. Ejuſdem Syndici, ſeu procuratoris uxori. & liberis, communicavit omnes indulgentias favores, & peccatorum remiſſiones, quibus ipſi Minores gaudent. Et inſuper ſtatuit, ut idem Syndicus, ſeu Procurator, non poſſit conveniri niſi coram judice conſervatore conventus niſi ſervit pro quacunque cauſa, ſeu civili, ſeu criminali B. quæ incipit: *Dum conſideramus.* Verùm ad hoc ut illuſtri hoc privilegio aliquis gaudeat, ego arbitror, illum debere ſervire gratis, aliàs autem ſi pro pretio, poteſt illi dici, recepiſti mercedem tuam. Et ita videtur ſatis innuí in præfatione Bullæ. Quantùm verò ad poſteriorem partem privilegii, & exemptionem, attendendum erit ad praxim, & ſatis dubito, an hæc illi locum deerit.

§. V.
De Acquiſitione privilegiorum per viam extenſionis.

SUMMARIUM

1 *Hæc via fit ex tribus Capitibus, ſcilicet 1. diſpoſitione Iuris 2. Significationis. 3. Connexionis materiæ, rei, cauſæ, perſonæ.*
2. *Ex 1. capite ad quas perſonas fiat extenſio, num. 3. 4. 5. 6.*
7 *Ex 2. capite ad quas. & num. 8. uſq; ad 14.*
15. *ex 3. capite ad quas perſonas extenditur uſque ad num. 20.*
21 *Exceptio horum, uſque ad finem.*

HAc via acquiruntur privilegia, ex tribus capitibus, nempe, aut propter di-
ſpoſitionem juris. Aut propter vocis 1
ſignificationem. Aut propter materiæ, rei perſonæ, ſeu cauſæ connexionem. Propter diſpoſitionem inquam juris. Puta in illis caſibus, pro quibus ita in jure cavetur, ut v.g. in matrimonio cujus favore, extenduntur privilegia viri ad uxorem *l. 1. & l. femina ff de ſenat. l. fin. C. de incol. lib. 10. & l. mulieres eod. de dignit. lib* 12. Sic ex ejuſdē juris diſpoſitione privilegia conceſſa nuptis, & nubentibus, extenduntur ad virgines, & Chriſto nubentes, ut notant Gloſſ. & Bald. *l. imperialis C. de nupt.* Kornman. *in ſibill. trigand. c.* 57. Et alii per *cap. cùm inter Canonicos. de elect. c. fin. & penul. de transl. & auth niſi rogati C. ad trebell.* Unde bene inferunt. Aret. *c. in præſentia de prob.* Ferret. Felin. & alii Canoniſtæ *eod.* Cancer. *3. p. var. reſ. c. 11. n.* 207. & Sanch. *l. 1. de ma-
trim. diſ.* 33. Quod legatum relictum puel- 4
læ ſi nubat, ei debetur, ſi monaſterium pro ſervanda virginitate ingrediatur. Sic ex e-
juſdem juris diſpoſitione privilegium fori, 5
quo gaudent Clerici, extenditur ad ipſorum familiam, & domeſticos. *can. clericū. 1. q. 1. cap. eos. diſ. 22. & c. judicatum. diſ.* 89. Quod licèt de ſolis domeſticis perpetuis, & perpetuo Eccleſiæ ſervitio addictis intelligat Archid. *cit. can. Clericum.* Panor. & Aretin. *cap 2. de foro comp.* Socin tamen *ibid. d.* ait diſpoſitionem habere locum etiam in non perpetuis familiaribus, ſi modò per annum ſerviunt, aut per aliquod tempus ſimile, & non ſint dietim conducti. Quod eſt indubitatum ſaltem pro domeſticis Epiſcoporum, per *cap. ſi ex ira, & cap. fin. de offic. arch* uti & docent Imol. & Felin. *cap. 2. de for. comp.* Abb. & Joan.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

& Joan. Andr *eod. cap. cum non ab homine. de iudic.* Hoſt. *eod.* Et alij plures quos citat & ſequitur Joan. Ant. de Nigris *in extravag. unic. de vit. & hon. Cler. n* 89. Quin etiam nōnulli volunt hanc diſpoſitionem habere locum nedum in domeſticis Clericorum, ſed etiam Laicorum, & eorum privilegia pari ratione extendi ad ipſorum famulos per *c. ad liberandum de Iud.* In quibus omnibus tamen attendenda erit praxis ſingulorum locorum legitima.

6

7 Acquiruntur ſecundò privilegia per extenſionem, propter ſignificationem vocis quando ſcilicet hæc quæ inveniuntur cōceſſa ſub certo nomine expreſſo, trahuntur ad omnes perſonas, quæ aliquo modo, & analogicè comprehenduntur ſub tali nomine, ſeu vi, & ſignificatione ipſa vocis, ſeu ex comūni uſu loquendi, ſeu etiam ex

8 diſpoſitione juris. Et ſic *v. g.* notabam ſuperiùs, quòd privilegia maritarum extenduntur ad virgines, & in Domino nubētes, quia nimirum nomine matrimonii æquo jure intelligitur ſpirituale ac carnale,

9 ut inter alios docet Natta *cap. quamvis de pact. in 6 n.* 193 Sic privilegia conceſſa filiis extenduntur ad nepotes, ſecundùm An-

10 char. *c. 1. de conſt. n.* 422. Militum ad Clericos, & Doctores. Clericorum ad Regulares. Regularium ad ipſorum Novi-

11 tios, & Oblatos. Ac Regularium virorum ad eorum moniales, ut ſpecialiter

12 pro Ciſtercienſibus decrevit Urban. IV. Pro Caſſia Paul. IV. Pro Auguſtin. Leo X. Pro Minoribus. Sixt. IV. Bonifac. VIII. Jul II. & Leo X. Et pro Carmelitis. Gregor. XV. Ut viceverſa Leo X. extendit privilegia Clariſſarum ad ſuos Minori-

13 tas. Sic Clem VII. extendit privilegia conceſſa uni ordini Sancti Auguſtin. & Sancti Franciſci ad duos alios ut ſic Profeſſores primæ, ſecundæ, & tertiæ Regulæ cujuſque Ordinis, iiſdem privilegiis com-

14 muniter gaudeant Quin etiam eorundem Oblati indulto Eugen. IV. & Sixti IV. pro Carmel. & Auguſt. Imò & illæ Tertiariæ, quæ vitam cœlibem voverunt, etiamſi habitent in propriis domibus, & non ſub clauſura, conceſſione Leon. X. facta Minoribus Quorum omnium (præter voluntatem, & beneplacitum Summorum Pontificum, qui illa conceſſerunt) ratio eſt, quia illa omnes perſonæ comprehenduntur ſub nomine regularium, ſeu fratrum, quamvis aliquæ magis propriæ, aliæ minùs.

Sed & tertiò acquiruntur privilegia per viam extenſionis propter connexionem, 15
(ut dictum) eſt materiæ, cauſæ, rei, vel perſonæ. Quod contingit, quando perſona non poſſet uti ſuo jure & privilegio (ſaltem commodè) niſi facta illius extenſione ad aliquas alias, quibus tamen non fuit conceſſum. Et ita admittunt Niconit. *cap. quoniam de prob num.* 646. *& ſeq.* Panor. *c quam ſit de iud.* Jaſ. *l. ſerniarios. Cod. de mil. teſt* Barth. *in tract. repræſal. q* 6. *Septima q principalis.* Angel. *v. privil. nu* 7. Sylveſt. *eod. v. num.* 6. & communiter alii. Quia non eſt inconveniens, ut quis ex perſona alterius conſequatur, quod non habet ex ſua, ut notat Gloſſ. *c. ex litteris. de iur. patr. cap. querela de ſim. leg Ariſt ff. quæ res pign. oblig poſſit l. quadam eod. de acquir. rer. dom. l. in modicis eod. de contr. empt. & l. ſi is qui duos eod. de lib. leg* Et ſic v. g. privi-
legium ingrediendi monaſterium conceſſum reginæ, vel fundatrici, extenditur ad ejus Ephebos, Puellas, & totum Gynicæū ſine quo non ſolet aut decet eſſe. Sic cum Domino habente privilegium, intereſſendi divinis tempore interdicti, admittuntur & famuli. Sic privilegium hoſpitalis extenditur ad ejus miniſtros. Princi-

palis

palis ſeu principaliter obligati ad fidejuſſorem, ut monet Carot. *cap. cum quid de reg. iur in 6. qu. 4. n. 7* Antecedentis ad ſuum conſequens. Et rei principalis ad ſuum adjunctum. vel acceſſorium, ut docet Abb *c. 1. locali* Et Oldrad. *conſ.* 11.

20 Fallit tamen, & locum non habet hæc doctrina in duobus caſibus, nempe primo quando agitur de damno tertii, quod ex tali extenſione reſultaret, tunc enim privilegium non extenditur ſed coarctatur, ad vitandum illud damnum. Et ſic *v g.* notat Panor. *c. ex ore de privil* Quòd quãdo eximitur monaſterium non poteſt tamen exemptio extendi ad mẽbra talis monaſterii propter præjudicium juriſdictionis Epiſ-
21 copi. Fallit ſecundò hæc doctrina reſpectu futurorum & poſthumorum, quia privilegium rei principalis non extenditur ad illa quæ poſt conceſſionem privilegii tali rei acceſſerunt, ſed ad illa ſolùm, quæ tempore conceſſionis comprobantur fuiſſe ad-
22 juncta. Et ſic *v. g.* Hoſt. Panor. Joan. Andr. & Alii *in c. cum capella de priv.* dicunt quòd privilegium conceſſũ monaſterio, & ejus capellis, ſeu Eccleſiis, intelligitur de præſentibus tempore conceſſionis, non de ædificatis, ſeu quovis modo poſteà acquiſi-
23 tis Sicut *in c. nuper Abbates de decim.* ſtatuitur, quòd privilegiũ percipiendi decimas, non extenditur ad novalia. Sic denique
24 privilegiũ conceſſum Principi, nominandi ad beneficia, intelligi debet de exiſtentibus, intra limites regni, prout circumſcribebatur, tempore factæ conceſſionis, non de fundatis poſtea, vel exiſtentibus in aliis Provinciis, quas poſtea ſeu jure belli, ſeu ſucceſſione, denotatione, aut quovis alio
25 titulo acquiſivit, & ſuæ coronæ univit. *argum. l. ſi ita. ff. de aur & argum l.* Ubi dicitur, quòd ſi teſtator legat veſtem, vel argentum ſuum, id ſolum venit quod ad-erat, tempore facti teſtamenti. Et *l. cum ratio de eod. de bon. damnat* Ubi bona ac- 16
quiſita poſt confiſcationem bonorum non addicuntur fiſco. vide etiam ad hoc *l. ſi mandavero. ff. mand.* &c.

§. VI.

De Acquiſitione Privilegiorum per viam Relationis.

SUMMARIUM.

1 *Privilegia poſſunt in allegantem retorqueri, & quo iure & 2.*
3 *In præſcriptione habet locum retorquutio.*
4 *In actore & reo de quo exempla 5 & 6.*
7 *Retorquutio non habet locum reſpectu cauſæ piæ.*
8 *Neq; in privil. inſertis corpori iuris.*
9 *Neq; in conceſſu motu proprio.*

HAnc viam agnoſcunt, & pro regula 1
tradunt Burg *in rubr. de reſcr. n.* 39. Niconit. *c. quoniam de prob. p. 2. num.* 633. *& ſeq.* Jaſ. *auth. quas actiones. C. de ſacroſ. Eccl. quæſt.* .., Barth. & Fulgoſ. *eod.* Ea autem utimur, quando privilegium quod quis contra nos allegat, nobis ſimul ven- 2
dicamus, & contra illum vicaria relatione retorquemus. Quod licitum faciunt DD. ad ſervandam æquitatem naturalem, quæ ſanè videtur exigere, ut dum quis habet privilegium ad aliquid faciendum, vel ne alius aliquid ipſi inferat, etiam ipſe prohibeatur hoc inferre alteri, de quo plura exẽpla congerunt ſupra cit. DD. *locis cit.* ut Eccleſiæ Non ante lanæ, quæ quia habet 3
privilegium, ne quis contra illam præſcribat minori ſpacio quàm 100. annorum etiam poteſt per retorquutionem privilegii, prohiberi præſcribere minori termino contra privatum. Sic quia actor & reus ſunt correlata, qui in omni materia æqui-

æquiparantur per modum regulæ. *c.in iudiciis de reg,iur.in 6.l non debet ff.eod. & l. fin.C.de fruct.& ex lit.* Ideo nihil debet licere actori,quod reo non permittatur, ut docet Gomez.*c.1.de iudic.in 6.n.24.* Unde *v.g.* ſi cauſæ detur privilegium ne appelletur, etiam & appellatio prohiberi debebit in reconventione,ſecundum Gloſſ.*clē. ſæpe de verb.ſign.* Ancar.*c.1.de conſt.* Bald.*c. à nobis de excep.* Socin.*in rubr.ff de acquir.*
6 *poſſ.&* Jaſ.*l.qui condemnare.eod, de re iud.* Sic ſi actor producit inſtrumenta minùs authentica & hæc admittantur,poteſt reus iiſdem uti contra ipſum & ſimilia producere,quæ ſimiliter erunt admittenda ſecūdùm Bald.*l.ſi quis teſtibus.C.de teſt.* & Jaſ. *l.1.ff.de edend.Et ſic de pluribus aliis.*

Et licèt Bald.Caſtrenſ.& nōnulli alii in
7 *auth quas actiones C. de ſacr Eccl.*hanc doctrinam non admittant, poſſunt tamen conciliari cum ſupra relatis auctoribus per ſequentes exceptiones & fallentias , quas ego addo eorum doctrinæ, fallit enim primò reſpectu Dei, ſeu cauſæ piæ , quia privilegia conceſſa in favorem ipſius, non ſunt retorquibilia, ut etiam concedit Burg.*loco ſupr.cit.n.41.*Ubi hanc fallentiā appellat valde notabilem, & ait continere ſinglarem limitationem *l. 3.cit.quod quis*
8 *iur.*Sed & fallit ſecundò doctrina in initio tradita , reſpectu privilegiorum quæ ſunt inſerta corpori juris,uti Burgol. *loco cit.*& Barth *auth.cit.quas action.*agnoſcunt Et ratio eſt, quia illa privilegia reputantur conceſſa motu proprio , hæc autem
9 nō ſunt retorquibilia.*l.penul.C.de ſent & int.om.iud Et auth.eod.*Unde& tertiam fallentiam poſſumus addere pro prædictis privilegiis conceſſis motu proprio. Quia ſunt omnia regularium , aut ſaltem major eorum pars, atque ideo irretorquibilia dici debent.

CAPUT VI.

De Confirmatione Privilegiorum.

SUMMARIUM.

1 *Confirmatio dicitur duobus modis,& 2.*
3 *Ex Confirmatione privilegii, arguitur conceſſio.*
4 *Ad probandum privilegium,an ſufficiat exhibere confirmationem.*
5 *Confirmatio fit duobus modis,& quæ inter hos diverſitas 6.& 7.*
8 *Motus proprius non operatur, ubi defectus contingit in his quæ ſunt iuris naturalis.*
9 *Omnia regul, privilegia ſunt confirmata motu proprio.*
10 *Et ſub aliis clauſulis efficacioribus.*
11 *Etiam illa quæ ſpecialem expreſſionem requirunt.*
12 *Omnia priv.reg.revixerūt virtute confirmationis.*
13 *Ut privilegium dicatur eſſe in uſu , quid requiritur.*
14 *Non eſt credibile, uſum cuiuſquā eſſe univerſaliter intermiſſum in omnib⁹ ordinib⁹.*
15 *Privilegia contraria cuicunque concilio, adhuc valent.*
16 *Quomodo Trident.& quo caſu,illa irritet.*
17 *Quomodo,& qui Canones.*
18 *Scriptura non eſt de ſubſtantia actus.*
19 *Privil. per oraculum conceſſa ſunt æquè bona ac conceſſa per bullam.*
20 *Oracula omnia ſunt confirmata.*
21 *Et habent naturam conſtitutionum.*

Confirmatio eſt juris prius habiti corroboratio.*c.inter dilectos de fid.inſt.*Et hoc propriè contingit , quando ſuperior approbat factum inferioris præbendo illi ſuam auctoritatem, & faciendo ut ſubſiſtat. Verùm in præſenti ego non ſumo nomen confirmationis in tam ſtricta ſignificatione , ſed prout denotat quandam innovationem ejus quod jam legitimè factum

ctum eſt. Nam quando Princeps confirmat factum ſui Anteceſſoris, non eſt propriè confirmatio, cùm non ſit ei ſuperior, ſed potiùs ñovatio, & nova conceſſio ejus, quòd priùs ille conceſſerat, ut bene diſcurrunt Panor. *c.1.de locat.* Hoſtien. *eod.* Angel. & Sylv. *v.confirmatio.*

3 Et eſt proprium omni confirmationi, ut arguat conceſſionem illius quod confirmatur, ut notant Gloſſa *c.2.de tranſ.* & alii DD. quos ſequitur Decius *conſ 262. volum.2.* Verùm. ſi de ipſa conceſſione originaria motum fuerit dubium, non ſatis erit exhibere confirmationem, ſed ipſa originalis conceſſio erit exhibenda, ſecundùm Specul. *in rubric.de inſtr.ed* § 11. *l.2.per authentic. ſi quis in aliquo Cod.de eden.cap.1.de fid inſt.& de conſ. util. & cap. cum dilecta eod.* Sed Odofred. putat non eſſe neceſſe per alia jura, quæ *ibi* allegat.

4 Solet verò confirmatio expediri aut in forma communi, aut ſub clauſulis, motu proprio. Ex certa ſcientia, & aliis efficacioribus. Circa quas formas non parum di-
5 ſcriminis notat DD. Quia ſi primo modo expedita fuerit, ſolùm jus antiquum conſervat, & id præcisè quod jam conceſſum erat, illudq; relinquit in ſtatu in quo eſt, quando datur confirmatio abſq; ulla mutatione Gloſſ. *c.1.de conf util. cap. quia diverſitatem de conceſ. præb. cap. ex parte, & c. quia intentionis de privil.* Panormit. *eod.*
6 Angel, Sylv. & alii communiter. Unde talis confirmatio non modò nihil addit privilegio, ſeu actui confirmato, ſed etiam ſi fuit invalidus, & invalida erit confirmatio, neque actus, aut privilegii uſum reddet licitum.

At verò ſi confirmatio facta eſt ſecun-
7 do modo, & forte invalidum erat privilegium propter aliquem defectum juris poſitivi, aut ſi forte erat revocatum, aut antiquatum, validatur virtute talis confirmationis, reviviſcit, uſuſque illius incepiſſe de novo dicitur, aliàs enim nihil operantur illæ clauſulæ, quòd maxime abhorrent jura. Ita Panormit. *cap. cum propter de cauſ prop & poſſ* Deligna *eod.* Angel & Sylv. *v confirmatio.* Tambur. *tomo 1 de iur. Abb.d.18.qu.4.& 5* & nonnulli canoniſtæ alii per *c.1 de conceſſ. præb.*

Dico autem *propter defectum iuris poſitivi*, nam ſi aliquod privilegium, aliquiſve actus eſſet nullus propter defectum juris naturalis, non validaretur per ullam confirmationem ſub quibuſvis terminis conceptam, & ſimiliter ſi defectus teneret ſe ex parte ſubſtantialium. Quia à primordio tituli formatur eventus poſterior *l.1 Codice de impon.lucr deſcr.lib 10.* Ita Innocent. *cap. inter dilectos de fid.inſtr.* Panor & Felin. *eod* Martil. *cap. at ſi Clerici de iudic.* Oldrad. *conſil 164.* & communiter omnes. 8

Atque his ſic in communi præmiſſis quod attinet ad privilegia regularium. Ea omnia fuere confirmata, & de novo conceſſa, ſub prædictis clauſulis, motus proprii, & certæ ſcientiæ à Pio IV. año 1561. Pio IV. año 1567. Gregor. XIII año 1575 & 78 Sixto V. año 1587. & 89. Clem. VIII. an. 1597. & 1606. Paulo V. año 1620 & Urbano VIII. año 1633. His additus, quatenus ſunt in uſu, & non adverſantur Tridentino, vel Sacris Canonibus. Circa quas confirmationes, & clauſulas placet addere ſequentes notas. 9

Et primò quidem quod præter illas clauſulas motus proprii, & certæ ſcientiæ ſub quibus ſummi Pontifices conceſſere Regularibus generales privilegiorum confirmationes, multas alias nonnulli eorum, adhuc efficaciores addiderunt, & cum majori efficacia, in ſpecialibus confirmationibus, quas fecerunt, 10

buſdam ordinibus, ſeu congregationibus. Nam v.g Pius V. anno 1567. Nono Cal. Jun. Pro Congreg. Valliſoletana
11 confirmavit omnia privilegia quomodolibet conceſſa. *Etiam ſi talia, & multa ſint, quæ ſub generali appellatione non veniunt, ſed ſpeciali expreſſione indigent*. Bul quæ incipit. *Regimini*. & eſt 94. in Bullar. prædictæ Congregationis Similiter Eugen. IV. pro Congr. Caſſin. Aliique Pontifices uſi ſunt terminis ſupra modum extraordinariis, & efficacibus in ſuis conceſſionibus, & confirmationibus, ut videbimus in diverſis locis hujus libri. Et quibus ego.

12 Adverto ſecundò, quòd ſi tempore Pontificum ſupra nominatorum aliquod privilegium jacebat antiquatum, aut non erat in uſu, cœpit reviviſcere, & iterum valere virtute confirmationem. Et ita evidenter inferendum eſt ex doctrina Panormit. Lign. Tambur. Angel. & Sylv. Imò & communi, quam ſupra retuli. Et expreſſè tenent Caſar. *v. privilegia* §. 15. ubi teſtatur multos, & famoſos Doctores Academ. Salmanticenſis ſuper hoc conſultos, ita reſpondiſſe. Ita etiam Roder. *to 1 qq reg. 8.t. 4.* qui ſcripſit ſub Pontificatu Pauli V. Confert. *in ſum. Mar. mag. to. 1. cap. 4* qui ſub Clemente VIII. Mirand. *in man. tomo 2. qu.* 42. qui item ſub Paulo V. Cellot. *lib. 5. de Reg in Hier. iur. cap. 22.* qui ſub finem Pontificatus Urbani VIII. & Chaſſaing. *tract. 1. cap. 2. prop. 2.* qui ſub finem Pontificatus Innocent. X. vide dicenda infra *c. 6. §. 2. & 2.*

13 Circa illam Clauſam: *quatenus ſunt in uſu*. Quod ut aliquod privilegium dicatur eſſe in uſu, non eſt opus, eſſe in uſu in omnibus Ordinibus, aut Ordinum Monaſteriis, ſed ſatis eſſe ſi in aliquo. Et cùm non ſit credibile, aut ſaltem non conſtet, uſum alicujus fuiſſe in omnibus extinctum, ideo omnium uſus eſt licitus, quia certi ſumus de conceſſione, præſumptio autem ſtat pro perennitate, & vigore donec de contrario conſtet. Adde quod Jul. III. & poſt ipſum Paul. IV. ejuſdem Julii intentioni ſerviens, confirmavit privilegia Caſſinenſium, ſine illa limitatione an. 1555. die 26. Maji Bul. quæ incipit: *Ratione congruit*. Et Urban. VIII. Mare magnum Dominicanorum. B quæ incipit: *In plenitudinem*. expedita año 1625. tertiò Idus Maji. Et ſic prædicta limitatio nihil officit privilegiis Regularium, aut eorum revalidationi, quantum ad ea quæ fortè fuere antiquata, ſed ad illa poterunt Regulares redire virtute ejuſmodi confirmationum.

Quartò quantùm ad illam aliam limitationem: *modo non ſint contraria Tridentino*. Quod contraria cuicunq; alteri Conc. etiam Lateranenſi, aut Vieñenſi revalidantur per hanc confirmationem, nam cùm excipiantur illa ſola, quæ ſunt contra Trident. relinquitur, ut contraria cuicunque alteri, maneant in ſuo robore. Et quia de Lateranenſi major poterat eſſe difficultas, Gregorius XIII. confirmationem edidit, cum clauſula: *non obſtantiæ*. Conſt. Apoſtol. Et etiam prædicti Concil. Lateran. ut poſt Paſſar. Peyrin. & Cruz refert Tamburin. *tomo 1. de iur. Abb. q. 3. d. 18.* Quin etiam Leo X. reconceſſit Dominicanis pro utroque foro privilegio in prædicto Concil. Lateran. illis revocata, teſte Caſar. *v. communia privil.* §. 20. & pro Caſſinenſib. idem Leo X. expreſsè declaravit, eorum privilegia non comprehendi ſub revocationibus prædicti Concil. Bul. quæ incipit: *Dum Sacra*. Ac ſimiliter pro Canonic. Congreg. Lateran. Bul. quæ incipit: *decet Romanum Pontificem*. 14

Sed & quantùm ad ipſum Concil. Tridentin. neque officit privilegiis Regularium,

Digitized by Google

tium in provinciis, in quibus non fuit re-
ceptum, quia illa exceptio appoſita in cõ-
firmationibus fuit, ad illius manutentio-
nem, manuteneri autem nõ oportet, quod
non exiſtit. Imò etiam ſi in aliqua Diœce-
ſi, vel Monaſterio conetur Epiſcopus, aut
Abbas introducere Tridentinum, & ſe il-
lius diſpoſitionibus conformare, nihil ad-
huc oberit prædicta limitatio, & clauſula
privilegiis, quia privata voluntas particu-
laris Prælati, non facit concilium eſſe rece-
ptum. Quòd ſi inveniatur alicubi recep-
tum quoad aliquid, valebit quoad hoc li-
mitatio, ſed non quoad alia.

17 Quintò circa illam aliam clauſulam:
aut ſacris Canonibus. Quod debet limitari,
& referri ad præcedentem, ita ſcil. quòd
intelligatur non univerſaliter de omnibus
Canonibus contentis in jure, ſed de con-
tentis in Tridentin. Et adhuc non de om-
nibus in illo contentis. Sed de his ſolùm,
in quibus additur clauſula: *non obſtantia*.
Aliis verò non obſtet, quin potiùs adhuc
valeant, & cenleantur confirmata. Ita
Roder *ſupra citatus a.* 8. Confer. *in ſum.
privil cap.*3 *&* 4. Paſſar. *in ſchol.* Celeſtin.
ſueſſ. *in Theol. mor. tr.* 9. *cap* 8: & paſſim alii.
Vide dicenda *ſect.* 4. *dub.* 7.

18 Quia verò ſcriptura non eſt de ſub-
ſtantia actus, aut conceſſionis *l. non figura
ff de act. & oblig. l. cum te C. de tranſact. l.
cum res eod. de probat. l. inſtrumentu, &
ſeq. eod. de fide. inſtr* Bald. *l fin. eod. ſi cert.
per* Abb. *cap. in noſtra de reſcr.* Archid. *cap.
licèt de for. compet. & in proem.* 6. Et ibi Jo-
an. Andr. Ideo & Oracula Sum. Pontifi-
cum ſunt æqualis virtutis, & efficaciæ,
atque conſtitutiones ſcriptæ quantùm
ad vim conceſſivam (a) Quod Jul. II.
favore Auguſtin. declaravit anno 1508.
die 24. Septemb. B. quæ incipit. *Nihil eſt*

(a) *Can. Inſtitutionum.* 7. 2. 5. *qu.* 2.

quod ſæpiùs. Et favore Minorum Leo X te-
ſte Cæſar. *v. oracula & v. privilegia*. Et Ro-
der. *in Bullar. tom.* 1. *in orac. ejuſd.* 1 *concl.*
Unde quando prænominati Summi Pon-
tifices generaliter confirmaverunt privile-
gia Regularium, ſine dubio oracula ſimul
cum aliis confirmaſſe cenſendi ſunt, Privi-
legium enim conceſſum per oraculum, æ-
què eſt privilegium atque conceſſum per
conſtitutionem ſcriptam. Quin etiam in
ſpecie omnia oracula Auguſt. fuerunt ip-
ſis confirmata à Jul. II. per Bullam pro-
priè dictam, quæ incipit: *Religionem*. ſub
dato anno 1508. die 30. Junii. Minimorũ, 20
à Greg. XIII. anno 1575. die 10. Octob.
B. quæ incipit: *Regimini*. Sanctæ Trinita-
tis ab eod. Greg. & eod. añio die 18 No-
vemb B. quæ incipit eod. modo: *Regimini*
Minorum à Sixto V. an. 1587. die 3. Oct.
B. quæ incipit: *Etſi mendicantium*. Et Cong.
Valliſoletanæ primò ab Innoc. VIII. anno
1489. die 14. Calend April B. quæ incipit:
Inter curas. In qua cõfirmat ſimiliter quæ-
vis conceſſa à Legatis Apoſtolicis eidem
Congr. ac ſecundò à Clemente VIII. an.
1592. B. quæ incipit: *Cùm inter alias*. quæ
eſt 124. in Bullario ejuſdem Congr. & in
qua confirmat illi omnia ſua privilegia
quomodolibet conceſſa. Ex quibus om-
nibus ego infero, quòd vi taliũ confirma-
tionum, ceperunt Oracula valere uſque 21
ad Clementem VII. non jam ut oracula
nuda, ſed ut conſtitutiones propriè dictæ.
Et jam non eſſe vocanda oracula, ſed con-
ſtitutiones, ſiquidem per conſtitutiones
ſcriptas fuerunt innovata, & confirmata. Ita
Peyrin. *tom* 3. *in conſt.* 18. *Urb. VIII.* Auſon.
in ſum. Diana *v. privilegium n.* 15. & plures
alii. Quod adnotaſſe operæ pretium erit
propter dicanda *cap.* 8. § 2. *a.* 1. ubi
de revocatione privile-
giorum.

Digitized by Google

CAPUT V.

De intellectu, & interpretatione Privilegiorum.

SUMMARIUM.

1 *Duo abhorrent iura in omni ſcriptura.*
2 *Interpretatio facienda in verbis, ad vitandam nullitatem.*
3 *Item ad vitandam eorumdem verborum ſuperfluitatem.*
4 *Interpretatio fit duobus modis.*
5 *Iuridica quam vim habeat.*
6 *Amplior ipſo textu, poteſt reiici.*
7 *Item ſi verbis non quadrat.*
8 *Privata Doctorum, cuius ſit virtutis.*
9 *Regula ſecunda, in interpretando privilegio & ſeq.*
10 *Privileg. ſemper addit aliquid ſupra ius commune.*
11 *Odioſum ſemper reſtringitur.*
12 *Quid ſi eſt contrarium privato ſtatuto, aut conſuetudini.*
13 *Princeps, nunquam creditur velle derogare iuri tertii.*
15 *Secus, in quibuſdam caſibus.*
14 *Principis voluntas præſumiter talis, qualis debet eſſe.*
16 *Falſitas cauſa impulſiva, variat quodvis reſcriptum.*
17 *Favorabile privilegium latè explicatur.*
18 *Privil. etiam favorab. non extenditur ad aliam perſonam.*
20 *Neque in præiudicium tertii, aut Reipub. 19. & 20.*
21 *Circumſtantiæ attendendæ in interpretatione cuiuſvis privil.*
22 *Privil. interpretandum, ſecundùm forum concedentis.*
23 *Et ſecundùm materiam propriam.*
24 *Priv. conceſſum à principe temporali circa res Eccleſiaſticas, quomodo interpretandum.*
25 *Regular. privilegia ſolus Papa poteſt interpretari.*
26 *Dominicanorum privilegia poteſt Generalis interpretari.*
27 *Caßinenſium interpretanda non ſecundùm rigorem.*
28 *Privilegia non facilè aſtruenda.*

DUo ſunt, quæ jura maximè refugiunt, & ſemper annituntur vitare in omni actu, lege, privilegio, vel ſcriptura, nullitatem ſcilicet, & verborum ſuperfluitatem, unde volunt ut ſemper fiat interpretatio, ad vitandam primò nullitatem, id eſt, quando actus privilegium, lex, vel ſcriptura foret aliàs fruſtranea, & inutilis, Eſt enim generale in jure, Scripturam debere nos interpretari, ut potiùs valeat, quàm ut pereat. *c. Abbate. de verb. ſig. c. licet de privil. in 6. l. quoties. ff. de reb. dub. & l. ſi quando. eod. de legat. primo.* Et ita docent Panor. *c. Abbate cit.* Gloſſ. *c. inter dilectos de fid. inſtr. & l. quoties. ff. de verb. oblig.* Et comuniter Canoniſtæ *c. dilecti de for. comp.* Quo ſequitur Cruz *in epit. privil. lib. 2. cap. 2. dub. 3.* Angel. *v. interpretatio 2.* & Sylv. *eod. v. 4. & 6.* Sed & ſecundò volunt jura fieri interpretationem, ut vitetur ſuperfluitat, id eſt, quàndo aliàs, & non adhibita interpretatione inveniretur in Scriptura verba, & clauſulæ, quæ nihil operarentur, ſeu diſponerent *c. Abbate. & l. ſi quando. citatis.* 1 2 3

Et poteſt fieri interpretatio duobus modis, puta, vel juridicè, & authoritativè, quod facit ſolus Princeps, quia ad illum pertinet legem interpretari, ad quem conſtituere *c. inter alia de ſent. ex. l. in prætoriis ff. de pret. ſtipul. & l. 1. ac fin. C. de legib.* Et tunc interpretatio eſt ejuſdem auctoritatis, cujus ipſa ſcriptura legis aut privilegii, uti notant Archid. & Dominic. *c. ignorantiam d. 28.* Felin. *in rubr. de reſcr.* & Roman. *conſ. 260.* Sed nihil notavi operatatur, nec cōcedit *l. adeo ff. de acquir. rer. dō.* 4 5

Etiam

Etiam ſub quibuſcunque verbis concep-
ta, quia tales interpretationes dicuntur po-
tiùs declarationes, & explicationes, qui
autem declarat, nihil dat, aut ponit, ſe da-
tum ſignificat, aut factum demonſtrat *l.
ſed & ſi quæratur ff. ſi ſervit. vindic. l. hære-
des palam à de teſtam.* Panor. *c. quoniam fin.
de conſt.* & Gloſſ. *c. perpetuas de donat.* Et *in
clem. exivi de verb. ſign.* Imò ſi fieret decla-
ratio amplior. Et in quà declararentur a-
6 liqua, quæ non eſſent ſcriptura, hæc poſſet
rejici, nec tolleret jus priùs quæſitum, quia
jam non diceretur interpretatio, ſed jus
novum, & nova conſtitutio, ut bene inter
alios advertit Rebuff. *in pra. ben. p. 1. tit. de
non toll. ius. tert. Gloſſ. 5.* Quia qui addit, jus
7 novum efficit, *l. iui. autē ff. de iuſt. & iur.* I-
demque dico de interpretatione, quæ ver-
bis non quadraret. In ejuſmodi enim ca-
ſibus præſumitur Princeps deceptus, & o-
nia per ſubreptionem ab ipſo obtenta, ut
poſt Felin. & Cald. ſubdit. Rebuff. *loco cit.*
8 Sed eſt aliud genus interpretationis, de
quo ſolùm hîc loquimur, quando nimi-
rum, ſeu à privato aliquo doctore, ſeu e-
tiam à pluribus, ſed privatâ auctoritate,
ſcriptura aliqua explicatur, tradendo ſen-
ſum verborum, & mentem Principis, per
eorumdem verborum explicationem, ex-
tenſionem, vel reſtrictionem, & talis in-
terpretatio non habet aliam vim, quàm o-
pinionis probabilis. Ad quod ego ſubjicio
ſequentes regulas pro privilegiis.
9 Prima eſt, quòd interpretatio cujuſcun-
que privilegii, ſic debet ſemper fieri, ut
ſcriptura addat aliquid ſupra jus cōmune.
10 Patet ex dictis *ubi quid priv.* Et ita docet
Crot. *c. ſuper eo de uſur.* & Rebuff. *in pra.
ben. tit de pap. proviſ. per c fin. 25. quæſt. 1.*
11 Secunda, quando privilegium eſt o-
dioſum, debet intelligi, & interpretari
ſtrictè, ut quàm minùs poteſt fieri dero-
get juri communi aut tertii *c. fin. de tranſ. c.
quod dilectio de conſang. l. cum quidam ff. de l.
& poſth.* Joan. Andr. *c. olim de ver. ſign.*
Barth. & Caſtr. *l. fin. ff. de conſt.* Cruz *in ep.
priv. l. 2. c. 2. dub. 3.* Conrad. Lancel. *in tēp.
om. iud. lib 1. c. 1. § 4* Angel. & Sylv. *v. in-* 12
terpretatio. Quibus conſentit Decius *in c.
ordinem de reſcr.* Si privilegium fuerit cō-
tra jus commune, ſecus ſi contra ſtatutum
tantùm, vel conſuetudinem particularem,
quia tunc etiam vult eſſe latè interpretan-
dum. Quòd tamen Rebuff. *in pra. tit. de
proviſ pap. n.* 10. nō admittit, ſed ait ea om-
nia eſſe ſtrictè interpretanda, quæ inveni-
untur eſſe cōtra ſtatuta, licèt particularia.
Conciliando tamen utramque opinio-
nem per doctrinam Panorm. *in c. olim cit.*
Puto ego, quòd dum invenitur aliquod
privilegium contrarium ſtatuto, ſeu con-
ſuetudini particulari, ſed conforme juri
communi, tunc erit latè interpretandum,
& dandus locus opinioni Decii. Sed ſi
ſimpliciter adverſatur conſuetudini, ſeu
ſtatuto, & nec reducit ad jus commune,
nec ad illud inclinat tunc audiendus erit
Rebuff. & ſecundùm ejus mentem ſtrictè
erit interpretandum.
Ratio autem regulæ poſitæ eſt, quia 13
Princeps non præſumitur unquam velle
derogare juri tertii, ita quòd quidquid
concedit, intelligi ſemper debeat conceſ-
ſum illo ſalvo. Ita Panor. *c. cum ad hoc de
cler. non reſid. & cap. ſuggeſtum. de dec.* Ubi
DD. Quia Principis voluntas ſemper 14
præſumitur eſſe talis, qualis debet eſſe de
jure, quod exigit & dictat, ne alii fiat læ-
ſio Ita Bald. *c. licet in corrigendis de off. ord.
& l. omnes populi. ff. de iuſt. & iur.* Unde ſi 15
Princeps quidpiam concederet alicui, in
alterius detrimentum, neceſſe eſſet in te-
nore conceſſionis exprimere læſionem,
ſi eſſet enormis, ſecundùm Panor. *c. cum*

ad

Digitized by Google

ad hoc de cler. non reſid. Angel. *v. privilegiorum.* Sylv. *eod. v.* Cruz *in epit. priv. lib. 2. c. 2. dub. 3.* Et Barboſ. *in tract de off. & pot. Par. c. 25. n. 8.* Et addere clauſulam motûs proprii, ac certæ ſcientiæ ſecundùm Bald. *c. licet cauſam de prob.* Sin autem reputabuntur omnia obtenta per ſubreptionem & non fuiſſe menti Principis illa concedere *l. 1. C. de fund. limitr. & l. 1. eod. de pet. bon.* Verùm ſi Princeps ſciret, non poſſe verificari gratiam niſi cum præjudicio juris alieni, & nihilominus illam concederet, cenſeretur per neceſſarium antecedens, velle illi præjudicare. Ita Decius *conſ.* 113. Conſalv. *ad reg. 8 cancel. Gloſſ. 36.* Caſſad. *deciſ. 35. de privil.* Ferentill. *in addit. ad deciſ. burati* 577. & Tambur. *to. 1. de iur. Abb. d. 15. qu. 4. fol.* 141. Ubi plures pro hoc Rotæ deciſiones allegat in diverſis materiis, penſionis, dotis, decimarum, uſus fructus, & beneficiorum, ſed hæc ſcientia erit verificanda in Principe, & ſimul qualitatis læſionis quam per privilegium ſuum infert alteri. Quòd ſi fortè ille in conceſſione exciperet unum caſum, reſpectu cujus diceret ſe non velle derogare juri alieno, cenſeretur habuiſſe voluntatem derogandi in omnibus aliis, & privilegio locus eſſet reſpectu omnium aliorum, quia exceptio firmat regulam. Ita Dec. *l. 1. ff. de reg. iur.* Alex. *conſ. 216. vol. 2. &* communiter alii.

Addit Angel. *v. privilegium* cauſam etiam eſſe exprimendam, ſimul & verificandam in ejuſmodi lævisivis, & hoc cum tanto rigore, ut ſimiliter veniant de ſubreptione notanda, ſi vel cauſa impulſiva
16 inveniatur falſa. Nam falſitas hujus cauſæ ſufficit ad vitandas litteras beneficiales *c. poſtulaſti de reſcr.* Ubi Abb. & Felin. Quæ autem falſitas vel ſubreptio ſufficit ad vitandas litteras beneficiales, ea etiam videtur ſufficere ad vitianda privilegia ſecundùm eundem Abb. *c. ad audientiam eod. & c. quod ſuper de fid. inſtr.* Et ita tenet Caſar. *v. interdictum* 1. & Angel. *v. privilegium & v. reſcriptum* vide dicta ſupra *c. 3 §. verb. fallit* tamen, Et infra dicenda *c. 8. § 2. art. 3.*

Tertia Regula pro intelligendis & ex- 17
plicandis privilegiis eſt quod quando aliquod invenitur ſimpliciter favorabile, interpretandum eſt largiſſimè, quantùm fieri poteſt, in favorem utentis *c. cum dilectus de donat. l. beneficia ff de conſt.* Et *ibi* Barth. Panor. *c. quia circa de priv. & c. olim de verb. ſign.* Joa. Andr. & Butr *eod.* Angel. & Sylv. *v. privilegium.* Cruz & Lancell. *ſupra cit.* Et hoc quantùm patitur qualitas perſonæ, & verborum poteſtas ut volunt Burg. *c. cum acceſſiſſent de conſt.* Butr. *c. maioribus de preb.* Imol. *eod* & Panor. *c. quanto de cōſib.* Sed tamen non poteſt extendi ad aliam 18
perſonam, etiam militante eâdem ratione *c. hinc eſt 16. quaſt. 1.* Gloſſ. *c. 1. 25. quaſt. 2.* Gomez *c. ſtatutum de reſcr.* Roch. *in rubr. de iur. pat.* Et communiter DD. in *c. ſane* 19
de privil. Neque in præjudicium tertii, niſi ſolius concedentis. Panor. Barth. Cruz & Sylv. *ſupra cit.* Et multò minùs Reipubli- 20
cæ *l. iubemus C. de Sacroſ. Eccl.* Contra quam ſi reſcriptum contineret aliquid, eſſet ipſo jure nullum ſecundùm Bald. quem citat & ſequitur Sylv. item citatus.

Quarta Regula. In interpretatione 21
privilegiorum, ſeu ſtrictè, ſeu latè faciendæ, attendendæ ſunt præcipuè ſequentes circumſtantiæ ut ſecundùm ipſas interpretationem moderemur. Et primò quidem attendendum erit tempus, ſeu in quo privilegium fuit conceſſum, ſeu in quo illud ad uſum debet adduci Burg. *c. cum acceſſiſſent de conſt.* Secundò cauſa, ſeu motiva ſeu impulſiva, tacita vel expreſſa. Idem *ibid.* Tertiò qualitas ſeu conditio perſonæ, cui privilegium loquitur, vel

quæ

Digitized by Google

quæ illud conceſſit. Gloſſ. *c. deinde d.16.* Bald.& Barth *l. ex militari ff. de mil. teſt.* Angel.& Sylv. *v. interpretatio & v. privilegium.* Quartò. Attendere debemus ad materiam ſubjectam *l ſi uno Anno ff Locat.* Et Cruz *dub.3. citat.* Quintò ad obſervantiam ſubjectam. Socin. *conſ.111. vol.1.* Corneus *conſ.193 vol.2* & Barboſ. *in praxi exeg. penſ. q.6.n.51.* Sextò ad proœmium ſcripturæ. Bald *l fin ff de hered. inſt* Barth *l. cum hi ff. de Tranſact.* Socin. Cruz & alii citati. Septimò ad comunem uſum loquendi ſecundùm quem verba ſolent intelligi. Inocent. & Panor. *c. nonnulli de reſc.* Octavò ad poſtulata. Jaſ *l. 1. C. de div reſcr:* Bald. *l. eam quã eod. de fidei com. & c. inter de fid. inſtr.* Alex. *conſ.84 vol.1.* Marant. *in ſpec aur. p.4. d.9.* Rebuff. *in pra. p.2. tit. de forma ſignat. ſimpl* & Cruz *ſupra cit.* Quia concedens præſumitur ſe conformare intentioni ſeu menti ſupplicantis *c. inter dilectos de fid inſ.* ubi Gloſſa Nonò ad rationem naturalem, quæ ex ipſis verbis notari poteſt. Panor. *c. ſuggeſtum. & c. ſecundo requiris de appell.* Cign & Bald. *l. non dubium C de leg.* Angel. & Sylv. *v interpretatio* de quo eſt caſus in *c. final. de tranſ. l. ex facto §.2 ff de vulg. & pupil. & l. ſcire oportet eod. de excuſ. tut. §. ſufficit.* Decimò ad conjecturas, & veriſimilitudines. Panor. *c. cit ſecundò requiris.* Bald.& Cign. quos *ibi* citat. Undecimò. Unum privilegium poteſt per aliud explicari, unus articulus per alium, ſequentia per præcedentia, aut contra *l. ſciendum ff. qui ſatiſd. cog.* Et *ibi* Gloſſ Et *in auth. offeratur. C de Lit. cont* Bald. *l. fin eod. de hæred. inſt* Et Barth. *l. utrum ff. de pet. hæred.* Demum Duodecimum poſſumus uti in ejuſmodi interpretationibus opinione cõmuni ſecundùm dicenda in ſequentibus.

Sexta Regula. Quia in hoc Mundo duplici jure, ſeu poteſtate regimur, Ecclesiaſtica ſcilicet, & Civili. Et res omnes 22
ſunt fori Civilis vel Eccleſiaſtici. Ideò & omne privilegium venit interpretandum conformiter ad forum concedendis, & ad ejus leges Bald. *l. ſi quando 1. C. de bon. vacant. lib.10* Barth. *eod.* Aufrer. *Clem. ut Clericorum, de off. ordin.* Et quos *ibi* citat I- 23
mol. Laudun. Zenſel & Bernard Et ſimiliter quando privilegium verſatur circa materiam fori Eccleſiaſtici, utimur Canonibus ad illud explicandum, vel legibus, ſi verſatur circa materiam fori civilis. Panor. *c. canonum de conſt.* Imol. *c.1. de prob.* Gloſſ. *l.1. C. de ſum trin.* & Barth. *eod.* At ſi privi- 24
legium emanaret à Principe temporali circa materiam Eccleſiaſticam, vel contra, quid juris? R. hoc non poſſe contingere (ſaltem directè, & propriè loquendo.) Nam ut ſuo loco dictum eſt, non poteſt quis dare privilegium, niſi ſuper materia, ſuper quam poteſt legem ferre, Princeps autẽ temporalis non poteſt diſponere nec ferre leges ſuper rebus Eccleſiaſticis, & cõtra. Quòd ſi hoc contingeret, & Eccleſia acceptaret privilegium, arbitrarer tunc fore explicandum non ſecundùm leges, ſed ſecundùm Canones, quia per acceptationem fecit illum ſuum, & irrevocabile, & ideo de illo erit iudicendum, ut da aliis juribus Eccleſiaſticis. Idemq; dico per proportionem de jure conceſſo Laicis ab Eccleſia, pro ea quæ dicit Benedict. *in repet. c. Raynutius v abſq; liberu p 2. n 40. & ſeq.* Cæterùm quod attinet ad privilegia Re- 25
gularium Clem. VII. diſtrictè prohibuit quibuſvis Eccleſiarum Prælatis, ne ullo modo interpretentur privilegia Minorum, ſed hoc ſedi Apoſtolicæ reſervavit, 26
ut refert Tambur *tomo primò d 15. quæſt.6. de iur. Abbat* Pro Dominicanis verò Provinciæ Hiſp. Innocent VIII. ſancivit ut Generalis adjunctâ ſibi perſonâ Eccleſiaſticâ,

Digitized by Google

ſiaſtica, cum duobus juriſperitis in ſimul poſſint ſua privilegia interpretari, fratreſque eorum interpretationi acquieſcere, Rode:.*tomo primo bull. in orac. eiuſdem Innocent.* & Caſar.*v privilegia* §.5. *&* 13. Ac demum pro Congregat. Caſſinenſi Eug.
27 IV. Alexand VI. Jul. II. Leo X. Clem. VII. & Paul. III. voluere, ut quidquid dubii emerſerit circa ejus privilegia, hoc ſecundum bonam æquitatem, favore animarũ, & Monaſteriorum, non ſecundùm rigorem, aut apices juris explicetur. Margar. *in bull. caſſin.* & Pancirol. *conſ. 9. n. 7.* Et quia prædicti Pontifices non exprimunt à quo aut quibus debeat fieri hæc explicatio. Relinquitur ut quiſque Monachus prædictæ Congreg. in contingentia caſus, poſſit ſic favorabiliter ſua privilegia interpretari. Quin etiam, ſecluſis prædictis cõſtitutionibus id cuiq; licitum facit Barth. *l. in his ff. de cond. & dem.*

28 Pro coronide verò huius capitis ego hoc monuero, quòd licèt poſſimus uti epicheja, & regulis ſupra relatis, in explicandis privilegiis, non tamen illis adſtruendis, aut negandis. Quando enim non conſtat de reali alicujus conceſſione, ſecundùm dicta ſuperioribus, non poſſumus illo uti, ſicut nec abſtinere tenemur, ſi ſimiliter non conſtat de reali extinctione.

CAPUT VI.

De quibuſdam clauſulis, ſub quibus ſolent Privilegia concedi vel confirmari.

SUMMARIUM.

1 *In privilegiis habetur ratio clauſularum.*
2 *Clauſula inſueta reddit ſcripturam ſuſpectam.*
3 *Qui talem allegat, & non probat, punitur de falſo.*
4 *Ad quid referenda clauſula, ſi plura puncta ſunt in ſcriptura.*
5 *Ad quid, ſi uni articulo ex pluribus adiungitur.*
6 *Ad quid, ſi ſinguli articuli habẽt proprias.*
7 *Quando poteſt referri ad omnes articulos.*
8 *Ad quid referẽda, ſi eſt in principio ſcriptura.*
9 *Ad quid, ſi in medio.*
10 *Ad quid, ſi in fine.*

VT in cæteris ſcripturis & inſtrumentis, ſic vel maximè in privilegiis habetur ratio clauſularum ſub quibus expediuntur, de quibus in communi id dixero. 1
Quòd primò quando invenitur privilegium cum clauſulis, contra ſolitum morem, vel ſtylum Curiæ, aut rationem, hoc ipſo habetur pro ſuſpecto per *c. cauſam. de teſtib. c. ex parte de capell. mon & c. quam gravi. de crim. falſ.* Adeò ut qui clauſulam inſuetam & non bene probatam allegat, poſſit puniri tanquam de falſo per *c. porrectum de conf. ut.* Quòd ſi ſecundò nulla clauſula talis invenitur, quæ inſtrumentum in ſuſpicionem adducat, tum ſub diſtinctione loquendum erit. 2 3

Nam vel in tenore ſcripturæ inveniuntur plura puncta ſub eadẽ diſpoſitione, & tunc ubique clauſula fuerit appoſita, hæc referri debet ad præſentia tantùm, per *c. inquiſitioni. de appell.* Sic tamen, ut extendatur ad omnia, etiam in odioſis, ſi non repugnat aliquid ſpeciale, aut aliud non cõſtat de mente diſponentis *arg. l. 1. c. de lib. prat. & l. fin ff de reb dub.* Quãdo verò ſcriptura non habet niſi unã punctum, ſed plures articulos, tunc ſi clauſula appoſita eſt in contextu unius, reſpicit illum ſolum & cenſetur pars illius per *l. 3. ff. de lib. & poſth § filius.* At ſi appoſita eſt, ſeu in principio, ſeu in fine, & alii articuli habent ſuas proprias determinationes & clauſulas, tunc iſta ad illos non extenditur, 4 5

ditur, ſed tantùm ad proximè poſitum *c. cum dilecti de dol l. ſi quis legata ff. de cond. & dem. & l. ſi pro parte. eod. de in rem verſ.* Sed ſi non habent articuli ſuas determinationes & non apparet ratio, quare clauſula attribuatur uni potiùs quàm alteri, nec aliàs conſurgit inconveniens, ſi omnibus tribuatur, tunc ad omnes debet applicari de quo eſt caſus in *c. ſecundo requiris. de appell.*

8 Rurſus quando in Scriptura, non eſt niſi unum punctum, ſine ullis articulis diſparatis, Et clauſula ponitur in principio, tunc refertur ad omnia, ſi ejus natura hoc patitur, & aliud non conſtat de mente di-
9 ſponentis *c. Apoſtolus. 33. quæſt. 6. & l. ſi quis in principio. ff. de leg. 3.* Quòd ſi ponitur in medio, tunc nec præcedentia reſpicit, nec ſequentia, ſed debet intelligi ſecundùm ſuum ordinem. *c. cauſam quæ. de reſcr.*
10 Quod ſi denique ponitur in fine, tunc refertur ad omnia præcedentia. *c. olim. eod.* Vide Panor. *c. cit. ſecundo requiris* & Spec. *lib. 2. tit. de inſtr. edit. §. 11. & tit. de diſp & alleg §. 4.*

11 Porrò clauſulæ ſub quibus expediuntur privilegia frequentiùs, aut etiam cõfirmantur, ſunt iſtæ: *Ad inſtar. Motu proprio. Ex certa ſcientia, de plenitudine poteſtatis. Supplentes omnem defectum, & non obſtantibus quibuſcunq;*, de quibus in ſequentibus.

§. I.

De Clauſula: *Ad inſtar.*

SUMMARIUM.

1 *Clauſula Ad inſtar. ſonat æquiparationẽ.*
2 *Supponit exiſtentiam illius ad inſtar cujus eſt.*
3 *Quid, ſi de illius exiſtentia dubitetur.*
4 *Effectus hujus clauſulæ.*
5 *Aucto, vel minuto priori Privil. non augetur nec minuitur conceſſum ad inſtar.*

HÆc clauſula ſuâ naturâ ſonat æquiparationem quandam, & relationem ſimilitudinariam unius ad alterum, ad inſtar cujus dicitur eſſe vel fieri. Et ſic quando datur privilegium cum clauſula: *ad inſtar.* Supponit illud aliud ad cujus inſtar datur, ſicut exemplatum exemplar. Unde bene Panor. in *c. inter dilectos. de fide inſtr.* monet, quòd quando aliquis ſe fundat in privilegio dato, *ad inſtar.* tenetur docere prima conceſſione, & probare illud priùs ad cujus inſtar ſuum eſſe dicit. Verùm ſi in privilegio exprimeretur aliquis favor determinatus, quem Princeps diceret ſe concedere *ad inſtar.* (v.g. ſic *concedimus hoc ad inſtar talis*) & poſtea nullum inveniretur exemplar, non deſineret valere conceſſio quoad expreſſa, quia error in demonſtratione non vitiat diſpoſitionem, dum aliàs conſtat de mente diſponentis ut hîc ſuppono. Et ita tenent Suar. Rodriq. & Mirand. quos citat, & ſequitur Bonac. *d. 1. de leg. q. 3. p. 7. §. 1. prop. 2.* 1 2 3

Virtus verò clauſulæ: *ad inſtar,* in hoc conſtitit, quòd in ſecundo privilegio, cenſentur concedi omnia quæ continentur in primo, ſub eadem omnino extenſione, vel reſtrictione reſpectivè. Innocent *c. cit. inter dilectos.* Bald. *l. omnia. C. de Ep. & Cler.* & Navar. *in com. de iubil. notab. 26.* 4

Verùm ſi contingat augeri exemplar, ſeu primum privilegium, non augebitur propterea aliud, quod eſt ad inſtar illius conceſſum, nec valebit quantùm ad illud augmentum. Idemque per proportionem dico, ſi adhibeatur illi reſtrictio, aut quavis alia ratione alteretur. *Et ratio eſt,* quia is qui concedit privilegium ad inſtar non dirigit ſuam mentem, niſi ad id, quod invenitur actu fuiſſe prius conceſſum, non autem ad futura. 5

§. II.
De Clauſula : *Motu proprio.*

SUMMARIUM.

1 Omnia reſcripta expediuntur duabus viis.

2 Motus proprius in reſcripto nunquam præſumitur.

3 Effectus Motus proprii.

4 Princeps agens Motu proprio, an cenſeatur de plenitudine Pot. egiſſe.

5 In quibus Motus proprius non habet effectum & c.

6 Motus proprius non inducit diſpenſationem.

8 Priv. conceſſum ad Inſtantiam, interpretandum conformiter ad petitionem.

9 Privileg. conceſſum ad Inſtantiam, & Motu proprio, quomodo intelligendum.

10 Quomodo, ſi conceſſum fuit Motu proprio, & ad inſtantiam reformatum.

1 OMnia, ſeu privilegia, ſeu reſcripta, expediuntur duabus viis, nempe vel Motu proprio concedentis, vel ad petitionem & inſtantiam partis ; Et quidem prima
2 nunquam præſumitur *c. ſi motu proprio. de preb. in 6.* Gloſſ. *c. ſi plurib. eod.* Rebuff *in rom. ad concor. tit. de forman.* Verùm, ſi id
3 Princeps expreſſerit hæc clauſula operatur primò: Quòd gratia reputatur magis ſpôtanea, & ob id plenior, atq; latè interpretanta. Secundò : Quòd probentur vera , quæ narrata ſunt à Principe Et juſta cauſa in illo præſumatur. Tertiò : Habet vim ſpecialis expreſſionis , & ſic purgat vitium ſubreptionis, *cap. cit. ſi motu proprio . & clem ſi Romanus. eod* quartò: Operatur idem quod clauſula: *ex certa ſcientia & nõ obſtantibus*, de quibus infra, quintò : Tollit defectum perſonæ Gloſſ & DD. *cap. cit. ſi motu, & clem. item cit. ſi Romanus* Panor. *cap. cauſam de teſti.* Ang. *l imperialis.* C. *de nupt.* Laucel *in temp. lib. 1. cap. 1. §. 4.* & Rebuff. *in Pra. Ben. tit de non toll ius tert. & Rom. cit.* An autem cen- 4
ſeatur & plenitudine poteſtatis facere , qui motu proprio ? in utramque partem pugnant DD. Et ego ſto pro negantibus, quia ſunt termini nimis diſparati. Et unus poteſt bene ſubſiſtere ſine alio.

Non operatur verò , nec valet Motus 5
proprius, in præjudicium tertii. Panor. *c. cit. cauſam. & cap. 1. de ſent. & re iud.* Bald. *c. ad aures, de reſcr.* Dec *conſ. 544 vol 3* Vital. de Camban. *in tract. de clauſ.* & alii. Neque tollit qualitates intrinſecas ſecundum eundem Vital. *ibid.* Neque extenditur ad inſolita, ſecundùm Rebuff. *cit.* Neque ultra intentionem concedentis, ſecundum Panor. *cap. cauſam cit.* Unde bene 6
Franc. *cap. ſi motu cit* & Cardin. *conſ 96.* inferunt, quòd v. g. non inducit diſpenſationem. Et à fortiori idem dico , & hanc 7
clauſulam nihil operari, ubi commiſſa eſt ſubreptio ſeu error in expreſſiõe falſæ cauſæ, aut inhabilitate perſonæ, ut notat Barb. *clauſ 78* & Sanch *lib. 3. de matr. d. 21.*

Quòd ſi privilegium fuit conceſſum ad 8
inſtantiam, ſimpliciter erit explicandum & conformiter ad petita , juxta illa quæ in ſuperioribus dixi. Verùm ſi ſimul adjungatur motus proprius , dicendo v. g. ſic *Talis ſupplicavit nobis, cui Motu proprio annuimus.* Tunc privilegium debet intelli- 9
gi tanquam conceſſum ſolo motu proprio & Principem fuiſſe motum ad concedendam gratiam à ſeipſo abſque ullo reſpectu ad rationes ſibi propoſitas , quamvis tamen nihil repugnet utroque modo moveri, ut docent Bald. *c niſi ſpecialis, de off. leg.* & Pauſ. *cap. accedentes. de præſc.*

Quando verò prima conceſſio ſigna- 10
tur

tur: *Motu proprio.* Et poſteà reformatur, cum: clauſula: *conceſſum*, ut petitur, vel ſimpliciter *in forma communi.* Tunc reformatio intelligitur facta ſimiliter Motu proprio, quia relatio debet fieri ad primam conceſſionem, ſecundùm quam iſta poſterior venit regulanda. Ita Rebuff. *in Pra. Ben. tit. qua cont. bul. opp. poſſ. per l. aſſe toto ff. de hæred. inſt. & l. ait prætor. ff. de re iud.*

§. III.

De Clauſula: *Ex certa ſcientia.*

SUMMARIUM.

1 *Ex certa ſcientia aliquid fit duobus modis.*
2 *Certa ſcientia non facilè præſumitur.*
3 *Coniectura certæ ſcientiæ.*
4 *An probari poſſit per teſtes.*
5 *Effectus certæ ſcientiæ.*
6 *Non æquivalet clauſ. plenit poteſtatis.*
7 *An validè revocata à iure, vel conſilio.*

1 DUobus modis poteſt intelligi aliquid fieri ex certa ſcientia. Primò quidem quando ita exprimitur in inſtrumento, & ſecundò, quando talia verba talesque clauſulæ apponuntur in inſtrumento, vel cum talibus circumſtantiis expeditur, ut ex his quaſi per neceſſariam conſequentiam colligatur, hunc qui in tali inſtrumento diſpoſuit, certùm omnino fuiſſe, & optimè inſtructum de omni negotio, de quo diſpoſuit. Ita Panorm. *c. ad hæc & cap. nonnulli de reſcr.* Felin. *c. inter. de excep.* Innoc. *c. ſtatutum de reſcr. in 6.* & Jaſ. *l. ſi quis iniquum ff. de iur. om. iud.*
2 Tales autem conjecturæ inducentes præſumptionem certæ ſcientiæ, ſunt *v. g.* quando Princeps ait ſe diſponere cum cognitione cauſæ, ut vult Roman *conſ.* 327. (Nam hanc cognitionem eſſe neceſſariam ad hoc, ut clauſula certæ ſcientiæ ſortiatur ſuos effectus docent Gloſſ. *c. 2. de ſchiſ.* Joan. Andr. & Imol. *eod.* Inn. *c. veniens. de fil præſ.* & alii per *cap. nihil. de elect. & l. 1. C. ſi ſerv. aut lib ad decur.*) Vel quando in confirmatione inſeritur tenor rei confirmatæ. Panor. *c. cùm Venerabilis de conſt.* Vel quando ſuper eadem re conficitur duplex reſcriptum. Butr. *cap. porrecta. eod. & c. quæ in Eccleſiarum de conſt.* vel quando Princeps facit actum ſuper eo quod eſt juris. Alex. *conſ.* 133. *vol* 5. *cap.* 1. Unde quod Gloſſ. in *c. ex multiplici. de decim. & Clem. ſi principalis. de reſcr.* ait ſcientiam non præſumi, intelligi debet de facili, & ex levibus indiciis, ſecus autem ſi adſint violenta quali ſunt ſupra relata, & plura alia per quam diſtinctionem ego illam concilio cum Doctoribus in ſuperioribus citatis. An verò ſcientia probetur per teſtes negat Alex. *conſ.* 11. *l.* 7. Quod ego intelligo de teſtibus poſthumis, nam ſi adſint qui dicant, & probent ſe fuiſſe præſentes Principi aſſerenti ſe ex certa ſcientia diſponere, non video cur illis fides ſit neganda, niſi forte ex tenore ſcripturæ, & aliis circumſtantiis convincantur mentiri. 3 4

Effectus verò hujus clauſulæ ſunt, quòd primò æquivalet clauſulæ: *Non obſtantibus l. item Vlpianus ff. de ex tut.* Et etiam clauſulæ. *de plenitudine poteſtatis*, ſecundum Gloſſ. & Panor. *c. ad hæc. de reſcr.* Innocent. *c innotuit de elect.* Card. *conſ.* 4. Rom. *conſ.* 336. & 369. & Vital. de Camban. *in tract. clauſ.* Quamvis contrarium ſit probabilius, & inferendum ex dictis in præced. §. Secundò: Quòd per illam cenſetur Princeps derogare nedum legi, ſed etiam conſuetudini. Caſan. *in cap* 5. *conſ.* 24. Tertiò: Quòd cenſetur operatus, & gratiam contuliſſe ex cauſa, quæ ſemper juſta in illo reputatur. *L. relegati ff. de pæn.* Quartò: Quòd excludit errorem, 5 6

rem, ignorantiam deceptionem, & ſic
purgat vitium ſubreptionis, adeò ut nemo
ſit audiendus contra id, quod Princeps
ait, ſe ex certa ſcientia feciſſe. Bald. *in ex-
trav. imperialis*. Quintò, Supplet defectum
ſolemnitatum, non quidem eſſentialium,
ſed accidentalium. Rota *deciſ. 234. in no-
vis. l. ſi quis ff. de leg. 3.* Sextò facit reviviſ-
cere Privilegia antiquata, etiam per Bul-
lam revocata, adeò ut non ſit opus facere
mentionem talis Bullæ, aut illi derogare,
quia hæc clauſula habet vim novæ conceſ-
ſionis, & revalidandi invalida. Gloſſ. *c. ſi-
cut grave, & c. veniens de tranſ.* & *c. quia di-
verſitas. de conc. præb.* Roſell. *v. abſolutio.*
Portel. *v. privil. confir.* Sigiſ. à Bonòn. *in
tract. de elect. p. 2. c. 4. dub. 76.* Junipar.
in diff. iur. pont. d. 2. q. 2. c. 3. Mirand. *in man.
to. quæſt. 45. art. primo.* Donat. *rer. regul. to.
1 tract. 11 quæſt. 3.* Bordon. *in conſ. reg. to.
2. reſ. 52.* Marcellin. à Sancto Benedict. *in
comp. privil. Ful. v. privilegia. in notab.* &
7 Chaſſaing. *p. 1. tr. 1. c. 2 prop. 4.* Fallit tamen
ſecundùm aliquos ipſorum, ſi privilegium
foret revocatum per jus commune, vel per
concilium generale. Quamvis alii velint
etiam hoc caſu clauſulam operari.

§. IV.

De Clauſula: *ex Plenitudine Poteſtatis.*

SUMMARIUM.

1 *Plenitudo poteſtatis quibus tribuitur.*
2 *Eius effectus. & ſeqq.*
6 *De poteſtate Principis dubitare nefas.*
7 *Nemo poteſt ei dicere, cur ita facis.*
8 *In Principe ſemper præſumitur iuſta cauſa.*
9 *Non poteſt contra Principem præſcribit. plenit. poteſtatis.*
10 *Nec poteſt illa à ſe abdicare, aut exhaurire*
11. *Privilegium conceſſum ſub clauſ. de plen. pot. eſt ſuperlativum.*
12 *Per hanc clauſulam cenſetur Princeps diſpenſare.*
13 *Nihil poteſt opponi, ubi reperitur.*
14 *Tollit omnia contraria.*
15 *Purgat vitium ſubreptionis*
16 *Nunquam præſumitur Princeps uti hac poteſtate.*
17 *Ea non poteſt uti indifferenter.*
18 *Peccat, & tenetur ad reſtitutionem, ſi ad arbitrium utitur.*
19 *Quomodo intelligendum, quòd poßit rem ſuam alicui tollere.*

PLenitudo poteſtatis adſcribitur om- 1
ni Principi non recognoſcenti in ſuo
ſtatu ſuperiorē, & aliàs appellatur ſum̃um
jus, ſeu abſoluta, vel extraordinaria pote-
ſtas, abſoluta inquam, quia ab omni legū
obligatione libera, & exempta, à nullo de-
pendens, ſupra omnia jura, ad omne quod
non ſit intrinſecè malum ſe extendens, &
omnia potens, etiam quadrata æquare ro-
tundis, inquit Hoſt. in *c. novit & c. cum ve-
niſſent. de iud. & c. quanto de tranſl.* Panor.
c. cum veniſſent. cit. Gammar. *c. licet de rer.
permut. in 6.* Et Franc. *eod. in rubr. de teſta.* 2
Per hanc poteſtatem Princeps jura condit,
interpretatur, & mutat, ut fusè tractant
DD. *c. quæ in Eccleſiarum. de conſt. & fin. C.
ſi cont. ius vel ut pub.* Per hanc retractat, & 3
mutat quod priùs fecit. Felin. *c. novit. cit.*
& Bald. *l. 2. C. de ſervit. & aqua.* Per hanc 4
aufert uni jus ſuum, & rem ſuam, & alteri
donat. *l. item ſi verberatum, ff. de rei vend.
l. quæris. ff. de nat. reſt.* Legiſtæ *l. fin C. ſi
cont. ius vel ut. pub. & l. quoties. eod. de prec.
imp. off.* Gloſſ. *clem. ſæpe. de verb. ſign. § nunc.
oſtendendum.* Per hanc demum diſpenſat,
& privilegia indulget. *capit. præpoſuit. de
conc. præb.* Et adeò Religiosè offertur 5
Principibus Supremis hæc poteſtas, ut
com-

6 communi voce omnia jura clament, eſſe
inſtar ſacrilegij, dubitare de Principis po
7 teſtate *l.2.C.de crim.ſac.* Nec quiſquã poſ-
ſit ei dicere cur ita facis Jaſ. *l. reſcripta C.
de prec. imp. off.* Quia ſemper præſumitur
8 juſta cauſa motus Gloſſ. *c.non eſt de vot &
l.relegati ff de pœn.* Cign. & Aretin. *l cit.
reſcripta* Panor. *c.quæ in Eccleſiarum de cõſt,
& c.cum veniſſent de iud.* & à nemine poteſt
tolli à Principe, aut contra illam præſcribi.
9 Iñocent. *cap bonæ 2.de poſt.præl.* Panor. *c.o-
mnis de cenſ.* Et legiſtæ *l.comperit ff. de praſ.
10 30.an.* Sicut nec ipſe poteſt illam abdica-
re, aut exhaurire, quia non poteſt unquam
tantùm per illam concedere, quin adhuc
plus ſibi retineat. *c.dudum de preb. in 6.*
11 Atque ex hoc quod hæc poteſtas eſt ta-
lis & tanta, rectè inferunt Bald. *in c.quoni-
am de off.del.* Et Corraſ. *in tract.de privil.*
Quòd quando privilegium aliquod da-
tur ſub iſta clauſula, ſine dubio deſigna-
tur aliqua gratia ſuperlativa, & ſingula-
12 ris. Adeo ut virtute illius cenſeatur Prin-
ceps diſpenſare ſupra jus commune ſi o-
13 pus ſit, ut notat Guid.Pap. *in tract.de re-
ſcrip.* Et ubi reperitur inſerta, nihil poſſit
opponi, quominùs reſcriptum effectum
ſortiatur Marſil. *l.unoquoque ff.de re iudic.*
Bald. *l.2.C.de ſervit & aqua.* Alciat. & Dec.
eod. & alii quos citat & ſequitur Barboſ.
in tract.de clauſ. 41. Et aufert omnes defe-
14 ctus, ſecundùm Alexand. *l.2.conſ* 195. Et
tollit ac removet omnia contraria abſque
alia derogatione, & ſine clauſula: *non ob-
15 ſtantibus* ſecundùm Bald. *conſ* 253. *l.*10. Ac
demum vitium ſubreptionis purgat, ſe-
cundum Rodolphin *c* 5. *de abſol.princ.pot.*
16 Verum, quia hæc clauſula operatur
tam exordinarios effectus, ideo nun-
quam præſumitur. Neque Principe vo-
luiſſe uti abſoluta poteſtate, niſi in eo
actu, qui de ordinaria ſuſtineri non po-
teſt, & qui ſit factus ex certa ſcientia, ut
docent Felin *c,1.de conſt.* Innocent. *c.inno-
tuit de elect.* Et Conrad Lancell. *in temp.c.
1.lib.1.§.3.* Et maximè in præjudicium ter-
tii, ut notat Rodolphin. *ſupra cit.c.6.* Imò
optimè monet Innocent. *c. cit.innotuit.*
& poſt ipſum Panor. *in c.adhæc de reſc.* nõ
poſſe Principem uti plenitudine poteſtatis 17
ſine cauſa. Et hunc uſum ipſi eſſe licitum,
ſolumodò, cùm per poteſtatem ordinari-
am non poſſet ſufficienter ſuis ſubditis
providere, ſin minùs illum peccare, & ini- 18
que agere tenerique ad reſtitutionem il-
lis, quos ſic agendo lædit. Quòd verò cõ- 19
muniter allegatur, & nos ſuperius notavi-
mus poſſe Principem de abſoluta poteſta-
te alicui rem ſuam tollere, debet ſemper
intelligi, non tantùm cum cauſa, ut dicunt
Innoc. *c.quæ in Eccleſiarum de conſt.* Pan.
eod. Et *c. cum veniſſent de iud.c.ſua nobis de
conſ. & c. cum dilectus de iur.pat.* Sed etiã
ſic quòd teneatur perſonæ læſæ providere
de re æquali, & ei compenſare omne dã-
nũ, quòd ex ſuæ rei abſolutione patitur, ut
volunt Gloſſ. *l.ſi locus ff.quem ad ſerv.amit.
& cap.unic.de allod.in uſib. feud.* ubi Bald.
Iſner. & Afflict. *c.1.de pace ten.* Rolland.
conſ.69 vol.2. Et alij *in l.2. C quib. ex cauſ.
ſer.pro prem, l.accip.* Cõtra Alber. & Caſtr.
l.ſi locus cit. Surd *conſ.*313. & Cæpol. *in tr.
de ſervit.urb.præd* Quorum opinio poſſet
fortè admitti in caſu *l. cit.ſi.locus.* Sed non
tamẽ ad alias materias trahi. Ad quod ita
loquitur Rebuff. *in præb.p.1.tit.de non toll.
iur quæſ Gloſſ n.35 Iſta poteſtas abſoluta, eſt
poteſtas, quæ diabolica potiùs dici debet, proce-
dit enim à poteſtate iniurioſa, & eſt cõtra legẽ
divinã, de qua ſuperiùs dixi de Naboth Et itẽ
contra legẽ naturalẽ, civilẽ, & canonicã ideo
qui illa utũtur effrenata dominatione, nec nõ
conſultores eorum, qui hæc ſuggerunt, & actus
eorum diabolici ſunt. Quos niſi reſipuerint,*

poſſi-

poſſidebit infernus, ubi erit fletus, & ſtridor dentium. Intelligite hæc, qui conſultis principibus placentia, & vobis in futurum plurimùm horrenda preparatu. Hactenus Rebuff.

§. V.

De Clauſula : *Supplentes omnem defectum.*

SUMMARIUM

1 *Clauſula Supplentes, quando adhibetur reſcriptis.*
2 *Solet adiungi clauſ. plenit. poteſtatis.*
3 *Validat, quod ante erat invalidum.*
4 *Inducit diſpenſationem.*
5 *In multis non operatur, & ſeqq.*
6 *Quando habet locum, non operatur niſi in expreſſis.*
7 *Et ad effectum ut reſcriptum recipiatur.*

1 HÆc clauſula ſolet adhiberi magis comuniter, quando jura, vel privilegia Innovantur, adhibeturque per
2 viam plenitudinis poteſtatis, unde & moris eſt, ut ambæ hæ clauſulæ conjungantur in
3 reſcriptis, ſeu privilegiis. Et tunc operantur validando privilegium, ut is cui conceditur, poſſit illo uti, non obſtante, quòd aliàs non poſſet propter aliquem defectum, qui intervenit in prima illius conceſſione Et hoc qualiſcunque ſit ille defectus, modò juris poſiti, quia omnes tales tolluntur virtute hujus clauſulæ. *Clem. ſæpè de verb. ſignif. c. v. cæterùm defectus.* Imò etiamſi illi verſentur circa ſubſtantialia actus, ut vult Alex. *conſ. 79. vol. 1.* Unde panor. *in cap. ſi quis de conſ.* ait quòd hæc clauſula facit validum, quod ante erat invalidum. Et ratio eſt, quia illâ poſitâ, cenſetur diſpen-
4 ſatum. ut monet Specul. *lib. 1. tit. de leg. §. 6.*

Secus autem dicendum de defectibus 5
juris divini, aut naturalis, quia quoad illos clauſula nihil operatur. *Clem. cit. ſæpè & Clem paſtoralis de re iud.* Et Tuſch *to. 1. col. 343.* Neque ſimiliter quoad defectus ſurgentes ex cauſa naturali. Lancel. *in temp. l. cap.* 1. Neque quoad defectus ſubſtantiales. Vivian *In 1. pract. iur. l. 13. c. 8.* (Intellige ſi procedant contra jus naturale aut divinum, aliàs locus erit opinioni Alexandri ſupra relatæ) Neque quoad defectum cauſæ Barboſ. *de clauſ.* 177. Neque demũ quoad defectus qui concernunt perſonã ſupplicantis. Monet. *c. 7. de com. vult. vol.*

Quin etiam ubi hæc clauſula verè ſup- 6
plet, non operatur, niſi in expreſſis, & ſpecificatis defectibus, ut notat Lancell. *ſupra cit.* Unde v. g. ſi quis excommunicatus, bigamus illegitimus aut ſimilem aliquem defectum patiens, illum tacuit ſupplicatione, non ſuppletur per hanc clauſulam, niſi reſcriptum conceptum ſit ſub tali forma, ut evidenter appareat Principem illum ſciviſſe, & voluiſſe in illo diſpenſare. Specul. *ſupra cit.* Et Camban *in tractat. clauſ.* Quibus addo, quòd quantùm ad eoſdem defectus, quos hæc 7
clauſula tollit, illos non tollit quoad omnia, ſed tantùm per ordinem ad privilegium, cui inſertum eſt, & ad hoc ut is cui conceſſum eſt, illo utatur, quantùm verò ad alia, & alios actus, nullo modo cenſetur habilitatus, aut in ſuis defectibus diſpenſatus, & ita evidenter poteſt colligi ex ipſo tenore Reſcriptorum Pontificiorum.

* * *

§. VI.
De Clauſula: *Non obſtantibus.*

SUMMARIUM.

1 Clauſula: non obſtantibus, quando utitur Princeps.
2 Hæc habet duos effectus generales.
3 Iure aliquid poteſt diſponi multis modis.
4 Privilegium datum contra ius, an valeat omiſſâ hâc clauſulâ & 5.
6 An ſit contra ſtatutum.
7 An ſi ius procedit irritando.
8 Quando ius exigit ſpecialem mentionem, ei non derogatur per ſolam clauſulam: non obſtantibus.
9 Neq; ſufficit hanc mentionem facere, niſi ſimul fiat ſingulorum punctorum magis notabilium.
10 Ius privatum & privilegium poteſt tolli per formam æquivalentem ei, ſub qua ſola conceditur revocari.
11 Ad irritandum prius teſtamentum ſufficit cognoſcendi mentem diſponentis.
12 Clauſula non obſtantibus, non abrogat privilegium iuratum.
13 Neq; inſertum iuri.
14 Neq; conceſſum non ſubito, vel pia cauſa.
15 Neque quando tranſivit in contractum.

HAc clauſula utitur Princeps ad derogandum iuri, vel legibus jam vigentibus. Et habet duos generales effe-
1 ctus, primò enim tollit ſubreptionem *c.*
2 *non poteſt de præb. in 6.* Et ſecundò poſſunt per illam obtineri quæcunq;, & quotcunque, ut notat Rebuff. *in formand. Apoſt. §. mandamus* Sed hæc ut clarius explicemus.
3 Adverte, quòd jura vel ſimpliciter diſponunt ſtatuendo, jubendo, vel prohibendo. Aut diſponunt irritando, quidquid in contrarium factum fuerit. Aut denique firmando, id quod jam ſtatutum eſt, ac decernendo, ne per ullam aliam futuram diſpoſitionem revocetur, niſi facta expreſſa illius mentione, vel inſerto ejus tenore de verbo ad verbum, vel certè ſervata alia forma.

Igitur quando datur privilegium contra jus latum primo modo, convenit inter 4
omnes illud vallere, cum clauſula illa generali: *Non obſtantibus.* An autem valeant,
etiam clauſulâ non adhibitâ ſub diſtinctione Reſp. per doctrinam, quam tradunt 5
Panor. & Joan. Andr. *in c. nonnulli de reſc.* Quòd ſic, ſi eſt contra jus ſcriptum, quia cùm Princeps non præſumitur jus ignorare, qui leges omnes tenet in ſcrinio pectoris. *l. omnium C. de teſta & Gloſſ. c. præterea d. 23. & c. veniens de reſcr.* Ideo & quando conceſſit privilegium contra tale
jus cenſetur illi voluiſſe illa clauſula. At 6
ſecus eſt, quando privilegium datur contra ſtatutum, tunc enim non valet, omiſſâ clauſulâ, ratione ſumpta in oppoſitum. Princeps enim præſumitur illud ſtatutum ignorare, quia eſt quid facti, in factis autem præſumitur ignorantia, aut ſaltem oblivio, etiam propriis, & maximè in Principe, qui undique negotiis obruitur *cap. 1. de conſt. & cap. eam te de reſc.*

Similiter quando datur privilegium 7
contra jus ſecundo modo latum, non valet niſi adhibita clauſula derogatoria, ut vult Panormit. *c. cit. nonnulli.* Aut ſaltem aliâ, quæ æquivaleat v. g. ex certa ſcientia, vel motu proprio, ut docet Joann. Andr. *eod.* Et ratio eſt, quia Princeps non præſumitur velle aliquid concedere contra jus ſic conſtitutum, & ſub illo rigore, unde ſi quid fortè contra illud conceſſerit, reputatur aut per ſubreptionem conceſſiſſe, aut propter importunitatem. Barth. *l. fin C. ſi con. ius ut. pub. & intrav. ad reprimendam.*

Demum

8 Demum, quando datur privilegium contra jus tertio modo latum, non ſufficit illa clauſula generalis, ad validandum tale privilegium, & derogandum juri ſic lato, quia quãdo traditur aliqua forma ſervanda, ita obligat, ut quidquid geſtum fuerit, ſit irritum; ubi illa omiſſa eſt *cap. ſicut Romanas. & c. cum ordinem de reſcr.* Et ita tenent non pauci quos citat, & ſequitur Tambur. in *tomo primo de iur. Abb. d. 18. qu. 16.* Quin etiam Panorm. in *capit. ex conquæſtione de reſtit. ſpol* vult ut quando jus invenitur hoc tertio modo latum, fiat non ſolùm mentio ipſius in ſecundo, ad hoc ut illi derogetur, & ſubſiſtat tale jus novum, aut privilegium, ſed etiã ut fiat mentio de omni puncto notabili, quod continet, dicendo v. g. *ſic concedimus talem gratiam, nõ obſtante tali lege in qua hoc ſtatuitur*, &c.

10 Addunt tamen aliqui quòd licèt ita ſit, quòd generalis clauſula derogatoria ſola non ſufficiat ad derogandum legi, ſeu juri habenti formam præſcriptam, ſub qua ſola poſſit revocari, ſatis erit ſi per aliquam aliam æquivalentem illi derogetur, quòd maximè locum habere volunt reſpectu Statutorum privatorum, & privilegiorum. Nam quia Princeps præſumitur ignorare talia, certè ſequeretur illum non habere ſufficientem, & debitam poteſtatem regendis ſuis ſubditis, ſi illis non poſſet (ubi opus eſt) derogare per clauſulas æquivalentes, formæ præſcriptæ, & quam ut dictum eſt præſumitur ignorare; facit ad hoc tum quòd Princeps non poteſt ligare manus ſuo ſucceſſori. Tum quòd cùm adæquatorum ſit eadem diſpoſitio, & virtus *l. 1. ff. de legat. 1.* Nam refert etiam utrum ex illis fiat *c. licet ex quadam de teſtibus l. certum ff. ſi cert. pet. l. quoties ff. de hær. inſt. & l. fin. Codice de his qui ven. ætat.* Et ſic licèt ſit aliqua forma præſcripta à Principe, ſub qua ſola dicat legem ſuam, aut privilegium poſſe revocari, aliàs verò ſemper manere in ſuo vigore, cenſebitur tamen ſufficienter revocatum, ſi ſucceſſor omiſſâ illâ formâ uſus fuerit alia æquivalenti, & ceſſabit tale privilegium. Ita Panormit. *cap. cum inſtantia de cenſ.* Et quem *ibi* citat Feder. de ſen. *conſil.* 47. Sylv. *v. privilegium num. 10. & v. exemptio num.* 11. Comitol. *l. 1. reſp. moral. quæſtion. 103. in theol. moral lib. 2. qu. 10. capit. 15.* Ad quod facit doctrina Card. *in Clem. 1. de ſepult.* Ubi ait, quòd ſi in ſecundo teſtamento apponitur aliqua ſpecialis expreſſio per quam apertè colligitur 11 mens teſtatoris, hæc ſufficit ad revocandam priorem diſpoſitionem, etiamſi fuerit in illa dictum, quòd debet ad hoc exprimi aliquid ſpeciale v. g. nomen alicujus Sancti. Utraque opinio eſt probabilis, vide autem *ſect. 4 dub. 7.*

Sed & ſicut clauſula illa generalis: *non* 12 *obſtantibus*, non eſt ſufficiens ad tollendum jus, ſeu privilegium, conceſſum ut non revocetur, niſi ſervatâ certa formâ modo ſupra explicato. Sic etiam non eſt ſufficiens ad extinguendum ſtatutum, vel privilegium iuratum, ſecundùm Gloſſam *cap. cùm non deceat de privil. in 6.* Et Vital. de Camban. *in tract. clauſ.* Vel quòd invenitur inſertum corpori juris, ſecundum aliam Gloſſ. *l. 2. ff. de iudic. & auth. qua in privin. Codice ubi de crim. agi oport.* Vel demum conceſſum non ſubdito, aut piæ cauſæ, ſecundum dicenda, ubi de revocat. privileg. Et à fortiori quòd tranſivit in contractum.

* * *

CA-

CAPUT VII.

De uſu Privilegiorum.

SUMMARIUM.

1 *Perplexitas maxima circa uſum privilegiorum.*
2 *Non facilè utendum privilegiis.*
3 *Privilegia ſunt remedia extraordinaria.*
4 *Inconvenientia ex eorum faciliori uſu.*
5 *In uſu privilegiorum ſufficit opinione probabilis.*
6 *In eligenda opinione debet eſſe delectus authorum.*
7 *Quibus Authoribus adhærendum in materia privilegiorum.*
8 *Quando extat dubium de privilegio aliquo, quid faciendum.*
9 *In privilegiis attendendum ad ſubſtantiam gratiæ.*
11 *Et ad formam præſcriptam.*
10 *In ſcriptura, verba debent ſervire intentioni.*
12 *In foro conſcientiæ valent geſta, etiam non ſervatâ formâ præſcriptâ in ſcriptura.*
13 *Actus poteſt ſubſiſtere non ſervata ſolemnitate.*
14 *Regulares poſſunt uti ſuis privilegiis in utroq; foro.*
15 *Ingratijs, nõ arguitur à parietate rationis.*
16 *Privilegiatus non utitur privilegio contra pariter privilegiatum.*
17 *Fallit in eo qui eſt privilegiatus in ſpecie.*
18 *Priv. concurrentibus præfertur potentius.*
19 *Privilegium quando dicatur potentius.*
20 *Regulares poſſunt uti privilegiis, ſine ſpeciali licentia ſuorum Superiorum.*
21 *Prælati Regularium non poſſunt illis limitare uſum privilegiorum.*
22 *Privilegio limitato in uno ordine, alii nõ tenentur ſe conformare limitationi.*
23 *Nec Epiſcopi nec Principes tẽporales poſſũt impedire Regulares ab uſu legitimo ſuorum privilegiorum.*

SI quæ ſunt, in quorum uſu reperitur difficultas, hæc puto, ſunt privilegia Regularium, difficultatem faciunt tum 1 Bullæ ſummorum Pontif. admodum variæ, tum decreta juris, & conciliorum, tum doctores opiniones, tum vel maximè Cardinalium Declarationes quibus prædicta privilegia, fuere ſucceſſivis temporibus revocata, tum deinde reſtituta, tum poſteà modificata, reſtricta, explicata. Ut ex his omnibus, vix fas ſit certi quid divinare, aut eligere, niſi ſummo, & admodum tædioſo labore, ab eo, cui patientia, & otium fuerit ſufficiens, legendis ejuſmodi tot Bullis, decretis, conſtitutionibus, declarationibus, deciſionibus, & opinionibus, ac ſimul prudens ſolertia, & judicium, ad hæc omnia ad invicem conferenda, & ad diſcernendum quid ſit revocatum, quid adhuc validum, & quo caſu ſit uti licitum. Nec parum difficultatem auget ipſa praxis, quæ notari poteſt, non tantum inter Ordines Regularium. Sed etiam inter ipſos ejuſdem Ordinis, imò & Monaſterij Religioſos, dum pro ſua mente ſibi quiſq; jus dicit, & pro ſuo ferè arbitrio quod placet recipit, quod diſplicet rejicit.

Quare quod ego hac in Parte primò 2 conſulo, ſit, ut nemo facilè ullo privilegio utatur, aut oblata quavis occaſione; ſed tunc tantùm, cùm vel urgens neceſſitas ſuadet, vel bonum aliquod inde conſecuturum allucet: ſi ſperatur incrementum gloriæ Dei vel cultus Divini, conſcientiæ proximi pacificatio, mentis ſerenatio aut quid aliud ſimile. Nam privi- 3 legia ſunt remedia extraordinaria contra jus. Et quædam diſpenſationis ſpecies Ratio autem dictat, non eſſe uten- 4 dum extraordinariis, niſi rarò admodum, & quando ordinaria non ſufficiunt, ad quod inſuper ſunt duo motiva, quia

 aliàs

Digitized by Google

aliàs vileſcent ipſa privilegia frequentiori
uſu & inde res etiam Eccleſiaſticæ. Et fi-
ent Regulares exoſi Epiſcopis, & Clero
ſæculari, ut experientia jam docuit in mul-
tis locis.

Id ſecundò dixero, quòd ad vitandos
5 ſcrupulos in hoc uſu privilegiorum po-
teſt quiſque eſſe contentus opinioni pro-
babili, & illam ſequi, etiam contra proba-
biliorem, & ſuam ipſius propriam. Verùm
6 debet eſſe delectus aliquis circa opiniones
Doctorum, in hac materia maximè; om-
nes enim qui de privilegiis tractant, ſcrip-
ſerunt conformiter ad ſuam ætatem, aut
patriam, ſeu ſuæ gentis genium, longè ali-
ter Itali, longè aliter Galli, & tranſmarini;
Antiqui, & Moderni. Unde quia privile-
gia, fuerunt ſucceſſu temporis alterata, au-
cta, revocata, reſtituta: Ingenia excitata,
ſcientiæ illuſtratæ. Opiniones elucidatæ:
Ideo ego arbitror potiùs adhærendum
7 modernis quàm antiquis: Italis his qui
amant opiniones ſtrictiores. Tranſmon-
tanis, his qui largiores. Solùm verò citan-
tibus, & allegantibus, & non profeſſo
tractantibus, parum fidendum.

8 Atque ideo dico ego tertiò. Quòd dum
oritur dubium circa aliquod privilegium,
recurſus ante omnia habendus eſt ad Bul-
larium, & ipſe tenor conceſſionis ex inte-
gro legendus. Pro cujus intellectu pote-
rit ſe quiſque juvare, præceptionibus tra-
ditis in ſuperioribus *cap. 5. & 6.* dico autē,
potiùs eſſe recurrendum ad Bullarium,
quàm ad alios libros vel auctores, quia illi
non rarò referunt privilegia, ſolùm ex par-
te, aut etiam aliquando mendose, & quòd
pejus eſt, erroneis inſcriptionibus notata,
& verbis detortis falſata, eò quòd plus æ-
quo ſuis amanuenſibus crediderunt, vel
quia ab aliis jam errantibus, hæc quæ tra-
dunt exſcripſerunt.

Quartò. Lecturus autem aliquam Bul- 9
lam, debet primò attendere ad ſubſtanti-
am gratiæ, ſeu conceſſionis, inſiſtendo
ſemper, & adhærendo intentioni Princi-
pis, potiùs quàm verbis. Nam in omni 10
diſpoſitione id ſemper obſervandum vo-
lunt jura, ut verba intentioni, non inten-
tio verbis deſerviat, *can ſedulo d. 38. c. por-
rò & c. recepimus de privil. c. intelligentia &
cap. in his de verb. ſign.* Et ſecundò, ad formā 11
ſeu modum, quem in uſu talis privilegii
ſervandum Princeps voluit (ſi quem ta-
men ſervari voluit) Quia actus celebra-
tus ſine formæ præſcripta non tenet *l. 1. ff.
de ſtip. l. cum hi ff. de tranſ. & l. traditionibus
C. de pact.* Circa quod tamen Minch *l 3.
contr. illuſ. c 28.* Valde notabiliter dicit, 12
quòd licèt acta non teneant omiſſâ formâ
debitâ, tenent tamen in foro conſcientiæ,
quando finis juris, ſeu à lege intentus ha-
betur, etiamſi forte ipſa forma, ſeu ſolem-
nitas juris, & præſcripta non ſervetur. A
qua doctrina non multùm differt Crot.
in rubr. de appell. n. 3. Ubi allegato Baldo
ait, quòd licèt actus non poſſit ſubſiſtere 13
ſine his, quæ ſunt de illius ſubſtantia, be-
nè tamen ſine his quæ ſunt de ſolennitate
& forma. Quidquid ſit autem de aliis a-
ctibus juridicis, & eorundem validitate,
aut nullitate ex omiſſione ſolennitatum,
aut ſubſtantialium, in quo non parum va-
riant DD. Admitto ego opinionē Minch.
pro uſu privilegiorum, & puto quod ſaltē
in foro conſcientiæ, tenebit actus virtute
alicujus geſtus, ſervatis ſubſtantialiter re-
quiſitis, ex natura rei, quamvis fortè illa o-
mittantur, quæ tanquam de formæ, & ſo-
lemnitate præſcribuntur obſervanda.

Quintò poſſunt verò Regulares uti 14
ſuis privilegiis in utroque foro, & etiam
extra Sacramentum confeſſionis, ut do-
cēt Suar. *t. 4. de Rel. l. 9. c. 2.* Roder 10. *l. qq.
reg. 8.*

Digitized by Google

*reg.*8.*art.*11. Cæleſt. ſucceſſ. *in theol.mor.*
*tract.*8.& communiter alii.In quo tamen
cautos oportet eos eſſe & prudentes, ut
intentioni, & terminis conceſſionum
ſemper adhæreant,& nihil extendent,eti-
15 am data ſimili,vel majori ratione. Ut e-
nim bene monet Panor.*c ad aures de reſcr.*
*n.*7. In gratiis,& diſpenſationibus non ar-
guitur ex paritate vel majoritate rationis.
c.per venerabilem qui Sil.ſint leg.

16 Sextò ſed & item privilegiatus non uti-
tur privilegio contra pariter privilegiatũ,
ſed tunc conquaſſatis privilegijs,ambo de-
ducuntur ad jus cõmune, & illo utuntur,
*auth.de ſanct.Ep.coll.*9.§.*ſed & hac praſenti*
& auth.niſi rogati C.*ad trebell* Barth.*auth.*
*quas actiones eod.de Sacr. Ecclеſ.*Ferret *c.in*
praſentia de prob.n 84. Pariſ.*eod.n.*114.Pa-
nor.*eod n* 37.*& c.cum cauſam.de prob.n.*2.
17 Suar.*l.*8.*de leg.c.*23.& alii Quod intelli-
gitur ubi omnimoda æqualitas concurrit.
Alias enim privilegiatus in ſpecie, hoc eſt
in caſu ſeu cauſa,de qua agitur,utitur ſuo
privilegio,contra privilegiatum in genere
tantùm. Quia privilegiatus in ſpecie,ſeu a-
ctu agit pro damo vitando, privilegiatus
verò in genere ſeu habitu,pro lucro acqui-
rendo;is autem præfertur qui conatur vi-
tare damnũ. Panor. *c.ad aures de praſcr &*
*c.in praſentia cit.*Ferret.*eod.*Bald *l.fin.ff ex*
quib.cauſ.& auth.cit quas actiones de Sacr.
*Eccl.*Bald *auth.perpetua eod* Covar.*in reg.*
*poſſeſſor.p.*2.§.2. Ancar.*conſ.*,6. & Pala-
dor.*rer.quot c.*17. Et ſic v. g. Minor læſus,
& conſequenter privilegiatus in ſpecie re-
ſtituitur contra alium minorem privilegi
atum ſolùm in genere, de quo eſt caſus *in*
cap.auditu de in int.reſt & l.verũ ff.de min.
18 §.*item queritur.* Quòd ſi privilegia cõcur-
rant in ſpecie reſpectu ejuſdẽ cauſæ præ-
fertur hoc, quod eſt potẽtiùs: de quo eſt
19 caſus *in l.cit.verũ & ſeq.*Põtẽtius autẽ ap-
pellatur; vel in quo ut dictum, eſt agitur
de damno vitando,vel quod fuit conceſ-
ſum ex cauſa magis favorabili, ut dicunt
Panor.Ferret.& Barth.*citati* Quòd ſi pri-
vilegia ſunt paris potentiæ, tunc utrique
locus eſſe poteſt.de quo eſt caſus *in capit.*
cit.auditu, ubi duæ Eccleſiæ contra ſe in-
vicem reſtitutionem accipiunt ob omiſſas
probationes.

Septimò, Quando Papa dat privilegi- 20
um uni Ordini regulari ſub conditione,
ut Fratres talis Ordinis non utantur tali
privilegio, niſi ex licentia Superiorum
(quomodo dicuntur aliqua conceſſa Soc.
Jeſu) Fratres tamen aliorum Ordinum
habentes beneficium communicationis
non indigent ejuſmodi ſpeciali licentia
ſuorum ſuperiorum ad hoc ut tali privile-
gio poſſint uti, ſed cum eadem libertate il-
lo utẽtur,qua omnibus aliis. *Ratio eſt*,quia
quando cõmunicatur privilegium com-
municatur ipſa gratia in ſua ſubſtantia nõ
vero modus utendi, & quo is cui 1. fuit
conceſſum, illo utitur,quia illa reſtrictio
licentiæ,ſeu conditio generalis in Soc. Jeſu
requiſita non eſt privil. nec ad gratiam ſpe-
ctat. Unde, quia quidquid recipitur, &
communicatur,ad modum recipientis re-
cipitur, Et modus quo alii Ordines reci-
piunt privilegia,non fert, ut illa recipiant
cũ tali dependentia,ideo quando aliquod
illis datur vel communicatur, poſſunt eo-
dem liberè uti, eo modo quo aliis utun-
tur, & abſque ejuſmodi ſpeciali Genera-
lis,vel Superioris ſui licentia. Ita Cruz *in e-*
*pit.priv.lib.*2. *c.* 4 Donat. *in pra.reg.to.*1.
*tr.*1.*qu.*9 Suar. Rodriq. Mirand. & plures
alii quos citat,& ſequitur Diana *tr.*2.*dub.*
reg.reſ 81. Quidquid in contrarium dicat
Tambur *tomo* 1.*de iur. Abb.d.* 17 *quaſt* 9.

Octavò Prælati Regularium, vel Capi- 21
tula generalia non poſſunt illis tollere,

Digitized by Google

vel reſtringere uſum alicujus privilegii niſi ad hoc habeant ſpecialem authoritatem à Papa, tunc quia privilegia habent naturã legis, imò ſunt leges privatæ, inferiores autem non poſſunt tollere legem à Superiore poſitam Tum quia ſicut nemo dat quòd non habet, ſic neque aufert, quod non dedit. Prælati autem Regularium nõ
22 dederunt ipſis ſua privilegia. Ita Roder. *tomo 1.qq.reg.qu.a.2.* Quòd ſi de facto ita contingat, aliquod privilegium tolli, vel limitari in aliquo Ordine, non tenebitur, alius illo abſtinere, aut limitationi ſe conformare, etiamſi fortè illud acquiſierit per ſolam viam communicationis, ab illo primo cui fuit limitatum, vel ſublatum, & Ratio eſt, quia Ordines regulares utuntur privilegiis independenter à ſe invicem. Ita Portel. *in ſum qq.reg.v.privil.commu.* Ubi ſic infit. *licèt aliqua Religio, cui originariè fuit conceſſum aliquod privilegium, illud mutet, & eo non utatur, per revocationem Superiorum alia tamen Religio cui communicatũ fuit, poteſt illo uti plenariè, & ſecundùm formam conceſſionis.* Et ita etiã præter Portel. tenent Cordub *in comp.priv.v.cõmunicatio* Mirand. *in man.p.2.qu.42.art.5.* Molpheſ. *in ſum.tr.9 c.12.* Roder. *to.1.qq.reg.9.art.9.* & in ejus compendio Patres Recollecti. *v. communicatio.* Et Bonac *de privil.prop.7.§.2.* Vide dicta *c.3.§. 4.* ubi de communicat. privil. *v. vis autẽ.* Et hæc nota pro dicendis *3.ſect.ſeq c.2.* ubi de benedictionibus *n. 11.*

23 Neque Epiſcopi, neque Principes, aut Magiſtratus temporales poſſunt prohibere Regulares à legitimo uſu ſuorum privilegiorum. Sin autem? locus eſt compenſationi occultæ Patet, quia Regulares non ſunt illis ſubditi, & multo minùs Papa, ejuſvè leges, & jura ab illo ſancita. Dixi autem legitimo uſu, quia ſecus eſſet ubi inveniretur manifeſtus abuſus, cùm juſta defenſio ſit de jure naturæ, & Princeps, & Epiſcopus ſint advocati & protectores ſuorũ ſubditorum, quibus jucumbit, ab ipſis avertere damna, ſi quæ Regulares abutendo ſuis privilegiis, vellent illis inferre. Vide *ſect. ſeq.c.1. §.1.v.13.*

CAPUT VIII.

De Amiſſione Privilegiorum.

DUobus modis poteſt amitti aliquod privilegium, nempe *cauſaliter*, & in actu primo; aut *effectivè*, & in actu ſecundò. Cauſaliter quidem, quando ſupervenit aliqua circumſtantia, propter quam judicio prudentis viri, judicatur jam illicitus & injuſtus uſus talis privilegii, licèt interim adhuc toleretur. Quo caſu privilegiatus non dicitur adhuc amiſiſſe privilegium, ſed mereri amittere, & cauſam ſuperveniſſe propter quam expediat, ipſum illo ſpoliare. At verò amittitur privilegium effectivè, & in actu ſecundo, quando ſeu Authoritate Superioris tollitur ſeu aliqua alia via ex recenſendis penitus extinguitur, & taliter, ut jam omnis illius uſus non modò ſit illicitus, ſed etiam nullius virtutis & efficaciæ. De hoc utroque modo amittendi privilegia, *meritoriè* & *effectivè*, ego agam in ſeqq.

§. I.

De Capitibus, ex quibus Privilegiatus meretur amittere Privilegium.

SUMMARIUM.

1 *Meretur quis amittere Privilegium ex culpa vel ex cauſa.*

2 *Amittitur Privilegium propter abuſum, & quando?*

3 *Abuſus quid importet & ſeq.*

5 *Amittitur Privilegium propter crimen.*

6 Propter

6 *Propter vitam alienam à ſtatu proprio.*
7 *Si aliis ſua quis non ſervat.*
8 *Si non conceſſa uſurpat.*
9 *Ob cauſam ſupervenientem.*
10 *Quando Privilegium eſt aliis damnoſum, qui ! faciendum.*

EJuſmodì capita ſunt duo, ad quæ omnia, (ſi quæ ſint) alia poſſunt revocari,
1 nempe ill. eadem ex quibus *effectivè* & in actu ſecundo contingit auferri à Superiore, puta ex culpa, & ex cauſa. Et hoc rurſus multis modis, de quibus Gloſſ. in *c. renovã-*
2 *tes d. 22* Et primò quidem propter abuſum *c. ubi iſta d. 74 privilegium 11. q 3 c. licet de Reg. c. ut privilegium de priv. & auth. ut iud. ſine quoq; ſuffrag. §. penult.* Tunc verò cenſetur quis abuti ſuo privilegio, cùm illo utitur vel in alium finem, vel alio modo, quàm intendit Superior, qui conceſſit. *l. 19. & 34. ff. uſufr.* verùm, ut ex hoc capite
3 judicetur quis dignus amittere privilegiũ ſuum, oportet primò ut abuſus ſeu exceſſus ſit in ſe notabilis, id eſt talis, & tã gravis, ut inde generetur ſcandalum. Nam ego adverto. quòd quoties in jure fit mentio abuſûs, non nominatur ſolitariè, ſed ſemper cum adjuncto deſignante gravitatem, & enormitatem in exceſſu, qui dicitur abuſus, ut in *c. Sedes de reſc.* Ubi dicuntur quidã *abuti nequiter.* Et in *c. pernitioſus de cel. miſſ.* Ubi abuſus appellatur *pernitioſus.* Et in *c Canonici de off. ord. in 6.* Ubi dicitur *deteſtabilis, &c.* Et ſic non omnis exceſſus in privilegii uſu ſtatim debet appellari abuſus, ſed tunc tãtùm, cùm eſt enormis & generat ſcandalum, ob admixtũ
4 aliud vitium. Sed & ſecundò ad notam abuſûs & ad hoc ut occaſione illius dicatur quis dignus ſpoliari ſuo privilegio, requitur aliqua frequentia, ſeu conſuetudo ſic excedendi, hoc enim ſonat vox ipſa uſus & abuſus. Quamvis interdum ex bino actu inducatur conſuetudo ſecundùm leges *l. nemo deinceps C. Epiſ. aud* Ut exceſſus & abuſus poſſit eſſe talis. ut poſt ejus iterationem judicetur privilegiatus indignus privilegio, & illo ſpoliandus per ea quæ tractant, & docent. Innoc. *c. 1. de ſi deiuſſ. Farinac. in pra. qu. 20.* & Giſler. *in iud. reg. cap. 18.* Quandò verò aut quomodo tolli debeant, abuſus, aut tolerari. Vide *c. etſi 1. quaeſt. 7.* Et *ibi* DD.

Alterum caput, propter quod meretur 5
quis amittere ſuum privilegium, eſt propter delictum, puta ſi vitam turpem ducit, aut crimen commiſit, quod omni honore & gratia indignum illum reddat, qua ratione v.g. Civitas Syllana, quæ bis ſuos Epiſcopos occidit. Sede Epiſcopali fuit privata à Gelaſio Papa de quo in *c. ita nos 25. quaeſt 2.* Vide DD. *in c. talia 8. qu 3. c. ad aures c. in quibuſdam de pœn. l. filio ff. de rit. nupt. & l. 2. C. ubi Senat. vel Clariſſ.*

Tertiò. Si non vivit conformiter ad il- 6
lum ſtatum, cuius intuitu, illud fuit conſecutus. Et hac ratione v.g. Clericus negotiatos, vel qui non incedit in habitu, & tonſura, privatur privilegiis Clericalibus *c. ex litteris fin. de vit. & hon. Cler. in audientia, & c. contingit 2 de ſent. excom.*

Quartò ſi ſua aliis non ſervat *c. dilecti de* 7
priv. ubi Gloſſ & Panor. Quia injuriam ſibi facit qui fratrum ſuorum jura perturbat. *c. quod vero 25. q. 2.* Unde in *c. eſto ſubiectus d 95. Scitũ eſt illud Oratoris Domitii: cur ego te habeã ut Principem, cum tu me non habeas ut Senatorem?* ubi benè Gloſſ. addit: fruſtra quem aliquid ab aliis petere, qui quod eis debet, impendit.

Quintò ſi ſuis non contentus, alia non 8
cõceſſa uſurpat. *c. ubi d 74. c. ſic dicet 25. qu. 2. & c. 1. & 2. de Cler. non ordinat. miniſtr.*

Sextò propter cauſã ſupervenientem, 9
l. ex facto ff. de vulg. & pupill. Hoc eſt ſi incipit

Digitized by Google

pit eſſe aliis nimis oneroſum, & damnoſum *c. dilecti & c. ſuggeſtum de decim.* Gloſſ. *cap. quid per novale de verb. ſign.* Panor. *eod. & c. cum ad hoc de cler. non reſid.* Specul. *tit. de inſtr. edit. §. 11. lib. 2.* Corraſ. *in tract. de privil.* Quo caſu volunt DD. ut reducatur ad debitam æquitatem, & moderationem. Verùm ſi enormem læſionem infert, abſolutè ceſſare, tenent Guil. Bened. *in cap. raynutius de teſta. v. & uxorem n. 253* Reb. *in pra. p. 1. tit. de differ. int. reſcr. in privil. n. 44.* & alii apud ipſum.

§. II.

De capitibus ex quibus effectivè *amittitur Privilegium.*

SUMMARIUM.

1 *Privilegia amittuntur 6. modis.*

2 *Amiſſo Privilegio, nefas ad illud redire.*

3 *In dubio Privilegium non præſumitur amiſſum.*

1 Sicut ſex viis acquiruntur Privilegia, ita & ſex amittuntur, ſcilic. per revocationem, renunciationem, ceſſationem cauſæ, non uſum, contrarium uſum, & præſcriptionem, de quibus omnibus acturus in ſequentibus, id in communi dixero,
2 quòd quacunque via, & quocunque ex capite amittatur aliquod privilegium; poſtquàm tamen ſemel amiſſum fuerit, jam omnis illius uſus incipit eſſe illicitus. Adeò ut nefas, ſit ad illud redire. Unde Joann. Ant. de Nigris *in extrav. unic. de vit. & hon. cler.* comparat privilegium amiſſum virginitati de qua Poëta. *Nulla reparabilis arte, lapſa pudicitia eſt.* Id dubio tamen, nullum
3 privilegium reputatur amiſſum, ut notat Gloſſ. *in ſum 25. q. 2.* Feder. Roman. Gambar. Boer. & Seraph. quos citat, & ſequitur Tambur. *t. 1. de iur. Abb. d. 16. q. 10.* Quia ex quo conſtat de conceſſione, & non de amiſſione, poſſeſſio ſtat pro exiſtentia.

ARTICULUS I.

De Amiſſione Privilegiorum per revocationē.

SUMMARIUM.

1 *Per quas cauſas res naſcitur, per eas deſtruitur.*

2 *Revocatio privilegii dicit mutationem indecentem in principe.*

3 *Princeps revocans privilegium facit contra ſuam dignitatem.*

4 *Quod in principe eſt indecens indicatur impoſſibile.*

5 *Ex cauſa poteſt tolli privilegium.*

6 *Sed hæc cauſa debet reſpicere utilitatem publicam.*

7 *Et tenetur Princeps cōpēſare privilegiatū.*

8 *Sine cauſa non poteſt tolli privilegium.*

9 *Exiſtente cauſa ad diſpenſandum, peccat Superior, ſi non diſpenſat.*

10 *Aliàs peccat Princeps.*

11 *Id ſolùm dicimur poſſe, quod de iure.*

12 *Valet revocatio privilegii, etiamſi Princeps revocando peccaverit.*

13 *Privilegium cauſæ piæ an revocabile.*

14 *An conceſſum ad inſtantiam Pricipis.*

15 *An conceſſum non ſubdito.*

16 *Donatio acceptata non poteſt revocari.*

17 *Conceſſum per modum ſimplicis gratiæ poteſt revocari, & 22*

18 *An conceſſum per modum remunerationis.*

19 *An ſi tranſit in naturā contractus, & 25.*

20 *Quæ ſunt iuris naturæ, non ſubiacent voluntati humanæ.*

Papa, & quivis Princeps tenetur ſervare contractum, ibid.

21 *An poſſit in aliquo caſu ab eo recedere.*

24 *Sola voluntas in Principe ſufficit ad revocandum privilegium gratioſum.*

26 *In revocatione privilegii quatuor ſervāda.*

27 *Quomodo revocatio intimanda*

28 *Ex revocationis promulgatio ſufficit ad reddendum illicitum uſum privilegii, quæ ſufficit in lege, ad hoc ut obliget.*

29 Princeps

29 *Princeps ſupplet ad validandum actum, geſtum per privilegium revocatum, dum revocatio invincibiliter ignoratur.*
30 *Vſus privilegii revocati eſt illicitus, etiam non acceptata revocatione.*
31 *Secus in quorundam opinione.*
32 *Vt uſus privilegii ſit illicitus, revocatio debet eſſe ſufficiens.*
33 *Et intimata legitimè.*
34 *Licitum in quibuſdam caſibus non deferre revocationi privileg.*
35 *An privilegio Regularium obnoxia revocationi.*
36 *Hæc ſunt duplicis generis.*
37 *Quid tenendum de oraculis.*
38 *Varii Pontifices ea revocarunt.*
39 *Pauca, aut nulla de facto ſunt revocata.*
40 *De conceſſu per ſcripturam quid dicendum remiſſivè.*

1 HAc via amittuntur, quando is qui conceſſit, aut ejus ſucceſſor declarat ſe nolle ut ampliùs locum habeant, quia ut ait Panor. *in C. atſi Clerici de iudic.* Nihil eſt tam naturale, quàm ut per quas cauſas res naſcitur, per eas deſtruatur. Verùm an omnia privilegia poſſint revocari non parum controvertitur inter DD. Et quidem.

2 Nulla poſſe revocari, ſic nonnulli adaſtruunt, quia revocatio dicit mutationem, voluntatis in revocante, omnis autem mutatio dedecet nedum Principem, ſed quemvis virum gravem. Princeps igitur faceret contra ſuam dignitatem, ſi
3 aliquod privilegium revocaret Unde jura clamant, quòd *beneficium Principis decet eſſe perpetuum c. decet de iur. in 6.* Quòd ſi decet ut maneat, indecens eſt ut tollatur, quòd verò in Principe eſt indecens, judicatur impoſſibile, ut notat Aufrer. *in Clem. 1. de off. ord nu. 46.* verùm hæc impoſſibilitas eſt tantùm moralis, & potiùs cujuſdam congruentiæ, & ſic non concludit totus hic diſcurſus.

Alij volunt ut attendatur ad cauſam 5
quæ revocationem ſuades, & dicunt quòd ubi ſubeſt aliqua juſta, poterit privilegium limitari, vel conditio adhiberi ſecundùm Lud Molin. *lib. 4. primog. c. 3.* Et Peregrin. *l. 1. d iure fiſci tit. 3.* Aut etiam abſolutè tolli, ut concedunt Pinell. *l. 1 C. de bon. mat. p. 3.* Rolland. *conſ. 66.* Alex. *conſ. 216. vol. 2* & Menoch. *lib. 2. de præſ. 10.* Modò tamen talis cauſa reſpiciat utilitatem publicam, ut 6
volunt Ruin. *conſ 330. vol. 1* Cravet. *conſ. 276.* Surd *conſ. 203.* Et Riminald jun. *conſ. 601.* Quo caſu tenebitur adhuc Princeps compenſare hunc, cui tollit privilegium, ſecundùm Dec *l. id quod noſtrum ff. de reg. iur.* Socin. *conſ. 266. vol. 2.* Et Jaſ. 7
conſ. 253. vol. 2 Per. *l. 1. C. quib. ex cauſ. ſervi. pro præm. & l. ſi quando eod. de oper. libert.* Vide dicta ubi de clauſ. *plen. pot.*

Ad quando nulla cauſa juſta ſubeſt, 8
quæ privilegium revocandum ſuadeat, volunt authores hujus opinionis, abſolutè non poſſe revocari. *arg. l. Titius. ff de obſeq. auth. de referend. coll. 2. cap. ſuggeſtum de decim. c. licet & c. poſtquam 25. q. 2.* Ubi dicitur quod *Pro neceſſitate corrigendum vitiorum privilegia Eccleſiarum, vel iminuuntur, vel penitus mutantur.* Unde datur inferendum, quòd ubi non ſubeſt neceſſitas, id eſt juſta cauſa, non poterunt minui, vel mutari, facit quòd privilegium participat plurimùm de natura diſpenſatis. Imò coincidit cum diſpenſatione ſecundùm Innoc. *c. in noſtra de iur.* Et Camban. *in tr. de* 9
privil. At quando adeſt cauſa diſpenſandi, peccat Superior, ſi non diſpenſat, vel ſi diſpenſationem priùs datam tollit, ut tenet Gloſſ. *can. Domino d. 50. & can. exigunt 1. quæſt. 7.* Rebuff. *cap. poſtulaſtis de Cler excom.* Franc *cap. licet canon. de elect. in 6.* Capiſtran. *in extr. 1. Ioan. 22. de verb. ſignif.* Et alii Canoniſtæ *in c. quanto. 2. qu. 5.* Quos ſequitur Barbat *conſ. 40. vol. 4.* & Sylv. *v. diſpen-*

Digitized by Google

10 *diſpenſatio* 1. Ergo ſimiliter peccat Superi-
or revocando privilegium,cujus continu-
andi ſubeſt,& durat cauſa. Quòd ſi pec-
cat revocando,ergo non poteſt revocare:
quia poſſe id ſolùm dicimur, quod de ju-
re,ſeu juſtè *l.filiam ff.de cond.indeb.can.fa-
ciat 22.quæſt 2.*Azo.*can.nos in quemquam
2.quæſt.1* Gloſſ.*c.niſi cum pridem de renunt.*
11 Et Natta *in Clem.ſæpè de verb ſign.* Verùm
neque ſolvit hic diſcurſus difficultatem
Tum quia licèt privilegium, & diſpenſa-
tio conveniunt in aliquibus, non tamen
in omnibus, & ſic non licet arguere à di-
12 ſpenſatione, ad privilegium. Tum quia
licèt demus peccare Principem tollendo
privilegium,vel diſpenſationem, non ta-
men ſequitur non valere revocationem,
poſtquàm ſemel facta eſt.

Alii putant,eſſe attendendũ ad cauſam,
propter quam conceſſum fuit privilegium
13 de cujus revocatione agitur. Volunt e-
nim,non poſſe revocari conceſſa ad cau-
ſam piam,vel ſaltè non niſi ægræ admo-
dùm,& per ſpecialem expreſſionem *cap.ſi
propter tua debita de reſcr in 6. l. liberti ult.
ff.de alim.& cib.leg.* Cign.*l.1. C quãdo imp.
init.pup.& vid.* Et Corraſ.*in tract. de priv.*

14 Alii attendunt perſonam, ad cujus in-
ſtantia privilegium fuit conceſſum,
quia datá ad inſtantiam Regis vel Regi-
næ,ſortiuntur quandam excellentiam ab
eorum perſonis & precibus, ut propterea
non ſoleant comprehendi ſub ullis re-
vocationibus, ex ſtatuto Adriani 6. *tit.
de ceſſionib.* Pariſ.*conſ.14.vol.4.*& Roman.
conſ.393.

15 Aliis demum magis è re viſum fuit, ut
habeatur ratio perſonarum, quibus privi-
16 legium fuit conceſſum. Et dicunt, quòd
conceſſa non ſubditis, non poſſunt revo-
cari poſt acceptationẽ, quia tranſeunt ad
illos,non tanquam leges, ſuâ naturâ re-
vocabiles, ſed tanquam contractus, vel
quaſi,id eſt per modum donationis, quæ
ſemel acceptata non poteſt amplius revo-
cari eò quòd per acceptationem jus quæ-
ritur *l.perfecta C. de donat.quæ ſub mod.* Ar-
chid.*c.quicunq;,6.q 1.& 11.quæſt.* 3. Inoc.
cap.novit.de iudic. Panor.*eod. & c ſuper eo,
de appell c.inter alia de Imm.Eccl. & c.ſug-
geſtum de decim.* Joan.Andr *cap.conſtitu-
tus de rel.dom.* Hoſt.*in ſum. tit.de privileg.
§ qualiter.* Et Specul.*tit.de inſt edit. §. nunc
autem.*

At verò quantum ad conceſſa propriis 17
ſubditis,diſtingunt & dicunt, quòd con-
ceſſa ſic ut ſemper retineant naturam gra-
tiæ poſſunt revocari , quia conſervatio
gratiæ pendet à voluntate concedentis ,
Innoc. *cap. in noſtra de iur. iur.* Aufrer.
Clem.1.de off.ord Sylv. & alii paſſim. At
verò ſecus eſt de conceſſis per modum 18
remunerationis ſeu compenſationis , in
conſequentiam alicujus operis præſtiti ,
vel præſtandi, hæc enim non poſſunt re-
vocari ſecundùm ipſos, quia non reti-
nent naturam ſimplicis gratiæ, ſed tran-
ſeunt in contractum,& ſunt jura quæſita,
quæ ideò non poſſunt tolli ab his quibus
ſunt quæſita, ſin autem, dicunt, eos non 19
teneri deferre revocationi *arg. cap. 2. de
ſponſ.& l. ab emptione ff.de pact.* Ita Bened.
*cap.raynutius de teſta v.duas nu. 36. & v.ſi
abſq; ſect 3.nu.43.* Panor. *cap. in noſtra cit.*
Innocent.*cap.novit.item cit.* Ubi canoni-
ſtæ. Et *in cap.1.de prob.* Cignus & alii *in l.
digna vox Cod.de legib.* Et *l.2. eod. de ſervit.
& aqua;* ubi ſcire monet quòd licèt Deus
ſubjecerit leges Principi, non tamen con-
tractus. Tiraq.*l.ſi unquam C. de revoc. don.*
Bald. *l.qui ſe Patris,eod.unde libert.* Barth.
l.omnes populi ff.de iuſt.& iur. Et *l pen.eod.
de decret.ab ord.fac* ubi Legiſtæ. Afflict.*de-
ciſ.128.*Cephal.*conſ.559.vol 4* Rolland.
*conſ.13.vol.3.*Surd.*conſ.418.vol.3.*Sanctar.
lib.1.var.reſol.quæſt. 17.Molin.Rebell. &
Leſſ.

Leſſ. quos citat & ſequitur Lugo *tomo 2.*
20 *de iuſt.d.23.ſect.* 11. ubi dicit eſſe communem. *Et Ratio eſt,* quia Religio & obſervatio eorum, quæ ſunt juris naturæ, non pendent à voluntate partium hujuſmodi autem ſunt contractus ſeu quæ in contractum tranſeunt, unde dicunt DD. etiam Papam, & quemcunque Principem, etiam ſupremum, teneri, & obligari ex contractu. *c.1.de prob.& l.cæſar ff.de publici.* Et ſic v. g. Pan. *in c.cit.in noſtra.* ait, quòd Princeps, vel civitas dedit privilegium, ut quicunque habitaverit in tali pago, liber ſit à gabellis, non poteſt revocare in præjudicium eorum, qui jam venerunt, & ſic de
21 aliis. Quæ doctrina mihi admodum probatur, cum ea modificatione, quam ei nonnulli addunt, dicentes poſſe reſcindi à ſucceſſore Principis hos contractus, quos ipſe tanquam perſona privata fecit, quia eorum obligatio eſt perſonalis, non verò has quos fecit ut Princeps ſeu nomine coronæ, vel Sedis, ratione ſumpta in oppoſitum.

22 Ut autem & ego aliquid dicam, in hac materia revocationem, mea opinio eſt, ea omnia privilegia, quæ retinent naturam ſimplicis gratiæ & ſunt conceſſa, propriis ſubditis poſſe revocari ſeu ab illo qui conceſſit, ſeu ſucceſſore. *arg.l.iuſſio C. de iud.æ & l. iudicium ff. de iudic* Ita præter allegatos DD. in Superioribus, Felin. *cap.1.de prob.& c. quæ in Eccleſiarum de conſt.* Decius *eodem* Gloſſ. *c.decet de reg. iur. in 6.* Franc. *eod.* Bald. *l. qui ſe Patris* C. *unde lib.* Martin. Laud. *in tract. de privileg.*
23 *quæſt.* 34. Et tunc ſola voluntas, ſeu beneplacitum Principis reputatur cauſa ſufficiens ad talium revocationem, ſicut fuit reputata ſufficiens ad eorundem conceſſionem *cap. propoſuit. de conc. præb.* Felin. *c. poſtulaſti de reſcr.* Innocent. *capit. cum ad Monaſt. de ſtat mon.* Gloſſ. *c. omnis d.45.c. non eſt de vot.& c.1.de æt.& qual.in 6.* Angel. *l. quidam conſultabant ff.de re iud.* Jaſ. *l. ſi teſtamentum C. de teſt.* Et Barth. *l.2. eod. § ſerv. aut lib.* 10. Si tamen Princeps ita faceret, notaretur de levitate, & fortè etiã peccaret, ſic gratis turbando ſubditos, & pro arbitrio dando ac auferendo, hoc eſt enim quod Daniel vel maximè culpabat in Rege Nabuchod. apud ejus filium Baltaſſarem. *Quos volebat* (inquit) *exaltabat, & quos volebat humilitabat. Dan.5.* (a)

Quantùm verò ad conceſſa non ſubdi- 25
tis, vel quæ tranſeunt in contractum arbitror ego non poſſe quidem revocari poteſtate ordinaria, bene tamen per abſolutã, ſeu ſupremam, & extraordinariam, ſecundùm ea, quæ dixi ubi *de clauſ.plen pot.* Ratio primæ Patris eſt, quia poteſtatẽ ordinariam, dum Princeps operatur, conformat ſe legibus & juri comuni, quòd vult ſervari contractus, & jubet eſſe fidelẽ. Ratio verò ſecundæ Patris eſt, quia Princeps nõ poteſt à ſe abdicare plenitudinem poteſtatis, quæ tranſcẽdit omnia jura, & omnia pacta reſcindit (ubi opus eſt) ſecundũ dicta *loco cit.*

Unde conciliando opiniones omnes 26
ſuperiores, dico, quòd quantùm ad DD. tenentes, nulla privilegia poſſe revocari, etiam illa, quæ continent ſimplicem gratiam, decent intelligi ſecundùm decentiam, & ex quadam congruitate, ut omnis illa impoſſibilitas reſolvatur in ſimplicem indecentiam. Quantùm verò ad alios tenentes ea ſaltem non revocari, quæ tranſeunt in contractum, quæ vel conceſſa ſunt favore cauſæ piæ, ſeu ad inſtantiam Regis, intelligi debent de poteſtate ordinaria, non de ſuprema & abſo-

(a) *Iuſtitiæ & rationis ordo ſuadet ut qui à ſucceſſoribus ſua mandata ſervari deſiderant, deceſſoris ſui ſtatuta cuſtodiant. c. iuſtitia 25. qu. 1. & c. inſtitutionis. eod. q. 2.*

Digitized by Google

lura; quæ tamen ſupponat cauſas urgentiſſimas quæ exprimantur in revocatione, & cum clauſulis efficaciſſimis, ſecundum dicta, ubi de clauſ. non obſtant. & de clauſ. plenit. pot & ubi de intellectu privileg.

26 Nam in omni revocatione hæc quatuor ſunt ſemper obſervanda, nempe *primò*, ut exprimatur privilegium, ſeu illa pars privilegii, quæ revocatur: *ſecundò* cauſa movens ad hanc revocationem faciendam, puta aliqua ex his propter quas dicebam in præcedenti §. aliquem mereri amittere privilegium: *tertiò*. Adhibentur clauſulæ pro natura privilegii revocandi, generales, aut magis ſpeciales, & efficaciores ſecundùm dicta ſimiliter in ſuperioribus, & præcipuè, ubi de clauſ. *Non obſtantibus quartò*. Revocatio intimatur. Quo-
27 modo verò illa debent intimari Navarr. *Not. ib.* 11. *de indulg.* Salas *de leg. d.* 12. *ſect.* 6. Suar *lib.* 8. *de leg. c.* 4. Azor *p.* 1. *inſt. lib.* 5. *cap.* 3 *quæſt.* 6. & Regin. *in pra. lib.* 13. *num.* 157 putant nihil referre, & teneri privilegiatum abſtinere privilegio, ſtatim atque intelligit eſſe revocatum, quomodocunque interim hæc ad ipſum cognitio deferatur; Rebuff. verò *in pra. ben. tit. de ſer. vicar, num.* 212 Boer *deciſ.* 347. Cuall. *in addit. ad pract.* 4. *Mancinæ in dub.* 32. Bonac *diſp* 1. *de leg q* 3 *p.* 8. & alii apud ipſos, volunt ut hæc intimatio fiat per nuntium, vel Epiſtolam ad hoc deſtinatam. Addit Sot. *lib.* 1. *de iuſt & iur quæſt.* 1. *n.* 4. Nec ſufficere revocationem factam in curia Principis. Sed eſſe promulgantam in Diœceſi propria privilegiati. Et ſi ſint plures qui privilegio utuntur, volunt nonnulli, quos ſuppreſſo nomine citat Vaſch. 1. 2. *d* 16. *cap.* 4. etiam in ſingulorum oppidis, & civitatibus, eſſe promulgandam.

28 Verùm hujus ſum ego mentis, eam promulgationem revocationis cujuſcunque privilegii ſufficere ad hoc ut tollatur, quæ de jure communi ſufficit pro legibus, ad hoc ut dicantur obligare ut quemadmodum lex ſtatim obligat poſt ſufficientem promulgationem, ita ſtatim ceſſet privilegium poſt ſufficientem revocationis promulgationem, & omnia in contrariū facta deinceps ſint irrita, etiam facta ab ignorante revocationem, ita Coſcius. *cap. cognoſcentes de conſt. nu.* 87. Bellam. *in proem. Clem. n.* 83 & Lud. Mol. *to.* 6. *de iuſ. tr.* 5. *d* 70. *nu.* 2. Quamvis poſſet dici quòd 29
quamdiu ignorantia eſt invincibilis, cenſetur (ad validanda talia) Princeps ſupplere, quò majora inconvenientia in ſtatu publico vitentur per ea quæ ego tractavi ubi de *acquiſ. privileg per viam erroris.* Quòd ſi admitti debet, vel maximè in uſu privilegiorum Regularium.

Et quamvis communiter dicatur de le- 30
gibus, acceptandas eſſe ad hoc ut obligent non poſſumus tamen ita ratiocinari circa revocationem privilegiorum, ſed ſtatim atque hæc legitimè, & ſufficienter facta eſt, oportet abſtinere, quia, ſicut non licet uti privilegio non conceſſo, ita nec revocato, perinde enim eſt, non fuiſſe conceſſum, vel eſſe revocatum, & qui tali privilegio uteretur poſſet puniri tanquā de falſo, *arg. l. fin. ff. ad l. cornel. de falſ.* Dixi autem *legitimè*, quia in opinione eorum, qui volunt non poſſe revocare, tunc contrarium erit tenendum. Nam ſicut 31
(hac ſuppoſita opinione) non poteſt eſſe legitima, hoc eſt juſta revocatio, ſic non erit obligatio ei deferendi, nec abſtinendi privilegio revocato, niſi revocatio acceptata fuerit. Dixi item *ſufficienter*, puta ſervatis circumſtantiis aſſignatis, nem- 32
pè cum expreſſione debita illius privilegii quod Princeps intendit revocare, &

Digitized by Google

cauſæ moventis, cum clauſulis efficacibus juxta dicta, ubi de clauſ. *non obſtantibus*, & clauſ. *plenit poteſt.* Et facta intimatione ſecundùm opiniones ſupra memoratas, Quòd ſi aliquid ex his omiſſum fuerit, v. g.
33 ſi in revocatione, nulla cauſa expreſſa fue-
34 rit, putatur Princeps fuiſſe circumventus, ſecundùm Steph Coſt. *in cap. Alma Mater. de ſent. excom. in 6 in feſtivitatibus.* Unde & non tenebuntur ſubditi deferre revocationi. Idemque dico ſi non utatur clauſulis ſatis efficacibus, aut ſi confusè loquatur, ſeu alius defectus in ſcriptura notetur, vel intimatio fiat indebitè, tunc enim ut dictum eſt præſumitur Princeps circumventus, vel certè ſuppoſititia revocatio.

35 Atque hæc quaſi in communi. Quod autem attinet ad privilegia Regularium, non deſunt qui putent, eſſe irrevocabilia, tum quia ſpectant ad cauſam piam, tum quia tranſierunt in contractum, tum quia ad inſtantiam Regum conceſſa pro majori parte, tum quia cauſæ quæ ut concederentur ſuaſerunt, adhuc durant *&c.* Sed certè contrarium probat praxis & communiter docent omnes, ut Felin. *cap. 1. de prop.* Et *cap. quæ in Eccleſiarum de conſt.* Decius *eod.* Gloſſ *c. decet de reg. iur. in 6.* Franc. *eod* Barth. *leg hi qui ff. de iur. imm. & leg. quod ſemel ff. de decret. ab ord fac.* Bald. *leg. qui ſe Patru Cod. unde lib.* Fulgoſ. *l privilegia eod de ſacroſ. Eccl.* Cravet. *conſ. 276.* & Martin. Laud. *in tract. de privil. qu. 34.*

36 Ut verò ſciamus, quænam privilegia Regularium ſint verè, & effectivè revocata, advertendum eſt, hæc eſſe in duplici differentia, nam quædam illorum fuere conceſſa ſolo vivæ vocis oraculo (ut loquuntur) alia verò per conſtitutiones,
37 & Bullas ſcriptas. Et quidem quod ad oracula attinet, ſit inter hæc adhuc diſtinctio, quia horum aliqua, licèt ſola voce originariè fuerint conceſſa à Summis Pontificibus, ſucceſſu tamen temporis fuerunt innovata, & confirmata ab aliis per conſtitutiones & Bullas ſcriptas, atque inde mutaverunt naturam, & habuerunt vigorem non virtute ſolùm oraculorum, ſed virtute ejuſmodi conſtitutionum, inter quas etiam meritò debent numerari ut jam ego monui ubi de confir. privileg. *v quia verò*

Igitur Gregor. XV. Anno 1622. die 1. 38
Septemb. Cùm in audiſſet, nonnulla oracula minùs certa circumferri, volens hac in parte omnem abuſum reſecare ab Eccleſia, revocavit primò omnia oracula tam à ſe, quàm ſuis prædeceſſoribus emanata, quæ non forent conceſſa ad inſtantiam Regum, & manu alicujus Cardinalis atteſtata; B. quæ incipit: *Romanus Pontifex.* Et cùm non ſatis adhuc proviſum videretur per hanc conſtitutionem. Urb. VIII. Año 1631. die 20 Decemb. omnia prorſus oracula revocavit, ad cujuſcunque inſtantiam forent conceſſa, aut quomodocunque firmata, & roborata. B. quæ incipit: *Aliàs felicis recordationis.* Attamen quia oracula tranſierunt in naturam conſtitutionum per varias confirmationes ſubſecutas uſq; ad Clem. VIII. incluſivè ut pleniùs tractavi ubi de confir. *v quia verò* Ideo revoca- 39
tio Gregorii vel Urbani, pauca admodùm oracula afficit, aut fortè nulla, nempe ea ſola, quæ emanaverunt à Leone XI. & Paulo V. qui ſoli ſederunt à Clem VIII. uſque ad prædictum Gregor. XV. Et quamvis fortè mens illius, & Urbani VIII. alia fuerit, loquendo tamen ſecundùm principia juris, hæc opinio mihi videtur omnino certa aut ſaltem probabilis, atque ideo tuta in conſcientia. Et ita tenent Peyrin. Diana, Auſon. & alii allegati loco citat. & citandi infra *ſect.* 4. *v.*

Digitized by Google

quantùm demum.

40 Quentùm verò ad privilegia conceſſa per conſtitutiones ſcriptas, non minùs controvertitur, qualia, vel quæ ſint revocata, cum ſufficientibus circumſtantiis ad hoc ut Regulares teneantur illis abſtinere. Nam Tridentinum aliqua revocavit, ac deinde diverſi Summi Pontifices, & præcipuè Clement. VIII. Gregor. XV. & Urban. VIII. Sed quia plurimum vocatur in dubium, an eorum revocationes ſint ſufficientes, & aliàs tædioſum foret hîc referre ad longum conſtitutiones, magis è re mihi viſum fuit, ſi ſolùm in præſenti dixero, me in ſect. 4. probabiliter oſtenſurum, nullam revocationem eſſe ſufficientem, quamvis ſim allegaturus ad inſtructionem, ſingulas revocationes pro occurrentia privilegiorum, & difficultatum in contextu hujus operis.

ARTICULUS II.

De Amiſſione Privilegiorum per Renunciationem.

SUMMARIUM.

1 *Quiſque poteſt renunciare ſuo iuri.*
2 *Ad hoc requiritur ut ſit certus illius.*
3 *Et ut per actum expreſſum renunciet.*
4 *Et ut omnes intereſſe habentes conſentiant.*
5 *Et ut renunciatio acceptetur.*
6 *Regularis non poteſt renuntiare privil. ſui Ordinis.*
7 *Si renunciaverit etiam cum iuramento, poteſt ad illud redire.*
8 *Clericus non poteſt renunciare privileg. Clericali.*
9 *Si omnes fratres unius Monaſterij renuntiant privileg. ſui Ordinis, non tenent.*
10 *Neque ſi omnes Prælati.*
11 *Requiruntur ut ipſum capitulum renuntiet ad validitatem.*
12 *An licitum reaſſumere privilegium, cui fuit renunciatum.*

ALter modus quo poteſt amitti aliquod privilegium, eſt per *Renunciationem*, hoc eſt, ſi privilegiatus ſponte teſtetur ſe non velle ampliùs uti ſuo privilegio, *cap. licet de Reg. cap. nuper de decim. & l. recurſari ff. de aquir hæred.* Quia his quæ 1
pro ſe introducta ſunt recuſare omnibus conceditur *cap ſtatuimus de Reg. l. ſi index ff. de min. & l. ſi quis in conſcribendo* C *de Epiſc. & Cler.* Sed ad hoc requiruntur tria, nempe *primò*, ut is, qui renunciat, ſit certus, ſe tale jus vel privilegium habere, quia nemo videtur renuntiare juri quod ignorat. *l. is qui ff. de acquir. hæred. & l. mater ff. de in off. teſt.* ubi DD. *Secundò.* Ubi per a-
ctum expreſſum illi renuntiet. Quòd ſi 3
der tacitum, ſeu interpretativè, neceſſe eſt eum habere intentionem, ut dum hoc facit, valeat pro renuntiatione, vel ut ſciat talem actum habere vim expreſſi; & pro tali ab omnibus reputari, quia aliàs non extenduntur actus, niſi ad cogitata, & ut in cæteris, & ſic & in renuntiatione, etiam generali, Secundùm notata à Barboſ. *in*
coll. ad l. ſi de certa re. C. de tranſ. Tertiò, re- 4
quiritur, ut omnes intereſſe habentes conſentiant renunciationi. *c. ad hac de off arch.*
& cap. quod omnes de Reg iur. in 6. Addunt 5
aliqui pro *Quarta* conditione, renunciationem eſſe acceptandam à Principe.

Atque ex his deſcendendo ad privile- 6
gia Regularium, quomodo poſſint per renunciationem amitti.

Reſpondeo *Primò*, non poſſe privatos fratres

6 fratrrs unius Ordinis, vel Congregationis ſuis renuntiare, tum ratione tertiæ conditionis, quæ deficeret, tum quia licèt uſus privilegiorum ſpectet ad ſingulos fratrum in individuo, gratia tamen non eſt ipſis immediatè conceſſa, ſed ſuo Ordini ſeu corpori, jura autem Ordinis non ſunt penes ſingulos. Imo etiamſi aliquis privatus non pro toto Ordine, ſed pro ſeipſo
7 ſolo renunciaret privilegiis ſui Ordinis (etiam cum juramento) non teneret tamen renuntiatio; ſed poſſet ſeipſo redire ad renunciata, quia quamdiu eſt Ordinis,
8 non poteſt facere quin deriventur ad ſe ea, quæ ſunt illius. ea ratione qua dicimus, non poſſe judicem laicum cognoſcere contra Clericum, etiamſi ille renunciet privilegio fori. & incurrere cenſuram, qui illum etiam conſentientem percutit, quia non poteſt à ſe abdicare privilegium illud, non illi ſed ſuo Ordini clericali conceſſū.
9 Et eodem jure Reſpondeo *ſecundò*. Neque omnes fratres unius Monaſterii, Congregationis, vel Ordinis, poſſe renunciare alicui privilegio ſui Monaſterii, Ordinis vel Congreg. ſi ſigillatim ſinguli ſuam renuntiationem producunt, quia licèt videantur omnes renunciare, non renuntiant tamen niſi ut ſinguli, nec renuntiatio unius poteſt jungi cum renuntiatione alterius, & ſic non poteſt dici adeſſe renuntiationem communem collegii, ſeu communitatis, ſed ſingulares, & privatas, perſonarum ſingularium, longè enim aliud eſt perſonas agere prout unum corpus communitatis faciunt, & collegialiter, & agere quatenus ſunt perſonæ privatæ.
10 Imò *tertiò* Neque à Prælatis ſolis Monaſterii, vel Ordinis poteſt hæc renuntiatio fieri. Tum quia renuntiatio eſt quædam ſpecies alienationis, Prælati autem non poſſunt ſeipſis alienare, quia illi non habent, niſi adminiſtrationem. *can. ſi privatum 12. qu. 1. & can. Epiſcopum. 14. qu. 1.* conceſſa autem adminiſtratione (etiam libera) non cenſetur data facultas alienandi. *cap. fraternitatem. de donat. leg. filius familiás. ff. eod. l. contra. ff de pact. l. præſes. Cod. de tranſ.* Tum quia licèt illi ſint pars nobilior ſui corporis, non tamen ſunt major, ſed minor, clamant autem omnia jura non poſſe partem minorem communitatis renuntiare juribus ad illam ſpectantibus.

Unde Reſpondeo ego *Quartò*. Hanc renuntiationem eſſe faciendam, vel à Capitulo, aut in Dieta, repræſentante totum Ordinem, & tunc teneb:t ſecundùm dicta in initio hujus artic. Et fratres illius Ordinis, Monaſterii, ſeu Provinciæ, non poterunt ampliùs uti tali Privilegio. An verò 11
poſſint poſtea ad illud redire, & aliud Capitulum, aliáve dieta, vel novus Prælatus illud reaſſumere, ego puto, quòd ſi primò renuntiatio facta eſt per conſtitutionem confirmatam à Papa non poſſunt omnino ad illud redire. At ſi ſecundò facta eſt per ſimplex ſtatutū, major videtur difficultas, quia hoc ipſo quòd Capitulum renūtiavit nomine communitatis, videtur abdicaſſe à ſe privilegium, cui renuntiavit, & ideo non poſſe ad illud redire. *argum. can. hoc nequaquam 7. qu. 1. cap. ad ſupplicationem, & c. quidam de renunt.* Abſurdum enim eſt, aliquem redire ad id, cui renunciandum putavit. *leg. ſi quis ius iurandum. Cod. de reb. cred.* Et non concedimus redintegrare, id quod ſemel repudiatum eſt. *leg. cum quidam eodem de condit inſert.* 12

Attamen ego contrarium teneo, quia privilegium durat adhuc in voluntate Papæ, ſeu Principis, quamdiu renuntiatio non eſt acceptata. Ergo poteſt rediri

Digitized by Google

rediri, ad illud. Nam cùm unum Capitulum non poſſit ligare manus alteri, ſemper manebit integra facultas ad illa redeundi, ſicut videbimus interdum ſancita in uno Capitulo generali, ceſſari in ſequenti, vel caſſata redintegrari.

ARTICULUS III.

De Amiſſione Privilegium ob Ceſſationem cauſæ.

SUMMARIUM.

1 *Privil. non durat, niſi ſecundùm intentionem concedentis.*

2 *Princeps non intendit ut duret, ſi cauſa ceſſavit.*

3 *Hoc intelligitur ſecundùm aliquos in odioſis ſolùm.*

4 *Privil. non ceſſat non cauſa, ſi illa eſt ſolùm partialis.*

5 *Neque ſi adhuc durat conditio perſonæ.*

6 *Quid tenendum de privilegio, cuius cauſa impulſiva ceſſat & 8.*

7 *Regulares relaxati an omittant ob id privilegia & 9.*

10 *Multa privilegia fuêre conceſſa Regul. propter obſervantiam.*

11 *Monaſterium non gaudet privilegiis Congreg. à quâ ſeparatur.*

12 *Aliæ explicationes axiom. quod ceſſante cauſa ceſſat privilegium. 15. 17. 18.*

13 *Privilegium datum propter paupertatem non amittitur acquiſitis opibus.*

15 *Neque datum ob multitudinem liberorum, aliquibus mortuis.*

16 *Conceſſum ob dignitatem, eâ abdicatâ, retinetur.*

HAc via itê amitti privilegia conſtat ex *can. generaliter. 16. q. 1. can. fin. 25. q 2. cap. cum ceſſante, de appell. c. quia nonnulli de cler non reſ. cap ſuggeſtum. de decim. c. Abbate de verb. ſign. l. quoties. C. de prec imp. off l. titia. ff. de legat. 2. & l. privilegia. ff. de reb. aut iud. poſſ.* Ratio eſt, quia privilegium non durat, niſi ſecundùm intentionem concedentis, non eſt autem credibile, intendere & velle Principem, ut duret ceſſante cauſa propter quam illud conceſſit: ſicut non eſt credibile, quòd fuiſſet conceſſurus, ſi cauſa non extitiſſet: ſunt autem paria, non habuiſſe cauſam ab initio, aut jam finitam eſſe, quæ fuit. Et ita præter jura citata, docent Gloſſ. *cap. ita nos 25. quæſt. 2.* Crot *cap. ſalubriter. de uſur.* Et Joann. Andr. *in addit. ad ſpecul. tit. de inſtr. ed §. 11.*

Verùm diſtinguendum eſt primò inter privilegia. Nam Sanch. & nonnulli alii volunt illud axioma, quòd ceſſante cauſa, ceſſat privilegium, debet intelligi de ſolis odioſis.

Diſtinguendum eſt ſecundò inter cauſam totalê, & partialem; nam ſi cauſa privilegii ceſſat ſolùm ex parte: aut ſi una ſola ceſſat, cùm ſint plures, non tamen ceſſabit privilegium. Neque ſimiliter ſi adhuc durat conditio perſonæ, propter quam conjunctim cum cauſa (quæ ceſſavit) côceſſum fuit §. *affinitatis. inſt de nupt.* Barth. *l. 1. ff. ſol. matr.* & alii communiter.

Item ego diſtinguo inter cauſam finalem, & motivam, ſeu impulſivam; quia ſi ſola impulſiva ceſſat, non tamen privilegium, modò finalis duret. Et ſic v. g. Roder. *to. 1 qq reg 9. a* 10 ait, quòd licèt aliqui Religioſi malè vivant: & ſint relaxati, non tamen amittunt ſua privilegia, quia, inquit, hæc conceſſa ſunt Ordini & ſtatui, non formæ vitæ, quamvis hæc (puta obſervantiæ rigor) fuerit cauſa impulſiva, & motiva eorum.

Sed hæc doctrina patietur difficultatem in opinione eorum, quos retuli, ubi de intellectu privil. *v. addit Angel.* qui volunt vitiari reſcriptum ob falſitatem cauſæ impul-

impulſivæ, ſic enim non immeritò dici poſſet, quòd quemadmodum falſitas hujus cauſæ reddit impetratum nullum: ita & ejus ceſſatio facit illud ceſſare. Et ita tenet Nald. *v. cauſa n. 9.* Quos tamen conciliare poſſumus, ſi dicamus, hanc doctrinam veram eſſe, & privilegium ceſſare ad ceſſationem cauſæ impulſivæ in odioſis ſolùm, & de his intelligendum loqui DD. citatos. Rodericum verò de favorabilibus, in quem ſenſum ego explico Angel. qui ſibi videretur aliàs contrarius in *v. cauſa n.* 4. Ubi dicit non ceſſare effectum ad ceſſationem cauſæ impulſivæ. Quòd ſi de mere favorabilibus etiam placet axioma noſtrum intelligere, & dicere ea ſimiliter ceſſare ad ceſſationem cauſæ. Id ego verum dicam, quando impulſiva imbibitur in finali: vel quando efficaciſſimè operatur, & movet, non ſi leviter tantùm, hoc eſt non concurrendo & movendo, ſed concomitando cauſam finalem, vel aliam impulſivam efficaciorem, per modum cujuſdam conſiderationis. Ex qua diſtinctione ego revoco in magnum dubium opinionem Roder. ſi non pro omnibus, at
9 certè pro non paucis privilegiis. Arbitror enim, quòd in Monaſteriis ſeu Ordinibus relaxatis ceſſant privilegia conceſſa favore obſervantiæ, quia hæc fuit illorum vel
10 cauſa finalis, vel in finali imbibita, aut certè efficaciſſimè impulſiva Non pauca autem fuiſſe tali modo conceſſa patet, ex ipſo tenore, & præfatione litterarum Apoſtolicarum, in quibus Lector prudens non infrequenter advertet Rom. Pontifices ſumere occaſionem, & motum ad concedenda privilegia ex obſervantia, vita exemplari, bonis operibus, & fructibus, quos in Eccleſia exhibent Ordines, quibus talia concedunt. *Ex tali autem modo loquendi, intelligitur mens Papæ, & ex Religionis obſervantia, ſeu zelo motum fuiſſe*, ait Rebuff. *1. p. de clauſ. mand.* Circa quod vide Gloſſ. *cap. ita nos. 25 qu. 2.* Sicque (Salvo meliori judicio) admodum dubius mihi videtur privilegiorum uſus in Ordinibus vel Monaſteriis relaxatis. Quando verò poſſit dici Ordo aliquis relaxatus? hîc taceo, viderit quiſque quam conformiter ad ſuam regulam vivat. Vide dicta § 1.

Et per proportionem ad hæc omnia, 11
ego cenſeo, quòd ſi aliquod Monaſterium vel Congregatio acquiſivit privilegia per reſpectum ad aliam cui uniebatur, vel ad inſtar cujus fundabatur, ab his omnino debet ceſſare, ſi ſeparari contingat, vel formam vivendi & ſtatum mutare, niſi aliter diſpoſuerit author privilegiorum, in ejuſmodi mutationis inductione, vel alio juſto titulo, ſe in privilegiorum talium uſu manuteneat. Et Ratio eſt, quia unio, ſeu fundatio ad inſtar fuit cauſa motiva, aut certè in illa imbibita & efficaciſſimè impulſiva eorundem privilegiorum.

Sed & pro explicatione noſtri axioma- 12
tis, quòd *ceſſante cauſa ceſſat privilegium*, venit tertiò Diſtinguendum in unione & dependentia, quam habet privilegium cum tali cauſa, ejuſve exiſtentia, ſeu ex natura rei, ſeu ex voluntate concedentis, ſi enim Papa vel Princeps conſideravit ſolam exiſtentiam de præſenti talis cauſæ, quando concedebat gratiam, certè nemo dixerit eam ceſſare ad ceſſationem il- 13
lius. Et ſic v. g. privilegium percipiendi decimas, conceſſum Monaſterio pauperi, non ceſſat, etiamſi cõtingat tale Monaſterium devenire ad ditiorem ſtatum. Sic 14
exemptio tributorum conceſſa homini ob multitudinem prolis non ceſſat etiam ſi illa diminuatur per mortem aliquot liberorum. Et ſic de aliis. Vanguel. *cap. decet. de reg. iur. in 6.*

Quar-

Digitized by Google

15 Quartò. Diſtinguendum eſt in modo, quo cauſa ceſſat, phyſicè ne tantùm, an moraliter, an utroq; modo vel an mutet naturam, ut quæ primum fuit impulſiva, fiat finalis, nam ſi ceſſat ſolùm phyſicè nō
16 ceſſat privilegium cum illa, nec ſimiliter ſi ex impulſiva, fiat finalis, aut quando illa ceſſante, remanent reliquiæ, & ſic v.g privilegium conceſſum dignitati, durat interdum eâ abdicatâ in memoriam ipſius, eò quòd moraliter cenſetur adhuc durare in perſona *l. fin. ff. de decur.* Dec. *l. in omnibus. cod. de reg. iur.* Et Albertin. *cap. quoniã. de haeret. in 6. quaſt. 6. n. 5.* Vanguel. *cap. decet. eod. de reg. iur.*

17 Addunt Suar. *l. 3 de leg. cap. 30.* Salas *d. 20. ſect. 6.* & alij, tunc tantũ ceſſare privilegium ad ceſſationem cauſæ, cũ illa ceſſat contrarie, vel quando ex ceſſatione talis cauſæ factus eſt injuſtus privilegii uſus.

18 Addit Panor. *in cap. Abbate. de verb. ſign n. 17.* cauſam ſic debere ceſſare & tam abſolutè, ut nulla ſpes reſtet de reſtauratione illius in futurum; ſecus ſi alluceat ſpes aliqua illius reviviſcentiæ, ſed per illud interſtitium manebit privilegium ſopitum, & illius uſus illicitus, qui tamen poterit reaſſumi reviviſcente cauſa, abſque alia licentia Papæ vel Principis.

ARTICULUS IV.

De Amiſſione Privilegiorum per non uſum.

SUMMARIUM.

1 *Civitas amittit ius nundinarum, ſi per 10. annos nullas celebravit.*
2 *Quid de iure conferendi gradum doctoratus, ſi univerſitas per idem tempus nemini contulit*
3 *Ad amittendum priv per non uſum idem tẽpus requiritur, quod ad praeſcriptionem.*
4 *Privileg. favorab. non amittuntur per ſimplicem non uſum.*
5 *Odioſa praeſcribuntur ſpacio 10. vel 20. annorum.*
6 *Ad amittendum privil. per non uſum oportet fuiſſe occaſionem utendi.*
8 *Itẽ requiritur in privilegiato ſciẽti, & qua.*
9 *Item ut non abſtinuerit coactè, & quid hic coactio.*
10 *Non uſus inducit praeſumptionem renuntiationis.*
11 *Per non uſum illi ſoli amittunt. privil qui poſſunt renunciare.*
12 *Qui non ſunt uſi privilegio, poſſunt ad illud redire, & quando.*
13 *Nullum Regularium privil. eſt amuſſim per non uſum.*

ETiam hac via amitti privilegia certum eſt; hoc autem ut explicetur. Suppono *primò*. Horum alia eſſe *affirmativa*, alia *negativa*. Et rurſus tam affirmativa quàm negativa eſſe aut *favorabilia*, aut *odioſa*. Et cũ 1
de ſolis *affirmativis* hîc poſſit eſſe ſermo, volunt nõnulli, illa generaliter amitti ſpacio 10 añorum per non uſum; propter diſpoſitionem *l. 1. ff. de nund.* ſecundùm quã Civitas amittit jus, ſeu privilegium celebrãdi nundinas ſi per 10. años nullas celebravit. In quẽ modum Barth. *ibi* dicit, quòd ſimiliter univerſitas amittit jus doctorandi, ſi per tantum ſpatii neminem doctoravit. Itaque etiam de privatorum privile- 2
giis ſentit Nald. *v. privilegium n. 4.* Alii tan- 3
tùm temporis requirunt, quantum de jure requiritur ad præſcriptionem, ad *leg.* verò allegatam reſpondent eam continere diſpoſitionem ſpecialem, quæ non poteſt trahi ad alias materias.

Ego verò ſic diſtinguo, & dico, quòd 4
quantùm ad privilegia ſimpliciter *favorabilia*, ut celebrandi Miſſam ante diem, in altari portatili &c. hæc nunquam amittuntur per ſimplicem non uſum, etiam ſi privilegiatus non fuerit uſus per mille annos (ſi per tot viveret) niſi ſimul cum non uſu adjungatur contrarius uſus, eo modò quo inferius dicetur. Ita Præpoſit. *cap.*

*in illis d.*4.Panor.& Jo. Andr. *cap.Ioannes de Cler.Coniug* Jaſ. *l.de quibus ff. de leg.* Cign.*l 2.C·quæ ſit long. conſuet.*Aretin. §. *igitur in proem.inſt* Angel.*in ſum. v. lex n.* 17 Sylv.*conſuetudo n.*15.& Laym.*in Theol. mor lib.*1.*tract.*4.*c.*23. Et ratio eſt, quia privilegium non neceſſitate ad agendum, ſed dat facultatem.

5 Quantum verò ad privilegia odioſa, hæc jure comuni amittuntur, ſpatio 10.annorum inter præſentes, 20.inter abſentes: quia tunc non tantùm intereſt non uſus. Sed adverſarius qui ſentit incomodum ex talibus privilegiis, præſcribit libertatem contra ipſa; ex diſpoſitione autem juris, præſcribuntur tanto termino, quævis aliæ obligationes & ſervitutes, ſeu reales, ſeu perſonales. Gloſſ. *l.* 1. *cit. de nund.* Suar. *lib.* 8. *de leg. cap.* 84. & Laym. *ſupra cit.*

6 Verùm præter hunc lapſum temporis. aliqua alia requiruntur à DD. ut per hanc viam non uſus, amittatur aliquod privilegium, nempè primò ut privilegiatus, habuerit occaſionem utendi ſuo privilegio, & tamen non ſit uſus. Gloſſ. *c. ut privilegia de privil. & cap. Abbate de verb. ſignif.* Panor. & Butr. eod. Burg. *c. cum acceſſiſſent de conſt.* Jaſ. *l. beneficium ff. eod.* Nald *v. pri-*
7 *vilegium numer.* 4 & Barboſ. *de off. pot. epiſc. p.* 2. *alleg.* 26. Fallit ſi non fuit occaſio utendi & ita ſpeciali jure pro Caſſinenſib. declaravit Eugen IV, apud Margar. *in Bull caſſin* Nald *loco ſupra cit.* Roder. *to.* 1. *qq. reg* 8. *a.* 5 & Tambur. *to.* 1 *de iur. abb. d.* 17 *quæſt.* 14.

8 Secundò, ut privilegiatus non ſit uſus ſuo privilegio ſcienter: hoc eſt, quòd licèt ſciverit, ſe habere tale jus, & adeſſe occaſionem illo utendi, noluerit tamen: ut ſcientia ad hunc effectum debeat reſpicere, tam privilegium, quàm occaſionem uſus Barboſ. & Nald. *citati.*

Tertiò, ut voluntariè hoc eſt propria 9
ſponte abſtinuerit privilegio: quòd ſi fuit prohibitus, nec etiam illud amittet per non uſum, & prohibitionem ego hîc intelligo, non tantùm phyſicam, quæ fit vi illata, ſed etiam moralem, ob reverentiam, ſeu ſimilem alium reſpectum, vel circumſtantiam, ob quam privilegiatus, judicat ſibi expedire, hic & nunc abſtinere privilegio. Barboſ. Burg. & Nald. *citati.*

Demùm quartò ut non ſit uſus ſuo pri- 10
vilegio ex negligentia, eaque tali ut inducat præſumptionem renunciationis, Gloſſ *d.* 22. *& cap. privilegium* 11. *q* 3. & Specul. *lib.* 2. *tit. de inſtr. edit.* §. 11. Aliàs non uſus, reſolvetur in ſimplicem noleitate. Ex quo
fit quòd illi ſoli poſſunt amittere aliquod 11
privilegium per non uſum, qui poſſunt illi
renuntiare ut bene advertit Barboſ. *loco* 12
ſupra cit. Et ſic quando aliquod Privilegium ſpectat ad plures quorum alii uſi ſunt, alii non, manet ſemper in ſuo virore, adeò ut illi qui non ſunt uſi, poſſint ad illud redire, niſi obſtet aliud, de privilegiis verò
regularium, cùm non conſtet ullius uſum 13
fuiſſe univerſaliter, in omnibus ordinibus, & ordinum Monaſteriis fuiſſe intermiſſum, modo ſupra explicato, ideo & hac via nullum puto hactenus extinctum fuiſſe.

ARTICULUS V.

De Amiſſione Privilegiorum per contrarium uſum.

SUMMARIUM.

1 *Privilegia amittuntur per contrarium uſum, & qua* 10.

2 *Uſus contrarius, quomodo dicatur in privilegiis.*

3 *In uſu contrario includitur præſcriptio.*

4 *In uſu contrario includitur præſumptio renuntiationis.*

Digitized by Google

5 *Contrarius uſus, aliquando reſolvitur in ſimplicem non uſum.*

6 *Ut uſus contrarius continguat privil. quomodo de eo eſſe contrarius.*

7 *Regulares non amiſerunt ullum priv. per contrarium uſum & ſeq.*

Poſſunt reaſſumere omnia quæ ſic dicuntur amiſſa ibid.

9 *Etiam odioſa.*

1 HUnc modum, quo poſſunt amitti privilegia, diſcimus ex *cap. cum acceſſiſſent de conſ. c. pro illorum. de præb. c. ſi de terra & c. accedentibus. de privil. l. auxilium de min. l. cum pater eod. de leg. 2.* Gloſſ. *c. privilegium. 11. quæſt. 3* & Specul. *lib. 2. tit. de inſtr. edit* § 11. Pro hujus autem propo-
2 ſitionis explicatione, ſupponendum venit, quòd in materia privilegiorum, uſus contrarius (ſi propriè loqui volumus) dicitur tantùm de negativis, ut bene advertit Barboſ. *de off. & pot. ep. p. 2. alleg. 26.* v. g. ſi quis non obligatus ad decimas ſolvat, ſi exemptus ab ordinario ſe ſubmittat &c. tunc enim verè amittitur privilegium per ejuſmodi actus contrarios, & hoc dupli-
3 ci ratione, nimirum, quia per tales actus incipit præſcriptio currere, quæ tandem completa extinguit privilegium; ut ſi exemptus ſubjiciat ſe in aliquo, incipit Epiſcopus fundare, ſuam juriſdictionem, ac tandem poſt 10. annos ſubjectionis, extinguitur exemptio, vel quia induci-
4 tur interpretativa renuntiatio, quia ex quo ſuo privilegio, ſcienter quis contravenit, cenſetur illi renuntiare, & conſequenter lege renunciationis, illud amittit. Gloſſ. *c. gratum. de off. & pot. Iud. del. & c. cum acceſſiſſent de conſt.* Panor *eod.* & Syl. *v. privilegium. n. 11.* Quorum doctrinam ego intelligo, juxta dicta in articulo præ-
5 cedenti, de non uſu, aliàs autem ſimplex contraventio, reſolvitur in non uſum, per quem ſolum, non amittitur privilegium, ut inter alios docet Burgos. *c. cum acceſſiſſent cit. n. 259.*

Addit Sylv. quòd ut privilegium amit- 6
tatur per contrarium uſum, actus debet eſſe illi contrarius directè, & non ſufficere ſi indirectè tantùm. Et ut vult Bon *q. 3. de priv. p. 8. § 6.* talis actus debet eſſe contrarius privilegio materialiter, ſimul & formaliter, hoc eſt, quod debet exerceri, animo renuntiandi, & ſe ſubjiciendi juri communi. Et ut ait Barb. *alleg. 26. cit.* exerceri tanquam ſuſceptus, non ex voluntate, ſed ex obligatione.

Ex quibus patet, Dianam *tract. 2. dub* 7
reg. reſ. 88. rationabiliter aſſerere de regularibus quòd licèt aliqui habuerint contrarium uſum alicui privilegio: poſſunt tamen ad illud redire, & reaſſumere, quia, inquit contrarius uſus, inducitur ordinariè, per non uſum, per quem non formatur conſuetudo, nec conſequenter amittitur privilegium, & pro tollendo omni du- 8
bio, & ſcrupulo, ita repetitis viribus declaravit Eugen. IV. pro Caſſinenſ. & Nicol. IV pro Carthuſ. Et illos non amittere ullum privilegium, etiamſi per unum aut plures actus ex ignorantia, vel negligentia, alicui contravenerint. Margar. *in bull. Caſſin.* Tambur. *to. 1. de iur abb. d. 17. q. 14.* Portel. *v. privil. ceſſatio. num 62.* Cæſar. *v. privilegia. n. 3 &* Nald *v privilegium num. 4.* Quæ declaratio, ſanè debet intelligi, non 9
ſolùm de privilegiis favorabilibus, ſed vel maximè de odioſis, aliàs nihil opera- 10
retur, cùm de jure communi, & ſecluſa omni gratia, vel declaratione, nunquam amittatur, privilegium favorabile, per contrarium uſum, ut bene inter alios obſervat Laym. *in theol. mor. lib. 1. tr. 4 c. 25.*

AR-

Digitized by Google

ARTICULUS VI.

De Amiſſione Privilegiorum per Præſcriptionem.

SUMMARIUM.

1 *Privilegia amittuntur per præſcriptionem. Et quis 3. 4*

2 *Privilegia computantur inter bona.*

4 *Nulla præſcriptio currit contra Caſſinenſes.*

1 QUa ratione ego dixi *in c. 3.* hujus
eſt acquiri privilegia per viam præ-
ſcriptionis, eadem per propoſitio-
nem amittuntur, ſervatis nimirum ex
parte præſcribentis, contra privilegia-
tum, his quæ ad complendam præſcrip-
tionem requiruntur, ex diſpoſitione ju-
ris quæ *ibi* ego tetigi, & ideo repetere ſu-
perſedeo. Nam quia privilegia compu-
tantur inter bona, ut inter alios notat
2 Portel. *v. præſcrip. cont. bona. num.* 1. ideo
poteſt contra ipſa, jus acquiri, ipſaque
poſſunt tolli à privilegiato per viam præ-
ſcriptionis, ut quævis alia jura vel bona.
c placuit. 16. q. 3. c. ſanctorum. c. de quarta. c. illud. c. ad aures de præſ. & c. accedentibus. de privil. & l. cum in longi. C. de præſcr. longi temp.

Quod tamen venit intelligendum, 3
de privilegiis privatorum, vel particula-
rium eccleſiarum, non de his quæ ſunt
conceſſa Caſſinenſ. aut habentibus be-
neficium communicationis, cum ipſis,
nam licèt præſcriptio compleatur ſpatio
10. annorum inter præſentes, 20. inter
abſentes. aut 40. ſi agitur contra eccle- 4
ſiam, &c Attamen contra, Congrega-
tionem Almam Caſſinenſ. & ejus mona-
ſteria, nullo tempore compleri poteſt
præſcriptio, ut videbimus ſect. 3. ubi de
bonis. *num.* 4. Et ſic quæ dicta ſunt de a-
miſſione privilegiorum per præſcrip-
tionem, intelligi debent, ut jam
monui de privilegiis priva-
torum, non verò re-
gularium.

* * *

Digitized by Google

SECTIO SECUNDA
DE PRIVIELEGIIS
COMMUNIBUS ORDINUM REGULARIUM.

PRivilegia regularium, ſunt in triplici differentia. Alia enim conceſſa ſunt ipſis in communi, hoc eſt, ipſi ſtatui religioſo, quibus æqualiter, & æquè primò participant omnes, qui regularium nomine cenſentur. Alia conceſſa ſunt in particulari, & ſingulariter ſingulis ordinibus, quibus ipſi gaudent, & alii qui beneficium communicationis obtinent. Alia demum conceſſa ſunt regularibus, non directè, & immediatè, ſed perſonis alterius ſtatus, quæ tamen ratione ſuadente, & accedente juris diſpoſitione, ipſis tribuuntur. Et quantùm horum ſunt capaces, ad eos extenduntur, plenius aut ſtrictius, pro majori, vel minori, quàm reperiuntur habere ad ipſa aptitudine, aut è contra, repugnantia, de quibus omnibus in ſequentibus.

CAPUT I.

De privilegiis perſonarum alterius ſtatus, quibus Regulares fruuntur.

SUMMARIUM.

1 *Clerici ſunt milites, & nobiles & 6.*
2 *Serviens Regi, eſt nobilis ipſo facto.*
5 *Non decet Regem uti ſervitio ignobilium.*
6 *Regulares veniunt nomine Clericorum.*
8 *Item nobilium.*
9 *Item militum.*
10 *Item pauperum.*
7 *Et fruuntur eorum omnium privilegiis, & ſeq.*

QUatuor ſunt genera perſonarum, quarum jura, & privilegia derivantur ad regulares, Clericorum, Nobilium, Militum, & Pauperum. Hoc autem ut explicetur tale ego pono fundamentum, Quòd (ut bene notat Corſet. *c. grandi de ſup. negl. prael. in 6. n.* 127.) quando aliqua conveniunt, in communi vocabulo (etiam Secundùm largam ſignificationem) appellatione unius comprehenduntur & cætera, ſi adeſt eadem ratio & agitur de favore, quamvis ſecus ſit in odioſis. Quod probatur per ea quæ dixi, ubi de acquiſit. priv. per viam extenſionis, & per Gloſſ. in *Clementin. prima de reſcrip. Tertia eod. Et prima de elect.* Et ſic *v. g.* quia nomen militis in largiori ſignificatione, tribuitur Clericis. Ideo & Panor. in *cap. Epiſcopus, de prob.* Joan. Quint. hæduus *c. de multa eod.* Gomez. *c. mulieres de iudic. in 6.* Pariſ. *c. cum ex officij eod. de praeſcr.* Lap. *alleg.* 101. Angel. *In ſum. v. Clericus* 14. *n. primo.* Sylv. *eod. v. n.* 5. Et paſſim alii docent Clericos eſſe milites, puta Dei & cæleſtis militiæ; & ob id ipſis convenire privilegia armatæ militiæ.

The numbers 1–4 below, set after some lines, are printed in the right margin beside those lines.

QUatuor ſunt genera perſonarum, 1
cetur tale ego pono fundamentum, Quòd 2
per viam extenſionis, & per Gloſſ. in *Cle-* 3
Sic quia, hi qui ad familiam Regis ad- 4

Sic quia, hi qui ad familiam Regis adſciſcuntur, cenſentur nobiles, & ſtatim nobilitari ex quo in aula deputantur alicui

Digitized by Google

cui miniſterio, quantumvis exiguo (etiam coquus.) Et hoc propter perſonam Principis, cui, ſervitur, & quem non decet
5 uti ſervitiis ignobilium *l. omnium C. de teſta l. 1. eod. de præpoſ. lab. lib. 12 & l. 1. eod. de domeſt. & protect.* Luc. de pen. *in rubr. de primis. eod.* Felin. *in rubr de off. del.* Mandoſ. *cap. quoniam de preb.* Catill. Cotta *in memorab v. coquus*. Barbat. *de præſt. cardin. q.* Roman. *ſingul.* 294. Franciſ. Lucas *in tr. de fiſco & eius privil* Et Conrad. Lancel. *in tẽp. om. iud.* § 4. *de pot. & præſt imper. v. clariſſimorum*. Et nomine regis, ac principis ſupremi Deus intelligitur præ omnibus aliis mortalibus, propter quod appellatur à
6 Propheta *Deus deorum*. Ideo & Clerici, qui in ejus ſortem aſſumuntur, & jugiter ei aſſiſtunt ac officia peragunt, non pari modo, ſed fortiori jure, nobiles reputantur, & ex quo clero quis cooptatur, ſtatim nobilitatem conſequitur, & nobilium privilegiis fruitur ut inter alios notat Joan. Andr. *cap. libentius de ſerv. non ordin.*

7 In hunc igitur modum, quia regulares veniunt nomine Clericorum: & monaſteria nomine eccleſiarum. *c. cum dilectus. de cenſ. c fin. de rel. dom.* Panor. *c. 1. de inſt.* Arrias de Valder. *cap. porro de ſent. ex.* Corſet. & Dominic. *c. grandi cit.* Aufrer. *c clem. ut Clericorum de off ordin.* Rectè ideo inferunt ijdem quod regulares, & monaſteria, gaudent privilegiis clericorum, & eccleſiarum, pro quo facit *lex omnia privilegia C. de ep. & cler* Atque hic eſt primus ordo privilegiorum, perſonarum alterius conditionis, quæ attribuuntur regularibus.

Rurſus autem, ſicut Clerici dicuntur nobilitari, & nobilium jure cenſeri, eò quia ſunt de familia, & de ſorte regis cæleſtis & ejus ſervitiis addicti. Ita & eadem ratione ſtatim atque aliquis fit religioſus,
8 per neceſſariam conſequentiam, fit nobilis, ad ingreſſum monaſterii, & nobilium privilegiis incipit frui, ut affirmant Felin. *c. cum deputati. de iudic.* Rebuff. *c. poſtulaſti. de cler. ex.* & paſſim alii. hæcque eſt altera claſſis privilegiorum, quibus regulares fruuntur.

Tertiò. Quia quo jure, quave ratione 9
Clerici dicuntur Milites cæleſtis militiæ, hac eadem & regulares; qui & ob id appellati ſunt à græcis *Aſceta*, & eorum cœnobia, dicta *aſceteria* Ideo & eodem jure, cum Clericis fruuntur, militum privilegiis, unde habemus tertium genus privilegiorum pro ipſis.

Quartò. Demum quia regulares ſunt in veritate pauperes, quamvis voluntarii, & ex electione ideo ſicut nomine pauperum veniunt, ita & privilegiis pauperum participant, ex quo paupertatis) principio promanat quartum genus privilegiorum quibus gaudent.

§. I.

De privilegiis Clericorum, quibus Regulares fruuntur.

SUMMARIUM

1 *Clericorum privilegia quæ, & quot.*
2 *Clerici ſũt de civitate, in qua habet beneficia*
5 *Vtuntur omnibus iuribus civium In favorabilibus. 3. & 4 ſecus in odioſis.*
7 *Idem dicendum de Regularibus.*
8 *Clerici & Regulares, habent privil. Canonis Et quid illud.*
9 *Vt dicatur peccatum contra hoc privilegium quid requiratur, &* 10.
11 *An duplicem cenſuram contrahat, qui offendit regularem ſacerdotem.*
12 *Clerici habent privilegium fori, & in quo conſiſtat.*
13 *Clericus recuſans iudicem laicum non eſt contumax.*
14 *Cauſa cadit qui Clericũ citat ad laicum.*
15 *Proceſſus, & ſententia iudicis laici, in Clericum, eſt nulla.*

16 *Fal-*

16 *Fallit in duobus caſibus, & 17.*
18 *Clerici iure divino habent privilegiũ fori.*
19 *Quo ſenſu intelligatur hoc privil. illud datum ab Imperatore.*
20 *Non poſſunt eſſe rei maieſtatis.*
21 *Quid ſi feudum teneant à rege.*
22 *Privil. fori agrè ſervatur Clericũ, & Regularibus.*
23 *De iure illud amittunt in quibuſdã caſibus.*
24 *Clerici ſunt excepti à munerib⁹ perſonalib.*
25 *Fallit in quibuſdam caſibus de quibus iudicare eſt Epiſcopi. 26.*
27 *Clericus non poteſt diſtrahi à patre.*
28 *Poteſt vendicare rem ſuæ Eccleſiæ.*
29 *Non tenetur ad gabellas, aut quaſvis præſtationes.*
30 *De quibus bonis id intelligendum & ſeq.*
32 *Bona acquiſita à Laicis tenent Clerici, tanquam Laici.*
33 *Iure regni omnia bona obnoxia tributis.*
34 *Eccleſia utitur iure minorum cum aliqua tamen differentia.*
35 *Petit reſtitutionem ex triplici capite.*
37 *Eccleſia non obligatur ex facto Prælati.*
39 *Ædificium cedit ſolo ſed fallit reſpectu Eccleſiæ. 38.*
40 *Eccleſia tribuit beneficium aſili.*
41 *In quo conſiſtat ius aſili.*
42 *Quibus beneficium aſili ſervandum.*
44 *Quibus negandum, & 45.*
43 *Monaſteria Regularium, aſilum tribuunt, & quæ eorum loca.*
46 *Quid agendum in dubio, an reus debeat frui aſili gratia.*
47 *Quid, dum conſtat quod non.*
48 *Regularium Eccleſiæ, habentur pro collegiatis in favorabilibus ſecus in odioſis* 49
50 *Prò Eccleſiæ utilitate licet agere, ſine procuratione.*
51 *Imperator, & ſupremi principes, ſunt advocati Eccleſiarum, & monaſteriorum habent ius interveniendi in cauſis eorum frequenter ſic intervenerunt 52. 53.*
54 *Eccleſiaſtica, & temporalis iuriſdictio, ſe invicem iuvant.*
55 *Diverſi Principes, laudabiliter voluerunt habere notitiam morum Monachorum.*
56 *Clerici & Regulares in ſuis gravaminibus, poſſunt recurrere ad principem.*
58 *Ita cavetur legibus Luſitaniæ, & de hoc exempla ibid.*
57 *Talis recurſus, dicitur, appellatio de abuſu.*
59 *Eius iuſtitia aſſeritur 61 & 62.*
60 *Ante eiuſmodi appellationẽ quid faciẽdũ.*
63 *Laici peccant eam admittendo indebitè, & de hoc exempla remiſſivè. 64.*

CArdin. *in clem.* 1. *de vit. & bon. cler.* enumerat. 14. privilegia ſtatus Clericalis, & Clericorum. Quæ item ex Zenſel. & Afflict. refert Franc. *eod.* Et poſt ipſos Aufrer. *in Clem ut clericorum de off. ord.* Joan. Andr. & Dominic. *in c unic. de cler. coniug. in 6.* Angel. *in ſum. v. clericus n.* 14. Sylv. *eod. v. n* 5. §. 1. & Armil. *eod. v. num.* 29. Sed Joan. Ant. de Nigr. *in extr. unic. de vit & bon. cler.* ad 42. recenſet, quorum hæc ſunt ſcitu magis neceſſaria, cætera enim coincidunt cum Privilegiis militum, vel nobilium, de quibus nos in ſequentibus 1

Primum eſt quòd Clerici, ſunt de populo, & communitate, ſeu cives locorum in quibus habent beneficia. *c. princ.* 23 *q. 5. c. accedens. 2. ut lit nova cont.* Gemin. *c. ſi ſententia de ſent. ex* Ancar. *eod. & conſ.* 340 Bald. *l. 1. ff. de off. præf. urb.* Oldrad. *conſ.* 32. & Alex. *conſil. 41. volum* 7. Unde Jo Andr. *c. fin. de off. del. in 6.* ait. quòd privilegium conceſſum diſtrictualibus, extenditur ad Clericos. Et ſimiliter quòd ſtatutum, illos comprehendit, ſi offert commodum. Et Oldrad. cit. univerſaliter ait, poſſe eos uti, & frui omnibus juribus, commodis, & Privilegiis, quibus fruuntur homines univerſitatis, in qua habitant, ſicut & Eccleſia dicitur eſſe de corpore civitatis, 2 3 4 5

in

Digitized by Google

6 in qua extructa eſt,ut notat Bald. *cap.1.de eo qui arm.bell.in uſib.feud.* Cùm tamen ſecus ſit in odioſis,in quibus nunquam nomine civium veniunt. Unde Feder. de ſen. *conſ* 70.& Caſtren.*conſ.*175 *lib* 3. dicunt quòd interdicta v.g.civitate, aut ejus populo, non cenſentur interdicti Clerici &
7 ſic de cæteris Quæ omnia per proportionem,habent locum in Regularibus.

8 Secundum Privilegium eſt, quod vocatur Canonis. puta canonis *ſi quis ſuadente* 17.*q*.4. Qui eſt Innoc. Et in quo adæquatis Monachis cum Clericis ſic loquitur: *Si quis ſuadente diabolo, hujus ſacrilegii vitiũ, vel crimen incurrerit, quòd in Clericum vel Monachum violentas manus injecerit, anathematis vinculo ſubjaceat, & nullus Epiſcoporum præſumat illum abſolvere, niſi mortis urgente periculo, donec Apoſtolico conſpectui præſentetur, & majus mandatum ſuſcipiat.* Eſt autem hoc privilegium ſolemne, pro ſecuritate Clericorum,& Monachorum: in eo enim prohibetur, quæcunque vis illis inferri, non tantùm per quã lædi poſſunt in corpore,ſed etiam in honore,& reverentia debita illorum ſtatui: ut ſi quis in faciem ſpueret, aquam aut lutum in caput funderet,veſtem laceraret pileum detraheret conculcandum,equitantẽ per frenum equi arreſtaret &c. in his enim & ſimilibus aliis ſemper incurritur cenſura: quia certum eſt gravem injuriam in eis cõtineri,atq; per ea caracterem clericalẽ lædi. Et incidit in pœnam, non tantùm qui horum aliquid fecerit per ſe ipſum, ſed etiã qui ſub conſulit,ratum habet, aut quovis modo cooperatur. Imò & qui non impedit,cùm poteſt & debet, ſeu ex officio,ſecundùm cõmunem doctrinam, ſeu ex ſolo charitate, dum non eſt alius qui prohibeat,ſecundùm nonnullos,non obſcuri nominis Theologos.

9 Verùm duo requiruntur, ad hoc ut cenſeatur peccatum contra hunc Canonem,& ejus privilegium, nempè primò. Ut offenſa illata ſit ſuadente diabolo, hoc eſt injuſtè, ſeu quoad ſubſtantiam quia Clericus non meruit percuti: ſeu quoad modum quia non meruit percuti tali modo v.g.calce,baculo &c. ſeu quoad quantitatem, ut ſi cum unam aut alteram plagã meruit,infligantur decem,hæc enim omnia ſunt ſemper injuſta, & conſequenter ſuadente diabolo,attentata: ſecundò,re- 10
quiritur ut offenſa ſit ſacrilega: hoc eſt, tam gravis ſeu ignominioſa, ut judicio prudentis viri cenſeatur dignitas clericalis per illam læſa, in perſona illius cui illata eſt: ut ſi quis illi ſpuat ad faciem, aut calce percutiat,nullus eſt enim qui talia non reputet in gravem injuriam. Addit ſatis pro- 11
babiliter Bonac. *to*.1. hunc qui offendit Monachum,ſacris initiatum,incurrere nõ unam,ſed duplicem cenſuram, ob duplicem irreverentiam admiſſam, ſeu offenſam,in ſtatum ac characterem Clericalem, & in ſchema Monaſticum. Et ita videtur poſſe inferri ex ipſo textu Canonis,in quo exprimuntur Clericus,& Monachus quaſi diverſi,ſicut ſunt de facto.

Secundùm. Privil. eſt quod dicitur fori,& conſiſtit in duobus, nempè quod Clerici non tenentur legibus ſæcularibus, niſi ex æquitate naturali,non autem vi coactiva,aut Laici. Et quod non tenentur reſpondere in judicio coram judice Laico pro quavis cauſa, ſeu civili ſeu criminali. (*a*) De quo *in cap.ſi diligenti. de for. comp. cap. Clerici cap. etſi Clerici. de ju-*

(*a*) *Ex umbra hujus Privilegii reſtat apud Gallos quamvis in eorum conciliis frequẽter innovatum ſit ut in Areli.* 2. *Canone* 31. *Aurel*.4.*Can*.20 *Antiſiod.Can*.43. *Matiſcõ*. 1.*Can*.7.*&* 2.*Can*.10. *Pariſ*.5.*Can*.4. *Remenſe Subdagob.reg: Can*.6.*Vide ep*.8.*Nicol*. 1.*Papæ ad Mich.a Clem*.3.*imper.apud. Baron. t*.10.*an*.865.*n*.88. *&* 59.

dic.

Digitized by Google

dic.c.cum non ab homine eod.& auth. ſtat ui-mus C.de ep. & Cler. Unde ſi aliquis citetur ad tribunal judicis Laici, non tenetur, pro declinatoria comparere ſecundùm
13 Jul.Clar.*l.2.ſent q.36.* pro quo facit *c.ſignificaſti de for.comp.& l.omnes. C. de ep & Cler.* Cum *novel.83.& 123.* Et tali caſu non
14 modo non poteſt dici contumax, ut monet Gram.*deciſ.29.* Quin potius cauſa cadit qui ipſum in jus vocavit per *auth ſta-*
15 *tuimus C.de ep.& Cler.* Ubi Caſtr.&Zaba. *conſ.59.* Et ſi judex inquiſivit, vel proceſſum formavit, ipſo jure, eſt nullus, ut inter alios notat Rolland à Valle *lib. 1. conſ. 4.* Et ſimiliter ſententia inde ſecuta (etiā abſolutoria) ut monet Poſtilla ad Barth. *lib. 1. conſ. 225.cap.in Clericorum.11.q 3*
16 Fallit tamen 1. ſi judex jam cœperat cognoſcere, antequam Clericus tonſuraretur, quia cùm non debuerit admitti ad Clerum, & judex eſſet prius in poſſeſſione, Eccleſia non vult cum ejus injuria favere
17 fraudi hominis. Aut ſecundò ſi aſſumpſit Clericatum poſt perpetratum delictum: quia licèt cenſerit manus judicis Laici, pro ſua perſona, non tamen pro ſuis bonis, & quantum ad intereſſe civile: pro quo poterit judex Laicus contra ipſum agere. Panor.*cap.cum Eccleſias.de off ord.* Cancer. *p. 2.var.cap.2 n.133.* Et comuniter alij in *c. admonere 25 queſt.2.cap. propoſuiſti de for.*
18 *comp.& l.ſi quis poſte 1.ff de iud.*

Quo verò jure hoc Privilegium competat Clericis, & ſint exempti à foro ſæculari controvertitur admodum à DD. Mihi autem magis placent, qui dicunt, id eis Divino jure datum. (*b*) Quantùm verò ad leges, per quas videtur Imperator id ſancire, ſic debent intelligi: non quòd Imperator, hoc jus conſtituat, ſed conſtitutum declaret, demonſtret, & illi ſe conformare decernat ita Bald.*auth.ſtatuimus C.de Ep.& Cler.* Alex.*lib.1.conſ. 8.* Roll. à Vall.*lib.1.conſ.4.* & plures alij.

19 Unde & Barbat.*in c.at ſi Clerici, de iudic.* Cardin.*c.vergentis.de haret* Albertin.*c.*
20 *quoniam.eod in 6* Abb.*eod.* Laudun. *clem. paſtoralis de re iud.* Eleaſar.*eod.* Alberi.de Roſat.*l. quiſquis ff. ad l.iul. ma* Bald.*l.data opera.eod qui accuſ.non poſſ. & l. nihil. eod. de manu.vind.* Lopez.*in pract.crim.cap.121.* Conrad.Lancel.*in temp.lib.1.c 1.§.4.v.27* Gramat *deciſ.24* Roll.à Vall. *lib.1. conſil. 4.* Bellam.*conſil.15.* Oldrad.*conſil.43.* Lud. Bologn *in comp. privil bonon.* Martha *de iurid.p.4.caſu 133.& 13 .* Marchin. *de Sacram.ord.tr.2 p 2.c.15.diff.12.& alii* docēt, non poſſe unquam Clericum eſſe reum Majeſtatis in principem temporalem, quia hoc crimen non incurritur, niſi à ſubditis. Et licèt contrarium videatur innui in *cap. ſi quis Laicus 22.queſt.5.& in §.rurſus.clem. Paſtor.de re iud* (*c*) Reſpond.tamen quoad *cap ſi quis* eſſe paleam: atque adeò minoris authoritatis. Quantum verò ad §.*rurſus.* illum eſſe intelligendum, non generaliter, de quacunque perſona, quæ habet aut accipit domicilium, in terris alicujus Principis temporalis: ſed quæ accipiendo, fit illi ſubdita, quod non contingit in Clericis. Volunt quidem ali-
21 qui (ut Barb. *it*) illum utrumque locum intelligi de Clerico tenente Feudum, ratione cujus fit ſubditus: atque ideò obnoxius Majeſtatis, ſed neque hoc ſenſu illis ego conſentio: nam per receptionem Feudi, non fit quis abſolutè ſubdi-

(*b*) *Gloſſ.c.ſi imperat d.10. Dominic.c.niſi id.4 Abb.c. Eccleſia de conſ. Coſta eod. 19. Boſch.in rubr.de iudic.Cardin c.pes pendens 9 de ſen.ex Imol.Clem.1.de off. ord. Aufrer. & Laudun. eod. Innoc.*

(*c*) *In concil.clarem ſub Urb.II.ſtatutū fuit ne Epiſcopus vel Sacerdos Regi, vel alicui Laico, in manibus, ligium, vel fidelitatē faciat.*

tus

tus, ſaltem quoad perſonam. Et cùm cri-
men Majeſtatis non poſſit incurri, niſi à
ſubditis: & Clerici ſint maximè exempti,
& liberi quoad ſuas perſonas, relinquitur
nec eos qui tenent feudum à ſuo Princi-
pe, poſſe in hoc crimen incidere.
22 Quidquid autem ſit de hac difficultate
admodùm odioſa Certè jam aliter & aliter
ſervatur in ſingulis dynaſtiis, & ſeu juſtè,
ſeu injuſtè, vix jàm umbra privilegii hujus
illuſtris, & exemptionis fori, relinquitur
23 Clericis & Regularibus de jure verò amit-
titur privilegiũ in caſib⁹ quos notat Gloſſ.
c. ad abolendã de hæret. Pan. *c. niſi Clerici de
jud. & cap. perpendimus de ſent. Ex.* Et alii
Canoniſtæ *in c. 1 de homicid. in 6.* cũ Bald.
Barth. & Angel. *l. non adeo minus C. de act.*
24 *Quartum* Privileg. eſt. Quòd Clerici
ſint exempti ab omnibus muneribus per-
ſonalibus cujuſcunque ſint ſpeciei *can. Ec-
cleſiarum 12. quæſt. 2. can. generaliter 16 qu.
1. cap. Sacerdotibus & cap. ſed nec procuratio-*
25 *nis ne Cler. vel mon. l. omnes l. Presbyteros &
l. placet C. de Epiſc. & Cler.* Fallit ubi Laici
26 non ſufficiunt, ut in obſidione civitatis. *c.
pervenit de imm. Eccl.* Judicare tamen de
neceſſitate, & occaſione illius obligare
Clericos, non ſpectat ad Magiſtratum ſæ-
cularem ſed ad Epiſcopum, vel Clerum to-
tum *cap. non minùs eod.* ubi Gloſſ. & DD.
communiter Card. *Clem. 1. de vit. & hon.
Cler.* Et Caſtr. *lib. 2. conſ. 423.*
27 *Quintum.* Quòd in neceſſitate non poſ-
ſint diſtrahi à Patre, ut leges Civiles per-
mittunt, de aliis liberis, qui non ſint Clerici
l. 2. C. de Patr. qui fil. diſtr.
28 *Sextum.* Quòd poſſint vendicare rem
conceſſam ſuæ Eccleſiæ ante traditionem,
cap. ex litteris de conſuet.
29 *Septimum.* Quòd illorum bona non
poſſint collectari ad gabellas, tributa, aut
qualvis præſtationes obligari *can. tribu-
tum & ſeq. 23. quæſt. 8. c. non minùs & c. ad-
verſus de Immun. Eccl. cap. 1. de cenſibus capit.
quamquam eod. in 6. c. 1. de im. Eccl. in 6. leg.
unic. de cenſ. & ſancimus C. de ſacroſ. Eccl.*
Sed jam vix certi poteſt aliquid dici pro
explicatione hujus privilegii, cùm non ſcio
quo facto aliter, & aliter ubique ſervetur.
Quem autem non piguerit, noſtras has 30
lucubrationes evolvere, huic ego ſumma-
riam diſtinctionẽ propono & dico, quòd
quantùm ad bona data Eccleſiis & Mo-
naſteriis pro dote, in prima fundatione,
hæc ſine dubio ſunt exempta à tributis, &
quibuſvis præſtationibus per jura allega-
ta. Niſi quando agitur vel de commodo,
quod immediatè reſpicit Eccleſiam, &
Clericos, ut docet Abbas. *cap. non minùs
cit.* Aut certè æque principaliter ac Laicos,
ut pro via publica, fontibus & ſimilibus o-
peribus, ſecundùm eundẽ Abb. *eod.* Sylv. *v.
immunitas 1. n. 20.* Laym. *in Theol. mor. l. 4.*
tr. 9. c. 6. & Legiſtas *in l. ad inſtructiones C. de* 31
ſacroſ. Eccl. Quãvis id non ſervetur in ci-
vitatib⁹ melius moratis, quia lex illa corri-
gitur poſteriorẽ auth. *itẽ nulla communitas
C. de Ep. & Cler.* Vel denique quando Lai-
corum facultates non ſufficiunt juxta *c. cit.
non minùs,* & doctrinam Marſil. *in c. 2. ſi
Clerici judic.* & Rom. *l. ſi. verò ff. ſol. matr.*

At quantùm ad bona ſucceſſivè acqui-
ſita, ab Eccleſiis & Monaſteriis, hæc non 32
poſſunt dici exempta, quia ſive titulo do-
nationis, ſive emptionis, illa acquiſierint,
non potuerunt acquirere nec modò te-
nere aliter quàm tenebant Laici, à quibus
illa acquiſierunt: ſicut illi non potuerunt
dare, aut vendere poſſidenda aliter,
quàm ipſi poſſidebant. Atqui jura Regni 33
omnia bona ſunt obnoxia tributis. *c. 1. de
cenſ. in fine & l. Imperatores ff. de publ.* Imò
quaſi jure pignoris, pro ipſis obligata *l. 1.
in quibus cauſ. pign. & l. 1. Cod. ſi propter pub.*

penſit. Et res tranſit cum onere. *c. ex litteris de pign.* Ergo ſicut laici tenerentur ſolvere tributa ex talibus bonis, ſi apud illos remanſiſſent, ita & Eccleſiæ tenentur ex illis ſolvere poſtquàm ad illas tranſierunt (*a*) ita Niger *extr. unic de vit. & hon, Cler.* Barth. *l. reſcripto ff. de mun. & hon.* Sylv. *v. immunitas* 1. *qu.* 5. Afor. *l. inſt. c.* 13. Laym. *in Theol. mor. l.* 4. *tract* 9. *cap* 6. & Dried. *de libert. Chriſt l.* 2. *cap.* 3. Et ita videmus obſervari circa ſolutionem decimarum, quas ſolvunt Eccleſiæ aliis Eccleſijs, aut Monaſteriis de bonis acquiſiti, ſucceſſivè à Laicis, quamvis alàs non teneantur ſolvere, & de facto non ſolvant de bonis antiquis.

34 *Octavum.* Privileg. eſt quòd Eccleſiæ utuntur jure Minorum in petenda reſtitutione. *cap.* 1. *de in int. reſt. c. ad noſtram de reb. Ecc. non alien.* Gloſſ. *c.* 1. *cit.* Abb. *c. auditis eod* Innocent, ac omnes DD. Et petitur hæc reſtitutio ex triplici capite. Puta *Primò* ex capite læſionis ob malam Prælati administrationem. Aut *Secundò* ex capite ignorantiæ, quando jus ſuum neſcivit, & inde damnũ jucurrit, vel lucrum amiſit Aut *Tertiò* ex clauſula: *ſi qua mihi cauſa.* Quæ eſt *l.* 1. *ff. ex quibus cauſ. ma.* ubi Prætor promittit ſe reſtitutionem conceſſurũ ex quacunque cauſa, quæ ſibi videbitur juſta, etiamſi non ſit ex illis, quæ in jure exprimitur. Et dum ſic conceditur ex cauſa non expreſſa, dicitur cõcedi ex clauſula: *Si qua mihi cauſa.* Quia licèt non ſit de expreſſis in jure, ſufficit quòd juſta videatur Prætori ad hoc ut ex illa obtineatur reſtitutio.

(The marginal number 35 stands beside the line "*tis eod* Innocent, ac omnes DD.")

36 Eſt tamen nonnihil diſcriminis in reſtitutione Minoris, & Eccleſiæ, quia Minor debet illam petere intra quadriennium à finita minoritate, Eccleſia verò ab accepta læſione, ſeu potiùs à finita adminiſtratione Prælati per cujus culpam illam paſſa eſt, quia durante illius adminiſtratione reputatur læſio eſſe in continuo fluxu, ut notat Gloſſ. *cap.* 1. *de in int. reſt. in* 6. ubi addit, quòd quinimò, etiam elapſo illo quadriennio; poteſt adhuc Eccleſia petere reſtitutionem quando læſio eſt enormis. Cui conſentit Abb. *in cap cum ex litteris de in int. reſt.* & Lud. Molin. *l* 2. *de iuſt. d.* 574. ubi agitur de læſione propriè dicta, hoc eſt de damno quòd paſſa eſt, ſecus ubi de lucro amiſſo, quia tunc ſervãtur leges quadriennii, ut docent Jaſ. & Tiraq. quos citat & ſequitur Tuſch. *concl.* 298. *num.* 77.

Nonum. Quòd Eccleſia non obligatur ex facto Prælati, niſi quantum ad hoc, in quo facta eſt locupletior. Et hoc ſive factũ Prælati ſit in delinquendo ut notat Afflict. *deciſ.* 265 Sive in cõtrahendo ut, dicit Zabar. *conſ.* 134. Sive negligendo ut notat Gloſſ. *c. potuit de locat.* Sive vendendo, vel quavis alia ratione alienando. Secundùm Barth. *auth. hoc ius C. de ſacroſ. Eccl.* Sive demũ in mutuo, vel depoſito. Juxta Barth. *eod.* Innocent. *cap. quod quibuſdam de fide iuſſ.* Abbates *lib.* 2. *conſ.* 7. Caſtren. *l.* 1. *conſ.* 338. Et alios dicẽtes, quòd ad hoc, ut Eccleſia vel Monaſterium teneatur ex facto Prælati, duo ſunt neceſſaria, nempe *primò*, ut conſtet de numeratione pecuniæ, ſeu traditione rei de qua agitur, & *ſecundò* de ejuſdem converſione in utilitatem Eccleſiæ vel Monaſterii. De quibus tenetur creditor docere, & probare in ſpecie adeò ut nec ſufficiat confeſſio Prælati, ſecundùm eundem Caſtr. *lib.* 1. *conſ.* 2, 37

Decimum. Quòd licèt ſecundùm leges ædificium cedat ſolo, ut is qui in alieno ædificat, non retineat ædificium, ſed Domino ſoli acquiratur. Secus tamen eſt reſpectu Eccleſiæ vel Monaſterii, quia ſit quis unum ædificaverit in ſuo fundo, non acquirit 38 39

(*a*) *In capitul. Ludovic, pii l.* 1. *c.* 91.

acquirit illud, ſed potiùs econtra fundus fit Monaſterii ædificati, nec poteſt ampliùs ad profanos uſus reduci, ita cum communi Calder. *conſ.*451 quòd eſt 5. *de rel. dom.* Et Tuſch *v. Eccleſia concl.*22.

40 *Vndecimum* eſt quod vocatur Aſili, *can. reum & ſeq* 17. *q.* 4. *extrav. de imm Eccl.* Et in *C. de his qui ad ſtat. conſ.* Et *l. præſenti Cod. de his qui ad Eccl. conſ.* (*a*) Et conſiſtit in tri-

41 bus ſcilicet *primò* quòd reus qui ad Eccleſiam vel Monaſterium fugit, nō poteſt invitus invitovè Prælato illius inde extrahi. *can. quiſquis* 17 *q.* 4. *ſecundò*, quòd quā ſiu remoratur, non poteſt judex Laicus impedire, quominus neceſſaria ad ipſum deferantur in cibis, veſtibus, & aliis ſimilibus, nec ſententiā ſanguinis contra ipſum ferre *c. nullus Epiſcopus ead. q. & c. inter alia de imm. Eccleſ.* *Tertiò.* Quòd poſtquam de Eccleſia exivit, non poteſt judex formare proceſſum contra ipſum Gloſſ. *c. cit. reum* Hoſt. & Archid *eodē* Panor. *c. inter alia de imm. Eccleſ.* Oldrad. *conſ.* 154. Angel. *v. immunitas n.*15. Aſor. *p.* 2. *l.* 9. *q.* 12 Et Ratio horum ōnium eſt, quia Eccleſiæ, & Monaſteria ſunt exempta à judice Laico: eſſe autē exemptum à judice, & eſſe extra ejus territoriū, æqualia ſunt, ut docent Ancar. Gemin. & Franc. *c.* 1. *de conſt.* Gonſalv. *ad reg 8. cancell.* Gloſſ. 43. Barboſ. *de off. & pot. Ep. p.* 3. *al.* 80. Cokier *de iuriſd in except. p.* 2. *q.* 1. Henriq. *l.* 7. *c.* 15. De quo & plures Rotæ deciſ. ferantur. Atqui non poteſt judex exercere juriſdictionem in eum, qui exiſtit extra cujus territorium, ergo nec in eum qui exiſtit in Eccleſia, vel Monaſterio.

42 Et hoc favore Aſili gaudent omnes, qui ſic ad Eccleſiam vel Monaſterium refugiunt etiam excomunicatus ſecundum Angel. *v. immunitas n.* 10. & Clār. *in pra.* §. *fin. qu.* 30. *n.* 18. Judæus ait infidelis ut ait Boer. *deciſ.* 110. *n.* 4. Sylv. *v. immunit.* 3. *n.* 3. & Auſon. *in ſum.* Dian. *eod. v* ubi refert ita declaratum à S. Cong. Et ſic non eſt audiendus Angel. *cit loco num.* 12. contrarium aſſerens. Etiam ille quem miniſtri juſtitiæ jam inſequuntur rapiendum, ut notat Clār. *cit. num.* 19 Etiam ille qui jam captus de manibus illorum aufugit. Jaſ. *l. pleriq. ff. de in ius voc.* Etiam ille, qui de carcere. Clar. *n* 19. *cit.* Ac demum ille qui damnatus de manibus carnificis fugit, dum ad patibulum ducitur. Clar. *quæſt* 30. *cit. nu.* 22. *& qu.* 98. *in initio.* Quæ omnia locum habent reſpectu Monaſterii ubi nomine 43 Monaſterii quoad hanc materiam intelligitur non Eccleſia tantùm, ſed etiam hortus, coquina, cellaria, priſtinum, ac generaliter omnes officinæ, omniaq; loca intra ambitu murorum comprehenſa. Gloſſ. *cap.* 1. *de privil. in* 6 Alex *lib.* 7. *conſ.* 145. Tuſch. *v Eccl. concl.* 9. Laym. *in Theol. mor. lib.* 4. *cap.* 3. Auſon. *in ſum. Dian. v. immunitas* & plures alii.

Fallit tamen & privilegio non eſt locus, quando agitur non criminaliter, & 44
ad pœnam corporalem, ſed civiliter pro intereſſe civili, quia licèt reus fugerit ad Eccleſiam, & inde non poſſit extrahi, poteſt tamen judex procedere contra ipſum pro reparatione damnorum quæ intulit, Eccleſia enim non dat Aſili favorem bonis, ſed membris & vitæ rei ad illam confugientis, Imò quia judex Eccleſiaſticus non imponit pœnam ſanguinis, poteſt ſemper extrahere reum de Eccleſia ad alias pœnas, ſecundùm Inocent. *cap. inter alia de imm. Eccl* Laudun. *Clem.* 1. *ū ſecundū de penit.* Angel. Armill. Pottel. *v. immunitas,* & Sylv. *eod. v.* 3. Quod tamē negat Boet.

(*a*) *In Gallia ægrè & raro admodùm defertur huic privilegio, quamvis nuſſibi fuerit tam frequenter renovatum, ut patet ex Conc.* 2. *Arelat. can.* 30. *Arauſic.* 1. *can.* 5 *Epaon.* 39. *Aurelian.* 1. 4. *&* 5. *can.* 1. 2. 3. 21. *&* 22. *Mariscon.* 2. *can.* 8. *Remenſi ſub Dagoberi. Rege can.* 7. *& Capit. Caroli Magni additis ad ll. Italicas. c.* 3.

Digitized by Google

5 *Contrarius uſus, aliquando reſolvitur in ſimplicem non uſum.*

6 *Ut uſus contrarius contingat privil. quomodo de ei eſſe contrarius.*

7 *Regulares non amiſerunt ullum priv. per contrarium uſum & ſeq.*

Poſſunt reaſſumere omnia quæ ſic dicuntur amiſſa ibid.

9 *Etiam odioſa.*

1 HUnc modum, quo poſſunt amitti privilegia, diſcimus ex *cap. cum acceſſiſſent de conſ. c. pro illorum. de præb. c. ſi de terra & c. accedentibus. de privil. l. auxilium de min. l. cum pater eod. de leg. 2.* Gloſſ. *c. privilegium. 11. quæſt. 3* & Specul. *lib. 2. tit. de inſtr. edit* § 11. Pro hujus autem propo-
2 ſitionis explicatione, ſupponendum venit, quòd in materia privilegiorum, uſus contrarius (ſi propriè loqui volumus) dicitur tantùm de negativis, ut bene advertit Barboſ. *de off. & pot. ep. p. 2. alleg. 26.* v.g. ſi quis non obligatus ad decimas ſolvat, ſi exemptus ab ordinario ſe ſubmittat &c. tunc enim verè amittitur privilegium per ejuſmodi actus contrarios, & hoc dupli-
3 ci ratione, nimirum, quia per tales actus incipit præſcriptio currere, quæ tandem completa extinguit privilegium; ut ſi exemptus ſubjiciat ſe in aliquo, incipit Epiſcopus fundare, ſuam juriſdictionem, ac tandem poſt 10. annos ſubjectionis, extinguitur exemptio, vel quia induci-
4 tur interpretativa renuntiatio, quia ex quo ſuo privilegio, ſcienter quis contravenit. cenſetur illi renuntiare, & conſequenter lege renunciationis, illud amittit. Gloſſ. *c. gratum. de off. & pot. Iud. del. & c. cum acceſſiſſent de conſt.* Panor *eod* & Syl. *v. privilegium. n. 11.* Quorum doctrinam ego intelligo, juxta dicta in articulo præ-
5 cedenti, de non uſu, aliàs autem ſimplex contraventio, reſolvitur in non uſum. per quem ſolum, non amittitur privilegium, ut inter alios docet Burgos. *c. cum acceſſiſſent cit. n. 259.*

Addit Sylv. quòd ut privilegium amit- 6
tatur per contrarium uſum, actus debet eſſe illi contrarius directè, & non ſufficere ſi indirectè tantùm. Et ut vult Bon *q. 3. de priv. p. 8. § 6.* talis actus debet eſſe contrarius privilegio materialiter, ſimul & formaliter, hoc eſt, quod debet exerceri, animo renuntiandi, & ſe ſubjiciendi juri communi. Et ut ait Barb. *alleg. 26. cit.* exerceri tanquam ſuſceptus, non ex voluntate, ſed ex obligatione.

Ex quibus patet, Dianam *tract. 2. dub reg. reſ. 88.* rationabiliter aſſerere de regu- 7
laribus quòd licèt aliqui habuerint contrarium uſum alicui privilegio: poſſunt tamen ad illud redire, & reaſſumere, quia. inquit contrarius uſus, inducitur ordinariè, per non uſum, per quem non formatur conſuetudo, nec conſequenter amittitur privilegium, & pro tollendo omni du- 8
bio, & ſcrupulo, ita repetitis viribus declaravit Eugen. IV. pro Caſſinenſ. & Nicol. IV pro Carthuſ. Et illos non amittere ullum privilegium, etiamſi per unum aut plures actus ex ignorantia, vel negligentia, alicui contravenerint. Margar. *in bull. Caſſin.* Tambur. *to. 1. de iur abb. d. 17 q. 14.* Portel *v. privil. ceſſatio. num 62.* Cæſar. *v. privilegia. n. 3 &* Nald *v privilegium num. 4.* Quæ declaratio, ſanè debet intelligi, non 9
ſolùm de privilegiis favorabilibus, ſed vel maximè de odioſis, aliàs nihil opera- 10
retur, cùm de jure communi, & ſecluſa omni gratia, vel declaratione, nunquam amittatur, privilegium favorabile, per contrarium uſum, ut bene inter alios obſervat Laym. *in theol. mor. lib. 1. tr. 4 c. 25.*

AR-

ARTICULUS VI.

De Amiſſione Privilegiorum per Præſcriptionem,

SUMMARIUM.

1 *Privilegia amittuntur per præſcriptionem. Et quâ.* 3. 4

2 *Privilegia computantur inter bona.*

4 *Nulla præſcriptio currit contra Caſſinenſes.*

1 QUa ratione ego dixi *in c.* 3. hujus
ſect. acquiri privilegia per viam præ-
ſcriptionis, eadem per propoſitio-
nem amittuntur, ſervatis numerum ex
parte præſcribentis, contra privilegia-
tum, his quæ ad complendam præſcrip-
tionem requiruntur, ex diſpoſitione ju-
ris quæ *ibi* ego tetigi, & ideo repetere ſu-
perſedeo. Nam quia privilegia compu-
tantur inter bona, ut inter alios notat
2 Portel. *v. præſcrip. cont. bona. num.* 1. ideo
poteſt contra ipſa, jus acquiri, ipſaque
poſſunt tolli à privilegiato per viam præ-
ſcriptionis, ut quævis alia jura vel bona.
c placuit. 16.*q.*5. *c. ſanctorum. c. de quarta. c. illud. c. ad aures de præſ. & c. accedentibus. de privil. & l. cum in longi. C. de præſcr. longi temp.*

Quod tamen venit intelligendum, 3
de privilegiis privatorum, vel particula-
rium eccleſiarum, non de his quæ ſunt
conceſſa Caſſinenſ. aut habentibus be-
neficium communicationis, cum ipſis,
nam licèt præſcriptio compleatur ſpatio
10. annorum inter præſentes, 20. inter
abſentes. aut 40. ſi agitur contra eccle- 4
ſiam, &c. Attamen contra, Congrega-
tionem Almam Caſſinenſ. & ejus mona-
ſteria, nullo tempore compleri poteſt
præſcriptio, ut videbimus ſect. 3 ubi de
bonis. *num.* 4. Et ſic quæ dicta ſunt de a-
miſſione privilegiorum per præſcrip-
tionem, intelligi debent, ut jam
monui de privilegiis priva-
torum, non verò re-
gularium.

* * *

Digitized by Google

SECTIO SECUNDA DE PRIVIELEGIIS COMMUNIBUS ORDINUM REGULARIUM.

PRivilegia regularium, ſunt in triplici differentia. Alia enim conceſſa ſunt ipſis in communi, hoc eſt, ipſi ſtatui religioſo, quibus æqualiter, & æquè primò participant omnes, qui regularium nomine cenſentur. Alia conceſſa ſunt in particulari, & ſingulariter ſingulis ordinibus, quibus ipſi gaudent, & alii qui beneficium communicationis obtinent. Alia demum conceſſa ſunt regularibus, non directè, & immediatè, ſed perſonis alterius ſtatus, quæ tamen ratione ſuadente, & accedente juris diſpoſitione, ipſis tribuuntur. Et quantùm horum ſunt capaces, ad eos extenduntur, plenius aut ſtrictius, pro majori, vel minori, quàm reperiuntur habere ad ipſa aptitudine, aut è contra, repugnantia, de quibus omnibus in ſequentibus.

CAPUT I.

De privilegiis perſonarum alterius ſtatus, quibus Regulares fruuntur.

SUMMARIUM.

1 *Clerici ſunt milites, & nobiles & 6.*

2 *Serviens Regi, eſt nobilis ipſo facto.*

5 *Non decet Regem uti ſervitio ignobilium.*

6 *Regulares veniunt nomine Clericorum.*

8 *Item nobilium.*

9 *Item militum.*

10 *Item pauperum.*

7 *Et fruuntur eorum omnium privilegiis, & ſeq.*

QUatuor ſunt genera perſonarum, 1
quarum jura, & privilegia derivantur ad regulares, Clericorum, Nobilium, Militum, & Pauperum Hoc autem ut explicetur tale ego pono fundamentum, Quòd 2
(ut bene notat Corſet. *c. grandi de ſup. negl. præl. in 6. n. 127.*) quando aliqua conveniunt, in communi vocabulo (etiam Secundùm largam ſignificationem) appellatione unius comprehenduntur & cætera, ſi adeſt eadem ratio & agitur de favore, quamvis ſecus ſit in odioſis. Quod probatur per ea quæ dixi, ubi de acquiſit. priv. per viam extenſionis, & per Gloſſ. in *Cle-* 3
mentin. prima de reſcrip Tertia eod Et prima de elect. Et ſic *v. g.* quia nomen militis in largiori ſignificatione, tribuitur Clericis. Ideo & Panor. in *cap. Epiſcopus, de prob.* Joan. Quint. hæduus *c. de multa. eod.* Gomez. *canulieres de iudic. in 6.* Pariſ. *c. cum ex officij eod de præſcr.* Lap. *alleg.* 101. Angel. *In ſum v. Clericus* 14 *n primo.* Sylv. *eod. v. n.* 5. Et paſſim alii docent Clericos eſſe milites, puta Dei & cæleſtis militiæ; & ob id ipſis convenire privilegia armatæ militiæ.

Sic quia, hi qui ad familiam Regis ad- 4
ſciſcuntur, cenſentur nobiles, & ſtatim nobilitari ex quo in aula deputantur ali-

cui

Digitized by Google

cui miniſterio, quantumvis exiguo (etiam coquus.) Et hoc propter perſonam Principis, cui, ſervitur, & quem non decet
5 uti ſervitiis ignobilium *l. omnium C. de teſta l. 1. eod. de præpoſ. lab. lib.* 12 *& l. 1. eod. de domeſt. & protect.* Luc. de pen. *in rubr. de primic. eod.* Felin. *in rubr de off. del.* Mandoſ. *cap. quoniam de preb.* Catill. Cotta *in memorab v. coquus.* Barbat. *de præſt. cardin. q.* Roman. *ſingul.* 294. Franciſ. Lucas *in tr. de fiſco & eius privil* Et Conrad. Lancel. *in tẽp. om. iud.* § 4. *de pot. & præſt imper. v. clariſſimorum.* Et nomine regis, ac principis ſupremi Deus intelligitur præ omnibus aliis mortalibus, propter quod appellatur à
6 Propheta *Deus deorum.* Ideo & Clerici, qui in ejus ſortem aſſumuntur, & jugiter ei aſſiſtunt ac officia peragunt, non pari modo, ſed fortiori jure, nobiles reputantur, & ex quo clero quis cooptatur, ſtatim nobilitatem conſequitur, & nobilium privilegiis fruitur ut inter alios notat Joan. Andr. *cap. libentius de ſerv. non ordin.*

7 In hunc igitur modum, quia regulares veniunt nomine Clericorum: & monaſteria nomine eccleſiarum. *c. cum dilectus. de conſ. c fin. de rel. dom.* Panor. *c. 1. de inſt.* Arrias de Valder. *cap. porro de ſent. ex.* Corſet. & Dominic. *c. grandi cit.* Aufrer. *c. clem. ut Clericorum de off ordin.* Rectè ideo inferunt ijdem quod regulares, & monaſteria, gaudent privilegiis clericorum, & eccleſiarum, pro quo facit *lex omnia privilegia C. de ep. & cler* Atque hic eſt primus ordo privilegiorum, perſonarum alterius conditionis, quæ attribuuntur regularibus.

Rurſus autem, ſicut Clerici dicuntur nobilitari, & nobilium jure cenſeri, eò quia ſunt de familia, & de ſorte regis cæleſtis & ejus ſervitiis addicti. Ita & eadem ratione ſtatim atque aliquis fit religioſus,
8 per neceſſariam conſequentiam, fit nobilis, ad ingreſſum monaſterii, & nobilium privilegiis incipit frui, ut affirmant Felin. *c. cum deputati. de iudic.* Rebuff. *c. poſtulaſti. de cler. ex.* & paſſim alii. hæcque eſt altera claſſis privilegiorum, quibus regulares fruuntur.

Tertiò. Quia quo jure, quave ratione 9
Clerici dicuntur Milites cæleſtis militiæ, hac eadem & regulares; qui & ob id appellati ſunt à græcis *Aſceta*, & eorum cœnobia, dicta *aſceteria* Ideo & eodem jure, cum Clericis fruuntur, militum privilegiis, unde habemus tertium genus privilegiorum pro ipſis.

Quartò. Demum quia regulares ſunt in veritate pauperes, quamvis voluntarii, & ex electione ideo ſicut nomine pauperum veniunt, ita & privilegiis pauperum participant, ex quo paupertatis) principio promanat quartum genus privilegiorum quibus gaudent.

§. I.

De privilegiis Clericorum, quibus Regulares fruuntur.

SUMMARIUM

1 *Clericorum privilegia quæ, & quot.*
2 *Clerici ſũt de civitate, in qua habet beneficia*
9 *Vtuntur omnibus iuribus civium In favorabilibus.* 3. *&* 4. *ſecus in odioſis.*
7 *Idem dicendum de Regularibus.*
8 *Clerici & Regulares, habent privil. Canonis Et quid illud.*
9 *Vt dicatur peccatum contra hoc privilegium quid requiratur, &* 10.
11 *An duplicem cenſuram contrahat, qui offendit regularem ſacerdotem.*
12 *Clerici habent privilegium fori, & in quo conſiſtat.*
13 *Clericus recuſans iudicem laicum non eſt contumax.*
14 *Cauſa cadit qui Clericũ citat ad laicum.*
15 *Proceſſus, & ſententia iudicis laici, in Clericum, eſt nulla.*

16 Fal-

Digitized by Google

16 Fallit in duobus caſibus, & 17.
18 Clerici iure divino habent privilegiū fori.
19 Quo ſenſu intelligatur hoc privil, illud datum ab Imperatore.
20 Non poſſunt eſſe rei maieſtatis.
21 Quid ſi feudum teneant à rege.
22 Privil. fori agrè ſervatur Clericis, & Regularibus.
23 De iure illud amittunt in quibuſdā caſibus.
24 Clerici ſunt except i à munerib⁹ perſonalib.
25 Fallit in quibuſdam caſibus de quibus iudicare eſt Epiſcopi.26.
27 Clericus non poteſt diſtrahi à patre.
28 Poteſt vendicare rem ſua Eccleſia.
29 Non tenetur ad gabellas, aut quaſvis præſtationes.
30 De quibus bonis id intelligendum & ſeq.
32 Bona acquiſita à Laicis tenent Clerici, tanquam Laici.
33 Iure regni omnia bona obnoxia tributis.
34 Eccleſia utitur iure minorum cum aliqua tamen differentia.
35 Petit reſtitutionem ex triplici capite.
37 Eccleſia non obligatur ex facto Prælati.
39 Ædificium cedit ſolo ſed fallit reſpectu Eccleſiæ. 38.
40 Eccleſia tribuit beneficium aſili.
41 In quo conſiſtat ius aſili.
42 Quibus beneficium aſili ſervandum.
44 Quibus negandum, & 45.
43 Monaſteria Regularium, aſilum tribuunt, & quæ eorum loca.
46 Quid agendum in dubio, an reus debeat frui aſili gratia.
47 Quid, dum conſtat quod non.
48 Regularium Eccleſiæ, habentur pro collegiatis in favorabilibus ſecus in odioſis 49
50 Pro Eccleſiæ utilitate licet agere, ſine procuratione.
51 Imperator. & ſupremi principes, ſunt advocati Eccleſiarum, & monaſteriorum habent ius interveniendi in cauſis eorum frequenter ſic intervenerunt 52.53.
54 Eccleſiaſtica, & temporalis iuriſdictio, ſe invicem iuvant.
55 Diverſi Principes, laudabiliter voluerunt habere notitiam morum Monachorum.
56 Clerici & Regulares in ſuis gravaminibus, poſſunt recurrere ad principem.
58 Ita cavetur legibus Luſitaniæ, & de hoc exempla ibid.
57 Talis recurſus, dicitur, appellatio de abuſu.
59 Eius iuſtitia aſſeritur 61 & 62.
60 Ante eiuſmodi appellationē quid faciēdū.
63 Laici peccant eam admittendo indebitè, & de hoc exempla remiſſivè. 64

CArdin. *in clem.* 1. *de vit. & bon cler.* enumerat. 14. privilegia ſtatus Clericalis, & Clericorum. Quæ item ex Zenſel. & Afflict. refert Franc. *eod.* Et poſt ipſos Aufrer. *in Clem ut clericorum de off. ord.* Joan. Andr. & Dominic. *in c unic. de cler. coniug. in 6.* Angel. *in ſum. v. clericus n.* 14. Sylv. *eod. v. n* 5. §. 1. & Armil. *eod. v. num.* 29. Sed Joan. Ant. de Nigr. *in extr. unic. de vit & bon. cler.* ad 42. recenſet, quorum hæc ſunt ſcitu magis neceſſaria, cætera enim coincidunt cum Privilegiis militum, vel nobilium, de quibus nos in ſequentibus 1

Primum eſt quòd Clerici, ſunt de populo, & communitate, ſeu cives locorum in quibus habent beneficia. *c. princ.* 23 *q.* 5. *c. accedens.* 2. *ut lit nova cont.* Gemin. *c. ſi ſententia de ſent. ex* Ancar. *eod. & conſ.* 340 Bald. *l.* 1. *ff. de off. præf. urb.* Oldrad. *conſ.* 32. & Alex. *conſil.* 41. *volum* 7. Unde Jo Andr. *c. fin. de off. del. in 6.* ait. quòd privilegium conceſſum diſtrictualibus, extenditur ad Clericos. Et ſimiliter quòd ſtatutum, illos comprehendit, ſi offert commodum. Et Oldrad. cit. univerſaliter ait, poſſe eos uti, & frui omnibus juribus, commodis, & Privilegiis, quibus fruuntur homines univerſitatis, in qua habitant, ſicut & Eccleſia dicitur eſſe de corpore civitatis, in

Margin numbers: 2 (Primum), 3 (Unde Jo Andr.), 4 (Clericos. Et ſimiliter), 5 (commodis,)

Digitized by Google

6 in qua extructa eſt, ut notat Bald. *cap. 1. de eo qui arm. bell. in uſib. feud.* Cùm tamen ſecus ſit in odioſis, in quibus nunquam nomine civium veniunt. Unde Feder. de ſen. *conſ* 70. & Caſtren. *conſ. 175. lib 3.* dicunt quòd interdicta v.g. civitate, aut ejus populo, non cenſentur interdicti Clerici &
7 ſic de cæteris Quæ omnia per proportionem, habent locum in Regularibus.

8 Secundum Privilegium eſt, quod vocatur Canonis, puta canonis *ſi quis ſuadente* 17. *q.* 4. Qui eſt Innoc. Et in quo adæquatis Monachis cum Clericis ſic loquitur: *Si quis ſuadente diabolo, huius ſacrilegii vitiũ, vel crimen incurrerit, quòd in Clericum vel Monachum violentas manus injecerit, anathematis vinculo ſubiaceat. & nullus Epiſcoporum præſumat, illum abſolvere, niſi mortis urgente periculo, donec Apoſtolico conſpectui præſentetur, & maius mandatum ſuſcipiat.* Eſt autem hoc privilegium ſolemne, pro ſecuritate Clericorum, & Monachorum: in eo enim prohibetur, quæcunque vis illis inferri, non tantùm per quã lædi poſſunt in corpore, ſed etiam in honore, & reverentia debita illorum ſtatui: ut ſi quis in faciem ſpueret, aquam aut lutum in caput funderet, veſtem laceraret pileum detraheret conculcandum, equitantẽ per frenum equi arreſtaret &c. in his enim & ſimilibus aliis ſemper incurritur cenſura: quia certum eſt gravem injuriam in eis cõtineri, atq; per ea caracterem clericalẽ lædi. Et incidit in pœnam, non tantùm qui horum aliquid fecerit per ſe ipſum, ſed etiã qui jub [illegible] conſulit, ratum habet, aut quovis modo cooperatur. Imò & qui non impedit, cùm poteſt & debet, ſeu ex officio, ſecundùm cõmunem doctrinam, ſeu ex ſolo charitate, dum non eſt alius qui prohibeat, ſecundùm nonnullos, non obſcuri nominis Theologos.

9 Verùm duo requiruntur, ad hoc ut cenſeatur peccatum contra hunc Canonem, & ejus privilegium, nempè primò. Ut offenſa illata ſit ſuadente diabolo, hoc eſt injuſtè, ſeu quoad ſubſtantiam quia Clericus non meruit percuti: ſeu quoad modum quia non meruit percuti tali modo v.g. calce, baculo &c. ſeu quoad quantitatem, ut ſi cum unam aut alteram plagã meruit, infligantur decem, hæc enim omnia ſunt ſemper injuſta, & conſequenter
ſuadente diabolo, attentata: ſecundò, re- 10
quiritur ut offenſa ſit ſacrilega: hoc eſt, tam gravis ſeu ignominioſa, ut judicio prudentis viri cenſeatur dignitas clericalis per illam læſa, in perſona illius cui illata eſt: ut ſi quis illi ſpuat ad faciem, aut calce percutiat, nullus eſt enim qui talia non re-
putet in gravem injuriam. Addit ſatis pro- 11
babiliter Bonac. *to. 1.* hunc qui offendit Monachum, ſacris initiatum, incurrere nõ unam, ſed duplicem cenſuram, ob duplicem irreverentiam admiſſam, ſeu offenſam, in ſtatum ac characterem Clericalem, & in ſchema Monaſticum. Et ita videtur poſſe inferri ex ipſo textu Canonis, in quo exprimuntur Clericus, & Monachus quaſi diverſi, ſicut ſunt de facto.

Secundùm. Privil. eſt quod dicitur fori, & conſiſtit in duobus, nempè quod Clerici non tenentur legibus ſæcularibus, niſi ex æquitate naturali, non autem vi coactiva, aut Laici. Et quod non tenentur reſpondere in judicio coram judice Laico pro quavis cauſa, ſeu civili ſeu criminali. (a) De quo *in cap. ſi diligenti. de for. comp. cap. Clerici cap. ai ſi Clerici. de iu-*

(a) Ex umbra huius Privilegii reſtat apud Gallos quamvis in eorum concilijs frequẽter innovatum ſit ut in Areli. 2. Canone 31. Aurel. 4. Can. 20 Antiſiod. Can. 43. Matiſcõ. 1. Can. 7. & 2. Can. 10. Pariſ. 5. Can. 4. Remenſe Subdiacon. rege Can. 6. Vide ep. 8. Nicol. 1. Papæ ad Mich. Imper. apud. Baron. t. 10. an. 865. n. 88. & 59.

dic.

dic.c.cum non ab homine eod.& auth. ſtatui-
mus C. de ep. & Cler. Unde ſi aliquis citetur
ad tribunal judicis Laici, non tenetur,
pro declinatoria comparere ſecundùm
13 Jul.Clar. *l.2.ſent. q.36.* pro quo facit *c.ſigni-*
fi.aſti.de for.comp.& l.omnes. C. de ep. &
Cler. Cum *novel.83.& 123.* Et tali caſu non
14 modo non poteſt dici contumax, ut mo-
net Gram. *deciſ.29.* Quin potius cauſa ca-
dit qui ipſum in jus vocavit per *auth ſta-*
15 *tuimus C.de ep.& Cler.* Ubi Caſtr.&Zaba.
conſ.59. Et ſi judex inquiſivit, vel proceſ-
ſum formavit, ipſo jure, eſt nullus, ut inter
alios notat Rolland à Valle *lib. 1. conſ. 4.*
Et ſimiliter ſentẽtia inde ſecuta (etiã abſo-
lutoria) ut monet Poſtilla ad Barth. *lib. 1.*
conſ.225.cap.in Clericorum.11.q.3.
16 Fallit tamen 1. ſi judex jam cœperat co-
gnoſcere, antequam Clericus tonſurare-
tur, quia cùm non debuerit admitti ad
Clerum, & judex eſſet prius in poſſeſſione,
Eccleſia non vult cum ejus injuria favere
17 fraudi hominis. Aut ſecundò ſi aſſumpſit
Clericatum poſt perpetratum delictum:
quia licèt cenſerit manus judicis Laici, pro
ſua perſona, non tamen pro ſuis bonis, &
quantum ad intereſſe civile: pro quo po-
terit judex Laicus contra ipſum agere. Pa-
nor. *cap.cum Eccleſias.de off ord.* Cancer. *p.*
2.var.cap.2 n.133. Et cõmuniter alij in *c.*
admonere 25.quæſt.2.cap. propoſuiſti de for.
18 *comp.& l.ſi quis poſtea.ff de iud.*
Quo verò jure hoc Privilegium com-
petat Clericis, & ſint exempti à foro ſæ-
culari controvertitur admodum à DD.
Mihi autem magis placent, qui dicunt, id
eis Divino jure datum. (*b*) Quantùm
verò ad leges, per quas videtur Impera-
tor id ſancire, ſic debent intelligi: non
quòd Imperator, hoc jus conſtituat, ſed
conſtitutum declaret, demonſtret, & illi
ſe conformare decernat ita Bald. *auth. ſta-*
tuimus C.de Ep.& Cler. Alex. *lib.1. conſ. 8.*
Roll. à Vall. *lib.1.conſ.4.* & plures alij.
Unde & Barbat. *in c. at ſi Clerici, de iu-* 19
dic. Cardin. *c. vergentis. de hæret* Albertin. *c.*
quoniam.eod in 6 Abb. *eod.* Laudun. *clem.* 20
paſtoralis de re iud. Eleaſar. *eod.* Alberi. de
Roſat. *l. quiſquis ff. ad l. iul. ma* Bald. *l.data*
opera.eod qui accuſ. non poſſ. & l. nihil. eod.
de manu. vind. Lopez. *in pract. crim. cap.121.*
Conrad. Lancel. *in temp. lib.1.c 1.§.4.v.27*
Gramat *deciſ.24.* Roll. à Vall. *lib.1. conſil.*
4. Bellam. *conſil.15.* Oldrad. *conſil.43.* Lud.
Bologn *in comp. privil bonon.* Martha *de*
iuriſd.p.4.caſu 133.& 13 . Marchin. *de Sa-*
cram.ord.tr.2 p.2.c.15.diff.12.& alii docẽt,
non poſſe unquam Clericum eſſe reum
Majeſtatis in principem temporalem, quia
hoc crimen non incurritur, niſi à ſubditis.
Et licèt contrarium videatur innui in *cap.*
ſi quis Laicus 22.quæſt.5.& in §.rurſus.clem.
Paſtor.de re iud (*c*) Reſpond.tamen quoad
cap ſi quis eſſe paleam: atque adeò mino-
ris authoritatis. Quantum verò ad *§.rur-*
ſus illum eſſe intelligendum, non genera-
liter, de quacunque perſona, quæ ha-
beat aut accipit domicilium, in terris ali-
cujus Principis temporalis: ſed quæ ac-
cipiendo, ſit illi ſubdita, quod non con-
tingit in Clericis. Volunt quidem ali-
qui (ut Barbat.) illum utrumque locum 21
intelligi de Clerico tenente Feudum, ra-
tione cujus ſit ſubditus: atque ideò ob-
noxius Majeſtatis, ſed neque hoc ſenſu il-
lis ego conſentio: nam per receptionem
Feudi, non ſit quis abſolutè ſubdi-
tus

(*b*) *Gloſſ.c.ſi imperat d.10. Dominic.c.niſi id.4 Abb.c. Eccleſia de conſ. Coſta eod. 19. Boſib.in rubr.de iudic. Cardin c.per pendin.9 de ſen.ex Imol.Clem.1.de off. ord. Aufrer. & Laudun. eod. Innoc.*

(*c*) *In concil. clarem ſub Urb.II. ſtatutũ fuit ne Epiſcopus vel Sacerdos Regi, vel alicui Laico, in manibus, ligium, vel fidelitatẽ faciat.*

Digitized by Google

tus,ſaltem quoad perſonam. Et cùm crimen Majeſtatis non poſſit incurri, niſi à ſubditis: & Clerici ſint maximè exempti, & liberi quoad ſuas perſonas, relinquitur nec eos qui tenent feudum à ſuo Principe, poſſe in hoc crimen incidere.

22 Quidquid autem ſit de hac difficultate admodùm odioſa Certè jam aliter & aliter ſervatur in ſingulis dynaſtiis, & ſeu juſtè, ſeu injuſtè, vix jam umbra privilegii hujus illuſtris, & exemptionis fori, relinquitur
23 Clericis & Regularibus de jure verò amittitur privilegiũ in caſib⁹ quos notat Gloſſ. *c ad abolendã de hæret*. Pan. *c. ut ſi Clerici de jud. & cap pervenimus de ſent Ex.* Et alii Canoniſtæ *n. 1 de homicid. in 6.* cũ Bald. Barth. & Angel. *l. non adeo minus C. de acc.*

24 *Quartum* Privileg. eſt. Quòd Clerici ſint exempti ab omnibus muneribus perſonalibus cujuſcunque ſint ſpeciei *can. Eccleſiarum 12. quæſt. 2. can. generaliter 16 qu. 1. cap. Sacerdotibus & cap. ſed nec procuratio-*
25 *nis ne Cler. vel mon. l. omnes l. Presbyteros & l. placet C. de Epiſc. & Cler.* Fallit ubi Laici
26 non ſufficiunt, ut in obſidione civitatis. *c. pervenit de imm. Eccl.* Judicare tamen de neceſſitate, & occaſione illius obligare Clericos, non ſpectat ad Magiſtratum ſæcularem ſed ad Epiſcopum, vel Clerum totum *cap. non minùs eod.* ubi Gloſſ. & DD. communiter Card. *Clem. 1. de vit. & hon. Cler.* Et Caſtr. *lib. 2. conſ. 423.*

27 *Quintum.* Quòd in neceſſitate non poſſint diſtrahi à Patre, ut leges Civiles permittunt, de aliis liberis, qui non ſint Clerici *l. 2. C de Patr. qui fil. diſtr.*

28 *Sextum.* Quòd poſſint vendicare rem conceſſam ſuæ Eccleſiæ ante traditionem, *cap. ex litteris de conſuet.*

29 *Septimum.* Quòd illorum bona non poſſint collectari ad gabellas, tributa, aut qualvis præſtationes obligari *can. tributum & ſeq. 23. quæſt. 8. c. non minùs & c. adverſus de Immun. Eccl. cap. 1. de cenſibus capit. quamquam eod. in 6. c. 1. de im. Eccl. in 6. leg. unic. de cenſ. & ſancimus C. de ſacroſ. Eccl.* Sed jam vix certi poteſt aliquid dici pro explicatione hujus privilegii, cùm non ſcio quo facto aliter, & aliter ubique ſervetur. Quem autem non piguerit, noſtras has 30
lucubrationes evolvere, huic ego ſummariam diſtinctionẽ propono & dico, quòd quantùm ad bona data Eccleſiis & Monaſteriis pro dote, in prima fundatione, hæc ſine dubio ſunt exempta à tributis, & quibuſvis præſtationibus per jura allegata. Niſi quando agitur vel de commodo, quod immediatè reſpicit Eccleſiam, & Clericos, ut docet Abbas. *cap. non minùs cit.* Aut certè æque principaliter ac Laicos, ut pro via publica, fontibus & ſimilibus operibus, ſecundùm eundẽ Abb. *eod.* Sylv. *v. immunitas 1. n. 20.* Laym. *in Theol. mor. l. 4.* 31
tr. 9. c. 6. & Legiſtas *in l. ad inſtructiones C. de ſacroſ. Eccl.* Quãvis id non ſervetur in civitatib⁹ melius moratis, quia lex illa corrigitur poſteriorẽ auth. *itẽ nulla communitas C. de Ep. & Cler.* Vel denique quando Laicorum facultates non ſufficiunt juxta *c. cit. non minùs,* & doctrinam Martil. *in c. 2. ſi Clerici judic.* & Rom. *l. ſi. vero ff. ſol. matr.*

At quantùm ad bona ſucceſſivè acquiſita, ab Eccleſiis & Monaſteriis, hæc non 32
poſſunt dici exempta, quia ſive titulo donationis, ſive emptionis, illa acquiſierint, non potuerunt acquirere nec modò tenere aliter quàm tenebant Laici, à quibus illa acquiſierunt: ſicut illi non potuerunt dare, aut vendere poſſidenda aliter, 33
quàm ipſi poſſidebant. Atqui jura Regni omnia bona ſunt obnoxia tributis. *c. 1. de cenſ. in fine & l. Imperatores ff. de publ* Imò quaſi jure pignoris, pro ipſis obligata *l. 1. in quibus cauſ. pign. & l. 1. Cod. ſi propter pub.*

Digitized by Google

acquirit illud, ſed potiùs econtra fundus fit Monaſterii ædificati, nec poteſt ampliùs ad profanos uſus reduci, ita cum communi Calder. *conſ.*451 quòd eſt 5. *de rel. dom.*Et Tuſch *v. Eccleſia concl.*22.

40 *Vndecimum* eſt quod vocatur Aſili,*can. reum & ſeq* 17.*q*.4.*extrav. de imm Eccl.* Et in *C. de his qui ad ſtat. conſ.*Et *l. præſenti Cod. de his qui ad Eccl. conſ.* (*a*)Et conſiſtit in tri-
41 bus ſcilicet *primò* quòd reus qui ad Eccleſiam vel Monaſterium fugit, nō poteſt invitus invitovè Prælato illius inde extrahi. *can. quiſquis* 17 *q*.4. *ſecundò*, quòd quā liu re moratur, non poteſt judex Laicus impedire, quominus neceſſaria ad ipſum deferantur in cibis, veſtibus, & aliis ſimilibus, nec ſententiā ſanguinis contra ipſum ferre *c. nullus Epiſcopus ead. q. & c. inter alia de imm. Eccleſ.* *Tertiò.* Quòd poſtquam de Eccleſia exivit, non poteſt judex formare proceſſum contra ipſum Gloſſ.*c. cit. reum* Hoſt. & Archid *eodē* Panor. *c. inter alia de imm. Eccleſ.* Oldrad. *conſ.* 154. Angel. *v. immunitas n.*15. Aſor. *p*.2.*l*.9. *q*.12 Et Ratio horum ōnium eſt, quia Eccleſiæ, & Monaſteria ſunt exempta à judice Laico: eſſe autē exemptum à judice, & eſſe extra ejus territoriū, æqualia ſunt, ut docent Ancar. Gemin. & Franc. *c*.1.*de conſt.* Gonſalv. *ad reg 8. cancell.* Gloſſ. 43. Barboſ. *de off. & pot. Ep. p*.3.*al.*80. Cokier *de iuriſd in exēpt. p*.2. *q*.1. Henriq. *l*.7.*c*.15. De quo & plures Rotæ deciſ. ferantur. Atqui non poteſt judex exercere juriſdictionem in eum, qui exiſtit extra cujus territorium, ergo nec in eum qui exiſtit in Eccleſia, vel Monaſterio.

42 Et hoc favore Aſili gaudent omnes, qui ſic ad Eccleſiam vel Monaſterium refugiunt etiam excomunicatus ſecundum Angel. *v. immunitas n.* 10. & Clār. *in pra.* §.*fin. qu.*30.*n.* 18. Judæus ait infidelis ut ait Boer. *deciſ.*110.*n*.4. Sylv. *v. immunit.* 3. *n*.3. & Auſon. *in ſum.* Dian. *eod. v.* ubi refert ita declaratum à S. Cong. Et ſic non eſt audiendus Angel. *cit loco num.* 12. contrarium aſſerens. Etiam ille quem miniſtri juſtitiæ jam inſequuntur rapiendum, ut notat Clār. *cit. num.*19 Etiam ille qui jam captus de manibus illorum aufugit. Jaſ. *l. plerią, ff. de in ius voc.* Etiam ille, qui de carcere. Clar. *n* 19.*cit.* Ac demum ille qui damnatus de manibus carnificis fugit, dum ad patibulum ducitur. Clar. *quæſt* 30. *cit. nu.* 22. *& qu.*98 *in initio.* Quæ omnia locum habent reſpectu Monaſterii ubi nomine 43
Monaſterii quoad hanc materiam intelligitur non Eccleſia tantùm, ſed etiam hortus, coquina, cellaria, priſtinum, ac generaliter omnes officinæ, omniaq; loca intra ambitu murorum comprehenſa. Gloſſ. *cap*.1.*de privil. in* 6 Alex *lib.* 7. *conſ.* 145. Tuſch. *v Eccl. concl.*9. Laym. *in Theol. mor. lib*.4.*cap.* 5. Auſon. *in ſum. Dian. v. immunitas* & plures alii.

Fallit tamen & privilegio non eſt locus, quando agitur non criminaliter, & 44
ad pœnam corporalem, ſed civiliter pro intereſſe civili, quia licèt reus fugerit ad Eccleſiam, & inde non poſſit extrahi, poteſt tamen judex procedere contra ipſum pro reparatione damnorum quæ intulit, Eccleſia enim non dat Aſili favorem bonis, ſed membris & vitæ rei ad illam confugientis, Imò quia judex Eccleſiaſticus non imponit pœnam ſanguinis, poteſt ſemper extrahere reum de Eccleſia ad alias pœnas, ſecundùm Inocent. *cap. inter alia de imm. Eccl* Laudun. *Clem. 1. ū ſecundū de penit.* Angel. Armill. Portel. *v. immunitas*, & Sylv. *eod. v.* 3. Quod tamē negat Boet.

(a) *In Gallia ægrè & raro admodùm deferetur huic privilegio, quamvis nullibi fuerit tam frequenter renovatum, ut patet ex Conc.* 2. *Arelat. can.*30. *Arauſic.*1. *can.*5 *Epaon.*39. *Aurelian.*1.4. *&* 5. *can.*1.2.3.21. *&* 22. *Mariscon.*2. *can.*8. *Remenſi ſub Dagoberti. Rege can.*7. *& Capit. Caroli Magni additis ad ll. Italicas. c.*3.

Digitized by Google

epon.in *c.cit.inter alia.* Et ita ſtatuitur in Conc.Ilerd.cujus canon habetur in *c.null° Clericorũ 17.qu.*4.In criminalibus verò de jure antiquo ſunt plures caſus,in quibus ſimiliter negabatur Aſilus cõfugientibus ad Eccleſiam,ſed jure novo ex conſtit. Greg.
45 XIV.quæ incipit: *Cum alias,* promulgata An.1591. ſunt tantùm VIII. puta in caſu Hæreſis, Majeſtatis in perſonâ Principis, Homicidii vel mutilationis factæ in Eccleſia,Homicidii proditorii, ſeu ſimulatâ amicitiâ facti. Si reus ſit Aſſaſinus. Si latro publicus Si graſſator viarũ, & ſi populator agrorũ.Quibus deinde an 1632 die 3. Dec.S.Card.Cong addidit tres alias ſpecies homicidii,nẽpe illud quòd procurator cum veneno Aut ſi mulier malis artibus, abortum ſibi procurat, vel natum infantẽ occidit. Barboſ.*in collect.Bull.v homicida & v.immunitas.*Farinac.*de immun.n* 142. & Franc.Leone *in theſau.for.Eccl.p.*1.*c.*13.

46 Quòd ſi de aliquo caſu dubitetur, & an reus qui fugit ad Eccleſiam,debeat fui immunitate: tunc ſi talis Eccleſia eſt exempta,extrahetur ab illius Prælato & ſervabitur in ejus carcere, donec ipſe pronuntiaverit. Sed ſi Eccleſia nõ eſt exempta,erit recurrendum ad viciniorem Epiſcopum, non ad proprium illius Prælatum pro cognitione caſus, & declaratione facienda, quia excitata conſt. Greg.XIV. nullus Epiſcopo inferior.poteſt privare aliquẽ immunitate Eccleſiaſtica, vel dare licentiam
47 extrahendi reum ab Eccleſia.Ubi verò de caſu conſtat,& reum nõ gaudere imunitate.Boet.epon.in *c.inter alia de im.Eccl.* & quos *ibi* citat Panor,Cign.& Barth dant judici laico poteſtatẽ illum extrahẽdi abſq; alia cujuſquã requiſitione, ſed ego puto etiam hoc caſu Prælatum Eccleſiæ debere intervenire propter fundamentum in initiò poſitum,quia Eccleſia non eſt territorio judicis laici. Nullus autem judex poteſt agere in alieno irrequiſita licentiâ.

Duodecim. Privilegium,quòd Regulares habent commune cum Clericis, eſt quòd 48
eorum Eccleſiæ reputantur collegiatæ. Quòd tamen venit intelligendum ſolum in favoribus, non item in odioſis & oneribus.Unde v.g.licèt Rubricæ Miſſalis velint ut cantentur duæ Miſſæ in Eccleſiis 49
collegiatis in diebus Quadrageſimæ, & Vigiliis;in quibus occurrit Feſtum 12. Lectionum. Id venit intelligendum de collegiatis ſæcularibus,non de regularibus,& ſic de cæteris. Quod ego extendo etiam ad illas Regularium Eccleſias, quarum Prælati habent territorium, & juriſdictionem Epiſcopalem in eo. Illæ enim non mutant ſtatum,& conſequenter reputantur ſemper regulares, atque ideo jure regularium ſunt cenſendæ.

Trediceſimum. Quòd fas eſt cuilibet agere in eorum utilitatem, etiam ſine ſpeciali 50
procuratione, nec in tali caſu admittatur exceptio: *Nihil tua intereſt.* Ita Joan.de Anag.*conſil.*30.& Abb.*lib.*1.*conſ* 32.

Decimumquartũ (a) Quòd habeant Im- 51
pe-

(a) *Non aliter Deo noſtro rectè poteſt regalis devotio famulari, niſi providentia ejus Eccleſiaſticorum Ordinum ſervetur integritas Pelag. II. Papa epiſt.*11.*ad Childebert.Regem. Principes ſæculi, nonnunquam,intra Eccleſiam poteſtatis adepta culmina tenent,ut per eandem poteſtatem diſciplinam Eccleſiaſticam muniant Concil.* 6. *Pariſ. lib.*1.*cap.*2. *Ordo Eccleſiaſticus, & Canonica forma, atq; Monaſtica Religio ſæpè cum minus Religioſos Principes habuit,titubavit,& bene collabens deperijt; Et iterum cùm devotos,& in Dei zelo ferventes Principes accipere meruit, reſurrectione quadam revixit, & vigorem recepit Concil. celebratum ad Theodonis villam tempore Sergij II. Papa c.* 4. *Regum corda divinitus inſpirata quando pro Religioſis locis ſollicitudinem gerunt,Divinitati gratia ſunt agenda & in omnibus quæ piè, Religioſeq; procurant, eorum voluntati cum omni alacritate eſt parendum Grãdi denique eſſent,ut de Sanctorum locis,pietatis affectum, & ſollicitudinis curam ſuſceperent. Nunc autem ultro ſe ad hæc peragenda præbentes,& illis eſt congratulandum,& quæ juſſerint,ſine retractatione perficiendum. Nicolaus I. Papa Epiſt.* 62.*ad univerſos Epiſc. & Principes Galliæ.*

Digitized by Google

peratorem, ſeu Principem loci ſupremum pro Advocato, & Protectore, à quo defendantur, tam in bonis, quàm perſonis, & privilegiis. Aut etiam in officio contineantur. *can. bon. d. 96. c principes cau. regum. can. adminiſtratores. 23 q. 5. & c. tributum. eod. quæſt.* 8. Corſet. *cap. grandi de ſupl. negl. prel. n. 6* Geminian. *conſ. 81.* Caſſan. *in cat. p. 5. conſ. 17.* Tuſch. *v. Eccleſia. concl. 7.* Aufrer *de poteſt ſecul. in perſ. eccl. reg. 2.* Petr, de Marcha. *lib. 2. de concord. ſacerd. & imper. c. 10. & ſeq.* Et Chaſſaing. *de priv. regul. tract, 1. cap. 1. prop. 8.*
52 Puta vel ad majorem authoritatem quando timetur, ne ipſi Prælati Eccleſiaſtici non ſint ſufficientes. *cap 1. de off. ord.* Qua ratione videmus in Codice Juſtiniani plures leges ab Eo, Theodoſio, Conſtantino, & aliis pientiſſimis Imperatoribus, circa res eccleſiaſticas latas. Vel quando ipſi Prælati eccleſiaſtici ſunt negligentes. Qua item ratione Baron. *to* 11. *Annal.* refert duos Cardinales Sed. Apoſt. Legatos in ſtatu Mediolan. dediſſe Principi laico facultatem animadvertendi in Clericos fornicarios, negligente Archiepiſcopo animadvertere. Vel quando ipſi iidem Prælati Eccleſiaſtici irrationabiliter gravant ſubditos. Qua ſimiliter ratione Urban. II. dedit poteſtatem Rogerio Comiti Calabriæ, & Siciliæ, (Regi deinde) ac ejus Succeſſoribus, ut tanquam Legati Sed Apoſt. impediant, ne executioni mandetur quidquid minùs rationabiliter pro iiſdem provinciis Papa per circumventionem diſpoſuerit. B. quæ incipit: *Quia prudentiam.* In qua fundatur Monarchiæ Siciliæ, & jus omne illius. Quam licèt multis refutare conetur Baron. *to. 11. an.* 1097.
53 *pag. 704. & ſeq.* Uſus tamen prævaluit, & ita in praxi videmus obſervari, non in Sicilia modò, ſed etiam in aliis pleriſque provinciis (ne dicam omnibus.) Et Principes temporales, ſeu eorum miniſtros univerſaliter ſe interponere, & intervenire, ubi agitur de Eccleſiarum, & Monaſteriorum conſervatione, reparatione, aut reformatione, etiam plerumque ante ullam requiſitionem. Et ita eis competere docent Gloſſ. *can. filijs. 16. q. 7. & cap cum Monaſterium. 13 de elect.* Guiliel. Ben. *in cap. Raynutius. de teſt. ſect. 2. num. 34. & ſeq.* 54
Aufrer. *loco ſupra cit.* & alij Scribentes in *l. ſi in aliquam. ff. de off proconſ. & l. hæreditatis. de pet. hæred.* De quo abundè ſuppetunt exempla in omni ſæculo, & provincia orbis Chriſtiani. Quin etiam an. 742. In Concil. Germanico ſub S. Bonifacio Archiep. Mogunt. Sed Apoſt. Legato. & Carolomanno Principe ita fuit ſancitum his verbis: *Decrevimus quoq; ut ſecundùm canones unuſquiſq; Epiſcopus in ſua parochia ſollicitudinem gerat, adiuvante Graphione, qui defenſor Eccleſiæ eius eſt.* Graphionē enim, officialem Principis interpretatur Baron. *ad can. cit. to. 9.* Et rurſus in Concil. II. Aquiſgran. celebrato an. 836. *tit. de vita & doctr. infer. ord. can. 15.* Cùm fuiſſent aliqua ordinata in utilitatem Monaſteriorum, & manutentionem obſervantiæ, eorum executio fuit delegata *Miſſis Dominicis*, hoc eſt officiariis regiis. Quod iterum an. 853 factum eſt id Concil. II. Sueſſion. ſub Carolo Calvo. Ac rurſus an. 881. in Concil. celebrato ad S. Macram in Diœceſi Rhē. *cap. 4.* Statutum fuit ut ſimul cum Epiſcopo cujuſque Diœceſis, Miſſi regii *viſitarent Monaſteria, & ordinarent, quæ forent in eis neceſſaria, ſeu quoad mores, ſeu quoad ædificia.* Et etiamnum ita ſervatur in Bavaria, ubi S. Ducis officiales luſtrant Monaſteria, & ædificiorum, ac temporalium adminiſtrationis rationem exigunt.

Nam poteſtas, & juriſdictio Eccleſiaſtica, & temporalis ſic ſe habent ad invicem ut licèt ſint omnino diſtinctæ, una

Digitized by Google

tamen plerumq; indiget, juvatur aut ſuppletur ab alia. *can quoniam. d. 10. c. Princip. & ſeq. 23. q. 5. & c. 1. de offic. ord.* Ubi ita docet Gloſſa, quam ſequuntur Joan. Quint. Hæduus in *c. novit. de iudic.* Jac. Rebuff. *l. univerſi. 2. C. de fund. rei priv.* Conr. Lancell. *in temp. om. iud. l. 1. c. 1 §. 3. v. ſecundo iuxta. & §. 4. v. decimo quarto.* Et plures alij. Unde Iſidor. *Sæpe per Regnum terrenum cæleſte Regnum proficit.* Ad quod reſpexiſſe videtur Six. Papa *in epiſt. ad Ioan. Antioch.* cùm dixit: *Regem cæleſtē fœderatos habere Reges terrarum.* Nempe ut defendant &
55 manuteneant perſonas Eccleſiaſticas & Religioſas in ſuis juribus, & officiis debitis, de quo Petr. Diac. Lotharium Imperatorē plurimùm cōmendat *in Chron. Caſſ. l. 4. c. 125.* ubi refert, quòd cùm is ad Monaſt. Caſſinenſe veniſſet, *Quamdiu in eo re-*
56 *moratus eſt, ita omnes officinas eſt, ita omnes officinas Monaſterii, ac ſi Abbas vel Decanus circuibat, ſcire cupiens. quomodo quiſq; ſub B. Benedicti magiſterio viveret.* Et S. Stephanum primum Regem Hung Baron *to. 15. annal. p. 15.* de quo ex Cartuicio *in eius vita* refert. quòd *Monachorum vitam, & converſationem modò per ſeipſum, modò per alios accuratè inveſtigans, deſides arguebat, alacres & vigiles charos habebat.*

57 Et in conſequentiam hujus juris, quod habent ſupremi Principes, ut Clerici, ita & Regulares poſſunt ad eos appellare & recurrere, quando impetuntur & injuſtè gravantur, non ſolùm à perſonis laicis, ſed etiam quando ab Eccleſiaſticis, aut ſuis ipſorum ſuperioribus, ſeu immediatis, ſeu majoribus, (a) Nam quidem in omnibus cauſis, aut quavis occaſione. Sed quando ab illis tractantur, ſeu ipſi diſponunt in Monaſterio, aliquid contra ſuam Regulam, regularia Inſtituta, ſacros canones, ſeu Leges cōmuniter receptas Et generaliter, quando ſua poteſtate abutuntur in perniciē ſubditorum; Unde dictus eſt hic recurſus appellatio de abuſu. Nam *Epiſcopale iudicium nihil obeſt ab Imperatore poſtulare can. ſi quis Clericus* 11. q. 1. Unde in legibus Luſitaniæ *l. 1. tit. 9. §.* 1. Poſtquā Rex prohibuit, ne Judices laici 58
recipiant querelas de rebus ſpectantibus ad Eccleſiaſticos, ſic ſubdit: *Salvo, quando ſe aggravarer, de notitia oppreſaon, ou força, que ſe lhas faça, ou de ſe lhas non guardar, o direito natural, porgue, reſtes caſos. Nos como Rey, e Sennor temos obrigaçaon, de acodir a noſſos vaſſalos.* Et hac ratione *Act* 25. Apoſt. impetitus à Judæis & Sacerdotibus appellavit ad Cæſarem (etiam gentilē hominē) Et rurſus *Act.* 23. Cùm didiciſſet inſidias ſibi paratas item à Judæis, accepit ſecuritatem à tribuno, ſimiliter gentili, cū tamen omnis eſſet cum Sacerdotibus ejus difficultas, de lege, & aliis materiis Eccleſiaſticis. In quem modum Bleynian. *ſupr. cit. loco.* refert de Monachis Bernayenſibus, in Diœceſi Lexon. in Normandia, quòd cùm ſortiti fuiſſent Abbatē auſteriorem, & de eo conqueſti apud Curiā ſupremam Rothomag. eam diſtrictè inhibuiſſe Abbati, ſævire in Monachos.

Nec refert, quòd aliqua Concilia, (b) videantur adverſari huic doctrinæ. Neque 59
quod aliqui Doctores damnant ejuſmodi recurſum ad judices laicos, dicentes hunc caſu contineri in 15. & 16 Bullæ Cœnæ Domini. Nam ſi Reges habent jus illud, ut poſſit ad illos appellari, modo ſu-

(a) *Fabr. Bleynian. in theor benef. lib. 5. tit. de m. a. & mi. benef. Portel. v appellatio in addit. Rodriq. in ſum. to. 1. c. 155. Lamas in Meth. p. 1.*

b) *Tajen. 1. can. 5. Agatenſe can. 48. Venet. can. 9. Aurel. 3. can. 20. Arelat. 2. can. 20. Andegav. can. 1. Pariſ. 5. can. 3. Cabilon. ſub Clodov. II. Reg. can 15. Et can. 55. inter capitularia Adriani Papæ. Et c. 28. lib. 1. capit. Imper. Aragon. 2. 2. q. 69. a. 3 Lay. l. 4. tr. 9 c. 4. Mirād de Ord. jud. q. 29. a. 4. Peyr. t. 1 de ſubd relig q. 1. c. 20. Salgado de reg. protect. p. 1. c. 2.*

prà

Digitized by Google

prà explicato, cadit objectio. Si autem eis negatur. *Reſpond.* quantùm ad Concilia, & alia Jura illis ſimilia, hæc loqui de appellatione propriè dicta, & prohibere ne appelletur ad Magiſtratum ſæcularẽ à Prælato Eccleſiaſtico, quaſi ad ejus Superiorem, aut ad eum pertineat cognoſcere de negotiis Eccleſiaſticis, & Regularibus. Nõ autem de impropriè dicta appellatione, quæ fit per modum recurſus ad implorandam protectionem, contra injuſtum gravamen, hoc enim eſt juris naturæ. Et ſi licèt in tali caſu quẽmcunque in ſuam opẽ in vocare, à fortiori Regem ſeu eius Miniſtros. Et ſimiliter, ſi permittitur, imò mandatur cuilibet dè populo, ut defendat proximum ab injuſto aggreſſore, ut injuriam ab eo avertat. *cap. non inferenda. 23. q. 3.* Ubi Gloſſ. *&* §. 1 *eod. quaſt.* 8. Coſta *cap. dilecto. de ſent ex. in 6.* Gloſſ *l. ut vim ff. de iuſt. & iure.* Barth. *eod. Et l ſi quis in ſervitute de furt.* Cign. *l.* 1. *C. unde vi.* Angel. *v. defenſio. & v homicidium* 3. Et Sylv. *v. bellum.* 2. A fortiori id dicemus eſſe licitum Regi & ejus Officialibus. Quod verò obiicitur de Bul. Cœnæ Dñi. *Reſpond.* in ea quidem excommunicari impedientes judicem Eccleſiaſticum exercentem ſuã juriſdictionẽ. At cùm jura Eccleſiaſtica & leges Regularium nihil clament niſi iuſtitiam, pietatem, manſuetudinem, charitatẽ &c. Certè Prælatus Eccleſiaſticus ſeu Regularis non poteſt dici exercere iuriſdictionẽ Eccleſiaſticam, qui in perniciem ſubditorum abutitur percepta poteſtate Neq; ſimiliter qui eum prohibet opprimere ſubditos, poteſt dici impedire juſtitiã Eccleſiaſticã, ſed reſiſtere nequitiæ & improbitati hominis privati, velanti ſuam malitiã, ſpecioſo juſtitiæ pallio. Unde in Bul. non excomunicãtur ſimpliciter impediẽtes judicẽ Eccleſiaſticum exercentem juriſdictionem ſuã, ſed impedientes exercentem juriſdictionem, *prout Concilia & Canones permittunt.*

Dices, hîc excedi moderamen juſtæ, & licitæ defenſionis, eò quòd recurrendo ad Regem propalantur defectus Religionis, fama Prælati denigratur. &c. *Reſpond.* Religioſum qui injuſtè opprimitur à ſuo Prælato, inducendũ primò eſſe ad humilitatem, & induendam manſuetudinẽ Chriſti, qui *tanquam ovis ad occiſionem ductus eſt, & non aperuit os ſuum.* Aut juxta *decret.* 2. *Anacl. Papa, debere eum convenire ſuũ Superiorẽ charitatis ſtudio, ut familiari colloquio cõmonitus, ea ſanet quæ ſananda ſunt, & charitative emẽdet, quæ iuſtè emendanda cognoverit* Aut juxta can. 2. Adriani Papæ (*inter eius capitularia*) & 17. concil. 5. Aurelian. per alios ſapientes fratres, ſuam innocentiam illi repræſentare. Aut juxta can. cõcil. Antioch. de quo *in c ſi quis à propriis* 21. *qu.* 5. appellare ad Superiores majores ſui Ordinis At ſi ille non eſt ſatis fortis animi, ut queat imitari agnum occiſum, & aliàs Superior ſit præoccupatus propriis paſſionibus, aut adulatorum ſuſurrationibus, vel ſi malitioſè impedit appellantem ad Superiores majores, aut ipſos prævenit, & præimbuit, aut ſi (ut non rarò contingit) manus manum fricat, & intra Monaſteriũ, & intra Ordinẽ. Certè non video, cur non poſſit oppreſſus appellare Regem ſeu ejus Curiam. Qua eripiat inopẽ de manu fortiorum ejus. Neque cur is teneatur curare famam ſui Prælati aut ſuorum fratrum, qui ipſi ſuã illi tollunt, & injuſta oppreſſione animam de corpore excutere quærunt. 60 61

Triſte eſt (fateor) & durum ſecreta Religionis prodere, & de his homines laicos cognoſcere, ſed triſtius & durius, hominem qui relictis omnibus, omniq; ſpe humana depoſita, Religionem ingreſſus eſt, eos in ea perſecutores pati, & ſuæ ſalutis inimi-

Digitized by Google

inimicos,quos ad eam adjutores deberet
62 habere.Unde neceſſe fuit hunc recurſum ad Magiſtrarum ſæcularem contra tales abuſus permittere tanquam minus malũ in majorum remedium. Atque ideo ut cũ Joan, Quint. Hæduo loquar: *Dolendũ,non de hac lege,& conſuetudine,ſed quod talẽ legem,ſimileſq; alias meruimus.* Et magis ſtupẽdũ, nõnullos Prælatos regulares ita parùm moderatos eſſe in ſuo regimine, ita exceſſibus inſueviſſe,ut nec ab his temperare acquieſcant, licèt ſciant, venturos ad notitiam publicã,&cum ſui honoris ſuiq; Ordinis diſpendio,à Laicis reformandos. Unde ipſi dicendi ſunt potiùs authores ſcandalorũ,& ſui honoris prodi quàm eorum fratres appellantes ab eorũ oppreſſione,& ſuam defenſionem quærentes,non eorũ infamiã,quamvis fortè inde reſultet.

63 Laici tamen interdum peccant graviter in ſuſceptione, & cognitione ejuſmodi cauſarum. Quando nimirum indebitè eas ſuſcipiunt,&fovent. Quando non cũ charitate cõponunt,&definiunt. Quãdo inde emungunt à Monaſteriis pecunias, ſuis juribus & beneficiis ea ſpoliant &c. Unde
64 legimus multas familias fuiſſe à Deo extinctas,Reges ſoliis exturbatos & Provincias cladibus attritas,quod Laici plùs,vel aliter quàm par fuit,negotiis ſe Eccleſiaſticis,& Regularibus miſcuerint, quamvis ſemper ſpecioſo juſtitiæ, & Religionis prætextu. Nã neque fuit alius, quàm Religionis obtentus, cũ calcitrantibus bobus arcã dein geſtantibus,eam ad caſum inclinatam, ne corrueret Oza tetigit, qui tamen ob præſumptionẽ percuſſus à Deo,interiit. Vide can.9. & 10. Concilii apud Meldas celebrati añ.845.Caroli Calvi6.Ubi Epiſcopi Galliarum ita eſſe,& allegato ipſius Ozæ exemplo lamentabiliter enarrant, & prædictum Carolum eo propoſito admonent. Vide & Baron.*tom.9.an* 836.*num.* 8. *col.* 897.*to.*11.*an.*1002.*nu.*6.*pag.*13. *& tom.*12. *ann.*1148.*num.* 47.*pag.* 176. Et Exempla quæ ibidem ſubjicit.

§. II.

De Privilegiis nobilium quibus Regulares fruuntur.

SUMMARIUM.

1 *De nobilium privilegiis diverſi ſcripſere.*
2 *Reus eſt falſi,qui ſe nobilẽ dicit, ſi non eſt.*
3 *Item & qui ſe Religioſum.*
4 *Nobilis eſt magis civis quàm alii.*
5 *Item & Clerici & Religioſi. Qui ſunt dignior pars Civitatis.ibid.*
6 *Præſumitur ſemper pro nobilitate. Et in quib.ibid.*
7 *Magis creditur nobili,quàm alteri.Quo caſu* 12. *&* 13.
8 *Suſpicio non habet locum in Religioſis,&* 9.
10 *Unicus Monachus,etiam non iuratus, eſt teſtis habilis.*
12 *Dubium an iſto tempore ita ſit.*
14 *Nobilis faciliùs admittitur ad purgationem.Item & Religioſus. ibid.*
15 *Nobilis nõ ſubiicitur pœnis vilium perſonarum. Neque tam atrocibus ibid. Nec etiam Clericus aut Regul.ibid.*
17 *Fallit in quibuſdam caſibus.*

NObilium privilegia referunt Felin. 1
cap. cùm adeo.de reſcr.& cap. ſuper eo de teſtib. Corſet. *cap.grandi, de ſupl. negl. Pral.in* 6. Matth,Steph. *in tract.de nob.lib.* 2. Bon.da Curt.*p.*5.Tiraq. & alii Horum autem præcipua, & quæ Regularibus tribuuntur,ſunt: Quòd.

*Primò.*Nemo poteſt ſe dicere nobilem, 2
qui non ſit talis,ſin autẽ,incidit in crimen falſi *l.eos.ff.de leg.corn.de fal.*Bart.*l.fin.C.de dignit.l.*12.& Tiraq.*cap* 13 *de nobil.* Quod à fortiori locum habet reſpectu Regula- 3
rium,cùm nemini liceat non modò ſe dicere Regularem, ſi non ſit, ſed nec alte-

rius

rius Ordinis,ab eo cujus eſt,(ut ſuo loco dicetur.

4 *Secundò.* Quòd Nobilis eſt magis civis quàm alii, ut ex Cicer. notat Collector juris Gallici in notis ad *v.nobiles* Quòd itē
5 maximè,& per ampliùs competit Clericis & Regularibus,cùm ſint præcipua & dignior pars Civitatis,in qua reſident,ut notat Ancar.*conſil.*34.& Bald.*lib.*3.*conſ.*241 Unde ſicut Nobiles non veniunt nomine populi in odioſis,& oneribus, ita neque Clerici aut Regulares,& ſic de aliis.

Tertiò. Quòd ſemper, & in omnibus
6 præſumitur pro nobilitate,ut notat Gloſ. *cap illud d.*40 Puta *primò*. Quando agitur de moribus. Præſumitur enim de Nobili quòd ſit virtutis ſtudioſus. Alciat. *reg.*1. *præſ* 40. *Secundò.* Quòd dignior & majoris meriti. Gloſſ. *extrav. execrabilis.de præb.* *Tertiò.* Quòd veridicus, & non velit mentiri Bellam.*conſ.*33. Unde & in judicio dictum Nobilis præponderat dicto plebei. *l.in teſtimoniis 2.ff.de teſtib.* Adeò ut quo
7 teſtis eſt nobilior,eò magis credatur Veſemb.*conſ.*106. Matth. Steph.*lib.*1.de nobil.*c.*6.& Tirap.*c.*20. Ita quòd paucis nobilibus plùs fidei adhibeatur, quam multis plebeis. Bald *l.teſtiū C.de teſtib.*& Veſemb.*citat.* Quin imò teſtis nobilis poſſit aliquando talis eſſe,ut etiam ſi ſit ſolus, adducat judicem ad indubitatam fidem, ſecundùm Caſtr *l.admonendi.ff.de iureiur.* *& l.Lucius ff.de his qui not.inf* Alciat. *reg* 1.
8 *præſ* 48. Et Marſil.*ſingul.* 114. Quæ ſanè omnia locum habent in Regularibus. Unde Abb in *c.fin.de appel.* Butr. Joan.Andr. Ancar.& Imol *eod* Menoch *de arbitram l.*2.*c.*152. Pariſ.*lib.*1.*conſ.*31. Autier. *de recuſ.n.*5.*&* 7. Peyrin.*lib.*1.*de ſubd rel.tit.de*
9 *obed q.*1.§.2 Affirmant quòd licèt cōſanguineus ſit ſuſpectus, fallit tamen in viro Religioſo. Et Specul.*in tit.de iud.del.*§.*ſupereſt.* ait in tantum valere Religionem in teſtimoniis, ut in Carthuſiano v g ceſſet veriſimiliter omnis ſuſpicio Et Alex *l.properandum C.de iudic* Jaſon. *auth. iubemus. eod.& l.admonendi ff.de iureiur.* Barbat. *l. ſciendum.de verb.oblig.* Et Imol *cap cum,de offic.deleg.* ajunt,quòd Bononiæ Carthuſianus, Olivetanus, aut Ciſtercienſis v g. habent remotam omnem ſuſpicionem falſitatis,& mendacii in ſuis dictis, & teſtimoniis Ad quod facit *cap. in litteris de teſtib.* ubi teſtes aliàs de jure ſuſpecti admittuntur propter vitæ & morum integritatem. Et aliquando in occurrentia caſus ita fuit obſervatum.

Et ſecundùm hoc de Monachorum 10
probitate,ac ſanctimonia olim certus, Sancius 7. Rex Navarræ,pro Monaſterio Hirachenſi,Ord.S.Bened. Et Alphonſus ejus filius,pro Monaſterio S. Mariæ de Siſtero Ord.Ciſterc. ſuis diplomatibus ſanxerunt unum Monachum etiam non juratum eſſe teſtem habilem in quavis cauſa,etiam propria,& fidem facere,ſic ut ad ejus dictum debeat judex pronunciare,ut videre eſt apud Yepes in Chron. Ord.S. Bened.an.815.& 1140. Verùm his tem- 11
poribus ferreis,in quibus *diminutæ ſunt veritates à filiis hominum.* Ego ſatis dubito an locus debeat eſſe huic doctrinæ. Nam & olim credebatur aſſertioni unius Epiſcopi *ſed hodie ſecus eſt*,inquit Nicolin. in *c. quoniam.de probat.par.*1.*n.*223. Archid. & Bald.*cap.cum ſpeciali de apell.* Idemque à pari dico de Nobilibus & Regularibus, inter quos licèt multi ſint boni: non deſunt etiam mali, & in excogitandis calumniis,opprimendis aliis,ſagaces. Unde quidam non ſine ſale,in illum locum ſapientis, *non eſt malitia ſuper malitiam mulieris, ad marginem per modum poſtillæ addidit, nota quod nondum erant fratres*

K Poſ-

Digitized by Google

12 Poſſet fortè diſtingui, (a) & dici, quòd ubi agitur de ſolo favore, ſine ullius præjudicio, admitti debet opinio Tiraquelli & aliorum, per *can. parvulos, & can. cum itaque d. 4. de conſec.* Ubi verò de præjudicio, alterius. Niconit. per *c. cum à nobis de teſtib l. iuriſiurandi. C eod. & l. nam in arbi-*
13 *tris Cod. de arbit.* In concurſu autem dictorum, & teſtimoniorum, ego arbitror attendendum non ad qualitatem & conditionem teſtium, ſed ad rationem & fundamenta dictorum. Quòd ſi utrobique ſit paritas, tunc poterit eſſe locus præſumptioni, & ſecundum illam præferendum erit dictum Nobilis, vel Religioſi, & hoc fortè ſolum volunt Authores in ſuperioribus relati.

14 *Quartum.* Nobilitat, privilegium eſt, quòd faciliùs amittitur purgatio pro Nobili infamato, quàm pro plebejo. *cap. 1. de purg. can.* In qûem modum etiam facilius admitti debet pro Religioſo, quàm pro Laico. *arg. can. aphroſ. d. 98. & cap. venerabilem. de elect.*

Quintum. Quòd Nobilis non ſubjici-
15 tur torturæ, nec aliis pœnis infamibus, & vilium perſonarum v. g. furcæ, fuſtigationi &c. ſed mitioribus. *l. & ſi excepta. C. de maleſ. l. divites & l. divo Marco. Cod de quæſt. & l. milites ff. eod.* Barth *l. 1. C de adv. div iud.* & alii Juriſtæ in *l. presbyteri Cod. de Epiſc. & cler.* Quos ſequuntur Matth. Steph. *in tract de nobilit. lib. 1. cap. 6.* Brun.
16 *de iud. & tort. p. 2. qu 3.* Et Marſil. *in pra. §. expedita.* In quo adæquantur Clerici & Regulares Nobilibus. per *l. cit. preſbyteri.* Fallit autem in iis qui ſe enormitatibus inquinant, & in reis exceptorum criminum. Puta Majeſtatis *l minores. & l. ex libero. C. de q.* Proditionis Civitatis, ſeu Patriæ, *l. deſertorem, & l. proditores. ff. de re mil.* Magiæ vel veneficii. *l. & ſi excepta. C. de maleſ.* falſi *l. ſi quis decurio. eod. de falſ.* Privati carceris *l. 1. eod de privat. carcer.* Et hæreſis. *cap. ad abolendam. de hæret.*

(a) *Vide de hoc exemplum apud Caſſian. coll. 18. c. 13.*

§. III.

De Privilegiis Militum, quibus Regulares fruuntur.

SUMMARIUM.

1 *De Militum privilegiis qui ſcripſerint.*
2 *Milites non adſtringuntur ad ſcrupuloſitates iuris.*
3 *Eorum facta ſunt explicanda ſecundùm ſimplicitatem.*
4 *Excuſantur ſi delinquunt contra ius poſſit. Secus ſi contra naturale 6.*
5 *Omnia hæc locum habent in Clericis & Regularibus.*
7 *Milites ſunt privilegiati circa facultatem teſtandi & 9.*
8 *Item & Regulares & 9.*
10 *Miles oneratus debitis, non tenetur, niſi quantùm poteſt.*
11 *Et non fit executio ſuper eius arma.*
16 *Neque ſuper libros ſtudioſi vel advocati.*
14 *Idem dic de breviario, Libris & Suppellectili Sacra Regularium & 16. ſed fallit in profanâ ibid.*
17 *Diverſæ perſonæ prohibentur militare. Quæ ſimiliter prohibentur admitti ad Clerum, vel Religionem ibid.*

PRivilegia militum poſſunt videri apud Franc. *ca. 1. de pen in 6.* Alex. *l. centurio ff. de vulg. & pupil.* Et alios qui ſcribunt *in l.* 1
penult. ff. ex quib. cauſ. ma. l. miles. de re iud. & l. ſtipendia C. de execut. rei iud. Sed magis ad longum Barth. *l. neque enim ff. de teſta. mil.* ubi ad 22. enumerat. Ex quibus hæc Regularibus conveniunt.

Primum eſt quòd rigor, & ſcrupuloſitas juris illos non obligat. Bald. *lib. 1 conſ.* 2
263 Quia ut ait *libro 3. conſi. 356.* Arma, & amo-

Digitized by Google

armorum homines amant ſimplicitatem; ſecundùm quam ideo ipſorum facta de-
3 bent regulari, & interpretari non ſecundùm ſubtilitates juris. Unde ſi miles aliquid fecit contra leges, vel jus poſitivum. Soncin. *reg.* 17. vult excuſandum eſſe eo modo ac ruſticum, quia nimirum non tenetur ſcire leges & jura. l. 1 *Codice de iur.*
4 *& facto igno.* Quæ excuſatio admittitur etiam in delictis, quando leges violavit putans ſibi licuiſſe quod fecit, & non fuiſſe prohibitum ſecundùm Alexand. *lib.* 3. *conſ.* 105. Ubi ait, quod ob verbi gratiâ hoc titulo excuſatur à pœna *l. ſi quis in tantum. C. unde v.* ſi parentis ſui rem invadit. Quæ o-
5 mnia vel maximè in Regularibus locum habent utpote qui non modò non tenentur ſcire leges, ſed qui inſuper prohibentur illis ſtudere, *cap. non magnopere. & cap.*
6 *ſuper ſpecula ne cler. vel mon.* fallit tamen ubi delinquitur contra jus naturale vel gentium quod ignorare nemini licet, ut notat Barth. *l. neque enim ff. de teſta. mil.* & Socin. *reg. cit.* 17. Et à fortiori ſi Clericus vel Regularis peccat contra Canones *can. quæ ipſis. & can. nulli. d* 38. *can. nulli & can. hæc conſona* 25. *quæſt* 1. *can. imperiali.* 25. *quæſt.* 2. & Gloſſ. *Can. Sacerdotes.* 2. *quæſt.* 7.

7 *Alterum privilegium* eſt, quòd miles poteſt teſtari, & liberè diſponere de Caſtrenſi peculio *l. cum antiquis C. de in off. teſta. l. penult. eod. de mil. teſt & l.* 3. *ff. ad*
8 *maced.* licèt autem hoc privilegium non tribuatur ita claré, & in ſuis terminis regularibus, aliquid tamen ad illius ſimilitudinem & per imitationem permittitur, neque ut Minor ingrediens Monaſterium, non obſtante ætate poſſit donare, ut inter alios advertit Auctor notarum in jus Gall. *v. Moines.*

9 *Tertium.* Quòd miles poteſt teſtari ſine ſolemnitatibus juris, præterire liberos, aut decedere partim teſtatus, & partim inteſtatus *l.* 1. *&* 2. *C. de mil. teſt. l. fin eod. de inoff. teſt. & l. divus. ff. de mil. teſta.* In quem modum poſſe etiam teſtari regularem Novitium, docent Panormit. & Butr. *cap. in præſentia de probat.* Barth. *auth. ſi qua mulier. C. de Sacroſ Ecc* Cancer *par* 2. *var. cap.* 1. Angel. *v. teſtamentum.* & Sa *eod. v.* de praxi tamen ego ſatis dubito in hac parte.

Quartum. Quòd miles condemnatus 10
pro debito, eatenus tantùm ſolvere tenetur quatenus poteſt. *can. ſtudeat d.* 50 *cap. ſi propter tua de reſcr. in* 6. *ſtipendia Codice de execut. rei iudic. & l miles Cod. de re iud.* 11
ubi Gloſſ. & Doctores. Adeò ut non poſſit fieri executio ſuper ejus arma, vel ſtipendia *l. ſtipendia & l. ſpem eorum. Cod. quæ res pign.* In quem modum non poteſt fieri executio ſuper res ſacras Clericorum vel Re- 12
gularium. *l ſi momento eod.* Imò neque ſuper fructus beneficiorum, vel Monaſteriorum ipſorũ *c. fin. de vit. & hon. cler.* Innol. & Panor. *c. tuis de prob.* Niſi ſemper ipſis relinquatur tantùm, quantùm opus eſt, ne egeant, ut notat Nald. *v. miles num* 6.

Multòque minus cogi poſſunt bonis 13
cedere. *cap. Odoaldus. de ſolut.* Aut incarcerari pro debitis *l. ſi Eccleſia. & ſeq. C. de ep.* 14
& cler An verò poſſit fieri executio ſuper illorum veſtes, aut profanam ſuppellectilem. variæ ſunt locorum conſuetudines. Et putant aliqui, quòd non per notata ab Aretin. *conſ.* 45. & Tuſch *v. l bri. concl.* 350. Ubi per proportionem ad dicta de armis militis, quod ſuper ea non datur executio, affirmant nec etiam dari ſuper libris ſtudioſi vel advocati, quia 15
ſunt illorum arma, uti & aliquando ordinatum fuit in Francia, in ſtatutis Philippi Pulchri, & Bleſenſibus *ar.* 28. Et ſecundùm hoc pronunciatum Pariſiis, ut refert

K 2

Digitized by Google

fert Papon. *titul. de execut. arreſt.* 5. *Verùm ego.*

Reſpondeo. Breviarium, libros chorales, aut etiam de Bibliotheca bene poſſe dici arma Religioſi, atque ideo quoad talia
16 eodem privilegio debere frui quo miles, vel ſtudioſus: ſed hoc non poteſt extendi ad aliam ſuppellectilem profanam Monaſterii, ſicut non extenditur ad aliam ſupellectilem ſtudioſi, à libris.

17 *Quintùm Privileg* eſt, quòd ſicut ſervi prohibentur admitti ad militiam. *l. ab omni & l. ſuper ſervis Cod. qui mil. poſſ. lib.* 12. Aut denique qui in fraudem civilium munerum veniunt. *l. non tantum. eod qui mil. poſſ.* Sic ab ingreſſu Religionis arcentur eodem jure Servi, Criminoſi, Conjugati. Ære alieno, vel ad ratiocinia obligati, vel qui ad declinandum forum, petunt ſe recipi. *arg. can. nullus Epiſcoporum. d. 44. can. 1. & ſeq. d. 54. & tit. de ſerv. non ordin.* Circa quod extant ſpeciales conſtitutiones Sixti V. Greg. XIV. & Clem. VIII. Quæ videri poſſunt apud Mirád. *in man. to. 1. qu. 21. a. 2.* Portel. *v. novitius*, Quarant. Tambur. Peyrin. Roder. & alios litterarum Apoſtolicarum collectores.

§. IV.

De Privilegiis Pauperum, quibus Regulares fruuntur.

SUMMARIUM.

1 Pauperum varia privilegia, & à variis tractata.
2 Pauper poteſt in prima inſtantia citare partem ad curiam Principis diverſis Regularibus idem conceſſum. 3.
4 Pauperum cauſæ ante alias diſcutiendæ.
5 Gratis. Et gratis etiam ab advocatis defendendæ. 6.
7 Iudex tenetur pauperi providere de advocato.
8 Non valenti producere teſtes ſubvenire.
9 Appellanti gratis acta exhibere.
10 Pauper excuſatur à lapſu fatalium appellationis.
11 Item à reſtitutione fructuũ, & impenſarũ.
12 Regularibus hac omnia competunt de iure, ſecus de facto.
13 Iudex tenetur mittere ad pauperem pro teſtimonio.
14 Item & ad Religioſum ibidem & quare.
15 Pauperes tenẽt locũ fiſci. Itẽ Religioſi ibid. Legatum factũ pauperi reputatur in cauſam piam, & gaudet privilegiis cauſæ piæ.
16 Item & factum Religioſis. ibid.
17 Privilegia cauſæ piæ, quæ.

ARchid. in *can. pauper. 11. qu. 3.* enumerat ad 30. privilegia pro pauperibus. 1
Et qui ſcribunt ſuper leges Neapolit. ad 44. Quorum nonnulla tanguntur à Gloſſ. *in extr. Ioan. 22 cum ad ſacroſancta. de ſent. exc. v. paupertati* Et à Felin. *in cap. ſi quis teſtium de teſtib.* Et hæc convenire Regularibus ſecundùm quod ſunt ipſis adaptabilia, affirmat Alexand *lib. 4. conſ.* 104. Et Cancer. *infra citandus.*

Primum horum eſt, quòd poteſt pau- 2
per ſuam partem in jus vocare, etiã in prima inſtantia ad curiam Principis, omiſſis
intermediis judicibus, ut docet Cancer. 2. 3
p. var. c. 2. Quoad Regulares autem diverſæ ſuper hoc factæ ſunt declarationes, in ſingulis ferè Provinciis, nã in Catalaunia v. g. permittũtur omnes Regulares hoc privilegio uti excepto, quòd non liberantur ab expenſis, ut refert Cancer. *cit.* In Hiſpania hoc item conceditur indiſcriminatim omnibus Regularibus ſexus fæminei, virilis verò non niſi mendicantibus, ut poſt Covarr. & Cabedo refert Sanch. *in ſum. l. 7. c. 31. num. 26* In Gallia autem antiquo jure id fuit conceſſum Monaſteriis, quæ ſunt fundationis regalis, recentiori verò, & ex gratia Ludovic. XIII. omnibus.

Digitized by Google

bus Cluniacenſibus, cujuſcunque conditionis data eſt facultas evocandi omnes ſuas lites ad ſupremum, & Majus Parlamentum Pariſienſe. *(a)*

4 *Alterum Privilegium* pauperũ eſt, quòd eorum cauſæ ſunt ante alias examinandæ. Gloſſ. *can. in primis 2. qu.* & Felin. *c. 1. de acc.* facilitas autem litigandi, & litium multiplicitas cauſa eſt forte, ut jam parum huic privilegio deferatur: niſi remiſſionem pietatis, in judicibus placeat potiùs inculare.

5 *Tertium.* Quòd illorum cauſæ debent gratis expediri, adeò ut nec ſportulas ſolveré teneantur §. *ſit tibi auth. de mand. prin.* Ubi Gloſſ. *& cap. cum ab omni. de vit. & hon. Cler. & c. cum inſtantia de cenſ.* Aretin. *c. ſi quis teſtium de teſt.* Paris *in tr. de ſyndic. & expenſæ* Boet. *deciſ. 804. &* Gravat. *in annot. ad pract. veſtrii lib. 4. cap. 4.*

6 *Quartum.* Quòd advocati nihil debent ab ipſis accipere. Jaſ. §. *tripli. inſt. de actib.* Bald. *l. ſi furioſi C. de nupt.* Angel. *in ſum. v.*

7 *advocatus* & Gravat. *cit. loco* ubi dicit, quòd quin etiam ipſe judex tenetur providere pauperi de advocato gratuito. Imò etiamſi non petat *c. 1. ut lite non cont. l. providendum C. de poſt. l. 1. ff. eod. & l. nec quidquã*

8 *de off. procon ſ.* Addit Abb. & Butr. in *cap. ſi quis teſtium de teſt.* Quod non valenti producere ſuos teſtes tenetur judex ſubvenire, & jure. Addit Accurſ. in *l. tam dementu. C. de Epiſc. & Cler.* Quòd appellanti

9 exhibenda ſunt actorum exempla ſine mercede. Addunt Bald. *lib. 1. conſ. 5.* Socin. *lib. 4. conſ. 30.* & Alex. *lib. 7. conſ. 37.* Quòd

10 excuſatur à lapſu fatalium, appellationis. Ac demum Veſtrius *in pract. lib. 4. cap. 4.*

11 eum liberat à reſtitutione fructuum &

12 impenſarum. Hoc autem privilegium, ut & præcedens competit Regularibus, de jure, licèt aliud de facto contingat. Ad quod aliqua forent dicenda, ſed quia veritas odium parit, etiam *à bonis ſilere* eligo.

Quintum. Quòd quando pauper habet 13 deponere de aliqua re, & dicere teſtimonium, debet judex ad illum mittere *c. ſi quis teſtium de teſtib.* Quod licèt Gloſſ. explicet intelligendum de paupere, qui ob verecũdiam paupertatis non audet comparere in judicio eò quòd non poteſt honeſtè; aliud 14 tamen motivum fuiſſe Authori canonis, (quòd militat etiam in Regularibus) arbitror, nempe mittendum eſſe ad pauperem, non præciſè quia verecundatur de ſua paupertate, pauci enim ſunt ſic verecundi, ſed quia cùm non ſit ſolitus intereſſe forẽſib⁹, & in talibus tempus (ſibi aliis negotiis implendis neceſſariũ) terere; faciliùs poſſet in ſua mẽte confundi, loquẽdo in publico, & minùs certũ teſtimoniũ dicere, videturq; pietas & prudentia judicis exigere, ut ad illum mittatur, ſicque ſtatim expediatur.

Sextum. Quòd pauperes tenent locum 15 fiſci, quibus ideo ex interpretatione debetur reſtitutio incertorum malè ablatorum, ſecundùm Feder. de Sen. *conſil. 53.* Quod & Regularibus æquo jure convenit. Unde idem Federic. *conſil. 282.* Alex. *l. 4. conſil. 104.* Et communiter omnes docent, quòd diſtribuenda pauperibus, poſſunt applicari Regularibus, ſeu illorũ Monaſteriis reparandis, vel etiam augendis.

Septimum. Quòd legatum factum pau- 16 peribus, & quævis alia ipſis donata cenſentur facta in piam cauſam, atque ideo privilegiis cauſæ piæ fruuntur, ſecundùm Alexand. *l. 7. conſil. 158.* In quem modum etiam legatum, inſtitutio, vel ſubſtitutio facta Regularibus reputatur cauſa pia, & ejus privilegiis gaudet, ut aſſerit in ſpecie de Franciſcanis, & Dominicanis Federic. Sen. *conſ. 17.* Et in communi de omnibus Regularibus Socin. Junior. *lib. 1. conſ. 42.* Decius *conſ. 427.* Et Bald. *in auth. ſi cum teſtator.*

(a) Concil. 4. Ernenſe. can. 23.

Digitized by Google

ſtator. C. ad l. Falcid. Ubi notabiliter dicit quòd legatum factum filio, non quia filius, ſed quia Monachus, dicitur ad cauſam piam.

17 Quæ verò ſint privilegia cauſæ piæ, hæc videri poſſunt apud Tiraq. in tract. proprio quem de illis edidit, & Socin. *in tract. fallent. reg.* 310. ubi enumerat ad 61. Præcipua autem, & magis notabilia ſunt quod *primò* diſpoſitio generalis nunquam comprehendit cauſam piam. Gravet *conſ.* 3. & Calcant. *conſ* 13 *ſecundò.* Quòd poteſt quiſque agere pro cauſa pia etiam ſine mandato Felin. *c. fin. de accuſ.* & Roman. *auth ſimiliter C. ad l. Falcid. tertiò.* Quòd fœmina fidejubens non juvatur velleiano. Socin. jun. *ſupra cit. quartò.* Quòd legatum ad piam cauſam, non patitur detractionē Falcidiæ vel Trebell. Oldrad. *conſ.* 111. Barth. *lib. 1. con. 6.* Et Abbas *lib. 2. conſ* 5, *quintò* Quòd licèt legatum non cōtingat ad intentionem teſtatoris, nunquam tamē ſit caducum, ſed debet converti in aliam cauſam ſimiliter piam. Lapus *alleg.* 88. Et Sebaſt. Medic. *in opuſc. de cauſ. pia ſextò.* Quòd debentur legata pia etiamſi non ſit adita hæreditas. Abb *l 2 conſ.* 32 *ſeptimò* Etiam non lecta nec publicata Joan. de Anan. *conſ.* 57. *octavò.* Quòd inter diverſas opiniones illa tanquā prævalens eſt amplectenda quæ invenitur magis favere cauſæ piæ. Alinius *l. ſunt perſonæ ff. de rel & ſump. fin.* Rom. *auth. ſimiliter C. ad l. falcid.* Alex. & alii *Nonò.* Quòd in his quæ ſpectant ad cauſam piam nulla ſolemnitas juris poſitivi attenditur, ſed tantùm ſervantur illa quæ ſunt juris naturæ, in quacunque materia. Bald. *conſ.* 118 Et ſic v. g. ſi agitur de receptione teſtium, ſufficit qualiſcunque. Idem *ib.* Si de illorum qualitate, ſufficiunt mulieres. Lud. Molin *tomo 1. de iuſt. tract. 2. d* 134. Si de numero, ſufficiunt duo *cap relatū de teſta. & l. ſi Pater ff. de fidei com. lib.* Si agitur de teſtamento, vel aliqua ſimili diſpoſitione, ſuſtinetur, etiā ſi teſtator decedat partim teſtatus, & partim inteſtatus. Abb. *lib. 2. conſ.* 32 Et quando veriſimiliter creditur quòd diſpoſuiſſet, cenſetur diſpoſuiſſe per *l. titius ff. de lib. & poſth.* ubi Barth Et ſic de cæteris de quibus Socin. citatus, & quæ Regularibus ſervire poſſunt in occaſione.

CAPUT II.

De Privilegiis ſtatus Religioſi.

SUMMARIUM

1 *In ingreſſu Religionis (hoc eſt poſſeſſione) abolentur omnia peccata.*

2 *Recuperatur innocentia baptiſmalis.*

3 *Profeſſio Religioſa, novus baptiſmus, & 7.*

5 *Exhibet plenā ſatisfactionem peccatorum; & per eam remittuntur peccata non per modū indulgētiæ, ſed veræ ſatisfactionis, 5.*

6 *Hæc remiſſio certior indulgentiis.*

7 *Probabile, non redituram rationē Religioſum de peccatis commiſſis ante profeſſionem, & quòd iret ad cœlum ſine purgatorio, ſi ea facta ſtatim moreretur, 8.*

9 *Probabile, maiorē gratiam dari in profeſſione Religioſa, quàm in baptiſmo ſimul infundi ſpiritum Ordinis, & dona ſupernaturalia* 10.

11 *Quando renovatur profeſſio, an eadē gratia conferatur, ſicut cùm primò fuit facta.*

12 *Omnia vota præcedentia abſorbentur in profeſſione, & quo ſenſu ibid. Sententia S. Anſelmi ſuper hoc.*

14 *Profeſſio abſtergit omnem maculam etiā ingratitudinis & quo ſenſu* 15.

16 *Profeſſio non tollit ullam irregular. niſi eam quæ oritur ex defectu natalium, & per ordinem ſolùm ad ſimplicia officia* 17.

18 *Profeſſio ſolvit à patria poteſtate.*

19 *Quæ*

19 *Quæ ſint iura patriæ poteſt. remiſſivè.*

20 *Profeſſio ſolvit Matrimonium ratum, & quo iure. ibid. Secus de ſacris Ordinibus* 21

22 *Non Religioſus non poteſt indui veſte Religioſa.*

Vnus Religioſus non poteſt portare habitum alterius Ordinis ibid.

23 *Abutens habitu Religioſo punitur, & quibus pœnis.*

24 *Oſculanti habitum Religioſi conceſſæ indulgentiæ. Item & in eo ſepulto ibid.*

ALtera ſpecies Privilegiorum comunium omnibus Regularibus, eſt illorum, quæ ratione ſui ipſorum ſtatus illis attribuuntur, de quibus ad longum & ſatis fusè Læſan. *tom. 1. qq. Reg.* Verum quia hæc pro majore parte illis conveniunt participativè tantùm, cum perſonis alterius conditionis, de quibus in ſuperioribus, Ideo in præſenti capite ea tantùm recenſebo, quæ præcisè ratione ipſius ſtatus Religioſi communiter omnibus tribuuntur.

1 *Primum* eſt, quòd in ingreſſu Religionis (quem ego hîc Profeſſionem appello) accipitur indulgentia plenaria inſtar jubilæi abſolutiſſimi, & generaliſſimi, per quem profeſſus manet liber ab omni culpa & pœna quorumcunque peccatorum, quantumvis multorum, vel gravium, ita Azor, *1. p. inſt. lib. 12. cap. 5 quæſt. 11.* Angel. *v. Relig. n. 46.* Sà *eod. v.* Armil. *v. novitius*, Barth. à S. Fauſto *in theſaur. quæſt.* 317. Martin. à ſancto Joſeph. Villalob. & alij infracitandi, & ita videtur clarè deciſum *in can. quis aliquando* 87. *d. 1. de pœn. §.*

2 *non ergo.* Quia ut *ibi* dicitur intranti Religionem non imponitur pœnitentia, quod ſignum eſt nullam aliam ſatisfactionem ab illo Deum expetere pro quibuſcunque peccatis Imò ego addo, quòd probabiliſſimè (ne dicam indubitanter) reſtituitur homo per Profeſſionem religioſam illi innocentiæ, & puritati, quam per baptiſmum primùm fuit conſecutus. Tum quia per illuſtrem viſionem ita revelatum fuit cuidam ſeni in vitis PP. de quo Joan. ſubdiac. *ibi* & Roſueid. poſt ipſum *lib. 1.*

3 *n. 9.* Tum quia communi conſenſu omnes tum ſancti Patres, tum Theologi appellant Profeſſionem religioſam ſecundùm baptiſmum, & baptiſmo comparant, ut Leont. Cypr. *in vit. Simeon. Abb.* Hieron. *Ep. 25. ad paul. de Bleſil. obitu. & epiſt. 8. ad Demetr.* Anſel. *cap. fin. de ſimilitud* Bernard. *de præcep. & diſp. cap. 17.* Petrus Damiani *in opuſc. 16. contra Epiſc. mon ad ſæcul. revocantem c.* 8 Antonin. *in ſum. p 3 tit. 16. c. 3. §. 3.* D. Thom *2. 2. quæſt. 189. art 3. ad 3. Et in 4. d. 4. qu. 3. art. 3.* Palud. *eod. d. 38. q. 3.* Stephanus de Gaeta *cap. ad limina 30. qu. 1, §. 7 n. 74.* Federic. de Sen. *conſ. 31.* Valdenſ. *de Sacramental. tit. 9 c. 80.* & Renat. Chopp. *lib. 1. Monaſt tit. 2 num. 17.*

Et fundatur hæc indulgentia, ſeu gratia in ipſa rei natura, & operis, ſeu profeſſionis dignitate ac præſtantia, ut bene ratiocinatur Plat. *de bon. ſtat. rel. lib. 1. cap. 15.* & Laym. *in Theol. mor. lib. 5. cap. 10.* Quia per Profeſſionem offert homo Deo ſatisfactionem pleniſſimam ſuorum peccatorum, & talem ut impoſſibile ſit majorem aut pleniorem exhibere, ex quo fit, ut etiam ex natura rei ſequatur pleniſſima venia, & extinctio omnis debiti cujuſcunque pœnæ luendæ pro peccatis, *unde ego.* 4

Infero 1. Quòd licèt hæc remiſſio peccatorum, quæ obtinetur per Profeſſionem appellatur communiter indulgentia, non tamen propriè loquendo obtinetur per modum ſeu viam indulgentiæ, ſed potius per modum ſatisfactionis, & ſolutionis pleniſſimæ. 5

Infero ſecundò hanc remiſſionem eſſe longè certiorem omnibus aliis, quas per Pon- 6

Pontificias indulgentias conſequimur, quia; ad illas oportet concurrere diverſas circumſtantias, de quibus raro certi ſumus, an adſint omnes, in profeſſione verò ſolus conſenſus voluntatis ſufficit. Licèt Summi Pontifices de theſauro Eccleſiæ omnibus profitentibus, imò & ad Novitiatum intrantibus, indulgentiam plenariam in augmentum, & ad conſolationē uberiorem conceſſerint.

7 *Infero tertiò*, valdè probabiliter docere Aſor *loco ſupra cit.* quòd de peccatis commiſſis ante profeſſionem, non erit Religioſus rationem redditurus, nam *ibi* refert ex vita S. Antonii, Angelos ita revelâſſe quibuſdā Monachis, & ita inferendum videtur ex eo quòd Profeſſio comparatur baptiſmo, quòd ſatis clarè inſinuat Bern. *in c. 40. cit. de præcep & diſput.* dū ait, quod *Religio divinam reformat in homine imaginē, configurans nos Chriſto ad inſtar baptiſmi.* Et S. Antonin. *in hiſt. p. 3. tit. 23. c. 6.* ubi dicit, quòd *tanquam per baptiſmum, habetur in ea remiſſio peccatorum.* Atqui nemo redditurus eſt rationem de peccatis admiſſis ante baptiſmum. Ergo neq; de admiſſis ante profeſſionē. Et facit ratio, ſi non omnino eadem, at certè ſuo modo ſimilis, nā ratio quare non ſit petenda ratio in die judicii de peccatis admiſſis ante baptiſmum, eſt quia in baptiſmo conſepelimur Chriſto in morte, ita quòd meritò mortis Chriſti, quod nobis applicatur in baptiſmo, extinguatur omne debitum cujuſcunq; peccati, atqui per Profeſſionē extinguitur ſimiliter omne debitum peccatorum ergo & ſimiliter de his non erit exigenda ratio.

8 *Infero quartò.* Quod ſi facta profeſſione aliquis ſtatim moreretur, recta via iret ad cœlum ſine purgatorio, quantuſcunque peccatis foret antea inquinatus, ita Aſor. & DD. citati, & patet ex dictis, nam purgatorium non eſt deſtinatum niſi pro his, qui non plenè ſatisfecerunt pro ſuis peccatis, Profeſſio autem continet plenam ſatisfactionem. Deinde ita contingit in baptiſmo & Martyrio, utrique autem æquiparatur profeſſio.

9 *Infero quintò*, quòd licèt gratia, quæ cōfertur puero in baptiſmo, ſit certior, quia ex opere operato, ea tamen quæ in profeſſione accipitur, ſatis probabiliter eſt major, forte enim in baptiſmo pueri non datur gratia niſi in primo gradu, quantùm ſufficit ad tollendum peccatum originale, in Profeſſione autem ob favorem, amorem, abnegationem ſui, & alias circumſtantias intervenientes, valdè probabile eſt plus gratiæ promereri, quam unius gradus, ex opere operantis.

10 *Infero demum ſextò*, quòd ſicut in baptiſmo ſimul cum gratia ſanctificante infunduntur habitus virtutum ſupernaturalium, & dona Spiritus ſancti, ita admodū probabile, & pium creditu mihi videtur, infundi in Profeſſione una cum gratia, & bonis ſupernaturalibus eam concomitantibus, habitus earum virtutum, quæ faciunt ad ſpiritum Ordinis, quod Rodriq. 3. *par. exercit. perfect. c. 7.* & Layman. *in Theolog. moral. liq 4. tr. 5 cap. 3* vocat *gratiam Religionis.* Ita quòd ſicut videmus nonnullos ſollicitè conſervare gratiam, & innocentiam acceptam in baptiſmo, ac in illo creſcere per bona opera, alios verò ſuis peccatis illam extinguere. Ita inter Religioſos acceptum Spiritum in Profeſſione aliqui conſervant, & in illo creſcunt, ſanctique illuſtres fiunt, alii ſua negligentiâ perdunt, & nebulones evadunt quod facile poterit notari ex ſtudiis ſingulorum, etiam intra idem Monaſterium, & hæc eſt defectio, quam notat S. Benedict. in ſua Reg. *cap.* 1. *de gener. mon.* in ſarabaitis, dum

Digitized by Google

dum ait, eos non ſicut aurum fornacis eſſe probatos, ſed in plumbi naturam remollitos, adhuc operibus ſervare fidem ſæculo.

11 An verò ea gratia, indulgentia, & peccatorum remiſſio, quæ in Profeſſione obtineatur etiam quoties Profeſſio renovatur? Affirmat S. Bernard. Senen. in Quadrag. *to* 2. *ſer.* 24. *a.* 1. his aureis verbis, & conſolatione plenis: *Hæc libertas* (inquit) *non ſolùm datur in illa hora, quâ ipſum votū emittitur, ſed etiam in omni tempore, quo ſibi voluiſſe placet, & in quo cum hac complacentia votum implet.* Ita etiam tenet Carthuſ. *in opuſc. de profeſſ. mon.* Hyacin. Catal. *in cenſ. Chriſt. in monit. ad relig. n.* . & Fum. *in armill. v. novitius in fine.*

A quibus non diſſentit Eman. Sà *v. Religio n.* 17. Nec improbabile putat Laym. *loco ſupra citato.* Ex quibus intelligere licet, quàm ſit utilis frequens Profeſſionis renovatio, & præcipuè in articulo mortis.

12 *Alterum* privilegium Status religioſi eſt, quòd omnia alia vota, quæ præceſſerunt Profeſſionem, abſorbentur in illa, adeò ut cenſent deinceps obligare, quin potiùs reputentur per emiſſionem Profeſſionis impleta, ita Sylveſt. *v. votum* 4. *n.* 7 & quos *ibi* citat S. Antonin. & Petr. de Palud. Quod communiter adſtruitur à Doctoribus per *cap. ſcripturæ de vot. & cap. qui poſt votum de regul. in* 6. Et Ratio eſt, quia cùm Religioſus ſe totum, omniaque ſua Deo donet in Profeſſione cenſetur per tam abſolutum munus, ſimul & ſemel dediſſe, & feciſſe omnia, quæ ſucceſſivè fuiſſet daturus, aut facturus, pro votorum ſuorum adimpletione.

Quòd ſi dicas, non liberari, qui ſolvit rem etiam meliorem, niſi ſolvat hoc quod debet *l.* 2 *ff. ſi cert. pet. &* § 1. *inſt. quib. mod. ſo. v. oblig. Reſpond.* Angel. *v. votum.* 4 *num.* 4. hac inſtantia motum, dixiſſe eſſe neceſſarium, ut qui profitetur, intendat vota ſua in Profeſſionem commutare, ad hoc ut in illa cenſeantur abſorpta, verum ego arbitror, nihil opus eſſe tali intentione, quia Profeſſio non extinguit vota præcedentia per modum commutationis, ſed exhibitionis, & ſatisfactionis, cùm enim ſe totum Deo donet homo per illam, ideo cenſetur (ut jam dixi) ſimul & ſemel feciſſe, quidquid ſucceſſivè fuiſſe facturus, pro votorum ſuorum impletione, quia nihil habet ampliùs, quod poſſit Deo offerre in hunc finem; propter quod etiam non dicitur comutaſſe vota præcedentia, ſed impleviſſe, & ſatisfeciſſe omni eorum obligationi Et pro uberiori elucidatione hujus puncti placet hîc ſubtexere fragmenta duarum epiſtolarum S. Anſelmi de hac materia, ex quibus intelligentius non ſolùm illius, ſed etiam antiquorum Patrum; & præcipuè noſtri Ordinis S. Benedicti opinionem.

Prima habetur *lib.* 3 *epiſt.* 33. *ad Ricard.* mon. in qua ſic loquitur: *Audivi, frater mi, quòd antequam fieres monachus, in ægritudine voviſti te iturum ad S. Ægydium de qua re non debes tantum credere tibi, quantùm Abbati tuo, cujus conſilio, & ordinationi animā tuam commiſiſti, & aliis qui meliùs te ſciunt, quid magis placeat Deo, vel proſit animæ tuæ. Quapropter conſulo tibi, & præcipio, ut omninò dimittens intentionem præfati itineris, & ſollicitudinem illius voti in propoſito, quod aſſumpſiſti quietus, & immobilis permanens, & quiete, ad hoc quod propoſuiſti, id eſt, ad obedientiam & pœnitentiam, pro peccatis tuis & ad alios bonos mores proficere ſtudeas, certus enim eſſe debes, quia cùm te totum Deo devoviſti, & reddidiſti per Profeſſionem monachicam, ſolviſti omnia vota minora, quarumlibet actionum, quæ priùs ſine jurejurando,* 13

do, & fidei obligatione promiſiſti. Eſto ergo quietus & ſecurus. Et ego ea authoritate, quā per gratiam Dei habeo ſupra te, ab illo voto te abſolvo. Vale.

Altera verò habetur in *eod. lib. epiſt* 154 *ad Vilelm. Abb. Becenſ.* in qua ſic idem Sanctus loquitur: *De voto Monachi de quo noſtrum vultis audire conſilium, qui antequam ad noſtrū Ordinem veniret, vovit ſe nunquā ampliùs vinum bibiturū, hoc videtur mihi faciendū, quod fit à maioribus noſtri Ordinis, & præcipuè apud Cluniacum. Vt videlicet eiuſmodi vota, quæ fiūnt ſine promiſſione fidei & Sacramento, in voto Monachici Ordinis, in quo homo, quidquid ad ſe pertinet, & ſe totum Deo offert, iudicētur eſſe cōpleta. Et ſit in diſpoſitione Prælati, vel ea ſervare rationabiliter, vel mutare. Vos autem huic Monacho, de quo loquimur, poteſtis ſi placet, ad tempus concedere ut quod incepit faciat, quòd ſi aliquādo intellexeritis, non expedire, præcipite illi ut faciat fidenter, quod faciunt fratres communiter* Hactenus Anſelmus.

14 *Tertium.* Privilegiū Status religioſi eſt, quòd Profeſſio purgat omnem humanam maculam, *auth. de mon. coll.* 1 & Gloſſ. *c.* 2. *de Apoſtat.* Diſputant tamen Doctores an hoc ſit intelligendum de quacunque macula, & per ordinem ad quoſcunque actus, ſeu temporales, ſeu ſpirituales. Et quidem de maculis legalibus, & actibus civilibus, mihi videtur indubitatum, quia cùm illa authentica loquatur generaliter, etiam generaliter venit intelligenda, & omnibus ad quæ ſe extendit poteſtas Imperatoris, qui eſt illius Auctor, nec apparet, cur ad aliquam ſpeciem maculæ legalis, illius diſpoſitionem coarctemus. Et ſic v. g. damnatus crimine furti, perjurii, aut alio ſimili, poteſt, ſi Monaſterium ingreſſus fuerit, recipi in teſtem & ad alios actus legales ſimiles non obſtante, quod aliàs non poſſet, ſi non eſſet ingreſſus Monaſterium.

De macula tamen ingratitudinis & exhæreditatione, occaſione ipſius, magis controvertitur inter DD. an per Profeſſionem extinguatur, negant enim Gloſſ. *in auth. cit.* Aretin *cap. in præſentia de prob.* & Corſet. *cap cùm tu. de uſur.* Quia ex quo filius deliquit, jus fuit acquiſitum patri ad illum exhæredandum, quod non tollitur per pœnitentiam ſubſecutam Affirmat tamen alia Gloſſ. *l fin. C. de ep. & cler.* Hipolit. *in rubr. ff. de fide iuſſ.* Felin. *c. Rodolphus de reſcr.* Niger. *extravag unic. de vita & honeſt. clericor.* Roman. *ſingul.* 37. Angel. *v religioſus. num* 61. Et communiter alii Canoniſtæ in *c. quantùmlibet d.* 46. *cap. non liceat* 19 *quæſt. ult. cap.* 2. *de apoſtat & cap. fin. de eo qui furt. ord. ſuſc.* Et hæc opinio mihi tenenda videtur propter rationem, in initio allatam, nempe quia authentica loquitur generaliter. Et maximè ſi exhæredatio non eſt adhuc facta, ſecus ſi eſt. 15

At verò quoad maculas & actus ſpirituales, ſeu irregularitates. Gloſſ. in *cap. cùm deputati de iud.* putat. ſimiliter eas omnes tolli per Profeſſionem. Itaque etiam tenet Sot. in 4. *d.* 25. *quæſt.* 1. *art.* 3. exceptâ illâ, quæ provenit ex bigamia, vel homicidio. Verùm, quia authentica ſupra memorata nuſquam invenitur canonizata. Et aliàs non poteſt de ſe extendi ad res Eccleſiaſticas, vel actus ſpirituales, cùm ſit emanata à poteſtate laica: ideo nulla illius ratio habenda eſt, quando de talibus tractatur, ſed tantùm Juris Canonici. Unde ſicut non inducuntur irregularitates, niſi quatenus invenitur in Jure Canonico expreſſum, ſic neque eas tollere debemus, niſi ſimiliter, quatenus invenitur in illo expreſſum. In Sacris autem Canonibus non legimus aliam irregularitatem tolli per Profeſſionem, niſi eam quæ oritur ex defectu natalium, 16

talium & per reſpectum ad ſolos Ordines recipiendos *cap. 1. d. 56. & cap. 1 de fil. presb.* Ergò hæc ſolùm tollitur, & per hunc ſolum reſpectum. ita Gloſſ. Hoſt. & Abb.
17 *in. cap. ex litterarum. de apoſt.* Ex quo bene infert Aſor. 1. *p. inſt lib. 12 cap. 5. quæſt. 12.* Graph *lib. 3. deciſ. cap 5. num. 33.* Layman. & alii Quod quoad beneficia curata, adminiſtrationes & dignitatés, etiam in proprio Ordine, non deletur irregularitas per Profeſſionem, quod probatur ex privilegiis ad hoc conceſſis variis Ordinibus, de quibus ſuo loco.

18 *Quartùm* Privilegium Status religioſi eſt, quòd abſolvit à patria poteſtate. *auth. ingreſſi. & auth. ſi qua mulier. C. de Sacroſ. Eccl.* Gloſſ. & Barth. *l. ſi ex cauſa. ff. de min.*
19 Quæ ſint autem jura patriæ poteſtatis, à quibus Religio liberat. Hæc notantur à Gloſſ. & DD. in *§. jus autem. inſt de pat. pot.*

20 *Quintum.* Quòd diſſolvit matrimoniũ ratum, modò non ſit conſummatum. *cap. 2 de converſ. conjug. & ſeq. ibi* Et Trident *ſeſſ. 24. can. 6* Quod quidem fit non ex natura Profeſſionis, ſeu jure naturali, ut putarunt Covarr *2 p. decret. c. 7 § 4.* Durand. in *d. 27. quæſt. 2* & Palud. *eod. qu. 3. art. 4.* Neque jure Divino; ut volunt Sot. *ead. d. 27. qu 1 art. 4.* Baſil. *lib. 9. de matr. cap 5.* Sanch. *lib 7 d. 26. nu 4* Sed ſolo Eccleſiaſtico, ut docent Leſſius *lib. 2 de juſt. cap. 41. dub. 8.* Coninch. *de matr. d. 26. dub. 3* Caſp. Hurt *d. 8. dif. 4* & Mich. de Medin. *lib. 5. de ſacr hom. cont.*
21 *6. p. 76.* Et hoc ſolo favore Religionis. Unde ſi conjugatus ante conſummationem vellet ſacros Ordines ſuſcipere, vel vovere caſtitatem ſervandam in ſæculo renitente conjuge, non permitteretur, quia Sacri Canones de ſola Religione mentionem faciunt, quando id licitum dicunt.

Sextum. Quòd nulli non Religioſo 22
licet aſſumere, ſeu uti habitu alicujus Religionis. Imò nec uni Religioſo, portare habitum alterius Ordinis à ſuo: vel ipſi ita conſimilem, ut poſſit putari eſſe illius. Quod favore Celeſtinorum, ſancivit eorum fundator Celeſtin. V. Pro Minoribus Innocentius & Sixt. IV Pro Dominicanis idem Sixt. & pro ſingulis aliis Ordinibus, diverſi alii Pontifices, quorum conſtitutiones, & decreta videri poſſunt apud Roder. *to. 2. qq reg. 77. art. 4.* Poſtel *v. habitus.* & Caſtr. *eod v.* Quòd 23
ſi aliquis laicus convincatur, uſus fuiſſe habitu alicujus Religionis in ſceniis, ludis, laſcivis, ſeu ludicris actionibus, judicandus eſt peccaſſe mortaliter, ſecundùm Gloſſ. *cap cum decorandæ de vit. & hon. cler* Roder. *quæſt. 77. cit art 7.* Sylv. *v habitus* & Nald. *eod. v.* Et ſecundum 24
leges debet exilio mulctari, & aliis pœnis, de quibus in *auth de ſanctiſſ ep coll. 9. cap. fin* Cum è contra venerantibus Regularium habitum, & illum oſculantibus, vel cum illo ſepeliri eligentibus plures ſint gratiæ & indulgentiæ conceſſæ, de quibus ſuo loco in ſequentibus.

12 Poſſet fortè diſtingui, (a) & dici, quòd ubi agitur de ſolo favore, ſine ullius præjudicio, admitti debet opinio Tiraquelli & aliorum, per *can. parvulos, & can. cum itaque d. 4. de conſec.* Ubi verò de præjudicio, alterius. Niconit. per *c. cum à nobis de teſtib l. iuriſiurandi. C eod. & l. nam in arbi-*
13 *triu Cod. de arbit.* In concurſu autem dictorum, & teſtimoniorum, ego arbitror attendendum non ad qualitatem & conditionem teſtium, ſed ad rationem & fundamenta dictorum. Quòd ſi utrobique ſit paritas, tunc poterit eſſe locus præſumptioni, & ſecundum illam præferendum erit dictum Nobilis, vel Religioſi, & hoc fortè ſolum volunt Authores in ſuperioribus relati.

14 *Quartum.* Nobilitat. privilegium eſt, quòd faciliùs amittitur purgatio pro Nobili infamato, quàm pro plebejo. *cap. 1. de purg. can.* In quem modum etiam facilius admitti debet pro Religioſo, quàm pro Laico. *arg. can. aphroſ. d. 98. & cap. venerabilem. de elect.*

Quintum. Quòd Nobilis non ſubjici-
15 tur torturæ, nec aliis pœnis infamibus, & vilium perſonarum. v. g. furcæ, fuſtigationi &c. ſed mitioribus. *l. & ſi except a. C. de maleſ. l. divites & l. divo Marco. Cod de quaſt. & l. milites ff. eod.* Barth *l. 1. C. de adv. div iud.* & alii Juriſtæ in *l. presbyteri Cod. de Epiſc. & cler.* Quos ſequuntur Matth. Steph. *in tract de nobilit. lib. 1. cap. 6.* Brun.
16 *de ind. & tort. p. 2. qu 3.* Et Marſil. *in pra. §. expedita.* In quo adæquantur Clerici & Regulares Nobilibus. per *l. cit. presbyteri.* Fallit autem in iis qui ſe enormitatibus inquinant, & in reis exceptorum criminum. Puta Majeſtatis *l minores. & l. ex libero. C. de q.* Proditionis Civitatis, ſeu Patriæ, *l. deſertorem, & l. proditores. ff. de re mil.* Magiæ vel veneficii. *l. & ſi excepta. C. de maleſ.* falſi *l. ſi quis decurio. eod. de falſ.* Privati carceris *l. 1. eod. de privat. carcer.* Et hæreſis. *cap. ad abolendam. de haret.*

(a) Vide de hoc exemplum apud Caſſian. coll. 18. c. 13.

§. III.

De Privilegiis Militum, quibus Regulares fruuntur.

SUMMARIUM.

1 *De Militum privilegiis qui ſcripſerint.*
2 *Milites non adſtringuntur ad ſcrupuloſitates iuris.*
3 *Eorum facta ſunt explicanda ſecundùm ſimplicitatem.*
4 *Excuſantur ſi delinquunt contra ius poſit. Secus ſi contra naturale 6.*
5 *Omnia hac locum habent in Clericis & Regularibus.*
7 *Milites ſunt privilegiati circa facultatem teſtandi & 9.*
8 *Item & Regulares & 9.*
10 *Miles oneratus debitis, non tenetur, niſi quantùm poteſt.*
11 *Et non ſit executio ſuper eius arma.*
16 *Neque ſuper libros ſtudioſi vel advocati.*
14 *Idem dic de breviario, Libris & Suppellectili Sacra Regularium & 16. ſed fallit in profanâ ibid.*
17 *Diverſæ perſonæ prohibentur militare. Quæ ſimiliter prohibentur admitti ad Clerum, vel Religionem ibid.*

Privilegia militum poſſunt videri apud Franc. *ca. 1. de pen in 6.* Alex. *l. centurio ff. de vulg. & pupil.* Et alios qui ſcribunt *in l. penult. ff. ex quib. cauſ. ma. l. miles. de re iud. & l. ſtipendia. C. de execut. rei iud.* Sed magis ad longum Barth. *l. neque enim ff. de teſta. mil.* ubi ad 22. enumerat. Ex quibus hæc Regularibus conveniunt. 1

Primum eſt quòd rigor, & ſcrupuloſitas juris illos non obligat. Bald. *lib. 1 conſ. 263* Quia ut ait *libro 3. conſi 356.* Arma, & 2
amo-

armorum homines amant ſimplicitatem; ſecundùm quam ideo ipſorum facta debent regulari, & interpretari non ſecun-
3 dùm ſubtilitates juris. Unde ſi miles aliquid fecit contra leges, vel jus poſitivum. Soncin.*reg. 17.* vult excuſandum eſſe eo modo ac ruſticum, quia nimirum non tenetur ſcire leges & jura. *l. 1 Codice de iur.*
4 *& facto ignor.* Quæ excuſatio admittitur etiam in delictis, quando leges violavit putans id ſibi licuiſſe quod fecit, & non fuiſſe prohibitum ſecundùm Alexand *lib. 3. conſ. 105.* Ubi ait, ꝗ ò ex. verbi gratiâ hoc titulo excuſatur à pœna *l. ſi quis in tantum. C. unde v.* ſi ꝑ alienum fundum invadit. Quæ o-
5 mnia vel maximè in Regularibus locum habent ut ꝑ otè qui non modò non tenentur ſcire leges, ſed qui inſuper prohibentur illis ſtudere, *cap. non magnoper.. & cap.*
6 *ſuper ſpecula ne cler. vel mon.* ſallit tamen ubi delinquitur contra jus naturale vel gentium quod ignorare nemini licet, ut notat Barth. *l. neque enim ff. de teſta. mil.* & Socin. *reg. cit. 17.* Et à fortiori ſi Clericus vel Regularis peccat contra Canones *can. quæ ipſis. & can. nulli d 38. can. nulli & can. hæc conſona 25. quæſt 1. can. imperiali. 25. quæſt. 2.* & Gloſſ. *Can. Sacerdotes. 2. quæſt. 7.*

7 *Alterum privilegium* eſt, quòd miles poteſt teſtari, & liberè diſponere de Caſtrenſi peculio *l. cum antiquis C. de in off. teſta. l. penult. eod. de mil. teſt & l. 3. ff. ad*
8 *maced.* licèt autem hoc privilegium non tribuatur ita clarè, & in ſuis terminis regularibus, aliquid tamen ad illius ſimilitudinem & per imitationem permittitur, neꝑe ut Minor ingrediens Monaſterium, non obſtante ætate poſſit donare, ut inter alios advertit Auctor notarum in jus Gall. *v. Moines.*

9 *Tertium.* Quòd miles poteſt teſtari ſine ſolemnitatibus juris, præterire liberos, aut decedere partim teſtatus, & partim inteſtatus *l. 1. & 2. C. de mil. teſt. l. fin eod. de in off. teſt. & l. divus. ff. de mil. teſta.* In quem modum poſſe etiam teſtari regularem Novitium, docent Panormit. & Burr. *cap. in præſentia de probat.* Barth. *auth. ſi qua mulier. C. de Sacroſ. Ecc.* Cancer *par 2. var. cap. 1.* Angel. *v. teſtamentum.* & Sa *eod. v.* de praxi tamen ego ſatis dubito in hac parte.

Quartum. Quòd miles condemnatus 10
pro debito, eatenus tantùm ſolvere tenetur quatenus poteſt. *can. ſtudeat d. 50 cap. ſi propter tua ce reſcr. in 6. ſtipendia Codice de execut. rei iudic. & l milites Cod. de re iud.* 11
ubi Gloſſ. & Doctores. Adeò ut non poſſit fieri executio ſuper ejus arma, vel ſtipendia *l. ſtipendia & l. ſpem eorum. Cod. quæ res pign.* In quem modum non poteſt fieri executio ſuper res ſacras Clericorum vel Re- 12
gularium. *l ſi momento eod.* Imò neque ſuper fructus beneficiorum, vel Monaſteriorum ipſorũ *c. fin. de vit. & hon. cler.* Innol. & Panor. *c. tuis de prob.* Niſi ſemper ipſis relinquatur tantùm, quantùm opus eſt, ne egeant, ut notat Nald. *v. miles num 6.*

Multòque minus cogi poſſunt bonis 13
cedere *cap. Odoaldus. de ſolut.* Aut incarcerari pro debitis *l. ſi Eccleſia. & ſeq. C. de ep.* 14
& cler An verò poſſit fieri executio ſuper illorum veſtes, aut profanam ſuppellectilem, variæ ſunt locorum conſuetudines. Et putant aliqui, quòd non per notata ab Aretin. *conſ. 45.* & Tuſch *v. l bri. concl. 350.* Ubi per proportionem ad dicta de armis militis, quod ſuper ea non datur executio, affirmant nec etiam dari ſuper libris ſtudioſi vel advocati, quia 15
ſunt illorum arma, uti & aliquando ordinatum fuit in Francia, in ſtatutis Philippi Pulchri, & Bleſenſibus *ar. 28.* Et ſecundùm hoc pronunciatum Pariſiis, ut refert

Digitized by Google

fert Papon. *titul. de execut. arreſt. 5. Verùm ego.*

Reſpondeo. Breviarium, libros chorales, aut etiam de Bibliotheca bene poſſe dici arma Religioſi, atque ideo quoad talia
16 eodem privilegio debere frui quo miles, vel ſtudioſus: ſed hoc non poteſt extendi ad aliam ſuppellectilem profanam Monaſterii, ſicut non extenditur ad aliam ſupellectilem ſtudioſi, à libris.

17 *Quintùm Privileg* eſt, quòd ſicut ſervi prohibentur admitti ad militiam. *l. ab omni & l. ſuper ſervis Cod. qui mil. poſſ. lib.* 12. Aut denique qui in fraudem civilium munerum veniunt. *l. non tantum. eod qui mil. poſſ.* Sic ab ingreſſu Religionis arcentur eodem jure Servi, Criminoſi, Conjugati. Ære alieno, vel ad ratiocinia obligati, vel qui ad declinandum forum, petunt ſe recipi. *arg. can. nullus Epiſcoporum. d. 44. can. 1. & ſeq. d. 54. & tit. de ſerv. non ordin.* Circa quod extant ſpeciales conſtitutiones Sixti V. Greg. XIV. & Clem. VIII. Quæ videri poſſunt apud Mirād. *in man. to. 1. qu. 21. a. 2.* Portel. *v. novitius.* Quarant. Tambur. Peyrin. Roder. & alios litterarum Apoſtolicarum collectores.

§. IV.

De Privilegiis Pauperum, quibus Regulares fruuntur.

SUMMARIUM.

1 *Pauperum varia privilegia, & à variis tractata.*
2 *Pauper poteſt in prima inſtantia citare partem ad curiam Principis. diverſis Regularibus idem conceſſum.* 3.
4 *Pauperum cauſa ante alias diſcutienda.*
5 *Gratis. Et gratis etiam ab advocatis defendenda.* 6.
7 *Iudex tēetur pauperi provideri de advocato.*
8 *Non valenti producere teſtes ſubvenire.*
9 *Appellanti gratis acta exhibere.*
10 *Pauper excuſatur à lapſu fatalium appellationis.*
11 *Item à reſtitutione fructuū, & impenſarū.*
12 *Regularibus hæc omnia competunt de iure, ſecus de facto.*
13 *Iudex tenetur mittere ad pauperem pro teſtimonio.*
14 *Item & ad Religioſum ibidem & quare.*
15 *Pauperes tenēt locū fiſci. Itē Religioſi ibid. Legatum factū pauperi reputatur in cauſam piam, & gaudet privilegiis cauſæ piæ.*
16 *Item & factum Religioſis. ibid.*
17 *Privilegia cauſæ piæ, quæ.*

ARchid. in *can. pauper. 11. qu. 3.* enumerat ad 30. privilegia pro pauperibus. 1
Et qui ſcribunt ſuper leges Neapolit. ad 44. Quorum nonnulla tanguntur à Gloſſ. *in extr. Ioan. 22 cum ad ſacroſancta. de ſent. exc. v. paupertati* Et à Felin. *in cap. ſi quis teſtium de teſtib.* Et hæc convenire Regularibus ſecundùm quod ſunt ipſis adaptabilia, affirmat Alexand *lib. 4. conſ.* 104. Et Cancer. *infra citandus.*

Primum horum eſt, quòd poteſt pau- 2
per ſuam partem in jus vocare, etiā in prima inſtantia ad curiam Principis, omiſſis intermediis judicibus, ut docet Cancer. 2. 3
p. var. c. 2. Quoad Regulares autem diverſæ ſuper hoc factæ ſunt declarationes, in ſingulis ferè Provinciis, nā in Catalaunia v. g. permittūtur omnes Regulares hoc privilegio uti excepto, quòd non liberantur ab expenſis, ut refert Cancer. *cit.* In Hiſpania hoc item conceditur indiſcriminatim omnibus Regularibus ſexus fæminei, virilis verò non niſi mendicantibus, ut poſt Covarr. & Cabedo refert Sanch. *in ſum. l. 7. c. 31. num. 26* In Gallia autem antiquo jure id fuit conceſſum Monaſteriis, quæ ſunt fundationis regalis, recentiori verò, & ex gratia Ludovic. XIII. omnibus

bus Cluniacenſibus, cujuſcunque conditionis data eſt facultas evocandi omnes ſuas lites ad ſupremum, & Majus Parlamentum Pariſienſe. *(a)*

4 *Alterum Privilegium* pauperũ eſt, quòd eorum cauſæ ſunt ante alias examinandæ. Gloſſ. *can. in primis* 2. *qu.* & Felin. *c.* 1. *de acc.* facilitas autem litigandi, & litium multiplicitas cauſa eſt fortè, ut jam parum huic privilegio deferatur: niſi remiſſionem pietatis, in judicibus placeat potiùs inculare.

5 *Tertium.* Quòd illorum cauſæ debent gratis expediri, adeò ut nec ſportulas ſolvere teneantur §. *ſit tibi auth. de mand. prin.* Ubi Gloſſ. *& cap. cum ab omni. de vit. & hon. Cler. & c. cum inſtantia de cenſ.* Aretin. *c. ſi quis teſtium de teſt.* Paris *in tr. de ſyndic. v. expenſæ* Boer. *deciſ.* 804. *&* Gravat. *in annot. ad pract. veſtrii lib.* 4. *cap.* 4.

6 *Quartum.* Quòd advocati nihil debent ab ipſis accipere. Jaſ. §. *tripli. inſt. de actib.* Bald. *l. ſi furioſi C. de nupt.* Angel. *in ſum. v.*
7 *advocatus* & Gravat. *cit. loco* ubi dicit, quòd quin etiam ipſe judex tenetur providere pauperi de advocato gratuito. Imò etiamſi non petat *c.* 1 *ut lite non cont. l. providendum C. de poſt. l.* 1. *ff. eod. & l. nec quidquã*
8 *de off. proconſ.* Addit Abb & Butr. in *cap. ſi quis teſtium de teſt.* Quod non valenti producere ſuos teſtes tenetur judex ſubvenire, & jure. Addit Accurſ. in *l. tam dementis. C. de Epiſc. & Cler.* Quòd appellanti
9 exhibenda ſunt actorum exempla ſine mercede. Addunt Bald *lib.* 1. *conſ.* 5. Socin. *lib.* 4. *conſ.* 30. & Alex. *lib.* 7 *conſ* 37. Quòd
10 excuſatur à lapſu fatalium, appellationis. Ac demum Veſtrius *in pract. lib.* 4. *cap.* 4.
11 eum liberat à reſtitutione fructuum &
12 impenſarum. Hoc autem privilegium, ut & præcedens competit Regularibus, de jure, licèt aliud de facto contingat. Ad quod aliqua forent dicenda, ſed quia veritas odium parit, etiam *à bonis ſilere* eligo.

Quintum. Quòd quando pauper habet 13
deponere de aliqua re, & dicere teſtimonium, debet judex ad illum mittere *c. ſi quis teſtium de teſtib.* Quod licèt Gloſſ explicet intelligendum de paupere, qui ob verecũdiam paupertatis non audet comparere in judicio eò quòd non poteſt honeſtè; aliud 14
tamen motivum fuiſſe Authori canonis, (quòd militat etiam in Regularibus) arbitror, nempe mittendum eſſe ad pauperem, non præcisè quia verecundatur de ſua paupertate, pauci enim ſunt ſic verecundi, ſed quia cùm non ſit ſolitus intereſſe forẽſib⁹, & in talibus tempus (ſibi aliis negotiis implendis neceſſariũ) terere; faciliùs poſſet in ſua mẽte confundi, loquẽdo in publico, & minùs certũ teſtimoniũ dicere, videturq; pietas & prudentia judicis exigere, ut ad illum mittatur, ſicque ſtatim expediatur.

Sextum. Quòd pauperes tenent locum 15
fiſci, quibus ideo ex interpretatione debetur reſtitutio incertorum malè ablatorum, ſecundùm Feder. de Sen. *conſil.* 33. Quod & Regularibus æquo jure convenit Unde idem Federic. *conſil.* 282. Alex. *l.* 4. *conſil.* 104. Et communiter omnes docent, quòd diſtribuenda pauperibus, poſſunt applicari Regularibus, ſeu illorũ Monaſteriis reparandis, vel etiam augendis.

Septimum. Quòd legatum factum pau- 16
peribus, & quævis alia ipſis donata cenſentur facta in piam cauſam, atque ideo privilegiis cauſæ piæ fruuntur, ſecundùm Alexand. *l.* 7. *conſil.* 158. In quem modum etiam legatum, inſtitutio, vel ſubſtitutio facta Regularibus reputatur cauſa pia, & ejus privilegiis gaudet, ut aſſerit in ſpecie de Franciſcanis, & Dominicanis Federic. Sen. *conſ.* 17. Et in communi de omnibus Regularibus Socin. Junior. *lib.* 1. *conſ.* 42. Decius *conſ.* 427. Et Bald. *in auth. ſi cum teſtator.*

(a) Conci. 4. *Lateranſe. can.* 23.

ſtator.C.ad l.Falcid. Ubi notabiliter dicit quòd legatum factum filio, non quia filius, ſed quia Monachus, dicitur ad cauſam piam.

17 Quæ verò ſint privilegia cauſæ piæ, hæc videri poſſunt apud Tiraq. in tract. proprio quem de illis edidit, & Socin. *in tract.fallent.reg.* 310. ubi enumerat ad 61. Præcipua autem, & magis notabilia ſunt quod *primò* diſpoſitio generalis nunquam comprehendit cauſam piam. Gravet *conſ.* 3. & Calcant. *conſ* 13 *ſecundò.* Quòd poteſt quiſque agere pro cauſa pia etiam ſine mandato Felin. *c.fin.de accuſ.* & Roman. *auth ſimiliter C.ad l.Falcid. tertiò.* Quòd fœmina fidejubens non juvatur velleiano. Socin.jun. *ſupra cit.quartò.* Quòd legatum ad piam cauſam, non patitur detractionē Falcidiæ vel Trebell. Oldrad. *conſ.* 111. Barth. *lib.1.con 6.* Et Abbas *lib. 2. conſ 5, quintò* Quòd licèt legatum non cõtingat ad intentionem teſtatoris, nunquam tamē ſit caducum, ſed debet converti in aliam cauſam ſimiliter piam. Lapus *alleg.* 88. Et Sebaſt.Medic. *in opuſc. de cauſ. pia ſextò.* Quòd debentur legata pia etiamſi non ſit adita hæreditas. Abb *l 2 conſ.32 ſeptimò* Etiam non lecta nec publicata Joan.de Anan. *conſ.57.octavò.* Quòd inter diverſas opiniones illa tanquā prævalens eſt amplectenda quæ invenitur magis favere cauſæ piæ. Aſinius *l.ſunt perſonæ ff.de rel & ſump. fu.* Rom, *auth.ſimiliter C.ad l.falcid.* Alex. & alii *Nonò.* Quòd in his quæ ſpectant ad cauſam piam nulla ſolemnitas juris poſitivi attenditur, ſed tantùm ſervantur illa quæ ſunt juris naturæ, in quacunque materia. Bald. *conſ.*118 Et ſic v.g. ſi agitur de receptione teſtium, ſufficit qualiſcunque. Idem *ib.* Si de illorum qualitate, ſufficiunt mulieres. Lud. Molin. *tomo 1.de iuſt.tract.2.d* 134. Si de numero, ſufficiunt duo *cap relatū de teſta, & l.ſi Pater ff.de fidei com.lib.* Si agitur de teſtamento, vel aliqua ſimili diſpoſitione, ſuſtinetur, etiā ſi teſtator decedat partim teſtatus, & partim inteſtatus. Abb. *lib. 2.conſ.*32 Et quando veriſimiliter creditur quòd diſpoſuiſſet, cenſetur diſpoſuiſſe per *l. titius ff.de lib. & poſth.* ubi Barth Et ſic de cæteris de quibus Socin.citatus, & quæ Regularibus ſervire poſſunt in occaſione.

CAPUT II.

De Privilegiis ſtatus Religioſi.

SUMMARIUM

1 *In ingreſſu Religionis (hoc eſt poſſeßione) abolentur omnia peccata.*

2 *Recuperatur innocentia baptiſmalis.*

3 *Profeßio Religioſa, novus baptiſmus, & 7.*

5 *Exhibet plenā ſatisfactionem peccatorum; & per eam remittuntur peccata non per modū indulgētiæ, ſed veræ ſatisfactionis, 5.*

6 *Hæc remißio certior indulgentiis.*

7 *Probabile, non redditurum rationē Religioſum de peccatis commißis ante profeßionem, & quòd iret ad cœlum ſine purgatorio, ſi ea facta ſtatim moreretur, 8.*

9 *Probabile, maiorē gratiam dari in profeßione Religioſa, quàm in baptiſmo ſimul infundi Spiritum Ordinis, & dona ſupernaturalia* 10.

11 *Quando renovatur profeßio, an eadē gratia conferatur, ſicut cùm primò fuit facta.*

12 *Omnia vota præcedentia abſorbentur in profeßione. & quo ſenſu ibid. Sententia S. Anſelmi ſuper hoc.*

14 *Profeßio abſtergit omnem maculam etiā ingratitudinis & quo ſenſu* 15.

16 *Profeßio non tollit ullam irregular. niſi eam quæ oritur ex defectu natalium, & per ordinem ſolùm ad ſimplicia officia* 17.

18 *Profeßio ſolvit à patria poteſtate.*

19 *Quæ*

Digitized by Google

19 *Quæ ſint iura patriæ poteſt. remiſſivè.*

20 *Profeſſio ſolvit Matrimonium ratum, & quo iure. ibid. Secus de ſacris Ordinibus* 21

22 *Non Religioſus non poteſt indui veſte Religioſa.*

Vnus Religioſus non poteſt portare habitum alterius Ordinis ibid.

23 *Abutens habitu Religioſo punitur, & quibus pœnis.*

24 *Oſculanti habitum Religioſi conceſſæ indulgentiæ. Item & in eo ſepulto ibid,*

ALtera ſpecies Privilegiorum communium omnibus Regularibus, eſt illorum, quæ ratione ſui ipſorum ſtatus illis attribuuntur, de quibus ad longum & ſatis fusè Læſan. *tom. 1. qq. Reg.* Verum quia hæc pro majore parte illis conveniunt participativè tantùm, cum perſonis alterius conditionis, de quibus in ſuperioribus. Ideo in præſenti capite ea tantùm recenſebo, quæ præcisè ratione ipſius ſtatus Religioſi communiter omnibus tribuuntur.

1 *Primum* eſt, quòd in ingreſſu Religionis (quem ego hîc Profeſſionem appello) accipitur indulgentia plenaria inſtar jubilæi abſolutiſſimi, & generaliſſimi, per quem profeſſus manet liber ab omni culpa & pœna quorumcunque peccatorum, quantumvis multorum, vel gravium, ita Azor. *1. p. inſt. lib. 12. cap. 5 quæſt. 11.* Angel. *v. Relig. n. 46.* Sà *eod. v.* Armil. *v. novitius,* Barth. à S. Fauſto *in theſaur. quæſt. 317.* Martin. à ſancto Joſeph. Villalob. & alij infracitandi, & ita videtur clarè deciſum *in can. quis aliquando* 87. *d. 1. de pœn.* §.
2 *non ergo.* Quia ut *ibi* dicitur intranti Religionem non imponitur pœnitentia, quod ſignum eſt nullam aliam ſatisfactionem ab illo Deum expetere pro quibuſcunque peccatis Imò ego addo, quòd probabiliſſimè (ne dicam indubitanter) reſtituitur homo per Profeſſionem religioſam illi innocentiæ, & puritati, quam per baptiſmum primùm fuit conſecutus. Tum quia per illuſtrem viſionem ita revelatum fuit cuidam ſeni in vitis PP. de quo Joan. ſubdiac. *ibi* & Roſueid. poſt ipſum *lib. 1.*
n. 9. Tum quia communi conſenſu omnes 3
tum ſancti Patres, tum Theologi appellant Profeſſionem religioſam ſecundùm baptiſmum, & baptiſmo comparant, ut Leont. Cypr. *in vit. Simeon. Abb.* Hieron. *Ep. 25. ad paul. de Bleſil. obitu. & epiſt. 8. ad Demetr.* Anſel. *cap. fin. de ſimilitud* Bernard. *de præcep. & diſp. cap. 17.* Petrus Daminiani *in opuſc. 16. contra Epiſc. mon ad ſecul. revocantem c.* 8 Antonin. *in ſum. p* 3 *tit. 16. c. 3. §. 3.* D. Thom *2. 2. quæſt. 189. art 3. ad 3. Et in 4. d. 4. qu. 3. art. 3.* Palud. *eod. d.* 38. *q.* 3. Stephanus de Gaeta *cap. ad limina 30. qu. 1, §. 7 n. 74.* Federic. de Sen. *conſ. 31.* Valdenſ. *de Sacramental. tit.* 9 *c.* 80. & Renat. Chopp. *lib. 1. Monaſt tit. 2 num.* 17.

Et fundatur hæc indulgentia, ſeu gra-
tia in ipſa rei natura, & operis, ſeu profeſſionis dignitate ac præſtantia, ut bene ratiocinatur Plat. *de bon. ſtat. rel. lib. 1. cap. 15.* & Laym. *in Theol. mor. lib. 5. cap. 10.* Quia per Profeſſionem offert homo Deo ſatisfactionem pleniſſimam ſuorum peccatorum, & talem ut impoſſibile ſit majorem aut pleniorem exhibere, ex quo fit, ut etiam ex natura rei ſequatur pleniſſima venia, & extinctio omnis debiti cujuſcunque pœnæ luendæ pro peccatis, *unde ego.* 4

Infero 1. Quòd licèt hæc remiſſio peccatorum, quæ obtinetur per Profeſſionem appellatur communiter indulgentia, non tamen propriè loquendo obtinetur per modum ſeu viam indulgentiæ, ſed potius per modum ſatisfactionis, & ſolutionis pleniſſimæ. 5

Infero ſecundò hanc remiſſionem eſſe 6
longè certiorem omnibus alijs, quas per Pon-

Pontificias indulgentias conſequimur, quia; ad illas oportet concurrere diverſas circumſtantias, de quibus raró certi ſumus, an adſint omnes, in profeſſione verò ſolus conſenſus voluntatis ſufficit. Licèt Summi Pontifices de theſauro Eccleſiæ omnibus profitentibus, imò & ad Novitiatum intrantibus, indulgentiam plenariam in augmentum, & ad conſolationē uberiorem conceſſerint.

7 *Infero tertiò*, valdè probabiliter docere Azor *loco ſupra cit.* quòd de peccatis commiſſis ante profeſſionem, non erit Religioſus rationem redditurus, nam *ibi* refert ex vita S. Antonii, Angelos ita revelâſſe quibuſdā Monachis, & ita inferendum videtur ex eo quòd Profeſſio comparatur baptiſmo, quòd ſatis clarè inſinuat Bern. *in c.40. cit. de præcep. & diſput.* dū ait, quod *Religio divinam reformat in homine imaginē, configurans nos Chriſto ad inſtar baptiſmi.* Et S. Antonin. *in hiſt. p.3. tit.23. c.6.* ubi dicit, quòd *tanquam per baptiſmum, habetur in ea remiſſio peccatorum.* Atqui nemo redditurus eſt rationem de peccatis admiſſis ante baptiſmum. Ergo neq; de admiſſis ante profeſſionē. Et facit ratio, ſi non omnino eadem, at certè ſuo modo ſimilis, nā ratio quare non ſit petenda ratio in die judicii de peccatis admiſſis ante baptiſmum, eſt quia in baptiſmo conſepelimur Chriſto in morte, ita quòd meritò mortis Chriſti, quod nobis applicatur in baptiſmo, extinguatur omne debitum cujuſcunq; peccati, atqui per Profeſſionē extinguitur ſimiliter omne debitum peccatorum ergo & ſimiliter de his non erit exigenda ratio.

8 *Infero quartò.* Quod ſi factâ profeſſione aliquis ſtatim moreretur, rectâ via iret ad cœlum ſine purgatorio, quantiſcunque peccatis foret anteà inquinatus, ita Azor. & DD. citati, & patet ex dictis, nam purgatorium non eſt deſtinatum niſi pro his, qui non plenè ſatisfecerunt pro ſuis peccatis, Profeſſio autem continet plenam ſatisfactionem. Deinde ita contingit in baptiſmo & Martyrio, utrique autem æquiparatur profeſſio.

Infero quintò, quòd licèt gratia, quæ cōfertur puero in baptiſmo, ſit certior, quia 9
ex opere operato, ea tamen quæ in profeſſione accipitur, ſatis probabiliter eſt major, fortè enim in baptiſmo pueri non datur gratia niſi in primo gradu, quantùm ſufficit ad tollendum peccatum originale, in Profeſſione autem ob favorem, amorem, abnegationem ſui, & alias circumſtantias intervenientes, valdè probabile eſt plus gratiæ promereri, quam unius gradus, ex opere operantis.

Infero demum ſextò, quòd ſicut in baptiſmo ſimul cum gratia ſanctificante 10
infunduntur habitus virtutum ſupernaturalium, & dona Spiritus ſancti, ita admodū probabile, & pium creditu mihi videtur, infundi in Profeſſione una cum gratia, & bonis ſupernaturalibus eam concomitantibus, habitus earum virtutum, quæ faciunt ad ſpiritum Ordinis, quod Rodriq. 3. *par. exercit. perfect. c.7.* & Layman. *in Theolog. moral. liq 4. tr.5 cap.3* vocat *gratiam Religionis.* Ita quòd ſicut videmus nonnullos ſollicitè conſervare gratiam, & innocentiam acceptam in baptiſmo, ac in illo creſcere per bona opera, alios verò ſuis peccatis illam extinguere. Ita inter Religioſos acceptum Spiritum in Profeſſione aliqui conſervant, & in illo creſcunt, ſanctique illuſtres fiunt, alii ſua negligentiâ perdunt, & nebulones evadunt quod facile poteſt notari ex ſtudiis ſingulorum, etiam intra idem Monaſterium, & hæc eſt defectio, quam notat S. Benedict. in ſua Reg. *cap. 1. de gener. mon.* in ſarabaitis, dum

Digitized by Google

dum ait, eos non ſicut aurum fornacis eſſe probatos, ſed in plumbi naturam remollitos, adhuc operibus ſervare fidem ſæculo.

11 An verò ea gratia, indulgentia, & peccatorum remiſſio, quæ in Profeſſione obtineatur etiam quoties Profeſſio renovatur? Affirmat S. Bernard. Senen. in Quadrag. *to 2. ſer. 24, a. 1.* his aureis verbis, & conſolatione plenis: *Hæc libertas (inquit) non ſolùm datur in illa hora, quâ ipſum votū emittitur, ſed etiam in omni tempore quo ſibi voluiſſe placet, & in quo cum hac complacentia votum implet.* Idem etiam tenet Carthuſ. *in opuſc. de profeſſ. mon.* Hyacin. Catal. *in cenſ. Chriſt. in mont. ad reag. n.* , & Fum. *in armill. v. novitius in fine.*

A quibus non diſſentit Eman. Sà *v. Religio n. 17.* Nec improbabile putat Laym. *loco ſupra cita. o.* Ex quibus intelligere licet, quàm ſit utilis frequens Profeſſionis renovatio, & præcipuè in articulo mortis.

12 *Alterum* privilegium Status religioſi eſt, quòd omnia alia vota, quæ præceſſerunt Profeſſionem, abſorbentur in illa, adeò ut cenſent deinceps obligare, quin potiùs reputentur per emiſſionem Profeſſionis impleta, ita Sylveſt. *v. votum 4. n. 7.* & quos *ibi* citat S. Antonin. & Petr. de Palud. Quod communiter adſtruitur à Doctoribus per *cap. ſcripturæ de vot. & cap. qui poſt votum de regul. in 6.* Et Ratio eſt, quia cùm Religioſus ſe totum, omniaque ſua Deo donet in Profeſſione cenſetur per tam abſolutum munus, ſimul & ſemel dediſſe, & feciſſe omnia, quæ ſucceſſivè fuiſſet daturus, aut facturus, pro votorum ſuorum adimpletione.

Quòd ſi urgeas, non liberari, qui ſolvit rem etiam meliorem, niſi ſolvat hoc quod debet *l. 2. ff. ſi cert. pet.* & § 1. *inſt. quib. mod. ſo. v. oblig.* Reſpond. Angel. *v. votum. 4. num. 4* hac inſtantia motum, dixiſſe eſſe neceſſarium, ut qui profitetur, intendat vota ſua in Profeſſionem commutare, ad hoc ut in illa cenſeantur abſorpta, verum ego arbitror, nihil opus eſſe tali intentione, quia Profeſſio non extinguit vota præcedentia per modum commutationis, ſed exhibitionis, & ſatisfactionis, cùm enim ſe totum Deo donet homo per illam, ideo cenſetur (ut jam dixi) ſimul & ſemel feciſſe, quidquid ſucceſſivè fuiſſe facturus, pro votorum ſuorum impletione, quia nihil habet ampliùs, quod poſſit Deo offerre in hunc finem; propter quod etiam non dicitur comutaſſe vota præcedentia, ſed impleviſſe, & ſatisfeciſſe omni eorum obligationi. Et pro uberiori elucidatione hujus puncti placet hîc ſubtexere fragmenta duarum epiſtolarum S. Anſelmi de hac materia, ex quibus intelligemus non ſolùm illius, ſed etiam antiquorum Patrum, & præcipuè noſtri Ordinis S. Benedicti opinionem.

Prima habetur *lib. 3. epiſt. 33. ad Ricard.* 13 mon. in qua ſic loquitur: *Audivi, frater mi, quòd antequam fieres monachus, in ægritudine voviſti te iturum ad S. Ægydium de qua re non debes tantum credere tibi, quantùm Abbati tuo, cujus conſilio, & ordinationi animā tuam commiſiſti, & illis qui meliùs ſciunt, quid magis placeat Deo, vel proſit animæ tuæ. Quapropter conſulo tibi, & præcipio, ut omninò dimittens intentionem præfati itineris, & ſollicitudinem illius voti in propoſito, quod aſſumpſiſti quietus, & immobilis permanens, & quiete, ad hoc quod propoſuiſti, id eſt, ad obedientiam & pœnitentiam, pro peccatis tuis & ad alios bonos mores proficere ſtudeas, certus enim eſſe debes, quia cùm te totum Deo devoviſti, & reddidiſti per Profeſſionem monachicam, ſolviſti omnia vota minora, quarumlibet actionum, quæ priùs ſine jureiurando,*

talium & per reſpectum ad ſolos Ordines recipiendos. *cap. 1. d. 56. & cap. 1 de fil. presb.* Ergò hæc ſolùm tollitur, & per hunc ſolum reſpectum. ita Gloſſ. Hoſt. & Abb.
17 *in. cap. ex litterarum. de apoſt.* Ex quo benè infert Aſor. *1. p. inſt lib. 12 cap. 5. quæſt. 12.* Graph *lib. 3. deciſ. cap 5. num. 33.* Layman. & alii Quod quoad beneficia curata, adminiſtrationes & dignitatés, etiam in proprio Ordine, non deletur irregularitas per Profeſſionem, quod probatur ex privilegiis ad hoc conceſſis variis Ordinibus, de quibus ſuo loco.

18 *Quartùm* Privilegium Status religioſi eſt, quòd abſolvit à patria poteſtate. *auth. ingreſſi. & auth. ſi qua mulier. C. de Sacroſ. Eccl.* Gloſſ. & Barth. *l ſi ex cauſa. ff. de min.*
19 Quæ ſint autem jura patriæ poteſtatis, à quibus Religio liberat. Hæc notantur à Gloſſ. & DD. in §. *ius autem. inſt de pat. pot.*

20 *Quintum.* Quòd diſſolvit matrimoniū ratum, modò non ſit conſummatum. *cap. 2 de converſ. cōjug. & ſeq. ibi* Et Trident *ſeſſ. 24. can. 6* Quod quidem fit non ex natura Profeſſionis, ſeu jure naturali, ut putarunt Covarr *2 p. decret. c. 7* § 4. Durand. in *d. 27. quæſt. 2.* & Palud. *eod. qu. 3. art. 4.* Neque jure Divino; ut volunt Sot. *ead. d. 27. qu 1 art. 4.* Baſil. *lib. 9. de matr. cap 5.* Sanch. *lib 7 d. 26. nu 4* Sed ſolo Eccleſiaſtico, ut docent Leſſius *lib. 2 de iuſt. cap. 41 dub. 8.* Coninch. *de matr. d. 26. dub. 3* Caſp. Hurt *d. 8. diſ. 4* & Mich. de Med n. *lib. 5. de ſacr hom. cont.*
21 *6. p. 76.* Et hoc ſolo favore Religionis. Unde ſi conjugatus ante conſummationem vellet ſacros Ordines ſuſcipere, vel vovere caſtitatem ſervandam in ſæculo renitente conjuge, non permitteretur, quia Sacri Canones de ſola Religione mentionem faciunt, quando id licitum dicunt.

Sextum. Quòd nulli non Religioſo 22
licet aſſumere, ſeu uti habitu alicujus Religionis. Imò nec uni Religioſo, portare habitum alterius Ordinis à ſuo: vel ipſi ita conſimilem, ut poſſit putari eſſe illius. Quod favore Celeſtinorum, ſancivit eorum fundator Celeſtin. V. Pro Minoribus Innocentius & Sixt. IV Pro Dominicanis idem Sixt. & pro ſingulis aliis Ordinibus, diverſi alii Pontifices, quorum conſtitutiones, & decreta videri poſſunt apud Roder. *to. 2. qq reg. 77 art.*
4. Poſtel *v. habitus.* & Calat. *eod v.* Quòd 23
ſi aliquis laicus convincatur, uſus fuiſſe habitu alicujus Religionis in ſcenis, ludis, laſcivus, ſeu ludicris actionibus, judicandus eſt peccaſſe mortaliter, ſecundùm Gloſſ. *cap cum decorandæ de vit. & hon. cler* Roder. *quæſt. 77. cit art 7.* Sylv.
v habitus & Nald. *eod. v.* Et ſecundùm 24
leges debet exilio mulctari, & aliis pœnis, de quibus in *auth ut ſanctiſſ ep coll. 9. cap. fin* Cum è contra venerantibus Regularium habitum, & illum oſculantibus, vel cum illo ſepeliri eligentibus plures ſint gratiæ & indulgentiæ conceſſæ, de quibus ſuo loco in ſequentibus.

SECTIO TERTIA
DE PRIVILEGIIS
CONCESSIS IN PARTICULARI CUILIBET ORDINI REGULARIUM.

Circa præcipuas, & magis frequentes Materias.

CAPUT I.

De Abbatibus.

SUMMARIUM.

1 *Abbas Ciſtercii poteſt alios Abbates benedicere, & delegare Vicarios, qui alios item benedicant.* 2.

3 *Epiſcopo recuſante benedictionem Abbati Ordinis Ciſterc poteſt ille Pontificialia exercere perinde ac ſi eſſet Benedictus. Item, & Abbates aliorum Ordinum.* 4.

5 *Quando cenſeatur Epiſcopus recuſaſſe Abbati benedictionem.*

6 *In variis Congr. Abbates exercent Pontificalia ſine benedictione.*

7 *Patientes defectum, non poſſunt eligi Abbates. Extant privilegia ad diſpenſandum cum ipſis. Quæ tamen non operantur, niſi intra Religionem.* 8. 9. & 10.

11 *Capitulum non cenſetur diſpenſare hoc ipſo præciſe, quòd eligit habentem defectum.*

12 *Abbas non venit nomine Monachi, ſecus in favorabilibus ibidem vel agitur de moribus. Quid in materia indifferenti.* 13. 14.

15 *Abbas non tenetur ſervare ſua ſtatuta etiam iurata. ibidem peccat tamen ſi non ſervat.* 18. & 19.

17 *Abbas non tenetur ſervare promiſſa, vel iurata Monachis. Hoc quo ſenſu.* 18.

19 *Abbati priùs providendum, quàm Monachis & Eccleſiæ.*

20 *Abbas poteſt ſibi plùs indulgere, quàm alius. Hoc quo ſenſu, & in quibus caſibus. Extra hos peccat.* 21. 22. & 23.

24 *Veſtis Abbatis pretioſior, poſt eius mortem combuſſit priorem.*

25 *Abbas an ſibi acquirat, & de acquiſitis poſſit diſponere.*

26 *Inter Principes Imperii ſunt multi Abbates. & inter hos quatuor principales.*

27 *Abbas Caſſin. Olim erat Vice-Imperator. Abbates Sancti Dionyſii regebant abſente Rege ibid.*

28 *Aliqui Abbates non recognoſcunt in terris ſuperiorem.*

29 *Abbas Campid. & Rivipol. non contrahũt irregularitat. exercendo iudicium ſanguinis.*

30 *Abbas Cavæ potuit olim reos à morte liberare.*

31 *Abbas Caſſin & S. Ambr Med. utuntur ſceptro, pro baculo paſtorali.*

32 *Abbas Cluniac. olim cudebat monetam.*

33 *Abbates 22 olim aſſiſtebant Papæ, ſacra facienti.*

34 *Abbas S. Trinit. Cluniac. & Ciſterc. fuêre Cardinales.*

35 *Abbas Fulda eſt Primas per Germaniam & Galliam.*

36 Ab-

36 *Abbates plures olim in Epiſcopo ſacrabantur.*

37 *Abbatibus Epiſcopi olim fuere ſubditi.*

38 *Abbas Dumienſis fuit præfectus familiæ Regum Suevorum.*

Reges Galliæ ad bellum procedētes, accipiunt auriflāmē de manu Abbatis S. Dionyſii.

ABbatum ſunt varia jura, & Privilegia, ſed quia illi diverſis nominibus, & titulis cenſentur, hæc etiam ſub diverſis capitibus, in ſequentibus referre differo. Quod autem ad eorum inſtitutionem, præeminentiam & favores attinet, hæc placet in præſenti proponere.

1 Innoc. VIII. conceſſit Abbati Cıſtercii facultatem benedicendi Abbates, & Abbatiſſas ſui Ordinis, ubivis terrarum Bullam conceſſionis ad longum refert Roderiq. *tomo 1. Bull 5 ejuſ Innocent.* Hujus privilegii meminit Tambur. *to. 1. de iur. Abbat. 11. quæſt.* 11. Et de praxi ſui temporis teſtatur Hoſt. *in ſum.*

2 Clemens VIII. conceſſit eidem Abbati Ciſterc. ut per Provincias ſui Ordinis poſſit deputare Vicarios, qui Abbatibus, & Abbatiſſis ejuſdem ſui Ordinis, munus benedictionis impendant Renat. Chop. *l. 2 mon. tit. 1.*

3 Recuſante verò Epiſcopo benedicere aliquem Abbatem ejuſdem Ord. Ciſterc. conceditur ipſi facultas, omnia ſua munia obeundi, & Pontificalia exercendi perinde ac ſi foret benedictus, ex diſpoſitione *cap ſtatuimus 1 de ſup negl præl.* ubi Alexan III. Ita decernit. Quod licèt favore 4 illorum Ciſtercienſium ſancitum ſit, atque ideo Innoc. teneat illos ſolos hac facultate poſſe uti Gloſſ. tamen Hoſt. Panor. Joann. Andr. æqualiter omnibus Abbatibus, cujuſcunque Ordinis, id attribuunt, & licitum dicunt. Sufficitque ſi Epiſcopus ſemel fuerit requiſitus, ſecundùm aur. ibid. & Sylv. *v. Abbas n. 4.* Et ut ſit locus privilegio, ego arbitror non eſſe 5 opus ut expreſsè Epiſcopus detrectet venire, ſed ſufficere recuſationem interpretativam, qualis erit v. g. ſi de induſtria moras trahit ſi fictitias excuſationes promittendo allegat, ſi aliis communiter ſo negare, & jam pluribus negavit, aut s verbo ſi ita ſe gerit, ut arbitrio pru viri judicetur nolle.

.nihi 6
At in Congregatione Caſſin aſalıſ-
ſemper veneranda In Valliſol Abba-
ben. & aliis ſimilibus. non eſt edictio-
tibus ulla confirmatione, vel tulo, ha-
ne, ſed ex quo ſunt electi in dem in om-
bent uſum Pontificalium, tatem, quam
nibus auctoritatem, ac pr cti, & perpetui
habent alii Abbates ben
ex conceſſionibus div orum Summ.
Pontificum, quæ vid poſſunt in Bulla-
riis, & compend. ivileg. earundem
Congregationum.

Nota tamen, d per ejuſmodi con- 7
ceſſiones, & pri non datur facultas eli-
gendi, vel bene endi Abbates patientes
aliquem defe um, ſeu aliàs inhabiles, ſed
ſemper ſupr nitur quòd tales eligantur,
quales de re ſunt eligendi. Et ſic v g. de-
bent eſſe 5 annorum, ſeu 30. in opinione
alio um, & ex legitimo Matrimonio pro-
creati Verùm quia poteſt contingere, ut a-
liqui illegitimo thoro natus, ſit aliàs lau-
dabilis converſationis, ideo Eug IV con-
ceſſit Caſſin. & alii Summ. Pont. aliis Or-
dinibus facultatem aſſumendi tales ad
Prælaturas. Quas conceſſiones poſteà
univerſaliter confirmavit Greg XIV. prid.
idus Mart. An. 1591. B quæ incipit: *Circumſpecta.* Quantùm verò ad alios defectus, ex quibus redditur aliquis inhabilis ad Prælaturas extant alia privilegia ad cōferendum diſpenſationē, & de quibus ubi de cōfeſſ. paſſ. & ubi de pot. præl. ad abſ. & liſ.

Quæ

Quæ tamen privilegia (pro majore parte) non operantur, niſi intra ordinem ſpenſati, atq; ideo vide dicenda illis locis. verò cenſeatur Capitulum hoc ipſo di- tare cum illo quem eligit in Prælatū, ar ego, quòd non, quia ſunt actus diſpa

12 quorum unus non includit alium. s non venit nomine Monachi, nec cum achis comprehenditur in odioſis, ſecu favorabilibus, Panor. Felin & alii Cano æ in c fin. de ſim. & in Clement. 1. de Reg. v. Abbas concl. 5. Portel & Nald. eod v. on. in ſum. Dian. v. Abbatiſſa Navar. l. nſ. 75. de Reg. Laym. in Theol. mor. l. 5 cap. 14. Lam. in meth p. 3. cap. 13 § 15. & lim alii. *Ratio eſt*, quia in odioſis appellatione ſimplicium, non veniunt mixta, & ul juncta, ut inter alios notat Roman. ſ 259 Abbas autē, licèt ſit Monachus, non tamen ſimplex, nec ſimpliciter, unde ſi feratur cenſura contra quoſcunque Monachos, qui tale quid fecerint, illâ non ligabitur Abbas, etiamſi rem prohibitam fecerit. Econtra verò ſi v. g. fiat legatum danda veſte ſingulis Monachis, debebitur etiam Abbati. imò etiam melior quàm ſimplicibus Monachis, ſecundùm dicenda inferius, quorum omnium *Ratio eſt*, quia hæc poſterior diſpoſitio continet favorem, prior verò eſt odioſa, Abbas autem non venit nomine Monachi in odioſis ſed in favorabilibus.

13 At quid juris, ubi agitur de moribus, correctione, vel ſalute animæ? Reſpond. Nald. *v. Abbas*, æqualiter cum Monachis comprehendi Abbatem, ſive

14 materia ſit favorabilis, ſive odioſa. Quòd ſi materia ſit indifferens, poſſet fortè aliquis dicere Abbatem tunc non comprehendi ſub nomine Monachi, ſed tamen contrarium docet Tuſch *ſupra cit. loco*.

Abbas, qui aliqua ſtatuta facit pro ordinatione ſui Monaſterii, ad illa ſervanda 15 non tenetur Panor. *cap. cum ad Monaſteriū de ſtat. mon* Sylv. *v. Abbas q.* 4 Nav. *cōſ.* 20. *de Reg. l. n.* 9. & alii communiter. *Ratio eſt*, quia nemo eſt ſibi Superior, nec poteſt ſe per modum ſubjectionis obligare ad ſuam legem. Unde juriſconſultus *l. Princeps ff. de leg. Princeps eſt legibus ſolutus* Et hoc verum eſt, etiamſi talia ſtatuta fecerit cum communi conſilio, & conſenſu Conventus, quia non poteſt obligari à ſuis inferioribus. Imò etiam ſi per juramentum obligaverit ſe ad illa, tamen adhuc poterit revocare; & caſu quo abſq; revocatione illis 16 contraveniat, peccabit quidem propter Religionem ſui juramenti quod violat, ſed factum tenebit. Joā Andr. *c. cit. cum ad Monaſterium* Sylv & Navar. *citati* A fortiori idem dicito, ſi Abbas aliquid promiſerit ſuo Monacho etiam ſub juramento, ſi non 17 præſtet, cum quidem peccare contra ſuum juramentum verùm non poſſe obligari à Monacho ad hoc præſtandum, quod illi promiſit, nam ſicut non poteſt ſervus ſibi Dominū ſuū obligare, ſic ſuum neque Monachus Abbatem. Ita Panor. *loco cit.* Attamen ego puto adhibendam eſſe micam ſalis huic doctrinæ, dicendo quòd licèt ex 18 juſtitia, nō poſſit obligare Abbas ſuo Monacho, ex fidelitate tamē teneri id præſtare quod promiſit, (etiā ſecluſo juramēto) niſi velit æſtimatiōe cadere apud ſuos, & multis ſe incōmodis exponere. (a) Quātùm verò ad ſua ſtatuta, verū quidē eſt, ex vi coactiva ad hæc nō teneri Abbatē, ſecus autē ex vi directiva. Unde in *l. digna vox C. de eg.*

Eſt vox hū dignū maieſtate regnantis, ut dicat ſe legib⁹ ligatū, uſq; adeò eius autoritas de ea quæ iuris eſt, ſūt, & revera maius eſt imperio,

(a) Debetis, qui præeſtis patres, tales vos exhibere, ut ait Apoſtolus, eſtote forma credentibus. reg. ſancti Mac. c. 5.

ipſum

ipſum imperiū legibus ſubmittere (a) Et Ratio eſt evidens, nam ſtatuta quæ facit Abbas pro ordinatione ſui Monaſterii, aliud nihil reſpiciunt, quàm manutentionē obſervantiæ regularis. At *Prælati nō minùs obligantur ad obſervantiā diſciplinæ regularis, quàm Religioſi ſimplices, nec eos excuſat ab ejuſmodi obligatione Prælatura*, inquit Layruet. *in opt. Reg. ſpec.* 108 Et ita olim definitū fuit in Concil. Mogūt. *can.* 11. Doctrina igitur Panormitani in initio relata, debet intelligi de vi *coactiva*, non de *directiva*.

19 Abbati ſeu Prælato providendum eſt de bonis Monaſterii, priuſquam aliis. Imò quàm ipſi Eccleſiæ Navarr. *com. 3. de Regul nu. 4.*

20 Addunt Caſſin. (b) *in c. at. p 1 conſ. 22. & 23.* Lamas *meth. p 3 c. 13. §. 15.* Selua *in tr. de benef.* & alii, poſſe Abbatem ſibi aliquā tùm meliùs proſpicere quàm aliis, in cibis & veſtibus. Conſentit Bald. *l ſed ſi quid ff. de uſufr.* Ubi ait Abbatem debere meliùs indui, quàm alii. Favent Innoc. & Hoſt *in cap. cum omnes de conſt.* Ubi dicunt, quòd licèt debeat eſſe æqualitas inter omnes, qui ſunt de cōmunitate quantùm ad illa, quæ dantur pro veſtimentis, & aliis neceſſariis, diſtributio tamen facienda eſt ſecundùm cujuſq; merita, & conditionem, unde cùm Abbatis conditio ſit major, magis etiam debet habere. Addit Panor. *in cap. cit. cum omnes.* Eandem acceptionem habendam eſſe in Abbate quoad victualia, quam Innoc *ibi* vult haberi quoad veſtes

21 Quod autem de victualibus, & veſtibus dicunt illi hoc me hercle alii dicent de omnibus aliis commodis, ut de cameris, lectiſterniis, hortis, electuariis, recreationibus, & his ſimilibus, eſt enim par in omnibus ratio

22 Verùm ego mihi nunquā potui ſuadere, viros illos uſque adeò graves & eruditos tam generaliter fuiſſe locutos, aut ſcripta ſua velle intelligi ſic, ut hoc ipſo quo aliquis eſt Abbas, poſſit ſibi quidquam largius indulgere, hac ſola ratione, quia eſt Abbas, vel Prælatus. *Ab initio enim non fuit ſic.* Sed ſiquidem placet adlaborare ad excuſandas excuſationes in peccatis, & exceſſibus; Arbitror ego, doctrinam illorum poſſe ſuſtineri in 4. caſibus, & de his ſolùm locutus eſſe & intelligendos nempe poſſe Abbatē in cultu corporis plus ſibi indulgere, quàm aliis, *Primò.* Si id neceſſarium ſit ad ſervandum ſuam authoritatem, aut famam, vel ſui Monaſterii, ejuſve jura, & bona. Aut *Secundò*, ſi perſona Abbatis ſit alicujus momenti, ut ejus conſervatio videatur neceſſaria Monaſterio eò quòd pollet authoritate regendis fratribus, aut defendendis ejus juribus. Aut *Tertiò*, ſi hoc facit, & expendit propter hoſpites, quos ex honeſtate, pro ſua & ipſorum cōditione tenetur excipere, & tractare. Aut demum *Quartò*, ſi aliquid ſibi indulget per modum ſubſidii, & ſuſtentationis, ratione laborum, & curarum, quibus magis fatigatur, & conſumitur adminiſtrando ſuo Monaſterio

Extra hos caſus, non puto poſſe quemquam Prælatum ſibi plus in ullo indulgere quàm aliis. Et ita olim fuit præceptū in Concil. Aquiſgrani celebrato, à Prælatis noſtri Ordin. S. Bened. an. 817. art. 27. Ubi ſic habetur: *Ut ea quam habent ſui Monachi menſura ſint Abbates contenti, in manducando, in bibendo, in dormiendo, in veſtiendo, in operando, ſi in aliis non fuerint occupati.* Quod deinde fuit iñovatū in Conc. 3. Turon. *can.* 24. 25. & 42. Troslejan. *c.* 3 & noviſſimè in Trident. *ſeſſ.* 25. *cap.* 1. *de Ref Exemplo Patrum noſtrorum, in Concilio Carthaginenſi, non ſolùm iubet S. Synodus, ut Epiſcopi modeſta ſupellectili, & meſa, ac frugali victu* 23

(a) *Unum te ex congreg. cognoſcas Reg. Ferreoli cap. 87.*

(b) *Cap. Clerici omnes 1. q. 2.*

victu ſint contenti, verùm etiam in reliquo vitæ genere ac tota domo caveant, ne quid appareat, quod à ſancto hoc propoſito ſit alienum, quodq; non ſimplicitatem, Dei zelum, ac vanitatum contemptũ præſeferat. Et poſt pauca: *Quæ verò de Epiſcopis dicta ſunt eadem in quibuſcunq; habentibus beneficia Eccleſiaſtica, tã ſæcularia, quã regularia, pro gradus ſui coditione obſervanda ſunt* &c. Et Clem. VIII in decretis pro reformatione Regularium ad hæc conformiter Sancit *n.8. Veſtitus & ſupellex cellarum omnino uniformis ſit fratrum & quorumcunq; Superiorum.* Et ruſſus *n.10. Omnes etiam Superiores quicunque illi ſint eodem pane, eodemq; vino, & obſonio, ſeu ut dicunt, eadem pitantia, in communi menſa veſcantur, ſi quis in ea re peccaverit, nihil ea die percipiat, niſi panem & aquam.* Et iterum *n.26. Nullus etiam Superior, cellas, ſeu in clauſtro, ſeu alibi ſeparatas à cõmuni dormitorio habeat, ſed unuſquiſq; unica cella, eaq; cum cæteris aliorum fratrũ coniuncta, nudis omnino parietibus, ac lecto, & menſa humilibus, uniformiq; ſupellectili ſit contentus.* Quæ decreta aliaq; ſimilia fuere confirmata, deinde innovata, & iterum mandata ab Urbano VIII.

His conſonant cenſuræ, & ſcripta (qui de hac materia tractant) tam antiquorum quàm modernorum Doctorum, ut Tambur. *to.1. de iur. Abb. d.26 q 4* ubi ſic loquitur. *Debent ea quã ſui Monachi habent menſura, in comedendo, & bibendo, Abbates eſſe contenti.* Et idem *q.5 Quòd verò ad lectum quo Abbas uti debet, cum à ſua Regula exemptus non ſit, obſervare tenetur id quod à Monachis obſervandum curare debet, & præcipuè Abbates militantes ſub Regula S. Bened.* & Navarr. *com.3. de Reg. n.4. Multi Abbates graviter peccant, nimiam ſibi familiam ſæcularem, & non tantùm neceſſariã aſſumendo cùm ſecundùm obſervantiam ſuæ Regulæ primævam non debeãt plus, quàm cæteri monachi expendere, niſi excipiendis hoſpitibus* &c Ita etiam Layruel. *in optic Regul. mon. 6. ſpecul. 23.* ubi dicit quòd Prælatus in mẽſa prodigus, & ſuperfluos admittens hoſpites, vel oppiparos cibos ſibi procurans, *eſt proprietarius & peccat mortaliter.* Ita etiam (ut alios omittam) Major *in 4. d. 38,* ubi ait quòd Prælatus expendens aliquid de bonis Monaſterii in vanos aut malos uſus, *eſt maximè proprietarius.* In vanos autem & malos uſus expendere clarum eſt, eum qui expendit ſine ulla cauſa ex relatis, Quòd ſi ſic expendendo peccat mortaliter, & fit proprietarius, conſequens eſt ut dicatur, eum qui ſic vivit, eſſe in ſtatu damnationis. Quorum omnium Ratio eſt, quia Abbas non eſt niſi Adminiſtrator, dum autem ſine cauſa ſibi plus juſto indulget, non agit ut Procurator, ſeu Adminiſtrator, qui debet ſe conformare voluntati Domini, ſed ut dilapidator, & latro, & conſequenter peccat.

Quod interdum etiam viſibilibus exemplis punivit Deus, & quantùm iis exceſſus ſibi diſpliceat, oſtendit. Unde *in lib. de vir. ill Ord. Ciſterc.* refertur de quodam Abbate in Saxonica; quòd cùm fuiſſet ſolitus ſibi pretioſiores veſtes procurare, & de meliori panno quàm ſuis fratribus, eo ſatis functo, Prior in quadam ſolemnitate volens honorabilius apparere, induit unam de ejuſmodi veſtibus defuncti Abbatis, intra quam tanto ardore correptus eſt ac ſi non veſtem induiſſet, ſed in fornacem ardentem ingreſſus fuiſſet; Unde rejecta hac fatali veſte intellexit, in quibus incendiis deberet eſſe Abbas, cujus vel ſimplex tunica tantos æſtus creabat.

Aliud Privilegium, quod à nonnullis in cõ- 25
muni cõcepitur Abbatibus, eſt, quod poſſint diſponere ad libitũ de his quæ acquiſierint; quia acquirũt nõ Monaſterio, ſed ſibi. Quia in odio-

ſis,

ſis, nomine Monachi non venit intelligendus Abbas. Monachus autem quacunque via, (ut ſervus Domino) ſic ſuo acquirit Monaſterio Et ſic ſi Abbas recipiat Eleemoſinas, promiſſis à ſe dictis, cōcionib⁹, vel pro cathedra, vel per liberam alicuius largitionem, dum Prælatus eſt, dare poteſt illa cui voluerit, vel quomodocunq; voluerit expendere, modò non contra iuſtitiā. (a) Ita ad verbum Lamas *in meth p.3. cap. 13. §. 15.* Verùm hæc doctrina mihi videtur improbabilis, quia non poteſt concedi ulli Abbati illa libera diſpoſitio, niſi faciamus proprietarium. Fundamentum autem Lamaſii mihi non placet: ratio enim cur Abbas non poſſit pro arbitrio de ulla re diſponere, ſeu habere proprium, vel ſibi acquirere (quæ omnia eodem recidūt) non provenit ex eo quòd ſub nomine Monachi comprehenditur: ſex ex vi ſuæ Profeſſionis, per quam redditur incapax aliquid habendi, eo modo ac Monachus, à qua incapacitatē non abſolvitur, quando in Abbatem promovetur. Quod ſimiliter ait Lamas Monachum acquirere Monaſterio, ut ſervum Domino, verùm quidem eſt, ſed quòd Monachus ſibi ipſi non acquirat, hoc non provenit ex eo præcisè quòd comparatur ſervo ut videtur velle, aliàs enim comparatur etiam filiofamilias, quo titulo poſſet ſaltem ſibi acquirere quaſi caſtreſe peculium (quod nemo admittit) ſed ex eo quòd per Profeſſionem, accedente juris diſpoſitione ſpoliatur omni proprio In quo cùm Abbas ſit æqualis conditionis cum ſuis Monachis, ideo ſicut illi, ita nec ipſe poteſt quidquam acquirere, vel proprium habere.

Et hæc quidem in communi; cæterum poſſem hîc ad commendationem congerere non pauca alia jura, & privilegia, Abbatibus diverſis in particulari conceſſa, tam ſecundùm ſtatum civilem, quàm Eccleſiaſticum, in quibuſvis provinciis.

Nam primò quando Imperium fuit translatum in Occidentem, & Teutones; fundata ſimiliter fuit tranſlatio, in quaternario nūero, & deſignatis ex cæteris, quatuor ducibus principalib⁹, qui dicerentur Duces Imperii IV. Comitibus IV Baronibus. *&c.* fuere deſignati item quatuor Abbates, (ut refert Munſt. *in ſua Geograph.* Et Maiol. *l. de Maieſt. Imp.* Qui ſunt ex primorib⁹ Imperii Principibus. & præ cæteris eminent, nēpe Fuldenſis, Campidonenſis, Murbacēſis, & Weiſſenburgenſis, omnes Ordinis S. Benedicti. Ad quorū gloriam ſucceſſivis tēporibus, nō pauci alii benignitate Imperatorū aſſumpti ſunt, & inter Principes Imperii ſimiliter aſſūpti, ut Lurēdſis, Einſidlenſis, S. Gelli, S Lāberti, *&c.* 26

His addo (quòd plenius ſuo loco dicam) Abbatem Caſſinenſem fuiſſe à Carolo Magno, & Ludovico Pio creatum Vice-Imperatorem, & ſuper-Intendentē negotiis Imperii. In Gallia verò moris fuiſſe, ut Rege abſente Abbates S. Dionyſii Regnū adminiſtrarent, ut de Suggero, & Matthæo Vindocin. teſtantur Guaguin. Belforett. & Claud. Robert 27

Quid memorem alios Abbates, qui Superiorem in terris non recognoſcentes, ſummum jus in ſua ditione exercebant, ut Luxovienſis, & ad huc de præſenti Monachi Lerinenſes in Sbourg. 28

Sanè non tacendum jus gladii conceſſum Abbati Campidonenſi; & privilegium intereſſendi, ac exercēdi judicium ſanguinis ſine periculo incurrendæ ullius irregularitatis. Quod etiam Abbati B. V. Rivipolenſis competere affirmat Tambur. *in op. ſuo de iur. Ab.* 29

Verùm quantùm vita præfertur morti, tantum etiam plùs æſtimo privilegium aliud, 30

(a) *Abbati nulli liceat ſibi quidquam proprium vendicare. Regula Patrum c.2.*

aliud à Rogerio Duce (poſteà Neapolis & Siciliæ Rege) conceſſum Abbatibus Cavæ, ut per omnem dicti Regis ditionem poſſent reos vita donare, ſi ſibi obviarent, dum ad patibulum ducerentur, eo modo quo olim Romani veſtalibus ſuis conceſſerant, & de Cardinalibus aſſeritur.

31. Etiam hîc commemorabo quibuſdam Abbatibus noſtri Ordinis S. Benedicti fuiſſe ſceptrum conceſſum loco baculi paſtoralis quo communiter alii utuntur, ut Caſſin quem Petr Diac.refert.per ſceptrū olim debuiſſe inveſtiri ab Imperatore,& S,Ambroſii Mediolan.de quo item refert Tambur. quòd dum ad celebrandum Pontificaliter pergit,non baculum paſtoralem,ſed ſceptrum tenet in manibus..

32 Huc accedit jus cudendi monetam, quo olim Abbas Cluniacenſis utebatur meminique me aliquando nummum vidiſſe ſub inſigniis per illuſtris illius Monaſterii cuſum.

33 Quòd ſi ad ſtatumEccleſiaſticum convertamus oculos, nec ſecundùm eum minùs claruiſſe Abbates videbimus, nā primò ego lego apud Yepez. (*a*) quòd antequam Cardinales eveherentur ad eam gloriam,in qua nunc cū admiratione univerſus orbis eos conſpicit, fuiſſe Romæ 22. Abbates,Omnes S.Benedicti,qui Romano Pontifici ſacra facienti ſemper aſſiſtebant,ut nunc faciunt dicti Cardinales.

34 Hinc ego lego apud eundem Yepez Uvion.& Belforeſt. Calixtum II creâſſe Cardinales, Abbates Trinitatis de Uvindocino, titulumque S. Priſcæ, jure perpetuo eis attribuiſſe. Ac item Abbates Cluniacenſ. & Cıſtercienſ. cum ad Curiam venire contingeret, inter Cardinales fuiſſe adſcitos;& in Cōſiſtorio hinc inde ad pedes Sanctiſſimi locum tenuiſſe, ut refert Caſſan. *in cat. glor. mundi p. 4. conſ* 31.

Hic etiam locus debetur Abbati & Principi Fuldæ, quem glorioſo Titulo, Primatis per Germaniam & Galliam proſequuntur, tum antiqui ſcriptiores, tum moderni: nempe ob merita S. Bonifacii Apoſtoli Germaniæ. & Primi Fundatoris Monaſterii Fuldenſis, ut & Eccleſiarum illius gentis. 35

Addo & non paucos Abbates qui olim ſacrabantur in Epiſcopos,ſicque ſacro fœdere humilitatem Monaſticam in ſua perſona,cum Epiſcopali gloria ſociabant: adeò ut idem eſſet Abbas, & Epiſcopus:& eorum Monachi ſimul forent Canonici,ut nunc de præſenti videre eſt in Monaſterio Maleacenſi in Gallia:& olim fuere in Anglia; Roffenſe. Cantuar. Vintonienſe,Ciceſtr. Convent. Batton. Lychefeld. & Elienſe uſque ad ultimam extinctionem Eccleſiæ,ut refert Reyner. *in Apoſt.tract.*1. §. 3.*sect.*1. Qualis item fuit olim Eccleſia Cathedralis Vormaciæ,teſte Demochar.*l.de ſacrif.Miſſ.*Cathedralis de Aſtorga in Hiſpania teſte Yepez *cent.*2 Salisburgēſis,*&c.* 36

Sed ſingulare,& nō prætereundum,in hoc ſermone de præcellentia Abbatum eo uſque olim nonnullos fuiſſe evectos gloriæ,ut raro & inuſitato admodum exemplo, Epiſcopi ei ſubjicerentur, ut Caſſinenſi, quem ſub ſua juriſdictione tenuiſſe IV Epiſcopos refert Petr.Diac.*in ſua Hiſt.* Et Huenſi cui teſte Vener. Beda *lib.* 3.*hiſt. Ang cap.*4.omnes Epiſcopi Scotiæ, & Hiberniæ ſubjiciebantur. 37

His addere poſſem non pauca alia, ut quòd olim Abbates S. Martini Dumienſis authoritate Conciliorum erant Præfecti familiæ Regum Suevorum quando tene- 38

(*a*) *In Chronic.Ord. S. Bened.centur.*1 *in impreſſ.Gallica in append.*1.6.*Vvion.li.*2.*ligni* [illegible] *II.*

tenebant Galæciam,ut ei circa divina advigilabant,ut refert Ambroſ. Moral. *in ſua Hiſtoria.*

39 Quòd Reges Galliæ cùm ad bellum procederent, accipiebant auriflamen de manu Abbatum S.Dionyſii,*&c.* Verùm quia hæc ſingularia, & præter inſtitutum mihi propoſitum,(qui generalia, & communia omnibus,tractare intendo) ideo & ab his calamum retrahens,aliis materiis concedo.

CAPUT II.

Circa Benedictiones, & Conſecrationes.

SUMMARIUM

1 *Regulares poſſunt petere benedictiones ſibi neceſſarias ab Epiſcopis, qui per eos tranſeunt vel quemcunque Epiſcopum pro eiſdem ad ſua Monaſteria vocare 2.*

2 *Hoc non eſt revocatum in Tridentino.*

4 *Regulares poſſunt invitare quemcunque Epiſcopum ad Celebrandum Pontificaliter in ſuis Monaſteriis. Et non revocatur in Trid. ibid.*

5 *Regulares poſſunt conſecrare ſuas Eccleſias. Et eaſdem pollutas reconciliare.*

6 *Regulares poſſunt conficere aquam Gregorianam & quando.ibid.*

7 *Eccleſia ſimpliciter benedicta ſi polluitur, poteſt reconciliari à ſimplici Sacerdote.*

8 *Eccleſia polluta non eget reconciliatione, niſi delictum ſit notum & præcedat ſententia,ſecundùm aliquos.9.*

10 *Regulares poſſunt uti dictis privilegiis in omnibus locis ſibi pleno iure ſubditis. Quando ſic locus dicatur ſubditus. 11.*

12 *Abbates poſſunt ſacrare Altaria portatilia fixa 13. & 14.*
Campanas & Calices.ibid.

1c *Abbates poſſunt uti Chriſmate,tam in ſuis Eccleſiis quàm in aliis ſibi pleno iure ſubditis.*

12 *Prælati Regularium poſſunt benedicere Corporalia & alia Eccleſiaſtica Ornamenta. Et hoc undecunque ſint. ibid. & non eſt revocatum 13.*

14 *Simplex Sacerdos regularis poteſt benedicere Ornamenta Eccleſiaſtica. Negatur hoc privilegium à nonnullis 15. Sed contra eos aſſeritur 16. An ſecluſo privilegio id licitum aliis Sacerdotibus 17.*

EUgen.IV.conceſſit *Auguſtin.* & Sixt. IV *Carmelit.*ut in defectu proprii Epiſcopi ſi alius habens gratiam, & communionem Sedis Apoſtolicæ, per eos tranſierit, poſſint ab illo accipere benedictionem ſuorum vaſorum ſacrorum Altarium,Ornamentorum,& alia ejuſmodi, Caſar.ub.*v benedicere nu.6.& 10.* 1

Monaſterio *Caßinenſi* conceſſere Zachar.I.Calixt.II.& Innoc III. *S.Pauli de urbe Roma*,idem Innocent.& Gregor.IX. *Cavenſi* Alexand. III univerſæ Congreg. *Caßinenſi* Eugen IV.Ut pro conſecrandis Altaribus,Eccleſiis,vaſibus ſacris *&c.*poſſint Prælati ad eadem ſua Monaſteria vocare quemcunq; Epiſcopum,etiamſi proprius adſit: & abſq; ulla ipſius licentia. Margarin.*in Bull.Caßin.conſt* 63.quæ incipit: *Etſi quaslibet.* Et *conſt* 64. quæ incipit *Regularem vitam.*& Roder.*t* 1. *Bull.9.* & 11.Eugen. IV. Idem conceſſit *Minoritibus* Leo X ut refert Caſar. *v benedicere n.* 15.Et rurſus Jul.II.ut idem ait *v. Eccleſia.* Sed eo tantum caſu cum proprius Epiſcopus bis aut ter requiſitus, recuſat beneficium impendere. Vide Gloſſ. *c. cum & plantare de privil.§.in Eccleſiis.* 2

Nota autem circa hæc privilegia, quòd à nullis dicuntur revocata propter diſpoſitionem Trid *ſeſſ.6.c 5 de Ref. & ſeſſ.14.c.2.*ubi ſic dicitur. *Nulli Epiſcopo liceat cuiuſcunq; privilegii prætextu,Pōtificalia in alterius Diœceſi exercere,niſi de ordinarii licentia expreſſa,& in perſonas eidē ordi-* 3

M 2 *naria*

Digitized by Google

nario ſubiectus tantùm. *Si ſecus factum fuerit. Epiſcopus ab exercitio Pontificalium, & ſic ordinati ab exercitio ordinum ſint ipſo iure ſuſpenſi.* Puto tamen ego, *Primò* quòd ubi Tridentinum non fuit receptum gratis allegatur hæc ejus diſpoſitio contra prædicta privilegia, quin potiùs ea omnia adhuc valere juxta omnem conceſſionis tenorē *Secundò*, Quòd ubi Trident. fuit receptum hæc diſpoſitio mihi videtur reſpicere non Regulares, ſed Epiſcopos, ut ejus intentio, & voluntas fuerit, non tollere prædicta privilegia, ſed quoſdam Epiſcopos qui prætendebant ſe poſſe ubique Pontificalia exercère virtute quarundam conceſſionum, quas dicebant ſe habere, ab hac praxi prohibere. *Tertiò*, Quòd illa prohibitio Tridentini non eſt generalis, nec debet intelligi de exercitio, quorumcunque Pontificalium, & in quocunque actu, ſed ſolùm de collatione Ordinum, uti declarat ipſe textus conſtitutionis ſub finem, ſecundùm cujus finis verba, ſunt regulanda antecedentia. *Quartò*, Quòd Trident. fortè aliud non voluit, quàm innovare diſpoſitionem *c. non liceat d. 92.* Nam ibi ad marginem citatur. Et Aug. Hunnæus in approbatione harum citationum, dicit textum Tridentini eſſe ſecundum illas intelligendum. Licèt autem in prædicto capite prohibeantur Epiſcopi exercere Pontificalia in aliena Diœceſi, non pauci tamen, nec ignobiles Canoniſtæ interpretantur illam prohibitionem, non de ſimplici, & nudo uſu Pontificalium, aut exercitio, eorum præciſè, quæ ſunt ordinis Epiſcopalis, quales ſunt conſecrationes, ſed de exercitio propriè dicto Pontificalium, puta cùm adiuncto aliquo juriſdictionis actu. Ex quibus omnibus patet, quàm malè torqueatur locus ſupra relatus Tridentini, contra memorata privilegia.

Sicut autem poſſunt Regulares eorum
virtute vocare ad ſua Monaſteria quem- 4
cunque Epiſcopum pro benedictionibus, & conſecrationibus, ſibi neceſſariis, ita à fortiori pro celebranda Miſſà Pontificali, in ſuis ipſorum Eccleſiis, non obſtante Tridentino, nam etiam ſecluſis privilegiis licitus eſt uſus Pontificalium qui non habet adjunctum actum aliquem, juriſdictionis, ut ſuperiùs dicebam, & docent Hoſt. *c. fin. de uſu & auth. pall.* Panor. *c. antiqua de priv.* Gloſſ. *Clem. Archiepiſcopo eod.* & Laudun. *eod. quamvis de iudic.* Quorum authoritas facit rem probabilem. Et ita etiam pro locis exemptis (qualia ſunt Regularium Monaſteria) tenet Barb. *de off. & pot. Epiſc. p. 3. alleg. 80.*

Benedictus XIII. conceſſit *Caſſinenſ.*
Jul. II. *Minimis* Leo X. *Minoribus* ut Præla 5
ti poſſint ſuas Eccleſias ſolemniter benedicere, ſua Oratoria, & Cœmiteria, vel ſi contingat pollui ſanguinis aut ſeminis effuſione, ſeu quavis alia via, reconciliare per aquam Gregorianam ab aliquo Epiſcopo factam, quam tamen ipſi facere poterunt,
ſi intra duas dietas, non reperiatur Epiſco- 6
pus, à quo illam poſſint accipere dieta verò eſt ſpacium 7. leucarum Jo de la Cruz. *in ſummar. mar. magni a. 6.* Portel. *v. benedicere.* Caſar. *eod. v. & v. Eccleſia* Hugolin. *de off. ep. c. 29. §. 7.* Sayr. *de cenſur. c. 10. num. 31.* Henriq. *lib. 9. de miſſ. cap. 27.* Roder. *to. 1. q. 19. art. 6.* Barboſ. *de off. & pot. ep. p. 2. all. 28.* & alii apud ipſos. Et Marchin. *de ſacr. ord. tr. 3. p. 3. c. 10. n. 14.* refert ſe olim juxta hujus privilegii tenorem, Eccleſiam ſui ordinis Ticini reconciliaſſe, & aquam Gregorianam, in hunc finem feciſſe & cùm poſt factum multos habuiſſet adverſarios, ex Curia Epiſcopali, viſo privilegio & authoribus à quibus refertur, tacuiſſe; Cùm tamē P. Barnabitæ (quorū ord. eſt March.

hoc

hoc privilegium non habeant niſi per cõmunicationem, atque ideo illius originale in ſua defenſione non exhibuerint, ſed ſolùm auctores, à quibus refertur conceſſum ſupramemoratis Ordinibus.

Pro luculentiori autem inſtructione
7 *nota* 1. quòd quando aliqua Eccleſia polluitur, ſi non erat conſecrata, ſed tantum benedicta, poteſt à ſimplici Sacerdote abſque ullo privilegio cum aqua benedicta communi reconciliari. per *c. ult. de conſec. altar.* ubi Abb. Sed tamen oportebit habere licentiam Epiſcopi, ut dicit textus Canonis, & tenent Sylv. *v. conſecratio* 2. *num* 7. Azor. 2 *p. inſt lib. 9 c. 5. quæſt. 5* Poſſevin. *in pra. aur. c. 2. de Sacrif. Miſſ. in fine.* & Barb. *de off. & pot ep. p. 2. all.* 28. Hoc eſt ex decentia non eſt obligatione, ſi placet credere Laymanno *in Theol Mor lib. 5.*
8 *tr. 5. c. 5 n. 12. Secundò,* Quòd ſive Eccleſia ſit conſecrata, ſive non, ad hoc ut poſt pollutionem, indigeat reconciliatione, oportet delictum eſſe notorium ſeu per evidentiam facti, ſeu per depoſitionem teſtium in judicio, aut confeſſionem rei ſimiliter in judicio, aut per publicam famã, ut ait Gloſſ. *c. unic. de conſ. Eccl. in 6.* Marchin. *cit. n.* 10. Navarr. *in ſum. c.* 23. *num.* 356. Conin. *de ſacr. qu.* 83. *d.* 1. *art.* & Sot. *in 3 d, 13. qu. 2 art. 3.* Quin etiam addit Noctin. *in ſum. Dian. v. poll. Eccl.* & quem *ibi* citat Fagund. requiri ſententiam judicis, ſicut ad vitandum excomunicatum, quia pollutio eſt quædam pœna, quæ imitatur
9 naturam cenſurarum. Quod ego intelligo in caſu dubio, non autem in aliquo ex relatis, nam etiam in cenſuris non eſt opus ſententia judicis, quando caſus eſt
10 notorius. *Tertiò.* Quod privilegia ſupramemorata valeant non tantùm pro ipſis Eccleſiis Regularium, in quibus illi officia divina perſolvunt; ſed pro omnibus aliis quæ ſunt *pleno iure* ſubjectæ ipſorũ Monaſteriis, quia ſunt verè ſuæ, & ex diſpoſitione juris ac ſeclusis privilegiis, poſſunt Abbates in illis exercere pontificalia. *c. Abbates de priv. in 6.* Quid autem ſit Eccleſiam aliquam eſſe ſubjectam uni Monaſterio *pleno iure.* 11
Reſp talem dici, quando Monaſterium habet in illa utramq; juriſdictionem hoc eſt ſpiritualem & temporalem, & in illa irrequiſito Epiſcopo, inſtituit, & deſtituit Clericos, ut notat Gloſſ. *c. viſis.* 16 *q.* 2. *c. Abbates cit c. cum & plantare §. in Eccleſiis. extr. eod. & c. quoniam. eod. v. utroq;.* Ubi ſcitè monet Gloſſa, non deſinere eſſe talem, licèt fortè Epiſcopus aliqua temporalia in ea habeat ſeu recipiat *per c. cum venerabilis. de cenſ.*

Pius IV. añο 1565. die 6 Junii. cõceſſit Abbatibus Almæ Congr. *Caſſin.* conſecrationem altarium portatilium. *Habetur ad finem reg. impreſſæ cum conſtit.* Innoc. VIII. Abbati *Ciſtercii*, & quatuor ejus Coabbatibus. Et Paul III. Abbati Valliſcholarium conſecrationem altarium etiam fixorum. Bull. Caſſin. *conſt.* 260. & 343. & Tamb. *t. 1. de iur. Abb. d. 23. q.* 4. Ubi ait jure comunicationis idem poſſe omnes alios Abbates, ac refert, quòd cùm an. 1624. Viſitatores Apoſtol. viſitaſſent altaria Eccleſiæ S. Praxedis Romæ ſuæ Congr. *Valiſumbroſæ*, ac dictum fuiſſet illa eſſe conſecrata ab Abbatibus ejuſdẽ Monaſterii, ſeu Congr. hoc non improbaverunt. Et noviſſimè a 1644 14
die 16. Apr. Sacra Card. Congr. declaravit contra Epiſcopum Placentinum. Idem poſſe Abbates Caſſinenſis Congreg.

De Calicibus & Campanis, an poſſint benedici ſeu conſecrari à Prælatis Regularium, ita conceſſum invenio *Caſſinenſibus*, ſuper quo cum Epiſcopus Paravinus litem eis moviſſet. S. Card. Congr. anno 1620 die 5. Apr, confirmando eorum jura declaravit, id ipſis licitum, 15

Quantùm demùm ad Eccleſias ipſas,

an

an poſſint item conſecrari à Prælatis Re-
gularium, refert Vincent, Barrali, in Chro-
nol. Lerinenſi Adelbert 2. Abbatem ſacræ
illius Inſulæ, an. 1088. una die (quæ fuit 4.
Octob. conſecraſſe in illa tres Eccleſias,
nempe Majorem; S. Mariæ (quam vocant
de pietate) illi conjunctam, & S. Crucis in-
tra turrim. Quod privilegium jam eſt
commune toti Congr. Caſſin. cui fuit uni-
tum prædictum Lerinenſe. Et hoc ipſum
longè poſt, iiſdem *Caſſinen.* conceſſit Be-
ned. XIII. *Minorib.* Leo X. & *Minimis* Jul.
II. Cruz, & alii citati nu. 6. Circa quod. &
tria præcedentia *adverte*, Sacram Rit. Cō-
greg. ſtatuiſſe, non poſſe Abbates (etiam
benedictos) illa benedicere in quibus in-
tervenit chriſmatis unctio; Verùm poſt-
quàm debitè fuit informata de privilegiis
Dominorum meorum Caſſinenſium; an.
1606. & rurſus an. 1614 in eorum gratiā
declaravit ſe ſuo illo anteriori decreto nō
comprehendere Abbates habentes privi-
legia Apoſtolica ad talia Quin imò ipſis
licere, ſecundùm eorundem privilegio-
11 rum tenorem, uti Chriſmate. Et hoc ve-
lim intelligas non tantùm de ſuis Eccleſi-
is, ſed etiam de aliis unitis, ac pleno jure
ſubditis ſuis ipſorum Monaſteriis, ſecun-
dùm dicta ſuperiùs in notis ad *n.* 5.

12 Innocent. VIII. conceſſit *Caſſin.* & *Ci-
ſtercienſ.* Idem Innoc. & Leo X *Minoribus.*
Et Pius V. Ordinis *Hieronymi*, ut Prælati
& in ipſorum abſentia, eorundem locum
tenentes, poſſint benedicere Corporalia,
ornamenta Eccleſiaſtica, & omnia alia, in
quibus non intervenit Chriſmatis un-
ctio Et hoc undecunque eis benedicenda
offerantur Roder. *to.* 1. *qq reg.* 19. *art.* 2.
Diana *tr.* 2. *dub reg. reſ.* 4. Portel. *v. benedi-
re* Catar *eod. v.* & Capuccin. *in annot. ad
idem v. nu.* 11. & 14. Cum aliis *infra cit.* No-
ta autem circa hoc priv. S Cardin. Congr.
declaraſſe, Regulares non poſſe benedi-
cere ornamenta, pro Eccleſiis ſibi nō ſub-
ditis, & conſuetudinem contrariam non
valere, quam & abrogavit an. 1629, die
18. Auguſt. ut inter alios refert Cavant. *in
com. in rubr. Miſſal.* Sed Marchin. *tr.* 3. *de
Sacram. Ord. p.* 3 *c.* 12. *n.* 3. Tambur. *to.* 1. *de* 13
iur. Abb. d. 22. *qq.* 2. Suar. *to.* 1 *de Rel. tr.* 1. *lib.*
2. *cap.* 30. Diana *cit.* & alii apud ipſos di-
cunt, illa declaratione non obſtante, lo-
cum eſſe adhuc privilegio quia conſtat de
ejus conceſſione, non de revocatione. *Ad-
de*, quòd Regulares non benedicunt or-
namenta ex conſuetudine ſolùm (ut vi-
detur illud decretum ſupponere) ſed vir-
tute privilegiorum Apoſtolicorum. Et
cùm S. Congreg, non abroget niſi con-
ſuetudinem, manent ideo prædicta privi-
legia, ea non obſtante, in ſuo vigore. Quā-
tum verò ad alias declarationes, quæ fortè
poſſent allegari aut fingi, contra eandem
privilegia. *Reſpond.* eas non habere vim
legis, neque eſſe receptas, pro quo vide di-
cenda *ſect.* 4.

Sixt. IV conceſſit *Minor.* ut ſimplices 14
ſacerdotes poſſint benedicere omnia or-
namenta Eccleſiaſtica, exceptis Corpora-
libus, pro quibus tamen benedicendis
poſſunt, ex eadem conceſſione, accipere
licentiam à ſuis Provincialibus, Roder.
to. 1. *qq. reg.* 19. *a.* 1. Cruz *in epit. privil. lib.* 2.
cap. 4 *concl.* 3. Bauny *in Theol. Mor qu* 17.
de Sacriſ. Miſſ. Sà *v. benedicere* Armil. *v. cō-
ſecratio.* Confett. *in ſum. maris magni* &
Corraſ. *in ſum privileg. mendic in reſp. caſ.
conſ* cum aliis infra citandis.

Nota, quòd nonnulli Superiores Regu-
larium, invidentes hoc privilegium ſuis 16
inferioribus, dicunt (ſed non ſecundùm
ſcientiam) illos non poſſe eo uti hoc tem-
pore Tum quia appellatur Oraculum à
Cruzio, ſicut de facto, Roder. reponit il-
lud inter Oracula ſixtina, unde quia Ur-
ban. VIII. abrogavit Oracula, ideo & hoc
ab-

abrogatum volunt. *Tum* quia idem Roder. *loc. cit.* refert, illud nunquam fuiſſe in uſu apud Minores eò quòd ſtatim poſt conceſſionem, in proximè ſecuto Capitulo generali, reſtrictum fuit ad Guardianos privativè ad ſimplices Sacerdotes, Ex quo fit quòd cùm inter Minores ſoli Guardiani ſeu Superiores hoc privilegio utantur, ideo & inter alios Ordines, ſolos ſimiliter Superiores poſſe ſibi illud vendicare cùm ad illos non derivetur, niſi per viam com-
16 municationis. Verùm hæc omnia gratis dicuntur, & nullo modo ob ſunt quo minùs ſimplices ſacerdotes ſuo privilegio utantur, juxta tenorem ſuæ originariæ conceſſionis, tam in Ordine ipſo Minorum, quàm in aliis cum illo communicantibus. Non *primum*, quia licèt privilegium appelletur Oraculum ab aliquibus, & inter Oracula cenſeatur, non tamen ab aliis omnibus. Sunt enim plures, qui abſolutè privilegium vocant, & inter alia privilegia per Scripturam conceſſa reponunt. *Deinde* etiam conceſſo quòd originariè fuerit emanatum per Oraculum, attamen virtute confirmationis ſubſecutæ, & factæ per Scripturam, accepit vim & naturam conſtitutionis ſcriptæ & propriæ dictæ, atque ideo ſub revocatione Urbani non comprehenditur juxta dicta *ſect.* 1. *cap.* 4. *ubi de confir. privil. v. quia vero* quæ vide. *Sed neque* contra hoc privilegium obeſt alia objectio de reſtrictio facta à *Minoribus*. *Tum* quia in communicatione privilegiorum, non communicantur privatæ reſtrictiones, privatorum Ordinum, aut perſonarum utentium, vel uſus & non uſus (hæc enim non ſunt privilegium; ſed ipſa gratia prout emanavit in ſua origine à Papa, juxta dicta ubi de communic. *v. vis autem*. Et ubi de uſu, v. 8. Hoc autem privilegium emanavit à Papa pro ſimplicibus Sacerdotibus, *Ego &c.* Et ita Portel. *v. benedicere in addit.* Refert *Dominicanos* in praxi obſervare, & hoc privilegio uti, quamvis illud habeant per ſolam communicationem cum *Minoribus*. *Tum* quia etiam in ipſo Ordine Minorum illa reſtrictio cujus meminit Roder. ſicut & Statuta Capituli in quo facta eſt, non fuerunt recepta in multis Provinciis, ut qui poſt Rodericum ſcripſit, notat & teſtatur Chaſſaing. *tr.* 7. *de privil. regul cap.* 4. *prop.* 1. Et ſic manet privilegium ſartum tectum ſimplicibus Sacerdotibus, tam in ipſo Ordine Minorum, quàm in aliis cum ipſo communicantibus. Et ita præter Portel. & Caſſaing. tenent PP. Recollecti in comp. Roder. *v benedicere*. Bauny Sa. & Cruz. in initio citati. Corraſ. item citatus, qui *ibi* reponit hoc privilegium inter communia omnibus Regularibus Mendicantibus. Et tandem (ut alios omittam) Poſſevin. in *pra aur. c ap. de ſacrif. Miſſ. n*. 37. Ubi non modò dubitat de ejus validitate, & uſu licito, quin potiùs ita certum ſupponit, ut *ibi* hortetur Parochos, ad petendam benedictionem ſuorum ornamentorum, à Regularibus, quos per ſuas parochias interdum tranſire contingit. Et ſic recapitulando pro validitate, & uſu licito hujus privilegii. Ego produco familiam Recollectorum (nobile membrorum Ordinis S. Franciſci) cum ſeptem authoribus, qui communiter recipiuntur in aliis materiis, nempe Portel. Sa. Corraſ. Cruz, Poſſevin. Chaſſ. & Bauny. Quibus adde alios allegatos, nempe Cordub. Molph. Mir. n. J. Bonac. & ipſum Roder. Quorum omnium authoritas facit mihi hanc opinionem indubitatam.

His addo, quòd fortè dici poſſet, Sixt. 17
IV ſua illa conceſſione ſolùm jus antiquum oſtendiſſe potiùs quàm privilegium

gium tradidiſſe, & ſecluſo privilegio poſſe ſimplices Sacerdotes benedicere omnia Eccleſiaſtica ornamenta, exceptis Corporalibus. Nam de jure communi omnia Sacerdotalia permiſſa ſunt Sacerdotibus, niſi ſint Ordinis Epiſcopalis vel ſpecialiter Epiſcopis attributa, privativè ad Sacerdotes ſimplices, vel illis interdicta, *c. ecce ego. d. 95 & cap. legimus. d. 93.* At in jure ſpecialiter prohibentur Sacerdotes Ordines conferre, vel Sacramentum Confirmationis, Chriſma conficere, Virgines vel Eccleſias, ſeu Altaria conſecrare, *cap. quamvis. d. 68. Item* ſolemniter populo benedicere, vel pœnitentes reconciliare. *cap. miniſtrare. 26. quæſt. 6. Item* Corporalium benedictio ſpecialiter attribuitur Epiſcopis, in *cap. conſulto. d. 1. de conſ.* Cùm verò in anteriori *cap veſtimenta. eod* dicantur debere eſſe ſacrata, hoc eſt benedicta, neque hæc benedictio attribuatur Epiſcopis, ſequitur, quod ſit relicta ſimplicibus Sacerdotibus, exceptio enim firmat regulam. Et ita tenet. Angel. *in ſum. p. benedictio. num 1.* Quamvis Sylv. *eod. v. num. 4.* dicat contrarium. Circa quod attendenda erit locorum conſuetudo, quæ ſolet jura interpretari manente interim privilegio, de quo hactenus in ſuo vigore.

CAPUT III.

Circa Bona.

SUMMARIUM.

Regulares non teneantur ad decimas, quartam funeralium &c. n. 1. 2. & ſeqq.

6 *An hæc privilegia valeant & 7.*

8 *Regulares poſſunt alienare bona, ſub diverſi modificationibus etiam legata, & non obſtante voluntate teſtatorum. 12. & 13. & ſeq. ibid,*

14 *Hæc privilegia poſſunt compleri per ſe invicem. Sed aliæ ſolemnitates à iure præfixæ ſervandæ 15.*

19 *Bona Regularium non poſſunt præſcribi. Neque etiam Privilegia, 18.*

EUgen IV. an. 1436. die. 3. Julii exe- 1
mit omnia Monaſteria almæ Con-
greg. *Caſſin.* à ſolutione decimarum, &
canonicæ portionis, ex relictis, legatis &
donatis, tam per ultimas voluntates, quàm
inter vivos, ſeu quavis alia occaſione ac-
quiſitis, de præterito, & de futuro acqui-
rendis, & à quibuſcunque prætendantur.
B. quæ incipit: *Ad Eccleſiarum.*

Nicolaus V derogando *clem. dudum de* 2
ſepult. exemit *Carmel.* à ſolvenda quarta
Eccleſiæ parochiali, de rebus ſeu bonis,
quæ illis obveniunt per funera fidelium,
legata, ultimas voluntates, ſeu quavis alia
via. Item Sixt. IV. exemit *Dominic.* à ſol- 3
venda quarta, de quibuſvis rebus, aut ad
quemvis finem eis datis, exceptis funerali-
bus. Idem conceſſit *Minimis* Julius II ac 4
ſimul eos exemit à ſolvendis decimis, pri-
mitiis, novalibus &c. Quòd *motu proprio,*
& ex certa ſcientia, ipſis confirmavit Leo
X. Ac demum Pius V. has omnes exemp- 5
tiones communicavit omnibus Ordini-
bus *Mendicantium* per Bul. quæ incipit: *Etſi*
Mendicantium. Cujus diſpoſitiones dein-
de extendit ad Ordines, ſeu Congregatio-
nes non Mendicantium, per B. quæ inci-
pit: *Et Supremæ diſpoſitionis arbitrio.* Vide
Cæſar. *v. Canon. portio.* & Peyrin *in conſt* 6
Iul II. &c. Ubi tamen adverte 1. quòd illa
extenſio facta à Pio V. uti & Bulla: *Etſi*
Mendicantium, dicitur à nonnullis revocata
à Greg. XIII Pii ſucceſſore, per aliā B. quæ
incipit: *Intãta.* quòd tamen alii negant,
de quo nobis amplius ſermo *ſect. 4. dub. 4.*
Secundò. Quòd quidquid ſit de B. Pii V.
ſupramemorata privilegia valde ægrè 7
admittuntur, imò in aliquib. locis, quoad
partem

partem rejiciuntur propter illa quæ diximus *ſection.1.cap.5. de intel. privileg. v. 2. quando*. Verùm ne rejiciantur, obſtante clauſulæ motus proprii, & certæ ſcientiæ, ſub quibus inveniuntur conceſſi, ſecundùm dicta *ibid.v.ratio autem*: Sed tamen non poſſunt extendi ad alius Ordines, etiam habentes communicationem cum his, quibus conceſſi ſunt, juxta notata ubi de acquiſ. privil. per viam com. *v. fallit tamen*. Quæ omnia debent ad invicem conciliari, cum praxi cujuſque loci, ut certi quid hac in parte diffiniatur.

8 Eugen IV conceſſit Congreg Caſſin. facultatem alienandi, de bonis Monaſteriorum uſque ad ſummam 200. florenorum, auri de camera, cum ſolo conſenſu Capituli generalis, vel Præſidentis, & Viſitatorum Bull quæ incipit *: licet ex debito*, quæ eſt *66.* in Bullar. ejuſdem Congreg.

Gregorius XIII conceſſit Societ. Jeſu
9 quamcunque bonorum, & cujuſcunque bonorum, & cujuſcunque valoris, ſola licentia Generalis intercedente, modo, ſi alienatio fiat per emphyteuſim, hæc non extendatur ultra tres generationes Roder. *tom 2 B.20.eiuſ greg.* Et Barboſ. *de off & pot.ep 3 alleg.95.num. 60.*

10 Idem Gregor. XIII. conceſſit Auguſt. alienationem quorumcunque bonorum mobilium vel immobilium, cum conſenſu duarum partium Conventus. & modo, ſi alienatio fiat per emphyt hæc non extendatur ultra duas generationes. Quod ſi judicetur ulteriùs extendenda, permittitur Generali Ordinis licentiam dare nomine Sanctiſſimi Rod. *Bull. 5. eiuſdem greg.*

11 Et Leo X. idem ferè conceſſit Monialibus 2 & 3. Regulæ Ordinis Minorum, ut alienare poſſint quæcunque bona, & cujuſcunque valoris, poſſint alienare, cum conſenſu duarum partium Conventus, & Generalis Ordinis, vel ſaltem Provincialis. Roder. *B.26.eiuſd.Leon* & Caſar. *v. alienatio, num.5.*

Jul. II. conceſſit Minimis, ut non obſtante teſtatorum voluntate, poſſint alienare bona ſibi legata, etiam immobilia. Cannart. *in ſum. privil. paſſar.* 12

Sixt. IV & Leo X. conceſſere Minoribus facultatem ut bona ſibi ſeu legata à vivis donata, ad certum locum vel uſum poſſint (ſecluſo ſcandalo) in alium commutare, & applicare. Portel. *v Eleemoſyna.* Roder. *v. commutare & v. legata*, & Roder. *in oracul. eiuſ. Sixti & Leon.* 13

Nota autem quòd cùm hæc omnia ſint facta comunia omnibus Ordinibus, ideo poſſunt Prælati ut alterutro pro arbitrio, & pro ratione rei ſeu ſummæ alienandæ, aut etiam unum privilegium complere cum alio. Verùm quia per hæc eadem privilegia, non eximuntur Regulares, niſi à petenda licentia Sedis Apoſtolicæ, pro ſuis alienationis, ideo in occurrentia caſus tenebuntur obſervare alia, ſeu ex diſpoſitione Juris antiqui, ſeu recentiorum conſtitutionum Apoſtolicarum præſcripta pro alienandis bonis Eccleſiaſticis, ſin autem poterit reſcindi cotractus. 14 15

Eugenius IV. pro nihi omnimodis obſervanda Congreg. Caſſin. & S. Joan. Bapt. in Luſitania ſancivit, nullam præſcriptionem valere contra illarum bona, niſi ſit 60 annorum Bullar. Caſſin. *conſt.* 59. Roder. *tom 1.q 7. reg 8. art 5.* & Tambur. *to.1.de iur. Abbat.d.17 quæſt.14.* 16

Pro ſacro vero Sublacenſi Monaſterio, nulla valet præſcriptio, niſi ſit 100. annorum conſtitutione Calixti II. Neque pro Monaſterio S. Pauli de urbe Roma, niſi ſimiliter ſit 100 annorum, *conſt* In- 17

nocent. Honor. & Pauli III. Greg. IX. & Alex. VI Neque pro Monaſterio S. Laurentii in averſa conſt. ejuſdem Innocent. III. Neque pro Monaſterio S. Trinit. Cavæ conſt. Urbani II. & Alex. III. Portel. *v. praſcr contra bona. Et v. privil. ceſſat per non uſum* Cruz *in epit. privil. lib. 2. c. 3. dub. 2.* Chaſſaing. *tract. 1. c. 5. prop.* 1. Cherubin. & Margarin. *in ſuis Bullar.* & Baron. *tom. 2.*
18 *Annal.* Et quia privilegia computantur inter bona Monaſteriorum & Ordinum, ideo Cherub. Portel. & Cruz citati, quos ſequuntur Diana & Marcellin. à Sancto Bened. ſcitè inferunt, non poſſe ea præſcribi minori ſpacio.

Sed & pro Monaſterio Sancti Petri de Mutina. Federic. I. Imperator an. 1159. die 1. Aug. ſancivit, nullam præſcriptionem, cujuſcunq; temporis ei obeſſe poſſe, in requirendis ſuis bonis. Ac rurſus idem Feder. anno 1163. die 10. Novemb. Et poſt ipſum Henric. VI. anno 1196. die 21. Octob. pro Monaſterio Sancti Petri, de Peruſio, eandem legem tulerunt, uti videre eſt ad longum in *Bull. Margar.* Et quia hæc privata privilegia facta ſunt communia toti Congreg. Caſſinenſi (cujus ſunt illa duo Monaſteria) atque inde aliis Ordinibus, ideo ſicut ſuperius dixi ex Cherub. & aliis citatis, neceſſarium eſſe lapſum 100. annorum ad præſcribendũ contra jura, privilegia, vel bona regularium juxta privilegium Sublacenſe Sancti Pauli & aliorum Monaſteriorum, quæ lege comunicationis facta ſunt omnibus comunia, ita virtute iſtorum, quæ ſimiliter omnibus ſunt communia, nunc dico nullam præſcriptionem currere, contra eadem privilegia, vel bona, eorundem Re-
19 gularium. Neque obſtat quòd hæc privilegia ſint emanata ab Imperatoribus, atq; ideo videatur habere locum in Imperio, vel terris ei ſubjectis tantum, vel reſpectu bonorum temporalium ſolùm, nam fuerunt poſtmodum confirmata, innovata, & de novo conceſſa, à diverſis Romanis Pontificibus, & ſic valent, non ſolùm ut ſunt ab Imperatore, ſed etiam ut à Papa, atque ideo per univerſum orbem, & univerſas Provincias Eccleſiæ ſubjectas, & tam quoad temporalia, quàm quoad ſpiritualia, unde non puto tutos in conſcientia hos qui bona Monaſteriorum retinent, ſola longi temporis præſcriptione freti, vel ex hoc quòd forte hæc privilegia non ſunt emologata in curiis ſæcularibus, cùm non poſſint ab illis impediri vel rejici, attento quod ſunt data ſuper bonis Eccleſiaſticis, quæ ſolius Sedis Apoſtolicæ diſpoſitioni, & moderationi ſubſunt, non autem temporali Principum temporaliũ.

CAPUT IV.

Circa Confeſſiones paſſivè.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt abſolvi ab omnibus peccatis, quantumvis enormibus, & reſervatis* 5. 6. 12. 13. 19. 17. & 24.

15 *Et à à reſervatis in Bulla cœnæ.* 17 & 25.

1 *Et ab õnibus cenſuris.* 2. 3. 4 6. 8. 15. 17. & 26

1 *Et ab omni irregularitate.* 2 4. 9 11. 13. 16. 17. & 27.

1 *Et ab omni infamia &* 17.

1 *Et ab omni inhabilitate* 17. 21. 23. & 29.

5 *Regulares poſſunt abſolvi à ſuis Confeſſariis ea plenitudine qua à Papa abſolventur, Et hoc pro conſolatione.* 31.

Regulares poſſunt accipere benedictionem Pontificiam à ſuo Confeſſario. ibid.

30 *Privilegia pro abſolutionibus, poſſunt cõpleri per ſe invicem.*

33 *Quomodo hæc poſſint applicari Novitiis.*

32 *Ut quis abſolvatur, ſufficit feciſſe opus præceptum.*

34 *Privilegia ad rehabilitationẽ, valẽt ad beneficia*

Digitized by Google

n eſicia, extra ordinem.
35 *Fallit in quibuſdam caſibus.*
36 *Confeſſarium abſolventem Regularem à reſervatis, ſufficit eſſe approbatum, ſecundùm formam communem.*
37 *Quando datur licentia eligendi Confeſſarium, non eſt opus ut eligatur approbatus.*
38 *Trident. nihil innovat circa confeſſiones Regularium.*
39 *Privilegia ſublata à Trid. ſunt reſtituta pro foro interiori.*

1 NIcol. IV conceſſit Ordini S. Trini-
tatis, ut fratres poſſint ſemel abſolvi
ab omnibus caſibus (etiam Papæ reſerva-
tis,) & diſpenſari, in omni irregularitate,
cenſura, vel inhabilitate (etiam infamiæ)
aut ſi quam contraxerint immiſcendo ſe
divinis, dum forent aliqua cenſura jam li-
gati Roder, *t.*1. B.7. *eiuſd. Nicol.*

2 Sixtus IV. conceſſit Minorib. ut tam
ipſi, quam ipſorum famuli, *ſemel in vita*
poſſint eligere confeſſarium, à quo abſol-
vantur ab omnibus caſibus & cenſuris, &
qui cum illis diſpenſet in omni irregulari-
tate, præterquam in caſibus reſervatis Su-
perioribus Religionis, & irregularitate
proveniente ex homicidio, vel mutilatione
3 voluntaria. Cæſar. *v abſol. extraord. quo ad
frat.* Item Eugen. IV conceſſit iiſdem Mi-
norib. ut per Confeſſarium, de licentia Su-
perioris electum, poſſint abſolvi *ſemel* ab
omnibus caſibus, & cēſuris, ac pœnis, ex-
cepto caſu falſificationis litterarū Apoſtoli-
4 carum. Cæſar *eod loco*. Et rurſus idē Eugen.
IV. conceſſit iiſdem Minoribus ut poſſint
abſolvi, & diſpenſari per idoneos Confeſ-
ſarios, dum fortè aliquam excommunica-
tione, vel irregularitatē contrahunt, abſol-
vendo inadvertenter, ab aliquo caſu, quē
non poterant abſolvere inter audiendas
confeſſiones. Cæſar. *v. abſo. ord. quoad fratr.*
Et Roder. *tom.* 1. *Bull. in orac. Eugen. IV.* At

Monialibus S. Claræ Leo X. conceſſit, ut
quater in anno à Superioribus, ſeu Con- 5
feſſariis ab illis deputatis, poſſint abſolvi
ab omnibus peccatis & exceſſibus, ea ple-
nitudine qua ab ipſo Papa abſolverentur,
& illi innocentiæ reſtitui, cui ipſas ille re-
ſtitueret, ſi ſuas ipſarum confeſſiones au-
diret, & ut poſthac nomine & authorita-
te Papæ benedictionem illis impendant.
Cæſar. *v. abſol. extraord quoad fratr.*

Martin. V. conceſſit Monaſterio de 6
Guadalupe Ordinis Sancti Hieronymi
in Hiſpania, ut Confeſſarii, ibi expoſiti,
poſſint *ſemel* abſolvere tam Profeſſos, quā
Novitios, ab omnibus cenſuris, à Iure vel
ab homine, in genere vel in ſpecie (non
nominata perſona) latis. Et ab omnibus 7
caſibus reſervatis Papæ, & quibuſvis de-
lictis, etiam inhabilitatem inducentibus,
aut exercitium Ordinum impedientibus,
eoſque reconciliare, & rehabilitare, ſive
caſus ſeu inhabilitas contigerit ante in-
greſſum Religionis, ſivē poſt Portel. *v.
confeſſ. erga fratr. num.* 18 & 20 & Capuc-
cin. *v. abſol. extraord. quoad. fratr.* Item Ipſi
Ordini S. Hieronymi Eugen. IV. conceſ-
ſit ut Confeſſarii à Superiore deputati,
quoties opus fuerit, poſſint abſolvere fra- 8
tres ab omni excom. contracta, celebran-
do divina, vel Ordines recipiendo inde- 9
bitè. Et cum iiſdem diſpenſare, in omni
irregularitate, excepta illa quæ provenit 10
ex bigamia, vel homicidio voluntario.
Portel. *ſupr. cit.* Item ut dum frater aliquis 11
eſt in via, poſſit ſibi eligere Confeſſarium,
qui cum illo diſpenſet in omni irregularit.
quam in tali via potuit contraxiſſe, & per
quam impediretur à divinorum participa-
tione. Capucc *v. abſol. ord. quoad fratr.*

Sixt. IV. conceſſit Carthuſianis, ut 12
quot annis, feſto Nativitatis B. V. Ma-
riæ, poſſint ſibi eligere Confeſſarium, de

 expo-

Digitized by Google

expoſitis per Superiorem, à quo abſolvantur ab omnibus peccatis, & exceſſibus, etiam Papæ reſervatis. Compend privil. Ord. Ciſterc. Hiſpan. *v. indulgentia. n.5.*

13 Sixt. IV. conceſſit Ciſtercienſib. ut omnes Abbates, Priores monachi novitii, converſi, oblati, famuli, procuratores, & nuntii, qui venerint ad Capitulum generale, poſſint per ſuum Confeſſarium, cui ex diſpoſitione ſui Superioris confitentur, vel quem ipſi elegerint, abſolvi ab omnibus excom. ſuſpenſ. interdict. & pœnis, à jure, vel ab homine, quòmodocunque vel quacunque occaſione, vel cauſa latis. Et ab omnibus peccatis & criminibus (etiamſi ſint talia, de quibus Sedes Apoſtolica meritò eſſet conſulenda.) Et cum iiſdem diſ-
14 penſare, in omni irregularitate, quovis modo, & qualitercunque contracta. Bullam ad longum refert Roder. *to. 1. Bullar.* Et eſt ibi 46. inter Sixtinas.

15 Jul. III. conceſſit Caſſin. ut tam Profeſſi quàm Novitij, poſſint à ſuis Prælatis abſolvi à quibuſcunque criminibus (etiam
16 contentis in Bulla Cœnæ Dñi.) Et ab iiſdem diſpenſari in omnibus pænis, ac irregularitatibus (etiam propter homicidium voluntarium contractis, modò in Con-
17 gregatione perſeverent. Pius verò V. In B. quæ incipit: *Dum ad congregationem.* Motu proprio, ex certa ſcientia, de mera liberalitate, & plenitudine poteſtatis Apoſtolicæ, iiſdem Caſſinenſib. conceſſit, ut Profeſſi, Novitii & Converſi, *toties. quoties.* poſſint à ſuis Prælatis abſolvi, ab omnibus culpis, reatibus & criminibus, ſive ante ſive poſt ingreſſum Religionis commiſſis, etiam ſi ſint de reſervatis Papæ vel contentis in Bull. Cœnæ Dñi, & ſeu caſu, ſeu data
18 opera tales caſus commiſerint. Et diſpenſari in omnibus irregularitat. conſurgentibus ex ejuſmodi caſibus, excepta illa quæ conſurgit ex homicidio voluntario, poſt ingreſſum Religionis commiſſo (non tamen ſi ante) & ab infamiæ nota Aut in- 19
habilitate ad officia Ordinis, aliiſque pœnis ſimiliter reſultantibus, ex prædictis caſibus. Imò etiam ſi in tales pœnas inciderint, eò quòd talibus caſibus inquinati, aut cenſuris ligati, ſcienter Ordines ſacros ſuſceperit, vel Miſſam, aut Officia divina celebraverint. De quibus abſolutionibus, & diſpenſationibus, non teneantur facere mentionem apud Sedem Apoſt. in quibuſvis impetrationibus. Quòd ſi cōtingat hoc privilegiū revocari, idem Pius illud reſti- 20
tuit, & *toties quoties*, ac decernit in futurū, ac ſemper fore exceptum ab omnibus ſuorum Succeſſorum Romanorum Pont. revocationibus, Novitiis tamen non ſuffragare declarat, niſi in Congregatione perſeveraverint. Bullar. Caſſin. *con. 172. & 197.*

Eugen. IV conceſſit Congreg. Valliſolet. ut excepta irregularitate bigamiæ, & homicidij. vel mutilationis voluntariæ, poſſint fratres in omnibus aliis caſibus abſolvi, & rehabilitari, ad exercitium ſacrorum Ordinum, quoties opus habuerint. Semel verò ad officia, & dignitates 22
Ordinis. Roder. *Bulla. 1. eiuſd. Eugen.* 21

Pius IV. conceſſit Congregat Olivetanæ ut frater cui opus fuerit, poſſit eligere Confeſſarium, qui cum ipſo diſpenſet in omni irregularitate, ad hoc ut officia & dignitates poſſit accipere, & retinere in ſuo Ordine. Portel. *v. confeſſ. erga fratr. nu.* 19. Vide alia ubi de poteſtate Prælat. ad abſol. & diſpenſat. 23

Ex dictis autem collige *primò*, quòd 24
quantùm ad peccata, nullum eſt tam enorme, quin poſſint Regulares ab illo abſolvi, virtute ſuorum privilegiorum, quomodocunq; ſit reſervatum. Et hoc vel ſemel in vita, juxta privilegium Nicolai

lai V. pro Ordine ſanctæ Trinitatis, & Martini V. pro Ordine S. Hieronymi, vel quot annis juxta aliud Sixti IV. pro Carthuſianis, aut in Capituli generali juxta aliud ejuſdem Sixti pro Ciſtercienſibus. Vel quater in Año juxta aliud Leonis. X. pro Monialibus Minorum, vel demum toties quoties juxta aliud Julii III & Pii V. pro Congreg. Caſſinenſ. Et licèt aliqui velint
25 excipiendos eſſe caſus Bullæ Cœnæ Domini, hos tamen non excipiunt prædicti Pontifices Julius III. & Pius. V. quin potiùs expreſſe concedunt. & non eſſe excipiendos probatur infra, ubi tractatur de poteſtat. Præl. ad abſol.

26 Quantùm verò ad cenſuras, ſi aliquam quis contraxit, abſolvendo caſum, cujus abſolvendi non habebat facultatem, poteſt ab illa ipſe abſolvi, per privilegium Eugen. IV. pro Minoribus Si aliquam contraxit, malè ſuſcipiendo Ordines, vel Divina celebrando, poteſt abſolvi per aliud ejuſdem Eugen. pro Hieronymit. vel Pii V. pro Caſſin.

Si aliquam contraxit, eò quòd jam alia ligatus, divinis ſe immiſcuerit, poteſt abſolvi vel ſemel juxta aliud Nicol. V. pro Trinitar. vel indefinitè, ac toties quoties, juxta aliud Pii V. pro Caſsinenſibus.

Ac generaliter ab omnibus, quomodocunque, vel quacunque de cauſa contractis; & hoc toties, quoties juxta illud idem, vel aliud Julij III. pro iiſdem Caſſineſibus. Aut quoties adſunt Capitulo, ſecundùm aliud Sixti IV. pro Ciſterc. Aut ſemel ſecundùm aliud Martini V. pro Hieronymitanis & aliud Sixti IV. pro Minoribus.

27 Quantùm ad irregularitates, poſſunt item conſequi diſpenſationem, in omnibus, & quibuſcunque ſeu fortè aliquam, in via conſtituti, contraxerint, juxta privilegium Eugen. IV. pro ... Seu quovis alio loco vel modo, ſemel juxta privilegium Martini V. pro iiſdem Hieronym & Nicol, V. pro Trinitariis. Aut quoties veniunt ad Capitulum generale, juxta aliud Sixti IV. pro Ciſtercienſibus. Aut toties, quoties juxta aliud Julii III. & Pii V. pro Caſſinenſ. Etiam in irregularitate hõmicidii voluntarii ſecundùm limitationem ejuſdem privilegii, ejuſdem Pii, vel ſine illa juxta tenorem alteriùs conceſſionis Jul. III. pro iiſdem Caſſinenſ. Et hoc indefinitè, & toties quoties, ut in illis dicitur, vel ſemel in vita ſecundùm conceſſionem Martini V. de qua ſupra, vel quando inter ſunt Cpitulo ſecundùm Sixtinam pro Ciſterc. de qua item ſupra, vel ſecundùm Eugenianam pro Hieronymitanis ſi contingat aliquem perpetrare homicidium per id tempus; quo eſt in via conſtitutus, & extra Monaſterium. Ac demum etiam in irregularitate Bigamiæ, quia hæc non excipitur in conceſſione facta à Jul. III. & Pio V. Caſſinenſ. à Sixto IV. Ciſterc. & Minoribus, à Nicol. V. Trinitariis, & Martino V. Hieronymitanis, nam cum prædicti Pontifices, aliquas alias excepeřint, cenſentur hanc tacendo, conceſſiſſe, quia exceptio firmat Regulam.

Quantùm verò ad infamiam poſſunt 28 item Regulares ſuper illius impedimento accipere diſpenſationem, vel ſemel juxta indultum Nicol. V. pro Trinitariis, & Martini. V. pro Hieronymitanis vel toties quoties, juxta aliud Pii V. pro Caſſinenſibus.

Quantùm demum ad inhabilitates ad 29 officia & dignitates Ordinis, poſſunt in his diſpenſari, vel ſemel per privilegium Martini V. pro Hieronym. Nicol. V pro Trinitariis & Eugen. IV. pro Congreg. Valliſolet. Vel quando veniunt ad Capitulum,

Digitized by Google

tulum, per aliud Sixti IV. pro Ciſterc. vel indefinitè per aliud Pii IV. pro Olivetan. vel toties quoties, per aliud Pii V. pro Caſſinenſibus.

30 Porrò licèt privilegia illa omnia ſupra memorata ſint diſparata, poſſint tamen ad invicem conjungi, & unum per aliud compleri in occurentia caſus ut ſi v.g pœnitens commiſit peccatum, cui annexa ſit aliqua cenſura, & ſimul irregularitas, vel inhabilitas, ad officia Religionis, poterit abſolvi virtute unius à reſervatione ſui peccati virtute alterius à cenſura, virtute tertii ab inhabilitate, & hoc ab eodem Confeſſario, & ſimul ac ſemel in una, & eadem confeſſione, & abſolutione, *&c.*

31 Nota verò *Primò* circa privilegium Leoninum pro Monialibus, multa ibi dici ad conſolationem animarum tantùm, nam cum Sacramenta non recipiant ſuam efficaciam à meritis, vel conditione Miniſtri, & aliàs excuſentur Moniales tum propter ſexum, tum propter ſtatum & conditionem, ab adeundo Papa pro abſolutionibus ſibi neceſſariis, certè æquè plenè poſſunt abſolvi à ſuo Confeſſario ordinario, & Innocentiæ reſtitui, atque à Papa.

32 *Secundò.* Circa Sixtinum pro Ciſterc. Quod non eſt opus ut pœnitens abſolvatur in ipſo capitulo ſed ſatis eſt interfuiſſe, ad hoc ut beneficio privilegii gaudeat, quia ratione intereſſentiæ acquiſivit jus ad illud, & ad illius commodum, adeò ut poſſit deinde ubivis terrarum, ſecundùm ejus tenorem, accipere abſolutionem ſibi neceſſariam, per proportionem ad illa quæ communiter dicunt DD. de Jubilæo, & eò qui præſtitit opera præfixa ad illius conſequutionem, videtur enim hic imago quædam contractus oneroſi, ut ſicut is qui præſtitit opera taxata ad Jubilæum lucrandum, acquiſivit jus ad abſolutionem reſervatorum, ita & qui Capitulo interfuit.

33 *Tertiò.* Circa privilegia, quæ comprehendunt Novitios, vel Oblatos, ſub conditione perſeverantiæ, hæc non intelliguntur de peccatis afficientibus animam, quia poſtquam ſemel ſunt abſoluta virtute alicujus privilegii, manent abſoluta in ſemper, nec reviviſcunt, etiamſi Novitius non perſeveret, & etiamſi aliàs non fuerit abſolutus, niſi ex ſpe perſeverantiæ ſuæ. Sed neque intelliguntur illa eadem privilegia, de irregularitatibus, vel inhabilitatibus, quæ ſunt aptæ natæ impedire unicum actum & quarum effectus in hoc uno terminatur, ſi talis actus non habet tractum temporis, ſed ſimul & ſemel completur. Et ſic v. g. diſpenſatus, ut recipiat aliquem Ordinem Sacrum, vel beneficium, manet bene ordinatus, & proviſus, & Ordinem receptum poteſt exercere, etiamſi exeat. Unde relinquitur ut intelligamus prædicta privilegia, de illis irregularitat. quæ per tractū temporis continuant ſuū effectum, ſeu præ cadunt ſuper actum, per aliquem tractū temporis complendum, ut ſi Novitius diſpenſatus ſit ad recipiēdos Ordines, & virtute diſpenſationis, & privilegii aliquibus ſuſceptis exeat, nō poterit alios recipere. Sic ſi fuit diſpenſatus ad celebrandam Miſſam, non poterit poſt diſceſſum celebrare *&c.*

34 *Quartò.* Circa privilegia quæ dant facultatem rehabilitandi ad dignitates, videntur prima fronte intelligenda de dignitatibus intra Ordinem. Et ita expreſſè cavetur in privilegio Eugen. IV pro Congreg. Valliſol. & Pii IV pro Olivetana. Attamen ego mihi ſuadeo quod etiam valeant pro obtinendis dignitatibus extra ordinem, tum quia in privilegio Mart. V. pro Hieronymit. & Sixti IV. pro Ciſterc.

datur

Digitized by Google

datur facultas ad rehabilitandum ad dignitatem, ſine ulla limitatione, vel ſpecificatione, ergo debet intelligi univerſaliter de omnibus, & per reſpectum ad omnes, tũ quia ita ſatis clarè videtur Pius V. ſignificâſſe in amplo illo indulto pro Caſſin. de quo ſupra. Et in quo expreſſè ad diſpẽſatos in ſuis impedimentis, & irregularitatibus ſic abſolute manere diſpenſatos, ut nõ obligentur facere mentione hujus tuæ diſpenſationis, apud Sedem Apoſtolicam, *in quibuſvis impetrationibus*, at ii in quibuſvis. Ergo extra Ordinem, tam bene, atque intra. Imo cum regulariter non impetrentur apud Sedem Apoſtolicam officia & dignitates intra Religionem tenendæ, quia conferuntur in Capitulo evidens eſt Pontificem locutum fuiſſe de aliis, hoc eſt de ſæcularibuus & extra ordinem poſſidendis, cùm illæ ſolæ conferantur à Sede Apoſtolica. Niſi velimus contra regulas Juris aſſerere, has clauſulas eſſe in privilegio ſuperfluas & nihil operari.

35 Verùm quia hæc eadem privilegia loquuntur de impedimentis ſeu irregularitat. junctis alicui delicto, ſeu ex aliquo conſurgentibus, quale non eſt impedimentum Bigamiæ, quia conſurgit ex defectu Sacramenti, neque defectus nataliũ quia licet intervenit peccatum, non tamen ex parte patientis, ideo ego arbitror quòd diſpenſatus in talibus ad obtinendas dignitates intra Ordinem, non poteſt virtute hujus diſpenſationis aliquam obtinere extra, ſed indiget diſpenſatione Papæ.

36 *Quintò*. Circa privilegia, quæ dant facultatem accipiendi abſolutionem, vel diſpenſationem à Confeſſario per Superiorem deputato, putant aliqui non ſufficere, quòd ſit deputatus ſimpliciter ad audiendas confeſſiones, ſed neceſſe eſſe, ut ſit deputatus ad audiẽdum hunc qui indiget abſolutione, vel ſaltem generaliter ad abſolvendum à reſervatis, ita Portel. *v. confeſſ. erga fratr. n.* 18. Sed meo quidẽ judicio gratis hoc utrumque dicitur. Tum quia tenor privilegiorum, aliud non exigit niſi ut Confeſſarius ſit deputatus audiendis confeſſionibus. Ergo hoc ſufficit. Tũ quia nemo tenetur ſe ipſum prodere, quod tamen fieret, ſi ego deberem petere, mihi deputari Confeſſarium, qui me abſolvat à reſervatis. Tum quia hæc privilegia fraterni zant cum privilegiis Jubilæorum in quib⁹ datur poteſtas abſolvendi à reſervatis, ad quòd aliud nihil exigitur niſi ut pœnitens confideatur alicui Confeſſario ab Ordinario approbato. Ergo ſimiliter ad effectum horũ privilegiorum, ſufficit Confeſſarium eſſe deputatum audiendis confeſſionib⁹ in Cõventu, abſq; alia majori ſpecificatione.

Sextò. Circa privilegia, quæ dant facultatem eligendi Confeſſarium, poſſe Religioſum elegere neque ab ullo Epiſcopo, neque à ſuo ipſius Superiore approbatũ, tunc enim cenſetur Papa electum approbare virtute privilegii: ita S. Anton. *in ſum. p* 2. *tit.* 17. Palud. *in* 4 *q.* 3. *a.* 2. Gabr. *q.* 2. *a.* 5 Sot. *d.* 18. *q.* 4. *a.* 3 Roder. *t* 1. *qq. reg.* 62. *a.* 5. Anglez *in flor. c.* 4. *q. de confeſſ a.* 8. *dub.* 4. *diff.* 2 Medin. *C. de conf. q. de Sacerd. alien.* Adri *q.* 5. *de conf. dub* 1. & Gaſp. Hurt. *d.* 10. *de pœnit. dif.* 13. Quorum opinionem probabilem putat Aulon. *in ſum.* Dian. *v. abſol à reſerv.* favẽt Angel. *v. cõfeſſ.* 0. 3. *n.* 5, & Sylv. *v. conf.* 1 *n.* 8. ubi dicunt ſic electũ, virtute ſuæ electionis, cenſeri proprium Confeſſarium eligentis, & quoad ipſum conſequi tantam juriſdictionem, quantã habet ejus Ordinarius. Nec diſſentit Nav. *in man. c.* 4 *n.* 3. Dicens non poſſe Sacerdotem audire confeſſiones, niſi habeat juriſdictionem ordinariam aut delegatam à Papa, Vicario, aut Parocho, *vel ratione* 37

Bullarum,vel propter alias conceſſiones , *ut poſſit eligi à pœnitente.* Ergo hæc electio conceſſa per Bullas, & privilegia ſufficit.

Neque obſtat quòd in Trident.dicitur Confeſſarium debere eſſe approbatum , nam primo in locis in quibus Trid. non fuit receptum,non procedit objectio, deinde pro locis in quibus fuit receptum , *Reſp.* Confeſſarium cenſeri approbatum , ſeu approbari à Papa,quando eligitur virtute privilegiorum,ut in initio dixi. Ac
38 tertio *Reſp.* Trident. nihil ſtatuere ſuper confeſſiones Regularium in ſuo decreto de approbatione *ſeſſ 23.c.15.de Ref.* ſed illos relinquere juri antiquo , ſecundùm quòd ut olim , ita & nunc conſequenter poſſunt abſolvi ab illis quibus id permittitur per ipſorum ſtatuta vel privilegia , & ita docent Coninc.*d.8.de ſacr. pœn. dub.* 7. Cutill.*in addit ad pract.*4.*Mancini dub.* 15. Ubi pro hac opinione allegat.7.alios Authores.Et Tambur.*t 2 de iure Abb.d.6 q.6.*
39 *&* 8.Ubi alios ad 18 enumerat. Quibus adde Pium V. reſtituiſſe Regularibus privilegia revocata à Trident. pro foro conſcientiæ in quo verſamur, & ſic quamvis ita eſſet quòd Regularis non poſſet abſolvi à Confeſſario qui non ſit approbatus,& illa privilegia de eligendo (etiam non approbato) forent revocata , virtute tamen hujus poſthumæ conceſſionis,nūc licitum erit , cùm per illam reſtituta ſint privilegia,quæ dicuntur revocata.

CAPUT V:

Circa Confeſſiones activè.

§. I.

De Poteſtate Regularium ad Confeſſiones audiendas.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſūt audire cōfeſſiones,ſi ad hoc deputetur à ſuis Superioribꝰ 5. & 6.abſq; ulla alia licentia Prælatorum Eccleſiæ ibid. omnium, cuiuſcunque ſint Diœceſis 2.& 5.& ubivis terrarum. 3. & 4.*

7 *De his privil. poteſt fieri ſermo diverſo reſpectu.*

8 *Circa approbationem regulariū plures modificationes factæ à ſumm. Pontificibus.*

9 *Regulares validè abſolvunt.*

10 *Regularium æmuli ſemper conati ſunt eos arcere à confeſſionibus audiendis.*

11 *Privilegia tamen eorum valent,ubi nō fuit receptum Trid.Et probabiliter ubi fuit receptum.13 Et non obſtantibus aliis Concilijs,& diſpoſitionibus.12*

8 *Eadem priv.fuerunt ſublata ab Vrb. XIV. Dubiū tamen,an cum ſufficienti efficacia.15*

16 *Regulares,etiam non approbati , poſſunt uti privilegiis extra confeſſionem.*

17 *Regulares nō indigent approbatione, pro audiendis confeſſionibus ſuorū domeſticorū*

18 *Nec Prælati pro audiendis confeſſionibus quorumcunque.*

19 *Si Epiſcopus recuſet approbationem Regulari,ipſo facto,approbatur à Papa. Quid hoc caſu faciendum 21.*

20 *Regulares qui ſe præſentat Epiſcopo ſatisfacit Concilio.*

22 *Epiſcopus non poteſt approbare Regularem ad tempus.*

23 *Neque eum revocare ad examen.*

24 *Epiſcopus poteſt ſuſpendere privatum Regularem à confeſſionibus Ob quas cauſas ibidem.Et cui revelandæ. ibid.*

Epiſcopus non poteſt ſuſpendere omnes Patres unius Monaſterii à confeſſionibus. ib.

15 *Parochus poteſt approbare ad confeſſiones in ſua Parochia.*

26 *Mentem Trid.Conc. non poſſumus melius ſcire quàm ab his qui illi interfuerunt.*

27 *Poteſtas Regularium de audiendis confeſſionibus,ſufficit pro implendo præcepto de confitendo ſemel, & qui Regulari confeſſus eſt huic præcepto ſatisfecit.*

Sixt. IV.

Digitized by Google

1 Sixtus IV. conceſſit Auguſtin. & carmelit. ut Generalis Ordinis per ſe, & Provincialis in Capitulo Provinciali poſſit cũ Diffinitoribus demandare munus audiendi confeſſiones fratribus, quos ad id idoneos judicaverit. Caſar. *v. confeſſiones n.* 4. Leo X. conceſſit Minoribus faculta-
2 tem audiendi confeſſiones omnium ad ſe venientium, cujuſcunque fuerint Diœceſis Et Paul. IV. ut poſſint illas audire ubi-
3 vis ſeu in ſuis Eccleſiis, ſeu alibi. Roder. *tomo* 1. *Bull. in orac. Leon. & B.* 3, Pauli IV.
4 Gregorg. XIII. conceſſit Soc. Jeſu, ut Patres ſemel ab uno Epiſcopo approbati, & à Superioribus expoſiti audiendis confeſſionibus, poſſint illas audire à quibuſcunque ad quos, dum ſunt in via, contigerit eos divertere, modò Parochi locorum non repugnent, & non ſint in loco in quo reſidet Ordinarius, à quo poſſint facilè obtinere hanc licentiam. Guttier. *in qq. can. c.* 27. §. 3. *nu.* 21. Roder. *to* 1. *qu.* 59. *artic.* 6. & Capuccin. *in annot. ad* Caſar. *v. abſol. quoad ſacul.* 1.
5 Eugen. IV. conceſſit Caſſinenſibus ut tam Prælati, quàm fratres ab illis deputati, poſſint audire confeſſiones omnium ad ipſos venientium, abſque ulla alia Prælatorum Eccleſiaſticorum licentia, omneſque ſic ad ipſos recurrentes abſolvere ab omnibus caſibus exceptis his, pro quibus meritò Sedes Apoſtolica foret conſulenda, vel pro quibus ipſi Confeſſarii judicarent pœnitentem eſſe remittendum ad ſuum Ordinarium, Bull. Caſſinenſ. *conſt.* 63. & Caſar. *v. abſol. ad ſacul.* 2.
6 Eugen. IV. conceſſit pro Monaſterio S. Benedicti Valliſoleti Pius II: pro tota Congregatione ab illo denominata, Nicolaus Francus nomine Sixti IV. & Ludovic Cardinalis nomine Jul. II. (cum pro illis legatione fungerentur, in Hiſpaniis) ut quamdiu fuerit in obſervantia Prælatus pro tempore exiſtens, & quatuor alii Patres, ab ipſo nominãdi, & ad arbitriũ ſuũ removendi, poſſint abſq; ulla alia licẽtia, quorumcunq; ad ſua Monaſteria accedentiũ, audire confeſſiones, eoſque abſolvere ab omnibus caſibus, etiam Epiſcopo reſervatis. Et ab omnib⁹ cenſuris ex c. ſuſp. & interd. à jure, vel ab homine. in genere latis, excepta ea quæ contrahitur ob non ſolutas decimas, & cum iiſdem diſpenſare in omnibus votis, reſervatis Epiſcopis, vel eadẽ vota comutare. Bull. Valliſol. *B.* 44. 57. & 63. & Caſar. *v. abſol. quoad ſacul.* 1.

Nota autem, circa ſupra relata privile- 7
gia, & plura alia ſimilia, de poteſtate Regularium ad audiẽdas confeſſiones, quod poſſum⁹ de illis loqui, vel ſecundùm tempora præcedentia Trid. & jus antiquum, vel ſecundùm ſubſequentia, & jus novum ab illo cõſtitutum. Et quidem quòd ad jus 8
antiquum attinet cùm olim plures difficultates, & lites ſuper hac materia moverentur Regularibus Bonif VIII. primùm ſancivit ut Prælati hos præſentarent Epiſcopis, quos vellent occupare confeſſionibus audiendis, *ut de eorum licẽtia, gratia & beneplacito confeſſiones, ſibi confiteri volentiũ audiant*. Quòd ſi fortè ex præſentatis aliquem Epiſcopus rejiciat, debet Prælatus alium ſubrogare, & ſi etiam huic licentiam petitam recuſet. Ex tunc ipſe Pontifex de plenitudine poteſtatis, cõceditur ut poſſit confeſſiones audire, uti habetur *in extrav. ſuper cathedram. de ſepult inter cõ. §. ſtatuimus.* Deinde cùm iterũ ſuper hac materia fuiſſent turbæ excitatæ, Ben. XI. ſucceſſor Bonifacii ſic providit, ac decrevit, ut Regulares *authoritate Apoſtolica, abſq; licentia Diœceſanorum, & aliorum Prælatorũ inferiorũ exemptorum, & non exemptorum quib⁹ ſubſunt, qui ad confitendũ accedunt, audiant*

Digitized by Google

eos peccata ſua confiteri volentes Verùm *ut debitus honor Diœceſanis reſervetur*. Jubētur Prælati Regularium, ſeu per ſe, ſeu per alios ſcripto, aut verbo eos monere, ſe ex ſuis elegiſſe, quos confeſſionibus audiendis mancipare cupiunt. *Et non nominando, aut coram ipſis ſiſtendo eos. nec illorum numerum exprimendo*, petere humiliter, *ut de ipſorum beneplacito & licentia dictum poßint officium exercere*. Quòd ſi negatum fuerit, authoritate Apoſtolica officium exequantur. *extrav. inter cunctas de priv. inter com, § ſed quia*. Hinc nec dum quieſcentibus animis, Clem. V. Benedicti ſucceſſor, innovavit decretalem Bonifacii in Concilio Viennenſi, in ſua quæ incipit: *Dudum de ſepult*. Et ſacro approbante Concilio, juſſit ab omnibus obſervari. Gliſcentibus ulterius in lites, & tricas Parochis, cùm aliqui

9 Doctores Univerſitatis Pariſienſis, eorum fautores, viderent non poſſe Regulares arceri à ſacro confeſſionum audiendarum munere. Quidem (inter eos) nō minimus nomine Joannes de Poliaco, docuit, & in publicis concionibus vulgavit, hos qui alicui Regulari confeſſi forent, teneri iterum eadem peccata confiteri ſuo Parocho ad hoc ut ſatisfaciant obligationi *cap omnis utriuſque* de ſemel confitendo proprio Sacerdoti quot annis(*a*) De quo Poliacus accuſatus apud Joannem XXII. Clementis Succeſſorem coactus eſt palinodiam cantare, ipſeq; eiuſdē Poliaci, edidit Avenioni Extravagantē *vas electionis*, quæ eſt repoſita inter com. *in rubr. de hær*. In qua decernit, eos qui Regularibus cōfitentur, nō magis teneri, *eadem peccata confiteri iterū, quàm ſi ea aliàs cōfeßi fuiſſent proprio Sacerdoti iuxta conciliū generale*. Ac demū poſt omnes ejuſmodi decretales, ſecuta ſunt

(*a*) *Vanguel. in Germania id etiam docuit in Clement. ... Concil. 2.*

privilegia ſupra memorata aliaque ſimilia non pauca, & in ſequentibus proponēda.

Igitur ſi hæc eadem privilegia conferamus ad jus antiquum, & ad tempora præcedentia Concilium Trid. Intelligemus. 10
Primò ſummo ſemper ſtudio, & ardore conatos fuiſſe æmulos Regularium, eos arcere ab audiendis confeſſionibus, ſiquidem opus fuit tot Summos Pontifices, toties ſuper hac re pronuntiare, & decretales edere. Ac *Secundò* eadem privilegia locum habere, ſecundùm ſuum omnem tenorem 11
in locis in quibus Trid. Concilium non fuit receptum, nam ſi aliquod obviaret, vel eſſet ipſum Trident. quod non poteſt eſſe, cùm ſupponatur non receptum, vel jura ſupra memorata, quòd ſimiliter non poteſt eſſe, quia privilegia ſunt poſteriora, poſteriora autem derogant prioribus. Et 12
privilegia dantur ad derogandum juri præcedenti. Facit quia privilegia Regularium fuerunt ipſis confirmata, & de novo conceſſa modò non ſint contra Tridentinum, unde concluditur ea omnia valere, & eſſe innovata virtute talis confirmationis, quæ ſunt contraria cuicunque alteri juri vel Concilio, ut fuſius tractavi *ſect. 1. cap. 4.* ubi de confir. privileg. *v. 4. quantum.*

Quòd ſi eadem privilegia conferantur ad Tridentinum, & ad jus novum ab illo conſtitutum, pro locis, in quibus fuit receptum, dicuntur cōmuniter in illis ceſſare, quia *ſeſſ. 23 c. 15. de Ref.* Decernitur neminem cenſeri idoneū audiendis confeſſionibus, niſi vel habeat beneficium curatū, vel ſit ad hoc munus approbatus ab Epiſcopis, vel aliàs idoneus judicetur, unde relinquitur ſolam deputationem Superiorum, juxta prædicta privilegia, minimè ſufficere in locis ubi Tridentinum fuit receptum. Et ita communiter tenent omnes, & in praxi obſervant.

13 Attra-

13 Attamen hoc non obſtante, poteſt cõtrarium probabiliter ſuſtineri, & conſequenter ſecura conſcientia obſervari. Tũ *Primò*, quia illa particula (*vel aliàs idoneus iudicetur*) videtur iñuere tertium ſignum, quo dicatur aliquis idoneus audiendis cõfeſſionibus, & intelligenda de expoſitis à ſuis Superioribus. ut ſcilicet is judicetur ad hoc munus idoneus, vel qui habet beneficium curatum, vel qui eſt approbatus ab Epiſcopis, vel qui eſt ad hoc deputatus à ſuis Superioribus ſecundùm privilegia ſupra memorata. Ad quod facit, quòd Prælati Regularium habent in ſuis Monaſteriis juriſdictionem quaſi Epiſcopalem, unde ſicut Epiſcopus approbat Parochum ſibi ſubditum, qui audiat quoſcunque ad ſe accedentes, ad ſuam Parochiam, ita videtur poſſe Prælatus Regulariis approbare ſuum Religioſũ qui ſimiliter audiat omnes accedentes, intra ſuãEccleſiã & Monaſterium. Tum *Secundò*, quia Eugen. IV. conceſſit Caſſin. ſua privilegia, ea conditione, ut à nullo futuro Concilio cenſeantur revocata niſi ſervatâ certâ formâ quam Trid. non ſervavit, quod ſimiliter poteſt dici de nonnullis aliis Ordinibus. Tum *Tertiò*, quia licèt daremus illa privilegia fuiſſe ſublata à Trid. reſtituuntur tamen prædictis Dominis meis Caſſin. in receptione cenſus, unicæ auri quæ quot annis ſolvitur Cameræ Apoſtol. pro manutentione ſuorum privilegiorum, ut ſuo loco clariùs dicam Tum *Quartò*, quia multis Ordinibus fuerunt ſua privilegia confirmata, & de novo conceſſa, abſque exceptione quòd non ſint contra diſpoſita à Trid. Tum *Quintò*, quia Pius IV. ſtatim poſt Trident. ex certa ſcientia confirmavit Ordini SS. Trinitatis, & S. Joannis Hieroſolymitani, ſua privilegia, cujus confirmationis, & clauſulæ virtute, extincta per ipſum Trident. putantur revixiſſe, ut ſuo loco dicetur. Tum *Sextò*, quia Pius V. pro foro conſcientiæ (in quo verſamur) reſtituit Minoribus privilegia ab eòdem Trident. ſuppreſſa. Vide dicenda *ſect. ſeq dub. 7 v. igitur.*

Verùm felices recordãt. Urban. VIII. 14
de hac opinione certior factus, videnſque per illam enervari decretum Tridentini, revocavit ſupra memorata omnia privilegia, & quævis alia ſimilia, ſua conſtitutione, quæ incipit: *Cum ſicut accepimus*, ſub dato An. 1628. die 12. Sept. ſed quia rationes allegatæ ad probandum decretum 15
Tridentini non ſufficienter derogâſſe privilegiis ſupra memoratis, poſſunt objici contra hanc conſtitutionem, (quæ etiam ad paucorum notitiam venit) ideo manet ſemper eadem probabilitas opinionis in initio poſitæ.

Dum autem unumquemq; in ſuo ſenſu relinquo, certè id ſaltem mihi videtur indubitatum, quòd approbatio, quam exigit Conc. Trid. in Confeſſariis, debet intelligi præcisè in ordine ad abſolvendum in Sacramentali cõfeſſione, & quoad hunc unicum actum. Unde quia Regulares 16
poſſunt per ſua privilegia abſolvere à cenſuris, diſpenſare in votis, in irregularitatibus *&c.* ideo ſicut hæc omnia poſſunt fieri extra confeſſionem Sacramentalem, ita à non approbato, (etiam poſito, quòd Confeſſarii debeant approbari.)

Nota *Secundò*, quòd ſive ſit neceſſaria 17
Regularibus approbatio, ſive non, pro audiendis confeſſionibus perſonarũ exterarum. At certè pro audiendis ſuis domeſticis nulla indigent. Nam ita olim Carmel. conceſſere Urban. Alex & Sixt. IV. ut videre eſt in eorũ mari magno, apud Roder. *to. 1. Bull. 37. eiuſd. Sixti.* Et recentiùs pro õmbus Regularibus declaratum à S. Cardin. Congr. teſtantur Barboſ. *in collect. Bull. v. confeſſarius* 1. Et Farinac. 4. *p. dec poſth. 96.*

O 2 18 Nota

Digitized by Google

18 Nota *Tertiò*,quòd Prælati Regularium, cujuſq; Ordinis,nulla indigent approbatione non tantùm pro audiendis confeſſionibus domeſticorum, ſed etiam extraneorum,quia ex quo ſunt Prælati,cenſentur habere beneficium curatum; habentes autem tale beneficium,declarãtur à Trid. hoc ipſo approbati.Ita Capucc.*in annotat. ad* Caſar *in reſol.mat. abſol.tit.in quo Bulla cruciat.derog privil conf.*Diana *p.2 tract.2 miſcell.reſol.46.*& quos *ibi* citat Bannez & Medina.Et licèt videatur latior explicatio ut Prælatura regularis veniat nomine beneficii curati.propter quod Suar.3.*p.to* 5. *d.28 ſ.8.*ivit in contrariam mentem. Attamen An.1585.die 15. Nov. omne dubium ſuſtulit Sixt V.in audientia conſiſtoriali, in qua favore Caſſinenſium,per oraculum ſancivit,eorum Abbates poſſe audire confeſſiones quarumcunque perſonarum abſque ulla approbatione Ordinariorum, uti refert Margar.*in Bull.conſt* 224. Graph *lib.3.concil.4.n.6.*& Marcell.à S. Bened. *v.abſol quoad.Monach.*§ 13. Quod privilegium ego puto commune omnibus aliis congregationibus,& Ordinibus, jure cõmunicationis.

19 Nota *Quartò*,quòd Epiſcopo recuſante,approbare aliquem Regularem,ipſo facto approbatur à Papa per *Clem. dudum de ſepult.arg.c.ſi fortè d.65.*Roder.*t,1.q 59. a 1.*Caſar.*v.abſol.quoad ſæcul.1.& v.confeſ. n.2.*Peyrin.*to.1 conſt.26,Leon.*10.§.7. Leand & Murcia,*in reg S.Franc q.8 cap. 7.* Chaſſaing.*tr.5.cap.2.prop.3.& 4.* Et Na-
20 varr *in man.cap.27,n.264.*Ubi ait non eſſe ſublatam à Trident.Et hoc ipſo quo Religioſus ſe præſentat Epiſcopo cum debitis circumſtantiis, cenſetur ſatisfeciſſe Concilio,quidquid in contrarium dicant Suar.*t.4,d,28.ſect.5.*Reginald.*in pra.l.1.n. 192.*Gaſp.Hurt.*a.10 de pænit.diff:17.*Ægid
21 *d.8,n,58,*Valch.& alii. Verùm quia Authores primæ opinionis fundant ſe ſuper Clem.citatam,adverte, quòd illa præcisè non approbat eum,quem Epiſcopus rejicit,ſed jubet alterum præſentari, & ſi hic alter iterum rejiciatur, tunc ille approbatur, quod erit obſervandum in occurrentia caſus.

Nota *Quintò*.Non poſſe Epiſcopum approbare aliquem Regularem ad certum 22
tempus,ſin autem elapſo tempore, poteſt continuare in audiendis confeſſionibus, quia approbatio pro Regularibus debet contemperari ad *Clem.dudum*, in qua hoc conceditur,licèt aliàs ſit edita, ad moderanda privilegia & ita tenent Armill.*v.abſolut.n.22.*Navarr.*in man.cap.27.n.294.* Diana *to.1.dub.reg reſ.26.* Leand.à Murc. *in reg.S.Franc.q.8.c.7.*Roder. Capucc.& alii Itaq; declaratum à S.Cardin. Congr. refert Farinac.4.*p.d.poſth.*210.

Sextò. Epiſcopum non poſſe revocare ad examen approbatos à ſuo prædeceſſo- 23
re,quia tum in Tridẽtum in *Clem dudum*, aliiſq; juribus allegatis in initio (ad quæ ipſum Trident.debet moderari) hoc non dicitur,ſed ſimpliciter ut confeſſarius præſentetur,ſeu approbetur, cui decreto ſatisfit per unam præſentationem Neq; obſtat, quòd Urban.VIII.ſeu S. Congregatio ejus authoritate declaraverit contrarium. Tum quia contra hanc declarationem alia allegatur (quam inter alios refert Zerol. *in pra.p.1.v.confeſſores*) in qua hoc dicitur, & non poſſe Epiſcopum revocare ad examen approbatos à ſuo prædeceſſore,de quo inſuper extat motus proprius Pii V.cujus meminit Navarr. in *man. c.17.*& Henriq.*lib.3.cap.6.in annot.ad* Sà *v. confeſſor.*Quod refert Chaſſaing.*tr 5.cap. 2 prop 2.*Tum quia licet declaratio Urbani VIII.tanquam noviſſima videantur tenenda illa tamen nõ derogat iuri ſcripto, *Clem.dudũ,extrav.vas electionis,& inter cũctas.*

Digitized by Google

ctas.de quibus in ſuperioribus, quod tamen erat neceſſarium. Et ita tenent Cruz *lib.1.cap.6.dub.*4. Roder.*to.2.q.59. art.4.* Chaſſaing *ſup. cit.loc.* Et *ibi* apud ipſum Villalob. & Salgado.

Septimo. (*) Epiſcopum non poſſe omnes Religioſos unius Monaſterii ſimul ſu-
24 ſpendere à confeſſionibus audiendis, ex declaratione emanata à S. Congr. die 20. Nov. an 1615. Cujus inter alios meminere Barb.*de off.& pot.ep.p.2.all.* 25. Squill. *de priv.cler.c.1.n.65.* Alphonſ. de Leone. *de poteſt.conf.q.4.* Cutill.*in addit. ad pract.* 4. *manc.dub.*9. Læſana & Peyrinis Quoad privatos autem Confeſſarios. poteſt quidem aliquem ſuſpendere, verùm non niſi ex nova, & gravi cauſa, ut monent Coninch.*de 8.de Sacram.dub.7.n.59.* Navarr. *in man.cap.27.n.266.*& Vivald.*in cand.tit. de confeſſ.* § *idoneo.* Ubi refert Pium V. motu proprio ita ſanxiſſe Gregor. XIII. anno 1584 confirmaſſe, & S. Cardin. Congregationem, an. 1587. declaraſſe. Eaque concernente confeſſiones vel ob non ſervatum interdictum, ex alia declaratione ejuſd. S. Congreg. de anno 1615. Vel niſi foret approbatus ad beneplacitum ex alia anni 1619. ſub die 19. Mar. Sed ſuperiùs dictum fuit, non poſſe Epiſcopum ſic Regulares approbare. Quando tamen Epiſcopus revocat approbationem datam alicui Regulari, vel illum ſuſpendit à confeſſionibus, non tenetur ipſi cauſam dicere, ſed ſufficit ut Papæ revelet, ſi interrogatus fuerit. interim verò debet Regularis credere ſubeſſe cauſam legitimam, & ſufficit, quòd Epiſcopus ita affirmet ex altera declaratione añi 1629. die 30. Jan. & ſecundùm aliam añi 1630. ſub die 30. Aug. Cauſa ſufficiens eſt, ſi Religioſus male vivat, cum ſcandalo, vel inhoneſtè, ſeu committent aliquod delictum, propter quod videatur Epiſcopo ſuſpendendus; cùm præcipua Confeſſarii qualitas ſit puritas vitæ, & morum honeſtas. Barboſ. in *collect.Bull.v. approbatio. v. confeſſar. & v. regular.confeſſ.*

25 Porro in hac materia approbationis, circa poteſtatem audiendi confeſſiones, ego addo 1. non tantum Epiſcopum, ſed etiam Parochum pro ſua Parochia poſſe approbare Sacerdotem, quia de Jure communi hoc permittitur in *c. omnis de pœnit.* quod Tridentinum non abrogavit, cùm loquatur tantùm de privilegiis, & conſuetudine Et ita tenent Thom. Hurt. *to.2. var.tract.12.cap.1.* Machado, *in perf. confeſſ.lib 1.p.1.tract.3.docum.3.* Valent. *3.p.d. 7.q.10 p 2.* Auſon.*in ſum.Dian.v.parochus. n.13.*& Petr. de Ledeſm.*in Theol.mor.to.1. cap.11.concl.5 de Sacr.pœnit.* Ubi refert ita olim docuiſſe famoſos Doctores Orellanam, & Joan. Gallo Salmantinum Profeſſorem, qui & ipſi Concil Trid. interfuit
26 Et cujus id opinio (hac in parte) ſummi mihi videtur momenti, cùm non poſſimus mentem Concilii ſcire ab ullo meliùs, quàm ab illis, qui ipſi interfuerunt. Et ita etiam ſentire videtur Navar. in *man.c. 3.n.3.* ubi agens de juriſdictione neceſſaria audiendis confeſſionibus, ait eum qui ordinariam non habet, debere habere delegatam, *aut à Papa, aut Vicario Epiſcopi, aut Parocho.* In quo dum Parochum æquiparat Epiſcopo, imò & ipſi Papæ manifeſtè oſtendit, ſufficere illius approbationem abſque ulla alia Epiſcopi. Quod probabile affirmat Leand.*to.1.de Sacram.tr.5.d.11.* qu.

(*) Quantùm intellexi ex litteris, ex veſtra parte mihi nuper oblatis, graviter fert veſtra fraternitas quod Lemovic. Epiſcopus in Synodo agens, interxit omnibus Regularibus Clericis, & regimen Parochiarum, & Confeſſionem pœnitentium, qui rectius quidem feciſſet ſi omnes Sacerdotes ad regularem vitam invitaſſet, quàm regulariter viventes à Dominicarum ovium cuſtodia penitus removiſſet, quibus tanto plus diſplicet aliena malitia quanto longius diſceſſerunt, à ſua Carnot. epiſt. 91.

Digitized by Google

*qu.56.*Et à graviſſimis Theologis defendi teſtatur Joan.de Soria *in epilog.ſummar p.*
27 *2.tr.1.ſect.1.d.6.*Et ita ante Trid. ex Palud. docuere Angel.& Sylveſt. Addo ſecundò, eam poteſtatem, quam Regulares per ſua privilegia accipiunt ad confeſſiones audiendas eſſe univerſalem, pro omni tempore & valere ad ſatisfaciendum cuicunque obligationi, etiam de confitendo ſemel in anno, proprio Sacerdoti, prout præcipitur in *c.omnis de pœnit.* adeò ut huic obligationi cenſeatur ſatisfeciſſe, qui Regulari confeſſus fuit, nam *ibi* dicitur, confeſſionem eſſe faciendam apud proprium Sacerdotem, vel alium de ejus licentia, proprius autem non eſt ſolus Parochus, ſed etiam Epiſcopus, in tota Diœceſi, & Papa in tota Eccleſia, qui cenſetur dare licentiam, & juriſdictionem Regularibus neceſſariam, per privilegia. Ita Major *in 4. d.17.qu.7.*Sotus *d.18.qu.4.art.* 3. Adrian. *de confeſſ.qu* 5. Medina. *quæſt.* 29.& Aſor. *1.p inſt.lib.13 c.* 2. ubi bene obſervat extrav. Joan.XXII, & Bened.XI. de quibus in ſuperioribus ita procedere. Et ita Leo X. Sancivit ſua conſt. quæ incipit: *Dum intra.* publicata in Lateran *ſeſſ.* XI. Super quo cum anno 1644. mota fuiſſet difficultas, & S.Cardin. Congregatio conſulta an Epiſcopus poſſit prohibere Regulares ab audiendis confeſſionibus, ad ſatisfaciendum præcepto, de annua confeſſione, illa die 9. Junii ejuſdem anni reſpondit, quòd non, quàm reſponſionem deinde confirmavit Innocent. X. & ei robur Apoſtolicæ firmitatis addidit anno ſequenti 1645 die 7 Febr. B. quæ incipit: *Exponi nobis* publicata 11. Martij ſequenti. Pariſiis contra Archiepiſcopum Burdigalenſem.

§. II.

De Poteſtate Regularium ad Abſolvendum.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt abſolvere à caſibus reſervatis Papæ etiam in B.Cœnæ 5.8. Etiã ubi Bulla eſt recepta qãdo ſunt occulti 10. Et ubi non eſt recepta, licèt ſint noti 9. Itẽ & à cenſuris ab iiſdẽ caſibus reſultantibus. 12*

4 *Regulares poſſunt abſolvere ab omnibus cẽſuris latis in genere ſatisfactione exhibita.*

2 *Regulares poſſunt abſolvere damnatos ad triremes tanquam in morte.*

11 *Caſus Papalis deſinit eſſe talis, dum per legem committitur Epiſcopo.*

5 *Præter caſus Bullæ, alij reſervantur in Italia 7.*

6 *Varia decreta emanata, circa poteſtatem abſolvendi à reſervatis quam habent Regulares. Dubitatur tamen de illorum ſufficientia 8.*

13 *Epiſcopos poſſe abſolvere ab occultis Bullæ negant aliqui. Melius affirmant alii. 14.*

18 *Epiſcopi abſolvunt ab occultis Bullæ, non per privilegium, ſed ſua iuriſd. ordinaria. ibid. Et ad hoc nulla eſt facta ſpecialis electio perſonarum ipſorum.*

14 *Tridentino nunquam cenſetur derogatum niſi facta ſpeciali expreſſione 15.*

16 *Bulla Cœnæ non tollit privileg. abſolvendi à caſibus Epiſcoporum.*

19 *Papa cõmittendo Regul. caſus reſervatos, cenſetur ad hoc eorum perſonas elegiſſe.*

20 *Caſ9 reſervati pro Italia, nõ ſunt pro Roma*

21 *Papa ſibi reſervat caſus ob enormitatem. Melius ob cenſuram annexam. 22.*

23 *Volẽs abſolv. à caſu Papæ, debet ante õnia cognoſcere an pœnitens contraxit cenſurã*

24 *Ex variis capitibus excuſatur quis à contrahenda cenſura, & ſeq.*

27 *Cõiux inceſtuoſus an amittat ius ad debitũ*

34 *Abſolutio caſuũ Bull. &c. in nullo caſu permittitur. quàm in ſolo mortis articulo.*

Proba-

probabile tamen, impeditum ire Romam, poſſe ab his abſolvi 36. maximè ſi impedimentum eſt perpetuum 38. Imò etiamſi non ſit tale 39.

35 *Cõſtitutiones revocãtes poteſtatẽ abſolvẽdi à caſibus Bullæ nõ revocant ius cõmune.*

27 *Statius abſolvere habentem caſum reſervatum, quàm permittere, ut cum præſumpta contritione accedat ad divina.*

40 *Cauſa ob quas excuſatur quis ire Romã, pro abſolutione ſibi neceſſaria, ſunt plures & ſeq.*

49 *Qui non poteſt ire Romam, non tenetur mittere. Neq; ire ad Epiſcopum, niſi quando ita in Iure cavetur. 52. & 54. ſed poteſt abſolvi à ſuo Confeſſario ordinario 51.*

53 *Papa nõ reſervat caſ° ſibi ſimul & Epiſcopis.*

3 *Regulares poſſunt abſolvere à caſibus Epiſcoporum. Et hoc non obſtantibus Cardinalium declarationibus 55. & 56. Saltem quando non poſſunt ſe commodè præſentare Epiſcopo. 57. vel quando non expedit pœnitenti, ut ad illum remittatur. 58. Valetque ſeu pro peccatis ſeu pro cenſuris.*

60 *Cenſuræ non admittuntur, niſi ſecundùm quod in Iure exprimitur.*

61 *Vt quis dicatur incidiſſe in cenſuram, vel caſum reſer. multa requiruntur & ſeq.*

63 *Caſuum varia natura.*

70 *Abſolvens à peccato, non poteſt validare quod geſtum eſt.*

71 *Abſolvens à peccato, non poteſt diſpenſare ut beneficium retineat.*

72 *Abſolvens non recitantem Horas, non diſpenſat à reſtitutione.*

73 *Abſolvens homicidam non diſpenſat ab irregularitate.*

74 *Abſolvens uxoricidam non diſpenſat ad matrimonium.*

75 *Abſolutio data à Confeſſario ſecundùm plenitudinem ſuæ poteſtatis, valet in caſu, à quo ignorat ſe poſſe abſolvere.*

66 *Abſolutus à caſu reſervato, licet invalidè, nõ tenetur poſteà iterũ ſe præſentare Superiori, vel habenti reſervata. Et hoc ſive in cenſuris, ſive in peccatis. 77. & 78.*

79 *Abſolutus in articulo mortis à reſervatis, non tenetur ſe præſentare Superiori, ſi convaleſcat.*

80 *Laicus poteſt in articulo mortis abſolvere à cenſuris, non tamen à peccatis.*

PAulus III. conceſſit Soc. IESU facultatem abſolvendi ab omnibus caſibus etiam Papæ reſervatis exceptis his, qui continentur in Bulla Cœnæ Domini Sanch. *in op. mor. lib* 4. *cap.* 54. Lamas *in meth. p.* 4. *cap.* 3 §. 8. Roder: *tom.* 1. *quæſt.* 61. *art.* 5. Capuccin. *in annotat. ad Caſar. v. abſol. quoad facul.* 1. 1

Pius II. conceſſit eidem Societ. facultatem abſolvendi eos qui dicuntur ad triremus, tanquam pro articulo mortis Capuccin. *loco ſupra cit.* & Celeſt. Sueſſ. *in Theolog. mor. tract.* 8. *c.* 8. 2

Eugen. IV. conceſſit Monaſterio Valliſol. Sancti Bened & univerſæ per illuſtri Congreg. Caſſinenſi Gregor. XIII. Societ. Ieſu Aliique Pontifices aliis Ordinibus, facultatem abſolvendi à caſibus reſervatis Epiſcopis, de jure, & ſpecialiter. Compend. privil. Societ. *v. abſolutio.* §. 1. Caſarub. *v. abſol. quo ad facul. ſecundo.* Portel. *v. caſus reſervati. nu.* 6 & *v. confeſſ. erga facul. n.* 22. & 30. Capuccin. *in reſol. mater. abſol.* Ubi dicit nihil obeſſe huic privilegio, *clem. dudum de ſepult.* Cruz *in epit l.* 2. ubi dicit neque etiam obeſſe Tridentinũ. Marſill. *in remiſſ. ad idem Trid. ſeſſ* 14. *c.* 7. idem affirmat. & pro hoc allegat Beiam Henriq. & Delrion. Bauny *in Theol. Mor. quæſt.* 8. *de miniſt. pœnit.* Ubi dicit ſimiliter idem tenere Dian. Megal Laym. & alios. 3

Eugen. IV. conceſſit Monaſterio Sancti Bened. de Valladolit, ut tam Prælatus, quàm fratres ab illo deputati, quoſcunque 4

que

Digitized by Google

que ad ſuum Monaſterium accedentes, poſſint abſolvere à quibuſcunque peccatis & criminibus, excom. fulminationibus, cenſuris, & pœnis ſuſpenſ.& interd. à Jure vel ab homine latis in genere, ſatisfactione exhibita, vel data cautione de illa exhibenda, ſaltem per promiſſionem, Caſar.
5 *v.abſol.quoad ſæcul. ſecundo.* & Cruz *in ep. lib.2.cap.7.* Ubi affirmat, abſolutionem omnium caſuum Papæ (etiam non exceptis his qui ſunt in Bulla Cœnæ) eſſe conceſſam Congregationi, à prædicto Monaſterio Valliſol. denominatæ. Quod item affirmat Sanch. *tom.3.de matr.lib.8.d.16. nu.10.* Idem ſimiliter ferè attribuens ſuæ Societ.in *lib.4.oper.mor c.54.* Unde Bauny *in ſum.cap.33.* Coninch.*d.14.dub.16.n.* 207. Henriq. *lib.13.cap.28. num.2.* Avila *part.2.cap.7.diſp.3.* Polanch *in direct.cap.* 4. & Didac. Perez *lib. 8. tit.* dicunt in ſpecie, poſſe verbi gratiâ Regularem abſolvere, in foro conſcientiæ, nominatim excomunicatum datâ ſatisfactione, vel de danda cautione, præſtita. Quod admittit Portel. *v.confeſſor.nu.29.* etiam ſi caſus publicus, & Papalis. Addit ipſe *nu.ſeq.30.* & Ludov.Molin. *tr. 2.de iuſt.com. diſ.64. num.9.* poſſe item Regularem virtute horum privil.abſolvere à violentia illata perſonis ſacris, & Eccleſiis. Addit Roderic. *to.2.Bull. in orac. Pauli 3.* Eum dediſſe facultatem Minoribus exiſtentibus in Auſtria Bohemia, recipiendi ad pœnitentiam, & fidei communionem, quoſcunque Lutheranos.

6 Nota autem *primò.* Circa hæc omnia Clement. VIII. ſeu S. Congregat. habito verbo cum ipſo anno 1601 die 9. Januar. prohibuiſſe Regularibus, per Italiam, abſolutionem omnium caſuum papalium, eorum, quos Epiſcopi ſibi reſervant. Deinde anno ſequenti 1602. die 29. Nov. Eandem S.Congr. habito ſimiliter verbo cum eodem Clemente, & moderando prius illud decretum, ſancivit, non prohiberi Regulares extra Italiam abſolvere, niſi caſibus Bull. Cœnæ Dñi, & quos Epiſcopi ſibi in ſuis ſinguli Diœceſibus reſervant. Intra Italiam verò, ab illis omnibus 7
ſimiliter, & quinque aliis, nempe Ariolatione clauſuræ monialium ad malum finem. Ab injectione manus violentæ in Clericum. A Simonia reali vel confidentiali, circa beneficia. A provocatione, & pugna in duello, contra decretum Trid. vel Conſtitutionem Gregor. XIII. quæ incipit: *Ad tollendam.* Et à violatione immunitatis Eccleſiaſticæ, circa confugientes ad Eccleſiam, contra conſtitut. Greg. XIV. quæ incipit: *Cum alias.* Deinde eadem Sac. Congreg die 7. Jan. anno 1617. habito verbo cum Paul. V. tunc Sum. Pontifice, iterum hoc idem decretum innovavit, & publicavit. Ac rurſus ſub Urbano VIII. habito ſimiliter verbo cum ipſo. anno 1628. die 18. Nov. Ut poſt tot revocationes, & declarationes, nulla jam relicta Regularibus videatur poteſtas, circa prædictos caſus. Et ita tenent ac docent Farina. *c 4.par.deciſ.poſth* 110. Barboſ. *in coll. Bull.v.caſus reſer. Et v.confeſſor.regul. In tr. de off.& pot.par.cap.19.& de off. & pot. ep. par 3.alleg.* 50. Portel. *v. confeſſor.* Auſon. *in ſum.Dian.v.abſol.à reſer.num.*30. Tambur. Nald. Molph. Quar. & paſſim alij.

8 Verum nonnulli revocant in dubium, an prædictæ conſtitutiones habeant omnes conditiones ad legem requiſitas, & conſequenter ſufficientem efficaciam ad derogandum privilegiis Regularium: Nam videtur eſſe opinio Soc. Jeſu quòd non, quia in compẽd.privilegiorum ſuorum *v. Bulla Cœnæ.* Sic dicunt: *Nulla Societatis facultates cenſentur revocatæ per Bullã*

Cœnæ Domini. Quòd ſi Societas nõn recipit revocationes Bullæ, certè neque prædictas conſtitutiones, quæ non ſunt factæ niſi in augmentum, & ad iterandas, & magis inculcandas ejuſdem Bullæ revocationes.

Quidquid autem ſit de hac difficultate, quæ tractabitur ſectione ſequenti. Cùm Bulla Cœnæ non ſit recepta in multis locis, neq; conſequenter officiat privilegiis Regularium, nec etiam prædictæ conſtitutiones illis officient in iiſdem locis, quoad caſus ejuſdem Bullæ; nam etiam in tali-
9 bus locis, ſimplex Sacerdos habens poteſtatem ſimplicem abſolvendi à mortalibus, poteſt abſolvere à caſibus Bullæ, niſi aliud obſtet, ut inter alios notat Bauny *in ſumm. c.34.* & Soler. ad calcem Naldi poſitus, *in tract. de pot. conf. cap.9. qu.5.* Ubi pro hoc allegat Navarr. & Aſor. & ait in conſequentiam, quòd verbi gratiâ in Gallia, Germania, vel Anglia, impunè leguntur libri hæretici, & ſic de aliis.

10 In locis verò in quibus Bulla eſt recepta, & admiſſis etiam ſupramemoratis conſtitutionibus poterunt Regulares per ſua privilegia abſolvere ab ejus caſibus occultis, eo modo quo Epiſcopis conceditur à Trid. *ſeſſ.24. cap.6. de reform.* quando verò caſus dicatur occultus, vide infra, *ubi de pot. præl. ad abſol. & diſp.* Nam caſus per
11 legem commiſſi Epiſcopis, non ſunt ampliùs Papales, ſed jam Epiſcopales, ut inter alios obſervat Machad. *in perf. conf. lib.1. p.3. tract.8. doc.4* privilegia autem Regularium concedunt ipſis abſolutionem caſuum, Epiſcopis à jure ſeu lege reſervatorum, & in memoratis conſtitutionibus excipiuntur illi ſoli, quos ipſi ſibi ſpecialiter reſervant, ergo Regulares poſſunt per ſua privilegia abſolvere à caſibus Bullæ, & quinque aliis reſervatis, quando ſunt occulti, & ita tenent Sanch. *in oper. mor. cap. 4. cap.54.* Trull. *in Bull. lib.1. §.7. c.2. dub. 6.* Millard. *de pœnit. cap.57. inſtr.1.* Macha. *ſupra cit.* Navarr. Chaſſaing. & alii. Adde, poſſe item Regulares abſolvere à cenſuris ob eoſdem caſus occultos contractis, ſe- 12
cundùm Sanch. *in ſum. lib.6. cap 17.* Angl. Polanc. Ledeſm. Henriquez Rodriq. Navarr. & Sot. quos *ibi* citat. Adde etiam nominatim excommunicatos, ob eoſdem caſus in foro conſcientiæ ſecundùm Sayr. *in theſ. lib.2. cap.20. nu.29.* Avil. *2. p. c.7. d.1. dub.5.* Valent. Portel. & alios. *Et Ratio eſt,* quia hæc omnia quæ ſunt occulta, vel quæ ſpectant ſolùm ad forum conſcientiæ, aſſeruntur à Trident. commiſſa Epiſcopis, Regularibus verò, quidquid Epiſcopis à jure conceſſum invenitur, per privilegia tranſmittitur.

Contra hanc doctrinam tamen ſolent 13
aliqua allegari, & primò quidem falſum eſſe, quòd poſſint Epiſcopi abſolvere à caſibus Bullæ occultis, virtute Tridentini, quia quàmvis ita ſit, quòd occultorum abſolutio ſit illis conceſſa, non tamen iſtorum, quia quoad illos, revocatur quælibet facultas abſolvendi, in nõ obſtantiis ejuſdem Bullæ, quòd ſi illæ non obſtantiæ revocant facultatem Epiſcoporum, à fortiori Regularium. At etiamſi aliqui ita teneant, ſunt tamen plures, qui cõtrarium, ex quibus Bann. *2.2. q.11. a.4.* Nugn. *in add. ad 3. p. q.8. a.5. l. fo.* Gran. *tr.15. d.14. ſect.2.* Lorca *d.45.* Zer. *in pra. c.15. q.20.* Rodr. *in ſum. p.1. c.81.* Cruz *in ſum. l.10. c.6. dub.14.* & Hẽriq. *lib.6. de pœnit. c.14.* In quos inclinat Avil. *p. 2. c. 7. d.1. d.6.* Et probabil. putat G. Hurt. *d.15. de exc. diff.3.* Et in praxi videmus Epiſcopos ita obſervare, & à talibus caſibus abſolvere, quòd conſequẽter poſſunt Regulares. Ad hoc autem quod dicitur, non obſtantias appoſitas in Bulla, revocare conceſſionem factam Epiſcopis à Tridentino, Reſpondeo falſum eſſe, nam ſic

habet Bulla: *non obſtantibus privilegiis quibuscunque, etiam à cujusvis Concilii generalis Canonibus conceſſis.* At Epiſcopi non abſolvunt ab occultis Bullæ, virtute alicujus privilegii, ſed ſuæ jurisdictionis ordinariæ, Tridentinum enim illo ſuo decreto nõ concedit illis aliquod privilegium circa prædictos caſus, ſed liberum uſum ſuæ jurisdictionis relinquit. Unde attento quòd Epiſcopi poſſint in ſua Diœceſi omnia, & ab omnibus caſibus abſolvere, exceptis his in quibus Papa vel Conciliũ ligat illis manus, ideò quia Bulla revocat ſolùm privilegia, patet quòd non obſtantibus ejus clauſulis, poſſunt Epiſcopi ab ejus caſibus occultis abſolvere. Deinde R.
15 conſtituta à Trid. eſſe in tanta Religione in Eccleſia, propter Concilii dignitatem ut nunquam cenſeantur comprehenſa ſub ulla revocatione, niſi expreſſa mentio ipſius Concilii fiat, quòd non contingit in Bulla Cœnæ. *Dices*, ſi conceditur per Bullæ
16 non obſtantias abrogari privilegia abſolvendi ab ejus caſibus, ergo ſaltem Regulares non poterunt ampliùs ab illis abſolvere, cùm omne quod poſſunt, non poſſint niſi per privilegia (quidquid ſit interim de Epiſcopis.) R. negando conſequẽtiam, quia Bulla revocat quidem privilegia data directè ad abſolvendum à ſuis caſibus, non autem data ad abſolvendũ ab Epiſcopalibus, caſus autem Bullæ occulti non ſunt ampliùs Bullæ, ſed Epiſcopales, ut in ſuperioribus dixi.

17 Objicitur *ſecundò* contra meam opinionem, ea privilegia quæ concedunt Regularibus caſus reſervatos Epiſcopis, intelligi de his, qui illis jure antiquo reſervantur, de quibus Gloſſ. *in cap. ſi Epiſcopus de pænit. in 6.* Sylv. Armill. Angel. *in ſum. v. caſus.* Sed R. hoc gratis dici, nam poſito, quòd caſus Bullæ occulti ſint facti Epiſcopales, & privilegia Regularium concedant illis caſus Epiſcopales, ſine diſcrimine, non video, cur gratiam debeamus coarctare & reſtringere ad caſus reſervatos Epiſcopis jure antiquo, privativè ad reſervatos jure novo. *Dices*, reſtrictionem hanc ideò eſſe 18
faciendam, quia quando Tridentinum committit Epiſcopis caſus Papales occultos cenſetur perſonas illorum ad hoc munus elegiſſe, & delegare, quod non convenit Regularibus. ſed R. etiam & hoc gratis dici, quia Epiſcopi non abſolvunt ab illis caſibus ut delegati, ſed ut Ordinarii, quia ut ſupra notavi, in his quæ Papa committit Epiſcopis, & præcipuè, quoad abſolutiones, non cenſetur eos delegare, ſed manus ſolvere, & ſuæ jurisdictionis uſum liberum relinquere, ut interim non taceam etiam perſonas Regularium, cenſendas meritò à Papa electas ad hos actus 19
ad quos illis concedit privilegia. Et quòd hactenus de caſibus Bullæ occultis, hoc pariformiter intelligi debet de quinque aliis reſervatis in Italia, quando ſimiliter ſunt occulti.

Nota *Secundò* circa eoſdem quinque ca- 20
ſus, eos reſervari Regularibus, per Italiam, unde ego infero, ipſorum abſolutionem non eſſe reſervatam in Urbe Roma, licèt ſit caput Italiæ & totius Orbis, nam propter ſingulares ejus prærogativas non venit nomine Italiæ, nec in ea comprehenditur, & maximè in odioſis & reſervationibus, & ita ſatis clarè poteſt colligi ex ipſo textu conſtitutionum, in quibus prædicti caſus reſervantur.

Nota *Tertiò* circa eoſdem caſus quinque. Illos qui continentur in Bulla Cœnæ, & alios Papales, quòd licèt aliqui, ut Gaſp. Hurt. *d. 11. de pœnis. dif. 3.* Vaſch. Coninc. Henriquez & quidam alii putent, Papam ſibi eos reſervare ratione enormitatis. A- 21
lii tamen, ut S. Antonin. *3. p. tit. 7. cap. 11.* Dur. *in 4. d. 17. q. 15.* Lam. *in meth. p. 1. cap. 7. §. 8.*

§.8.Cajetā.*in ſum.v.caſus*. Navarr.in man.
22 *cap.27.n.254*.Fum.*in armil.eod.v*.Caſar.*v. abſol.quoad ſecul.2.n.18*. cenſent illum ſibi eos reſervare, ſolùm ratione cenſuræ annexæ, atque ideo non caſum ipſum,ſed cenſuram eſſe reſervatam. Et ita eſſe de jure affirmat Suar.*to.4.d.20.ſect.2.concl.2*.& Nald.*v.caſus 1.* quàmvis aliquando ſecus contingat in praxi. Verùm cùm praxis ſit quid facti,de qua nullibi conſtat, ideo ad id quod juris eſt attendendo,& ſequendo poſteriorem opinionem tanquam favorabilem,& probabilem cùm verſemur in
23 materia odioſa, atque ideo reſtringenda. Debet ante omnia prudens Confeſſarius expendere, an pœnitens qui caſum commiſit,ſimul cenſuram contraxerit; & ſi quidem contraxit,poterit ſe gerere ſecundùm ante dicta;ſin autem,abſolvet illum perinde ac ſi caſus non foret reſervatus, quia de facto non eſt reſpectu ipſius.

Excuſant autem ab incurrenda cenſura,aliavè pœna ſpirituali, multæ circumſtantiæ, & primò quidem Ignorantia ſeu
24 juris ſeu facti,ut docent D.Th. *2.2.q.75. art.3*.Sanch.*to.3.de matr.lib.9.d.32*. Lud. Mol.*to.6.de juſt.tr.5.d.31*.& paſſim alii.Idque etiamſi ſit vincibilis & affectata, ſeu craſſa, quando cenſura data eſt contra eos,qui temerè vel ſcienter fecerint rem vetitam,vel qui facere præſumpſerint, vel quando lex ſupponit dolum. Cign.*cap.ignorantia de reg.jur.in 6*.Donell.*in com.jur. civil.lib.1.cap.18.& 20*. Gaſp.Hurt.*de cenſuris in com.dif.21.Et de excom.d.13.dif.1*. Cœleſt.ſueſſ.*tract.3.cap.5*.Angel.*v.dolus*. Tabien.*eod.v*.Sylv.*v.culpa*.Et Ghilin.*v.excom-*
25 *municatio*. Excuſat inquam ignorantia facti non tantùm ſi verſatur circa ſubſtantiam actus,ſed etiam ſi circa circumſtantiam,propter quam cenſura eſt lata, ut ſi quis volens occidere hominem, occidat Clericum, ignorans illum quem occidit, eſſe talem.Hurt.*diff.21.cit*. Et item ignorantia juris,non tantùm, ſimiliter quando verſatur circa ſubſtantiam actus, ſed 26 etiam quando circa circumſtantiam,ut ſi aliquis faciat rem, quàm quidem ſcit eſſe malam, & prohibitam, non tamen eſſe prohibitam ſub cenſura.Portel.*v.ignorantia in addit*. Avila *par.2.d.5.dub.7*. Vaſch. *dub.16 de excom*.Hurt.*citatus*,& alii. Et ſic v.g.conjux inceſtuoſus, cùm ignoratione pœnæ privationis juris ad debitum conjugale,non indiget diſpenſatione. ſecun- 27 dùm Portel.cit.Graph, & alios, quorum opinionem probabilē putat Ludov. Mol. *to.6.de juſt..tract 5.d.71. num.9*. Ubi pro hoc allegat Sotum. Sed ſupponunt illi privationem juris ad debitum,eſſe impoſitam per modum pœnæ inceſtus, quod eſt falſum, imponitur enim propter affinitatem contractam, unde quàmvis ſit vera eorum doctrina,exemplum,nam admitto.Sed & item valet eadem doctrina, etiamſi is qui facit rem prohibitam, ſit ita affectus,ut non omitteret facere,quàmvis ſciret eſſe prohibitam,ſub cenſura. Cajetan.*1.2.qu.76.art.3*.Mol. & paſſim alii.

Excuſat *Secundò* ab incurrenda cenſu- 28
ra,oblivio,ſeu inadvertentia actualis,quia hæc æquiparatur ignorantiæ, adeò ut is qui rem prohibitam ſub cenſura operatur,eam tamen non incurrat, ſi operando vel immediatè ante,de illa non cogitavit, quàmvis alias ſciat habitualiter cenſuram eſſe annexam tali actioni. Suar. *3. p.to.5.d 4.ſect.8*.Aſor *lib.1.inſt.cap 16.qu.3. & 4*.Sanch.*in op.mor.tom.1.lib.1.cap.16*.

Tertiò Imperfectio actus, ſeu indelibe- 29
ratio, ut ſi pœnitens operatus eſt ex primo motu iræ, ſemiſopitus, ſemiebrius, aut ex quacunq; alia cauſa ſibi plenè non præſens; vel quando in tali actione non peccavit mortaliter, ſeu ob parvitatem

obſervandum erit, ut quando aliquis tali
impedimento non perpetuo laborans, cu-
pit abſolvi, ad Epiſcopum ſaltem, vel Le-
gatum Apoſtolicum accedat, ſeu ad alium
habentem ſimilem poteſtatem. Et is exi-
gat ab ipſo juramentum, de ſe præſentan-
do Sedi Apoſtolicæ, ubi primùm impe-
dimento liber erit, ut dicitur in illis locis,
& ſi ſuæ promiſſioni non ſatisfecerit, in e-
andem cenſuram recidet, juxta *cap. eos qui.*
eod. in 6.

40 Porrò cauſæ legitimæ, ex quibus excu-
ſatur quis ire Romam pro accipienda ab-
ſolutione reſervata ſunt primò propter
Sexum *cap. mulieres, de ſent. ex.* Sylv. *v. abſol.*
4. n 3. Sayr. *de cenſ. lib, 3. cap. 28. n. 18.* & paſ-
ſim alii.

41 Secundò. Propter ætatem ſenilem vel
impuberem. *cap. ea noſcitur. cap. quod de his.*
& c. quamvis de ſent. ex.

42 Tertiò. Propter periculum mortis, vel
alterius gravis incommodi, quod reus
poſſet in via pati, ut ſi habet inimicum
cap. ea noſcitur cit. & cap. de cætero, eod.

43 Quartò. Propter paupertatem, ſi non
habet ſumptus neceſſarios ad viam, & a-
liàs non ſolet mendicare *cap. quod de his*
cit. & capit. quamvis eod. Panor. *cap. ea noſci-*
tur cit. Sylv. & Sayr. citati.

44 Quintò Propter infirmitatem, quan-
do eſt habitualis, licèt non periculoſa, *cap.*
ea noſcitur. & cap. quod de his cit. Ubi In-
nocent. & poſt ipſum Sylv. cit. excuſat la-
borantem podagrâ, febri quartana, aut
valetudinarium.

45 Sextò. Propter conditionem ſubjecti-
onis, ſi non ſit ſui juris, ut Religioſus *capit.*
Monachi. capit. de monialibus, & cap. cum illo-
rum. de ſent. excommunicat. Navar. *in man.*
cap. 27. n. 98. & 90. Mancini *in pract. 4. viſit.*
inſir. dub 18. Filiusfamilias, licèt pubes, *cap.*
mulieres cit. Navar. & Manc. citati. Et ſer-
vus *cap. cit. mulieres, & cap. relatum eod.*

Septimò. Propter membrorum ſeu de- 46
fectum, ſeu imperfectionem *cap. cit. ea no-*
ſcitur. Ubi Panorm. hoc titulo excuſat cæ-
cum vel claudum.

Octavò. Propter damnum, quod tem- 47
pore abſentiæ, vel occaſione illius, timetur
aliis eventurum, quo titulo Armilla excu-
ſat eum, qui labore diurno ſolet ſuam fa-
miliam alere. Et Auſon. *in ſum. v. abſolv. à*
cenſ. dominos temporales, qui non poſ-
ſunt facilè ſuis arcibus aut ſubditis abeſſe,
& à fortiori habentes curam animarum.

Nonò. Propter quodvis aliud impedi- 48
mentum, quod judicatur rationabile, &
supramemoratis æquiponderat. *cap. de cæ-*
tero, & c. quod de his, & c. quamvis citatis.

Et qui non poteſt ire Romam, ut ſe 49
perſonaliter præſentet Papæ, non tenetur
mittere, ut cum communi docent Hugo-
lin. *in Bull. Cœnæ, 3 p.* Henriq. *lib. 12. cap. 3.*
Lud. Mol. *tract. 3. de juſt. d. 64.* Duard. *lib. 3.* 50
§. 2. quæſt. 8. & Hurt. *d. 15. de excomm. diff. 3.*
Sed poteſt petere abſolutionem ſibi ne-
ceſſariam à ſuo Ordinario, ut monet Na-
varr. *in man. cap. 27. num. 89.* Fum. *in armil.*
v. abſolutio. n. 4. Sylv. *eod. v. 4. n. 7.* Panorm.
cap. de cætero, de ſent. excom. Felin. *cap.*
quamvis, eod. & alii Canoniſtæ, *in cap. eos*
qui, eod. in 6. Vel à ſuo parocho, ſi non pa- 51
tet ei acceſſus ad Epiſcopum, ſecundùm
Innocent. *cap. 1. extra eod.* Fum. *loco cit.*
Et Angel. *v. abſolutio 3. n. 17.* Quod Auſon.
in ſum. Dian. *v. abſolvere à cenſ. r. num. 36.*
admittit non tantùm, quando abſolutè
non patet acceſſus ad Epiſcopum, ſed et-
iam, quando non patet ita facilis. Forte 52
etiam poſſet dici nec teneri ire ad Epi-
ſcopum eum, qui non poteſt ire ad Pa-
pam, niſi in caſu manus violentæ in Cle-
ricum, aut aliis (ſi qui ſunt) pro quibus ita
in jure cavetur; at quantum ad cæteros,
fas eſſe cuilibet Sacerdoti approbato, ab

53 his abſolvere, quia Papa non reſervat ſibi caſus, & Epiſcopus conjunctim, aut in ſupplementum, ſed ſibi ſoli & privativè ad quemlibet alium. Unde ſi accidat ut quis aliquo caſu ligatus non poſſit ire ad Papam, cenſetur Papa per epicheiam, aut cum illo diſpenſare, vel nolle ut in tali occaſione caſus ſit reſervatus pro ipſo. Dicere autem quòd debeat ire ad Epiſcopum, non poſſumus, niſi ut dictum eſt,
54 quando ita in jure cavetur, quia onera & odia non inducuntur, niſi quatenùs invenitur in Jure expreſſum; invenitur autem, pro percuſſore Clerici, ita expreſſum in multis locis v.g. in *in cap. de cætero, de ſent. excomm.* At pro aliis caſibus ſolùm ſtatuitur, ut juramentum recipiatur de ſe præſentando Papæ, ubi primum impedimentum ceſſaverit, *cap. quod de his, & cap. quamvis, eod.* quis autem debeat abſolvere, non dicitur. Ergo ſignum eſt, hoc relinqui Confeſſario ordinario pœnitentis. Atque hæc circa caſus Pontificios reſervatos, ſalvâ in omnibus doctiorum cenſurâ.

Quod verò attinet ad Epiſcopales, admiſſis conſtitutionibus Cardinalium, de quibus in ſuperioribus, non poſſunt Regulares abſolvere ab his, quos ipſi Epiſcopi in ſuis quique Diœceſibus reſervant. Sed quia à nonnullis (ut jam monui) revocatur in dubium, an illæ conſtitutiones ſint ſufficientes ad derogandum privilegiis Regularium, ideò à nonnullis etiam aſſeritur, illis non obſtantibus, poſſe Re-
55 gulares à prædictis caſibus abſolvere. Et ita inter alios tenent Andreas Mendo *in Bull. cruciat. d. 23. cap. 4.* Urban. ab Aſcen. *in Theol. Mor. tract. 2. diſt. 1. cap. 1. reg. 7.* Hinoioſa *in direct. deciſ. regul. v. confeſſarius.* Caſſain. *tract. 5. cap. 2. prop. 2.* Et alii apud Dian. *tom. 11. tr. 2. reſ. 9.* Ubi ipſe aliis allegatis tenet contrarium. Unde inferas utramque opinionem eſſe probabilem, cùm utraque ſuos authores, ſuasque rationes habeat.

Imò longè probabiliorem (ne dicam 56
ſolam probabilem) ipſe Diana reddidit præcedentem. Nam ſolutio difficultatis pendet ab iſta, an conſtitutiones Cardinalium factæ, habito verbo cum Sanctiſſimo, obligent, & habeant ſufficientem efficaciam ad derogandum privilegiis. Ipſe autem Diana *tract. 2. cit. reſ. 42.* allegatis Authoribus, quos ego ſuperius citavi, fusè deducit eorum rationes, ac nulli reſpondendo, ſimpliciter ſic dicit, ac totam quæſtionem concludit: *Tu verò amice Lector, inter pugnantes Doctorum ſententias, illam ſequere, quæ magis authoritati S. Congregationis favet: & verè omnino mihi diſplicet opinio Bruni & Vericelli, de declarationibus Cardinalium, facto verbo cum Sanctiſſimo.* Sic ſe putat Diana nodum Gordianum ſolviſſe, & omnem quæſtionis difficultatem removiſſe ſua aſſertione, de diſplicentia opinionis Bruni & Vericelli. At ſi placet aliis & mihi, cur non illam ſequar? Cur ego ſequar, faventes Cardinalibus opiniones, ſi nullum motivum, nulla ve ratio adducitur, quæ ad hoc me inducat? An juſtum motivum amplectendæ alicujus opinionis, ſolùm quia favet Cardinalibus? Sed cur Diana motâ quæſtione, fusè deducit rationes pro opinione, quæ rejicit conſtit. Cardinalium, & ad nullam reſpondet? An quia oblitus? An quia non habet quod reſpondeat? An quia ipſe opinionem Bruni & Vericelli veram putat? ſed Romæ, & in facie Cardinalium profiteri non audet, contentus alieno nomine aſtruere? &c.

Ut ut ſit, certè quando Regulares non 57
poſſunt commodè ſe præſentare Epiſcopis pro ipſorum caſibus, permittitur illis uti plenariè Epiſcopali authoritate, conceſſione

ceſſione, quam Eugen. IV. fecit Minorib. de qua Compend. mendic. *v. abſol. quoad ſecul.* & Chaſſ. *tr. 5. c. 2. prop. 2.* Et quam ego puto non tolli per conſtitutiones Cardinal. etiamſi admittantur, argumento eorum quæ diximus, pro iis caſibus, in quibus non patet facilis ad Papam acceſſus, ſive interim difficultas ſe teneat ex parte pœnitentis, ſive ipſius Epiſcopi, ſive alterius circumſtantiæ.

58 Imò, quando Sacerdos judicat, non expedire ſaluti pœnitentis, ſi remittatur ad Epiſcopum, poteſt illum aſolvere, quàmvis aliàs nullo privilegio ſit munitus. Nam eo caſu, cenſetur pœnitens laborare juſto impedimento, atque ideò Epiſcopus conſentire per epicheiam ut abſolvatur: vel nolle, ut ſit reſervatum pro illo ſuum peccatum; ſi enim quis excuſatur ab eundo Romam, vel ad Epiſcopum propter impedimentum corporale, quantò fortiùs, ſi illud reſpicit animam & ſalutem æternam. Et ita tenent Angel. *v. caſus Epiſc. reſer. pro notata à Panorm. in cap. quod dilectio de conſang. & cap. at ſi Clerici, de judic.* Dicaſt. *de Sacram, tom. 2. tract. 8. d. 11. dub. 17.* Diana *tom. 11. tr. 8. reſ. 49.* Et Nald. *v. abſol. à cenſur. n. 15.* Ubi pro hoc allegat Suar. & Reginald. Quod locum habet, non

59 tantùm quoad peccata, ſed etiam quoad cenſuras ſecundùm Angel. *loc. cit.* Et etiam quoad reſervatas, ſecundùm Dian. itē cit.

60 Pro uberiori autem inſtructione, in hac materia cenſurarum, & reſervationum, Nota quintò, Quòd cùm illæ ſint odioſæ, ideò & nulla unquam præſumitur aut inducitur, niſi quatenus invenitur in jure expreſſum, ut notat Crot. *cap. quia in*

62 *omnibus, de uſur.* Ad hoc verò ut aliqua cenſura, lata in jure, incurratur, vel ut caſus reſervatus dicatur perpetratus, multa prorſus requiruntur à DD. Et primò quidem, ut actus ſit verus, non improprius, aut fictus, vel in quo per fictionem aliquid inducatur Burg. *cap. Canonum, de cōſt.* Archid. *cap. licèt de for. comp.* Et ibi DD.

Secundò. Ut ſit perfectus & completus in ſua ſpecie, non ſolùm phyſica, ſed etiam morali, hoc eſt factus ſecundùm omnes illas circumſtantias, ſub quibus à lege prohibetur. Innoc. *cap. 1. de præſ.* Felin. *eod.* Crot. *cap. quia in omnibus, de uſur.* Arr. de Valder. *cap. porrò eod.* Joan. Andr. *cap. 1. de Homicid. in 6.* Barth. *l. ſi is qui cum telo. C. ad l. cor. de ſiccar.* Caſtr. & Ang. *l. 1. ff quod quiſq;* 62

Tertiò. Ut ſit factus cum dolo, hoc eſt cum certa ſcientia, & plena deliberatione. Avila *in tract. de cenſur. p. 1. dub. 11.* 63

Quartò. Ut actus ſit purus, & nudus, nullâ circumſtantiâ veſtitus, alia ab his quæ notantur in lege. Nald. *v. Abbas, n. 1.* 64

Quintò. Debet eſſe ſic factus, ut agens operando peccaverit mortaliter. S. Th. & Palud. quos citat, & ſequitur Armil. *v. excommunicatio, n. 8.* 65

Sextò. Debet cenſura vel caſus reſervatus intelligi ſolùm de principali agente, non de cooperantibus, niſi aliter in lege dicatur. Nald. *v. caſus, n. 3.* & Chaſſ. *tr. 4. cap. 2. prop. 1.* 66

Septimò. Debet is qui operatus eſt, eſſe certus, tam quòd caſum ipſum prohibitum commiſerit, ſecundùm omnes ſuas circumſtantias, quàm quòd committendo peccaverit mortaliter, ad hoc ut teneatur recurrere ad Superiorem: quòd ſi eſt dubius, non tenetur, quia libertas ſtat pro ipſo Suar. *d. 4. de cenſ. ſect. 6.* Ægid. *d. 13. n. 27.* Sa *v. caſus reſer.* & Gaſp. Hurt. *de cenſur. in com. diſſ. 13.* Et *d. 11. de pœnit. diſſ. 6.* 67

Et ſi actus deficit in aliqua circumſtantia ex relatis, aut aliqua ſuperabundat, non reputatur eſſe ille, qui fuit reſervatus, vel cui annexa fuit cenſura, ſed alius, ut cum communi notat Hurt. *ſupr. cit.* Et Sanch. *to. 3. de matr. lib. 8. d. 8.* quia tale ſecundum 68

quid.

quid, non eſt propriè tale. *l.1.ff.de donat.& l.cùm ex ratione.eod.de excuſ.tut.*

69 Nota ſextò, quoſdam caſus eſſe ſimpliciter reſervatos, quibusdam cenſuram annexam, aliis pœnam, aliis utrumque. Et hanc diverſitatem debet imprimis noſſe prudens Confeſſarius, quia licèt Regulares poſſint abſolvere à plurimis caſibus, quoad culpam, vel cenſuram, rarius tamen
70 quoad pœnam. Et ſic v.g. quando actus irritatur à lege, non poteſt Regularis illum validare, licèt abſolvat à peccato
71 commiſſo dum exercebatur. Sic licèt abſolvat à ſimonia, non tamen poteſt di-
72 ſpenſare cum ſimoniaco, ad retinendum beneficium: licèt abſolvat illum qui non recitavit Horas, non tamen poteſt diſpen-
73 ſare à reſtitutione fructuum beneficii; licèt abſolvat illum qui occidit vel mutilavit, non poteſt tamen cum illo diſpenſare in irregularitate quam contraxit: licet
74 abſolvat eum, qui uxorem occidit, non tamen poteſt diſpenſare, ut adulteram ducat, & ſic de pluribus aliis fallit, ubi ad hæc habet privilegium, ſecundùm dicenda in ſequentibus.

75 Nota ſeptimò, ſemper eſſe validam abſolutionem datam à Confeſſario, ſecundùm poteſtatem quam ille habet, licèt fortè ipſe non ſit conſcius ſui privilegii, modò dum abſolvit, intendit abſolvere ſecundùm extenſionem ſuæ poteſtatis, quod ſine dubio omnes intendunt, & exprimitur in his particulis formæ abſolutionis: *In quantum poſſum, & indiges.*

76 Octavò, Confeſſarius habenti poteſtatem abſolvendi à reſervatis & cenſuris, manet liber à reſervatione, etiamſi fortè propter ſuam indiſpoſitionem, ſit adhuc in reatu coram Deo, nec de facto abſolutus, niſi putativè. Unde quando melius diſpoſitus, velet repetere confeſſionem, non erit opus ut iterum accedat ad Superiorem, vel ad alium habentem caſus reſervatos; ſed poterit abſolvi à ſimplici Sacerdote, qui ſit approbatus. Et quidem 77
de cenſuris nullum eſt dubium, nam ut ab his quis abſolvatur, nulla in eo diſpoſitio requiritur, ſed ſufficit voluntas abſolventis. De peccatis verò probatur, quia pecca- 78
ta non reſervantur præcisè propter abſolutionem, ſed ut pœnitens ſe ſiſtens Superiori, inſtruatur, & ejus mandatis pareat; quando verò ſemel ſe illi præſentavit, cenſetur ſatisfeciſſe ſuæ obligationi, & Superior ſufficienter inſtructus de ejus ſtatu, atque ideò poterit jam à quocunque alio abſolvi, ſi fortè abſolutio accepta à Superiore, fuit invalida, & reſpectu ſui caſus ceſſat reſervatio, ita Covar. *cap. alma, de ſentent. excommun. in 6.1.p. parag.11.* S. Antonin. *3.p.tit.14.* Adrian. *qu.4.de confeſſ.* Tabien. *v.abſolutio 2.n.59.* Armil. & Cajetan. *v.caſus.* Angel. *v.confeſſio, n.1.* Sylv. *eod.v.1.qu.4.num.7. & qu 19.n.21.* Roſell. *eod.v.2.nu.9.* Sa *eod.v.n.7.* Navarr. *in man. cap.26.num.13.* Henriq. *lib.6.cap.16.* Gabr. *in 4.d.17.qu.1.art 3 d.2.* Suar. *de pœnit.d.31. ſect.4.* & Conin. *d.8.de ſacr.d.12.*

Abſolutus à Regulari in articulo mortis à cenſura, ſeu caſu reſervato Papæ, manet abſolutus in futurum: & ſi ſupervixerit, (etiam admiſſis conſtitutionibus Cardinalium) non tenebitur ſe præſentare Papæ, quia in prædictis conſtitutionibus revocantur quidem privilegia abſolvendi à caſibus earum, ſed tamen excipitur articulus mortis. Ergo privilegia manent in ſuo vigore, pro illo articulo, & conſequenter abſolutus in eo manet liber à ſe præſentando, ſeu Papæ, ſeu alteri. Ita Henriq. *lib.6.cap.9. & lib.13. cap.29.* Peregrin. *in compend. privil.cler. reg.v. abſol. quoad ſecul.parag.1.* Merol. *tom.1.d.1.cap.2.* & Cutill. *in addit.ad 4.pract.Mancini dub.4.* Ad jura verò, quæ poſſent in cõtrariũ allegari. 79

Re-

*Reſp.*Ea intelligenda ſecluſis privilegiis; at ubi admittuntur privilegia, locum non habet eorum diſpoſitio.

80 Nonò, magna eſt differentia inter abſolutionem, quæ datur à peccatis, & eam quæ à cenſuris: Nam à peccatis nemo abſolvit, etiam in articulo mortis, niſi ſit Sacerdos; ſed à cenſuris poteſt Laicus in illo articulo abſolvere, quia in tali caſu cenſetur Eccleſia per epicheiam ita velle, & poteſtatem ad hoc neceſſariam concedere. Ita Gloſſ. *c. paſtoralis de off. ord.* §. *Præterea.* Panorm. *c. nobis de ſent. excomm.* Angel. *v. abſolutio 3. n. 17.* Armill. *eod. v. n. 40.* ubi citat D. Thom. Auſon. *in ſum. Dian. v. abſol à cenſur. n. 57.* Ubi citat Laym. Et ex Marchino addit, ita obſervandum eſſe in praxi, cùm ſit opinio non ſolùm probabilis, ſed etiam ex qua nullum inconveniens ſequitur, quin potiùs magna utilitas morientis. Quod verò Zambr. ait *in deciſ. aur. cap. 5. dub. 2. n. 7.* id quidem poſſe Diaconum nō tamen alium, caret fundamento, cùm de hoc nihil habeatur in Jure. Et epicheia in qua ſolùm verſamur, æquè in Laico militet atque in Diacono, ob eandem rationem, nempe ob neceſſitatem morientis.

§. III.

De poteſtate Regularium ad diſpenſandum.

1. *Regulares poſſunt aperire literas pœnitentiaria Romana, & ſecundùm eas diſpēſare.*
2. *Regulares poſſunt diſpēſare in omni irregul. proveniente ex minori delicto, occulto, & ubi id conceditur Epiſcopis; de quo varia exempla proponuntur 3. & ſeqq.*
8. *Regulares poſſunt diſpenſare in omnibus votis, & juramentis reſervatis Epiſcopis, & ſeq.*
16. *Nō autē in reſervatis Papa qua ſunt quinq; 12. & 22. fallit tamen in diverſis caſibus.*
23. *Votum tranſmarinum, Ad limina, & Cōpoſt. eſt reſervatum, etiam factum ex ſola devotione, & 24.*
25. *In voto Religionis poteſt Regularis diſpenſare in diverſis caſibus.*
29. *Item in voto caſtitatis.*
32. *Sed obſervandū quomodo fuerit conceptū.*
33. *In voto abſoluto caſtitatis dum ſubeſt periculum incontinentia, poſſunt Epiſcopi, & Regul. diſpenſare.*
35. *Quomodo æſtimandum illud periculum.*
13. *In votis, & juramentis, non diſpenſatur in præjudicium tertij.*
14. *Satius commutare votum, quàm abſolutè diſpenſare. Non ſemper poteſt diſpenſare in voto, qui poteſt illud irritare, ibid.*
15. *An poſſit quis commutare ſuum votum proprio arbitrio.*

GRegorius XIII. conceſſit Soc. Jeſu, ut Patres expoſiti à ſuis Superioribus audiendis confeſſionibus, poſſint aperire literas Apoſtolicas, ſeu ſupremæ pœnitentiariæ, & ſecundùm ipſarum tenorem abſolvere, & diſpenſare, perinde ac ſi forent graduati in Theologia, vel ſacris Canonibus; cùm ad tales ſolùm ejuſmodi literæ dirigi ſint ſolitæ. Compend. privil. Societ. *v. confeſſores*, §. 3. Portel. *v. conf. approb. n. 34.* Capucc. *in annot. ad* Caſar. *eod. v.* & Roder. *tom. 1. q. 63. a. 8.* Quomodo verò Confeſſarius ſe gerere debeat, in aperiendis ejuſmodi litteris, vide Portel. *loc. cit.* Sanch. *de matr. lib. 8. d. 34.* & Bonac. *d. 1. de leg. q. 2. par. 2. tom. 2. operum.* 1

Eugenius IV. conceſſit Minoribus, & Sixt. IV. Minimis, facultatem diſpenſandi toties quoties, in omni irregularitate, quæ provenit ex minori delicto, vel ex quovis alio occulto, (*) prout jus commune permittit Epiſcopis. B. quæ incipit: *Sedes Apoſtolica.* Vega *in ſum. v. abſolutio, caſu 43.* Portel. *v. confeſſor. n. 32.* Caſar. *v. abſolu-* 2

(*) Poteſtas diſpenſandi data Regularibus eſt favorabilis, & ideo extendenda. Sanch in ſumm. lib. 4. c 43. n 4.

Digitized by Google

tio, *quoad ſecul.* 2. Henriq. *lib.* 7. *de indulg.cap.28.* Cæleſt.Sueſſ. *tr.8.cap.8.* Et Chaſſ.*tr 5.cap.4.prop.*1. Et quia Tridentinum connumeratur pro jure communi, ideò poſſunt Regulares, virtute hujus privilegii diſpenſare, prout idem Trident. concedit Epiſcopis *in ſeſſ 24. cap.6. de Ref.*
3 Et ſic v.g.poſſunt diſpenſare cum illo, qui ſuſcepit Ordines ante ætatem, vel cùm eſſet excommunicatus, vel ſine dimiſſoriis, vel cum falſis, & hac occaſione incurrit ſuſpenſionem,*cap.Lugdunenſi* 9.*q.*1. *& cap. eos qui de temp.ord.in* 6. tunc enim ſi caſus eſt occultus, ut poteſt Epiſcopus in eo diſpenſare,ita & Regularis, ſecundùm Avil. *de cenſ.p.3.d.6.dub.*1.Palaum *tom.6.d.4.p.9.* Laym.*lib.*1.*tr.5.p.3.cap.4.* Baſſæ. *in floribus Theol.v.ſuſpenſio* 3.Villalob. *in ſumm.tom.*1. *tr.9.diff.*60.March.*de Sacr.ord.tr.*1.*p.5.c.3. &* 11. Et Dian.*tom.*11.*tr.6.reſ.4.* Ubi pro
4 hoc allegat ſpeciale privilegium Soc. Jeſu. Item idem dico de illo qui poſt ſic malè ſuſceptos Ordines exercuit,& in irregularitatem incidit, vel qui licèt ritè ſuſceperit,in excommunicatione tamen exercuit, quia ſi caſus eſt occultus,poteſt Epiſcopus in eo diſpenſare, ſecundùm Palau. Sayr. Peliſſar.Caſpenſ.Barboſ.& alios quos citat & ſequitur Diana, quod pari jure per privilegium, de quo ſuprà poſſunt Regu-
5 lares.Item virtute ejuſdem privilegii,poſſunt Regulares diſpenſare in homicidio caſuali etiam publico, vel perpetrato ex repentina ira,vel per exceſſum moderami-
6 nis,in defenſione.Item in irregular.cauſata ex mutilatione,vel defectu lenitatis. Ex defectu natalium, ſi eſt occulta. In biga-
7 mia,etiam vera ad minores Ordines.Item in omni irregularitate, ex quocunque delicto orta,etiam publico, & deducto ad forum, poſtquam judicium fuit finitum, & pœna ſoluta. Quia Doctores concedunt communiter, poſſe Epiſcopum in his omnibus diſpenſare. Cùm verò conceſſa ſit Regularibus, ea poteſtas circa diſpenſationes, quam jus attribuit Epiſcopis, nec ſit ratio cur privilegium loquens generaliter, coarctetur ad unam ſpeciem diſpenſationis,ideò favorabiliter poteſt & debet ad omnes extendi. Et ita affirmant Lud.Caſpenſ.*in curſu Theol.tom.2.tract.*25, *d.5,ſect.*17.Baſſæ.*v.irregularitas* 15.*n.*10. Peliſſ. *in man.regul.tom.2,tract.8, cap.3.* Hinoioſ. *in direct.regul.deciſ.v.diſp. in ſecul.* Chaſſ.*tract.5.cap.4 prop.*1.Cruz. Rodriq. & alii. Quòd verò Dian.*tom.*11,*tract.4. reſ.3*, diſſuadet uſum hujus privilegii, ne offendantur Epiſcopi, non eſt ratio ſufficiens,ad abſtinendum totaliter; aliàs abſtinendum foret ab omnibus,cùm ferè de omnibus offendantur: ſed prudentiæ Confeſſarii potiùs committendum puto, ut attentis circumſtantiis perſonarum, & caſuum, ſic ſtudeat vitare ſcandalum, & offenſam Epiſcoporum, ut non omittat opera charitatis,& ſolamen animarum.In quem finem vel maximè conceſſa ſunt Regularibus ſua privilegia. Et ipſe Diana, *eod.tom.tr.2.reſ.63*, admiſit hanc opinionem,cùm *ibi* dicat, poſſe Regularem diſpenſare in homicidio caſuali. Allegatis ad hoc Mart.à S.Joſeph.Cordub. Sayr.& Henriq. Eſt autem eadem paritas de aliis caſibus,de quibus ſuprà.

Jul. II. conceſſit Congreg.Valliſolet. 8
Et diverſi alii Pontifices aliis Ordinibus facultatem diſpenſandi in votis reſervatis Epiſcopis. Præterquàm in voto peregrinationis ultra duas dietas, eſt verò dieta ſpatium 7. leucarum.Roder.*to.*1.*q.63. a.3, & 4*,Leſſ.*lib.2.de Juſt.d.18,c.40.* Cruz *in epit.privil.lib.2,cap.6.* Deinde Martin. V. 9
conceſſit etiam hoc votum Regularibus, teſte Portel.*v.confeſſ. erga ſecul.* Navarr.*in man.cap.*12,*n.79.* Et Lopez *in pract. crim. cap.4.* Ac tandem Eugen. IV. prædictæ 10
Con-

Digitized by Google

Congreg. Vallisol. Et Paulus III. ac Greg. XI. l. Soc. Jeſu dedit generalem licentiam diſpenſandi in quibuscunque votis & juramentis, prꝗterquàm in reſervatis Sedi Apoſtolicæ (Et hoc etiam extra confeſſionem) vel eadem commutandi Cruz. Roder. & Portel. *ſuprà cit.* Et *v. voti com. vel diſp.* Compend. Societ. *v. vot.* 1. Caſtr. *v. diſpenſatio, num.* 13. Sanch. *tom.* 3. *de Matr. lib.* 8. *d.* 16. *& in ſum. lib.* 4. *cap.* 54. Mirand. *in man. tom.* 1. *qu.* 47. *art.* 3. & Diana *tract.* 2 *dub. reg. reſ.* 9. Vota autem reſervata, de jure antiquo, ſunt votum Terræ ſanctæ in ſubſidium, de quo *in cap. ex multa de vot. & vot. red.* Ac recentiori idem votum (etiam ſi fiat ex motivo ſolius Religionis) ad Compoſtellam. Ad limina Apoſtolorum, caſtitatis, & Religionis. De quibus *in extrav.* Sixti IV. quæ incipit: *Etſi Dominici.* Et eſt ultima inter communes.

11

12 In hac porrò materia votorum, & juramentorum, Nota

Primò. Quòd valent privilegia etiam reſpectu votorum, quæ ſibi ſpecialiter reſervant Epiſcopi. Et etiamſi recipiantur conſtitutiones Cardinalium, quæ revocant privilegia concedentia Regularibus facultatem abſolvendi à caſibus, quos Epiſcopi ſibi reſervant, quia illæ loquuntur tantùm de peccatis abſolvendis in confeſſione, diſpenſatio autem voti eſt quid diſparatum ab abſolutione peccati, cùm etiam poſſit impendi extra confeſſionem.

13 *Secundò.* Quòd ubi diſpenſatio redundaret in præjudicium tertii, non ſuffragantur privilegia, quia nunquam intendit Princeps nocere alteri per gratiam, quam uni concedit, ſecundùm dicta alibi. Et ita excepiſſe ac declaraſſe Gregor. XIII. teſtatur Portel. *v. diſpenſatio n.* 18. & Sanch. *in op. mor. l.* 4. *c.* 54.

14 *Tertiò.* Quòd longè aliud eſt diſpenſare in voto, aliud commutare, aliud irritare: nam irritare eſt actus poteſtatis dominativæ, commutare vel diſpenſare, juriſdictionis Eccleſiaſticæ, unde v. g. Pater poteſt irritare votum filii, conjux conjugis, dominus ſervi, non commutare vel diſpenſare. Econtrà verò poteſt Confeſſarius commutare vel diſpenſare, non irritare. At Prælatus regularis reſpectu ſui Monachi poteſt & irritare, & diſpenſare, & commutare. In occurrentia autem caſus, ſatius eſt commutare, quàm totaliter diſpenſare, vel irritare.

Quartò. Quòd quisque pro arbitrio poteſt ſuum votum mutare in aliquid meliùs, ſecundùm Panor. *cap. ſcripturæ de vot.* Armill. *v. votum* Capuccin. *in add. ad* Caſarub: *eod. v.* Cajet *in ſum. v. voti com.* Et. 2. 2. *q.* 88. *art.* 12. Valent. *d.* 6 *gen. de juſt. qu.* 6. §. 7. Sot. *lib.* 7. *de juſt. qu.* 4. *art.* 3. Graph. *lib.* 2. *deciſ. cap.* 30. Et plurimos alios apud Sanch. *in op. mor. lib.* 4. *cap.* 53. Dicentes tunc tantùm recurrendum eſſe ad Superiorem pro commutatione voti, cùm in aliquid minùs pœnitens cupit commutari. Sed ego puto, etiam tunc intervenire debere Superiorem, cùm in majus òpus commutatur. Quia non liberatur qui ſolvit rem, etiam meliorem, niſi ſolvat eam, quam debet *inſt. quibus mod. toll. oblig. in init. & l.* 2. *ff. ſi cert. pet.* Ita Innocent. Hoſt. & Joan. Andr. *cap. pervenit.* 2. *de jure jur.* D. Tho. *in* 4. *d.* 38. *q.* 1. *art.* 4. *q. ult.* Ricard. *a.* 8. *qu.* 1, Angel. *v. votum* 4, *nu.* 2. Sylv. *eod.* 4, *n.* 7. Et ita videtur colligendum ex *cap.* 1, *de vot.* Utraque opinio propter ſuos Authores, ſuasque rationes eſt probabilis. 15

Quintò. Quòd poſſunt Regulares diſpẽſare per ſua privilegia, etiam in votis reſervatis Papæ, in multis caſibus, quorum iſti ſunt præcipui, nempe *Primò*, quando votum eſt dubium, ſeu illud dubium ſit facti, ſeu juris, poſitivè vel negativè, & idem 16

dem dic, ſi eſt incertum. Baun.*tr.8, de pot. ep.q.13.in Theol.mor.* Sanch.*in op.mor.l.4, c.40*,& Suar.*l.26.de Rel.c.26,tom.2.Secun-*
17 *dò*.Quando eſt disjunctivum, & alterutra pars non eſt reſervata, Port.*v.d.n.14. Ter-*
18 *tiò*. Quando vovens habuit intentionem obligandi ſe ſolùm ſub veniali. Auſon.*in*
19 *ſum*.Dian.*v.Epiſc.juriſd.n.28,& ſeq.Quartò*. Si vovit ex metu, quamvis levi, ſed injuſto. Idem *ibid*.Angel.*v.votum quarto n.9*.Gloſſ. Cardin.Panor.Butr.& alii, *cap.veniens, qui*
20 *cler.vel vovent.Quintò*. Quando petitur diſpenſatio, non ſuper voti ſubſtantiam, ſed circumſtantiam. Leſſ.*lib.2, de juſt. cap.40. dub.*18,& Sylv.*v. votum quarto n.3. Sextò*.
21 Quando votum deficit à vera voti reſervati ratione, qualia ſunt omnia conditionalia. Leſſ.& Bauny.*citati*.Tambur.*tom.2 de jur. Abb.d.19,q.2.* Dian.*3 p.oper.tr.5,miſcell.reſ.25*.Laym.*in Theol.mor.lib.4,tract.4, cap.8,* Sanch.*in ſum.tom.1, lib.4,bap.40, & to,3,de matr.lib 8,d.*10. & Machad. *in perf. conf.to.1, lib.2,p.3,tr.14, doc.3.* Et quos *ibi* citat Lud.à Cruce, Trull. Ant.Gomez & Ledeſm.*Ratio eſt*,quia talia vota non emittuntur ex directo affectu in rem quæ promittitur, ſed ad beneficium, quod vovens à Deo petit, & intercedente voto ſperat ſe obtenturum, nihil promiſſurus aliàs. Quod eſt cauſa, ut ejusmodi vota conditionalia non reputentur abſoluta & perfecta, ſed impura, tanquàm à radice imperfecta proficiſcentia, putà à deſiderio beneficii, quod petitur à Deo, nō ex amore virtutis, ſeu boni operis, quod vovetur, quæ imperfectio quia imbibitur in ſubſtantia taliū votorū, ideò reddit illā imperfecta, & inde diſpenſabilia. *Quando aliquis caſus reſervatur* (inquit Sanch.d.10.cit.) *reſervatio tanquam odioſa intelligitur de caſu perfecto, & completo in ſua ſpecie. Ad hoc autem ut votum dicatur perfectum, in propria ſpecie voti reſervati, non ſufficit, quòd obligatio ejus ſit abſoluta; ſed ſimul requiritur, ut radix ejus ſit etiam perfecta, nempe ut affectus voventis feratur directè in rem, ſeu virtutem per votum promiſſam, & ex ſolo ejus intuitu illam voveat.*

Sextò. Circa ipſa vota reſervata in individuo. Et *primò*. Circa tranſmarinum. 22
Gloſſ.*in cap.ex multa de vot.* Graph.*1.p.deciſ.lib.2,cap.31.*Sa *v.votum*. Machad. *to.1.in perf.conf.lib.2.par.3,tract.14,doc.9.* & quos *ibi* citat Henriq.Rodriq.& Trull. putaverunt hoc ſolùm eſſe reſervatum, quia ex quo Papa *in cap.cit. ex multa*, illud ſolùm ſibi reſervat, cenſetur alia relinquere Epiſcopis. Aitque Mach.*citat.* eſſe communem. Verùm cùm Sixtus IV. Sedi ſuæ reſervet alia quatuor, de quibus ſuprà, in extravag.*Etſi Dominici*.Et illi Authores ſint Sixto IV.poſteriores, nec potuerint ignorare prædictam extrav. neceſſe eſt (non ſcio quo fundamento) ut apocripham reputaverint aliter aliàs ſcripturi. Sed & 23
item quoad illud idem votum, non defuêre, qui tenuerint non eſſe reſervatum, niſi quando emittitur in ſubſidium, & ita videtur colligendum ex textu *cap. ex multa cit.*ubi illo obligati appellantur *cruceſignati*. Et ita *ibi* docent Gloſſ.& Panorm. Sa & Graph. *ſuprà citati*. Bauny *in Theol. mor.tract.8.de pot.ep.quæſt.13*. Quorùm opinionem in Jure veram dicit Angel.*v.votum 4.n.6.* Verùm ego contrarium teneo, & eſſe reſervatum, etiamſi fiat ex ſolo motivo Religionis, quod ego colligo *ex capit.venientu de vot.* ubi diſpenſatur cum illo qui voverat viſitare ſepulchrum Domini, & ex extrav.Sixti IV. qui non utitur alio termino, quàm peregrinationis. Et ita tenent Covarr.*de pact.1,§.3,* Lopez *lib.5.v.Jeruſalem*.Leſſ.*lib.2.de juſt.c.40,dub.18,* Sylv.*v.votum quarto num.3.* Sanch.*in ſum. lib.4,cap.40.* Et plures alii quos *ibi* citat.

24.Circa

Digitized by Google

24 Circa votum ad Compoſtellam, & ad limina Apoſtolorum, idem tenet Bauny *ſupra cit.* quod de voto Hieroſolymitano; ſed non ſcio, quò fundamento, nec puto hac in parte eſſe audiendum, cùm loquatur contra communem ſenſum.

25 Circa votum Religionis, intelligitur de approbata, & quoad eſſentialia ſolùm, unde poterit Regularis per privilegia diſpē-
26 ſare cum eo, qui vovit unam Religionem, ut alteram etiam laxiorem ingrediatur, juxta Mach. *tr.14.cit.doc.7.* Leſſ, & Sylv. *item*
27 *citat.* Vel diſpenſare cum illo ab obligatione perſeverandi, ſi in Novitiatu experitur nimiam difficultatem. Auſon. *ſupra cit.* Mach. & apud ipſum Sanch. Sanctarel.
28 Trull. Lud. à Cruce, & Fagund. An autem à voto probandi Religionem? Sylveſt. putat, quòd non; ſed ego puto quod ſic, quia votum probandæ Religionis, non eſt votum ipſius Religionis.

29 *Demum* circa votum caſtitatis, intelligi debet de caſtitate vera, & propriè dicta, eaque perpetua, & ſic poteſt Regulares diſpenſare in voto non nubendi, non tan-
30 gendi feminam ſacrorum Ordinum, vel caſtitatis ad tempus. Angel. *v.votum, quarto, num.9.* Sylv. *eod.n.3.* Mach. *tr.14.cit, doc.*
31 *4.* Leſſ. Navarr. & alii. Item in voto virginitatis, ſecundùm nonnullos, quia virginitas, ut ſic, differt à caſtitate. Quod Bauny in *Theol.mor.tr.8.de pot.ep.qu.13.* admittit, poſtquam virginitas fuit deflorata, et-
32 iamſi per ſolos tactus impudicos. Verùm quia iſta nomina Virginitas, Caſtitas, non nubere, feminam non tangere, & ſimilia alia, ſolent in communi modo loquendi confundi, & uſurpari pro eodem, quamvis in ſcholis diſtinguantur; ideo prudens Confeſſarius debet ante omnia attendere non quibus verbis uſus eſt ille qui vovit, ſed quam voluntatem habuit, & quo motivo ad vovēdum inductus fuit ad hoc, ut intelligat quomodo ſe gerere habeat. Demum volunt aliqui poſſe Regularem ſeu 33
Epiſcopum diſpenſare etiam in voto caſtitatis abſoluto, quando ſubeſt magnum periculum incontinentiæ, quia in *cap. veniens, qui cler. vel voventes,* hoc conceditur Epiſcopo, & ita tenet Mach. *tr.14.cit. doc. primo.* Pro quo allegantur ab aliis Abb. Cardin. Butr. & alii ſcribentes, *in c cit. veniens.* Contra quos Sylv. *v. votum 4. n.3* ex ipſo textu conatur oſtendere, Epiſcopum *ibi* non diſpenſaſſe ſua poteſtate ordinaria, ſed tanquam delegatum à Papa. Fortè etiam poſſet dici (ſecundùm doctrinam in ſuperioribus traditam) feminam, de qua in illo capit. non feciſſe ſimpliciter votum caſtitatis, ex amore ipſius virtutis (ſiquidem priùs conſenſerat nubere) ſed caſtitatem elegiſſe tanquam medium, quo ſe liberaret malo marito, & nuptiis nimis facilè illi repromiſſis, atq; ideò votum fuiſſe imperfectum, & diſpenſabile. Addit Gloſſ *ibid.* illam voviſſe ex perturbatione. Non inficior tamen quin ſoleant DD. ex eodem c. probare & evincere propoſitionem poſitam, nempe poſſe Epiſcopum, virtute hujus canonis diſpenſare in voto caſtitatis, quando ſubeſt incontinentiæ magnum periculum, quod ſimiliter dico de Regulari. Sed æſtimare quando periculum magnum, & unde, & tantum, ut ſit diſpenſandum, & an remedia debita, & ſufficientia ſint tentata, hoc opus, hic labor eſt. Addunt aliqui ſimiliter eſſe licitum Epiſcopo vel Regulari diſpenſare in voto abſoluto caſtitatis ob periculum evidens ſcandali, damni tertii; vel quando non eſt facilis recurſus ad Papam. Chaſſ. *tr.5.cap.5.prop.2.* ubi pro hoc allegat Cardin. Butr. Angel. Caſarub. Sorb. Portel. Sylv. Sot, Sanch. Henriq. Suar. & Dianam.

Digitized by Google

CAPUT VI.

Circa Contracta, & Pacta.

SUMMARIUM.

1 *Caſſinẽſes poſſunt ſine labe Simonia facere pacta in unione Monaſteriorũ ad ſuam Congreg.*
2 *Vel pro Monaſteriis ſuis commendatis.*
3 *An autem licitè etiam tractent commendatarii ſuper iiſdem Monaſteriis. 5. & 6.*
Contractus uſurarius nunquam poteſt reddi licitus, ſecus de contractu ſuper beneficiis, & quare, ibid.
5 *Pacta Regularium non tenent, niſi accedat conſenſus Provincialis.*
4 *Etiam illa, quæ faciunt in receptione locorum.*
7 *Varia ſuper hoc Pontificum conſtitutiones &c.*

1 ALex. VI. conceſſit Caſſin. facultatem faciendi pacta & conventiones in unione Monaſteriorum, ad ſuam Congregationem, vel beneficiorum ad ſua Monaſteria. Et ut propter talia pacta non incurrant labem ſimoniæ, nec beneficia ſic unita poſſint obtineri, quamvis aliàs illa eadem pacta ſint prohibita à Sede Apoſt. B. *inter cæteros*, quæ eſt 110. in Bullar. Margar.

2 Innocent. VIII. & Leo X. iiſdem Dominis meis Caſſinenſib. dedere licentiam componendi ſuper recuperandis Monaſteriis ſuæ Congregationis in commendam datis, modò illa non ſint conſiſtorialia. Quod deinde anno 1532. confirmavit Paul. III. B. quæ incipit: *Benignitas Sedis.* & eſt ordine. 158. in Bullar. Margar.

3 Alex. IV. B. quæ incipit: *Mente ſolita.* Et Honor. IV. B. quæ incipit: *Religionis favore.* pro Minoribus declararunt irrita quævis pacta à fratribus, ſeu Guardianis vel Cuſtodibus, ſine conſenſu ſaltem Provincialis, ſuper quibusvis rebus, aut cum quibuſvis perſonis, contra jura, ſtatuta, vel privilegia Ordinis.

Et Jul. II. idem ſancivit favore Minimorum, de pactis atque conventionibus, factis ſine conſenſu Generalis, aut Capituli etiam generalis, in receptionibus locorum, ſeu domorum cum Prælatis, ſeu Rectoribus, aut Clericis Eccleſiarum, in quorum territoriis ſitæ ſunt ejuſmodi domus. B. quæ incipit: *Aliàs venerabilem.* 4

Nota autem circa duo priora privilegia, quòd licèt illa eximant Caſſinenſes à ſimonia, non tamen ſecundùm aliquos excuſantur Commendatarii, cum illis paciſcentes: ſicut non excuſatur, qui dat pecuniam ad uſuram; quamvis ſecus ſit de illo qui accipit à nolente dare alio modo. Attamen ego puto excuſari, & non eſſe paritatem de uſura, & commenda; nam uſura eſt intrinſecè mala, atque ideò in nullo caſu poteſt reddi licita, vel excuſari uſurarius; at verò quia commenda eſt approbata ab Eccleſia, & facit juſtum titulum, & conventiones ſuper beneficiis non ſunt prohibitæ, niſi jure Eccleſiaſtico, ideò poteſt occurrere caſus in quo ex circumſtantiis illæ cohoneſtentur, & Eccleſia judicet eſſe diſpenſandum, qualis caſus eſt, ſi agatur de reformatione Monaſterii, ſuper quo fit conventio, vel de ejus conſervatione in ordine, per ejus unionem ad aliquam congregationem. Quòd ſi aliquis injuſto titulo teneret Abbatiam vel beneficium, tunc locum haberet prior opinio, quia poſſent quidem Caſſinenſ. paciſci ſuper illo, non tamen injuſtus detentor per exemplum allatum de uſura. 5 6

Nota ſecundò circa duo poſteriora privilegia, quòd ab aliquibus dicuntur revocata & ſublata per *cap. fin. de pact. in 6.* Verùm cùm illud caput ſit Bonif. VIII. quo longè poſterior eſt Jul. II. Ideò non poteſt intelligi illa revocatio niſi de privileg. 3. Alex. & Honorii IV. Quin etiam poſt Bonif. III. Sixtus IV. illud reſtituit, & 7

Digitized by Google

alia ſimilia,ut inter alios notat Caſarub.*v.*
8 *conventiones*.Sed Leo X.qui eſt poſtremus omnium,ſua conſtitutione, quæ incipit: *Dum inter mentis arcana*,ea omnia moderatus decrevit teneri Regulares ſtare ſuis conventionibus,& quibusvis pactis, niſi per proximè ſubſecutum Capitulum, ſeu generale,ſeu provinciale reſciſſa fuerint,& ipſa reſciſſio debito tempore partibus intimata.

CAPUT VII.

Circa Euchariſtiam adminiſtrandam & exponendam.

SUMMARIUM.

1 Regulares poſſunt dare Euchariſtiam omnibus illam petentibus, & 15.
6 Etiam pro Communione Paſchali. 8. 10. 11.
12 De hoc privilegio dubitavit Lugo.
Sed ſine legitimo fundamento,ibid.
4 Quid nomine Paſchalis ſolem. intelligendum. & 5.
7 Hoc privilegium non tam Regulares reſpicit quàm laicos.
8 Laici ſunt liberi circa receptionem Euchariſtiæ.
2 Et non poſſunt moleſtari ex eo quòd illam receperunt à Regularibus.
9 Papa eſt proprius Sacerdos omnium fidelium.
13 Huic privilegio non obſunt declar. Cardinalium.
10 Nec Bulla Innocentii X.
16 Regulares poſſunt adminiſtrare viaticum.
17 Quia tamen non habent praxim,nec etiam inducenda.
18 Regulares poſſunt in ſuis Eccleſiis exponere S.Sacramentum altaris.
20 Super quo variavit interdũ S.Congregatio.
21 Regulares poſſunt per Octavam Corporis Chriſti cum eo facere proceſſionem ſingulis diebus.
19 Locus exemptus, & extra territorium æquiparantur.

EUgen.IV.conceſſit Caſſinenſ. facul- 1
tatem adminiſtrandi Euchariſtiam omnibus devotionis causâ ad eorum Eccleſias confluentibus. B. *Etſi qualibet.*&
B.*Regularem vitam*. Eos verò qui ſic Eu- 2
chariſtiam receperint in Eccleſiis eorundem Caſſin.idem Eugen. exemit à juriſdictione Nuntiorum, Epiſcoporum, Rectorum,& quorumcunque judicum, ut propter hoc non poſſint contra illos agere vel procedere.B.quæ incipit: *Etſi ex debito.*

Nota verò circa hoc privilegium,quod 3
ab illo excipitur à nonnullis (& ſatis communiter) ſolemnitas Paſchalis;in qua putarit neque Caſſinenſes, neque alios Regulares poſſe adminiſtrare ſanctum Euchariſtiæ Sacramentum. Qui tamen non conveniunt in deſignando, quid nomine
paſchatis,ſeu ſolemnitatis Paſchalis intelligant.Nam Sot.in *4.d.19.quæſt.4.art.*Valent,*tom.4.d.6.quæſt.8.part.4.* Suar.*d.72. ſect.2.* Vaſch.*d.219.cap.3.* Ægid.*quæſt.82. art.3.*Roder *tom.1.quæſt.54.art.3.* Et plures alii,dicunt, nihil aliud hac in parte intelligi,quàm tempus illud, intra quod tenentur fideles ſatisfacere præcepto annuæ communionis, & indefinitè omnes dies comprehenſos,intra illud tempus, ut qui vel jam præcepto ſatisfecit aliquo horum dierum,vel ſatisfacturus eſt, poſſit in quocunque alio etiam ipſo Dominicæ Reſurrectionis ſacro Communionem recipere à Regularibus. Et ita Eugen.IV. declaraſſe ait Compend. privil. Societ.Jeſu,*v.Euchariſtia.* De quo & aliquæ declarationes Cardinal. allegantur ab Authoribus hujus opinionis, per quas prohibentur Regulares adminiſtrare Euchariſtiam in Paſchate,hoc eſt,pro Communione Paſchali. Navarr, *verò in man. cap.21.nu.52.*Henriq. *lib.8.cap.55.* Et alii nomine Paſchatis intelligunt ipſam diem Domi-

Dominicæ Reſurrectionis præcisè. Et ita à S. Card. Congreg. declaratum affirmat Aſor *lib. 8. qu. 7.* & Farinac. *in declar. Trident.* ac noviſſimè anno 1645. die 7. Febr. confirmatum aſſeritur ab Innocent, X. B. quæ incipit: *Exponi nobis.* In qua una die non liceat Regularibus adminiſtrare cuiquam Euchariſtiam, ſeu petatur ex ſola devotione, ſeu ad ſatisfaciendum præcepto annuæ communionis.

6 Verum Joan. Henriq. *in qq. moral. ſect.* 15. Remig. *in pract. confeſſ. tr. 3. c. 3,* §. 1. Joan. de Soria *in epilog. ſum. p. 3. tr. 1. ſect, 1. d. 7.* Martin. à S. Joſeph. *in monit. conf. ſ. to. 1. l. 1. tr. 5. de Euch.* & Lud. de S. Joan. *in ſum. q. 8. de Euch. ar. 3. diff. 3.* docent poſſe Regulares in ſuis Eccleſiis adminiſtrare fidelibus Euchariſtiæ Sacramentum etiam in ipſa die Dominicæ Reſurrectionis. Et ad ſatisfaciendum præcepto annuæ Communionis. Quam opinionem probabilem putant Tambur. Panorm. *opuſc. de com. c. 4.* §. 4. Et Leand. *de Sacram. to. 2. tr. 7. d. 3 qu. 19.* Quibus ego ſubſcribo, ob rationes ſequentes, & eorum ac infra citandorum DD. authoritatem.

7 *Primò*, enim non videtur hoc privilegium conceſſum propriè & directè Regularibus, ſed fidelibus ad ipſorum Eccleſias venientibus, quibus Pontifex voluit, & intendit favere potiùs, quàm ipſis Regularibus, qui nihil inde niſi laborem cõſequuntur; ſic enim loquitur Eugen. in Bullis citatis: *Præterea, cùm ſæpè contingat ob devotionem, quam ad Monachos præfatæ Congregationis nonnullæ perſonæ habent ſingularem, ad ejusmodi monachos pro earum ſalute animarum recurrere. Nos volentes earum devotioni ſatisfacere, liceat--- Dictæ Congregationis Prælatis, ſuis Monachis, deputatis à ſuis Superioribus ad audiendũ hujusmodi perſonarum confeſſiones accedere-- Eiſq; ac omnibus, qui ad præfatos Monachos ob devotionẽ recurrerint, Euchariſtiæ Sacramentum miniſtrare valeant.* Voluit igitur Pontifex hîc favere non Monachis, ſed devotioni fidelium ad ipſos accedentium. Unde cùm declarationes ſubſecutæ (ſi quæ ſint, ſeu à Papa, ſeu à Cardinalibus, authenticæ, & recipiendæ) non revocent niſi privilegia ipſorum Regularium, manebit hoc (quòd non Regulares, ſed fideles reſpicit) in ſuo vigore, argumento eorum, quæ dicentur de revocatione indulgentiarum conceſſarum Regularibus, non pro ſeipſis, ſed aliis applicandæ, ſeu ab aliis lucrandæ in ipſorum Eccleſiis.

Secundò, Quia in *cap, omnis, de pœnit. & remiſſ.* Et in Trid. *ſeſſ, 13. can. 9.* ſolummodo præcipitur fidelibus, ut ſemel in anno & hoc in paſchate, Euchariſtiam recipiant, de loco verò, in quo illam debeant recipere, vel de cujus manu, nihil dicitur *ibi.* Unde ſignum eſt, quòd utrumque decretum relinquit ſingulos in ſua libertate quoad hoc. Ad quod cùm maximè faciunt dicta in cap. præced. §. 1. ubi de poteſt. Reg. ad confeſſ. audiend. Quòd ſi dicas fieri mentionem proprii Sacerdotis in *c. cit. omnis* facilis eſt reſponſio, Papam eſſe 8
proprium per univerſam Eccleſiam, atque ideo recipi Euchariſtiam de manu ſeu licentia proprii Sacerdotis, quando recipitur de manu Regularis habentis ad hoc à Papa licentiam per privilegia. 9

Tertiò, Omne dubium tollitur per privilegium Nicol. V. & Jul. II. Pro Religioſis Monaſterii S. Mariæ de Guadalupe olim Ordinis S. Bened. nùnc S. Hieronymi, quo illis conceditur facultas adminiſtrandi Euchariſtiam. *Quibuscunque perſonis, ſine alia Epiſcopi aut Parochi licentia, etiã pro Communione Paſchali, & ad ſatisfaciendum præcepto annuæ communionis.* Quod privilegium fuit poſtmodum extenſum ad omnia alia ejuſdem Ordinis à Paulo III. 10

Pio

Pio IV. & aliis Summis Pontificibus, ut teſtantur Cruz. *in epit.privil. lib.2. cap.5. dub.4.concl.3.* Beia *in reſp. mor. cap.4.p.4.* Roder *to.1.q.56.art.3.* Caſarub.*v.communicatio*, Diana *de celeb.Miſſ.reſ. 83.* Barboſ. *de off. & pot.parochi cap.20* Bauny *in theol. mor.tr.5.de Euch.qu.19.* Et Marcellin. à S. Bened.*in comp.privil.ſull.v. Euchariſt.* Qui omnes inde inferunt, poſſe Regulares, habentes communicationem privilegiorum, cum Ordine S. Hieron. virtute hujus, adminiſtrare Euchariſtiam, quibuscunque perſonis, etiam pro Communione Paſchali, & ad ſatisfaciendum obliga-
11 tioni *cap.cit.omnis.de pœnit.& remiſſ.* Et ita contra quemdam Parochum, in quadam Diœceſi judicatum refert Dian. *loco ſupra cit.* Quamvis ipſe in *to.11.ſuorum oper.tr.2 reſ.16.* Et jam ante ipſum Mirand. *in man. to.1.qu.42.art.2.* conſulat ut abſtineatur ab uſu hujus privilegii, propter ſcandalum & alia inconvenientia, quæ inde poſſent oriri. Sed hoc conſilium non video ſecutos fuiſſe Regulares, aut certè paucos, cùm aliunde poſſit obviari incommodis, quæ nec timuere Pontifices privilegii largitores, nec juſtè quis queat ſcandalizari, contra Regulares, ſi illo utantur. Quod licèt in dubium videatur Lugo revocare *in d.18. de Euchar.* Potiùs ego credo, tam
12 multis aliis de illius conceſſione fidem facientibus, hoc maximè attento quòd rationes, quas idem Lugo ad illud impugnandum adducit, ita leves mihi videantur, ut ſe ipſis abſque refutatione ruant.

Quantùm verò ad alia, quæ in initio fuêre allegata R. verum quidem eſſe, quod declarationes Cardinalium derogant huic privilegio, ſed quia illæ non habent vim & authoritatem legum, ideò illis non obſtantibus, manet privilegium in ſuo
13 robore. Ad Bullam verò Innoc. X. Reſp. illam non eſſe conſtitutionem propriè dictam, neque munitam clauſulis & derogationibus requiſitis ad invalidanda privilegia Regularium, ſed fuiſſe editam ſolùm ad confirmandam declarationem, anno 1644. Die IX. Jul. emanatum in favorem Archiep. Burdigal. à S. Cardinalium Congreg. in qua decernitur, poſſe prædictum Archiep. prohibere Regularibus ne in die Sanct. Paſchæ Euchariſtiam adminiſtrent; verùm quia hic caſus ſpecialis, & aliàs illa conſtitutio non continet derogatorias neceſſarias, ut dictum eſt. Imò nec fuit promulgata, & intimata cum ſolemnitatibus requiſitis, ideò & nec per illam evacuantur privilegia Regularium, vel ſi quid operatur, non ſe extendet ultra Diœceſim Burdigal. 14

Diverſi Summi Pontifices conceſſere variis Ordinib. Mendic. facultatem adminiſtrandi S. Euch. Sacramentum, quovis tempore & caſu, excepta ſolemnitate Paſchali, ubi nota *Primò*, quòd per hanc exceptionem non enervantur dicta in ſuperioribus. Nam licèt aliqui Pontifices exceperint hanc ſolemnitatem, non tamen alii, unde licèt non poſſint Regulares (imò prohibeantur) virtute hujus conceſſionis adminiſtrare Euchariſtiam, poſſunt tamen virtute aliarum, de quibus ſupra. 15

Nota *Secundò*, quòd ex quo excipitur ſolemnitas, & caſus Paſchalis, hinc licet inferre omnes alios dies, & caſus eſſe relictos libertati Regularium, & fidelium, atque ideò poſſe eoſdem Regulares adminiſtrare Euchariſtiam in articulo mortis, & pro viatico, quia exceptio firmat regulam. Neque obſtat *clem. religioſi de privil.* ubi hoc prohibetur, niſi præhabita licentia parochi: nam ut bene arguit Chaſſ. hæc datur per privilegia à Papa, qui eſt Supremus omnium Ordinarius & Parochus, 16

Digitized by Google

& ita *ibi* valdè clarè innuit textus his verbis: *Præterquàm in caſibus à jure expreſſis vel per privilegia Sed. Apoſt. conceſſis.* Facit, quia privilegia revocata à quocunque Concilio (excepto Trident.) fuêre poſtmodum reſtituta, ut fuſius ſuo loco dixi, & conſequenter iſtud, cujus nulla revocatio extat niſi præfatæ Clement. quæ eſt Concilii Viennenſis. Attamen quia uſus & con-
17 ſuetudo interpretatur privilegia, & nullibi (quod ſciam) habent Regulares uſum adminiſtrandi viaticum, & aliàs nullum ad hoc in individuo habent privilegium, ſed ex aliis generalibus ſolùm hæc facultas evincitur, ego puto, quòd ex dictis poſſent ſequidem legitimè defendere, ſi pro adminiſtratione viatici impeterentur, ſed tamen ſatius eſt, hac in parte zelo parochorum cedere, quàm novitates & per eas turbas in Eccleſia ſuſcitare.

18 Poſſunt Regulares inconſulto Epiſcopo, exponere in ſuis Eccleſiis S. Euchariſtiæ Sacramentum, pro quacunque cauſa, ſeu privata ſeu publica, & fundatur hoc Jus in exemptione ipſorum Regularium, nam locus exemptus, & extra Diœceſim æquiparantur, ſecundùm Ancar. Franc. &
19 Gemin. *cap. 1. de conſt.* Gonſalv. *ad reg. 8. cancell. gloſſ. 43.* Barboſ. *de off. & pot. ep. p. 3. all. 8.* Kochier. *de juriſd. in exempt. p. 1. qu. 1.* & Henriq. *lib. 7. c. 15. §. 4.* De quo extant diverſæ Rotæ deciſiones, unde ſicut non requiritur licentia Epiſcopi ad aliquid faciendum, v. g. ad exponendam S. Euchariſtiam, in loco ſito extra ipſius Diœceſin ita, & nec requiritur ad exponendam in loco, ab ejus Diœceſi & jure exempto, de quo videri poſſunt duæ illuſtres declarationes Cardinalium, in favorem Regularium, apud Chaſſ. *tr. 2. c. 3. prop. 6.* Quamvis in oppoſitum aliæ penitùs contrariæ, & derogatoriæ allegentur à Diana *to. 11. tr. 2. reſ. 5.* Ex quibus patet variaſſe interdum Patres purpuratos in hoc negotio, ſed quia Jura nos inclinant ſemper potiùs ad favores, ideò hanc facultatem ego vendico Regularibus, Et propter rationem allegatam puto (ſi aliquid ſit deferendum declarationibus Cardin.) eas eſſe præferendas, quæ in favorem eorum prodierunt. Ad quod facit, quòd Prælati Regularium ſunt Epiſcopi in ſuis Monaſteriis, & conſequenter non indigent alterius licentia ad aliquid in eis diſponendum. Pius V. conceſſit Dominican. licentiam celebrandi Feſti Corporis Chriſti, 21
cum proceſſione SS. Euchariſtiæ ſingulis diebus infra Octavam, per ſuas Eccleſias, & ambitum ſuorum Monaſteriorum, ubi nota Gregor. XIII. dicti Pii ſucceſſorem, hoc idem generaliter permiſiſſe omnibus ſeu Regularib. ſeu Clericis ſæcularibus, B. *Cùm interdum contingat.* Ac deinde Clem. VIII. hanc licentiam revocaſſe, & ad ſolos Dominicanos quibus originaliter fuerat conceſſa, reſtrinxiſſe. B. quæ incipit: *Dudum felicis record. Pius V.* Per communicationem verò poterunt alii Regulares ſibi eam vendicare.

CAPUT VIII.

Circa Exemptionem.

SUMMARIUM.

1 *Regulares ſunt exempti à poteſtate laica, inſtar Clericorum.*
2 *Et etiam ipſorum Syndici ac Procuratores.*
5 *Regulares ſunt exempti ab Officialibus Curia.*
6 *Etiam legatis à latere.*
3 *Regulares ſunt exempti ab Inquiſitoribus.*
4 *Textus obſcurus non poteſt abrogare privilegium clarum.*
6 *Regulares ſunt exempti ab Epiſcopis.*
10 *Et hoc jure divino.*
11 *Paulatim hac exemptio conceſſa fuit ac deinde crevit ad ſuam plenitudinem.*

12 *A Monaſteriis privatis ad Ordines integros extenſa.*

Variæ cauſæ conceſſæ exemptionis ibid.

13 *A quibus Pontificibus Ordines Monaſtici acceperunt exemptionem.*

1 SIcut eſt duplex poteſtas, ſæcularis & Eccleſiaſtica, ita ab utraque diverſas obtinent Regulares exemptiones, nam primò, quod attinet ad temporalem Principum ſæcularium omnino, & quoad omnia ab illa ſunt exempti, inſtar Clericorum, de quo in Novel. 123. §. *ſi quis contra.* & *cap. generaliter ib. qu. 1.* Et nos *ſect. præced, cap. 1.* §. 1. Et ad hoc refertur dictum illud Nicolai I. Papæ ad Michael. III Conſtant. Imperat. *veſtrûm, & piorum Imperatorum non eſt, ullum penitus quærendi Monachos miniſterium niſi ad miſerendum, & orationes eorum ſubmiſſè poſcendum.* Et illud Petri Damiani in quadam epiſtola: *Abſit ut Monachus vivens ſub Regula vel Abbate ſubjiciatur aliis hominibus.*

2 Quin etiam Clemens VII. favore Minorum de Obſerv. & Monialium Sanctæ Claræ, ab eadem poteſtate ſæculari, exemit Syndicos & Procuratores, cujusque domus ipſorum, ac ſancivit, ne pro quavis cauſa, aut in quocunque caſu, ſeu civili, ſeu criminali, vel mixto poſſint conveniri, niſi coram Conſervatore Conventus cui ſerviunt. An tamen hoc privilegium ſingulare recipiatur in curiis ſæcularibus, ignoravi hactenus.

Quantùm verò ad poteſtatem Eccleſiaſticam, & perſonas, illam exercentes plurimas gratias conſecuti ſunt Regulares, nam primò ab Inquiſitoribus hæreticæ pravitatis, Clemens VII. & Paul. III. 3
exemit Camaldulenſes. Sixtus IV. Carmelitas. Jul. II. Dominicanos. Idem Jul. Innocent. VIII. & Leo X. Minoritas, Et licèt Trident. *ſeſſ. 6. cap. 3.* videatur hanc exemptionem tollere; Bene tamen notat Navarr. Concilium *ibi* loqui obſcurè, atque ideo non ſufficere illum textum obſcurum ad enervanda privilegia Regularium clara. Quin etiam Pius IV. anno 1562. die 1. April. vetuit, ne Inquiſitores procedant contra Regulares, reos in fide, quando eorum Prælati, jam cœperunt cognoſcere Bull. quæ incipit: *Paſtoris æterni.* Ubi tamen adverte, Paul. V. deinde anno 1606. die prima Septemb. hanc Bullam abrogaſſe ſua poſteriori, quæ incipit: *Romanus Pontifex.* Ac tandem Urbanũ VIII. anno 1631. die 5. Novemb. ſuâ noviſſimâ, quæ incipit: *Cùm ſicut accepimus.* penitus abrogaſſe, & abſtuliſſe ſupra memorata privilegia, & quævis alia ſimilia, per quæ Regulares eximebantur ab Inquiſitoribus. Verùm quia jubentur Regulares ſe ſubmittere ejuſmodi revocationibus, & parere conſtitutionibus Apoſtolicis, atteſtatis manu Notarii publici, & munitis Sigillo alicujus perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ, ideo quamdiu tali modo non fuerint illis intimatæ, nec etiam deferre tenebuntur: pro quo inſuper vide dicenda ſect. ſeq. dub. 6. 4

Secundò. Habent Regulares exemptionem à juriſdictione Legatorum Nuntiorum, & quorumcunque Officialium Sedis Apoſtolicæ. Nam ita conceſſit Eugen. IV. Caſſin. Clem. VII. & Paul. III. Camaldulenſ. Sixt. IV. Minoribus, aliiq; Pontifices aliis Ordinibus. Ubi nota, quòd Roder. *to. 2. qq. reg 64. art. 3.* tenet hanc exemptionem non habere locum, reſpectu Legatorum à latere, aut eorum qui cum hac poteſtate mittuntur. Verùm cùm hæc diſtinctio non inveniatur in diplomatibus Pontificiis, non video quo fundamento poſſit illam Roder. adſtruere, & ſufficienter fulcire. 5 6

† Vide Glceuarum de privil.

Digitized by Google

7 Tertio, Regulares ſunt exempti à poteſtate & Juriſdictione Epiſcoporum, & quorumvis Ordinariorum locorum. Et hoc pleniſſimè & abſolutè adeo, ut jam nullā poſſint Epiſcopi in eos exercere Juriſdictionem, niſi quatenus Papa vel Concilium ipſis eos ſubjicere comprobatur cum ſufficienti derogatione exemptionis conceſſæ, ut inter alios docent Barboſ. *de off. & pot. ep. par. 3. alleg 76.* Rodriq. *in epit. qq. reg. reſ. 112.* Diana 4. *p. operum tract. 4. reſ. 23.* Ren. Chop. *libro 1. monaſt. tit. ult. numer. 2.* & paſſim alii. Ubi nota, quòd Petr.
8 Bleſen. *epiſtola 68.* pro ſuo zelo ſatis improbat exemptionem Regularium, nec multùm ab eo diſſentit Baron. *in Annalib. ad an. 676.* Ubi affirmat, ex tunc ceſſaſſe Summos Pontifices concedere exemptionem, quod experimento didiciſſent, magis obfuiſſe, quàm profuiſſe diſciplinæ Monaſticæ. Addit *ibid.* ſatis colligi ex diverſis Epiſtolis S. Bernardi nunquam illi placuiſſe (puta ex epiſt. 42. ad Henric. Se-
9 non. Archiep. & *cap. 8. 9. & 10.* lib. 3. de conſid. ad Eugen.) Item neque ſancto Franciſco pro ſuo Ordine, ſed fuiſſe opus fratris Heliæ. Verùm ego puto, id Baronii & Bleſenſis zelo donandum, quamvis enim negare non velim, quin poſſint aliqua inconvenientia pullulare, ex Regularium exemptione, ſi tamen hæc conferantur cum his quæ ex ſubjectione oriuntur, omnimodis neceſſaria exemptio judicabitur. (†) Quam nemo improbaverit, niſi ſimul plurimorum Concil. decreta, & ſanctiſſimorum Pontificum geſta, ac Eccleſiaſtica inſtituta carpere ſe poſſe præſumpſerit. De qua materia vide doctiſſimum tractatum à doctiſſimo Baldo editum, Ac recentiùs à Joſepho Aldrete Societ. Jeſu impreſſum Hiſpali anno 1619. in quo utroque opere uterque author, non ſolùm firmiſſimis rationibus adſtruit exemptionem Regularium, ſed etiam rationes Epiſcoporum in contrarium, eruditè convellit.

Quin etiam Lud. Miranda (non exiguum Seraphici Ordinis lumen) *in man. præl. par. 1. quæſt. 23.* tenet, Regulares eſſe jure Divino exemptos, quia inquit Status religioſus eſt à Chriſto, eſſet autem inconveniens, Chriſtum illum inſtituiſſe, & non dediſſe Prælatis competentem authoritatem, & juriſdictionem, ad regendos ſibi ſubditos, quam ſi illis (ut par eſt) concedamus, excluduntur Epiſcopi, & ſic Regulares virtute ſuæ inſtitutionis ſiuque Principii ſunt ab illis exempti. Quidquid ſit autem de hoc diſcurſu. † Cùm Epiſcopi ſibi indifferenter omnia Monaſteria ſubjicerent, & in omnibus. Fuerunt primùm ab eorum juriſdictione exempta quoad aliqua, ut videre eſt in *cap. Abbas. cap. luminoſo. & quam ſit. 18. qu. 2.* Ac deinde abſolutè quoad omnia. Interdum ob gravamina, quæ illis inferebantur ab Epiſcopis, ut videre eſt in *cap. quam ſit cit. cap. frater 16. q. 1. cap. nimis iniqua. de exc. prælat. & clem. frequens eod.* ubi ad 30, ejuſmodi gravamina referuntur. Interdum ob ſingularem dignitatem & prærogativam locorum. Quo titulo Innoc. III. voluit Abbatiam S. Pauli extra muros urbis immediatè ſubeſſe Sedi Apoſtol. & ab omnibus Epiſcopis exemptam eſſe. Interdum ob voluntatem & pium deſiderium Fundatoris, qua ratione Guilielm. Dux Aquitaniæ cognomento Pius fundavit Monaſterium Cluniacenſe. ſub conditione quòd eſſet exemptum ab Epiſcopo Matiſconenſi, & immediatè ſubjectū Sedi Apoſt. Inter-

10 11

† Quod vetuſtas præſtitit & Patrum authoritas roboravit, nova non debet violare præſumptio Symmach. Papa epiſt. 11. ad Cæſar. Arel.

† Anno 21. poſt mortem S. Benedicti Monaſteriū S. Mariæ Nunc S. Medardi Sueſſionenſis, fuit exemptū, authoritate Joannis III. Papæ. Yep in Chronic. ad An. 534. c. 1. in impreſſione Gall.

Digitized by Google

Interdum renuntiatione ipſorum Epiſcoporum, quomodo S. Germanus Epiſcopus Pariſienſis exemit à ſua jurisdictione monaſterium S. Vincentii, ejusdem civitatis Pariſ. quod nunc mutato titulo, ab eodem S. Germano denominatur. Interdum ob conditionem & ſtatum monaſterii, quòd invenitur ante Sedem Epiſcopalem fundatum, & nuſquam illi ſubjectum, ut Cavenſe, de quo infrà. Interdùm ſolo beneplacito, & proprio motu Rom. Pontificis eximentis, eò quòd ipſius & Sedis Apoſtolicæ intereſt habere per univerſam Eccleſiam, plures perſonas, & plura loca, ſibi immediatè ſubjecta, &c.

12 Sic verò cœpta exemptio à privatis monaſteriis ad Ordines integros derivata eſt paulatim, & ſucceſſivis temporibus ſtabilita, ac firmata partim conſuetudine & præſcriptione, partim concordiâ & transactionibus inter Epiſcopos & monachos, partim diplomatibus Regum, & manutentione regiorum officialium, ut fuſiùs diſſerunt Petrus de Marcha *in concord lib.3.cap.17.* Joan. Lomede *de exem.c.7.* Et Cellot *in lib. de Hier. Eccleſ.*

13 Sed vel maximè indultis Rom. Pontificum. Nam Ordo ſeu Congregatio Cluniacenſ. obtinuit ſuam exemptionem à Clemente IV. Camaldul. à Leone X. Caſſinenſes ab Eugenio IV. Ciſterc. ab Alex. III. Valliſumbr. ab Innocent. IV. Olivetan. à Jul. II. Cæleſtini à Cæleſtin. V. ſuo fundatore & Innocent. IV. Sylveſtr. à Cæleſt. III. Baſiliani à Calixto III. & Greg. XIII. Carthuſiani à Bonifacio IX. Præmonſtratenſes ab Alex. V. & nunc ſunt ita exempti, ut nec volentes poſſint ſe ſubjicere Epiſcopis, *cap. cum tempore de arbit. & cap. dilecti filij de renunt.* Nec mirum videri debet Regulares, & præcipuè monachos exemptos eſſe ab Epiſcopis, cùm etiam aliquando ſpeciali diſpoſitione ipſis monachis ſubjecti fuerint Epiſcopi aliqui. Nam ut teſtantur Petrus Diac. Uvion & Tambur. Olim Monaſterio Caſſinenſi ſubjiciebātur 4. Epiſcopatus. Et de monaſterio S. Columbi in inſula Huenſi item Vener. Beda *in hiſt. Angl. lib 3. cap. 4.* refert omnes Epiſcopos Hiberniæ & Scotiæ fuiſſe ſubditos ejus Abbati. *Habere ſolet ipſa inſula rectorem ſemper Abbatem Presbyterum, cujus ditioni, & omnis Provincia, & ipſi etiam Epiſcopi ordine inuſitato debeant eſſe ſubjecti, juxta exemplum primi illius Doctoru, qui non Epiſcopus, ſed presbyter extitit, &c.* En ubi ſubjectionē, en cauſā, nempe quia in illis locis Monachi, & non Epiſcopi fidem prædicārunt, atque ideò juſtum viſum fuit, & populum, & Epiſcopos Monachis ſubjicere. Quòd ſi poſteà è re viſum fuit exemptionis gratiam dare Epiſcopis, in illis locis, ſanè non debet eis grave eſſe, eandem datam eſſe Monachis, ſeu in illis, ſeu aliis locis. Et ita præter jura, & rationes adductas, & adducendas, interdùm oſtendit Deus ſe probare evidentibus ſignis, & ſuppliciis terribilibus immiſſis in Epiſcopos, qui quorundam Monaſteriorum exemptioni nolentes deferre, ſibi ſubjicere voluerunt, de quo vide exemplum *ſect. ſeq. dub. 6.* verùm ut aliquid paulò uberius dicam, & cum majori ordine in hac materia exemptionis, placet ejus partes in ſingula capita diſtinguere, & per ſingulos paragraphos de illis tractare.

§. I.

De exemptione Regularium quantùm ad bona.

SUMMARIUM.

1 *Bona Regularium ſunt exempta eo modo, quo Clericorum.*

2 *Non poſſunt gravari impoſſeſſionibus ab officialibus Papæ, vel Epiſcopis.*

3 *Miraculo aſſerta hæc libertas.*

 4 *Ciſter-*

4 *Ciſtercienſium negotia præ aliis ſunt expedi-*
enda in curia.
5 *Congregationes monaſticæ cum profuſione,*
& ſui gravi incommodo charitativum ſub-
*ſidium exhibuerunt aliquando Sedi Apoſt.*5
6 *Habent propterea juratam privilegiorum*
confirmationem.

1 REgulares quoad ſua bona ſunt exem-
pti primò eo modo, quo clerici, &
eodem jure à poteſtate Principum tem-
poralium, de quo *ſect.2, cap.*1, §.1. Et ſe-
2 cundò ab Epiſcopis Legatis Nuntiis, &
quibusvis Pontificiis Commiſſariis, adeò,
ut non poſſint illos gravare exactionibus,
præſtationibus, aut ullis ſubſidiis etiam
charitativis, pro ulla neceſſitate: de quo
3 ſinguli Ordines ſua privilegia obtinent, &
referre ſuperſedeo, contentus dicere hanc
libertatem etiam cœlo defendente Re-
gularibus fuiſſe aſſertam. *(a)* Nam refert
Cæſar. *lib.7.c.6.* Quòd cùm olim Innoc.
III. grave bellum moliretur in Saracenos
& Turcas, pro recuperatione Terræ ſan-
ctæ, & liberatione fidelium inibi degen-
tium Pontifex ratus cauſam juſtam ſe ha-
bere quaſſandi privilegia Regularium (at-
tento quòd etiam in generali Concilio
bellum illud decretum fuerat) petiit à Ci-
ſtercienſibus quartam partem ſuorum
bonorum, in ſubſidium, illis autem oppo-
nentibus privilegia, cùm Pontifex in ſua
petitione perſiſteret, negaverunt ſe quid-
quam daturos. Obſtinatione hominum
ſupra modum commotus Pontifex, de-
crevit (in exemplum & terrorem cætero-
rum) omnia ab ipſis bona tollere. Nuntio
conſternati monachi, & jam exitio proxi-
mi, invocant in ſuum Patrocinium B.V.
Mariam, & per totam quadrageſimam
anguſtiati, nudis pedibus à capitulo pro-
cedentes, Pſalmos Pœnitentiales cum Li-
taniis decantantes, Proceſſiones per ſua
Monaſteria agebant. Placuit Deo humi-
litas, placuit Mariæ pœnitentia. Nam illa
ſuſceptâ cauſâ ſuorum devotorum, vi-
dendam ſe cum magna majeſtate exhibuit
Reynerio Pontifici à ſacris confeſſioni-
bus, & hæc verba ſuo nomine ad Pontifi-
cem ferre juſſit *(b) Tu Ordinem Ciſtercien-*
ſium, cujus Advocata ego ſum, deſtruere cona-
ris, ſed non prævalebis, & niſi citius de tuo ma-
lo propoſito reſipiſcas, ego te, & omnem pote-
ſtatem tuam conteram. Terrefactus verò
Pontifex animum mutavit, & quidquid
contra Ciſtercienſ. decreverat, revocavit.
Quin etiam ad placandam B. Virg. Ma- 4
riam, quæ ſe in ipſis offenſam demonſtrâ-
rat, eorum privilegia & exemptiones con-
firmavit. Et novum adjecit, quo cavetur,
ut Ciſtercienſ. negotia ante quælibet alia
in curia expediantur. Econtrà verò ſci-
mus Congregationes monaſticas, & non
mendicantes, Ac inprimis Caſſinenſ. 5
ſub Pio V. Clem. VIII. & aliis Pontifici-
bus, poſtpoſitis privilegiis tam profuſa
ſubſidia, filiali devotione, Sedi Apoſtoli-
cæ providiſſe, & in hunc finem tanta de-
bita contraxiſſe, ut uſque in hodiernum
diem, ab iis ſe non potuerint exolvere.
(c) Nam vel uni Pio V. ſemel obtulerunt
ad quadringentorum millium ſcutorum
auri ſummam integram, per oppignorati-
onem ſuorum bonorum inventam. Cu- 6
ius ſuæ liberalitatis amplam, & juratam
ſuorum privilegiorum confirmationem
præmium tulerunt Anno 1671.
die 20. April.

(a) Bzov. in Annal. tom. 13. ad annum 1205. dic Innoc. non petiiſſe à Ciſterc. niſi quadrageſimam partem ſuorum bonorum.

(b) vide Petrum Bleſenſ epiſt. 112. quam refert Baron. tom. 12. Anno 1188 pag 818.

(c) Juravit Dominus & non pœnitebit eum, Pſ. 109. Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua.

§. II.

Digitized by Google

§. II.

De exemptione Regularium, quantùm ad domeſticos, & familiares.

SUMMARIUM.

1 *Domeſtici & procuratores Regularium ſunt exempti ab Epiſcopis.*

2 *Itẽ operarij, benefactores, & qui ab eis Sacramenta percipiunt; ut ſuper his non poſſint infeſtari.*

3 *Syndici Minorũ nõ poſſunt conveniri niſi corã conſervatore monaſteriorũ quibus ſerviunt.*

1 ALtera pars exemptionis conceſſæ Regularibus, reſpicit eorumdem familiares. Nam famuli ipſorum, domeſtici procuratores, aliique eiusmodi, intra monaſteria degentes, ſunt exempti ab Epiſcopis, adeò, ut non poſſint ab illis excõmunicari, aut ullâ aliâ cenſurâ affici, ſeu pro ullo negotio in jus vocari, ut pro Caſſin. ſancivit. Eugen. IV. B. quæ incipit: *Etſi ex debito*. pro Ciſterc. Innoc. IV. B. quæ incipit: *Cùm à nobis*. pro Camaldulenſibus Clem. VII. & Paul. III. B. *Rationi congruit*, pro Minoribus Alex. IV. B. *ut in veſtris*, quas conceſſiones non modò non eſſe revocatas, ſed confirmatas à Trident. *ſeſſ. 24 cap. 11. de refor.* affirmat inter alios Tambur. *tom. 2. de jur. Abb. d. 6. qu. 16.*

Item operarii, benefactores, &c. Re-
2 gularium. Aut qui ab ipſis Sacramenta Pœnitentiæ vel Euchariſtiæ recipiunt, ſunt exempti ab Epiſcopis, locorum Ordinariis, Nuntiis Apoſtolicis, & quibusvis aliis judicibus, ac rectoribus, ut his de cauſis, hoc eſt propter beneficia, vel officia Regularibus impenſa, vel Sacramenta ab illis recepta, non poſſint prædicti Epiſcopi, Nuntii, Rectores, aut Judices, illos infeſtare, ſeu contra illos procedere, ex duplici conſtitutione Eugenii IV. quæ incipit: *Etſi ex debito 58 & 59.* in Bullar. Marg. pro Caſſinenſibus.

Item Procuratores & Syndici Mino- 3
rum & Monialium S. Claræ exempti ſunt à Clem. VII. à jurisdictione judicum laicorum, nec poſſunt pro quavis cauſa conveniri niſi coram conſervatore monaſteriorum quibus ſerviunt, ut in initio cap. jam notavi.

§. III.

De exemptione Regularium, quantùm ad ſua loca, & Monaſteria.

SUMMARIUM.

1 *Regularium monaſteria ſunt exempta ab Epiſcopis.*

2 *Et eorum membra.*

3 *Epiſcopi non poſſunt in monaſteriis Regularium ullum conventum inſtituere.*
Nec Miſſas celebrare ibid.

4 *Nec ea viſitare.*

6 *Nec interdicere, nec ullum cujuscunq; jurisdictionis actum in eis exercere.*

7 *Regulares non poſſunt obligari ad dandum hoſpitium in ſuis locis.*

8 *Neq; ad cuſtodiendam in iisdem ullam perſonam.*

LIcèt exemptio conceſſa in ſimplicibus 1
terminis, debeat tanquam odioſa, & ſecundùm regulam odiorum intelligi de ſolis perſonis. Summi tamen Pontifices, qui Regulares exemptione donârunt abſolutè ab Epiſcopis liberos eſſe voluerunt, & exemptos, non tantùm quoad ſuas ipſorum perſonas, ſed etiam quoad Monaſteria, eorundem membra, aut quævis loca ab illis dependentia, uti videre eſt in textu ipſarum conſtitutionum, de quibus ſuprà, & aliarum, de quibus in ſeqq. Inde Gaſp. Hurt. erravit *in tract. de cenſur. in com. diff 8.* ubi allegatis Suar. & Ægid. aut Regulares eſſe exemptos ſolùm quoad perſonas, non quoad Monaſteria, ſeu loca, in quibus ſunt ſita, hoc enim ſine fundamento effutiit, & convincit, ipſum nun-

Digitized by Google

nunquam legiſſe prædictas conſtitutiones. Et aliàs certè exemptio foret parvi
2 momenti. Quam tamen ego intelligo de monaſteriis primùm in quibus ipſi Regulares habitant, ac ſecundò de locis ſeu membris, non quidem omnibus, ſed de his ſolùm, quæ ſunt plenó jure ipſis ſubjecta, ſecundùm explicationem datam, ubi de benedict. & conſecr.

3 Et in his non poſſunt Epiſcopi Synodos vel Conventus aliquos cogere, neque proceſſiones facere, neque officia divina, Miſſas, aliasve ſolemnitates celebrare, vel inſtituere ſine conſenſu Regularium, ad quos talia loca vel Eccleſiæ ſpectant, ex decreto S. Gregorii Papæ, de quo *in cap. Abbas, cap. quam ſit, & cap. luminoſo, 18. qu. 2.* Et aliis recentioribus conſtitutionibus Eugen. IV. pro Caſſin. & aliorum Pontificum pro aliis Ordinibus, de quibus in Bullar. Margar. Roder. & Mirand.

4 Item non poſſunt Epiſcopi viſitare Eccleſias vel loca Regularium, vel SS. Euchariſtiæ Sacramentum, quod in illis ſervatur, ex diverſis ſimiliter conſtitutionibus ſummorum Pontificum (de quibus prædicti Authores) ac ſubſecuta declaratione S. Congr. Cardinalium, quam inter alios refert Quarant. *in ſum. Bull. v. privil. Regul. fol. 514.*

5 Item non poſſunt Epiſcopi Eccleſias, vel loca Regularium interdicere, vel in eis à divinis ceſſare facere, uti pro Baſilian. ſancivit Alex. III. B. quæ incipit: *Sedis Apoſtolica*, & Joan XXII. B. quæ incipit: *Proviſionis*, quas ad longum inter alios refert Bzov. *in Annal. Eccl. tom. 14.* Et plures alii Pontifices, pro ſingulis Ordinibus decreverunt, de quo Cajar. *v. exemptio.*

6 Item (ut paucis multa complectar) nullum juriſdictionis actum, cujuſcunque ſit generis, poſſunt Epiſcopi exercere in monaſteriis, & locis Regularium, uti cavetur tum antiquo jure, *in cap. quam ſit, 18. qu. 2,* ubi ſic dicitur: *Monaſteria, nullis canonicis juribus deſerviant.* Et in *cap. Luminoſo eod.* ubi ſic dicitur: *Nec audeat illic Epiſcopus cathedram collocare, vel quamlibet poteſtatem exercere imperandi, nec aliquam ordinationem quamvis leviſſimam faciendi, &c.* Tum etiã recentiori jure, per conſtitutionẽ Eugen. IV. pro Caſſin. quæ incipit: *Regularem vitam.* Quam deinde innovavit & confirmavit Leo X. ſuâ, quæ incipit: *Dum ſacra Religionis.* Ac tertio loco Paul. III. ſuâ, quæ incipit: *Benignitas Sedis.* Per quas à prædictis Pontificibus, ipſo facto, & abſq; ulla declaratione excommunicantur omnes Epiſcopi, & quicunque locorum Ordinarii, qui aliquam juriſdictionem, vel aliquẽ juriſdictionis actum voluerint exercere in locis prædictorum Caſſinenſium.

Item non poſſunt Regulares obligari 7
ad admittendum ad hoſpitium in ſuis locis quaſcunque perſonas, imò neque milites pugnantes contra hoſtes Eccleſiæ, aut ad tradenda eadem ſua loca ad uſum cujuſcunque rei vel habitationem cujuſcunque perſonæ, *cap. quam ſit, 18. qu. 2.* ibi *Nullus Epiſcoporum, aut ſæcularium ultrà præſumat de reditibus vel chartis Monaſteriorum, vel cellulis, vel villis, quæ ad illa pertinent, quocunq; modo, ſeu qualibet occaſione minuere, vel dolos, vel immiſſiones facere.* Et rurſus ibid. *Monaſteria Eccleſiaſticis conditionibus & angariis, vel quibuslibet obſequiis ſæcularibus nullo modo ſubjaceant.* Quæ jura, adjectâ pœnâ excõmunicationis, innovavit, & de novo tulit Eugen. IV. favore Caſſin. B. quæ incipit: *Etſi ex debito*, quæ eſt 59, in Bullar. Margar. Ac deinde Pius V. generaliter favore quorumcunque Regularium B. quæ incipit: *Cùm ſicut*, quæ eſt 148, inter eius conſt. *t. 2.* Bullarii communis.

Item non poſſunt Regulares obligari 8
ad detinendum quemquam in ſuis locis,

ſeu

ſeu permodum carceris, ſeu per modum cuſtodiæ, ut pro Caſſin. ſancivit Eug. IV. B. quæ incipit: *Etſi ex debito cit.* Leon. X. B. *Dum ſacra*, & Paul. III. B. *Benignitas Sedis.*

§. IV.

De exemptione Regularium, quantùm ad ſuas perſonas.

SUMMARIUM.

1 *Regulares quoad ſuas perſonas habent pleniſſimam exemptionem.*
2 *In his, in quibus* Trident. *derogat exemptioni, non poſſunt puniri ab Epiſcopis.*
3 *Neque ab eis ligari ullis cenſuris.*
4 *Neque etiam Apoſtolicis, niſi ſervatis certis conditionibus, & 5.*
6 *Regulares non poſſunt trahi ad obſequium cujuſque perſonæ.*
7 *Neque cogi ad acceptandum ullum officium extra Ordinem.*
8 *Fallit ſi à Principe afferatur.*
9 *Multi ſic oblata acceptârunt.*
10 *Et hoc ex privilegio competit Principibus.*
11 *Regulares non poſſunt obligari ad recipienda Brevia Apoſtolica.*
12 *Regulares non poſſunt obligari ad intereſſendum cuiquam Conventui, Synodo vel Proceſſioni, & 13.*

1 VLtima pars exemptionis Regularium reſpicit ipſorum perſonas, quas benignitas Sedis Apoſtolicæ exemit, ut in initio capitis notavi, à juriſdictione inquiſitorum Legatorum, Nuntiorum, quorumcunque Sedis Apoſtolicæ Officialiũ, Epiſcoporum, & quorumcunque judicum; adeò ut non teneantur, vocati in jus, coram ipſis reſpondere, ſeu ratione rei, ſeu contractûs, ſeu delicti. Et ita derogando *cap. volentes. de privil. in 6.* pro Caſſin. Sanxêre Eugen. IV. Leo X. & Paulus III. Pro Camald. Clem. VII. & Paul. III. Pro Minoribus Clem. IV. & Bened. II. Pro Dominicanis Martin. V. Pro Carmel. Paul. V. Pro Minimis Sixt. IV.

Unde ſi aliquis Regularis deliquerit, etiam in his, in quibus Tridentinum derogando privilegiis, ſubjicit Regulares Epiſcopis, non poteſt tamen puniri ab Epiſcopo, ſeu tanquam Ordinario, ſeu tanquam Sedis Apoſtolicæ delegato, ſed ille ſolùm poteſt agere apud Superiorem Rei, ut illum puniat. ita Chaſſaing. *tr.* 1. *c.* 4. *prop.* 7. ex doctrina Lapi & Cardin. *in cap. Archiep. de privil.* Et ita cenſuit & declaravit S. Card. Congr. interpret Trid. *ſeſſ.* 5. *cap.* 21. Primò pro omnibus Regularib⁹. Ac deinde in ſpecie pro Monachis ſacri Monaſterii S. Trinitatis Cavæ, & nõ poſſe Epiſcopum contra quemquam illorum intra, vel extra monaſterium delinquentem procedere, virtute *cap.* 3. *ſeſſ.* 6. *in Trid. & cap.* 14. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* Sed tantùm poſſe formare proceſſum tranſmittendum ad Abbatem, & S. Congregationem Bullar. Margar. *conſtit.* 289. Quod ego ſic intelligo, ut proceſſus primò Abbati tradatur, tanquam immediato judici, in defectu verò omiſſæ juſtitiæ, ad S. Congregationem tranſmittatur. *Et ratio eſt*, quia non poſſunt Epiſcopi prætendere majorem juriſdictionem virtute decretorum Tridentini, quàm habeant ipſi Legati, à quibus cùm Regulares ſint exempti, etiam erunt exempti ab Epiſcopis (ut delegatis) & ita ego colligo ex declaratione ſupramemorata, tum ex alia anteriori emanata An. 1587. ab ead. S. Card. Congr. in qua decernitur, non poſſe Epiſcopum excommunicare Regulares, accedentes ſine ſua licentia ad Moniales (ſi illi habent privilegium, ne ab Epiſcopis poſſint excommunicari) ſed à ſuis Prçlatis aliâ pœnâ puniendas; cùm autem Epiſcopi non procedant contra Regulares in hoc caſu, niſi tanquam delegati, patet quòd ſi Regularium privilegia, & exemptio impediunt, ne Epiſcopus eos poſſit excommunicare,

Digitized by Google

nicare, ita & ne alio modo contra ipſos
procedat, etiam tanquã delegatus, & exemptionem
obſiſtere ſemper Tridentino.

3 Item non poſſunt Epiſcopi, locorum
Ordinarii, Nuntii, Legati, ſeu quivis alii
judices ferre cenſuras in Regulares ſine
ſpeciali Sedis Apoſt. licentia: ſin autem,
ſunt ipſo facto nullæ & irritæ, ut habetur
in mari magno Minorum, quod incipit:
Regimini, § 44. Et rurſus pro iiſd. Minoribus
conſtituit Clem. IV. & deinde cõfirmavit
Sixt. IV. apud Sorb. *v. exemptio. n.* 23
Pro Carmel. idem Sixt. apud eund. Sorb.
ibid. Et pro Caſſin. Eugen. IV. Leo X. &
Paul. III. apud Margar. in *Bull. conſt.* 58. 59
4 129. & 156. Imò nec ſola licentia Sedis
Apoſt. ad hoc ſufficit, ſed requiritur, ut cũ
conceſſione hujus licentiæ, ſimul expreſsè
& in individuo derogetur Bullis Eugen.
IV Leon. X. & Pauli III. de quibus ſuprà;
nam illi Pontifices favore Caſſinenſ. ità
voluerunt; ſin autem, conceſſio reputa-
5 bitur data & obtenta ex ſubreptione. Quin
etiam ad hoc ut Regulares aliqui ligentur
cenſuris Pontificiis, requiritur inſuper ut
fiat expreſſa eorum mentio ex quadã conſtitutione
Nicol. IV. quæ habetur in ceremoniali,
ſeu Pontificali Bibliothecæ Vaticanæ.
Unde Patres Fulienſes, & Soc. Jeſu
in compend. ſuorum privil. *v. excommunicatio*,
§ 3. dicunt quòd cenſura Pontificia
non ligaret Regulares, ſi Papa eam ferens,
decerneret, ſortituram effectũ contra
Regulares, perinde ac ſi eſſent nominati,
quia ubi requiritur expreſſa & explicita
deſignatio, non ſufficit implicita.

6 Item non poſſunt Regulares trahi extra
ſuum Ordinem, ad obſequium cujuſcunque
perſonæ, etiam Cardinalis, etiam cum
litteris familiaritatis. Neque detineri in
talibus obſequiis, ſine Superiorum licentia.
Et ita pro Alma Congreg. Caſſinenſi
ſancivit Eugen. IV. tribus conſtitutionibus,
quæ ſunt in ejus Bullar. 59. 60. & 64.

Item nõn poſſunt cogi ad acceptandas 7
quaſcunque commiſſiones à quacunque
perſona, ſeculari vel Eccleſiaſtica, etiam
cum literis Apoſtolicis, niſi in eis derogetur
Bullę Eugen. IV. quæ incipit: *Regularẽ
vitam*, pro Caſſinenſibus editę. Pro quo
& præcedenti privilegio facit *cap. de Sacerdotibus.
cap. ſed nec. cap. Clericus. nec
Cler. vel mon. cap. generaliter* 16. *q.* 1. *& l.
placet, C. de ep. & Cler.* (*a*) Quin etiã nonnulli
diſputant non modò, an poſſint Regulares
cogi ad aliquam commiſſionem,
ſeu officium extra ſuum Ordinem acceptandum
(affirmant enim omnes quòd
non) ſed an oblatũ liceat acceptare & ex- 8
ercere, quia jura allegata, & alia ſimilia videtur
repugnare. (*b*) Uſus tamen obtinuit
ut acceptetur quando defertur à Principe.
Et ita olim Abbas Caſſin. fuit creatus
vice-Imperator (ut plenjùs ſuo loco dicetur)
Et Sugger. ac Matthæus Vindocin.
Abbates S. Dionyſii in Francia Rege regno
abſcedente, fuère prefecti illius Regni.
Ille à Ludov. VIII. quẽ vocant Junior.
ut notat Carol. Robert. *in Gall. Chriſt.*
Iſte à Ludov. IX. & beato, ut refert Guaguin.
l. 7. *hiſt. Franc.* Multaq; alia exempla
nobis ſuppetunt apud alios populos & hiſtoricos,
de aliis officiis commiſſis Regularib.
in diverſis regnis & ſeculis. Quod ex
privilegio conceſſum Regibus affirmant
Selva *in tr. de beneſ. p.* 4. *q.* 6. Bobadil. & alii,
qui tamen non indicant à quo Pontifi-

(*a*) Concil. Calced. can. 4. Conſiſtan 4. can. 27.

(*b*) Vide can 57. Conc. Meldenſis celebrati an. 845 Et epiſt. Ricardi Cantuar. Archiep. ad Alex. III. apud Baron. to 12. an. 1176. p. 697. illud nonnunquã compertum eſt inter Francos, plus damni in Rempubl. invehi, dum Sacerdotis conſilio res agitur, quàm cùm prudens aliquis ex ſeculi nobilitate rebus gerendis præficitur. Ille enim neſcio qua ambitione inſatiabili omnia ſibi vendicat, hic populi miſertus, & cõmunitatis detrimentum ſuum eſſe ratus, Reip. benè, ut par eſt, conſulit. Guaguin. lib. 9. hiſt. Franc.

Digitized by Google

ce id ſit conceſſum, aut cui. Imò & de Clericis ſolùm loquuntur. Et quàmvis eorum doctrina etiam ad Monachos, & alios Regulares trahatur, Auſon tamen *in ſum. v. Princeps*, benè notat, hoc ſolùm tunc tolerari cùm in ſuo regno non habet Rex perſonam ęquè aptã officio providendo, quod vix poteſt contingere. Quin etiam Garc. *to. 1. de beneſ. p. 3. c. 1.* affirmat, hoc revocari, & prohiberi in Tridentino. (*a*) Quòd ſi pro Clericis, à fortiori pro Regularibus, quos magis à mundo decet eſſe abſtractos, imò & abſolutè mortuos. Vide epiſt. 78. S. Bernardi ad prædictum Sugger.

9 Item non poſſunt Regulares cogi ad acceptandas legationes ſeu literas Apoſtolicas, de adminiſtranda juſtitia, vel executione, aut viſitatione facienda, niſi expreſsè in mandato derogetur Bullæ quæ incipit: *Etſi ex debito*, ab Eugen. IV. editæ pro Caſſin, quæ eſt 59. in Bullar. Margar.

10 Item ex eadem Bulla, & alia ſequenti, quæ eod. modo incipit, & eſt Eugen. ejuſdem, non poſſunt iidem Caſſinenſes obligari ad intereſſendum cuicunque Conventui vel Synodo etiam generali, niſi per ſpeciale reſcriptum ad illam convocentur à Papa.

11 Neque ullis proceſſionibus ex alia B. ejuſd. Eugen. quæ incipit: *Sacra Religionis*. Circa quod vide *ſect. ſeq. dub. 21. caſu 16.*

CAPUT IX.

Circa Feſtorum obſervantiam.

SUMMARIUM.

1 *Regulares obligantur ſervare Feſta Diœceſis, & Parochiæ ſuæ.*

2 *In celebrandis Feſtis, Regulares poſſunt ſuos ritus proprios retinere.*

3 *In Concionibus debent ſe accõmodare Diœceſi.*

4 *Quomodo intelligenda obligatio de celebrandis Feſtis.*

5 *Quæ Feſta nunc ſint ex præcepto celebranda*

6 *Feſta certæ diei affixa nõ licet alteri tribuere.*

7 *Feſta nova non licet addere Calendario. Neque quæ in eo ſunt, elevare.* 8.

Tridentinum *ſeſſ. 25. cap. 12.* de Regul. jubet, ut Regulares ſervent Feſta, ab Epiſcopis conſtituta. Idemque dicendum de Feſtis Parochiæ ac votis publicis civitatum in quibus habitant, ſecundùm Vaſch. 1. 2. d. 167. c. 4 Portel. *v. Religioſus in add.* Sanch. Navarr. & alios. Sacra tamen Congreg. Cardin. in decret. ſuper idem *cap. 12.* permittit ut Regulares in celebrandis Feſtis retineant ſuos ritus & proprios uſus, prohibetque ſuper his moleſtari ab Epiſcopis: modò in Concionibus & Lectionibus publicis accõmodent ſe conſuetudini Diœceſis circa Epiſtolas & Evangelia, ſuper quibus volunt habere ſermonem, de quo Piaſec. *in pra. ep. p. 2. c. 3.* Barbol. *de off. & pot. ep. p. 3. all. 105.* Et in collect. *Bull. v. Feſtum.* Farinac. *4. p. deciſ. poſth.* 200. Et Margar. *in Bull. conſt.* 255. Imò cùm in præfato decreto Tridentini nullę ſint appoſitę non obſtantię, & aliàs non teneantur Regulares recipere mandata Epiſcoporum (cùm ſint ab illis exempti) ideò nec tenebuntur ſervare Feſta ab illis conſtituta, modò deſit ſcandali periculum; & in hunc ſenſum ego decretum prædictum explico, ut nimirum Regulares obligentur ad Feſta locorum, quando non poſſunt illa violare ſine ſcandalo, vel certè, quando ex legitima conſuetudine fuerunt ab antiquo recepta, & ſub obligatione peccati mortalis.

(margin: 1 … 2 … 3 … 4)

Verùm quia in diverſis locis fuerunt ſucceſſivè introducta diverſa Feſta, & tam multa, ut ob numerum parùm religioſè etiam ſerventur à multis. Ideò Felicis record. Urban. VIII. volens hac in parte abuſibus obviare in Eccleſia anno 1642. die 22. Dec. B. quæ incipit: *Univerſa per orbem*, Sancivit per univerſam Eccleſiam obliga- 5

(*a*) Conc. Trid. ſeſſ. 25. de Reg. cap. 4.

Digitized by Google

ligare ſub præcepto hæc ſola & ſequentia Feſta. Nempe diem Dominicam per totũ annum. Deinde ex Feſtis Domini, ejus Nativit. Circumciſ. Epiphaniæ, Reſurrectionis cum duobus ſequentibus diebus, Aſcenſionis, Pentecoſtes cum duobus ſequentibus diebus. SS. Trinitatis & Corporis Chriſti. Ex Feſtis S. Crucis, ejus Inventionis. Ex Feſtis B.V. Mariæ, Nativit. Annunt. Purif. & Aſſumpt. Ex Feſtis Angelorum, Dedicationis S. Michaëlis. Ex Feſtis S. Joannis Bapt. Nativitatis. Ex Feſtis Apoſtolorum, Petri & Pauli, Andreę, Jacobi, Joannis, Thomæ, alterius Jacobi & Philippi, Bartholomæi, Matthæi, Simonis & Judæ, & Matthiæ. Ex Feſtis SS. Martyrum, SS. Innocentium, Stephani, & Laurentii. Ex Feſtis SS. Confeſſorum, S. Joſephi Sponſi B.V.M. & Sylveſtri Papę. Ex Feſtis SS. Fœminarum, S. Annæ Matris B.V. Mariæ. Ac demum Feſtum omnium Sanctorum. Præter hæc permittitur cuilibet Regno vel Provinciæ, ſibi deligere aliquem Patronum, cujus Feſtum obligabit ſimiliter ſub præcepto: civitatibus verò, pagis, & opidis, in quibus ex conſuetudine ſolitus eſt aliquis Patronus venerari, permittitur in ejus religione continuare. Et extra hæc, quæcunque alia Feſta, & quomodocunq; in anteà introducta, tolluntur & ceſſant obligare per eand. Bullã.

6 Sed & quantum ad illa eadem Feſta & alia, appoſita in Calendario (licèt ſine præcepto) S. Congr. die 29. Nov An. 1620 declaravit, ea quæ ſunt certæ diei affixa in eod. Calendario, non poſſe alteri diei attribui ab ullo Prælato ſeu ſeculari, ſeu regulari. Item die 7. April. An. 1628. eadem S. Congreg. declaravit, non poſſe addi in Calendario (etiam proprio) nomen ullius Beati, niſi eorum qui ſunt in Calend. Breviarii Romani. Item eodem anno die 28. Octobr. declaravit eadem S. Congr. illicitum elevare Feſta Calendarii, hoc eſt, v. g. facere ut ſemiduplex celebretur ſub ritu duplici, Barboſ. *in collect. Bull. v. Epiſcopus 13. v. feſtum, & v. officium div. 1.*

CAPUT X.

Circa habitum.

SUMMARIUM.

1 *Oſculantes habitum alicujus Religioſi, accipiunt indulgentiã.*
2 *Item morientes & ſepulti in habitu alicujus Religionis.*
3 *Hæretici improbant habitum in Religioſis.*
4 *Quem tamen Deus per miracula non rarò probavit.*
5 *Romani dabant certum genus veſtimenti ei, quem in civem recipiebant.*
6 *Religioſus debet ſemper portare habitum.*
7 *Totum 8. Et apparenter.*
9 *Excuſatur in quibuſdam caſibus.*
10 *Non tamen ſi mutat, ob cauſam turpẽ, aut vanã.*
11 *Laici deridentes habitum Religioſum debent puniri.*
12 *Item & qui illo utuntur in ſcenis aut ludis.*
13 *Color niger proprius habitus Monachorum.*
14 *Et æſtimationem accepit à Benedictinis.*

JOann. XXII. conceſſit 5. annos indulgent. & totidem quadragen. de injunctis pœnitentiis, omnibus qui oſculati fuerint habitum alicujus Dominicani. Caſar. *v. indulg. quoad ſecul. 6.* 1

Urb. V. Clem. & Nicol. IV. conceſsêre remiſſionẽ tertiæ partis peccatorum, his qui moriuntur, & ſepeliuntur in habitu Minorum. Leo X. indulg. plen. qui & declaravit, ſufficere ſi infirmus teneat ſuper ſe dictũ habitum quando moritur. Roder. *t. 1. Bull. in orac. dicti Leon.* Et ſunt hęc privilegia virtute cõmunicationis, omnibus Ordinibus cõmunia. Ubi nota primò, quòd ſicut hęretici toto ſemper anniſu infeſtârunt Ordines religioſos, ita & non parũ in eis improbât habitũ: ſed ſanè ex nõ minori nequitia, quã imperitia. Nam ſi eo- 2

um

iam in ſtatu civili videmus perſonas certę conditionis diſtingui habitu ab aliis, cur non & Religioſi diſtinguentur? Etiā Romani, quando aliquem in Civem recipiebant, donabant eum Penulâ (quę eſt veſtimenti quoddam genus) ut notat Gloſſ.
4 *cap ſi in adjutorium, d.*10 Quid igitur mirum; ſi hunc qui venit ad converſionē, etiam Penulâ (hoc eſt, habitu Religionis) denotemus? Et hoc inſtitutum non rarò
5 probavit Deus, patratis per habitū religioſum illuſtribus miraculis, quorū aliqua videri poſſint *in Chron. Caßin. lib. 3. c. 39.* Petr. Diac. *l. de mirac. S. Bened.* Yepez. *cent. 1. ad an. 541.* Et *Chron ſingulor. Ord.* Sed remitto me pro hoc puncto ad eos, qui tractant controverſias ex profeſſo.

6 Nota ſecundò, quòd Religióſus debet ſemper portare habitum, & ſic ut nunquā ſit ſine illo, *cap. ſanctimonialis. d. 23.* & *c. mulieres 27. q.* 1. Imo neque in lecto, *cap. vidua 20. q. 1.* Neque tempore infirmitatis, ut vult Gloſſ. *cap. cit. ſanctimonialis.* Verùm ego arbitror, illos Canones intendere tantùm docere, quid ſit perfectionis, non autem quid obligationis. Unde (ſecluſis privatis cujuſque Ord. conſtitutionibus, ut Camald. Benedictinorum, Reformat. Capucciniorum, & ejuſmodi) cōmuniter excuſatur Religioſus, ſtans ſine ſuo habitu intra privatos lares, v. g. in muſæo, horto, &c. *cap. ſine ornatu 21. q. 4.* Bened. Capra. *clem. quoniam, de vit. & hon. cler.* Angel. *v. excom. 7. caſu 27.* Sylv. *eod. v. 9 n. 54* Archidiac. Joan. Andr. Paul. Guilel, Paludan. & alii. Ad quod facit, quòd in Jure nihil invenitur præcisè ſtatutum cōtra Religioſum, qui habitum exuit, ſed Jura, quæ de hac materia tractant, loquuntur de illo, qui ſic exuit, ut illud mutet, & in locum illius profanum aſſumat, quod hîc non contingit.

7 Debet, inquam, Religioſus ſemper portare ſuum habitum, totum & integrum ſecundùm nonnullos Unde Graphius *1. par. deciſ. l. 3. c. 5.* putat, in conſcientia nō tutum Monachum, qui Scapulare portat ſine Caputio, qui (inquit) eſt de illius eſſentia. Verùm praxis communis oſtendit, Graphium fuiſſe hâc in parte paulò ſcrupuloſiorem; quia cum ſolo Scapulari ſufficienter agnoſcitur Monachus, & ſic habetur finis legis: & ita tenet Suar. *to. 5. in 3. p. d. 23. ſect.* 4. Et poſt ipſum Hæphten. *l. 5. tr. 8. diſquiſ. 2.* Debet item Religioſus 8
portare ſuum habitum apparenter, quia habitus eſt ſignum Statûs religioſi, non ſignat autem, neq; demonſtrat, ſi non apparet, *cap. ſi qua. d. 2. de conſec.* Unde colligas, non excuſari eum, qui portat quidē, ſed occultè, aut cum tali fuco, ut non agnoſcatur, v. g. ſi utitur Scapulari pro zona, vel baltheo. Aſor. *l. 12. inſt. c. 17. qu. 13.* Gloſſa. Capra. Zenſelm. Butr. & Laudun. *in clem. quoniam. de vit. & honeſt. cler.*

Quòd ſi aliquis temerè dimittit habitum, eſt ipſo facto excommunicatus per 9
cap. ut periculoſa. ne cler. vel mon. Lapus tamen *alleg.* Angel. *v. religio. num. 36.* Panorm. Gemin. Joan. Andr. Roſel. & alii excuſant eum, qui indueret habitum alterius Religionis, quàm ſuæ: quia tunc non deſinit cognoſci, ut Religioſus, quàmvis non qualis eſt. Verùm poſſet ex alio capite agi contra ipſum. Tum quia facit injuriam Religioni, qui portat ejus habitum, ſi non eſt de illa, ut docet Zenſel. *in Extrav. Ioann. 22. ſacroſancta.* Et Repert. Inquiſitor. *v. habitus.* Tum quia diverſis conſtitutionibus Summorum Pontificū cavetur, ne una Religio aſſumat habitum alterius, aut ità conſimilē, ut fratres hujus, putentur eſſe illius, ut refert Portel. *v. habitus*, & Roderic. *to. 2. q. 76. art. 1.* Quod autem in communi pro Ordinibus, hoc in particulari pro privatis Religioſis debemus

Digitized by Google

bemus intelligere eſſe ſtatutum.

10 Addit Eſcob. *in Theol. 24. Ieſuitar. pag. mihi* 704. (allegato ad hoc Diana) excuſari item eum, qui mutat ſuum habitum Regular. ex cauſa pudenda v.g. ut incognitus eat ad lupanar, quia (inquit) poſito quòd ſit ad hoc determinatus, melius eſt, ut habitum mutet ne infametur Religio. Sed ego puto, hanc opinionem adhuc non innotuiſſe Romæ, & non evaſuram aliquando cenſuram, quam meretur, cum ſit hic ipſe caſus canonis, & omnes circumſtantiæ ad ejus pœnam patentiſſimè in eo reperiantur, nempe temeritas, publicitas, profani aſſumptio, *&c.* Neque excuſatur quis ex eo quòd non cognoſcatur, vel Religio inde non infametur. Quia non deſinit facere, tum contra voluntatem canonis (quæ eſt ut habitum portet, & non mutet temerè) tum contra ejus finem qui eſt (non præcisè ut impediatur infamatio Religionis) ſed ut ipſe avertatur ab his quæ ſunt contraria ſuæ profeſſioni, ut quem Dei timor non movet, ipſe ſaltem pudor humanus, ab ejuſmodi nefandis deterreat.

Et idem ego dico, & incidere in pœnam canonis eum, qui habitum mutat ex qualibet alia cauſa irrationabili, v.g. ut incognitus videat, vel agat choream, comediam, maſcaredam, & alia ejuſmodi, aut mala, aut vana, & à Statu religioſo aliena; ſemper enim verum eſt, in talibus eum agere contra voluntatem, & finem canonis, ita Cajet. Armill. & Medic. *v. larvarum uſus.* Angel. & Sylv. *v. ludus.* Et Vivald. *in ſupplem. cand. cap.* 14. *num.* 50.

11 Laicus verò qui deriſerit Religioſos in ſuis veſtibus, jubetur puniri per Epitimium *cap. omnis. 21. quæſt.* 4. Et qui illis ignominioſè uſus fuerit in ſcenis, & ludis,
12 profanis, exilio mulctari, & aliis pœnis, de quibus in *cap. fin. auth. de ſanctiſſ. Epiſc.*

Porrò in hac materia, de habitu reli- 13
gioſo, Quòd color ejus niger ſit proprius Monachorum: & jam ab antiquo ab illis uſurpatus, diſcimus ex *cap. quod Deo* 33. *q.* 5. (quod eſt deſumptum ex epiſtola Auguſtini ad Editiam.) Nempe in ſignum pœnitentiæ, & luctus, cui ſe illi addicunt.
cap. monachus 16. *q.* 1. De quo placet hìc 14
pro coronide capitis, ſubjicere dignam memoria obſervationem, quam facit Baron. *tom.* 4 *An, ad an.* 393. Scilic. quòd cùm juxta antiquum illud Monachorum inſtitutum, S. Benedictus hunc eundem colorem nigrum ſuis tradidiſſet, & Ordine ejus jam per univerſum Orbem diffuſo, Monachi illius paſſim aſſumerentur ad Sedes Epiſcopales, ob ſingularem primorum illorum temporum ſanctimoniam: ſucceſſivè tandem evenit, ut longâ annorum ſerie, Benedictini Epiſcopi, numero longè ſuperarint alios. Et quia illi juxta ſacrorum Canonum præſcriptum, retinebant colorem nigrum ſui Ordinis, Alii qui in Synodis, & quibuſvis conſeſſibus, non modo pauciores ſe ſemper videbant, ſed etiam in coloris veſtium diverſitate notari, aſſumpſere pro conformitate eundem colorem nigrum: ac deinde religioſa quadam æmulatione cœpêre eodem uti viri laici graviores, præcipuè Juriſconſulti, & qui Juridicundo præſunt: ac tandem indifferenter omnes, qui majorem morum compoſitionem profitentur, eodem nunc utuntur. Sicque color niger qui (velut mœroris & luctus ſignum) horrori & deſpectui antea erat hominibus, accepit per Ordinem ſancti Benedicti & ejus Monachos, æſtimationem, & per eoſdem invenit ſibi locum in tribunalibus, & ſedibus Pontificiis.

CA-

Digitized by Google

CAPUT XI.

Circa hæreditates, & ſucceſsiones.

SUMMARIUM.

1 *Monachi poſſunt ſuccedere ſuis agnatis, ac ſi non forent Monachi.*

2 *Et hoc in quibuſvis bonis* 5. *& ſeq.*

3 *Hæc poteſtas eis competit natura, jure, & privilegio* 4. *&* 14.

4 *Hoc idem jus competit quibuſdam aliis Regularibus.*

9 *Et quibuſdam negatur.*

10 *Ius ſuccedend. fuit limitatum Regul. in quibuſdam locis.*

11 *In aliis penitus ablatum. Eorum conſenſu potiùs quàm legibus* 19

12 *Leges excludentes Regulares à ſucceſsione, injuſtæ. Correctæ ab Eugenio IV.* 15.

13 *Conſanguinei Regularium, vendicantes ſibi eorum ſucceſsiones, non ſunt tuti in conſcientia.*

16 *Regulares poſſunt uti contra eos occulta compenſatione aut fiſcum Regis* 17.

20 *Probabilis tamen contraria opinio.*

18 *Principi incumbit conſervare bona avita in familiis.*

21 *Leges excludentes Regulares à ſucceſsione, non comprehendunt Regularem factum Epiſcopum.*

22 *Regularis Epiſcopus, acquirit dominium ſuorum proventuum.*

23 *Poteſt recuperare bona patrimonialia, & revocare renuntiationem eorum, ſi quam fecit.*

1 INnocent. II. fecit poteſtatem Abbati & Monachis ſacri Monaſterii SS. Trinitatis Cavæ Congreg. Caſſin. ſuccedendi ſuis agnatis in omnibus bonis, perinde ac ſi in ſæculo manſiſſent, exceptis feudalibus: B. quæ incipit: *Meritis veſtræ devotionis.*

2 Eugenius IV. ipſis univerſæ Congreg. Caſſin. Monachis, eandem licentiam dedit abſque ullâ bonorum exceptione, & non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis; cujuſcunque perſonæ Eccleſiaſticæ, vel ſæcularis communitatis, vel collegii cujuſcunque gradus, vel Ordinis, B. *Etſi ex debito.* & B. *Regularem vitam.* Et Barboſ. *in collect. bull v. monachi* 3. Et idem Ciſtercienſibus conceſſit Innocent. IV. B. *Ad hoc.* ſub dat. Cal. Aug ann. 1459. Idem item conceſſum Franciſcanis Conventualibus à Sixto IV. refert Roder. *to.* 1. *bull.* 2. *ejuſd. Sixti*, & Dominicanis à Clem. IV. Caſarub. *v. hæreditas n.* 1.

Nota autem primò, ſummos Pontifices his ſuis conſtitutionibus, non tam privilegia conceſſiſſe, quàm jus ipſum declaraſſe. Nam ſecluſo omni privilegio Regulares habentes bona in communi, ſunt capaces ſuccedendi ſuis agnatis, perinde, ac ſi in ſæculo manſiſſent; quia jus ſuccedendi fundatur in ſuitate, & ſanguine, qui per profeſſionem nec amittitur, nec ei in illa renunciatur. Quin etiam ex abundante leges civiles, ſuper hoc providentes, ita ſtatuunt, ac decernunt, ut Religioſi ſuccedant ſuis agnatis, uti videre eſt in Novel. *non liceat.* quæ eſt canonizata *in q.* 3. *cauſa* 19. Et *in l. Deo nobis. Codice de ep. & cler.* §. *hoc etiam.* Ubi Gloſſ. Bald. Butr. Barboſ. & alii Legiſtæ communiter, ita tenent. Et in *auth. ſi qua mulier. eod. de ſacroſ. Eccl. & auth. niſi rogati eod. ad trebel.* Ancar. *capit. canonum de conſt.* Guil. Ben. *cap. Raynutius de teſta. v. duas habens n.* 147. Et alii Canoniſtæ *in cap. in præſentia. de prob.* Quos ſequuntur Mattheſil. *not.* 148. Navar. *com.* 2. *de regul.* Roder. *to.* 2. *qq. reg.* 78. Sanch. *in op. mor. lib.* 8. *c.* 12. & 25. Lud. Molin. *to.* 1. *de juſt. tract.* 2. *d.* 140. Laym. *in Theol. moral. lib.* 3. *tract.* 5. *cap.* 5. & plures alii. 3 4

Et non ſolùm ſimplici hæreditati poſſunt Regulares ſuccedere, ſed etiam quibuſvis bonis ſpecialibus, ut *Primogeniis,* 5 6

ex

Digitized by Google

ex bonis paternis inſtitutis, ſecundùm Barboſ.*auth.ingreſſi.de ſacroſ. Eccl.* Roder.*q.78.cit.a.12.* Sanch.*l.7.in decal.to.*
7 *2.cap.15.*& alios apud ipſos.*Majoratibus*, ut docet Navarr. *cap.non dicatis. 12. q. 1.* Caldar.*de nominat.emphit.q.6.* Barboſ.& Molin.*ſuprà cit.* Ac *Emphiteuſi & feudis*,
8 quæ non habent ſervitium annexum, aut quod poteſt præſtari per regularem, aut ſubſtitutam perſonam, ut volunt Abb.& Pariſ.*in cap.cit.in præſentia.* Navarr.*cap. cit.non dicatis.* Barboſ.*auth. cit. ingreſſi.* Roder.*to.1.qq.reg.38.art.2.& 3.* Molin.Caldar.& alii.

9 Nota ſecundo, quòd Regulares non habentes bona in communi, ut Franciſcani de Obſervantia,& Capuccini, non poſſunt uti ſuprà dictis privilegiis,& juribus ſuccedendi, non tantùm quamdiu ſunt & manent in ſuo Ordine, ſed nec etiam, dum contingit eos tranſire ad Conventuales, vel alios Ordines non Mendicantes,quia ut notat Tuſch.*v.translatio, concl.367.* ſemper in eis remanent reliquiæ prioris Profeſſionis.Et ita Sixtus IV. & Alex.VI. expreſse declaràſſe teſtantur Roder.*tom.1.Bull.2.& 3.ejuſd.Sixti.* & Caſa.ub.*v.hæreditas.n.5.*

10 Nota tertiò, quòd,quantùm ad alios Regulares: privilegia,& leges illæ dantes eis facultatem ſuccedendi ſuis agnatis, modificantur in quibuſdam provinciis per municipales,ut in Comitatu Burgund. Nam permittuntur ibi Regulares ſuccedere in mobilibus,quantùm verò ad immobilia,iis frui durante ſuâ vitâ naturali, ſic ut poſt mortē ad alios conſanguineos tranſeant. Ut videre eſt *lib.6.ordinat.tit. 24.* In quibuſdā autem penitus rejiciuntur,ut in Gallia,ubi jus omne ſuccedendi negatur quibuſvis Regularibus,ut teſtantur Manſuer.*in rubric.de ſucceſſ.§.Item de conſuetudine.* Rebuff.*in proëm.conſt.reg. in gloſſ.nu.21.& 24.* Caſſan. *in conſuet. Burg. rubric.3. § 5. v.exceptez lez religieux.* Et Guil.Bened.*in repet.cap.Raynutius de teſtam.v.& uxorem.deciſ.1.n.220 & ſeq.* Ad quod videntur facere,quæ dixi,ubi de acquiſ. privil. per viam relationis,quia ſicut Eccleſia prohibet alienare, ſic videtur poſſe Principem temporalem illam prohibere acquirere.

Sed hanc comparationem convellunt 12
fallentiæ *ibi* additæ.Et non pauci Doctores expreſsè illam non admittunt, quin potiùs affirmant injuſtas eſſe, & ipſo jure nullas leges illas, quæ excludunt Regulares à ſuccedendo ſuis agnatis, cùm ſint latæ contra perſonas Eccleſiaſticas, Religionem,& bonos mores, ita Niconit.*in rubr.de teſtam.n.43.*Ferret.*cap.in præſentia.de probat.n.91.*Abb.*cap.quod clericis. de for. compet.* Et *cap. Eccleſia ſancta.de conſt.* Felin.*eod.* Crot.*cap.ut animarum. eod.in 6.§.ſtatuto.* Jaſon. *l.de quæſtione. C.de pact.Barboſa l.Deo nobis eod. de ep.& cler.* Imol.*l.ſtipulatio.ff. de verb. oblig.* Alex.*eod.& lib. 2.conſ.139.*Matheſil.*notab.148.*Layman.*in Theol.moral.l.3.tr.5 c.5.*Navarr.*com.2.de regul.*Sanch.*in opere mor.l.7.c.12.& 25.* Et alii apud ipſos.
Unde Angel.*v.religioſus.num.15.*affirmat 13
conſanguineos Regularium remotiores non poſſe retinere eorum ſucceſſiones, nec ſe tueri in conſcientia,ſeu authoritate talium legum (cùm ſint injuſtæ) ſeu præſcriptione (cùm ea locum non habeat in rebus invaſis & furtivis) facit,

Primò, quia jus ſuccedendi fundatur 14
in ſuitate,quæ per Religionis ſtatum non tollitur,ut agnoſcit Benedict.ſuprà cit. *v. duas habens filias.n.143.* & communiter omnes docent; ſicut autem non poſſunt leges impedire ſuitatem, ſic neque id, quod naturaliter ex illa ſequitur, quæ eſt ſucceſſio.facit,

Digitized by Google

15 Secundò, quia Eugen. IV. ſua utraque conſtitutione pro Caſſinenſ. dat eis facultatem ſuccedendi ſuis, ***non obſtantibus quibuscunq, ſtatutis contrariis cujusvis perſonæ, Eccleſiaſticæ, vel ſæcularis, cujuscunq, ordinis vel conditionis***. Et ſic videtur Pontifex correxiſſe, & abrogaſſe (ſaltem pro dictis Caſſinenſibus) leges quascunque, eos excludentes à ſucceſſione ſuorum. Hoc verò poſſe Papam, probari poteſt inductione diverſarum legum, in diverſis aliis materiis, tam Imperatorum, quàm aliorum Principum, quas ſcimus fuiſſe à Romanis
16 Pontificibus irritatas. Unde in contingentia caſus, poſſet eſſe locus compenſa-
17 tioni occultæ, ſeu contra conſanguineos remotiores occupantes ſucceſſionem, debitam alicui Regulari, ſeu contra fiſcũ principis aut Magiſtratus temporalis, qui ſuis legibus illum repellit ab ea adeunda.
18 Et ita quidem eſt, ſtando in puncto juris, ſed ſi ad æquitatem naturalem attendamus, leges prædictæ tolerandæ videbuntur. Nam curæ principis incumbit, conſervatio familiarum, & bonorum avitorum in ipſis; nunc autem cùm ex una parte varii Ordines Regulares in Eccleſia ſurrexerint, Monaſteriorumque & Regularium numerus, in infinitum propè creverit, ex altera verò, non liceat illis bona ſemel acquiſita alienare, certè evidens eſt, non paucas familias fore depauperandas, ruituras & extinguendas, ſi ad ſucceſſiones agnatorum admitterentur
19 Regulares, excluſis aliis conſanguineis, atque ideò potuere principes temporales ſuis legibus providere, & remedium adhibere, facit cùm maximè, quod ut benè notat Guilel. Bened. *v. cit. & uxorem, num. 225. & ſeq.* potiùs ex conſuetudine, quàm legibus excluduntur Regulares à ſucceſſione ſuorum. In initio enim cùm Ordines fundabantur: Religioſi qui ſoli perfectioni ſtudebant, ſic parentes & mundum relinquebant, ut ejusmodi ſucceſſiones non peterent, & voluntariè ab his petendis abſtinebant: unde paulatim conſuetudo introducta eſt, eos ab his excludendi, aut potiùs eos deferendi ad alios conſanguineos, manentes in ſæculo; & ſic non debent malè habere, ſi nunc per leges modernas cogantur ſtare conſuetudini antiquæ, & ſuo conſenſu, ſuaque vo- 20
luntate contra ipſos præſcriptæ. Utraque opinio ſua probabilitate non caret.

Verùm quoad Regularem ad Epiſco- 21
patum aſſumptum, minor eſt difficultas in hoc negotio. Nam quamvis admittantur leges excludentes Regulares à ſucceſſione ſuorum, illæ tamen tanquam odioſæ debent reſtringi, & intelligi de Regularibus ſimplicibus, non de Regularibus Epiſcopis, facit, quia illi non ſunt ampliùs Regulares, utpotè à jugo regulari abſoluti, & à ſua religione aſſumpti. *cap. ſtatutum, 18. qu. 1.* Unde Auſon. *in ſumm. v. Car-* 22
dinales, nu. 54. ait monachum factum Epiſcopum, acquirere dominium proventuum ſuæ Eccleſiæ eo modo ac alii qui nunquam fuère monachi, quidquid in contrarium dicat Suar. *tom. 4. de Rel. lib. 3. cap. 19.* Addit idem Auſon. in *v. Epiſcopus* 23
religioſus. (allegato ad hoc Leone) Regularem factum Epiſcopum, recuperare bona patrimonialia, & poſſe revocare renuntiationem illorum, aut legitimæ, quam exiſtens in Monaſterio fecerat. Super quo anno 1631. die 11. Januar. emanavit declaratio à S. Cardin. Congregatione, cujus inter alios meminit Barboſ. *in collect. bull. v. Regulares, & v. Religio.* Quòd ſi hoc ei permittitur, à fortiori certè adire hæreditatem relictam ſibi ab inteſtato.

CAPUT XII.

Circa Horas.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt diſponere ea quæ ſpectant ad officium.*

2 *Et diſpoſita iterùm mutare.*

4 *Huic privilegio non obſtat decretum S. Congr.*

5 *Monachi non poſſunt obligari ad alias preces, quàm in Regula exprimitur & 6.*

7 *Probabile ideò non obligare omnes addititias & 14.*

8 *Contrarium tamen tenendum.*

9 *Mater regula debet in omni diſpoſitione eſſe intacta.*

6 *Hoc quomodo intelligendum.*

10 *Cum tempore aliquid poteſt fieri de ſubſtantia officii, quod priùs non fuit.*

12 *Omnia quæ officium componunt, æqualiter obligant.*

13 *In æſtimando peccato in omiſſione officij, habenda eſt ratio non ad qualitatem partis omiſſæ, ſed ad quantitatem.*

15 *Monachi extra monaſterium poſſunt uti quovis Breviario.*

16 *An de præſenti licitum & 25.*

17 *Monachi debent uti Breviario approbato 19. & 22.*

21 *Et ſi aliud habent poſſunt pro iſto relinquere.*

18 *Breviario monaſtico eadem indulgentia conceſſa, quæ Romano.*

23 *Monachus qui non utitur Breviario monaſtico, violat 13. Capita ſuæ Regulæ.*

24 *Qui non habet Breviarium proprium, liber eſt ab Horis, & non tenetur ex alieno recitare.*

25 *Lectiones matutini an licitum breviare & 26 & quo jure ibid.*

26 *Antiphonas omittere licitum ſecundùm Caram.*

27 *Illicitum ſecundùm authorem.*

28 *Regulares poſſunt mutare officium dicendo unum pro alio.*

34 *Etiam in Choro communi. Et hoc pro arbitrio Abbatis ſecundùm Caram. Falſum tamen 35. 37.*

30 *De jure communi & ſecluſo privilegio licita eadem officii mutatio ſecundùm aliquos, illicita ſecundùm alios. Quid agendum ei, qui hanc opinionem ſequitur, & mutavit 31. 33.*

32 *Illicitum relinquere officium diei, pro voluntario.*

36 *Papa non poteſt tollere monachis facultatem conceſſam per Regulam.*

37 *Regulares occupati, ſatisfaciunt obligationi horarum, dicendo certum pſalmorum numerum. De jure, & ſine privilegio licitum.*

38 *An ſtudentibus Philoſophia.*

39 *Regulares profeſſi ad Chorum, ſed ſacris non initiati, non ſunt obligati ad Horas. Et hoc etiam ſine privilegio 40. & 41.*

42 *Regularis occupatus, poteſt accipere à ſuo Confeſſario, aut à ſeipſo diſpenſationem Breviarii, ſi negat Prælatus.*

44 *Infirmi fratres ſatisfaciunt obligationi Horarum, ſi audiunt, dum ab aliis recitantur. Aut dicendo pſalmos ſibi à Prælato, vel confeſſario taxatos. Et qui dubitat an infirmitas ſua ſit ſufficiens, debet ſtare judicio Prælati. Idem dic de convaleſcentibus. 43. 45. 46.*

47 *Regularis qui omiſit aliquid in officio, non tenetur repetere, ſed ſatisfacit dicendo unum pſalmum, vel orationem Dominicam, vel Angel. & 48.*

48 *Regularis, qui integrè aliqua non protulit, vel qui recitavit Horas cum diſtractione, non tenetur repetere.*

49 *Regularis poteſt Horas recitare ſedendo, vel ambulando.*

50 *Regularis qui Choro interfuit, nõ tenetur repetere malè prolata, vel audita ab aliis.*

51 *Regularis poteſt ſolùm mentaliter dicere ea, quæ ſub ſecreto dicuntur in Choro. Et privatim totum ipſum Officium. An hoc licitum ſecluſo privilegio 52. 63.*

CLemens VII. & Paulus III. Camaldulenſibus. Martinus V. Eugen. IV. Alex. VI. & Leo X. Caſſinenſibus conceſſit, ut Patres poſſint in Capitulo ordina- 1

re,

Digitized by Google

re,ac declarare omnia, quæ ſpectant ad officium divinum celebrandum,per univerſam ſuam Congregationem.Et ſic ordinata,conſtituta, vel declarata, iterùm mutare,vel alterare,in toto, vel in parte, prout ſucceſſivè rerum vel temporum qualitas exegerit.Bullar. Caſſin. *conſt.49. 50.53.54.110.& 129.*Conſt.Camald. Bull. quæ incipit: *Rationi congruit.*

2 Item Leo X.conceſſit Minoribus, ut Capitulum generale poſſit declarare omnia dubia circa officium divinum. Ordinare,addere,& imminuere, & immutare,tam in Regulis, quàm in Calendario, quidquid è re viſum fuerit. Et ut in Capitulo Provinciali conſtituantur duo, vel tres fratres, qui pro provincia idem faciant. Cæſar.*v.officium divin.*& Caſſ. *tr. 8,cap.4.prop.5.* ubi ait: Non obſtare Bullam Pii V. præfixam Breviario.

3 Nota tamen, aliquos tenere prædicta privilegia eſſe abrogata, in conſequentiam decreti S.Cardin.Congreg.quo ann. 1628.die 28.Octob. † ſancitum fuit,nullum officium novum poſſe inſeri Breviario,niſi approbatum, ac eos non ſatisfacere ſuo officio,& obligationi, qui talia
4 recitant. Ita (licèt dubitando) Noctinot *in ſum.v.Prælatus regul.n.22.*Attamen ego contrarium teneo, tum, quia prædictum decretum non habet vim legis, tum quia ad hoc,ut quis dicatur ſuo officio,& obligationi ſuæ ſatisfacere, ac recitare officium approbatum, non eſt opus ut recitet approbatum à S Congregatione præcisè,ſed ſufficit ut recitet approbatum ab alio, ſeu aliis, habentibus eandem poteſtatem,quàm ipſa à Papa,quod competit Capitulis Regularium, per prædicta privilegia, quæ non comprobantur ab ullo Pontifice revocata.

† Concil.Millevit. ſub Innoc.I. can.12.

Martin.V.ad inſtantiã Joannis Regis Caſtellæ & Legionis,conceſſit monachis Congr. Valliſol.per Bull.quæ incipit: *Religionis.*Ac deinde Eugen. IV. per oraculum,ut non poſſint obligari ad Horas, preces, ſuffragia, devotiones, aut cæremonias alias extra has præcisè, quæ ſunt in Regula S.Benedicti, non obſtantibus ullis conſtitutionibus Apoſtolicis, vel conſuetudinibus Ordinis, vel ullius monaſter.Bullar.Valliſol.*privil.31.& 48.*

Nota autem,quòd cùm omnes diſpoſitiones Pontificiæ, ſeu Sacr. Congregationis Regularibus editæ, ſic ſemper debeant intelligi, ut matrem Regulam Ordinis intactam relinquant, niſi expreſsè ei derogetur,ideò attento, quòd Regulares tenentur perſolvere officium divinũ, ſecundùm quod eis præfinitur in ſua regula,nec etiam ad alias preces, aut ſuffragia poſſunt obligari, ſed ſatisfaciunt ſuo debito,ſi ſuas Horas recitant prout in ſua regula determinantur. Ita Caram. *in ſuis comment. in regul. S. Benedicti.* Unde in conſequentiam ait *nu.1458.* Monachum Benedictinum non peccare,qui non recitat Pater,Ave,& Credo in initio, & fine Horarum, quia de his non meminit S. Benedict.in ſua regula.Item nec eum,qui in Laudibus aut Veſperis omittit Commemorationes, ob eandem rationem *ibid.* Item nec eum, qui in Prima relinquit Pretioſa, tum ob eandem rationem, tum quia non eſt officium Chori,ſed Capituli,*ibid.num.1365.*Item nec eum, qui in officio ſemiduplici vel ſimplici omittit preces ad Primam,vel ad Completorium dici ſolitas,*ibidem.* Ac demùm nec eum, qui in fine Horarum relinquit Antiphonam B.Virginis Mariæ,*ibidem.* Vult enim Caram.ea ſola eſſe de ſubſtantia officii,& conſequenter obligare, quæ ſpecificantur in regula. 6

T 2 Verùm

Digitized by Google

8 Verùm nonnihil difficultatis ego pa-
tior in recipienda hac doctrina; quamvis
enim fundamenta Caram. ſint vera, nem-
pe regulam Ordinis ſemper manere inta-
ctam, & ad ſenſum illius exponendas eſ-
ſe quaſcunque alias diſpoſitiones. Et ea
tantùm in officio divino obligare (ſaltem
ſub mortali) quæ ſunt de ejus ſubſtantia,
non puto tamen ex his poſſe rationabili-
ter inferri concluſiones caramueliſticas.
9 Nam primum fundamentum, quòd Re-
gula debeat ſemper manere intacta, & ni-
hil in ea mutare liceat, intelligitur de illa
mutatione, per quam decoloraretur Or-
do. Et ſubſtantia Religionis vel alicujus
obſervantiæ in Regula præceptæ, muta-
retur, aliàs autem ſi aliquid additur in au-
gmentum, ad majorem decentiam, ad
cautelam, ad ſe conformandum univer-
ſali Eccleſiæ, ad ſatisfaciendum deſiderio
Summi Pont. &c. quod neq; ſupra, neq;
infra ipſam regulam ſit, ſed ſecundùm, ſi-
ne dubio obligabit, & non dicetur regu-
la per hoc violari. Et ita patet ex praxi o-
mnium Ordinum, in quibus identidem
fiunt variæ conſtitutiones variaque ſta-
tuta, ad quæ Religioſi obligantur, quod
tamen non poſſet eſſe, ſi fundamentũ Ca-
ramuelis ſub eo rigore reciperetur, ſub
quo illud proponit. Igitur, quia hæc quæ
Caramuel expungit ab obligatione offi-
cii, non ſunt ſupra, nec infra regulã S. Be-
nedicti, ſed ſecundùm ipſam, ad majorem
decentiam officii addita, ut Eccleſiæ Ro-
manæ, omnium Matri conformemur, &
ex voluntate Sanctiſſimi, ſine dubio ob-
ligabunt perinde ac alia.

10 Quantum verò ad aliud fundamentũ
de ſubſtantia officii divini, ſicut poteſt ei
aliquid addi, aut detrahi, pro voluntate
Papæ, ita poteſt fieri de ejus ſubſtantia
hoc quod prius non fuit. Et ſic quia in
nova editione Breviarii Monaſtici, hæc
addita ſunt, quæ Caram. expungit, ideò
hæc dicentur ſpectare ad ſubſtantiam of-
ficii, licèt fortè anteà non ſpectaverint.
Quin etiam cùm an. 1608. die 6. Decemb. 11
fuiſſet S. Congregationi propoſitum bre-
viarium novum Monaſticum approban-
dũ, juſſit ut ei adderetur commemoratio
Apoſtolorum, & ſub hac conditione il-
lud approbavit. Et ſic commemoratio-
nes factæ ſunt de corpore officii, idẽ autẽ
dico de aliis, quæ rejiciuntur à Caram.
Dico autem potiùs de corpore officii,
quàm de ſubſtantia, quia cùm non ſit niſi
quoddam aggregatum ex pſalmis, Anti-
phonis, Collectis, Capitulis, &c. video
quidem ex his omnibus reſultare unum
compoſitum per accidens; quòd verò
pſalmi potiùs quàm Antiphonæ, Capitu-
la, quàm Collectæ, &c. dicantur eſſe de
ſubſtantia hujus compoſiti, non video
fundamentum, ſed puto æqualiter omnia
obligare, & tunc committi peccatum, 12
cùm aliquid ex his omittitur, ſive interim
ſint pſalmi omiſſi, ſive Collectæ, ſive Cõ- 13
memorationes, & peccatum menſuran-
dum eſſe ad quantitatem partis omiſſæ.
Quia tamen Commentarius Caram. fuit 14
approbatus à Doctoribus, poterit hæc
approbatio promereri ſalvum condu-
ctum ejus opinionibus. Et ſecundùm has
intelligi privilegium de quo ſuprà. Aut
certè (quod ego conſulo) ſecundùm ex-
poſitionem traditam.

Eugen. IV. conceſſit Caſſin. Innoc. IV. 15
& VIII. Minorib. ut dum ſunt extra Mo-
naſterium, poſſint recitare Horas ex quo-
cunque Breviario alio, à proprio ſui Or-
dinis. Bullar. Caſſin. *conſtitut. 76.* & Cæſar.
v. itinerantes. Et v. officium.

Nota 1. circa privilegium Eugenii, 16
quòd in initio Congregationis Caſſ. ſeu
S. Juſtinæ, non habebantur Breviaria im-
preſſa, neque uniformia, ſed manuſcri-

pta

Digitized by Google

pta, & diverſa in pluribus monaſteriis, unde cùm contingebat aliquem monachum itinerare, & devenire ad aliquod monaſterium ſuæ Congreg. cogebatur plerumque mutare Breviarium, ut ſe conformaret fratribus, ad quos diverterat, & ſuper hoc ad tollendos ſcrupulos emanavit privilegium Eugenii. Nunc verò cùm habeatur Breviarium impreſſum, & uniforme in omnibus monaſteriis, ceſſare fortè debet privilegium.

17 Adverte 2. (*a*) quod Sacr. Rituum Congreg. Ann. 1616. die 24. Jan. cenſuit, ac declaravit omnes militantes ſub regula S. Benedicti poſſe, & debere uti Breviario monaſtico de mandato Pauli V. edito, non obſtante, quòd aliqui in præteritū

18 uſi ſint Romano, vel alio. Et idem Pontif. pro illo conceſſit easdē indulgentias, & gratias, quas pro Romano, & illo utētibus Pius V. anteà conceſſerat. Ubi rurſus. (*b*)

19 Adverte, quòd decretū poteſt comparari & referri, vel ad communitates ipſas monaſteriorum, vel ad perſonas particulares eorundem. Et quidem primo modo ego puto obligare, & in omnibus monaſteriis S. Benedicti recipiendum eſſe. Et ita ego colligo ex illa particula *debere*: Nā licèt interdùm non habeat vim præcepti, ſed oſtendat tantùm id, quod eſt honeſtatis, hoc tamen eſt ſpeciale, & frequentius, neceſſitatem, & obligationem indicat, ut notat Gloſſ. *in Clem. non attendentes de ſtat. mon.* Quod eſt indubitatum quando apponitur in aliqua diſpoſitione, jam per alia jura anteriora obligante ut hîc. Nam quòd monachi teneantur ſecundùm Breviarium monaſticum officia

21 ſua explere, evidenter ſtatuitur *in cap. de his & placuit, d 12.* Nec obſtat, quòd in prædicto decreto invenitur particula poſſe, quæ de ſe non habet vim præcepti. Nā ibi ponitur, non ad demonſtrandum uſum liberum prædicti Breviarii in noſtris monaſteriis, ſed ad denotandam facultatem relinquendi in iis Breviarium Rom. ſeu quodcunque aliud favore hujus novi monaſtici, cum derogatione Bullæ Pii V. quā prohibet, intermitti Breviarium Romanum in Eccleſiis, in quibus ſemel receptum fuit. Et hanc veritatem, & obligationem tenendi Breviarii monaſtici in noſtro Ordine, benè intellexit bonæ memoriæ Venerab. Margareta Arbouzia Abbatiſſa, & fundatrix monaſterii Vallis gratiæ apud Pariſios (*c*) cui cùm proponeretur aliquando Breviarium Romanum pro monaſtico inducendum in ſuum monaſterium, ſapienter admodum reſpondit: Abſit ut ego tantam plagam inferam Regulæ S. P. N. Benedicti, & ſimul uno actu tredecim ejus capita violem, nimirùm quia S. Benedict. in tot capitibus ejusdem ſuæ regulæ occupatur in diſponendo officio divino à nobis perſolvendo.

Quòd ſi ſecundò referamus decretum 22 ſuperius ad perſonas particulares (idem autem dicito de Bulla præfixa à Breviario Rom.) Garcias *in tract. de benef. p. 3. cap. 1. n. 179.* putavit, nec eas poſſe uti ſupramemorato privilegio ſeu Eugen. ſeu utriusque Innocentii, ſed illud tolli & abrogari per prædictam Bullam, quia in illa jubentur omnes obligari ad horas, eas recitare ex Breviario Rom. ſi non habent aliud proprium approbatum, ſublatis quibusvis privilegiis in contrarium. At- 23 tamen ego in contrariam mentem eo, & puto, locum eſſe adhuc privilegio. Illam verò revocationem, in qua ſe fundat Garcias, ego intelligo de privilegiis quæ per-

(a) Concil Aquisgr. in add. capitul Lud. Pii cap. 3. (b) Angel v. num. 12. Aſor. tom. 1. inſtit. lib. 10. cap. 21. Valent. d. 6. de orat. q. 2. p. 10. circa 3.

(c) Ferrag. in eius vita impreſſæ Pariſiis.

Digitized by Google

mittebant communitatibus, mutare vel variare Breviarium, non de iſto, quod reſpicit perſonas privatas, & pro aliquo caſu. Nec obſtat, quòd perſonæ privatæ teneantur ſe conformare ſuæ Eccleſiæ ſeu communitati in perſolvendis officiis divinis, juxta *cap. de his d. 12. & cap. inſtitutio d. 2. de conſ.* Nam hæc diſpoſitio intelligitur rationabiliter, quòd debeant ſe conformare communiter, & ordinariè ſalvo aliquo caſu conceſſo per privilegium, aut in quo contrarium ſuadet ratio; & ita tenent, & privilegium ſupramemoratum adhuc valere docent Rodriq *in ſum. to. 1. cap. 141.* Et Vega *1. p. cap. 128. caſu 25.* Quorum opinionem probabilem putat Petr. de Ledeſm. *in ſum par. 3. tract. 9. c. 4.* Quin etiam ſecluſo omni privilegio, ex honeſta cauſa, licitum, dicit Fum. *in armil. v. hora can. n. 7.* & Valent. *d. 6. de orat. qu. 2. par. 10.*

24 *circa 3.* Quibus adde, quòd in opinione Garciæ, is qui caret proprio ſuæ Religionis, vel Diœceſis Breviario, liber eſt ab Horis recitandis (etiamſi aliud ei offeratur,) quia ſecundùm hanc opinionem non poteſt ſatisfacere, niſi recitet ex proprio.

25 Eugen. IV. conceſſit Caſſin. ut in recitatione Horarum poſſint breviare Lectiones, B. quæ incipit: *Sacræ Religionis, 76.* in Bullar. Margar. Verba conſtitutionis ſic habent: *Non intendentes; propter hoc obviare, quin pro loco, pro tempore, pro aliqua ſubſiſtente cauſa, dictæ Congregationis perſonæ, lectiones breviare aut elongare, ſeu extra Conventum, quocunq; Breviario, non omiſſis officij ſubſtantialibus uti valeant.*

Nota, quòd Caramuel. *in com. ad Regul.*
26 *S. Benedicti* dicit ſecluſo omni privilegio, poſſe Abbates Ordinis (etiam in officio publico Chori) breviare Lectiones jure Regulæ in *cap.* 11. Unde ille *nu. 1372.* infert poſſe quemlibet privatim orantem breviare ſimiliter & decurtare lectiones, jure regulæ, ac ſecluſo privilegio, tum quia (inquit) Regula hoc permittit pro officio publico, ergo à fortiori pro privato, tum quia eadem regula relinquit hanc facultatem Abbati, qui autē privatim orat, eſt ſuus Abbas illo tempore, & quoad hoc Addit Caram *ibid.* eum qui ſimiliter privatim horas exolvit poſſe amandare Antiphonas ad granariū Papæ, quia (inquit) regula permittit parvæ communitati eas omittere, à fortiori ergo privatim recitanti. Verùm, ut in non paucis aliis, ſic & in his duobus punctis ego puto, Caramuelem non fuiſſe aſſecutum mentem S. Benedict. & ejus regulæ. Nam quod ad lectiones attinet, & earum breviationē S. Benedict. *1. in cap. 9.* ejusdem ſuæ Regulæ jubet, ut legat quis ex codice poſt modulatos ſex pſalmos, & ut legenti ſignum ad ceſſandum faciat Abbas, quando ſibi viſū fuerit. Deinde in *cap. 11.* dicit, aliquid eſſe breviandum ex lectionibus, quando contingit fratres tardiùs, quàm debeant, ſurgere, ſic tamen ut is per cujus culpam id accidit publicè ſatisfaciat. Quis autem dicat ex hoc utroque loco naſci cuique poteſtatem decurtandi lectiones; *diſtingue tempora, & concordabunt ſcripturæ*, ait Gregor. Idem autem dico de regula S. Bened. & diſtinguenda eſſe tempora, ad ejus mētem intelligendam. Nam ejus tempore, cùm lectiones non eſſent determinatæ, neceſſe erat, ut qui choro præſidebat, ſignum legenti ad ceſſandum faceret; ſed nunc cùm habeamus mandata Summi Pont. Breviariū ordinatum, & lectiones præfixas ac determinatas, nihil habemus ibi decurtandum, hoc maximè attento, quòd jam ex ſe ſunt ita breves & tam rationabiliter excerptæ ex libris orthodoxis ut qui aliquid ab eis demere voluerit, vix ſenſum aliquem habiturus ſit. Quòd verò ait

Digitized by Google

ait S.Benedict. aliquid breviandum eſſe de lectionibus, dum contingit fratres tardiùs ſurgere, id ita diſponit, quia ſuo tempore, laudes ſeparabantur à nocturno officio, & debebant perſolvi præcisè in aurora, & quia aliundè fiebant prolixæ lectiones ex variis codicibus, inter ſingulos Nocturnos, ideò ſapienter monuit, ut brevientur lectiones in caſu de quo loquimur, ad hoc nimirùm, ut nocturnum officium poſſit expleri ante auroram, & laudes in ipſa aurora incipi: nunc autem hæc diſpoſitio ceſſat. Tum quia neq; tam ſcrupulosè punctum auroræ obſervamus ad laudes cantãdas, quas immediatè matutinis conjungimus. Tum quia neq; tam prolixas lectiones facimus, ſed determinatas, & in quibus non poteſt teri tempus aliis officiis deputatum. Sicut igitur (ut patet) vana eſt illa licentia, quã Caramuel indifferenter ex regula adſtruit communitati ad breviandas lectiones in choro, ita & ea quam infert per modum concluſionis pro eo qui privatim orat, & qui debet ſibi tempus ad hoc oportunum, & ſufficiens eligere, quòd ſi lectiones amat breviare, non jure regulæ, ſed privilegio debet ſe defendere; ſi tamen nunc locus ei eſſe concedatur, quia quando datum fuit, legebantur adhuc ex codice lectiones, in Congreg. Caſſinenſi, ut tempore S.Benedict. vide dicta *num.3.* ſuperius.

27 Quod verò attinet ad Antiphonas, quas ſimiliter Caram. dicit, poſſe omitti ab eo qui privatim orat, & hoc authoritate regulæ, ego non ſcio, in qua parte ejuſdem regulæ hoc legerit, nam in *cap.17.* in quo ſolo poteſt ille ſe fundare, ſic dicitur: *Si major congregatio fuerit, cum Antiphonis; ſi verò minor, in directum pſallantur.* At quis non rideat Caramuelem hinc inferre licitum omittere Antiphonas in Matutino? Ibi loquitur S. Bened. de Horis minoribus: & aliud non vult, niſi ut ubi communitas eſt ſufficiens, cum notis; ubi minor, in directum pſallendo exolvantur, de matutino nihil tangit. Ergo ſi aliquid ex hoc loco inferre placet in favorem eorũ qui privatim ſuas Horas exolvunt, dicemus eos non teneri cantare cũ no[tis], ſed poſſe in directum orare, prout S.Bened. permittit exiguis communitatibus; quæ illatio erit ſatis ſuperflua, & ridicula, cùm nemo exigat cantum ab his qui privatim orant. Quòd autem mens S.Bened. ſit ea, quã ego allegavi, patet, quia in horis minoribus non dicuntur plures Antiph. ſed una tantùm, quæ ante pſalmos præintonatur, ad dandum tonum ſub quo pſalmi ſunt cantandi: ergo S.Bened. voluit ut in majori communitate illæ horæ abſolvantur cũ Antiphonis, voluit dicere ut abſolvantur cum cantu, & modulatione notarum; quando verò dixit, ut in minori cõmunitate eædem horæ expediantur in directum, non voluit ut minus quid diceretur, vel ut Antiphonæ omittantur, ſed ut ſine notis, & vocis modulatione recitentur, & hoc valde clarè innuit vox illa *in directum*, quâ utitur.

Leo X. dedit Minorib. facultatem recitandi anticipatè officia prolixiora diebus quibus ſunt otioſi, & reſervandi breviora pro his quibus prævident ſe occupandos concionibus vel confeſſionibus, & ut dum recitant extra chorum, non teneantur ſtatas Horas obſervare, Caſar. *v. feria*, & Rodriq. *tom.1.qq.reg.42.art.5.& to.1.Bull.in orac. ejuſdem Leon.* 28 29

Nota 1. quòd ſecluſo omni privilegio, non peccat ſaltem graviter, qui unum officium pro alio recitat; ſed licitum eſſe ex cauſa, ſic officia inter ſe mutare, ſecundùm Cardin. Archid. & Laudun. in *Clement. 1. de cel. Miſſ.* Sylv. *v. hora, qu.12.n.15.* Zerol. *eod.v.n.6.* Cajet. *eod.v.n.3.* Armill. *n. 7.* Leſſ. *lib.2. de juſt.c.37.dub.12.* Azor. *1.par. inſtit.lib.10.qu.2.c.10.* Cuch. *lib.5.inſtit. ma-* 30

jor.tit.7. Barth.de Medina, *in ſum.lib.1.c.14.* Veg. *in ſum.p.1,cap.128.caſu* 17. Et alios quorum opinionem probabilē affirmat Valent. *d.6.de orat.q.2.p.10. circa 3.* Nec ſe audere ei contradicere fatetur Sot. *lib.10. de juſt. qu.5 art.4.* Aſſentitur ex parte Rodriq. *in ſum.to.1.qu.144.* Ubi dicit, hunc peccare mortaliter, qui frequenter officium mutat, ſecùs ſi ſemel aut iterùm. Videtur hunc ſequutus Angel. *in ſum.v.hora n.14.* Ubi dicit, hunc eſſe reum peccati mortalis, qui officium conſuetum mutat ad libitum. Fundamentum verò hujus opinionis eſt, quia is ſatisfacit ſubſtantiæ præcepti recitandi horas, & primariæ intentioni Eccleſiæ, quæ eſt ut 7. horæ dicantur, quòd verò tali modo: de tali vel tali Sancto: de Sancto, vel de feria, eſt tantùm accidentarium, & inſufficiens ad conſtituendum peccatum mortale.

31 Contrarium tamen tenent alii, & eum ſuæ obligationi non ſatisfacere, qui nullo privilegio fretus, unum officium dicit pro alio: quia in Bulla præfixa Breviario, jubentur obligari ad horas, eas recitare ſecundùm ejusdem Breviarii formam, ergo non ſufficit recitare in ſubſtantia 7. horas, ſed forma eſt ſervanda, quæ pro ſingulis diebus eſt determinata. Facit,
32 quia Anno 1603. die 29. Novemb. S.Rituum Congreg. declaravit illicitum, relinquere officium diei, ſeu Breviarii pro officio voluntario, vel devotionis.

Facit item, quia hæc mutatio conceſſa eſt per privilegium, ergo ſignum eſt, de jure non eſſe licitam. Et ita tenent Garc. *in pra.ben.p.3.cap.1.nu.150.* Marchin. *de ſacr. Ord.tract.2.p.4.cap.12. diff.4.* Barboſ. *in collect.ad cap.Presbyter de cel.Miſſ. Et in tr. de off.par.cap.10,n.10.* Graph. *lib.2.deciſ.cap.51.* Suar. *to.2.de Rel.lib.4.cap.23.* Filliuc. *tr.23.cap.7.& 8.* Philiarc. *1.p.lib.1. cap.6.* Molph. *tract.5.cap.2.* Et alii quorum opinionem admittit Petr.de Led. *in ſumm.p.2.tract.9.cap.15.* ſi mutatio fieret innotabiliter brevius, Armill. *v.hora,n.7.* ſi ex negligentia. Utraque opinio propter Auctores à quibus defenditur, & rationes eorum, eſt probabilis, ſecurior tamen poſtrema.

At quid juris de illo, qui hanc opinio- 33
nem ſequitur, & inadvertenter aliud officium recitavit ab eo, quod eſt determinatum in Breviario, finitis verò horis advertit errorem? Tolet. *in ſum.lib.2.cap 13.* Marchin. Grac. & Suar. *ſupra cit.* per epicheiam illum excuſant à recitando novo officio: monent tamen, eum debere repetere ea, quæ ſunt propria officii omiſſi, putà Orationem, Hymnum, Lectiones, Reſponſoria, & Antiphonas.

Nota 2. circa ſupra relatum privilegi- 34
um, quod Portel. *v.hora n.7.* & Armill. *eod. v.n.13.* dicunt, non ſolùm privatos religioſos privatim poſſe unum officium recitare pro alio, juxta tenorem conceſſionis; ſed etiam in communitate & in choro, poſſe Prælatum diſpenſare ſemel aut iterùm, ad hoc ut cantetur aliud officium ab eo, quod notatur in calendario, & Breviario. Sed Auſon. *in ſum.v.Prælatus regul. 22.* (licèt dubitando) ait per diverſas Cardinalium declarationes, hanc poteſtatem eſſe ſublatam Prælatis Regularibus.

Verùm Caramuel aliquid plùs nobis 35
in noſtro Ordine S.Benedict. concedit in ſuis commentis *num.1229.* Ait enim *ibi* poſſe quemlibet Abbatem in ſuo monaſterio mutare officium determinatum in Breviario: quia (inquit) illa determinatio cum omnibus Rubricis Breviarii, facta eſt aut ab Abbatibus Ordinis, aut ab alio, de illorum voluntate, per quod non abdicaverunt à ſe poteſtatem illam mutandi officii, quæ jure Regulæ illis conceditur in *cap.18.* Addit

ibid.

Digitized by Google

ibid. ſe in praxi vidiſſe alicubi ita factum
34 circa Lectiones Matutini. Addit *ibidem* nec Papam poſſe hanc poteſtatem tollere noſtris Abbatibus, quia (inquit) fundatur in Regula, ſecundùm quam profeſſi ſumus, nos velle vivere, & cujus jus fixum ſtabileque ac invariabile manet, & manere debet. Unde ſi Papa prohiberet nobis, aliquid mutare in ordine Breviarii, & diſpoſitione officiorum divinorum, hæc prohibitio non reſpiceret, nos jam profeſſos, ſed in futurum profeſſuros. Ita Caram. cujus doctrinam expendens Haffen. *in ſuis diſquiſit, monaſt.* non minùs lepidè quàm acutè objicit, ſe mirari Caramuelem tam ſcrupuloſè inhærere textui Regulæ S. Bened. ut dicat nec Papam poſſe tollere Benedictinis poteſtatem mutandi officii divini, quia hoc eis conceditur in Regula: & tamen potuiſſe eis carnes concedere, licèt eis prohibeantur in eadem Regula.

35 Verùm enimverò audiamus, quid dicat S. Bened. in ſua Regula, & quomodo mentem ejus aſſecutus Caram. *c.18. Hoc præcipuè commonentes, ut ſi hæc diſtributio Pſalmorum diſplicuerit, ordinet, ſi meliùs judicaverit, &c.* S. Legislator diſtribuit in ſingulas horas pſalmos competētes. Et quia ſpiritu omnium Juſtorum plenus, prævidebat, futuros in ſuo Ordine Prælatos, diverſorum chariſmatum & geniorum, permittit, ut pſalmi pro officiis diſtribuātur aliter, quàm ipſe diſtribuerit: dico (quàm ipſe) at quia in editione Breviarii hæc diſtributio, & tota ipſius Breviarii ordinatio facta eſt authoritate Apoſtolica, & decretum eadem authoritate nobis impoſitum, de perſolvendis officiis ſub hac forma, quis dicat S. Bened. dediſſe nobis licentiam alterandi ordinata, & diſpoſita à Sede Apoſtolica, vel ſaltem ejus authoritate. Deinde etiamſi concederemus, adhuc licere alterare Breviariū, hoc intelligi debet pro ſemel, hoc nimirum modo, ut cui diſpoſitio illius non placet, *aliter ordinet*, (inquit) S. Legislator; ordinare autem eſt aliquid certum & fixū ſtatuere, unde ordinatio & ordinationes appellantur leges firmæ & fixæ. Quòd verò pro arbitrio nunc uno modo, nūc altero liceat officia diſponere, ut vult Caram. & hinc non convincitur, aliàs ridiculum eſſet, & ridicula facultas. Tertiò Caramuel prætendit ex hoc loco, & aliis ejuſdē Regulæ, non ſolùm licitum eſſe mutare & variare Breviarium, & Officium divinum: ſed etiam decurtare. At evidenter contrarium apparet ex ipſis verbis S. Bened. in prædicto c.18. ubi ſic ſubdit: *Dum omnimodis id attēdatur, ut omni hebdomada Pſalterium ex integro numero 150. Pſalmorum, pſallatur, & Dominico die ſemper à capite repetatur, &c.* Ergo licentia, quam hic dare S. Benedictus prætēditur (ſi quæ talis eſt) intelligi debet, non ad diminuendū Officium, ſed ad augendum. Et ita videmus, antiquos Fundatores Congregationum, quæ militant ſub Regula S. Benedicti pro ſuo fervore feciſſe, & prolixiſſima Officia inſtituiſſe, neminem minùs ſuis præſcripſiſſe, quàm in Regula præſcribatur. Et ſic nihil hîc evincit Caramuel.

Clemens VII. conceſſit Theatin. oc- 36
cupatis Confeſſionibus, ſtudiis Theologiæ vel Canonum, aut ſervitio infirmorum, ut pro Officio & omnibus Horis ſatisfaciant recitando certum Pſalmorum numerum, à Superiore illis præfigendum, non minùs ſeptem vel ſex, aut Orationem Dominicam ſepties, cum Symbolo Apoſtolorum bis. Roder. *to.1. quæſt 42. art 5.* Portel, *v, Hora can. nu* 18. Cappucin, *in annot. ad Cæſar. v. feria.* & Compend. privil. Ordin. S Hieron. *v. officium.*

Hoc privilegium non eſt neceſſarium, 37

niſi pro ſtudentibus, pro his verò qui ſerviunt infirmis, vel confeſſiones audiant, non puto fuiſſe conceſſum, niſi ad tollendos ſcrupulos. Nam ſic Eccleſia obligat ad Horas, ut tamen non intendat avertere ab operibus charitatis, & majoris perfectionis, aut ad quæ aliàs tenentur ex officio, vel juſtitia, & ſic qui non poteſt Horas recitare, niſi ſe ſubtrahendo ab his, debet illas relinquere, neque ad hoc indiget privilegio, ita cum communi Sylv. *v. hora, num. 15.* & Valent *d. 6. generali de juſt. qu. 2. part. 10. circa 7.* An verò poſſit hoc
38 privilegium ſuffragari ſtudentibus Philoſophiæ, videtur ſuadere identitas rationis juxta dicta ſect. 1. c. 2. v, verum. *arg. c. quia nonnullis, de magiſtr.* ubi docenti Grammatica n æqualiter providetur, atque docenti Theologiam, verùm hæc identitas non eſt adeò ſtricta, & abſoluta, quin aliqua diverſitas poſſit in ea notari; ideo ego contrariam opinionem teneo. per *cap. ſane, de privil.*

39 Eugen. IV. anno 1438. pro Congreg. Valliſolet. declaravit per Oraculum & conceſſit, ut Fratres profeſſi ad Chorum, ſed ſacris nondum initiati, non teneantur ad Horas Canonicas, ſed tantùm ad aliud aliquod penſum, à Prælatis eis imponendum. Bullar. Valliſol. *privil. 46.*

40 Eugen. IV. conceſſit Caſſin. Jul. II. Olivetanis. Leo X. Camaldul. ut fratres etiã profeſſi ad Chorum, ſed ſacris nondum [illegible]. Qui [illegible] officiis Monaſterii [illegible] qui aliis non ſunt adeò [illegible] ad Horas recitandas nõ [illegible] ad Officium Beatæ, ultra [illegible] videatur aliquid plus imponendũ [illegible] relinquitur. Bullar. [illegible] 62. Caſar. [illegible] *offic.* [illegible] *eodem in annotation.*

[illegible] hæc duo privilegia, quod [illegible] ſcrupulis videntur data, quàm ex neceſſitate, de quo vide ſection. ſeq. dubium proprium. At in opi- 42
nione contraria, quòd juniores profeſſi teneantur ad Horas; ſi Prælatus [illegible] eadem privilegia, & non vult cum [illegible] ſecundùm eorum tenorem diſpenſare [illegible] reſpondet, ejus occupationes non [illegible] tas, quin poſſit eis non obſtantibus, Horas recitare, quid juris? Reſpondeo [illegible] poſſe accipere ſuam diſpenſationem à ſuo Confeſſario, aut etiam à ſeipſo, & ſe conformare privilegio Clem. VII. pro Theatinis, de quo ſupr. *num. 6.* Quia hæc privilegia non ſunt conceſſa Prælatis, ſed ipſis junioribus, ſufficitque ipſos ſcire, ſe habere cauſam ad reducenda illa ad uſum, quàmvis Prælatus contrarium aſſerat.

Eugenius IV. conceſſit Ordini S. Hie- 43
ronymi pro infirmis, valetudinariis, & ſenibus, ut cenſeantur ſatisfeciſſe obligationi Horarum, dum dixerint eas Preces, quas ſeu Superior, ſeu Confeſſarius eorum loco ipſis taxaverit. Imò quòd ſatisfaciant eidem obligationi, audiendo Horas 44
quando ab aliis aut alio dicuntur. Caſar. *v. infirmit. fratrib.*

Quando verò contingit aliquem eſſe 45
dubium circa ſuam infirmitatem, & non poſſe judicare, an ſit ſufficiens ad Horas relinquendas. Leo X. conceſſit Minoribus, ut ſatisfaciant dicendo hymnum, Pſalmũ, Pater & Ave, aut aliquid ſimile, arbitrio Superioris, vel illius qui pro tempore præeſt Conventui. Rodr. *to. 1.* [illegible] *ejuſd. Leo. num* [illegible] Caſar. [illegible] & Cannarı. [illegible] *privil. Minimor.*

Item idem Leo iiſdem Minoribus con- 46
ceſſit. Eugen. IV. Congregat. Valliſol. Et Martin. V. Hieronymitanis, ut circa officium poſſit Superior diſpenſare cum his qui non poſſunt ex infirmitate illud portare commodè, & ſine tædio, & priuſquam convaluerint, illis aſſignare aliquot Pſal-

mos

nos orandos loco ipſius officii. Bullar. Valliſol. *privil.46.* Cæſar.*v.infirmi fratr.* Confelt.*in ſum. privil.*& Garc. *in tract.de beneſ.p.3.c.1.num:180*: ubi affirmat hoc adhuc valere, & nullibi inveniri revocatum.

47 Sixt. IV. conceſſit Minorib.ut ſi defectu Viſus, vel Auditus aliquid omiſerint in Officio divino, non teneantur illud repetere; ſed ſatisfaciant dicendo aliquẽ Pſalmum in fine Officii pro compenſatione.

48 Item iiſdem Minorib.conceſſere Alex. IV:& Innocent.VIII: ut in fine Officii recitando unum Pſalmum, Orationem Dominicam, vel Ave Maria, ſatisfaciant pro omnibus, quæ potuerint omiſiſſe, quacunque ex cauſa, modo non ex dolo, Cæſar.*v.officium ſecundo.*

49 Leo X. favore Minorum, declaravit eos ſatisfacere *c.dolentes de celebr. Miſſ.* de dicendo Officio *ſtudioſè & devotè*, etiamſi propter fatigationem, ſeu aliam ſimilem cauſam, illud recitent ſedendo, vel ambulando, vel etiam ſi non integrè verba proferant ob negligentiam, imperitiam, vel defectum linguæ, aut cum mentis diſtractione, ac ſenſuum evagatione, modò talia non faciant ex malitia DD. *infra citandi.*

50 Item idem Leo iiſdem Minorib. conceſſit, ut perſolventes Horas in Choro, non teneantur repetere malè prolata ab aliis, vel malè audita, propter diſtantiam, ſtrepitum factum, ſeu aliam cauſam; ſed cenſeantur ſatisfeciſſe præcepto Eccleſiæ, & ſuæ obligationi, qualitercunque audiendo illa, quæ ab aliis cantari & dici ſolent. Item ne unus fiat alteri oneroſus, ut

51 quæ ſecreto dici ſolent in Choro, poſſint ſolùm mentaliter dicere, aut legendo intra ſe ex libro, nihil proferendo vocaliter. Et ut is qui privatim officium ſolus recitat, poſſit eodem modo facere, cùm prolatio verborum ad hoc præcipuè ſit inſtituta, ut ab aliis intelligatur. Roder. *to.1. bull in orac.Leon num.11.& 12* Cæſar.*v.officium.*1.Cordub.*ibid.in annot.* Cannart.*in ſum.privil.Minimor.*Baldell. *in Theol.mor. to.2.lib.8. d.35.*

An autem pars ultima privilegii, de illa, qui privatim Horas recitat, ſit intelli- 52
genda de ipſo toto Officio, quod illi concedatur ſolùm mentaliter legere, vel de his tantùm, quæ ſolent ſub ſecreto dici: Tambur.*to.2 de jur. Abb.d.10. q.9.* vult ut de his ſolùm intelligatur. Cruz tamen *lib. 2.de ſtat, relig.cap.8. dub.2.* docet eſſe intelligendam de ipſo toto officio. Et facit ratio allegata à Pontifice, pro ejus conceſſione, nempe vocalem pronuntiationem in pſalmodia, fieri propter audientes. Nã ſicut in Choro non videtur neceſſaria pronuntiatio vocalis eorum, quæ ſecretò dicuntur: quia nemo eſt auditurus; ita nec eorum quæ aliquis ſolus, & privatim orat. Quin etiam aliqui apud Sà *v. hora*, § *.11.*univerſaliter affirmant hoc eſſe licitum, etiam ſecluſo privilegio, & Clericum excuſari, ſaltem à mortali, qui Horas legit ſolùm mentaliter. Et Navarr. *to.4.com.de orat.cap.19.* licèt agnoſcat illam conceſſionem Leonis X. eſſe privilegium, ait tamen poſſe diſputando ſuſtineri contrarium. Et de jure communi licitum eſſe, ſic ſolùm mentaliter Horas perſolvere. Quòd ſi quis obſtinatiùs inſtiterit, vocalem pronuntiationem eſſe de eſſentia Horarum, & Pſalmodiæ: tunc dicendum eſt, Papam diſpenſaſſe, in prædicta conceſſione, & in hoc conſiſtere vim privilegii, juxta dicta *ſect.1.cap.3.* §.*1.v.porro.*

CAPUT XIII.

Circa Indulgentias.

SUMMARIUM.

1 *Abbates poſſunt dare indulgentias in fine Miſſæ, quando celebrant Pontificaliter.*

2 *Omnes habentes juriſdictionem Epiſcopalem in aliquo loco, poſſunt in eo dare indulgentias, inſtar Epiſcoporum.*

3 *Fideles audientes Miſſam in Eccleſiis Regularium, lucrantur indulgentias.*

4 *Item & audientes in eiſdem divina officia.*

5 *Vel verbum Dei.*

6 *Regulares qui concionantur, poſſunt in fine dare indulgentias ſuis auditoribus.*

7 *Fideles viſitantes Eccleſias Regularium, quacunque hora & die lucrantur indulgentias. 8. & 11.*

9 *Item & certis diebus 10. & 11.*

12 *Indulgentiæ Eccleſiarum Minorum & ſeq.*

13 *Indulgentiæ Eccleſiarum Dominicanorum 19. & ſeq.*

23 *Oſculantes habitum alicujus Regularis, vel eligentes in eo ſepeliri, lucrantur indulgentias, & ſequent.*

26 *Eligentes ſepulturam in Eccleſiis Regularium, lucrantur indulg.*

28 *Servientes Regularibus Procuratores, & Medici eorum, lucrantur indulgent. 29. 30*

27 *Indulgentiæ confraternitatum, quæ ſunt erectæ in Eccleſiis Regularium.*

31 *Regulares habent diverſas indulgentias pro animabus purgatorii & ſeqq.*

35 *Indulgentiarum ſunt tria genera.*

36 *Regulares non poſſunt pro ſe lucrari indulgentias, niſi quas Paulus V. conceſſit.*

37 *Indulgentiæ quæ quæſtuationem ſonant, ſunt revocatæ.*

38 *Indulgentiæ communicantur inter Regulares, & 39.*

40 *Quomodo intelligenda Bulla Sixti IV. contraria.*

41 *Indulgentiæ diverſæ non poſſunt ſimul lucrari.*

Summæ indulgentiarum factæ à Caſar. rejiciuntur. ibid.

42 *Quando Feſtum habens indulgentiam transfertur, quid faciendum.*

44 *Simplex Sacerdos poteſt dare indulgent. in confeſſionali.*

45 *Reſpondetur ad jura contraria.*

URban. IV. anno 1264. die 12, Septembris Abbati Montis Virgin. dedit licentiam largiendi indulgentiam 40. dierum poſt Miſſarum ſolemnia Bullar. Caſſin. *conſtitut. 33.* & Quar. *in ſum. Bull.* Bonifac. IX. anno 11. ſui Pontificatus, octavo Idus Aprilis idem conceſſit Abbati ſancti Frigidiani Lucenſis, Congreg. Lateranenſis. Ac deinde Pius V. anno 1566. 16. Februarii generaliter idem conceſſit omnibus Abbatibus ejuſdem Congregationis Lateranenſ. Quòd per viam communicationis ad omnes Abbates aliarum Congregationum derivat Tambur. *tom. 2. de jur. Abb. d. 2. quæſt. 2.* Quia verò de jure cõmuni hoc conceditur Epiſcopis. *c. cũ ex eo. de pœnit. & fin. eod. in 6.* Ideo omnes habentes juriſdictionem Epiſcopalem, ad eam poſſunt in loco, in quo talem juriſdictionem habent, & reſpectu eorum, qui eos illam exercent, ut Archidiaconus Cluniacenſis. Imò & Prælati quorumvis Regularium, quoad ſuos. 1

Sixtus IV. conceſſit indulgentiam 100 dierum, audientibus Miſſam qualibet feria V. in aliqua Eccleſia Carmelit. Diſcalceat. Roder. *Bull. 26. ejuſd. Sixti.* Alex. verò IV. idem conceſſit eam audientibus quavis die in Eccleſiis Minorum. Caſar. *v. indul. quoad ſacul. 3. & 5.* 2

Alex,

4 Alex. IV. conceſſit 100. dies indulgent. omnibus aſſiſtentibus alicui horæ Canonicæ in Eccleſiis Minorum, Caſarub. *ſupra immediatè citat.*

5 Gregorius IX. conceſſit Minoribus, ut dum concionantur, poſſint ſuis auditoribus largiri indulgentiam 15. annorum. Clemens verò IV. ut dum in propriis Eccleſiis habent concionem, largiantur ſuis auditoribus indulgentiam 80. dierum. In aliis 180. Caſarub. *v. indulg. quoad ſecul. 5.* Addit Aulon. *in ſum.* Dian. *v. Regul. privil. num. 2.* poſſe Regulares extra ſuos Conventus concionantes, dare ſuis auditoribus indulgentiam 18. annorum 221. dierum. In propriis verò Eccleſiis feria 2. 4. & 6. annorum 156. dierum 24. ſed *ibi* non nominat, à quo Pontifice, vel cui Ordini in particulari ſit conceſſum.

6 Audientibus item concionem in Eccleſis Minorum tempore Quadrageſimæ Nicol. III. Alexand. & Innocent. IV. Ac Bened. XI. conceſſere indulgent, 1227. annorum 777. dierum. Caſarub. *v. indulg. quoad ſæcul. 2.* Pro aliis verò temporibus & diebus, Alexand. IV. conceſſit indulg. 100. dierum. Idem *ibid. 3. & 5.* Ex Sixt. V. idem conceſſit audientibus in Eccleſiis Carmelit. Diſcalceat. ex Roder. *Bulla 26. ejuſdem Sixti.* Item & Alexand. III. & V. Urban. 5. Bonifac. VIII. Gregor. IX. & Bened. IX. audientibus in Eccleſiis Dominicanorum, ſic communiter Caſarub. *loco immediatè citato.*

7 Alexand. & Innocent, IV. conceſſit indulgent. 40. dierum, Clemens IV. 80. Nicol. IV. unius anni & 40. dierum, viſitantibus quavis hora diei, aliquam Eccleſiam Minorum. Caſarub. *v. indulg. quoad ſæcul. tertio.*

Clemens VII. viſitantibus duo, vel tria Altaria, quacunque die in Eccleſiis Carmelit. Et manus adjutrices eis porrigentibus conceſſit omnes indulgentias, remiſſiones, & liberationes animarum de purgatorio, quas poſſent lucrari viſitando Eccleſias in diebus ſtationum, intra urbem, vel extra. Verùm quia privilegia pro porrigentibus manus adjutrices ſunt revocata, Gregorius XIII. declaravit, ac iſtud de novo conceſſit ſub hac forma, ut 8
pro lucranda prædicta gratia, dicantur 7. Pater & Ave; vel ante S. Euchariſtiæ Sacramentum, terra oſculetur, & oretur pro extirpatione hæreſum, Eccleſiæ exaltatione, & Principum fidelium unione: vel dicantur Veſperæ defunctorum, vel accipiatur habitus ſeu ſcapulare B. V. de Carmelo. Compend. privileg. Carmelit. Cōp. privil. Eremit. S. Aug. Et Capucc. *in annot. ad* Caſar. *v. indulg. quoad ſæcul. 4.*

Benedictus X. conceſſit indulgent. 40. 9
annorum, & Quadragenarum, cum relaxatione ſeptimæ partis peccatorum, viſitantibus Eccleſias Carmelit, quavis die Sabbati vel Dominica; Nicol. verò V. eandem indulgentiam duplicavit pro die Sabbathi. *v. indulg. quoad ſæcul. 3.*

Honor. III. conceſſit indulg. 40. An- 10
norum, & Quadragenarum, viſitantibus Eccleſias Minorum, feria 4. Paraſceves, in Quadrageſima. Caſar. *v. indulgent. quoad ſæcul. 1.* Eaſdem verò Eccleſias viſitantibus quavis die Quadrageſimæ, Nicol. III. Alex. & Innoc, IV. & Bened. XI, conceſſerunt indulgentiam 1221. Annorum, 576. dierum. Idem Caſar. *ibid.* ubi allegatis aliis Pontificum gratiis, ait viſitantes prædictas Minorum Eccleſias, in prædictis Quadrageſimæ diebus, lucrari indulgent. 3857. Annorum 207. dierum. In libro tamen, qui inſcribitur, monimenta Ordinum, referuntur indulgentiæ magis 11
moderatæ, atque ideò fortè magis certæ, Nempe quòd viſitantes prædictas Minorum Eccleſias, quovis anni die, lucrantur

y Google

indulgentiam unius anni dierum 244. In Quadrageſima verò, Annorum 4. & dierum 263

12 Gregorius IX. conceſſit indulgentias 200. Annorum, & totidem Quadragen. viſitantibus Eccleſias Minorum, in Feſtis Domini, Caſar. *v. indulg. quoad ſæcul. 1.*

13 Pro Feſtis B.V.Mariæ. Idem eandem indulg. conceſſi; Nicol. verò IV. conceſſit viſitantibus Eccleſias Dominicanorum, in Feſto Nativit. Purific. & Aſſumpt. ejuſdem B.V. Mariæ, 30 Annos, & 180 dies. Et rurſus alii Pontifices pro iiſdem Feſtis B. Virg. & iiſdem Eccleſiis Dominican. conceſſère alias Indulgentias, quæ ſimul omnes faciunt ſummam 69 Annorum 210 dierum, Caſar. ibidem.

14 Pro Feſtis Angelorum Nicol. IV. conceſſit indulgent. plenariam in Eccleſiis Minorum ibid.

Pro Feſtis S. Joannis Baptiſtæ, Gregor.
15 IX. conceſſit 100 Annos, & Quadragen. in iiſdem Eccleſiis Minorum, ibid.

16 Pro Feſtis Apoſtolorum Clemens IV. conceſſit annos 47 in iiſdem Eccleſiis Minorum, ibid.

Pro Feſtis Sanctorum, quibus eædem Eccleſiæ Minorum ſunt dicatæ, aut quorum Reliquiæ in illis ſervantur. Nicol, IV. conceſſit indulg. plen. ibid.

17 Pro Feſtis 6. Præcipuorum Ordinis Minorum, Sixt. V. conceſſit indulg. plen. ibid. & Roder. *to 2. qq. reg. 87 art. 5*

Pro Feſto S. Eliſabeth. Gregorius IX.
18 conceſſit 100 annos in iiſdem Minorum Eccleſiis, Caſar. ibid.

19 Pro Feſto S. Petri Martyris, S. Vincentii Ferrerii, & S. Catharinæ Senenſ. Sixt. IV. conceſſit in Eccleſiis Dominicanorum indulg. 50 annorum, & Quadragen. Ac deinde alii Pontifices alias indulgentias largiti ſunt, quæ ſimul ſummam componunt annorum 206. & dierũ 320. ibid:

Pro Feſto S. Thomæ Aquinat. Urban. 20
conceſſit 100 annos 220 dies, ac deinde alii Pontifices addentes, crevit indulgentia ad ſummam ann. 189 dierum 215. ib.

Pro Feſto omnium Sanctorum, Greg. 21
IX. conceſſit 110 annos & Quadragen. viſitantibus Eccleſias Minorum, ibid.

Pro Feſto Dedicationis Eccleſiæ, & to-
ta Octava, Clem IV. conceſſit 100 dies in 22
Eccleſiis Minorum. Nicol. verò IV. pro eodem Feſto conceſſit 30 annos ac dies 180 in Eccleſiis Dominicanorum. Ac rurſus alii Pontifices iiſdem Dominican. pro eodem Feſto alias indulgentias largiti ſunt, quæ ſimul junctæ, reddunt ſummam annorum 169 dierum 350 ſed ſunt pro ſolo ipſo die Dedicationis, non pro octava. Caſar. *cit.*

Joan. XXIII. conceſſit indulgentiam 23
5 annorum, & Quadragen de injunctis pœnitentiis oſculanti habitum Dominicanorum. Caſar. *v indulg. quoad ſæcul 6*

Urban. V. Clem. & Nicol. IV. remiſere 24
tertiam partem peccatorum morienti & ſepulto in habitu Minorum. Leo verò X. 25
conceſſit eidem indulg. plenariam, & declaravit ſufficere, ſi moriturus habeat ſupra ſe dictum habitum, quamvis non indutum. Roder. *to. 1. Bull. in orac. ejuſd. Leo.*

Martin. IV. conceſſit indulg. 40 anno- 26
rum eligentibus ſepulturam in Eccleſiis, ſeu cemeteriis Minorum. Caſ. rub. *v. indulg. quoad ſæcul 4*

Urban. V. conceſſit indulg. 100 die- 27
rum omnibus confraternitatibus, erectis in Eccleſiis eorundem Minorum, ibid. 5.

Sixt. IV. conceſſit Minoribus iis qui 28
ſunt in ipſorum ſervitio, conſequantur indulgent. plenariam in morte, & ſemel in vita, de reſervatis, Caſar. *v. familiares num. 6.* Portel. *v. famuli num. 1.* & Roder. *tomo 1. Bull. in orac. ejuſd. Sixti.* [illegible] ta autem ego ſic intelligo, quod [illegible]

ab

ab illis abſolvi præter indulgentiam.

29 Martin. IV. conceſſit Minoribus, ut Procuratores, ſeu Advocati, qui laborant pro defenſione Ordinis, aut ejus conventuum, habeant ſingulis annis indulgent. 100. annorum. Caſar. *v. indulgent. quoad ſacul. 4.*

30 Innocent. VIII. conceſſit eorundem Minor. procuratoribus, ſubſtitutis ipſorum, uxoribus, liberis, parentibus, fratribus, & ſororibus, omnes indulgentias, quas ipſi Minores poſſunt lucrari, dicendo in ipſorum Eccleſiis 5. Pater & Ave pro felici ſtatu Eccleſiæ, gratiam verò Innocentii extendit Alexand. VI. ad Medicos eorundem Minor. Roder. *tom. 1. Bull. in orac.* Innocent. VIII. & Caſar. *v. indulg. quoad ſacul. 4. & 8.*

31 Leo X, conceſſit Caſſinenſ. ut dicendo tres Miſſas in Altari à Superiore ipſis deſignando, pro anima alicujus conſanguinei uſque ad tertium gradum, ea liberetur de purgatorio. Compend. privileg. Ordin. S. Hieronymi, & Congregat. ſancti Salvat. & habetur in Regula S. Benedicti impreſſa conſtit. Caſſin.

32 Calixtus III. conceſſit indulgentiam plenariam Minoribus pro cujusque utroque parente, in purgatorio exiſtente. Roder. *in orac. ejuſdem* Calix. & Caſar. *v. indulg. quoad ſacul. 8.*

33 Clemens VIII. conceſſit Minoribus Provinciæ S. Gabrielis in Hiſpania poteſtatem liberandi à purgatorio ſuum parentem cujusque utrumque, aut etiam fratrem profeſſum ejuſdem Provinciæ, dicendo pro ipſo Miſſam in loco, in quo defunctus eſt. Roder. *to. 2, Bull. 8. ejuſdem Clem.*

34 Clemens VII. conceſſit Minimis, ut Generalis, Provinciales, Correctores, & unus cujuslibet ipſorum ſocius, ſecundùm Profeſſionem antiquior. Ac omnes Patres Conventus SS. Trinitatis, de urbe, celebrando Miſſam defunctorum, Feria 2. & 4. cujuslibet hebdomadæ per totum annum lucrentur pro iiſdem defunctis, easdem indulgentias, quas poſſent lucrari, ſi illis diebus Miſſas ſuas dicerent, in Eccleſia S. Sebaſtiani, S. Laurentii, S. Gregorii, S. Potentianæ, Scalæ cœli, aut quavis alia, quomodocunque privilegiata, intra vel extra urbem. Et ut ejuſmodi Miſſæ in particulari ſuffragentur animabus illis, quibus prædicti Patres applicandas duxerint. Roder. *to. 2. Bull. 8. ejusdem Clem.* & Capuccin. *in annot. ad* Caſar. *v. indulg. quoad fratr.*

Porrò in hac materia indulgentiarum, & quantùm attinet ad noſtrum inſtitutum. Nota *primò*, tria illorum eſſe genera. Aliquæ enim fuerunt directè, & immediatè conceſſæ Regularibus, & pro ſeipſis. Aliquæ verò fuerunt quidem ipſis itē conceſſæ; ſed aliis applicandæ. Ac demum aliquæ fuerunt conceſſæ perſonis alterius conditionis, & ab iiſdem lucrandæ, quāvis non ſint illis conceſſæ, niſi favore, & intuitu ipſorum Regularium. Igitur, quātùm ad eas, quæ ſunt primi generis, Paul. V. Anno 1606. ſui Pontificatus primo auditis 1. Regularibus, eas omnes revocavit, & novas conceſſit digeſtas in ſingulos menſes, pro certis diebus, & Feſtis, in illis occurrentibus. Et hæ jam ſolæ valent; quas quia uſus ex ſe ſatis notas reddidit, referre ſuperſedeo. 35 36

Quantùm verò ad alias 2. aut 3. generis, venit diſtinguendum. Nam illæ, quæ quæſtuandi facultatem includunt, per manus adjutrices exigunt, fuerunt etiam abrogatæ à Pio V. Anno 1567. ſui Pontificatus 6. Quod eſt cauſa ut nullam illarum hîc referre voluerim, ſed ſolùm alias quas adhuc valere, communiter aſſerunt Doctores, ut Portel. *v. indulgentia num. 13.* 37

Auſon.

Auſon. *in ſum. v. Regul. privil.* Læſana *tom. 1. qq. Reg. cap. 3. num. 19.* Ubi allegato ad hoc Peyrinio, ait ita declaratum à S. Cardin. Congregat. Nempe anno 1615. die 21. Auguſt. ut teſtatur Gavant. *in enchir. Epiſc. v. indulgentia.*

38 Nota *Secundo*, aliquos ſcripſiſſe, Sixt. IV. per quamdam Bullam, quæ incipit: *Solet Sedes Apoſtolica*, declaraſſe, non communicari indulgentias inter Regulares, aut eorum Eccleſias, etiamſi illi habeant communicationem privilegiorum inter ſe. Verùm Caſarub. qui aliàs ſatis ſtudioſè exquiſivit privilegia Regularium, & eorundem revocationes, affirmat *in v. indulgent. quoad ſecul. 3.* ſe illam Bullam, quàmvis diligenter conquiſitam, nullibi reperire potuiſſe: unde fortè aut ſuppoſi-
39 titia eſt, aut non publicata. Imò etiam illâ ſuppoſitâ, non deſinent tamen Regulares inter ſe communicare in indulgentiis. Tum quia illa non eſt niſi declarativa, qui autem declarat nihil diſponit, & ut nihil dat, ſic nihil aufert; & ſic non eſt ſufficiens ad impediendam prædictam communicationem. Tum quia licèt diceretur ſufficiens, Leo tamen X. qui eſt Sixto poſterior, eam innovavit, & de novo conceſſit recentiori conſtitutione, in qua decernit omnimodam eſſe & fore communicationem gratiarum, indulgentiarum, exemptionum, *&c.* inter Ordines mendicantes reſpectivè, uti notavi ubi de communicat. Et ſic illa Bulla Sixti IV. nihil officit. Quòd ſi obſtinatiùs aliquis extare affirmet & valere: exponenda
40 erit de indulgentiis conceſſis pro aliquo caſu, aut beato, vel ratione, quæ non militat in aliis Ordinibus, ab eo cui conceſſæ ſunt. Nam v. g. indulgentiæ conceſſæ Eccleſiis Dominican. pro Feſto S. Thomæ, non communicantur Minoribus, ſicut conceſſæ Eccleſiis eorundem Minor. v. g. pro Feſto S. Eliſabeth, non communicantur Dominicanis, & ſic de cæteris ſimilibus. At ſecus eſt de aliis, de quibus intelligenda eſt conſtitutio Leonis X.

Nota *Tertiò*, quòd licèt diverſi Ponti- 41
fices conceſſerint alicui Ordini diverſas ſinguli indulgentias pro eodem Feſto: adhuc tamen ego puto, poſſe aliquem ſimul omnes lucrari: ſed tantùm alterutram, quam ille ſibi lucrandam propoſuerit, vel quam Deus æquus omnium æſtimator, illi conceſſerit, quidquid in contrarium videatur ſentire Caſar. qui ejuſmodi omnes indulgentias in ſummas redigit, & ſub illis lucrandas proponit. Moveor *primò*, quia cùm ſingulæ indulgentiæ ſint diverſæ, non video, quo jure queant à nobis conjungi, & in tales ſummas redigi, ſub quibus ſimul omnes acquirantur, cùm à nullo Pontifice ſint ſic conceſſæ, & ejuſmodi ſummæ ſub hac collectione ſint ſimpliciter falſæ, Nec facit, quòd Nicol. IV. & Clemens VII. confirmaverunt indulgentias ſuorum prædeceſſorum, quia illa confirmatio debet intelligi, non de ſummis quas proponit Caſar. ſed de ipſis indulgentiis, prout erant ſuorum prædeceſſorum, & ab illis conceſſæ. Et ſic quia fuerunt conceſſæ diſtinctè, & independenter una ab alia, etiam & tales ſunt confirmatæ, & cùm tales ideo remaneant, non poſſunt ſub unica ſimul omnes lucrari. Moveor ſecundò, quia ſi ſic unirentur, & dicerentur lucrabiles, merito viderentur propter exceſſum talium ſummarum, indiſcretæ, & conſequenter rejiciendæ, per 2
clem. Religioſi de privileg. Ut qui in quibuſdam indulgentiis magnis ſibi complacent, attendere debeant ne dum nimis amplas volunt, nullas habeant.

Nota *Quartò*, quòd de jure communi, 42
quando transfertur feſtum, non transfertur indulgentia, pro illo conceſſa,

ſed

ſed lucranda eſt illo ipſo die, quo Feſtum incidit, ut docet Aſor. *tomo* 2. *inſtit. libro* 1. *cap. ult. q.* 8. & Portel. *v. feſti dies, num.* 1. *in addit.* Ac jure ſpeciali favore Dominican. Leo X. conceſſit ut transferatur, teſte Caſar. *v. interdictum ſecundò, num.* 9. Et ſic arbitrarium nunc eſt utrovis die illam proponere, vel lucrari.

43 Nota *Quintò*, quòd Gloſſ. *can. ſi is qui* 23. *q.* 4. *& can. menſuram d.* 1. *de pœnit.* Innocent. & Bernard. *c. quod autem, de pœnit. & rem.* Panormit. *c. ſicut dignum de homicid.* Cardin. *Clem. Religioſi, de privil.* Angel. *v. indulgentia, num.* 5. Roſell. Alvar. Caſar. & alii docent, ſimplicem Sacerdotem poſſe in foro pœnitentiali dare indulgentias omnibus, quos poteſt abſolvere, eaſque aut dierum, aut annorum, ſecundùm Innocent. & Archid. *c. indulgentiæ de pœnit. in* 6. Quam doctrinam licèt Sylv. *v. indulgentia, num.* 12. appellet incredibilem, authoritas tamen tot & tantorum Doctorum, à quibus aſſeritur, mihi admodum probabilem reddit, & credibilem. Niſi quis dicat contrariâ conſuetudine derogatum, quod vix puto aut factum, aut ſciri: quis enim conſcius eſt eorum, quæ dicuntur & fiunt in confeſſio-
44 nali? Quantùm verò ad jura, quæ Papæ & Epiſcopis attribuunt facultatem largiendi indulgentias, privativè ad ſimplices Sacerdotes.

Reſpondeo cum Archid. & Angel. citatis, ea intelligi de indulgentiis publicis & generalibus, non de his, quæ pœnitentibus in individuo in foro pœnitentiali poſſe concedi affirmo *arg. c. quem pœnit. d.* 1. *de pœnit. & c. Deus qui, de pœnit. & remiſſ.* ſalvo meliori & Eccleſiæ judicio.

CAPUT IV.

Circa interdicti, & aliarum Cenſurarum obſervationem.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt Divina celebrare in locis interdictis, &* 2.
3 *Et nullam cenſuram inde contrahunt.*
4 *Etſi contrahunt, poſſunt ab ea abſolvi à ſuis confeſſariis, &* 5.
6 *Eccleſia, & loca Regularium non poſſunt interdici, &* 7.
8 *Famuli Regularium, aut eorum agentes, non poſſunt ligari cenſuris locorum.*
9 *Regulares poſſunt tempore interdicti omnia Divina percipere, & ſolemniter ſepeliri* 10.
11 *Item & eorum famuli, &* 15.
12 *Tempore interdicti Regulares poſſunt Divina celebrare ſolemniter in monaſteriis remotis à civitatibus.*
13 *Imò & in his quæ ſunt intra, &* 14.
15 *Tempore interdicti Regulares poſſunt admittere ad Divina certas perſonas. Et certum earum numerum,* 17. *& ſeq.*
19 *Quando in Eccleſiis Regularium ſuſpenditur interdictum, poſſunt in eis admittere Sacerdotes exteros ad celebrandum.*
20 *Et per idem tempus fidelibus Divina miniſtrare.*
21 *Interdictum ſuſpenditur in diverſis diebus in Congreg. Valliſolet.*
22 *Item & Ordine Minorum.*
23 *Et Dominicanorum.*

Alexander IV. per Bullam, quæ incipit: *Eis qui ſanandis,* & Leo X. per oraculum conceſſit Minoribus, ut cùm perveniunt ad loca ſuppoſita interdicto, poſſunt in eis Divina celebrare: modò ſubmiſsâ voce, januis clauſis, non pulſatis campanis, & excluſis excommunicatis. Roder. *to.* 2. *Bull. in orat. ejuſd. Leon.* Et Ca- 1

ſar.v.*interdictum* 1 :ubi dicit idem iiſdem conceſſum à Clem.IV.

2 Alexand.VI.conceſſit Monachis Montis Serrati Congreg. Valliſol. ut cùm perveniunt ad loca ſuppoſita interdicto, aut in quibus ceſſatur à divinis, poſſint ipſi divina celebrare, aut celebrari facere, in ſua præſentia, & ſuorum familiarium, vel ſervitorum, modò januis clauſis, excluſ. excomm. & non pulſ.camp. B.quæ incipit : *Sanè memoria.*

3 Ex hoc autem utroque privilegio patet, nullam pœnam, nullamve cenſuram incurrere Regulares, qui in locis interdictis celebrant. 4 Quòd ſi quis plus æquo ſcrupuloſus, aut horum privilegiorum ignarus, contrarium putaverit, extat aliud privilegium Eugen. IV. pro Hieronymitanis, quo conceditur ut poſſint abſolvi à ſuis Confeſſariis, quoties aliquam cenſuram, vel irregularitatem contrahunt 5 celebrando divina indebitè. Et aliud Nicol. V. pro Trinitat. quo conceditur, ut poſſint ſemel abſolvi ab irregularitate contracta celebrando Divina in excommunicatione, interdicto, vel alia cenſura, de quibus ubi de confeſſ. Et hoc idem conceſſum Caſſin. pro toties quoties, habemus in fine Regulæ S.Bened. impreſſæ cum conſtitutionibus.

6 Eugen.IV.duplici conſtitutione, quæ incipit: *Etſi ex debito*, pro Caſſinenſ. ſancivit, non poſſe eos, eorumque Monaſteria, aut loca, ob quamcunque cauſam ſupponi interdicto, vel ulli cenſuræ Eccleſiaſticæ ab Ordinariis, Legatis Apoſtolicis, aut quibuſvis aliis judicibus : niſi ex ſpeciali licentia Sedis Apoſtolicæ, cum ſpeciali expreſſione Congregationis, & earundem conſtit. derogatione Bull. Caſſ. *conſt.* 58 & 59.

7 Leo X.conceſſit Minoribus, ut ad nullius inſtantiam (etiam Cardinalium) poſſint eorum Eccleſiæ interdici; niſi ſimul interdicatur tota civitas, ſeu oppidum, in quo ſitæ ſint; ſin autem, non teneantur ſervare talem cenſuram, nec irregularitatem aliamve pœnam ob eam non ſervatam incurrant; niſi illi ei cauſam dederint, vel perſona, quæ ferri poſtulat, vel competenter fratribus providere de neceſſariis ad victum. Caſar. *v.interdictum* 1.

Alex.VI.conceſſit Dominican. ut eorum famuli ſeu Procuratores non teneantur interdictis ſeu cenſuris promulgatis in terras, ſeu perſonas, in, aut cum quibus habitant. Cantarr. *in ſum. privil Minimorum. Poſſar.* 8

Jul.II.per Bullam, quæ incipit : *Exponi* 9 *nobis*, conceſſit Minoribus, ut tempore interdicti ab Ordinario lati, poſſint ſepeliri in ſuis Eccleſiis cum cæremoniis ſolitis, pulſu campanarum, Miſſa, officiis, &c. perinde ac ſi non eſſet interdictum, pro quo vide *c.ut privilegia.de privil.*

Nicol.IV.conceſſit iiſdem Minoribus, 10 ut tempore interdicti, etiam in quo Baptiſmus tantùm parvulis, & cōfeſſio morituris conceditur, cum clauſula (non obſtantibus privilegiis) poſſint ipſi confiteri, communicare, unctionem recipere, Miſſam, & officia Divina celebrare in ſuis excom. jan.clauſ. & camp. non pulſat. B. quæ incipit: *Meritis veſtræ Religionis.*

Eugen.IV.conceſſit Caſſinenſibus, ut in o- 11 mnibus locis, in quibus reſident, poſſint tempore generalis interdicti officia Divina celebrare, & omnia Sacramenta recipere vel ſuis domeſticis miniſtrare. Bull. Caſſ. *conſt.* 63. & 64. Ubi adverte, quod debent excludi excommunicati, & campanæ non pulſari. Unde ſola pars ultima concesſionis habet vim privilegii; quoad priorem verò, de jure communi permittitur, imò & præcipitur, *in c. alma mater, in fin. de ſen. ex. in* 6.

Urban.

Urbanus IV.conceſſit Ciſterc.ut tempore generalis interdicti poſſint in monaſteriis remotis ab habitatione ſecularium celebrare officia Divina altâ voce,pulſatis campanis,& januis apertis, ſolis excommunicatis,aut interdictis exclutis. B. quæ incipit: *Devotionis argumentum.*

13 Jul.II. conceſſit Auguſtin. ut quæ ſuo Ordini conceſſa ſunt tempore generalis interdicti , ipſis omnia liceant tempore ſpecialis Caſar. *v.interdictum.*

14 Leo X.motu proprio,& ex certa ſcientia conceſſit Minimis, ut tempore interdicti ordinariâ authoritate lati poſſint in ſuis Eccleſiis celebrare Divina,apertis januis,B.quæ incipit: *Quàmvis in privilegiis*, de qua Caſar.*v.interdictum* 1,n.22. Et refertur ad longum à Magar. *in Bullar.Caſſin.conſt.*350. Ubi adverte, quòd Caſar. vocat hoc privilegium ſubreptitium , atque ideò nullum aut ſaltem tollendum, propter inconvenientia , quæ ex illius uſu poſſent ſequi. Verùm clauſula motûs proprii & certæ ſcientiæ purgat vitium ſubreptionis(ut ſuo loco dixi)de incommodis autem,quæ ex illius uſu metuit Caſar. *Reſp.* quòd ſi Pontifex privilegii largitor, & Caſarubio oculatior , ea non timuit, nec nos timere debemus.

Et juſtitia hujus privilegii fundatur in exemptione. Nam locus exemptus,& extra Diœceſim æquiparantur : (ut dixi in ſuperioribus) atqui cenſura lata ab Epiſcopo non extenditur extra ejus Diœceſim.Ergo nec ad locum ab ea exemptum. Unde ſicut non peccat qui non ſervat cenſuram extra Diœceſim, ſic neque qui non ſervat in loco exempto. Pro quo ultra facit,quòd pœnę ſint ſemper minuendæ, & reſtringendæ juxta regulam odiorum , juxta quam conſequenter dicendum , quòd lato interdicto ſufficienter punitus dicetur populus, ſi ſervetur in locis ſubditis,quàmvis non in exemptis. 15

Innocent.VI.conceſſit Auguſt.ut tempore interdicti poſſint admittere ad Divina ſuos familiares , procuratores, negotiorum geſtores. Quod idem Carmelit. conceſſit Sixtus IV.Minoribus idem Sixt. Alex.IV.& Clem.VI.Dominicanis idem Sixt. & Joan. XXIII. Congreg.Valliſol. Eugen. IV. Minimis Jul.II. Societ. Jeſu Paul.III. Et iidem Eugen. Jul. Paul. addentes privilegio conceſsêre,ut dicti procuratores poſſint ſub ſecreto Eccleſiaſticâ ſepulturâ donari ab his, quorum res tractant,& pro quibus laborant.Caſar.*cit.*

Urban. IV. conceſſit Carthuſian. ut 16
ſuos ſervitores,licèt non familiares , ſed aliunde venientes, & mercenarios,in ſuis grangiis & cellariis morantes poſſint ad Divina admittere tempore interdicti.Caſar.*cit.*

Nicol. V. conceſſit monaſterio S.Be- 17
nedict. Valliſol. ut tempore interdicti ab Ordinario poſiti , vel ceſſationis à Divinis , poſſit Prior eligere ſex perſonas ſucceſſivè, viros, aut mulieres, qui in eodem monaſterio admittantur ad officia Divina, Miſſam, & Sacramentorum participationem , imò & ad ſepulturam ſub ſecreto , ſi quem ex his per id tempus contingat obire.Bull.Valliſol *privil.*54. Caſar.*v.interdictum* 1. Et Roder.*tom.2 qq. Reg.*112.*art.6.&* 113. *& art.*2.

Nicol.Franc.cùm pro Sixto IV.lega- 18
tione fungeretur in Regnis Hiſpan. conceſſit ejuſdem Sixti authoritate, Congregationi ab eodem monaſterio S. Bened. Valliſol.denominatæ, ut Patres in ſingulis monaſteriis , tempore interdicti ab Ordinario poſiti,poſſint qualibet die admittere 15. perſonas ad Divina. Bull. Valliſol.*privil.*64. Roder.*Bulla* 44.*ejuſdem Sixti.* & Caſar.*v.interd.* 1.

Alexand.IV. conceſſit Minoribus, ut 19

Sacerdotes ſeculares, confluentes ad ipſorum Eccleſias, tempore quo in illis ſuſpenditur interdictum, poſſint ſe accommodare fratribus celebrando Miſſam, & alia divina in iiſdem Eccleſiis, Caſar. *v. interd.* 2. & Capuccin. *in addit. ad idem v.* 3. Ubi adverte, quod ut benè notat Sylv. *eod. v.* 5. *n* 7. hoc de jure eſt aliàs licitũ quando non perſonæ, ſed locus eſt interdictus, quia ſuſpenſio interdicti, & ejus ablatio æquiparantur. Et ſecundùm hoc

20 Leo X. conceſſit Congr. Valliſol. ut his diebus, quibus interdictum ſuſpenditur in ejus monaſteriis, poſſint Patres adminiſtrare omnia Sacramenta quibuſvis perſonis in iiſdem ſuis monaſteriis, his ſolùm exceptis, contra quos interdictum latum fuit, vel qui ei cauſam dederunt. Caſar. *v. interd.* 2. & Bull. Valliſol. B. quæ incipit: *Sanè Religionis ſinceritas*, & eſt ibi 81.

21 Conceſſit autem idem Leo prædictæ Congr. Valliſol. ſuſpenſionem interdicti (etiam Apoſtolici) aut ceſſationis à divinis per omnia illius monaſteria in Feſtis Concept. Nativ. & Viſitat. B. V. M. SS. Joan. Baptiſtæ, Martini & Benedicti, ac eorundem Tranſlationis, Gregorii, Ildephonſi, Adelelmi, Antonii, Mauri, Placidi, Bernardi, & Scholaſticæ. Item in Feſtis Sanctorum, quibus eadẽ monaſteria ſunt dicata, aut quorum Reliquiæ in ipſis ſervantur. Per Octavas earundem Feſtivitatum, Hebdomadam ſanctam, ac totam Octavam Paſchæ. Eo die, quo aliquis Novitius profitetur. Quo Sacerdos novus Primitias ſuas celebrat. Et quo defunctum donant Eccleſiaſticâ ſepulturâ, tuncque licet adhibere in talibus Feſtis ſeu caſibus, cantum, & omnia alia conſueta, perinde ac ſi non eſſet interdictum, Bullar. Valliſol. *privil.* 81. *cit*, *&* 82. & Caſar. *v. interd.* 2.

22 Alex. IV. conceſſit Minoribus ſuſpenſionem interdicti generalis in ſuis Eccleſiis, in Vigiliis & Feſtis SS. Franciſci, Antonii de Padua, Claræ virg. & per eorum Octavas. Alex. vero VI. idem eiſdem conceſſit pro Feſtis SS. Ludovici Epiſc. Bernardini, Bonaventuræ, & SS. Martyrum de Marochio, ſed nõ pro eorum Octavis. Jul. item II. idem iiſdẽ conceſſit pro Feſto Stigmatum. Leo X. pro Feſto S. Eliſabeth. & Clem. III. pro Feſto S. Didaci & Portiunculæ. Caſar. *v. interd.* 2. & Rodr. *to* 1 *Bull. in orac. Alex.* 6. *Et to.* 2. *Bull.* 28. *Leon.* 4. *& Clem.*

Alexand. IV. conceſſit Dominicanis ſuſpenſionem interdicti in Feſto SS. Dominici & Petri martyris. Leo X. in Feſtis SS. Thomæ Aquin. Vincentii Ferr. Catharinæ Senenſ. & eorum Octavis, etiamſi interdictum ſit Apoſtolicum. Rodri. *Bull.* 34. *ejuſdem Leon.* & Caſar. *cit. ibi.* 23

CAPVT XV.

Circa lectionem librorũ prohibitorum.

SUMMARIUM.

1 *Regularis poteſt legere libros prohibitos.*

2 *Soc. Ieſu dicitur huic privilegio renuntiáſſe.*

3 *Et à multis Pontificibus revocatum.*

4 *Probabile tamen quod non.*

5 *Sine privilegio licitum legere libros hæret. ſecundùm Caramuel.*

6 *Contrarium tamen aſſeritur.*

Quare libri ab hæreticis compoſiti prohibiti, ibid.

7 *Non poteſt dici ſine temeritate, non eſſe periculoſam lectionem librorum hæret.*

8 *Libri hæretici ſunt duobus modis prohibiti.*

9 *Reus lectionis libri prohibiti, debet in confeſſione illum ſpecificare.*

Pius V. & Greg. XV. conceſſerunt Patribus Soc. Jeſu facultatem legendi [illegible]

cunque libros prohibitos cum licentia ſui Generalis. † Et quoſcunque alios non hæreticos, etiam ſi habeant ſcholia hæreticorum: ſi nō ſunt ad ſtabilienda dogmata hæretica. Ex quodam M. S. Quod cōmuniter conceſſum aliis Regularium Ordinibus affirmat Aſor. 1 *p. inſtit. lib. 8. cap.* 19

2 Nota tamen 1. quod Auſon. *in ſum. v. hæret. lib.* ait, Societatem renuntiâſſe huic privilegio, & tutiorem eſſe opinionē, quæ vult, nullos Regulares poſſe eo uti. At ſi hæc opinio eſt tutior, fortè oppoſita erit ſaltem tuta, cùm non detur comparativus ſine ſuo poſitivo. Nam quantùm ad illam renuntiationem Societ. (de qua ego valdè dubito) hæc non tangit alios Ordines juxta ea quæ dixi, ubi de uſu privil. *v.* 7.

3 Nota 2. Hanc facultatem legendi libros prohibitos fuiſſe revocatam primò à Paulo V. Ac deinde anno 1622. die 30. Decemb. iterum à Greg. XV. B quæ incipit: *Apoſtolatus officium.* Tum rurſus anno 1631. die 2. April. ab Urbano VIII. B. quæ incipit: *Alias felicis.*

5 Nota 3. Quòd Caramuël *in fund. Theol. fund.* 17. *q.* 2. docet, poſſe unumquemque legere libros prohibitos, ſecluſo privilegio, & omni ſpeciali licentiâ, quando non ſubeſt in illo periculum everſionis. Tum quia (inquit) lex quæ ſe fundat in præſumptione, ceſſat, ubi veritas eſt contra præſumptionem; tum quia ut ceſſante fine legis in univerſum, ceſſat ipſa lex: ſic ceſſante in uno caſu eodem fine, ceſſat ſimiliter lex quoad ipſum.

6 Verùm hæc opinio mihi non placet, nec multis aliis. Tum quia non damnantur libri hæreticorum ſolùm ob periculum perverſionis, ſed etiam in pœnam. Nam, ut benè notat Auguſt. relatus in *c. hæreticus.* 24. *q.* 3. Et poſt ipſum Gloſſ. *in clem. unic. de uſur.* hæreticus dicitur, *qui alicujus commodi temporalis, & maximè vanæ gloriæ, principatûſq; gratiâ falſas, vel novas opiniones gignit.* Et ſic quia Hæretici aucupantur ſibi famam & gloriam per ſua ſcripta, juſtè eorum lectio prohibetur: ut in hoc ipſo, in quo peccant, puniantur. Adeò ut eorum libri damnentur non ſolùm ſi de fidei materia tractant, ſed etiam ſi de indifferenti, & non periculoſa aliàs: ſufficitque ad hoc, ut aliquis liber cenſeatur prohibitus, eſſe alicujus Hæretici, de 7 quacunque interim materia tractet, ut videre eſt in indice Trident. & cum aliis notat Aſor. 1. *p. inſtit. lib.* 8. *quæſt.* 14. *cap.* 16. Et quòd ita ſit, quòdque libri Hæreticorum ſint prohibiti non tantùm propter hæreſim, ſed etiam ad pœnam, patet: quia non ſolùm prohibentur libri ab illis editi, ſi tractant de Religione, ſed etiam quicunque alii indifferentes, qui cùm non poſſint dici prohibiti ob hæreſim, ſanè dicentur in hunc ordinem redacti ad pœnam, aliàs permitterentur ſaltem eo modo, v. g. quo permittuntur libri Gentilium, Ciceronis, Plutarchi, Ariſtotelis, & ſimilium.

Tum quia nemo poteſt ſine temeritate & præſumptione dicere, ſe eſſe extra periculum, & non poſſe perverti ex lectione librorum prohibitorum. Nam conſtat primò, de contrario, in multis aliis, & eos (licèt aliàs viros graves & moratos) fuiſſe perverſos ex lectione malorum librorum in omni materia, hæreſis, amorum, magiæ, &c. *c. humani* autem *à me nihil alienum.* Deinde illa perſuaſio Caramuëlis, quòd non ſit pervertendus ex lectione libri hæretici, non poteſt fundari, niſi vel in certitudine propriæ firmitatis in fide, vel in præſumptione divinæ gra-

† Vitio dari non poteſt, noſſe quod fugias; atq; ideò non legentes incongrua, in culpâ veniunt, ſed ſequentes. Hormiſ. Papa epiſt. ad Poſſeſſor. Epiſc.

tiæ ad futuræ, ſi contingat tentari ex tali lectione; utrumque autem non poteſt dici niſi cum temeritate, quis enim cum Deo pactum init, de ſuppeditanda gratia in tentatione? quis ſe dicat non poſſe à fide excidere, niſi hæretici ipſi? qui tamen nec umbram illius habent. Rurſus ſi hanc doctrinam liceret admittere, quàm multa amabò abſurda inde ſequerentur? Nam ſicut in materia hæreſis, ſic & in omni alia fas eſſet eam applicare, & ſic quemadmodum Caramuel putat, ſe non lapſurum ex lectione librorum hæret. ſic juvenis poteſt eodem modo ſibi perſuadere, ſe non lapſurum legendo libros amorum, ſe non pervertendum à malis ſociis *&c.* Et tamen clamat Sap. *Si te lactaverint peccatores, ne acquieſcas eis. Prov.* 1. Et iterum: *Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Eccli.* 13. Vide Dian. *tom.* 11. *tract.* 1. *reſ.* 1.

8 Nota *quartò*, quòd librorum prohibitorum duo ſunt genera, alii enim prohibentur in Bulla Cœnæ Domini, alii in indice Trid. Et omnes quidem ſub excōmunicatione, verùm excommunicatio prohibitorum in Bulla, reſervatur Papæ; non tamen prohibitorum in indice, ut inter alios obſervat Becan. *in comp. controv. lib.* 5. *cap.* 11. & Aſor. 1. *p. inſt. lib.* 8 *c.* 16. *q.* 5. Unde in contingentia caſus, non ſufficit, pœnitentem ſe accuſare de lectione libri prohibiti, ſed debet vel eum nominare, vel dicere ubi ſit prohibitus, ad hoc ut poſſit Confeſſarius diſcernere, ſi poſſit dare abſolutionem, necne.

CAPUT XVI.

Circa Matrimonium.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt diſpenſare cum iis, qui clandeſtinè contraxerunt Matrimoniū. Ubi, & quo caſu? ibid.*

2 *Regulares poſſunt diſpenſare cum illis, qui contraxerunt cum impedimento crimin[illegible].*

3. *Item cum iis, qui in primo gradu [illegible].*

4. *Et tunc non eſt opus iterum [illegible].*

5. *Quando conjugati non poſſunt [illegible] ſcandalo, & non patet a[illegible], poteſt Epiſcopus cum illis d[illegible].*

6. *Item & Regularis.*

7. *Quando diſpenſatio ad matrimon[illegible] obtenta ſubreptitiè, poteſt [illegible] diſpenſare cum partibus.*

8. *Item & Regularis.*

9. *Regularis poteſt diſpenſare cum conjugatis obligatis voto ſimplici caſtitatis, ad petendum & reddendum.*

10. *Per hoc tamen privilegium non extinguitur votum, ſed ſuſpenditur.*

11. *An alter conjux poſſit per ſe illud irritare.*

12. *Regulares poſſunt diſpenſare cum conjugatis inceſtuoſis, ad pet. & red.*

13. *Hoc impedimentum contrahitur etiam ab ignorante, & quare.*

14. *Sed non habet locum, niſi intra* 1. *&* 2. *gradum.*

15. *Si affinitas fuit contracta ante Matrimonium quid faciendum.*

16. *An ad affinitatem requiratur utriuſque hominis ſeminatio.*

17. *Et an conſurgat uno ſeminante poſt alium, & in diverſo actu.*

Gregor. XIII. conceſſit So[illegible] Jeſu pro partibus Ultramon[illegible] anno 1576. die 6. Auguſt. in quibus [illegible] Trident. de irritandis clande[illegible] fuit promulgatum, ſed ab [illegible] non ſervatum, qui tamen induci [illegible], ut iterum publicè contrah[illegible] illos abſolvendi in foro con[illegible], & cum ipſis diſpenſandi, ut iterum [illegible]hant. Cyprian. Ciourell. *in Regula S. Franciſci cap.* 7. 1

Idem Gregor. eidem Societ. [illegible] facultatem diſpenſandi cum illis [illegible] contraxerunt cum impedimento [illegible] 2

[illegible]

nis:& qui non putabant eſſe illicitum, dare fidem de Matrimonio ineundo, poſt mortem conjugis, ea adhuc vivente, (etiam ſi copula interceſſerit) Cyprian. *ibid.*

3 Leo X. conceſſit Auguſtin. facultatem diſpenſandi cum illis, qui in primo gradu affinitatis contraxerunt, ut de novo contrahant, modò caſus ſit occultus Roffenſ. *in libro de cauſa matrim.* Et poſt ipſum Chaſſ. *tract.5. cap.5. prop.4* ubi nota, quòd Diana *to.11 tr.2.reſ.27.* hoc privilegium improbat, & in dubium revocat. Verùm ſine fundamento, & cum ſola ſui nominis authoritate videatur illud velle tollere, non dubitabo ego longè alteriùs nominis & authoritatis Roffenſem ſequi, ſeu in illo aſtruendo uſum licitum defendendo. At quando ſic diſpenſati iterum contrahent, opus ne, ut in præſentia Parochi & teſtium? Reſpondeo, quòd non, & ſufficere, quòd prima vice (licèt invalidè) coram ipſis contraxerint. Aliàs caſus redderetur ex occulto publicus.

5 Ex tacita voluntate Sum. Pontificis, poteſt Epiſcopus diſpenſare in impedimento dirimente occulto, ſi Matrimonium non poteſt diſſolvi ſine magno inconveniente, & non patet acceſſus facilis ad ipſum Sum. Pontif. Gloſſ. Alex. & Hoſt. *cap. quia circa, de conſang.* Cucch. *lib.2. conſt. major. tit.7.* Candid. *diſquiſ.25. de matr.* Bauny. *de imp. matr. non dirim. q.1.* Leand.

6 *to.2. de Sacram. tr.5. d.24 q.7.* Dicaſtill. *to.3. de Sacram. tr.10. d.8. dub. 4.* Diana *to.11. tr.8. reſ 3* At cùm probabiliter dixerim, ubi de poteſtate abſolvendi & diſpenſandi poſſe Regulares abſolvere & diſpenſare in omnibus, in quibus hoc permittitur Epiſcopis, an etiam in hoc caſu? Arbitror ego, poſſe ita probabiliter ſuſtineri propter rationes, & authores *ibi allegatos.*

7 Item quando diſpenſatio ad contrahendum fuit contra obtenta à Papa per ſubreptionem, poſſe Epiſcopum diſpenſare cum partibus: ſeu confirmando diſpenſationem Pontificiam indulgere, ut in ſuo Matrimonio permaneant, docent Gloſſ. Hoſt. & Alex. *ſupra cit.* Bauny item *citat.* Quod probabile affirmat Pont. *lib.8 de matr. c.13.* Non improbabile Diana *to.11.*
tr.8. reſ.3. Et ego eadẽ probabilitate. Re- 8
gularibus cõpetere puto, per eadem principia, de quibus ſupra, quia quod Epiſcopis circa diſpenſatione, hoc Regularibus attribuitur, & maximè in occultis. †

9 Jul. II. Martin. & Pius V. conceſſere Monaſterio & Congreg. S. Bened. Vallisol. facultatem diſpenſandi cum conjugatis, voto ſimplici caſtitatis adſtrictis, ad hoc, ut poſſint petere, & reddere debitum. Leand. *de Sacram. to.2. tr.9. d.24. q.17.* Dicaſtill. *de Sacram. to.3. d 8. tr.10 dub.4.* Capuccin. *in annot. ad Caſar. v. diſpenſatio.* Chaſſ. *tr.5. cap.5. prop. 2.* ubi pro hoc citat Vegam, Sayr, Sanch. & Portel. Hurt. *d. 26. de Matrim. diſ.1.* Ubi ſuæ Societ. idem conceſſum aſſerit Diana *to.11. tr.8. reſ.4.* ubi ait, Pium V. idem conceſſiſſe Minoribus. Sanch. *to.2. de Matr. lib.8. d.16. n.3.* Miranda *in man. q 47. art.2.* & Roder. *to. 1. qu.63. art 9.* ubi dicunt, idem conceſſum Ordinibus mendicantibus.

Nota verò circa hoc privilegium, quòd 10
votum de quo loquitur, debet fuiſſe emiſſum ante Matrimonium: nam ſi ipſo ſtante, & alter conjux fuit inſcius, poteſt ſeipſo illud irritare; ſi verò fuit conſcius, & conſenſit, licèt aliqui dicant, poſſe etiam hoc caſu illud irritare, & conſenſum ſuum revocare; probabilius tamen mihi videtur, quòd non poteſt, quia per illum abdicavit jus omne quod in voventem potuit habuiſſe, & quod ſibi reaſſumere non poteſt.

Nota *ſecundò*, per hoc privilegium dari 11

‡ cap. fin. 23. q. 2. quod eſt Concil. 5. Tolet. 7.

po-

potius facultatem ſuſpendendi votum de quo loquitur, quàm abſolutè in illo diſpenſandi. Nam ſi obligatus tali voto ſupervivat ſuæ conjugi, non poteſt ad ſecundas nuptias tranſire, per *c. quidam intra-vit. & c. fin. 33. q. 2. cap. ex parte. de converſ. conjug.* De quo debet moneri.† Imò ſi ſtante matrimonio ſua conjux fornicata ſit (attento, quòd hac ratione amiſit jus omne ad debitum) debet ipſe ab illa ſeparare, & voto ſuo ſatisfacere, nec poteſt ſe cum illa reconciliare ad effectum carnalis commerci, ſicut non poſſet ſecundò nubere ſi illa eſſet mortua; ſin autem, peccabit prima vice, qua ei copulabitur, ſicut peccavit, quando primum eam cognovit. Vel ſi caſus ſit occultus, debebit diſpenſationē ſibi petere, ſecundum dicta in ſuperioribus.

12 Jul. II. conceſſit Congreg. Valliſol. & Pius V. Minoribus facultatem diſpenſandi cum conjugatis inceſtuoſis, ad petendum & reddendū debitum. Bullar. Valliſol. *privil.* 74. Lamas. *in meth. p* 4. *c.* 3. §. 8 *& 9.* Cruz *in epit. lib.* 2. *cap.* 6. Mirand. *in man. to.* 1. *q.* 47. *a.* 1. Capiccin. *in annot. ad Caſar. v. diſpenſatio.* Quod ſuæ Societ. conceſſum etiam affirmat Gaſp. Hurt. *d.* 26. *de matrim. diſ.* 2. Sed non dicit à quo Pontifice: unde arbitramur, quòd per communicationem.

13 Nota autem 1. quòd Portel. *v. ignorantia. n* 29. *in addit.* Auſon. *in ſum. cod. v. n.* 7 Graph & alii, quorum opinionem probabilem putat Lud. Mol. *to.* 6. *de juſt. tr.* 5. *d.* [illegible] *n.* [illegible] Ad hoc etiam Suar. allegant docentes [illegible] inceſtuoſum, qui ignora[illegible] [illegible] non indigere diſpenſatione, quia ignorantia pœnæ excuſat [illegible]; verum quàmvis hæc doctrina habeat locum in cenſuris, non tamen generaliter

† Leo Papa epiſt. 90. ad Ruſt. Narbon. Epiſc. Reſp. 11. Lum. in Armil. v. votum. n. 10.

in omnibus aliis caſibus, & maximè in iſto, in quo inceſtuoſus non prohibetur cognoſcere ſuam conjugem [illegible] pœnæ, ſed propter affinitatem, [illegible] inceſtam cum illo contraxit [illegible] copula (etiam legitima [illegible]) contingat, ſive tempore [illegible] accedit, hoc ſciat, ſive ignoret.

Jure tamen novo Tridentino *ſeſſ.* 24. *cap.* 4. affinitas contracta per inceſtum [illegible] impedit conjugatos à petendo [illegible] do debito, niſi intra primum & ſecundum gradum. At ſi illa eſſet contracta [illegible] trimonium, tunc non poſſent [illegible] diſpenſari virtute ſuprà memorati privilegii [illegible] ad debitū, ſeu ad manendum [illegible] matrimonio; quia de facto nullum eſt, ſed deberent ſeparari ſaltem quoad [illegible] remitti ad Papā eo ordine & modo, [illegible] ſaluti eorum conſuleretur, & ſcandalum vitaretur, ut monet Portel. *v. confeſſor* [illegible] *ſpenſans. n.* 11. At virtute alterius privilegii Leonis X: de quo ſuprà ex Roſ. [illegible] ab aliquo Regulari ſibi neceſſariā diſpenſationem accipere, ſi caſus eſt occultus.

Nota *ſecundò*, quòd ſuppoſita doctrina 16 communi, affinitatem non contrahi, niſi per veram effuſionem ſeminis intra vas à natura ordinatum, non conveniunt [illegible] inter DD. An ſit opus utrumque hominem ſeminare in copula, Nam [illegible] divina. 27. *quæſt.* 1. Papa dicit, *non parva propinquitatem, quo* [illegible] *ſanguinis commixtionem* ergo [illegible] ſeminare, quæ tunc nulla ſit [illegible]. Et confirmatur, quia affinitas non [illegible] per copulam contracta [illegible] qualiter conſurgit [illegible] in conſequentiā ipſius copulæ, [illegible] exigitur in viro ſeminatio [illegible] contrahendam, ſic & in fœmina. [illegible] tur, quia illa ſola copula generat affinitatem, per quam vir fit una caro cum [illegible]

na. At duo non poſſunt fieri unum, niſi effective & actualiter ponantur in eſſe; quia igitur fiunt unum in ſemine, neceſſe eſt utrumque ſuum exhibere, ut ex eorum cōmixtione reſultet illa unitas. Confirmatur, quia ſi ſufficeret ſolum virum ſeminare, ſufficeret æquo jure, ſi ſola femina ſeminare; at hoc nemo admittit: ergo nec illud admittendum. Neque obſtat, quòd jura vel authores, qui de hac materia loquuntur, non faciunt ordinariè mentionem, niſi ſolius viri, nam ſic loquuntur vel ſecuti opinionem eorum, qui putant feminas nō habere ſemen, vel ad parcendum earum pudori, ſufficienterque debent intelligi locuti de fœmina, in hac materia, quando de viro egerint. Atque ideo concludendo cenſeo affinitatem non conſurgere niſi ex utriuſque ſeminatione, & licet hanc doctrinam improbabilem judicet Pont. *lib. 9. de matr. c.* 10. probabilem tamen affirmat Sanch. *lib 3. de matr. d* 21. Remig. *in pract. confeſſ. tr. 2. c. 6.* §. 9. Verricell. *in qq. legal. tr.* 4. *q.* 27. & Diana *to.* 11. *tr.* 5. *reſ.* 26. † Abſolutè veram, qui illam profitentur, Lud. Lopez 1. *par. inſtr. cap.* 50. Gaſp. Hurt. *de matr. diſ.* 1. Martin. Perez *de matr. d.* 31. *ſect.* 1. Martin. à S. Joſeph. *in monit. confeſſ. to.* 1. *lib.* 1. *tr.* 34. *de matr.* Et non pauci Canoniſtæ in *c. fraternitati. de eo qui cogno. conſ. uxor.* In contingentia verò caſus, præſumitur uterque ſeminaſſe, & ſecundum hoc, in foro exteriori judicanda eſt affinitas contracta; ſed in interiori, ſtabitur eorum dicto.

17 Quòd ſi vir ſeminavit, & ſe retraxit, antequam ſeminaret fœmina, quæ deinde ſola ſe tactibus excitavit, tunc in opinione eorum, qui tales tactus (immediatè poſt copulam (licitos dicunt, quaſi ſint ipſius copulæ complementum) dicetur etiam affinitas conſurgere ex tali ſeminatione, quia ſicut dicitur copula in ea completa, ita & commixtio, ex qua reſultat una caro. Sed in opinione magis communi eorum, qui tales tactus illicitos faciunt, ſecus erit dicendum: & quòd ſicut illa fœminæ ſeminatio, non ſpectat ampliùs ad copulam, ſed eſt actus diſtinctus, & peccatum mollitiei, ita nec cenſebitur per eam fieri commixtio, quæ affinitatem generat.

† Vide Boer. p. 2. deciſ. q 241. num. 7. & 8.

* Bonacin. to. 1. q 4. de matr. p. 6. prop. 2. n. 15. Baucius to. 2. opuſc. 1. tr. 88. Leand. de ſacr. to. 2. tr. 9. d. 23. quæſt. 41. Martin. à S. Joſeph in monit. to. 1. lib. 1. tract. 51. de matr.

CAPUT XVII.

Circa Miſſas.

§. I.

De tempore conceſſo ad celebrandum.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt dicere Miſſam ante aurorã.*
3 *Et etiam ſtatim poſt mediam noctem.*
5 *Quod privilegium non eſt abrogatum.*
7 *Imò ſecluſo privilegio eſt licitum, ſubſiſtente cauſa.*
4 *Secus, nulla ſubſiſtente & 6.*
7 *Ratio, quare regulariter Miſſa non dicatur niſi poſt auroram.*
8 *Regulares poſſunt dicere Miſſam poſt meridiem.*
9 *Etiam tribus horis poſt.*
11 *Quod eſt licitum etiam ſecluſo privileg. Et quare ibid.*
12 *Non excuſatur à peccato, qui ſine legitima cauſa dicit Miſſam aut nimis tardè, aut nimis citò.*
13 *Quæ horæ debitæ pro dicenda Miſſa.*
14 *In computanda media nocte, vel meridie, non eſt ſcrupuloſè attendendum horologiis.*

EUgen. IV. conceſſit Monaſterio S. Bened. Valliſolet. Sixt. IV. Minorib. Innocent. VIII. Dominican. Pius V. & Gregor. XIII. Societ. Jeſu, facultatem celebrandi una hora ante diem. Bullar. Valliſol. *priv.* 46. Roder. *to.* 1. *bull. in orat. Innocent.* 8. *& to.* 2. *Bulla* 22. *Greg.* XIII. Caſar

Auſon.*in ſum.v.Regul.privil.*Læſana *tom. 1. qq.Reg.cap.3.num,19.* Ubi allegato ad hoc Peyrinio, ait ita declaratum à S. Cardin. Congregat. Nempe anno 1615. die 21. Auguſt. ut teſtatur Gavant. *in enchir. Epiſc.v. indulgentiæ.*

38 Nota *Secundo*, aliquos ſcripſiſſe, Sixt. IV. per quamdam Bullam, quæ incipit: *Solet Sedes Apoſtolica*, declaraſſe, non communicari indulgentias inter Regulares, aut eorum Eccleſias, etiamſi illi habeant communicationem privilegiorum inter ſe. Verùm Caſarub. qui aliàs ſatis ſtudioſè exquiſivit privilegia Regularium, & eorundem revocationes, affirmat *in v. indulgent. quoad ſæcul. 3.* ſe illam Bullam, quàmvis diligenter conquiſitam, nullibi reperire potuiſſe: unde forte aut ſuppoſi-
39 titia eſt, aut non publicata. Imò etiam illâ ſuppoſitâ, non deſinent tamen Regulares inter ſe communicare in indulgentiis. Tum quia illa non eſt niſi declarativa, qui autem declarat nihil diſponit, & ut nihil dat, ſic nihil aufert; & ſic non eſt ſufficiens ad impediendam prædictam communicationem. Tum quia licèt diceretur ſufficiens, Leo tamen X. qui eſt Sixto poſterior, eam innovavit, & de novo conceſſit recentiori conſtitutione, in qua decernit omnimodam eſſe & fore communicationem gratiarum, indulgentiarum, exemptionum, *&c.* inter Ordines mendicantes reſpectivè, uti notavi ubi de communicat. Et ſic illa Bulla Sixti IV. nihil officit. Quòd ſi obſtinatiùs aliquis extare affirmet & valere: exponenda
40 erit de indulgentiis conceſſis pro aliquo caſu, aut beato, vel ratione, quæ non militat in aliis Ordinibus, ab eo cui conceſſæ ſunt. Nam v. g. indulgentiæ conceſſæ Eccleſiis Dominican. pro Feſto S. Thomæ, non communicantur Minoribus, ſicut conceſſæ Eccleſiis eorundem Minor. v.g. pro Feſto S. Eliſabeth, non communicantur Dominicanis, & ſic de cæteris ſimilibus. At ſecus eſt de aliis, de quibus intelligenda eſt conſtitutio Leonis X.

Nota *Tertiò*, quòd licèt diverſi Ponti- 41
fices conceſſerint alicui Ordini diverſas ſinguli indulgentias pro eodē Feſto: illud tamen ego puto, poſſe aliquem ſimul omnes lucrari: ſed tantùm alterutram, quam ille ſibi lucrandam propoſuerit, vel quam Deus æquus omnium æſtimator, illi conceſſerit, quidquid in contrarium videatur ſentire Caſar. qui ejuſmodi omnes indulgentias in ſummas redigit, & ſub illis lucrandas proponit. Moveor *primò*, quia cùm ſingulæ indulgentiæ ſint diverſæ, non video, quo jure queant à nobis conjungi, & in tales ſummas redigi, ſub quibus ſimul omnes acquirantur, cùm à nullo Pontifice ſint ſic conceſſæ, & ejuſmodi ſummæ ſub hac collectione ſint ſimpliciter falſæ, Nec facit, quòd Nicol. IV. & Clemens VII. confirmaverunt indulgentias ſuorum prædeceſſorum, quia illa confirmatio debet intelligi, non de ſummis quas proponit Caſar. ſed de ipſis indulgentiis, prout erant ſuorum prædeceſſorum, & ab illis conceſſæ. Et ſic quia fuerunt conceſſæ diſtinctè, & independenter una ab alia, etiam & tales ſunt confirmatæ, & cùm tales ideo remaneant, non poſſunt ſub unica ſimul omnes lucrari. Moveor ſecundò, quia ſi ſic unirentur, & dicerentur lucrabiles, meritò viderentur propter exceſſum talium ſummarum, indiſcretæ, & conſequenter rejiciendæ, juxta *clem. Religioſi de privileg.* Ut qui in ejuſmodi indulgentiis magnis ſibi complacent, attendere debeant ne dum nimis ampla volunt, nullas habeant.

Nota *Quartò*, quòd de jure communi, 42
quando transfertur feſtum, non transfertur indulgentia, pro illo conceſſa,

ſed

ſed lucranda eſt illo ipſo die, quo Feſtum incidit, ut docet Aſor. *tomo 2. inſtit. libro 1. cap. ult. q. 8.* & Portel. *v. feſti dies, num. 1. in addit.* Ac jure ſpeciali favore Dominican. Leo X. conceſſit ut transferatur, teſte Caſar. *v. interdictum ſecundò, num. 9.* Et ſic arbitrarium nunc eſt utrovis die illam proponere, vel lucrari.

43 Nota Quintò, quòd Gloſſ. *can. ſi is qui 23. q. 4. & can. menſuram d. 1. de pœnit.* Innocent. & Bernard. *c. quod autem, de pœnit. & rem.* Panormit. *c. ſicut dignum de homicid.* Cardin. *Clem. Religioſi, de privil.* Angel. *v. indulgentia, num. 5.* Roſell. Alvar. Caſar. & alii docent, ſimplicem Sacerdotem poſſe in foro pœnitentiali dare indulgentias omnibus, quos poteſt abſolvere, caſque aut dierum, aut annorum, ſecundùm Innocent. & Archid. *c. indulgentiæ de pœnit. in 6.* Quam doctrinam licèt Sylv. *v. indulgentia, num. 12.* appellet incredibilem, authoritas tamen tot & tantorum Doctorum, à quibus aſſeritur, mihi admodum probabilem reddit, & credibilem. Niſi quis dicat contrariâ conſuetudine derogatum, quod vix puto aut factum, aut ſciri: quis enim conſcius eſt eorum, quæ dicuntur & fiunt in confeſſio-

44 nali? Quantùm verò ad jura, quæ Papæ & Epiſcopis attribuunt facultatem largiendi indulgentias, privativè ad ſimplices Sacerdotes.

Reſpondeo cum Archid. & Angel. citatis, ea intelligi de indulgentiis publicis & generalibus, non de his, quæ pœnitentibus in individuo in foro pœnitentiali poſſe concedi affirmo *arg. c. quem pœnit. d. 1. de pœnit. & c. Deus qui, de pœnit. & remiſſ.* ſalvo meliori & Eccleſiæ judicio.

CAPUT IV.

Circa interdicti, & aliarum Cenſurarum obſervationem.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt Divina celebrare in locis interdictis, & 2.*

3 *Et nullam cenſuram inde contrahunt.*

4 *Etſi contrahunt, poſſunt ab ea abſolvi à ſuis confeſſariis, & 5.*

6 *Eccleſiæ, & loca Regularium non poſſunt interdici, & 7.*

8 *Famuli Regularium, aut eorum agentes, non poſſunt ligari cenſuris locorum.*

9 *Regulares poſſunt tempore interdicti omnia Divina percipere, & ſolemniter ſepeliri 10.*

11 *Item & eorum famuli. & 15.*

12 *Tempore interdicti Regulares poſſunt Divina celebrare ſolemniter in monaſteriis remotis à civitatibus.*

13 *Imò & in his quæ ſunt intra, & 14.*

15 *Tempore interdicti Regulares poſſunt admittere ad Divina certas perſonas. Et certum earum numerum, 17. & ſeq.*

19 *Quando in Eccleſiis Regularium ſuſpenditur interdictum, poſſunt in eis admittere Sacerdotes exteros ad celebrandum.*

20 *Et per idem tempus fidelibus Divina miniſtrare.*

21 *Interdictum ſuſpenditur in diverſis diebus in Congreg. Valliſolet.*

22 *Item & Ordine Minorum.*

23 *Et Dominicanorum.*

Alexander IV. per Bullam, quæ incipit: *Eis qui ſanandis,* & Leo X. per oraculum conceſſit Minoribus, ut cùm perveniunt ad loca ſuppoſita interdicto, poſſunt in eis Divina celebrare: modò ſubmiſsâ voce, januis clauſis, non pulſatis campanis, & excluſis excommunicatis. Roder. *to. 2. Bull. in orat. ejuſd. Leon.* E. Ca- 1

ſar.v.*interdictum* 1:ubi dicit idem iiſdem
conceſſum à Clem.IV.

2 Alexand.VI.conceſſit Monachis Mon-
tis Serrati Congreg. Valliſol. ut cùm per-
venirent ad loca ſuppoſita interdicto, aut
in quibus ceſſatur à divinis, poſſint ipſi
divina celebrare, aut celebrari facere, in
ſua præſentia, & ſuorum familiarium, vel
ſervitorum, modò januis clauſis, excluſ.
excomm. & non pulſ. camp. B. quæ inci-
pit: *Sanè memoria.*

3 Ex hoc autem utroque privilegio pa-
tet, nullam pœnam, nullamve cenſuram
incurrere Regulares, qui in locis interdi-
4 ctis celebrant. Quòd ſi quis plus æquo
ſcrupuloſus, aut horum privilegiorum
ignarus, contrarium putaverit, extat a-
liud privilegium Eugen. IV. pro Hiero-
nymitanis, quo conceditur ut poſſint ab-
ſolvi à ſuis Confeſſariis, quoties aliquam
cenſuram, vel irregularitatem contrahunt
5 celebrando divina indebitè. Et aliud Ni-
col. V. pro Trinitat. quo conceditur, ut
poſſint ſemel abſolvi ab irregularitate
contracta celebrando Divina in excom-
municatione, interdicto, vel alia cenſura,
de quibus ubi de confeſſ. Et hoc idem
conceſſum Caſſin. pro toties quoties, ha-
bemus in fine Regulæ S. Bened. impreſſæ
cum conſtitutionibus.

6 Eugen.IV. duplici conſtitutione, quæ
incipit: *Etſi ex debito*, pro Caſſinenſ. ſanci-
vit, non poſſe eos, eorumque Monaſteria,
aut loca, ob quamcunque cauſam ſup-
poni interdicto, vel ulli cenſuræ Eccleſia-
ſticæ ab Ordinariis, Legatis Apoſtolicis,
aut quibuſvis aliis judicibus: niſi ex ſpe-
ciali licentia Sedis Apoſtolicæ, cum ſpe-
ciali expreſſione Congregationis, & ea-
rundem conſtit. derogatione Bull. Caſſ.
conſt. 58 & 59.

7 Leo X. conceſſit Minoribus, ut ad nul-
lius inſtantiam (etiam Cardinalium) poſ-
ſint eorum Eccleſiæ interdici; niſi ſimul
interdicatur tota civitas, ſeu oppidum,
in quo ſitæ ſint; ſin autem, non teneantur
ſervare talem cenſuram, nec irregularita-
tem aliamve pœnam ob eam non ſervatam
incurrant; niſi illi et cauſam dederint,
vel perſona, quæ ferri poſtulat, vel et com-
petenter fratribus providere de neceſſa-
riis ad victum. Caſar. *v. interdictum* 1.

Alex.VI. conceſſit Dominican. ut eo- 8
rum famuli ſeu Procuratores non tenean-
tur interdictis ſeu cenſuris promulgatis in
terras, ſeu perſonas, in, aut cum quibus
habitant. Cartart. *in ſum. privil. Minimo-
rum. Poſſar.*

Jul. II. per Bullam, quæ incipit: *Exponi* 9
nobis, conceſſit Minoribus, ut tempore in-
terdicti ab Ordinario lati, poſſint ſepeliri
in ſuis Eccleſiis cum cæremoniis ſolitis,
pulſu campanarum, Miſſa, officiis, &c.
perinde ac ſi non eſſet interdictum, pro
quo vide *c. ut privilegia. de privil.*

Nicol. IV. conceſſit iiſdem Minoribus 10
ut tempore interdicti, etiam in quo Ba-
ptiſmus tantùm parvulis, & cõfeſſio mo-
rituris conceditur, cum clauſula (non ob-
ſtantibus privilegiis) poſſint ipſi confiteri,
communicare, unctionem recipere, Miſ-
ſam, & officia Divina celebrare, exclusis
excom. jan. clauſ. & camp. non pulſat. B.
quæ incipit: *Meritis veſtræ Religionis.*

Eugen. IV. conceſſit Caſſinenſ. ut in o- 11
mnibus locis in quibus reſident, poſſint
tempore generalis interdicti officia Divi-
na celebrare, & omnia Sacramenta reci-
pere, vel ſuis domeſticis miniſtrare. Bull.
Caſſ. *conſt.* 63. & 64. Ubi adverte, quod
debent excludi excommunicati, & cam-
panæ non pulſari. Unde ſola poſterior
conceſſionis habet vim privilegii; quia
priorem verò, de jure communi permitti-
tur, imò & præcipitur, *in c. alma mater*,
ſin. de ſen. ex. in 6.

Urban.

Urbanus IV. conceſſit Ciſterc. ut tempore generalis interdicti poſſint in monaſteriis remotis ab habitatione ſecularium celebrare officia Divina altâ voce, pulſatis campanis, & januis apertis, ſolis excommunicatis, aut interdictis excluſis. B. quæ incipit: *Devotionis argumentum.*

13 Jul. II. conceſſit Auguſtin. ut quæ ſuo Ordini conceſſa ſunt tempore generalis interdicti, ipſis omnia liceant tempore ſpecialis Caſar. *v. interdictum.*

14 Leo X. motu proprio, & ex certa ſcientia conceſſit Minimis, ut tempore interdicti ordinariâ authoritate lati poſſint in ſuis Eccleſiis celebrare Divina, apertis januis, B. quæ incipit: *Quàmvis in privilegiis,* de qua Caſar. *v. interdictum* 1. *n.* 22. Et refertur ad longum à Magar. *in Bullar. Caſſin. conſt.* 350. Ubi adverte, quòd Caſar. vocat hoc privilegium ſubreptitium, atque ideò nullum aut ſaltem tollendum, propter inconvenientia, quæ ex illius uſu poſſent ſequi. Verùm clauſula motûs proprii & certæ ſcientiæ purgat vitium ſubreptionis (ut ſuo loco dixi) de incommodis autem, quæ ex illius uſu metuit Caſar. *Reſp.* quòd ſi Pontifex privilegii largitor, & Caſarubio oculatior, ea non timuit, nec nos timere debemus.

Et juſtitia hujus privilegii fundatur in exemptione. Nam locus exemptus, & extra Diœceſim æquiparantur: (ut dixi in ſuperioribus) atqui cenſura lata ab Epiſcopo non extenditur extra ejus Diœceſim. Ergo nec ad locum ab ea exemptum. Unde ſicut non peccat qui non ſervat cenſuram extra Diœceſim, ſic neque qui non ſervat in loco exempto. Pro quo ultra facit, quòd pœnę ſint ſemper minuendæ, & reſtringendæ juxta regulam odiorum, juxta quam conſequenter dicendum, quòd lato interdicto ſufficienter punitus dicetur populus, ſi ſervetur in locis ſubditis, quàmvis non in exemptis. 15

Innocent. VI. conceſſit Auguſt. ut tempore interdicti poſſint admittere ad Divina ſuos familiares, procuratores, negotiorum geſtores. Quod idem Carmelit. conceſſit Sixtus IV. Minoribus idem Sixt. Alex. IV. & Clem. VI. Dominicanis idem Sixt. & Joan. XXIII. Congreg. Valliſol. Eugen. IV. Minimis Jul. II. Societ. Jeſu Paul. III. Et iidem Eugen. Jul. Paul. addentes privilegio conceſsêre, ut dicti procuratores poſſint ſub ſecreto Eccleſiaſticâ ſepulturâ donari ab his, quorum res tractant, & pro quibus laborant. Caſar. *cit.*

Urban. IV. conceſſit Carthuſian. ut 16
ſuos ſervitores, licèt non familiares, ſed aliunde venientes, & mercenarios, in ſuis grangiis & cellariis morantes poſſint ad Divina admittere tempore interdicti. Caſar. *cit.*

Nicol. V. conceſſit monaſterio S. Be- 17
nedict. Valliſol. ut tempore interdicti ab Ordinario poſiti, vel ceſſationis à Divinis, poſſit Prior eligere ſex perſonas ſucceſſivè, viros, aut mulieres, qui in eodem monaſterio admittantur ad officia Divina, Miſſam, & Sacramentorum participationem, imò & ad ſepulturam ſub ſecreto, ſi quem ex his per id tempus contingat obire, Bull. Valliſol *privil.* 54. Caſar. *v. interdictum* 1. Et Roder. *tom.* 2 *qq. Reg.* 112. *art.* 6. & 113. & *art.* 2.

Nicol. Franc. cùm pro Sixto IV. lega- 18
tione fungeretur in Regnis Hiſpan. conceſſit ejuſdem Sixti authoritate, Congregationi ab eodem monaſterio S. Bened. Valliſol. denominatæ, ut Patres in ſingulis monaſteriis, tempore interdicti ab Ordinario poſiti, poſſint qualibet die admittere 15. perſonas ad Divina. Bull. Valliſol. *privil.* 64. Roder. *Bulla* 44. *ejuſdem Sixti.* & Caſar. *v. interd.* 1.

Alexand. IV. conceſſit Minoribus, ut 19

Sacerdotes ſeculares, confluentes ad ipſorum Eccleſias, tempore quo in illis ſuſpenditur interdictum, poſſint ſe accommodare fratribus celebrando Miſſam, & alia divina in iiſdem Eccleſiis, Caſar. *v. interd.* 2. & Capuccin. *in addit. ad idem* *v.* 3. Ubi adverte, quod ut benè notat Sylv. *eod. v.* 5. *n* 7. hoc de jure eſt aliàs licitū quando non perſonæ, ſed locus eſt interdictus, quia ſuſpenſio interdicti, & ejus ablatio æquiparantur. Et ſecundùm hoc

20 Leo X. conceſſit Congr. Vallisol. ut his diebus, quibus interdictum ſuſpenditur in ejus monaſteriis, poſſint Patres adminiſtrare omnia Sacramenta quibuſvis perſonis in iiſdem ſuis monaſteriis, his ſolùm exceptis, contra quos interdictum latum fuit, vel qui ei cauſam dederunt. Caſar. *v. interd.* 2. & Bull. Vallisol. B. quæ incipit: *Sanè Religionis ſinceritas*, & eſt ibi 81.

21 Conceſſit autem idem Leo prædictæ Congr. Vallisol. ſuſpenſionem interdicti (etiam Apoſtolici) aut ceſſationis à divinis per omnia illius monaſteria in Feſtis Concept. Nativ. & Viſitat. B. V. M. SS. Joan. Baptiſtæ, Martini & Benedicti, ac eorundem Translationis, Gregorii, Ildephonſi, Adelelmi, Antonii, Mauri, Placidi, Bernardi, & Scholaſticæ. Item in Feſtis Sanctorum, quibus eadē monaſteria ſunt dicata, aut quorum Reliquiæ in ipſis ſervantur. Per Octavas eorundem Feſtivitatum, Hebdomadam ſanctam, ac totam Octavam Paſchæ. Eo die, quo aliquis Novitius profitetur. Quo Sacerdos novus Primitias ſuas celebrat. Et quo defunctum donant Eccleſiaſticâ ſepulturâ, tuncque licet adhibere in talibus Feſtis ſeu caſibus, cantum, & omnia alia conſueta, perinde ac ſi non eſſet interdictum, Bullar. Vallisol. *privil.* 81. *cit*, & 82. & Caſar. *v. interd.* 2.

22 Alex. IV. conceſſit Minoribus ſuſpenſionem interdicti generalis in ſuis Eccleſiis, in Vigiliis & Feſtis SS. Franciſci, Antonii de Padua, Claræ virg. & per eorum Octavas. Alex. verò VI. idem eiſdem conceſſit pro Feſtis SS. Ludovici Epiſc. Bernardini, Bonaventuræ, & SS. Martyrum de Marochio, ſed nō pro eorum Octavis. Jul. item II. idem iiſdē conceſſit pro Feſto Stigmatum. Leo X. pro Feſto S. Eliſabeth, & Clem. III. pro Feſto S. Didaci & Portiunculæ. Caſar. *v. interd.* 2. & Roder. *to.* 1 *Bull. in orac. Alex.* 6. *Et to.* 2. *Bull.* 28. *Leon.* 4. & *Clem.*

Alexand. IV. conceſſit Dominicanis ſuſpenſionem interdicti in Feſto SS. Dominici & Petri martyris. Leo X. in Feſtis SS. Thomæ Aquin. Vincentii Ferr. Catharinæ Senenſ. & eorum Octavis, etiamſi interdictum ſit Apoſtolicum. Roder. *Bull.* 34. *ejuſdem Leon.* & Caſar. *cit. ut.* 23

CAPVT XV.

Circa lectionem librorū prohibitorum.

SUMMARIUM.

1 *Regularis poteſt legere libros prohibitos.*
2 *Soc. Ieſu dicitur huic privilegio renuntiâſſe.*
3 *Et à multis Pontificibus revocatum.*
4 *Probabile tamen quòd non.*
5 *Sine privilegio licitum legere libros hæret. ſecundùm Caramuel.*
6 *Contrarium tamen aſſeritur.*
Quare libri ab hæreticis compoſiti prohibiti, ibid.
7 *Non poteſt dici ſine temeritate, non eſſe periculoſam lectionem librorum hæret.*
8 *Libri hæretici ſunt duobus modis prohibiti.*
9 *Reus lectionis libri prohibiti, debet in confeſſione illum ſpecificare.*

Pius V. & Greg. XV. conceſsêre Patribus Soc. Jeſu facultatem legendi ... 1

...

cunque libros prohibitos cum licentia ſui Generalis. † Et quoſcunque alios non hę-reticos, etiam ſi habeant ſcholia hæreticorum: ſi nō ſunt ad ſtabilienda dogmata hæretica. Ex quodam M.S. Quod cōmuniter conceſſum aliis Regularium Ordinibus affirmat Aſor. 1 *p. inſtit. lib. 8. cap. 19*

2 Nota tamen 1. quod Auſon. *in ſum. v. hæret. lib.* ait, Societatem renuntiâſſe huic privilegio, & tutiorem eſſe opinionē, quæ vult, nullos Regulares poſſe eo uti. At ſi hæc opinio eſt tutior, fortè oppoſita erit ſaltem tuta, cùm non detur comparativus ſine ſuo poſitivo. Nam quantùm ad illam renuntiationem Societ. (de qua ego valdè dubito) hæc non tangit alios Ordines juxta ea quæ dixi, ubi de uſu privil. *v. 7.*

3 Nota 2. Hanc facultatem legendi libros prohibitos fuiſſe revocatam primò à Paulo V. Ac deinde anno 1622. die 30. Decemb. iterum à Greg. XV. B quæ incipit: *Apoſtolatus officium.* Tum rurſus anno 1631. die 2. April. ab Urbano VIII. B. quæ incipit: *Alias felicis.*

5 Nota 3. Quòd Caramuël *in fund. Theol. fund. 17. q. 2.* docet, poſſe unumquemque legere libros prohibitos, ſecluſo privilegio, & omni ſpeciali licentiâ, quando non ſubeſt in illo periculum everſionis. Tum quia (inquit) lex quæ ſe fundat in præſumptione, ceſſat, ubi veritas eſt contra præſumptionem; tum quia ut ceſſante fine legis in univerſum, ceſſat ipſa lex: ſic ceſſante in uno caſu eodem fine, ceſſat ſimiliter lex quoad ipſum.

6 Verùm hæc opinio mihi non placet, nec multis aliis. Tum quia non damnantur libri hæreticorum ſolùm ob periculum perverſionis, ſed etiam in pœnam.

† Vitio dari non poteſt, noſſe quod fugias; atq; ideò non legentes incongrua, in culpa veniunt, ſed ſequentes. Hormiſ. Papa epiſt. ad Poſſeſſor. Epiſc.

Nam, ut benè notat Auguſt. relatus in *c. hæreticus. 24. q. 3.* Et poſt ipſum Gloſſ. *in clem. unic. de uſur.* hæreticus dicitur, *qui alicujus commodi temporalis, & maximè vana gloria, principatûſq; gratiâ, falſas, vel novas opiniones gignit.* Et ſic quia Hæretici aucupantur ſibi famam & gloriam per ſua ſcripta, juſtè eorum lectio prohibetur: ut in hoc ipſo, in quo peccant, puniantur. Adeò ut eorum libri damnentur non ſolùm ſi de fidei materia tractant, ſed etiam ſi de indifferenti, & non periculoſa aliàs: ſufficitque ad hoc, ut aliquis liber cenſeatur prohibitus, eſſe alicujus Hæretici, de 7
quacunque interim materia tractet, ut videre eſt in indice Trident. & cum aliis notat Aſor. 1. *p. inſtit lib. 8. quæſt. 14. cap. 16.* Et quòd ita ſit, quòdque libri Hæreticorum ſint prohibiti non tantùm propter hæreſim, ſed etiam ad pœnam, patet: quia non ſolùm prohibentur libri ab illis editi, ſi tractant de Religione, ſed etiam quicunque alii indifferentes, qui cùm non poſſint dici prohibiti ob hæreſim, ſanè dicentur in hunc ordinem redacti ad pœnam, aliàs permitterentur ſaltem eo modo, v. g. quo permittuntur libri Gentilium, Ciceronis, Plutarchi, Ariſtotelis, & ſimilium.

Tum quia nemo poteſt ſine temeritate & præſumptione dicere, ſe eſſe extra periculum, & non poſſe perverti ex lectione librorum prohibitorum. Nam conſtat primò, de contrario, in multis aliis, & eos (licèt aliàs viros graves & moratos) fuiſſe perverſos ex lectione malorum librorum in omni materia, hæreſis, amorum, magiæ, &c. *c. humani* autem *à me nihil alienum.* Deinde illa perſuaſio Caramuëlis, quòd non ſit pervertendus ex lectione libri hæretici, non poteſt fundari, niſi vel in certitudine propriæ firmitatis in fide, vel in præſumptione divinæ gra-

tiæ ad futuræ, ſi contingat tentari ex tali lectione; utrumque autem non poteſt dici niſi cum temeritate, quis enim cum Deo pactum init, de ſuppeditanda gratia in tentatione? quis ſe dicat non poſſe à fide excidere, niſi hæretici ipſi? qui tamen nec umbram illius habent. Rurſus ſi hanc doctrinam liceret admittere, quàm multa amabò abſurda inde ſequerentur? Nam ſicut in materia hæreſis, ſic & in omni alia fas eſſet eam applicare, & ſic quemadmodum Caramuel putat, ſe non lapſurum ex lectione librorum hæret. ſic juvenis poteſt eodem modo ſibi perſuadere, ſe non lapſurum legendo libros amorum, ſe non pervertendum à malis ſociis *&c.* Et tamen clamat Sap. *Si te lactaverint peccatores, ne acquieſcas eis. Prov. 1.* Et iterum: *Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea. Eccli. 13.* Vide Dian. *tom. 11. tract. 1. reſ. 1.*

8 Nota *quartò*, quòd librorum prohibitorum duo ſunt genera, alii enim prohibentur in Bulla Cœnæ Domini, alii in indice Trid. Et omnes quidem ſub excõmunicatione, verùm excommunicatio prohibitorum in Bulla, reſervatur Papæ; non tamen prohibitorum in indice, ut inter alios obſervat Becan. *in comp. controv. lib. 5. cap. 11.* & Aſor. *1. p. inſt. lib. 8 c. 16. q. 5.* Unde in contingentia caſus, non ſufficit, pœnitentem ſe accuſare de lectione libri prohibiti, ſed debet vel eum nominare, vel dicere ubi ſit prohibitus, ad hoc ut poſſit Confeſſarius diſcernere, ſi poſſit dare abſolutionem, necne.

CAPUT XVI.

Circa Matrimonium.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt diſpenſare cum iis, qui clandeſtinè contraxerunt Matrimoniũ. Ubi, & quo caſu? ibid.*

2 *Regulares poſſunt diſpenſare cum illis, qui contraxerunt cum impedimento criminis.*

3. *Item cum iis, qui in primo gradu affinitatis.*

4. *Et tunc non eſt opus iterum adeſſe teſtes.*

5. *Quando conjugati non poſſunt ſeparari ſine ſcandalo, & non patet acceſſus ad Papam, poteſt Epiſcopus cum illis diſpenſare.*

6. *Item & Regularis.*

7. *Quando diſpenſatio ad matrimonium fuit obtenta ſubreptitiè, poteſt epiſcopus diſpenſare cum partibus.*

8. *Item & Regularis.*

9. *Regularis poteſt diſpenſare cum conjugatis obligatis voto ſimplici caſtitatis, ad petendum & reddendum.*

10. *Per hoc tamen privilegium non extinguitur votum, ſed ſuſpenditur.*

11. *An alter conjux poſſit per ſe illud irritare.*

12. *Regulares poſſunt diſpenſare cum conjugatis inceſtuoſis, ad pet. & red.*

13. *Hoc impedimentum contrahitur etiam ab ignorante, & quare.*

14. *Sed non habet locum, niſi intra 1. & 2. gradum.*

15. *Si affinitas fuit contracta ante Matrimonium quid faciendum.*

16. *An ad affinitatem requiratur utriuſque hominis ſeminatio.*

17. *Et an conſurgat uno ſeminante poſt alium, & in diverſo actu.*

Gregor. XIII. conceſſit Societati Jeſu pro partibus Ultramontanis anno 1576. die 6. Auguſt. in quibus decretum Trident. de irritandis clandeſtinis nuptiis fuit promulgatum, ſed ibi aliquibus non ſervatum, qui tamen induci non poſſunt, ut iterum publicè contrahant facultatem illos abſolvendi in foro conſcientiæ, & cum ipſis diſpenſandi, ut iterum contrahant. Cyprian. Cioureſſ. *in Regula S. Franciſci cap. 7.* 1

Idem Gregor. eidem Societ. conceſſit facultatem diſpenſandi cum illis, qui contraxerunt cum impedimento crimi- 2

nis.

nis:& qui non putabant eſſe illicitum, dare fidem de Matrimonio ineundo, poſt mortem conjugis, ea adhuc vivente, (etiam ſi copula interceſſerit) Cyprian. *ibid.*

3 Leo X. conceſſit Auguſtin. facultatem diſpenſandi cum illis, qui in primo gradu affinitatis contraxerunt, ut de novo contrahant, modò caſus ſit occultus Roffenſ. *in libro de cauſa matrim.* Et poſt ipſum Chaſſ. *tract.* 5. *cap.* 5. *prop.* 4 ubi nota, quòd Diana *to.* 11 *tr.* 2. *reſ.* 27. hoc privilegium improbat, & in dubium revocat. Verùm ſine fundamento, & cum ſola ſui nominis authoritate videatur illud velle tollere, non dubitabo ego longè alteriùs nominis & authoritatis Roffenſem ſequi, ſeu in illo aſtruendo uſum licitum defendendo. At quando ſic diſpenſati iterum contrahent, opus ne, ut in præſentia Parochi & teſtium? Reſpondeo, quòd non, & ſufficere, quòd prima vice (licèt invalidè) coram ipſis contraxerint. Aliàs caſus redderetur ex occulto publicus.

5 Ex tacita voluntate Sum. Pontificis, poteſt Epiſcopus diſpenſare in impedimento dirimente occulto, ſi Matrimonium non poteſt diſſolvi ſine magno inconveniente, & non patet acceſſus facilis ad ipſum Sum. Pontif. Gloſſ. Alex. & Hoſt. *cap. quia circa, de conſang.* Cucch. *lib.* 2. *conſt. major. tit.* 7. Candid. *diſquiſ.* 25. *de matr.* Bauny. *de imp. matr. non dirim. q.* 1. Leand.

6 *to.* 2. *de Sacram. tr.* 5. *d.* 24 *q.* 7. Dicaſtill. *to.* 3. *de Sacram. tr.* 10. *d.* 8. *dub.* 4. Diana *to.* 11. *tr.* 8. *reſ* 3 At cum probabiliter dixerim, ubi de poteſtate abſolvendi & diſpuandi poſſe Regulares abſolvere & diſpenſare in omnibus, in quibus hoc permittitur Epiſcopis, an etiam in hoc caſu? Arbitror ego, poſſe ita probabiliter ſuſtineri propter rationes, & authores *ibi allegatos.*

7 Item quando diſpenſatio ad contrahendum fuit contra obtenta à Papa per ſubreptionem, poſſe Epiſcopum diſpenſare cum partibus: ſeu confirmando diſpenſationem Pontificiam indulgere, ut in ſuo Matrimonio permaneant, docent Gloſſ. Hoſt. & Alex. *ſupra cit.* Bauny item *citat.* Quod probabile affirmat Pont. *lib.* 8 *de matr. c.* 13. Non improbabile Diana *to.* 11. *tr.* 8. *reſ.* 3. Et ego eadē probabilitate. Re- 8
gularibus cōpetere puto, per eadem principia, de quibus ſupra, quia quod Epiſcopis circa diſpenſationes, hoc Regularibus attribuitur, & maximè in occultis. †

9 Jul. II. Martin. & Pius V. conceſſere Monaſterio & Congreg. S. Bened. Valliſol. facultatem diſpenſandi cum conjugatis, voto ſimplici caſtitatis adſtrictis, ad hoc, ut poſſint petere, & reddere debitum. Leand. *de Sacram. to.* 2. *tr.* 9. *d.* 24. *q.* 17. Dicaſtill. *de Sacram. to.* 3. *d* 8. *tr.* 10 *dub.* 4. Capuccin. *in annot. ad Caſar. v. diſpenſatio.* Chaſſ. *tr.* 5. *cap.* 5 *prop* 2. ubi pro hoc citat Vegam. Sayr. Sanch. & Portel. Hurt. *d.* 26. *de Matrim. diſ.* 1. Ubi ſuæ Societ. idem conceſſum aſſerit Diana *to.* 11. *tr.* 8. *reſ.* 4. ubi ait, Pium V. idem conceſſiſſe Minoribus. Sanch. *to.* 2. *de Matr. lib.* 8. *d* 16. *n.* 3. Miranda *in man. q* 47. *art.* 2. & Roder. *to.* 1. *qu.* 63. *art* ? ubi dicunt, idem conceſſum Ordinibus mendicantibus.

10 Nota verò circa hoc privilegium, quòd votum de quo loquitur, debet fuiſſe emiſſum ante Matrimonium: nam ſi ipſo ſtante, & alter conjux fuit inſcius, poteſt ſeipſo illud irritare; ſi verò fuit conſcius, & conſenſit, licèt aliqui dicant, poſſe etiam hoc caſu illud irritare, & conſenſum ſuum revocare; probabilius tamen mihi videtur, quòd non poteſt, quia per illum abdicavit jus omne quod in voventem potuit habuiſſe, & quod ſibi reaſſumere non poteſt.

11 Nota *ſecundò*, per hoc privilegium dari

‡ cap. fin. 23. q. 2. quod eſt Concil. 5. Tolet. 7.

po-

na. At duo non poſſunt fieri unum, niſi effective & actualiter ponantur in eſſe; quia igitur fiunt unum in ſemine, neceſſe eſt utrumque ſuum exhibere, ut ex eorum cōmixtione reſultet illa unitas. Confirmatur, quia ſi ſufficeret ſolum virum ſeminare, ſufficeret æquo jure, ſi ſola femina ſeminaret; at hoc nemo admittit: ergo nec illud admittendum. Neque obſtat, quòd jura vel authores, qui de hac materia loquuntur, non faciunt ordinariè mentionem, niſi ſolius viri, nam ſic loquuntur vel ſecuti opinionem eorum, qui putant feminas nō habere ſemen, vel ad parcendum earum pudori, ſufficienterque debent intelligi locuti de fœmina, in hac materia, quando de viro egerint. Atque ideo concludendo cenſeo affinitatem non conſurgere niſi ex utriuſque ſeminatione, & licet hanc doctrinam improbabilem judicet Pont. *lib. 9. de matr. c.* 10. probabilem tamen affirmat Sanch. *lib. 3. de matr. d* 21. Remig. *in pract. confeſſ. tr. 2. c. 6.* §. 9. Verricell. *in qq. legal. tr. 4. q.* 27. & Diana *to.* 11. *tr.* 5. *reſ.* 26. † Abſolutè veram, qui illam profitentur, Lud. Lopez 1. *par. inſtr. cap.* 50. Gaſp. Hurt. *de matr. diſ.* 1. Martin. Perez *de matr. d.* 31. *ſect.* 1. Martin. à S. Joſeph. *in monit. confeſſ. to. 1. lib. 1. tr.* 34. *de matr.* Et non pauci Canoniſtæ in *c. fraternitati. de eo qui cogno. conſ. uxor.* In contingentia verò caſus, præſumitur uterque ſeminaſſe, & ſecundum hoc, in foro exteriori judicanda eſt affinitas contracta; ſed in interiori, ſtabitur eorum dicto.

17 Quòd ſi vir ſeminavit, & ſe retraxit, antequam ſeminaret fœmina, quæ deinde ſola ſe tactibus excitavit, tunc in opinione eorum, qui tales tactus (immediatè poſt copulam (licitos dicunt, quaſi ſint ipſius copulæ complementum) dicetur etiam affinitas conſurgere ex tali ſeminatione, quia ſicut dicitur copula in ea completa, ita & commixtio, ex qua reſultat una caro. Sed in opinione magis communi eorum, qui tales tactus illicitos faciunt, ſecus erit dicendum: & quòd ſicut illa fœminæ ſeminatio, non ſpectat ampliùs ad copulam, ſed eſt actus diſtinctus, & peccatum mollitiei, ita nec cenſebitur per eam fieri commixtio, quæ affinitatem generat.

† Vide Boer. p. 2. deciſ. q 241. num. 7. & 8.

* Bonacin. to. 1. q 4. de matr. p. 6. prop. 2. n. 15. Baucius to. 2. opuſc. 1. tr. 88. Leand. de ſacr. to. 2. tr. 9. d. 23. quæſt. 41. Martin. à S. Joſeph in monit. to. 1. lib. 1. tract. 51. de matr.

CAPUT XVII.

Circa Miſſas.

§. I.

De tempore conceſſo ad celebrandum.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt dicere Miſſam ante aurorā.*
3 *Et etiam ſtatim poſt mediam noctem.*
5 *Quod privilegium non eſt abrogatum.*
7 *Imò ſecluſo privilegio eſt licitum, ſubſiſtente cauſa.*
4 *Secus, nulla ſubſiſtente & 6.*
7 *Ratio, quare regulariter Miſſa non dicatur niſi poſt auroram.*
8 *Regulares poſſunt dicere Miſſam poſt meridiem.*
9 *Etiam tribus horis poſt.*
11 *Quod eſt licitum etiam ſecluſo privileg. Et quare ibid.*
12 *Non excuſatur à peccato, qui ſine legitima cauſa dicit Miſſam aut nimis tardè, aut nimis citò.*
13 *Quæ hora debita pro dicenda Miſſa.*
14 *In computanda media nocte, vel meridie, non eſt ſcrupuloſè attendendum horologiis.*

Eugen. IV. conceſſit Monaſterio S. Bened. Vallisolet. Sixt. IV. Minorib. Innocent. VIII. Dominican. Pius V. & Gregor. XIII. Societ. Jeſu, facultatem celebrandi una hora ante diem. Bullar. Vallisol. *priv.* 46. Roder. *to.* 1. *bull. in orat. Innocent.* 8. & *to.* 2. *Bulla* 22. *Greg.* XIII. Caſar

v. *Miſſa* 2. Capuccin. *in annot. ad idem v.* 3. & Aſſor. 1. *p. inſt. lib.* 10. *cap.* 25. *quæſt.* 4.

2 Alex. VI. conceſſit Patribus Congreg. Valliſolet. facultatem celebrandi duabus horis poſt mediam noctem, B quæ incipit: *Sanè merita*. Et eſt ordine 117. in Bull. ejuſd. Congr.

3 Martin. V. conceſſit eidem Congreg. Valliſol. Gregor. XIII. Caſſin. Innocent. VIII. Auguſtin. & Leo X. Minoribus, ut ſtatim poſt mediam noctem poſſint celebrare Bull. Caſſin. *conſt.* 219. Caſar. & Capuccin. *ſupra cit*, Suar. *to.* 3, *in* 3. *parte d.* 8. *ſect.* 4. Aſor. *ſupra cit.* Bauny *in Theol. mor. tr.* 10. *de Sacram. q.* 13. & Cæleſt. Sueſſ. *in comp. Theol. mor. tract.* 8.

4 Hîc autem nota primò, S. Concil Trid. Congreg. *ſeſſ. c.* 9. *in decret. de celeb. Miſſ.* declaraſſe, non eſſe licitum, celebrare ante diem, virtute privilegiorum obtentorum ante dictum Concil. de quo Garc. *in tract. de beneſ. p.* 3. *c.* 2. & Barb. *in collect. Bull. v. mendicantes.* Unde ego infero, licitum eſſe per privilegia dicto Concilio poſteriora Pii V. & Greg. XIII. Imò & per omnia alia ſupra relata, cùm dicta declaratio non ſit ſufficiens ad derogandum illis.

Nota ſecundò, quòd regulariter quidē nemo debet celebrare ante diem, *c. neceſſe eſt. & cap. nocte Sancta. d.* 1. *de conſ.* Ubi Gloſſa aſſignat rationem, nempe quia Sa-
6 cramentum Euchariſtiæ, quod in ea conficitur, ſpectat ad tempus gratiæ per diem ſignificatum, juxta illud *Rom.* 13. *nox præceſſit, dies autem appropinquavit*, unde Fū. *in Armil. v. Miſſa.* & Navarr. *in man. c.* 25.
7 *num.* 85. putaverunt eſſe mortalia ante diem celebrare. Attamen idem Navarr. *ibid.* agnoſcit, in multis locis contrariam conſuetudinem invaluiſſe. Et ſecluſo omni privilegio licitum dicit Gloſſ. *cap. fin. de privil. in* 6. Quanto autem tempore ante ortum ſolis liceat id facere ſine privilegio, non convenit inter DD. Nam aliqui licitum dicunt, una hora & media ante, [illegible] Marchin. *de Sacr. Ord. p.* 3. *tr.* 3. *cap.* [illegible] Joan. de la Cruz *in direct. p.* 2. *de Sacr. Miſſ. qu.* 2. Henriq. *de Miſſ. lib.* 9. *cap.* 24. Laym. Rodriq. &c. Alii etiam tribus horis ante, ut Suar. *to.* 3. *in* 3. *par. d.* 8. *ſect.* 4. Lamas in *meth. p* 3. *cap.* 5. §. 18. [illegible] *de Sacram. altar. num.* 151. & Pitigian. [illegible] *q.* 2. *ar.* 4. ac demum alii, ut [illegible] *de Euchar.* id licitum affirmant ſtatim poſt mediam noctem, & ita evidenter [illegible] tur ex *cap Solent. d.* 2. *de conſ.* [illegible] rogatum eſſe per contrariam conſuetudinem dicat Gaſp. Hurt. *d* 4. *de Sacr. Miſſ. diſ.* 4. praxis tamen aliud docet.

Innoc. VIII. conceſſit Dominicanis [illegible] 8
Hiſpania facultatem celebrandi una hora poſt meridiem. Eugen. verò IV. licitam fecit Caſſin. celebrationem uſque ad horam nonam incluſivè, quæ extenditur uſque ad tertiam poſt meridiem. Rodriq. [illegible] 9
1. *bull. in orac. Innoc. VIII.* Caſar. v. *miſſa ſecundo*, & Bullar. Caſſin. *conſt* 58. [illegible] 63.

Nota, quòd ſecluſo omni privilegio, 10
licitum eſt incipere Miſſam in ipſa meridie [illegible] ſecundum Fernand. *in exam p* 3. *cap.* 5. §. 14. Aut uno quadrante poſt, [illegible] Aſor. *to.* 1. *inſt lib.* 10 *cap.* 25. [illegible] horà poſt, ſecundum [illegible] *præcep. p.* 1. *lib.* 3. [illegible] 17. Henriq. *lib.* 9 [illegible] 24. Marchin. *de Sacram. Ord. tr* 3. *part.* [illegible] *c.* 7. Aut tribus quadrantibus poſt, ſecundum Bonac. *d.* 4. *de Sacr. quæſt. ult. p* 9. Aut multò poſt ipſum meridiem, ut vult [illegible] Andr. *in cap.* 1. *de celebr. Miſſ.* [illegible] tribus horis poſt, ſecundum [illegible] *man. cap.* 25. *num.* 85. & Salcedo [illegible] *crim.* 46. Vivald. Fernand. & [illegible] Tum quia nuſquam id invenimus [illegible] hibitum; Tum quia adhuc illa [illegible] Chriſtus patiebatur, & ſic licitum [illegible] tur offerre illa eadem hora [illegible]

cium incruentum, inſtitutum ad repræſentandum illud cruentum,& ita frequenter ſe feciſſe, ait Navarr. *loco cit.* cùm peregrinaretur, ut feſtum de præcepto incideret, unde *ibid.* infert, ſuprà memorata omnia privilegia non fuiſſe neceſſaria, ſed eſſe data ad obviandum ſcrupulis.

12 Verùm adverte circa ejuſmodi opiniones, de celebrando ante auroram, aut poſt meridiem, ſive multum temporis intercedat, ſive parùm, quòd ſic ſemper debent intelligi, ut Doctores, qui illas adſtruunt, hoc non permittant, niſi vitato omni ſcandalo, & ob aliquam cauſam rationabilem, quæ eò magis gravis debet eſſe, quò magis intempeſtivè Miſſa dicitur. Aliàs non excuſarem Sacerdotem à peccato, nam in Trid. *ſeſſ. 22. cap.* 4. jubentur Miſſæ dici *horis debitis.* Debitæ autem ſunt,
13 quas conſuetudo univerſalis Eccleſiæ obſervat: & quæ in rubricis Miſſalis præfiguntur: nempe eæ omnes quæ ab aurora
14 uſque ad meridiem continentur. Verùm nec circa meridiem, ſeu horam 12. obſervandam, adeò ſcrupuloſum vellem eſſe ſacerdotem: nam cùm horologia admodùm inæqualiter currant (ùt licet obſervare in civitatibus, in quibus audiuntur plura) ſufficit bono modo æſtimare meridiem in tali occaſione, ne dicamur plùs delirare, quàm ipſa horologia.

§. II.

De loco conceſſo ad celebrandum.

SUMMARIUM.

1 *Regularis infirmus poteſt curare ſibi dici Miſſam in ſua camera.*
2 *Regul. poſſunt divina celebrare in arcibus tempore belli.*
3 *In caſtris.*
4 *Et ubicunque fuerint.*
5 *Etiam in cameris ſecularium, aut plateis civitatum. 6. 7. & 13.*
8 *Aut Eccleſiis interdictis.*
9 *Non tamen in pollutis.*
10 *Hæc privilegia putantur à Trid. ſublata veriùs, quòd non, &* 11.
14 *Et explicatur Concilium.*
12 *Epiſcopi non poſſunt impedire Regulares, ne utantur dictis privil.*
15 *Epiſcopi poſſunt dare licentiam celebrandi extra Eccleſiam, non tamen hoc permittere per modum privilegii.*
16 *In neceſſitate licitum celebrare extra Eccleſiam, etiam non habitâ permiſſione Epiſcopi.*
17 *Et in caſibus diverſis.*
18 *Imò ex ſola devotione.*
19 *An licitum celebrare in mari.*
20 *An in Eccleſia polluta.*

PIus IV. conceſſit Canonicis Lateran. ut abſque ulla licentia Ordinarii poſſint in infirmitate curare, ſibi celebrari in ſuis cameris, & ibi Sacramenta recipere, Compend. Privil. Fullienſ. & Barnabitarum. *v. infirmi.* & Marchin. *de ſacram. ordin. par. 3. tr. 3. cap. 9.* 1

Urbanus V. conceſſit Ciſtercienſ. facultatem celebrandi officia divina, & Miſſam etiam in arcibus, ad quas tempore belli ſe recipiunt. 2

Gregorius XIII. cum derogatione Trident. conceſſit Patribus Societ. Jeſu, ut in ſuis miſſionibus poſſint ubique celebrare, etiam in caſtris, aut in domibus ſuis, in Oratorio à Provinciali deſignando. 3

Honorius III. conceſſit Dominican. & Minoribus, ut ubicunque fuerint, poſſint ſuper Altari celebrare extra Eccleſiam, & locum ſacrum, de quo in *cap. in his. de privil. & gloſſ. cap. fin. eod. in 6.* Et ſic eſt privilegium juris. 4

5 Item iiſdem Minoribus conceſſere Sixtus IV. & Alex. VI. ut poſſint celebrare ubique, etiam in cameris ſæcularium, ſeu plateis civitatum, dato quod non videantur loca inhoneſta, eò quòd in ejuſmodi cameris dormiunt conjugati: vel talibus plateis exercentur multa profana.

6 Item Urbanus IV. dedit Carmelit. facultatem celebrandi in quovis loco honeſto, coram Prælatis & Magnatibus, à quibus de hoc rogabuntur. Sixtus verò
7 IV. extendens gratiam in eorum mari magno, conceſſit, ut poſſint celebrare ubique & coram quibuſvis perſonis.

8 Clem. VII. conceſſit Carmelit. Leo X. Minorib. Alex. VI. Monachis Montis ſerrati Eugen. IV. & alii Pontif. Caſſin. facultatem celebrandi in locis interdictis, aut in quibus ceſſatur à divinis: modò januis clauſis, expulſis excommunicatis, non pulſatis campanis, & ipſi cauſam interdicto non dederint, de quo vide, ubi de privil. circa obſer. interd. Supra memorata verò omnia referuntur à Bullar. Caſſinenſ. *conſt.* 355. Roder. *tom.* 1. *qq. regul.* 43. Caſar. *v. Altare, & v. Miſſa.* Layman. *in Theolog. moral. lib.* 5. *tract.* 5. *cap.* 5. Gaſp. Hurt. *d.* 4. *de Sacrif. Miſſ. diſ.* 6. March. *de ſacr. ord. p.* 3. *tr.* 3. *c.* 9. Dian. *tr.* 2. *dub. reg.*

9 Nota primò, quòd cùm privilegia non extendantur extra caſum, ideo licèt per hæc concedatur facultas celebrandi in loco profano, aut Eccleſia interdicta, non tamen licet virtute eorum celebrare in polluta, quia aliud eſt Eccleſiam eſſe interdictam, aliud eſſe pollutam, & in contingentia caſus, minus eſſet inconveniens celebrare ſub dio, & in loco profano, quàm in Eccleſia polluta.

10 Nota ſecundò circa eadem ſupramemorata privilegia, quòd Trid. *ſeſſ.* 22. *c.* 9. *in decr. de cel. Miſſ.* videtur illa revocare, & de facto revocata putant Laym. *ſupr. cit.* Mirand. *in man. to.* 1. *q.* 28. *a.* 3. Bar. *de eſſ. & pot. ep. p.* 2. *all.* 25. & Confett. *in ſummar. magni.* Attamen ego adhuc valere arbitror cum Dian. 4. *p. tr.* 4. *miſcell. reſ.* 105. Cherub. *to.* 1. *in ſchol.* 2. *Bull.* 4. *Clem.* 3. 1
Petr. de Ledeſm. *de Euch. cap.* 20 *concl.* 2. *dub.* 4. Rod. *to.* 1. *q.* 28. *a.* 3. Cruz *in epit. lib.* 2. *c.* 5. *dub.* 7. Et Marſil. *in remiſſ. ad Trid. c.* 9. *cit.* Quod probabile putat Marchin. *de ſacr. ord. tr.* 3. *p.* 3. *c.* 9. Tum quia poſt Tridentinum fuerunt conceſſa aliquibus Ordinibus, & aliis confirmata. Tum quia Trid. illa non revocat abſolutè, ſed ſolum mandat, ut Epiſcopi prohibeant, ne quis celebret extra loca ſacra; unde Marchin. Cruz, Ledeſm. & Marſil. citati, inferunt, quòd ſaltem licitum erit, quamdiu non prohibuerint. An verò poſſint prohibere 2
Regularibus, habentibus ad hoc privilegia Apoſtolica? S. Congr. Cardin. ad c. 9. ſeſſ. declaravit quòd non, in hæc verba: *facultatem celebrandi in privatarum domorum oratoriis ab Apoſtolica Sede emanatam, Epiſcopus impedire non poteſt.* Unde ego infero, poſſe Regulares uti prædictis privilegiis: & ſecundùm ea celebrare extra Eccleſiam, non tantùm dum non prohibent Epiſcopi, ut dicunt Authores citati, ſed etiam ſi prohibeant. Tum quia Trid. illo ſuo decreto, non voluit derogari juri communi & ſcripto: privil. autem Honor. III. de quo ſupra, & quod cætera omnia virtualiter continet, cum ſit inſertum corpori Juris, ſortitur ejus naturam, & ſic non fuit mens Concilii, illi derogare. Quod confirmatur, quia Sacra Cardin. Congreg. an. 1591. die 9. Dec. declaravit, concilium non derogare *cap. fin. de privil. in* 6. Eſt autem par ratio de *c. in his eod. tit.* Ergo ſicut non derogatur illi, ita nec illi. Imò quamvis Sixt. V. & Alex. VI. in ſuis privilegiis de celebrando extra locum ſacrum, excipiant cameras, in quibus dor-

miunt

3 miunt conjugati,|& plateas, in quibus exercentur profana: quia tamen hæc exceptio non fit in *cap. in his cit.* ideò poterunt Regulares celebrare in dictis cameris & plateis, non virtute dictorum privilegiorum, ſed dicti capitis & juris cōmunis, cujus eſt, modò adſit cauſa ſufficiens, & excuſans irreverentiam. Et ita tenet Sot. in 4. *d.13.q.2.a.3.* Et Roder. *t.1.q.43.a.5.*

14 Ad Trid. verò Reſp. illius intentionem tantùm fuiſſe, tollere abuſus, ut notat Aſor. *1.p.inſtit.lib.10. cap.26.qu.6.* nempe eorum, qui ſine ulla licentia, aut juſta cauſa præſumebant celebrare extra Eccleſiā, aut qui prætendebant, ſe ad hoc habere
15 licentiam perpetuam ab Epiſcopo. Nam licèt pro occurrentia casûs poſſit Epiſcopus hoc permittere, non tamen dare privilegium perpetuum ad illud, ut docent Aſor. *cit.q.3.* Marchin. *de ſacr.ord.p.3.tr.3 cap.9.n.3.* Navarr. *conſ.1.de conſt.& 16. de privil* Et Bonac. *d.4.de ſacram.q.ult.p.9.* Et ita à S. Card. Congr. ſæpiùs reſcriptum teſtantur Marchin. *cap 9.cit.n.7.* & plures alii, quos *ibi* allegat.

16 In neceſſitate verò, & ſuadente aliquâ causâ honeſtâ, etiam ſine licentia Ordinarii, licet celebrare in aliqua Capella Eccleſiæ dirutæ, aut ad portam, ſeu atrium parvæ Eccleſiæ, ſub dio ſeu aëre aperto, in campo, platea, *&c.* Et ita docent Ledeſm. Aſor. & Marſil. *cit.* Navar. *lib.3.conſ.7.de celeb.Miſſ.* Sot. *in 4.d.13.q.2.a.3.* Gaſp. Hurt. *d.4.de ſacrif.Miſſ.dif.6.* Sà *v.Miſſa,n.20.* Armil. *eod.v.n.4.* Et nonnulli Canoniſtæ *in cap.fin.de conſ.Eccl.* Et ita permittitur *in cap.concedimus.& cap.ſicut nō alij.d.1.de conſ.* Addit Hurt. id licitum, etiamſi neceſſitas non ſit adeò urgens, & ita con-
17 ſuetudine receptum affirmat ex Vaſch. & Ægid. Et ſic v.g. in caſtris licet celebrare ſub tentorio ad hoc ut milites audiāt Miſſam. Aut ſub dio in navigatione, quando navis appellit ad terram. Aut in proceſſione, quando tenditur ad capellam, quę non poteſt capere populum confluentem. Aut tempore peſtis. Aut quando Sacerdos novus celebrat ſuas Primitias, *&c.* ſecundùm Fernand. *in exam.p.3.cap.5.§.10.* Ubi citat Tolet. Navarr. Sot. & Aſor. Et Marchin. cit. quia in talibus caſibus adeſt interpretativus conſenſus Papæ, ſeu Epiſcopi. Addit Ledeſm. eſſe valdè conforme ju- 18
ri, ut etiā ex ſola devotione poſſit ſimplex Sacerdos ſic celebrare extra locum ſacrū, in campo, domo privata, grangia, *&c.* quando ei non occurrit Eccleſia, quia *in cap.fin.de privil.in 6.* hoc conceditur Epiſcopis; *in cap.* verò *cit.concedimus,* omnibus Sacerdotibus abſque diſtinctione neceſſitatis, vel ſolius devotionis. Et ita allegato eod. *c.* docet D. T. *3.p.q.83.a.3. ad 1.* Quod ego non auſim improbare: modò, ut ibi dicitur, irreverentia omnimodis caveatur, & aliæ circumſtantiæ ad tantum myſterium requiſitę obſerventur.

De mari aut flumine, an liceat in eo ce- 19
lebrare, negant Aſor. *q.6.cit.* & plures alii, quos citat & ſequitur Bonac. *de ſacram.d.4.q.ult.p.9.* Sed licitum faciunt Barth. ab Angel. *in dial. de Miſſ.§.6 10.* Graph. *1.p. deciſ.l.2.c.42.* Scortia *de ſacrif.Miſſ.l.2.c.13.* Durand. *in rat.l.4.c.1.* Laym. *in Theol. mor.l.5.tr.5.c.5.* Et alii, quos citat & ſequitur Marchin. *c.9.cit.nu.14.* ubi refert Clem. VIII. & Paul. V. ita conceſſiſſe navigantibus in Indias. De Eccleſia polluta idem dicit ex D. Th. & Suar. Marchin. *in cap.10.* atque de domo privata, aut loco profano, & licere in ea celebrare ſubſiſtente aliquâ causâ honeſtâ, v.g. ad hoc ut populus pagi audiat Miſſam in die Feſto, vel ad communicandum infirmum: & hoc cum ſola licentia Epiſcopi, vel etiam ſine illa, quando urget caſus; ſed ego in ſuperioribus dixi, mihi videri ſatiùs celebrare

in loco ſimpliciter profano, quàm in Eccleſia profanata, ſeu polluta, quia locus profanus non eſt execratus, niſi negativè, Eccleſia verò polluta poſitivè, ob memoriam autem criminis majorem horrorem generat locus poſitivè per illud pollutus, quàm alius ſolum poſitivè non Sacer. (*)

§. III.

De Miſſis quæ ex obligatione celebrantur.

SUMMARIUM.

1 *Regulares habentes obligationes Miſſarum ſatisfaciunt per 9. collectas 1. & 2.*
3 *Prælati Regularium poſſunt reducere onera Miſſarum.*
4 *Et onus unius debet reduci ad 50. ſcuta.*
5 *Hæc reductio non intelligitur de Miſſis impoſitis, in limine fundationis Eccleſiarum.*
6 *Onera impoſita beneficiis in fundatione, ſunt ſemper in individuo implenda, & ab omni diſpoſitione excepta.*
7 *Explicatur Tridentini decretum ſeſſ. 25. capit. 4. de reſ.*
8 *Privilegia de reductione Miſſarum, an intelligenda de Miſſis, ſolùm ante eorum conceſſionem receptis.*
9 *Privileg. de reductione, extenduntur etiam ad officia, & alias obligat.* (tionem.
10 *Reductio Miſſarum poteſt fieri extra viſita-*
11 *Illicitum recipere Miſſas cum intentione petendi reductionem.*
12 *Parvæ eleëmoſynæ pro Miſſis pluribus, poſſunt conjungi, ut per unam Miſſam ſatisfiat omnibus.*
13 *Hujus privil. juſtitia defenditur.* (22
16 *Revocatur tamen à S. Cong. & ſeq uſque ad*
14 *Licitum accipere pecuniam pro Miſſa, & quantum.*
15 *Illicitum anticipatè dicere Miſſam pro illo, qui daturus eſt eleëmoſynam.*
16 *Decreta diverſa S. Congr. circa celebrationem Miſſarum & ſeq.*
21 *Eleëmoſyna data pro Miſſa de Beata, non poteſt retineri, niſi celebretur de Beata.*
32 *Idemq; dicendum de aliis Miſſis.*
33 *Aliqui contrarium tenent.*
34 *Et utraque opinio componitur.*
23 *Eleëmoſyna data pro Miſſa de Requiem, nõ poteſt retineri niſi dicendo de Requiem.*
24 *In die duplici, quod non ſit de præcepto, licitè dicitur Miſſa de Requiem pro adimplenda voluntate teſtatoris.* (nabili.
31 *Et item Miſſa alia votiva, ex cauſa ratio-*
27 *In Altari privilegiato non ſuffragatur privileg. niſi celebretur de Requiem.*
24 *Non poteſt autem in eo celebrari de Requiẽ, occurrente feſto de præcepto.*
27 *Unde in tali die, vacat Altare.*
28 *Pro Miſſa dicenda in Altari privileg. poteſt applicari animabus defunctis indulgentia grani benedicti.*
30 *Veriùs tamen, quòd non.*
36 *Miſſæ conceſſæ quibuſdam Ordinibus non poſſunt dici ab aliis.*
37 *Sed illarum loco debent dici votivæ, quæ ſunt in Miſſali.*
38 *In fundationibus Miſſarum, Fundatores non recipiuntur à Regularibus, niſi ad participationem ſacrificii & 39.*
40 *Fundationes Miſſarum non debent recipi pro diebus, in quibus non poteſt ſatisfieri.*
41 *Et cum licentia Superioris.*
42 *Miſſarum obligatio poteſt transferri ad alium locum.*
43 *Fallit ſi obligatio eſt impoſita ad locum, in quo eſt ſpecialis devotio.*

CLemens VII. conceſſit Carthuſianis ut una Miſſa poſſint uſque ad [illegible] collectas dicere pro totidem Miſſis debitis [illegible]

(*) S. Greg. l. 3 dial c 26. Maximiano Abbate refert, ipſum in mari tempeſtate jactatum, corpus & ſanguinem Chriſti ſumpſiſſe ſimul cum omnibus, qui erant in navi. Item & quoſdam milites Homeritas, ante prælium communicâſſe in navi refert Baronius to. 7. ann. 523. n. 24. Qui anno 700. eod. to. n. 3 allegato exemplo S. Vulfranni Friſiorum Apoſtoli, qui item in navi celebravit, fuiſſe id olim ſanctis viris conſuetum Et Deo non diſplicuiſſe patet ex miraculo Patenæ, quod ibid. refert.

per illam unam ſatisfacere omnibus. Et Jul. II. ac Leo X. conceſsêre Generali Mi-
2 nimorum, ut dum viſitat aliquod monaſterium ſui Ordinis, poſſit in eo Miſſas reducere ad certum numerum, ſic ut pro ſingulis, ſolùm ſingulæ collectæ dicantur, in una uſque ad 9. per quas collectas tot Miſſis ſit ſatisfactum. B. *expoſcit*. Quæ eſt in Bull. Caſſin. 349. Roder. *tom.* 1. *bull.* 28 *Iul.* 2. Paſſar. *lib.* 1. *privil. ſui ord.* Capuccin. *in annot. ad* Caſar. *v. Miſſa* 3. & Confett. *in ſum. mar. magni*. Concil verò Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 4. *de Ref.* conceſſit Abbatibus
3 & Generalibus Regularium, ut in ſuis capitulis poſſint ordinare ſuper Miſſis fundatis in ſuis Eccleſis, & ad certum numerum eas reducere, prout ad Dei gloriam, ſuæ conſcientiæ meliùs viſum fuerit.

4 Nota autem primò circa hæc privilegia, & reductionem, quam concedunt, quòd felic. record. Urban. VIII. pro Minimis Convent. Januenſis declaravit, onus perpetuum unius Miſſæ eſſe reducendum ad 50. ſcuta monetæ Romanæ, ut refert Peyrin. *in conſt.* 5. *ejuſd. Vrban.* & poſt ipsũ Marchin. *de ſacram. ord. tr.* 3. *p.* 2. *c.* 20.

Nota *ſecundò*, hanc reductionem in-
5 telligendam eſſe de Miſſis ſucceſſive receptis, non autem de his, quæ in limine fundationis alicujus Eccleſiæ, ſeu Capellæ
6 ſunt illi impoſitæ; quia conditiones & obligationes impoſitæ alicui beneficio, vel Eccleſiæ in ejus erectione ſunt ſemper in individuo implendæ; & cenſentur ab omni diſpoſitione, & privilegio exceptæ. *Et ratio eſt*, quia voluntas fundatoris habetur hîc pro lege *arg. cap. ultima voluntas* 13. *q.* 2. & § *diſponat auth. de nuptijs*. Et ita expreſsè dicitur *in cap. Eleutherius* 18. *q.* 2 & docent Felin. *cap. cùm acceſſiſſent de conſt.* Ancar. *cap. nos quidē de teſtam.* *Imol. eod.* & *in clem. quia contingit, de rel. dom.* Cardin. *eod.* Roch. *in rubr. de jure patron.* § *pro eo.* Barbat. *conſil.* 23. *volum.* 1. Tuſch. *litt. C. concl.* 384. Farin. 4. *p. dec. poſth.* 174 Barb. *de off. & pot. ep. p* 2. *alleg.* 29. & *in collect. bull. v. Miſſa. ſecundo.* Piaſec. *in pra. p.* 2. *cap.* 3. & Graph. 1. *par. deciſ. lib.* 2. *cap.* 53 Et ita anno 1573. die 7. Febr. ſibi à Cardin. S. Congr. reſponſum teſtatur Paſſar. *in cap.* 60. *de remed. Miſſ.* Ac rurſus eadem Sacr. Congreg. in decretis ſuis *de celeb. Miſſ.* ſarcivit & declaravit univerſaliter pro omnibus, anno 1591. die 3. Mart. Ac iterum anno 1625. ſub Urbano VIII. Unde ego ſatis dubito, an ſint audiendi, qui contrarium docent, Navarr. *tom.* 1. *l.* 3. *de celeb. Miſſ.* Henriq. *in ſum l.* 9. *c.* 22. *litt.* P. Moneta *de comm. ult. volunt. c.* 5. Marchin. *de ſacram. ord tr.* 3. *par.* 2. *c.* 19. & Fraxinell. *de obligat. Sacerd. ſect.* 7. *num.* 3. Nec me movet eorum ratio, Concilium loqui generaliter, & ſine exceptione; nam, ut dixi, onera impoſita in limine fundationis cenſentur ſemper excepta, deinde ſic Cardinales excipiendo declaraverunt illum locum. Et hanc mentem Concilii 7
fuiſſe patet ex ipſo textu ejus decreti quod ſic incipit: *contingit ſæpè in quibuſdam Eccleſiis, &c.* Ergo ſupponit Concilium, Eccleſias jam exiſtentes, & fundatas, & conſequenter loquitur de oneribus poſteà illis impoſitis.

Nota *tertiò*, Paſſar. Dian. *tract de celeb.* 8
Miſſ. reſ. 7. Capuccin. *in annot. ad* Caſar. *v. Miſſa* 3. & Confett. *in ſum. mar. magni*, tenere ſupramemorata privilegia eſſe intelligenda de Miſſis ſolùm receptis ante eorum conceſſionem, non de his, quę poſteà & maximè poſt Tridentin. Quin etiam Dian. *tractat. cit. reſ.* 6. contendit, ſublata eſſe privilegia Jul. II. & Leon. X. per dictum Trident. *in cap.* 4. *cit.* Et ipſa Sacr Congregat. ita expreſsè declaravit, conceſſionem prædictam Tridentini intelligendam eſſe de Miſſis impoſitis ante

ipſum

tiæ ad futuræ, ſi contingat tentari ex tali lectione; utrumque autem non poteſt dici niſi cum temeritate, quis enim cum Deo pactum init, de ſuppeditanda gratia in tentatione? quis ſe dicat non poſſe à fide excidere, niſi hæretici ipſi? qui tamen nec umbram illius habent. Rurſus ſi hanc doctrinam liceret admittere, quàm multa amabò abſurda inde ſequerentur? Nam ſicut in materia hæreſis, ſic & in omni alia fas eſſet eam applicare, & ſic quemadmodum Caramuel putat, ſe non lapſurum ex lectione librorum hæret. ſic juvenis poteſt eodem modo ſibi perſuadere, ſe non lapſurum legendo libros amorum, ſe non pervertendum à malis ſociis *&c.* Et tamen clamat Sap. *Si te lactaverint peccatores, ne acquieſcas eis.* Prov. 1. Et iterum: *Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea.* Eccli. 13. Vide Dian. *tom.* 11. *tract.* 1. *reſ.* 1.

8 Nota *quartò*, quòd librorum prohibitorum duo ſunt genera, alii enim prohibentur in Bulla Cœnæ Domini, alii in indice Trid. Et omnes quidem ſub excõmunicatione, verùm excommunicatio prohibitorum in Bulla, reſervatur Papæ; non tamen prohibitorum in indice, ut inter alios obſervat Becan. *in comp. controv. lib.* 5. *cap.* 11. & Aſor. *1. p. inſt. lib.* 8 *c.* 16. *q.* 5. Unde in contingentia caſus, non ſufficit, pœnitentem ſe accuſare de lectione libri prohibiti, ſed debet vel eum nominare, vel dicere ubi ſit prohibitus, ad hoc ut poſſit Confeſſarius diſcernere, ſi poſſit dare abſolutionem, necne.

CAPUT XVI.

Circa Matrimonium.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt diſpenſare cum iis, qui clandeſtinè contraxerunt Matrimoniũ. Vbi, & quo caſu? ibid.*

2 *Regulares poſſunt diſpenſare cum illis, qui contraxerunt cum impedimento criminis.*

3. *Item cum iis, qui in primo gradu affinitatis.*

4. *Et tunc non eſt opus iterum adeſſe teſtes.*

5. *Quando conjugati non poſſunt ſeparari ſine ſcandalo, & non patet acceſſus ad Papam, poteſt Epiſcopus cum illis diſpenſare.*

6. *Item & Regularis.*

7. *Quando diſpenſatio ad matrimonium fuit obtenta ſubreptitiè, poteſt epiſcopus diſpenſare cum partibus.*

8. *Item & Regularis.*

9. *Regularis poteſt diſpenſare cum conjugatis obligatis voto ſimplici caſtitatis, ad petendum & reddendum.*

10. *Per hoc tamen privilegium non extinguitur votum, ſed ſuſpenditur.*

11. *An alter conjux poßit per ſe illud irritare.*

12. *Regulares poſſunt diſpenſare cum conjugatis inceſtuoſis, ad pet. & red.*

13. *Hoc impedimentum contrahitur etiam ab ignorante, & quare.*

14. *Sed non habet locum, niſi intra 1. & 2. gradum.*

15. *Si affinitas fuit contracta ante Matrimonium quid faciendum.*

16. *An ad affinitatem requiratur utriuſque hominis ſeminatio.*

17. *Et an conſurgat uno ſeminante poſt alium, & in diverſo actu.*

Gregor. XIII. conceſſit Societati Jeſu pro partibus Ultramontanis anno 1576. die 6. Auguſt. in quibus decretum Trident. de irritandis clandeſtinis nuptiis fuit promulgatum, ſed ab aliquibus non ſervatum, qui tamen induci non poſſunt, ut iterum publicè contrahant, facultatem illos abſolvendi in foro conſcientiæ, & cum ipſis diſpenſandi, ut iterum contrahant. Cyprian. Ciourell. *in Regula S. Franciſci cap.* 7. 1

Idem Gregor. eidem Societ. conceſſit facultatem diſpenſandi cum illis, qui contraxerunt cum impedimento crimi- 2

nis:& qui non putabant eſſe illicitum, dare fidem de Matrimonio ineundo, poſt mortem conjugis, ea adhuc vivente, (etiam ſi copula interceſſerit) Cyprian. *ibid.*

3 Leo X. conceſſit Auguſtin. facultatem diſpenſandi cum illis, qui in primo gradu affinitatis contraxerunt, ut de novo contrahant, modò caſus ſit occultus Roffenſ. *in libro de cauſa matrim.* Et poſt ipſum Chaſſ. *tract.* 5. *cap.* 5. *prop.* 4 ubi nota, quòd Diana *to.* 11 *tr.* 2. *reſ.* 27. hoc privilegium improbat, & in dubium revocat. Verùm ſine fundamento, & cum ſola ſui nominis authoritate videatur illud velle tollere, non dubitabo ego longè alteriùs nominis & authoritatis Roffenſem ſequi, ſeu in illo aſtruendo uſum licitum defendendo. At quando ſic diſpenſati iterum contrahent, opus ne, ut in præſentia Parochi & teſtium? Reſpondeo, quòd non, & ſufficere, quòd prima vice (licèt invalidè) coram ipſis contraxerint. Aliàs caſus redderetur ex occulto publicus.

5 Ex tacita voluntate Sum. Pontificis, poteſt Epiſcopus diſpenſare in impedimento dirimente occulto, ſi Matrimonium non poteſt diſſolvi ſine magno inconveniente, & non patet acceſſus facilis ad ipſum Sum. Pontif. Gloſſ. Alex. & Hoſt. *cap. quia circa, de conſang.* Cucch. *lib.* 2. *conſt. major. tit.* 7. Candid. *diſquiſ.* 25. *de matr.* Bauny. *de imp. matr. non dirim. q.* 1. Leand.
6 *to.* 2. *de Sacram. tr.* 5. *d.* 24 *q.* 7. Dicaſtill. *to.* 3. *de Sacram. tr.* 10. *d.* 8. *dub.* 4. Diana *to.* 11. *tr.* 8. *reſ* 3 At cum probabiliter dixerim, ubi de poteſtate abſolvendi & diſpuntandi poſſe Regulares abſolvere & diſpenſare in omnibus, in quibus hoc permittitur Epiſcopis, an etiam in hoc caſu? Arbitror ego, poſſe ita probabiliter ſuſtineri propter rationes, & authores *ibi allegatos,*

7 Item quando diſpenſatio ad contrahendum fuit contra obtenta à Papa per ſubreptionem, poſſe Epiſcopum diſpenſare cum partibus: ſeu confirmando diſpenſationem Pontificiam indulgere, ut in ſuo Matrimonio permaneant, docent Gloſſ. Hoſt. & Alex. *ſupra cit.* Bauny item *citat.* Quod probabile affirmat Pont. *lib.* 8 *de matr. c.* 13. Non improbabile Diana *to.* 11. *tr.* 8. *reſ.* 3. Et ego eadē probabilitate. Re- 8
gularibus cōpetere puto, per eadem principia, de quibus ſupra, quia quod Epiſcopis circa diſpenſationes, hoc Regularibus attribuitur, & maximè in occultis. †

Jul. II. Martin. & Pius V. conceſſere Mo- 9
naſterio & Congreg. S. Bened. Valliſol. facultatem diſpenſandi cum conjugatis, voto ſimplici caſtitatis adſtrictis, ad hoc, ut poſſint petere, & reddere debitum. Leand. *de Sacram. to.* 2. *tr.* 9. *d.* 24. *q.* 17. Dicaſtill. *de Sacram. to.* 3. *d* 8. *tr.* 10 *dub.* 4. Capuccin. *in annot. ad Caſar. v. diſpenſatio.* Chaſſ. *tr.* 5. *cap.* 5 *prop* 2. ubi pro hoc citat Vegam, Sayr, Sanch. & Portel. Hurt. *d.* 26. *de Matrim. diſ.* 1. Ubi ſuæ Societ. idem conceſſum aſſerit Diana *to.* 11. *tr.* 8. *reſ.* 4. ubi ait, Pium V. idem conceſſiſſe Minoribus. Sanch. *to.* 2. *de Matr. lib.* 8. *d* 16. *n.* 3. Miranda *in man. q* 47. *art.* 2. & Roder. *to.* 1. *qu.* 63. *art* ° ubi dicunt, idem conceſſum Ordinibus mendicantibus.

Nota verò circa hoc privilegium, quòd 10
votum de quo loquitur, debet fuiſſe emiſſum ante Matrimonium: nam ſi ipſo ſtante, & alter conjux fuit inſcius, poteſt ſeipſo illud irritare; ſi verò fuit conſcius, & conſenſit, licèt aliqui dicant, poſſe etiam hoc caſu illud irritare, & conſenſum ſuum revocare; probabilius tamen mihi videtur, quòd non poteſt, quia per illum abdicavit jus omne quod in voventem potuit habuiſſe, & quod ſibi reaſſumere non poteſt.

Nota *ſecundò*, per hoc privilegium dari 11

† cap. fin. 23. q. 2. quod eſt Concil. 5. Tolet. 7.

po-

na. At duo non poſſunt fieri unum, niſi effective & actualiter ponantur in eſſe; quia igitur fiunt unum in ſemine, neceſſe eſt utrumque ſuum exhibere, ut ex eorum cõmixtione reſultet illa unitas. Confirmatur, quia ſi ſufficeret ſolum virum ſeminare, ſufficeret æquo jure, ſi ſola femina ſeminaret; at hoc nemo admittit: ergo nec illud admittendum. Neque obſtat, quòd jura vel authores, qui de hac materia loquuntur, non faciunt ordinariè mentionem, niſi ſolius viri, nam ſic loquuntur vel ſecuti opinionem eorum, qui putant feminas nõ habere ſemen, vel ad parcendum earum pudori, ſufficienterque debent intelligi locuti de fœmina, in hac materia, quando de viro egerint. Atque ideo concludendo cenſeo affinitatem non conſurgere niſi ex utriuſque ſeminatione, & licet hanc doctrinam improbabilem judicet Pont. *lib. 9. de matr. c.* 10. probabilem tamen affirmat Sanch. *lib* 3. *de matr. d* 21. Remig. *in pract. confeſſ. tr.* 2. *c.* 6. §. 9. Verricell. *in qq. legal. tr.* 4. *q.* 27. & Diana *to.* 11. *tr.* 5. *reſ.* 26. † Abſolutè veram, qui illam profitentur, Lud. Lopez 1. *par. inſtr. cap.* 50. Gaſp. Hurt. *de matr. diſ.* 1. Martin. Perez *de matr. d.* 31. *ſect.* 1. Martin. à S. Joſeph. *in monit. confeſſ. to.* 1. *lib.* 1. *tr.* 34. *de matr.* Et non pauci Canoniſtæ in *c. fraternitati. de eo qui cogno. conſ. uxor.* In contingentia verò caſus, præſumitur uterque ſeminaſſe, & ſecundum hoc, in foro exteriori judicanda eſt affinitas contracta; ſed in interiori, ſtabitur eorum dicto.

17 Quòd ſi vir ſeminavit, & ſe retraxit, antequam ſeminaret fœmina, quæ deinde ſola ſe tactibus excitavit, tunc in opinione eorum, qui tales tactus (immediatè poſt copulam (licitos dicunt, quaſi ſint ipſius copulæ complementum) dicetur etiam affinitas conſurgere ex tali ſeminatione, quia ſicut dicitur copula in ea completa, ita & commixtio, ex qua reſultat una caro. Sed in opinione magis communi eorum, qui tales tactus illicitos faciunt, ſecus erit dicendum: & quòd ſicut illa fœminæ ſeminatio, non ſpectat amplius ad copulam, ſed eſt actus diſtinctus, & peccatum mollitiei, ita nec cenſebitur per eam fieri commixtio, quæ affinitatem generat.

† Vide Boer. p. 2. deciſ. q 241. num. 7. & 8.

* Bonacin. to. 1. q 4. de matr. p. 6. prop. 2. n. 15. Baucius to. 2. opuſc. 1. tr. 88. Leand. de ſacr. to. 2. tr. 9. d. 23. quæſt. 41, Martin. à S. Joſeph in monit. 10. 1. lib. 1. tract. 51. de matr.

CAPUT XVII.

Circa Miſſas.

§. I.

De tempore conceſſo ad celebrandum.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt dicere Miſſam ante aurorã.*
3 *Et etiam ſtatim poſt mediam noctem.*
5 *Quod privilegium non eſt abrogatum.*
7 *Imò ſecluſo privilegio eſt licitum, ſubſiſtente cauſa.*
4 *Secus, nulla ſubſiſtente & 6.*
7 *Ratio, quare regulariter Miſſa non dicatur niſi poſt auroram.*
8 *Regulares poſſunt dicere Miſſam poſt meridiem.*
9 *Etiam tribus horis poſt.*
11 *Quod eſt licitum etiam ſecluſo privileg. Et quare ibid.*
12 *Non excuſatur à peccato, qui ſine legitima cauſa dicit Miſſam aut nimis tardè, aut nimis citò.*
13 *Quæ horæ debitæ pro dicenda Miſſa.*
14 *In computanda media nocte, vel meridie, non eſt ſcrupuloſè attendendum horologiis.*

EUgen. IV. conceſſit Monaſterio S. Bened. Valliſolet. Sixt. IV. Minorib. Innocent. VIII. Dominican. Pius V. & Gregor. XIII. Societ. Jeſu, facultatem celebrandi una hora ante diem. Bullar. Valliſol. *priv.* 46. Roder. *to.* 1. *bull. in oras. Innocent.* 8. *& to.* 2. *Bulla* 22. *Greg. XIII.* Caſar

v.Miſſa 2. Capuccin. *in annot.ad idem v.*3. & Aſor.1.*p.inſt.lib.*10.*cap.*25.*quæſt.*4.

2 Alex. VI. conceſſit Patribus Congreg. Valliſolet. facultatem celebrandi duabus horis poſt mediam noctem, B quæ incipit: *Sanè merita* Et eſt ordine 117. in Bull. ejuſd. Congr.

3 Martin. V. conceſſit eidem Congreg. Valliſol. Gregor. XIII. Caſſin. Innocent. VIII. Auguſtin. & Leo X. Minoribus, ut ſtatim poſt mediam noctem poſſint celebrare Bull. Caſſin. *conſt.*219. Caſar. & Capuccin. *ſupra cit*, Suar. *to.*3, *in* 3. *parte d.* 8. *ſect.*4. Aſor. *ſupra cit.* Bauny *in Theol.mor. tr.*10. *de Sacram.q.*13. & Cæleſt. Sueſſ. *in comp. Theol.mor. tract.* 8.

4 Hîc autem nota primò, S. Concil Trid. Congreg. *ſeſſ.c.*9. *in decret. de celeb. Miſſ.* declaraſſe, non eſſe licitum, celebrare ante diem, virtute privilegiorum obtentorum ante dictum Concil. de quo Garc. *in tract. de beneſ.p.*3.*c.*2. & Barb. *in collect. Bull. v. mendicantes.* Unde ego infero, licitum eſſe per privilegia dicto Concilio poſteriora Pii V. & Greg. XIII. Imò & per omnia alia ſupra relata, cùm dicta declaratio non ſit ſufficiens ad derogandum illis.

Nota ſecundò, quòd regulariter quidē nemo debet celebrare ante diem, *c. neceſſe eſt. & cap. nocte Sancta.d.*1 *de cons.* Ubi Gloſſa aſſignat rationem, nempe quia Sa-
6 cramentum Euchariſtiæ, quod in ea conficitur, ſpectat ad tempus gratiæ per diem ſignificatum, juxta illud *Rom.* 13. *nox præceſſit, dies autem appropinquavit*, unde Sū. *in Armil. v. Miſſa.* & Navarr. *in man. c.*25.
7 *num.* 85. putaverunt eſſe mortalia ante diem celebrare. Attamen idem Navarr. *ibid.* agnoſcit, in multis locis contrariam conſuetudinem invaluiſſe. Et ſecluſo omni privilegio licitum dicit Gloſſ. *cap. fin. de privil. in* 6. Quanto autem tempore ante ortum ſolis liceat id facere ſine privilegio, non convenit inter DD. Nam aliqui licitum dicunt, una hora & media ante, ut Marchin. *de Sacr. Ord. p.*3. *tr.* 3. *cap.* 7. Joan. de la Cruz *in direct. p.* 2. *de Sacr. Miſſ. qu.* 2. Henriq. *de Miſſ. lib.* 9. *cap.* 24. Laym. Rodriq. &c. Alii etiam tribus horis ante, ut Suar. *to.* 3. *in* 3. *par. d.* 8. *ſect.* 4. Lamas in *meth. p* 3. *cap.* 5. §. 18. Vivald. *de Sacram. altar. num.* 151. & Pitigian. *d.* [illegible] *q.* 2. *ar.* 4. ac demum alii, ut Vitor. *nu.* 95. *de Euchar.* id licitum affirmant ſtatim poſt mediam noctem, & ita evidenter colligitur ex *cap Solent. d.* 2. *de conſ.* Cujus derogatum eſſe per contrariam conſuetudinem dicat Gaſp. Hurt. *d* 4. *de Sacr. Miſſ. diſ.* 4. praxis tamen aliud docet.

Innoc. VIII. conceſſit Dominican. in 8
Hiſpania facultatem celebrandi una hora poſt meridiem. Eugen. verò IV. licitam fecit Caſſin. celebrationem uſque ad horam nonam incluſivè, quæ extenditur uſque ad tertiam poſt meridiem. Roder. *to.* 9
1. *bull. in orat. Innoc. VIII.* Caſar. *v. miſſa ſecundo*, & Bullar. Caſſin. *conſt* 58. & 63.

Nota, quòd ſecluſo omni privilegio 10
licitum eſt incipere Miſſam in ipſa meridie ſecundum Fernand. *in exam p* 3. *cap.* 5. §. 14. Aut uno quadrante poſt, ſecundum Aſor. *to.* 1. *inſt lib.* 10. *cap.* 25. Aut media horâ poſt, ſecundum Fagund. *de Eccl. præcep. p.* 1. *lib.* 3. *c.* 17. Henriq. *lib.* 9. *de Miſſ. c.* 24. Marchin. *de Sacram. Ord. tr.* 3. *part.* 3. *c.* 7. Aut tribus quadrantibus poſt, ſecundum Bonac. *d.* 4. *de Sacr. quæſt. ult. p* 9. Aut multò poſt ipſum meridiem ut vult Joan.
Andr. *in cap.* 1. *de celebr. Miſſ.* Aut etiam 11
tribus horis poſt, ſecundum Navarr. *in man. cap.* 25. *num* 85. & Salcedo *in pract. crim.* 46. Vivald. Fernand. & [illegible] Tum quia nuſquam id invenitur prohibitum; Tum quia adhuc illa hora Chriſtus patiebatur, & ſic licitum videtur offerre illa eadem hora hoc Sacri-

riculo

cium incruentum, inſtitutum ad repræſentandum illud cruentum,&ita frequenter ſe feciſſe,ait Navarr.*loco cit.*cùm peregrinaretur,ut feſtum de præcepto incideret,unde *ibid.*infert,ſuprà memorata omnia privilegia non fuiſſe neceſſaria, ſed eſſe data ad obviandum ſcrupulis.

12 Verùm adverte circa ejuſmodi opiniones,de celebrando ante auroram,aut poſt meridiem,ſive multum temporis intercedat,ſive parùm, quòd ſic ſemper debent intelligi, ut Doctores, qui illas adſtruunt, hoc non permittant,niſi vitato omni ſcandalo, & ob aliquam cauſam rationabilem, quæ eò magis gravis debet eſſe, quò magis intempeſtivè Miſſa dicitur. Aliàs non excuſarem Sacerdotem à peccato, nam in Trid.*ſeſſ.*22.*cap.*4. jubentur Miſſæ dici *horis debitis.* Debitæ autem ſunt,
13 quas conſuetudo univerſalis Eccleſiæ obſervat: & quæ in rubricis Miſſalis præfiguntur: nempe eæ omnes quæ ab aurora
14 uſque ad meridiem continentur. Verùm nec circa meridiem, ſeu horam 12. obſervandam,adeò ſcrupuloſum vellem eſſe ſacerdotem: nam cùm horologia admodùm inæqualiter currant (ùt licet obſervare in civitatibus, in quibus audiuntur plura) ſufficit bono modo æſtimare meridiem in tali occaſione, ne dicamur plùs delirare,quàm ipſa horologia.

§. II.

De loco conceſſo ad celebrandum.

SUMMARIUM.

1 *Regularis infirmus poteſt curare ſibi dici Miſſam in ſua camera.*

2 *Regul. poſſunt divina celebrare in arcibus tempore belli.*

3 *In caſtris.*

4 *Et ubicunque fuerint.*

5 *Etiam in cameris ſecularium, aut plateis civitatum.* 6.7.*&* 13.

8 *Aut Eccleſiis interdictis.*

9 *Non tamen in pollutis.*

10 *Hæc privilegia putantur à Trid. ſublata verius,quòd non,&* 11.

14 *Et explicatur Concilium.*

12 *Epiſcopi non poſſunt impedire Regulares, ne utantur dictis privil.*

15 *Epiſcopi poſſunt dare licentiam celebrandi extra Eccleſiam, non tamen hoc permittere per modum privilegii.*

16 *In neceſſitate licitum celebrare extra Eccleſiam, etiam non habitâ permiſſione Epiſcopi.*

17 *Et in caſibus diverſis.*

18 *Imò ex ſola devotione.*

19 *An licitum celebrare in mari.*

20 *An in Eccleſia polluta.*

Pius IV. conceſſit Canonicis Lateran. 1
ut abſque ulla licentia Ordinarii poſſint in infirmitate curare, ſibi celebrari in ſuis cameris, & ibi Sacramenta recipere, Compend. Privil. Fullienſ. & Barnabitarum. *v.infirmi.* & Marchin.*de ſacram.ordin.par.* 3.*tr.*3.*cap.*9.

Urbanus V. conceſſit Ciſtercienſ. facultatem celebrandi officia divina, & Miſſam etiam in arcibus, ad quas tempore belli ſe recipiunt. 2

Gregorius XIII. cum derogatione Trident. conceſſit Patribus Societ. Jeſu, ut in ſuis miſſionibus poſſint ubique celebrare, etiam in caſtris, aut in domibus ſuis, in Oratorio à Provinciali deſignando. 3

Honorius III. conceſſit Dominican.& Minoribus, ut ubicunque fuerint, poſſint ſuper Altari celebrare extra Eccleſiam, & locum ſacrum,de quo in *cap.in his.de privil.& gloſſ.cap.fin.eod.in* 6. Et ſic eſt privilegium juris. 4

5 Item iiſdem Minoribus conceſſere
Sixtus IV. & Alex. VI. ut poſſint celebra
re ubique, etiam in cameris ſæcularium,
ſeu plateis civitatum, dato quod non vi-
deantur loca inhoneſta, eò quòd in ejuſ-
modi cameris dormiunt conjugati: vel ta-
libus plateis exercentur multa profana.

6 Item Urbanus IV. dedit Carmelit. fa-
cultatem celebrandi in quovis loco ho-
neſto, coram Prælatis & Magnatibus, à
quibus de hoc rogabuntur. Sixtus verò
7 IV. extendens gratiam in eorum mari
magno, conceſſit, ut poſſint celebrare
ubique & coram quibuſvis perſonis.

8 Clem. VII. conceſſit Carmelit. Leo X.
Minorib. Alex. VI. Monachis Montis ſer-
rati Eugen. IV. & alii Pontiſ. Caſſin. facul
tatem celebrandi in locis interdictis, aut
in quibus ceſſatur à divinis: modò januis
clauſis, expulſis excommunicatis, non pul-
ſatis campanis, & ipſi cauſam interdicto
non dederint, de quo vide, ubi de privil.
circa obſer. interd. Supra memorata verò
omnia referuntur à Bullar. Caſſinenſ. *conſt.*
355. Roder. *tom. 1. qq. regul. 43.* Caſar. *v.*
Altare. & v. Miſſa. Layman. *in Theolog.*
moral. lib. 5. tract. 5. cap. 5. Gaſp. Hurt. *d.*
4. de Sacrif. Miſſ. dif. 6. March. *de ſacr. ord.*
p. 3. tr. 3. c. 9. Dian. *tr. 2. dub. reg.*

9 Nota primò, quòd cùm privilegia non
extendantur extra caſum, ideo licèt per
hæc concedatur facultas celebrandi in lo-
co profano, aut Eccleſia interdicta, non
tamen licet virtute eorum celebrare in
polluta, quia aliud eſt Eccleſiam eſſe in-
terdictam, aliud eſſe pollutam, & in con-
tingentia caſus, minus eſſet inconveniens
celebrare ſub dio, & in loco profano,
quàm in Eccleſia polluta.

10 Nota ſecundò circa eadem ſuprame-
morata privilegia, quòd Trid. *ſeſſ. 22. c. 9.*
in decr. de cel. Miſſ. videtur illa revocare, &
de facto revocata putant Laym. *ſupr. cit.*
Mirand. *in man. to. 1. q. 28. a. 3.* Barb. *de off.*
& pot. ep. p. 2. all. 25. & Confett. in *ſum.*
mar. magni. Attamen ego adhuc valere ar-
bitror cum Dian. *4. p. tr. 4. miſcell. reſ 106.*
Cherub. *to. 1. in ſchol. 2. Bull. 4. Clem. 4.* 11
Petr. de Ledeſm. *de Euch. cap. 20 concl. 2.*
dub. 4. Rod. *to. 1. q. 28. a. 3.* Cruz *in epit. lib.*
2. c. 5. dub. 7. Et Marſil. *in remiſſ. ad Trid. c.*
9. cit. Quod probabile putat Marchin. *de*
ſacr. ord. tr. 3. p. 3. c. 9. Tum quia poſt Tri-
dentinum fuerunt conceſſa aliquibus Or-
dinibus, & aliis confirmata. Tum quia
Trid. illa non revocat abſolutè, ſed ſolùm
mandat, ut Epiſcopi prohibeant, nequis
celebret extra loca ſacra; unde Marchin.
Cruz, Ledeſm. & Marſil. citati, inferunt,
quòd ſaltem licitum erit, quamdiu non
prohibuerint. An verò poſſint prohiberi 12
Regularibus, habentibus ad hoc privilegia
Apoſtolica? S. Congr. Cardin. ad *c. 9. cit.*
declaravit quòd non, in hæc verba: *facul-*
tatem celebrandi in privatarum domorum
oratoriis ab Apoſtolica Sede emanatam, Epi-
ſcopus impedire non poteſt. Unde ego infe-
ro, poſſe Regulares uti prædictis privile-
giis: & ſecundùm ea celebrare extra Ec-
cleſiam, non tantùm dum non prohibent
Epiſcopi, ut dicunt Authores citati, ſed et-
iam ſi prohibeant. Tum quia Trid. illo ſuo
decreto, non voluit derogari juri commu-
ni & ſcripto: privil. autem Honor. III. de
quo ſupra, & quod cætera omnia virtuali-
ter continet, cum ſit inſertum corpori
Juris, ſortitur ejus naturam, & ſic non
fuit mens Concilii, illi derogare. Quod
confirmatur, quia Sacra Cardin. Con-
greg. an. 1591. die 9. Dec. declaravit,
concilium non derogare *cap. fin. de privil.*
in 6. Eſt autem par ratio de *c. in his eod. ext.*
Ergo ſicut non derogatur illi, ita nec illi.
Imò quamvis Sixt. V. & Alex. VI. in ſuis
privilegiis de celebrando extra locum ſa-
crum, excipiant cameras, in quibus dor-

3 miunt conjugati, & plateas, in quibus exercentur profana: quia tamen hæc exceptio non fit in *cap. in his cit.* ideò poterunt Regulares celebrare in dictis cameris & plateis, non virtute dictorum privilegiorum, ſed dicti capitis & juris cõmunis, cujus eſt, modò adſit cauſa ſufficiens, & excuſans irreverentiam. Et ita tenet Sot. in 4. *d.* 13. *q.* 2. *a.* 3. Et Roder. *t.* 1. *q.* 43. *a.* 5.

14 Ad Trid. verò Reſp. illius intentionem tantùm fuiſſe, tollere abuſus, ut notat Aſor. 1. *p. inſtit. lib.* 10. *cap.* 26. *qu.* 6. nempe eorum, qui ſine ulla licentia, aut juſta cauſa præſumebant celebrare extra Eccleſiã, aut qui prætendebant, ſe ad hoc habere

15 licentiam perpetuam ab Epiſcopo. Nam licèt pro occurrentia casûs poſſit Epiſcopus hoc permittere, non tamen dare privilegium perpetuum ad illud, ut docent Aſor. *cit. q.* 3. Marchin. *de ſacr. ord. p.* 3. *tr.* 3 *cap.* 9. *n.* 3. Navarr. *conſ.* 1. *de conſt.* & 16. *de privil* Et Bonac. *d.* 4. *de ſacram. q. ult. p.* 9. Et ita à S. Card. Congr. ſæpiùs reſcriptum teſtantur Marchin. *cap* 9. *cit. n.* 7. & plures alii, quos *ibi* allegat.

16 In neceſſitate verò, & ſuadente aliquâ causâ honeſtâ, etiam ſine licentia Ordinarii, licet celebrare in aliqua Capella Eccleſiæ dirutæ, aut ad portam, ſeu atrium parvæ Eccleſiæ, ſub dio ſeu aëre aperto, in campo, platea, &c. Et ita docent Ledeſm. Aſor. & Marſil. *cit.* Navar. *lib.* 3. *conſ.* 7. *de celeb. Miſſ.* Sot. *in* 4, *d.* 13. *q.* 2. *a.* 3. Gaſp. Hurt. *d.* 4. *de ſacrif. Miſſ. dif.* 6. Sà *v. Miſſa, n.* 20. Armil. *eod. v. n.* 4. Et nonnulli Canoniſtæ *in cap. fin. de conſ. Eccl.* Et ita permittitur *in cap. concedimus.* & *cap. ſicut nõ alij. d.* 1. *de conſ.* Addit Hurt. id licitum, etiamſi neceſſitas non ſit adeò urgens, & ita con-

17 ſuetudine receptum affirmat ex Vaſch. & Ægid. Et ſic v.g. in caſtris licet celebrare ſub tentorio ad hoc ut milites audiãt Miſſam. Aut ſub dio in navigatione, quando navis appellit ad terram. Aut in proceſſione, quando tenditur ad capellam, quę non poteſt capere populum confluentem. Aut tempore peſtis. Aut quando Sacerdos novus celebrat ſuas Primitias, &c. ſecundùm Fernand. *in exam. p.* 3. *cap.* 5. §. 10. Ubi citat Toler. Navarr. Sot. & Aſor. Et Marchin. cit. quia in talibus caſibus adeſt interpretativus conſenſus Papæ, ſeu Epiſcopi. Addit Ledeſm. eſſe valdè conforme ju- 18
ri, ut etiã ex ſola devotione poſſit ſimplex Sacerdos ſic celebrare extra locum ſacrũ, in campo, domo privata, grangia, &c. quando ei non occurrit Eccleſia, quia *in cap. fin. de privil. in* 6. hoc conceditur Epiſcopis; *in cap.* verò *cit. concedimus*, omnibus Sacerdotibus abſque diſtinctione neceſſitatis, vel ſolius devotionis. Et ita allegato eod. *c.* docet D. T. 3. *p. q.* 83. *a.* 3. *ad* 1. Quod ego non auſim improbare: modò, ut ibi dicitur, irreverentia omnimodis caveatur, & aliæ circumſtantiæ ad tantum myſterium requiſitę obſerventur.

De mari aut flumine, an liceat in eo ce- 19
lebrare, negant Aſor. *q.* 6. *cit.* & plures alii, quos citat & ſequitur Bonac. *de ſacram. d.* 4. *q. ult. p.* 9. Sed licitum faciunt Barth. ab Angel. *in dial. de Miſſ.* §. 6 20. Graph. 1. *p. deciſ. l.* 2. *c.* 42. Scortia *de ſacrif. Miſſ. l.* 2. *c.* 13. Durand. *in rat. l.* 4. *c.* 1. Laym. *in Theol. mor. l.* 5. *tr.* 5. *c.* 5. Et alii, quos citat & ſequitur Marchin. *c.* 9. *cit. nu.* 14. ubi refert Clem. VIII. & Paul. V. ita conceſſiſſe navigantibus in Indias. De Eccleſia polluta idem dicit ex D. Th. & Suar. Marchin. *in cap.* 10. atque de domo privata, aut loco profano, & licere in ea celebrare ſubſiſtente aliquâ causâ honeſtâ, v.g. ad hoc ut populus pagi audiat Miſſam in die Feſto, vel ad communicandum infirmum: & hoc cum ſola licentia Epiſcopi, vel etiam ſine illa, quando urget caſus; ſed ego in ſuperioribus dixi, mihi videri ſatiùs celebrare

per illam unam ſatisfacere omnibus. Et
Jul.II. ac Leo X. conceſsêre Generali Mi-
2 nimorum, ut dum viſitat aliquod mona-
ſterium ſui Ordinis, poſſit in eo Miſſas re-
ducere ad certum numerum, ſic ut pro
ſingulis, ſolùm ſingulæ collectæ dicantur,
in una uſque ad 9. per quas collectas tot
Miſſis ſit ſatisfactum. B. *expoſcit.* Quæ eſt
in Bull. Caſſin. 349. Roder. *tom.* 1. *bull.* 28
Iul. 2. Paſſar. *lib.* 1. *privil. ſui ord.* Capuc-
cin. *in annot. ad* Caſar. *v. Miſſa* 3. & Con-
fett. *in ſum. mar. magni.* Concil verò Trid.
ſeſſ. 25. *cap.* 4. *de Ref.* conceſſit Abbatibus
3 & Generalibus Regularium, ut in ſuis ca-
pitulis poſſint ordinare ſuper Miſſis fun-
datis in ſuis Eccleſiis, & ad certum nume-
rum eas reducere, prout ad Dei gloriam,
ſuæ conſcientiæ meliùs viſum fuerit.

4 Nota autem primò circa hæc privile-
gia, & reductionem, quam concedunt,
quòd felic. record. Urban. VIII. pro Mini-
mis Convent. Januenſis declaravit, onus
perpetuum unius Miſſæ eſſe reducendum
ad 50. ſcuta monetæ Romanæ, ut refert
Peyrin. *in conſt.* 5. *ejuſd. Vrban.* & poſt ipsũ
Marchin. *de ſacram. ord. tr* 3. *p.* 2. *c.* 20.

Nota *ſecundò*, hanc reductionem in-
5 telligendam eſſe de Miſſis ſucceſſive rece-
ptis, non autem de his, quæ in limine fun
dationis alicujus Eccleſiæ, ſeu Capellæ
6 ſunt illi impoſitæ; quia conditiones & ob-
ligationes impoſitæ alicui beneficio, vel
Eccleſiæ in ejus erectione ſunt ſemper in
individuo implendæ; & cenſentur ab om-
ni diſpoſitione, & privilegio exceptæ. *Et
ratio eſt*, quia voluntas fundatoris habe-
tur hîc pro lege *arg. cap. ultima voluntas*
13. *q.* 2. *&* § *diſponat auth. de nuptijs.* Et ita
expreſsè dicitur *in cap. Eleutherius* 18. *q.* 2
& docent Felin. *cap. cùm acceſſiſſent de
conſt.* Ancar. *cap. nos quidē de teſtam. Imol.
eod. & in clem. quia contingit, de rel. dom.*
Cardin. *eod.* Roch. *in rubr. de jure patron.*
§. *pro eo.* Barbat. *conſil.* 23. *volum.* 1. Tuſch-
litt. C. concl. 384. Farin. 4. *p. dec. poſth.* 174
Barb. *de off. & pot. ep. p* 2. *alleg.* 29. *& in
collect. bull. v. Miſſa. ſecundo.* Piaſec. *in pra.
p.* 2. *cap.* 3. & Graph. 1. *par. deciſ. lib.* 2.
cap. 53 Et ita anno 1573. die 7. Febr. ſibi à
Cardin. S. Congr. reſponſum teſtatur Paſ-
ſar. *in cap.* 60. *de remed. Miſſ.* Ac rurſus ea-
dem Sacr. Congreg. in decretis ſuis *de ce-
leb. Miſſ.* ſarcivit & declaravit univerſali-
ter pro omnibus, anno 1591. die 3. Mart.
Ac iterum anno 1625. ſub Urbano VIII.
Unde ego ſatis dubito, an ſint audiendi,
qui contrarium docent, Navarr. *tom.* 1.
l. 3. *de celeb. Miſſ.* Henriq *in ſum l.* 9. *c.* 22.
litt. P. Moneta *de comm. ult. volunt. c.* 5.
Marchin. *de ſacram. ord. tr.* 3. *par.* 2. *c.* 19.
& Fraxinell. *de obligat. Sacerd. ſect.* 7. *num.*
3. Nec me movet eorum ratio, Concilium
loqui generaliter, & ſine exceptione; nam,
ut dixi, onera impoſita in limine funda-
tionis cenſentur ſemper excepta, deinde
ſic Cardinales excipiendo declaraverunt
illum locum. Et hanc mentem Concilii
fuiſſe patet ex ipſo textu ejus decreti quod 7
ſic incipit: *contingit ſæpè in quibuſdam Ec-
cleſiis, &c.* Ergo ſupponit Concilium, Ec-
cleſias jam exiſtentes, & fundatas, & con-
ſequenter loquitur de oneribus poſteà illis
impoſitis.

Nota *tertiò*, Paſſar. Dian. *tract. de celeb.* 8
Miſſ. reſ. 7. Capuccin. *in annot. ad* Caſar. *v.
Miſſa* 3 & Confett. *in ſum. mar. magni*, te-
nere ſupramemorata privilegia eſſe intel-
ligenda de Miſſis ſolùm receptis ante eo-
rum conceſſionem, non de his, quę poſteà.
& maximè poſt Tridentin. Quin etiam
Dian. *tractat. cit. reſ.* 6. contendit, ſublata
eſſe privilegia Jul. II. & Leon. X. per di-
ctum Trident. *in cap.* 4. *cit.* Et ipſa Sacr
Congregat. ita expreſsè declaravit, con-
ceſſionem prædictam Tridentini intel-
ligendam eſſe de Miſſis impoſitis ante
ipſum

anticipatè celebrare,pro eo qui primus ſequenti tempore daturus eſt eleëmoſynâ, licitum faciunt Henriq. Petr. de Navarr. Arragon. Vega. Reginald. Fraxinell. & alii,ſed hanc doctrinam tanquam periculoſam,ſcandalo obnoxiam, & ab antiquo more Eccleſiæ aberrantem S. Cardin. Congreg. habito verbo cum Sanctiſſimo reprobavit die 15. Novembr. anno 1605. cujus judicium meritò ſecuti ſunt Barboſ. Homobon. Suar. Coninch. Molpheſ. &communiter alii,quibus ego ſubſcribo, quia fructus ſacrificii, neque manet in ſuſpenſo poſt celebrationem , neque ante ipſam applicatur.

16 Imò volens eadem S.Congreg. ab Eccleſia abuſus,& omnem ſpeciem negotiationis in hac materia Miſſarum tollere, habito verbo cum Sanctitate Urb. VIII. an.1625.die 21. Junii, ſequentia decreta edidit, quibus voluit omnes tum Regular. tum ſæculares obedire & deferre ſub obligatione peccati mortalis, & reſtitutionis, ac obteſtatione divini judicii ſublatis quibuſcunque privilegiis contrariis, quæ ſi (ut par eſt) admittantur, ruunt opiniones relatæ in notabili præcedenti.

17 *Primò*,Sacerdos celebraturus non poteſt accipere plura ſtipendia parva,ac deinde ipſis conjunctis ad taxam Diœceſis, vel ad neceſſitatem victûs diei , unicam Miſſam dicere pro omnibus in communi, à quibus accepit illa ſtipendia, ſed tot numero Miſſas debet dicere , quot ſunt numero ſtipendia , ita etiam monet Bauny *in theol.mor.tract.* 10.*qu.* 12.

18 *Secundò*, Sacerdos accipiens pecuniam pro Miſſa: ſi ipſe ſibi ad hoc opus alium ſubſtituit, debet illi tradere totam pecuniam , quam accepit,nec poteſt ſibi partem retinere,etiamſi eleëmoſyna ſit ſolito major,Bauny *cit.*,& Barboſ. *de off.& pot. par. cap.* 11.

Tertiò , Adminiſtratores, ſeu Rectores 19 Eccleſiæ , magnæ devotionis ſeu magni concursûs,non poſſunt accipere eleëmoſynas pro Miſſis , niſi poſſint intra breve tempus illi ſatisfacere, vel niſi de hoc monuerint eos , à quibus eleëmoſynas accipiunt, &ipſi conſentiant,Bauny *cit.*& quê ibi allegat Lugo & Barboſ. *in coll. Bull. v. Miſſ.* 3. & quos *ibi* citat Ledeſm. & Villalob. dicentes non poſſe differri ejuſmodi 20 Miſſas ultra 50. & 60. dies, quos ſequitur Marchin.*de ſacr.ord.tr.* 3. *p.*2. *cap.* 31. ubi ex diverſis ait ſpatium duorum menſium eſſe modicum. S. tamen Congreg.ſuper hoc conſulta reſpondit *in una Bonon.* nova onera Miſſarum poſſe recipi , ſi infra menſem poſſit anterioribus ſatisfieri, niſi majorem celeritatem exigat,qui eleëmoſynam largitur.

Quartò, Eleëmoſyna data pro Miſſa de 21 Beata in Sabbatho,non poteſt lucrari,niſi dicatur Miſſa de Beata; nec excuſatur Sacerdos ſi in Sabbatho occurrit Feſtum ſolemne : tunc enim ſi non poteſt ſuppleri per aliam, Miſſa petita debet dimitti, & eleëmoſyna reſtitui: niſi is qui dedit,aliter conſentiat & diſponat. Quod utrumque jam antè anno 1607 *Cal.*Sept. S.Congregatio declaraverat; ſed quia fortè non ſervabatur, iterum anno 1625. ut dictum eſt, unà cum aliis ſancivit. Ex quibus omni- 22 bus patet, opiniones omnes ſupramemoratas circa ſtipendia Miſſarum ceſſare.

Ita pro Miſſis defunctorum S.Congr. 23 An.1607.*Cal*,Sept.declaravit, quòd *Eleëmoſyna relicta pro celebrandis Miſſis, pro animabus defunctorum,licitè lucrari non poteſt, niſi celebretur Miſſa defunctorum.* Et 24 rurſus eod.die ac anno. Ac iterum 20. Junii An. 1626. *Tolerari poteſt Miſſa de Requiem, in die Feſto duplici quòd non ſit de præcepto pro implenda voluntate defuncti.* Adquod Barb. *de offic. & pot. par. parte*

Digitized by Google

primâ cap. 11. *n.* 24. benè notat, quòd de-
claratio non dicit ad voluntatem vivorũ,
ſed pro implenda voluntate defuncto-
25 rum. Unde ſi Feſtum de præcepto cadat
in diem pro altari privilegiato, non poteſt
in eo dici de Requiem ex altera declara-
tione ſub die ſub die 24. April. An. 1627.
Cujus *ibi* idem Barb meminit, & Gav. *in
enchir. Epiſcop. v. Miſſa.* Ad quod Auſon.
in ſumm. v. Miſſar ſtipend. num. 16. allegat
duas alias declarationes præcedentes, unã
Anni 1601. & aliam Anni 1626. Et cùm ſç-
26 pè nominata S. Congreg. anno prædicto
1601 die 1. Jul. declaravit, quòd *in Al-
tari privilegiato debet celebrari de Requiẽ,
ſin minùs, privilegium non ſuffragatur, nec
ſatiſfit indulto.* Hinc collige, quòd occur-
rente Feſto duplici, in die aſſignata pro
Altari privilegiato, debet Altare vacare, &
ſuſpenditur privilegium, ita ut nec proſit,
27 etiamſi in illo celebretur de Requiem:
quia ex alia declaratione *privilegium non
cenſetur conceſſum, niſi pro diebus deputa-
tis, & quando fas eſt in illis celebrare de Re-
quiem.* Ita Auſon. cit. & Barb. *in coll. Bull. v.
Altare, & Miſſa.* 5.

28 Verùm, quia omnes illæ declarationes
ſemper loquuntur de duplici de præce-
pto; ideò ego arbitror, quòd ſi in die aſſi-
gnata pro Altari occurrat Feſtum, quod
quidem ſit duplex, ſed non de præcepto,
poterit in eo dici de Requiem. Et cenſetur
S. Congreg. favore animarum in hoc di-
ſpenſare, aliàs fruſtrà exciperet Feſta du-
plicia de præcepto, ſi quæcunque duplicia
vellet excipi. Addit Marchin. *de Sacram.
ord. tom.* 3 *p.* 2. *cap.* 24. ſatisfieri etiamſi in
alio Altari, vel alia Miſſa celebretur, mo-
dò Sacerdos applicet indulgentiam me-
dalii, ſeu grani benedicti, pro anima, quæ
29 petitur de purgatorio liberari, & pro hac
opinione citat Megalium *tom.* 2. *var. re-
ſol.* 182. & Diana *p.* 2. *tom.* 4. *reſol.* 40. ubi
ipſe ſe retractat ab opinione contraria
quam tenuit *in* 1. *p. tr.* 14. *reſ.* 29. Quòd
taleg ranum non ſufficit. Sed ita dici de- 30
bet, ſi juxta decreta Sacr. Congregat. &
Urban. VIII. volumus omnem ſpeciem
negotiationis in hac materia reſecare.

Porrò quod dixi de Miſſa de Requiem 31
in Altari privilegiato celebranda, in die
duplici, quæ non ſit de præcepto, idem e-
go dico de aliis Miſſis votivis, & in tali
die poſſe eas dici, quando ſuadet cauſa
rationabilis non obſtante quòd ſit contra
Rubricas Miſſalis. Et hoc admittit Bar-
boſ. *in tract. de off. & pot. par. cap.* 11. *num.*
24. quando aliquis celebrat ad imaginem
miraculoſam. Suar. verò *d.* 83. *de Euchar.
ſect.* 3. Port. *v. Miſſa in addit.* & Chaſſaing.
tr. 8. *cap.* 1. *prop.* 4. in quavis alia occaſio-
ne, vel quovis alio loco, quia hæc Rubrica
non ita graviter obligat.

Sed, & quæ Miſſa petitur, ea dici de- 32
bet: nam licèt hoc fuerit declaratum de
Miſſa de Requiem, & de Beata tantùm,
par eſt tamen ratio de omnibus aliis, &
ita docent Aragon. 2. 2. *quæſt.* 85. *artic.* 3.
Petr. Navarr. *de reſt. lib.* 2. *num.* 248. Scor-
tia *de ſacrif. Miſſ. lib.* 2. *cap.* 17. Fraxinel. *de
oblig. Sacer. ſect.* 4. *conc.* 4. §. 4. Rodriq. *t.*
2. *cap.* 44. *n.* 9. Comitol. *lib.* 1. *reſp. moral.
quæſt.* 42. Layman. & alii contra Suarem
d. 83. *ſect.* 3 *cit.* Molph. *tom.* 1. *tract.* 3. *cap.*
15. Homobon. de *exam. Eccl p.* 1. *tract.* 4. 33
cap. 14. & Dian. *tract.* 6. *miſcel. reſ.* 62.
Quorum opinio non ſolùm adverſatur
decretis Sacr. Congregat. ſed etiam non- 34
nihil injuſtitiæ continet, & defraudationis
Religionis erga Beatos, fructuſque ſpera-
ti, ab eo qui Miſſam petiit. At quia appli-
catio ſacrificii Miſſæ pendet ab intentio-
ne Sacerdotis, & nihil repugnat eandem
Miſſam dici in honorem diverſorum Bea-
torum, ideò quando aliqua petitur, quæ
non poteſt dici, v. g. de Beata in die ſancti
Fran-

Digitized by Google

Franciſci, ego puto ſatisfacturum Sacerdotem, ſi dicat de S. Franciſco, & in ſua præparatione, ſeu antequam accedat ad Altare, offerat ſuum ſacrificium ſimul in honorem Beatæ, & juxta intentionem poſtulantis, quia tunc nihil ejus voluntati, vel devotioni detrahitur, ſed potiùs intenditur & augetur, conciliatâ illi per ſacrificii oblationem non tantùm Beata, ut intendebat, ſed etiam alio Sancto.

35 Imò pro defunctis, & loco Miſſæ de Requiem, extra Altare privilegiatum, licitè dicitur Miſſa de aliquo Beato, aut officio currenti, ut docent Hoſt. & Hugo *cap. 2. de celeb. Miſſ.* Sylv. *v. Miſſ. 1. num. 8.* Armill. *eod. v. num. 32.* Et Angel. *num. 34.* Quam (ratione interceſſionis Beati, ad cujus honorem dicitur) utiliorem animæ exiſtenti in purgatorio affirmat Marchin. *de ſacr. ord. tr. 3. p. 2. cap. 25.* Cui ego ſubſcribo.

36 Demum adverte, quaſdam Miſſas ſic approbatas & conceſſas eſſe quibuſdam locis vel Ordinibus, ut aliis non liceat ſibi uſurpare. Imò nec in ipſis Eccleſiis, pro quibus ſunt approbatę, niſi his qui ſunt de illarum gremio; & talis eſt v.g. Miſſa Ro-

37 ſarii B.V. de Monte Carmelo, *&c.* Unde quando tales Miſſæ poſtulantur ab his, qui non ſunt illorum Ordinum, debent dicere votivas de communi prout habentur in Miſſali, Barboſ. *de off. & pot. par. cap. 11. num. 31.* & Gavant. *in Rubr. Miſſ.*

38 Sixtus IV. pro Caſſin. declaravit, quòd quibuſcunque verbis utantur, legantes, vel teſtantes, ſeu alii imponentes, & acceptantes Miſſas, intelligantur admitti ad participationem tantùm, & non ad totum fructum ſacrificii. Habetur in Bulla Caſſin. *Et in fine Regulæ impreſſa cum conſtitutionibus.* Admiſſis autem declarationibus Cardinalium, ruit privilegium. Unde Chaſſaing. eas rejicit, ut ab interitu illud, aliaque ſimilia vendicet. Ejus tamen juſtitia fundatur, tum in arbitrio & voluntate Pontificis, quæ ſemper præſumitur juſta, & cujus diſpoſitioni ſubjacent opera pia, cujuſvis generis, tum in opinione eorum, qui tenent Pontificem ſupplere, ſeu de theſauro Eccleſiæ, ſeu de bonis operibus Religionis, hoc quod de fructu ſacrificii ſubſtrahi videtur. Tum maximè in alia opinione eorum, qui volunt ſacrificium eſſe infiniti valoris extenſivè, uti docent Cajet. *3. p. qu. 79 art. 5. & tom. 2. opuſc. tract. 3. qu. 2.* Canus *lib. 12. de locis cap. 13.* Comitol. *lib. 1. reſp. mor. q. 42.* Angel. *v. Miſſa num. 52.* & Marchin. *de ſacram. ord. tr. 3. par. 2. cap. 13.*

Eugen. IV conceſſit Congreg. Valliſolet. per oraculum, ac deinde Nicolaus Franc. authoritate Sixti IV. (cùm ejus nomine legatione fungeretur in Hiſpaniis) per ſcripturam, ut in omnibus ejus Monaſteriis poſſint liberè & licitè recipi, & retineri quæcunque eleëmoſynæ, & legata pro perpetuis Capellaniis, ſine tali onere, cum conſenſu partium, ſi haberi poteſt: interim autem perſonæ, quæ ejuſmodi eleëmoſynas dederint, reddantur participes bonorum operum, quæ fient in Monaſteriis, quibus illas dederunt. Bull. Valliſol. *privil 46. & 64.* Graph. *1. par. deciſ. lib. 2. cap. 45.* Roder. *tom. 1. Bulla 44. ejuſdem Sixti.* & Marchin. *de ſacr. ord. tr. 3. p. 2. cap. 20.* Ubi 39

Nota, quòd ad obviandum difficultatibus, quæ ex ejuſmodi fundationibus poſſent oriri, Sacr. Cardinalium Congregatio An. 1612. die 1. & 3. Sept. & rurſus Anno 1614. die 19. Maji mandavit, *ut Miſſæ votivæ à teſtatoribus non acceptentur de cætero, niſi pro diebus illis, in quibus ſecundùm Rubricas Miſſalis poſſunt celebrari,* 40

Digitized by Google

de acceptatis verò petendam eſſe à Sanctiſſimo diſpenſationem pro illis transferendis in dies quibus celebrari poſſunt. Ac iterum
41 pro majori cautela Anno 1625. die 21. Jul. ſancivit, *ut nullus ſecularis ſine ſui Epiſcopi ſeu ejus Vicarii generalis, nec ullus Regularis ſine ſui Generalis, aut Provincialis licentia ſuſcipiat impoſterum onera Miſſarum perpetua.*

42 Pius V. conceſſit Minoribus, ut Miſſas & eleëmoſynas uni loco aut certis fratribus commendatas, poſſint aliis Religioſis (etiam alterius Ordinis) commendare aut Sacerdotibus ſæcularibus, niſi contradicant fideles, qui tales eleëmoſynas largiti ſunt, Portel. v. *Miſſa 5. in addit.* In uſu autem hujus privilegii ſervanda erunt ſupramemorata decreta S. Congr. ut nimirum tot Miſſæ numero dicantur, quot fuerunt acceptæ eleëmoſynæ diſtinctæ, quæ & integræ tradantur illis, ad quos Miſſæ transferuntur. Ac ut ſciatur an fideles eleëmoſynarum ejuſmodi largitores contradicant, aut conſentiant translationi, ego arbitror, eſſe monendos, & maximè quan-
43 tùm ad Miſſas, quæ petuntur dici in Eccleſia alicujus devotionis ſpecialis ob imaginem miraculoſam, & in qua ſperant fideles ſe citiùs exaudiri, uberiores, aut ſpeciales adeò favores conſequi. Aliàs autem non ſatisfit de jure communi, quando ſic Miſſæ transferuntur, ſecundùm Abbat. & Imol. *c. ſignificatum de preb.* Bald. *l. ſi quis ad declinandum C. de Epiſc. & Cler.* Cenedo *qq. Canonic.* 38. Gratian. *diſcep. for. c.* 72.

CAPUT XVIIII.

Circa Monaſteria.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt ſine cujuſquam licentia ſibi monaſteria ædificare, vel acceptare oblata* 10. *& ſeq.*
9 *Illicitum tamen jure antiquo.*
15 *Et nunc prohibitum &* 16.
2 *Iura omnia favent Monaſteriorum extructioni.*
12 *Varia tamen decreta ſuper hoc negotio emanaverunt à Curia Romana, & ſeq.*
2 *Pro extruendo aut dilatando Monaſterio, poteſt quis cogi ad vendendam rem ſuam.*
3 *Pro dotando Monaſterio, poteſt Epiſcopus alienare.*
4 *Habens ædificium vicinum Monaſterio, non poteſt cum ejus incommodo illud elevare.*
5 *Neque in eo habere feneſtram unde ad Monaſterium proſpiciat.*
6 *Neque exercere artem unde fratres patiantur incommodum, &* 7.
8 *Neque tenere meretricem.*
17 *Monaſteria incommoda poſſunt retineri ſine fratribus.*
18 *Monaſteria poſſunt transferri ad loca commodiora.*
19 *Et per hoc non contravenitur juribus prohibentibus novorum ædificationem.*
20 *Translato Monaſterio, locus poteſt redigi in uſus profanos.*
21 *Monaſteria minora poſſunt redigi in unum.*
23 *Monaſteria, & loca eorum à nemine poſſunt impetrari.*
25 *Grangiæ Regularium habent eandem immunitatem ac Monaſteria: fœminæ poſſunt ingredi Monaſteria Regularium.*
26 *Variæ ſuper hoc declarationes, & ſeq.*
28 *Licentiæ ingrediendi Monaſteria non ſunt applicandæ Monaſteriis Monialium.*
Variæ ſuper hoc declarationes, ibidem.
29 *Et de ſimplici acceſſu ad eaſdem, pro collocutione.*

Julius II. conceſſit Minimis, ut domos, 1
Oratoria, Eccleſias, ſeu loca pro ſuo perpetuo uſu, poſſint ædificare, aut oblata pro ſua habitatione recipere, abſque alia

Digitized by Google

alia cujuſquam licentia, ſeu Papæ ſeu Ordinarii. Caſar. *v. ædificare. n.* 20. ubi refert, prædictos Minim. hoc ſuo privilegio aliquando uſos contra Epiſcopum Hiſpal.

2 Nota primò, quòd Jura omnia ſingulariter favent Monaſteriorum extructioni & conſervationi, unde quamvis regulariter nemo cogatur rem ſuam vendere, attamen poteſt quis cogi ad vendendum ſuũ fundum, ſeu ſuam domum pro ędificando Monaſterio, ſecundùm Bald. *l.* 2. *ff. de ſol. matr.* Angel. *eod*, Guil. *ſi quis ſtipulationem. eod. de rel. & ſumpt. fun.* & Covarr. *l.* 3. *var. c.* 14. Vel pro illo dilatãdo, ut docent Bald. & Angel. *cit.* Barth. Socin. *l.* 435. *eod. de reg. jur.* Cæpol. *cap.* 82. *fin. de ſervit. urb. præd.* & Vincent. Franc. *deciſ.* 122. Vel ad clauſtrũ in eo extruendum, ſeu etiam ampliandum, ut dicit Riccius *deciſ.* 138. *cur. Neap.* vel pro dormitorio faciendo, ut concedit Socin. *cit.* & Joan. de Anan. *c. Apoſtolica, de jud.* vel pro Viridario componendo, ut vult Hier. Leo *lib.* 1. *deciſ.* 90. vel ad novas officinas, in eo extruendas ex ſententia Cæpol. *c.* 82. *cit.* ubi dicit ſe Veronæ ita obtinuiſſe, vel ad ejus circuitum ampliandum, ut putat Giſarel. *deciſ.* 38. Quorum omnium ratio eſt, quia ex diſpoſitione juris, vendere quis cogitur Eccleſiæ vel fiſco, quando ejus intereſt, vel favore Reipublicæ. *l.* 2. *ff. de his qui ſunt ſui vel al. jur.* Lignan. *c. ad Apoſtolica, de donat.* Panor. & alii Canoniſtæ, *c.* 1. *de rer. permut.* Angel. *l.* 1. *ff. ſol. matr.* Flor. *l. ſi is ſepulchrum, eod. de rel. & ſumpt. fun.* Guil. de Cunha. *eod. & l. decernimus, C. de Epiſc. & Cler.* Intereſt autem Reipub. habere Monaſteria, ergo *&c.* Unde Alex. XIII. in Concil. Lateranen. *plantare ſacram Religionem, & plantatam fovere modis omnibus debemus.* Et in tantùm Monaſteriorum extructioni & manutentioni favetur, ut etiam pro eorum dotatione Concil. Tolet. permiſerit Epiſcopis de ſuis Eccleſiis alienare, de quo in *c. Si Epiſcopus* 12. *qu.* 2. Neque his adverſatur hiſtoria Naboth, 3. Reg. 21. (ut aliqui putant) quia Achab volebat ejus vineam in utilitatem privatam, Monaſteria verò fiunt in publicam: Ac deinde Achab fuit reprehenſus à Propheta, non quòd voluiſſet emere vineam Naboth, ſed quòd illo detrectante vendere, per peſſimam calumniam, & oppreſſionem innocentis illam occupavit, quod non dico incitandum in extructione Monaſteriorum.

Et licèt jure communi, fas ſit cuique ædificare uſque ad cælum, *l. altius, C. de ſervit. & aqua.* Fallit tamen in ædificiis, quæ ſunt vicina Monaſteriis, quia ſi alicui imminet damnum ex elevatione muri ædificii vicini, poteſt dominus illius cogi ad vendendam ſervitutem non elevandi, niſi ad certam menſuram ſecundùm Covarr. *cit.* Maſcard. *de probat. concl.* 621. Barboſ. *in collect. ad l. cit. altius*, & Ludov. Molin. *to.* 3. *de juſt. tract.* 2. *d.* 709. Qui omnes idem docent de feneſtris: & ſimiliter poſſe dominum ædificii vicini Monaſterio, cogi ad vendendam ſervitutem, ne in ſuo muro aperiat feneſtram, unde proſpiciat in interiora talis Monaſterii. Imò nec in hortum, ut vult Cæpol. *cap.* 62. *de ſervit. urb. præd.* arg. *cap. cum & plantare. de privil.* Ac demum quia quieti Monachorum proſpicere neceſſe eſt *c. quam ſit* 18. *q.* 2. & eos fovere, *cap. cit. cum & plantare.* Si in æde vicina alicui Monaſterio, exercetur aliqua ars cum nimio ſtrepitu, poteſt operarius cogi ad abſtinendum ſua arte, vel emigrandum, ne Religioſi moleſtentur illius ſtrepitu, Imol. & Canoniſtæ *in cap. veſtra. de locat.* Bald. & Legiſtæ *l. unic. C. de ſtud. lib. urb. rom. l. b.* 10. & Angel. *v. locatio.* Et per proportionem idem dico de eo, qui exercet artem, unde fœtor exhalat, & aërem inficit, ut volunt communiter DD.

4 5 6 7

Digitized by Google

in *l.2.ff.ne quid in loco public. §.Item ait ſi odore.* Et Cæpol.*cap.48.de ſervit.urb.pred. 43.de ſervit.ruſtic.* Et à fortiori, ſi ars ſit
8 infamis,ut ſi ibi tenetur meretrix, ut notat idem Cæpol.*qu.6.de ſervit.paſcen.per cap. 1.de uſur.in 6.*

9 Nota 2. quòd jure antiquo non licet ædificare Monaſterium ſine conſenſu Ordinarii.*capit.quidam monachorum. 18.qu. 2.& ſeq.ibid.* Et item jure nov. Trid. *ſeſſ. 25.cap 3.de regul.* per quod videtur ſublatum ſupramemoratum privilegium Jul. II. Verùm poſt ipſum Trid.alia privilegia, & aliæ conſtitutiones ſuper hac Monaſteriorum ædificatione,emanaverunt à Sede Apoſt.& S.Congregatione, quæ ad informationem hîc referenda judicavi. Nam primò Paul.III.& Gregor.XIII. conceſſere Societ. Jeſu facultatem ædificandi ſibi
10 domos, ſine ejuſmodi licentia Ordinarii, ut videre eſt in *ejus compend. v.ædificare.* Et rurſus Sixt. V. idem conceſſit Fulienſibus B. quæ incipit : *Super ſpecula.* Deinde
11 Clem. VIII. ſuppoſito decreto Trid. & non revocatis conceſſionibus ſupradictis (quas fortè neſcivit) ſancivit anno 1603.
12 die 23. Jul. ne ullus Epiſcopus ullis Regularibus,& præcipuè Mendicantibus concederet licentiam ſibi ædficandi Conventum in aliquo loco , niſi prius vocatis & auditis aliis jam in eo exiſtentibus, & causâ cognitâ,ſervatiſque ſervandis,conſtiterit , poſſe iſtos ibi ſtare ſine incommodo præexiſtentium, B.quæ incipit: *Quoniam*
13 *ad inſtitutum.* Verùm , Paulus V. Succeſſor Clem.VIII. conceſſit Reformatis Diſcalceatis de obſerv, facultatem ſibi ædificandi Monaſteria cum derogatione conſtitutionis dicti Clement. B. quæ in-
14 cipit : *Ad uberes ſpirituales.* De qua in compend. privil. Fullienſ. §.2. Hinc S. Card. Congr. animadverſo quòd ex Bulla Pauli V. orirentur nonnulla incommoda,& accepto deſuper oraculo à Sanctitate Gregorii XV. Pauli Succeſſore, anno 1622. die 17.Auguſt. ſua conſtitutione, quæ incipit : *Cum alias.* Satuit, ne imposterum ullum Monaſterium ædificetur, niſi de ſuis conſuetis reditibus , ſeu eleemoſynis, poſſit alere 12. fratres ſubductis expenſis neceſſariis , pro conſervandis ædificiis , recipiendis hoſpitibus , & aliis ejuſmodi. Deinde anno 1624. die 24. Auguſt. Felic.record. Urban. VIII. ſua
conſtitutione,quæ incipit: *Romanus Pon-* 15
tifex. In forma Brevis expedita , ſupramemorata omnia decreta Trid. Clem. VIII. & Gregor.XV.innovavit : ac privilegia ſimiliter omnia ſupramemorata caſſavit, & eorum uſum prohibuit in virtute Sanctæ obedientiæ , ſub pœna excom.ipſo facto incurrendæ , privationis vocis act.& paſſ.officiorum, & ad illa, & quævis alia inhabilitatis: ac mandavit,ut ſi quæ Monaſteria forent incepta , non ſervatis dictis decretis , non abſolverentur. Tum demum S. Congregat. anno 16
1625. die 21. Junii habito verbo cum eodem Urbano VIII. innovavit ſuum prius decretum anni 22. in decretis de celebr. Miſſarum. Atque hæc quantum ad Monaſteriorum extructionem.

Leo X.conceſſit Minorib. ut loca ſibi 17
minus commoda poſſint tenere pro ſua devotione ſine Fratribus, modo tempore oportuno illa viſitent , & in ipſorum Eccleſiis aliquando celebrent. Portel. *v.monaſteria in addit. n.2.*

Pius II. conceſſit Congregat.Valliſo- 18
let. Sixt.V. Benedictinis in Luſitan. Alex. IV. Dominican. Sixt.IV. Minoribus,ut abſque cujuſquam licentia poſſint transferre ſua Monaſteria, ſita in locis aquoſis, & ſterilibus , vel infeſtatis à dominis temporalibus. Bullar. Valliſol. *priv. 98.* Rod. *to.1.bull.1.Pii.2.& to.2.bull.21. Sixt.IV.* Portel.

Digitized by Google

Portel.*v.Monaſteria,num.*7.& Barboſ. *de offic.& pot.ep.p.*2.*all.* 26. *num.*9. Idem autem ego dico de aliis cauſis æquivalen-
19tibus. An verò hoc privilegium revocetur per Bullas Summ. Pontif. non de ædificando ſine licentia Ordinarii, & aliis conditionibus, de quibus in ſuperioribus? poteſt in utramque partem diſputari, quamvis in negativam ego magis propendeam, quia qui transfert non ædificat de novo, & ſupponitur conſenſus jam præhabitus in prima fundatione, niſi de transferendo Monaſterio in aliud territorium, ut ſi mendicantes vellent ſe transferre in civitatem, vel locum, in quo priùs non ſolebant mendicare. Ita Vanguel. *in cap.unic.de exceſſ.Prel. in* 6.*concluſ.* 1.

20 Sixtus IV. & Leo X. conceſſere Minoribus, ut dum ex neceſſitate ſuas Eccleſias transferunt, poſſint in uſus profanos locum reducere, modò priorum ædificiorum materia applicetur novis. Roder. *to.* 1.*bull.in orac. Leon.* Confett. *in ſummariis, mag.*Caſar. *v. Eccleſia n.*14.*& Monaſteria n.*15. Mirand.*in man.to.*1.*q.*34.*art.*1.

21 Joan. XXII. conceſſit Ciſtercienſ. in Bull.quæ incipit: *Sacra Religionis*.Pius II. Congregat.Valliſolet. Bull. quæ incipit: *Ex injuncto.* Et Pius IV. Bull.quæ incipit: *Ex incumbenti*, ut ſine licentia Ordinarii vel cujuſquam alterius, poſſint unire ſua Monaſteria in unum, ad hoc ut ibi teneantur 12.fratres, quando in ſingulis non poſſint tot ſuſtentari, quot requiruntur, ſecundùm Statuta Ordinis, ad Miſſas & Officia divina celebranda Bull. Valliſolet. *privil.*58.*&* 92. Roderic.*to.*3. *qq.Regul,*80.*art.*1. & Cruz *in epit. lib.* 2.
22*cap.*9.Item Innoc.VIII. conceſſit Dominican. per Bull.quæ incipit: *Sacra Religionis*, ut Conventum, in quo non poſſunt commodè ſuſtentari 8. fratres, alteri uniant, ſic, ut fiat ejus membrum, modò ſine ſcandalo, & cultus divinus non penitus extinguatur in illo.Roder.*ſupra citat. loco.*

Jul.II.favore Eremit.Ordin.ſancti Auguſt.motu proprio, & ex certa ſcientia ſancivit, nullam eorum domum, vel quamcunque aliam poſſe à quoquam impetrari, ſub quibuſcunque clauſulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, & inſolitis, niſi in impetratione acceſſerit conſenſus Generalis, Provincialis, ac Priorum Ordinis; ſin autem, impetratio ſit ipſo facto nulla, & toties de novo irritetur, quoties iterata fuerit.B. quæ incipit: *Religionem*, expedita 1508. die 30.Jun. 23

Eugenius IV. pro Ciſterc. ſancivit eorum grangias frui eodem privilegio, quo Monaſteria, & Eccleſiæ, puta immunitatis.Roder,*to* 2.*qq.reg.*67.*art.*2. 24

Jul.II. conceſſit Minimis, ut fœminæ, quæ aliquod Monaſterium ipſis extruxerunt, poſſint & illud, & omnia alia ejuſdem Ordinis ingredi. Quar.*in bull.v. Monaſteria.* & Cejeſ.Sueſſ.*in Theol.mor.tr.*2. *cap.*8.Item Clem.VII. & Paul. III. fecerunt Camaldul. licentiam, admittendi ter in anno quaſcunque fœminas in ſuis Monaſteriis, modò ſemper à cellulis Fratrum excludantur. B.quæ incipit: *Rationi congruit*.impreſſa Romæ ad finem Regul. S. Bened.cum conſtit. Ordinis. 25

Nota autem circa ejuſmodi ingreſſum Monaſteriorum, Pium V.an.1566.ac deinde Greg.XIII.an.1575. revocaſſe licentias quaſcunque ingrediendi Monaſteria utriuſque ſexus. Deinde S. Card.Congreg.in ſuis declarationibus ad ſeſſ.25. Trid. *c.*5. cenſuit, hunc ingreſſum negandum eſſe præcipuè mulieribus. Poſteà Greg.XIII. an. 1584. die 8. Sept. generaliter indulſit, ut ad Monaſteria utriuſque ſexus queant admitti Fundatrices, Dotatrices, Marchio- 26

Digitized by Google

chioniſſæ, comitiſſæ, aut aliæ ſuperioris gradus fœminæ, quod tamen intelligo de illis Comitiſſis, quæ aut ſunt ſupremæ locorum dominæ, vel ſupremi ſanguinis Principibus Oriundæ. Sed & cùm Minimi die 21. Nov. an. 1567 S. Congr. conſuluiſſent, an privilegium ſibi conceſſum à Jul. II. cenſendum eſſet revocatum, ſeu per Trid. ſeu per ſubſecutas ſupramemoratas conſtitutiones Pontificias, reſponſum fuit, quòd non, ut refert Quar. *ſupra cit.* & Paſſar. *in ſchol. priv.* Verùm Paul. V. omnium noviſſimè an. ſcilicet 1612. omnes ſupra dictas licentias revocavit, unde patet, rem nunc eſſe ſatis dubiam; praxis tamen obtinuit, ut adhuc locus detur privilegiis.

27 Sed & Pius V. pro Congr. Mont. Virginis declaravit, poſſe mulieres ingredi Monaſteria, Clauſtra, & loca Regularia, quando Miſſæ & Officia divina in illis celebrantur, fideles ſepeliuntur, vel pro ipſis ſuffragia offeruntur, vel quando habentur in ipſis Conciones, fiunt Proceſſiones, ſeu quando tantus eſt populi concurſus, ut omnes perſonæ non poſſint commodè ingredi & egredi per portam communem Eccleſiæ, modò recta via ingrediantur & egrediantur, B. *Decet Romanum.* Addit Portel. *v. clauſtra mon.* poſſe item feminas ingredi clauſtra Monaſteriorum, quando fit in eis lotio pedum in Cœna Domini, aut quando Novitius recipitur ad Habitum. Ac demum ex declarat. Card. ad *cap. 5. cit. Trid.* quando tranſeundum eſt per talia loca, ad hoc ut veniatur ad aliquem alium, in quo celebratur actio, cui intereſſe fœminis permittitur.

28 Pro monialibus verò aliquid ſtrictiùs ſtatutum fuit à Rom. Pontificibus tutandæ earum quietis causâ. Nam ſi ſubſunt Regularibus, licentia ingrediendi earum Monaſteria, debet dari ab ipſis Regularibus, & non ab Ordinario. *conſt.* 249. 262. 270. *&* 335. *in Bullar. Caſſ.* Et hoc nonniſi in caſibus magnæ neceſſitatis, juxta diſpoſitionem Tridentini *loco ſupra cit.* Imò nec pro ſe ipſis poſſunt iidem Regulares accipere hanc licentiam, niſi in iiſdem caſibus, ſub pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ pro prima vice; ſuſpenſionis à divinis & munere Pontificali, pro ſecunda. Ac deinceps excommunicationis ipſo facto incurrendæ, ſi ſint Pontificalis Ordinis, privationis verò officii & excom. ſi ſint inferioris, ex conſt. Gregor XIII. quæ incipit: *Dubiis quæ emergunt.* ſub data anni 1581. die 23. Decemb. Quantùm verò ad licentias, per privilegium obtentas etiam à Sede Apoſtol. ad ingrediendum ejuſmodi monialium monaſteria, nulli poſſint ſuffragari, niſi ipſæ moniales capitulariter congregatæ, per vota ſecreta conſentiant ingreſſui ex alia conſt. Urbani VIII. quæ incipit: *Sacroſanctum.* ſub an. 1624. die 27. Sept. Et ſi illæ ſint Congr. Caſſ. debet inſuper intervenire conſenſus Præſidentis, vel Viſitat. aut Definitorum Capituli, ex conſt. Leon X. & Pauli III. *ſupra cit. in Bull. Caſſ* ubi excipiuntur à petendo hoc conſenſu Præſid. ſolæ fœminæ dignitatis regiæ, aut perſonæ, quibus à jure aut regula ejuſmodi ingreſſus conceditur.

At quantùm ad ſimplicem acceſſum ad 29 dicta monialium cujuſvis Ordinis Monaſteria, ad ſimplicem collocutionem ad crates, S. Card. Congreg. anno 1590. hanc collocutionem interdixit quibuſvis Regularibus, etiam his qui ad earum Eccleſias veniunt causâ Miſſæ celebrandæ, aut concionis habendæ ſub pœna privationis officiorum, vocis activæ & paſſivæ ac aliis arbitrio dictæ Congregationis, quæ ſibi privativè ad quemcunque alium reſervavit poteſtatem, dandi Regularibus

Digitized by Google

ribus hanc licentiam, alloquendi moniales. Verùm anno 1623. 12. cal. Decemb. habito verbo cum ſanctitate Urban. VIII. eadem S. Congreg temperando prius illud decretum, remiſit Epiſcopis poteſtatem, concedendi dictis regularibus licentiam quater in anno alloquendi moniales, ſibi in primo vel ſecundo conſanguinitatis gradu conjunctas, modò ſemper excipiantur Advent. Quadrag. feria 6. ſabbatum, & vigiliæ. & alia ſerventur, quæ ſecundùm regularia inſtituta ſunt ſervanda. An autem hæc decreta ſint recepta, ſaltem extra montes, ego ſatis dubito, & praxis oſtendit quòd non, in non paucis locis.

CAPUT XIX.

Circa Novitios

SUMMARIUM.

1 *Qui vovit unam religionem poteſt in alia recipi.*

3 *Sed ſi in ea non perſerverat, reviviſcit prioris voti oblatio.*

7 *Etiam mendicantes poſſunt recipi, in ordinibus non mendicantibus.*

4 *Regulares debent recipere novitios alterius linguæ.*

8 *Ingredientes, aut volentes ingredi aliquẽ ordinem, poſſunt abſolvi ab omnibus caſibus & cenſuris 9. & ſeq.*

12 *Novitij poſſunt abſolvi à ſuis caſibus, ſine reincidentia, duabus viis.*

13 *Et non eſt opus remittere eos ad Papam & 14.*

15 *Partes novitiatus interrupti, poſſunt reuniri ad faciendum annum integrum qui ad profitendum requiritur.*

16 *Et quomodo cenſeatur novitiatus interruptus.*

17 *De iure communi, & ubi Trid. fuit receptum, illa reunio partium novitiatus, poteſt fieri ad validandam profesſionem.*

18 *Quamvis aliqui contrarium teneant.*

19 *Regularis infirmus, poteſt profiteri, licèt annus novitiatus non ſit abſolutus.*

20 *Et ſi convaleſcat, tenet profeſſio.*

21 *Neceſſe eſt tamen, ut habeat ætatem legitimam.*

ALex. IV. conceſſit Carthuſian. Eugen. IV. Caſſin. Jul. II Congreg. Valiſol. & Leo X. Camaldul. facultatem recipiendi ad ſuam obſervantiam, quoſcunque etiam ſi fortè illi alium ordinem voverint, & hoc caſu à tali voto illos abſolvendi. Bullar. Caſſin. *conſt. 63. & 58.* Roder. *to. 2. bull. 11. Eugen. 4.* Caſar. *v. diſpenſati.* Capuccin. *v. novitius.* * 1

Nota primò Hoc privilegium, ſolùm eſſe neceſſarium, ad reddendum licitum ingreſſum ad tales ordines. Aliàs enim ſi obligatus per votum ad unam religionem, ingreditur alteram, & in illa profitetur, ex ipſa juris diſpoſitione, non tantùm poteſt ſed tenetur, in illa manere, & ceſſat obligatio prioris voti quamvis fortè Religio quam fuit ingreſſus, ſit laxior ea, quam vovit. *ſcripturæ. de vot. & cap. qui poſt votum de regul. in 6.* Eo modo quo matrimonium de præſenti, ſolvit ſponſalia etiam jurata, de futuro, inquit Leſſ. *Lib. 2. de iuſt. cap. 41. dub. 8.* 2

Secundò. Quòd hoc privilegium obligat ad perſeverantiam: aliàs enim ſi novitius egreditur, reviviſcit prior voti obligatio, quia illa non tollitur, niſi favore religionis ad quam fuit ingreſſus, unde ſi illam relinquit, reviviſcit prior obligatio. 3

Tertiò. Quod anno 1624. die 17. Decemb. S. Cardin. Congreg. de propaganda fide, cenſuit, ut in receptione novitiorum, ſemper aliquos admitterent regulares, ex nationibus; & linguis 4

(*) Non debent recipi in Monaſterijs, plures, quàm ferat ratio Concil. 6. arelat. can. 8. Moguntinum celebratum ann. 813. can. 19. Rhemenſe 2. can. 27. Turon. 3. can. 31.

alienis,quos peracto ſtudiorum curſu,re-
mitterent ad ſuas patrias pro fide propaganda.

5 Impedientes verò quovis modo, eos qui volunt ingredi prædictam Congreg. Caſſin.aut ingreſſos ab ea retrahentes, excommunicantur per conſtitutiones Eug. IV.& Alexand.VI. de quibus Margar.*in ſuo bull.conſt.58.& 59.*Tambur. *tomo 1. de iur.abb.in fine* & Mirand.*in man. tom.1.q.*
6 *25.art 9.* Et ſimiliter ex diſpoſitione Trid. *ſeſſ.25.cap.18.de regul.* excommunicantur cogentes feminas ad ingrediendum monaſterium,vel ingreſſas retrahentes Ego tamen puto neceſſarium eſſe ſufficienter notificari ejuſmodi decreta, adhoc ut cenſuræ in iis latæ incurrantur, eo modo per proportionem, quo in aliis materiis obſervamus.

7 Clem. VII. & Paul. III. conceſſere Camaldul.facultatem, recipiendi ad ſuum ordinem etiam mendicantes: & poſt profeſſionem,eos promovendi, ad quævis officia ejuſdem ſui ordinis, derogatis quibuſvis juribus contrariis B. quæ incipit *Rationi congruit*, impreſſa Romæ cum regula Sancti Bened. & conſtituit. Jura verò contraria quibus hîc derogatur ſunt *clem.ut profeſſores.de regul.& extrav. viam ambitioſa,eod.*

8 Clem. IV. dedit facultatem Minoribus, & Eugen.IV. Caſſin.abſolvendi ſuos novitios, inſtar profeſſorum, ab omnibus peccatis, & cenſuris ab his emergentibus, ad reincidentiam.Bullar. Caſſinen. *conſtitut.63.*& Caſar. *v.abſol. ord. quo ad fratr. num.4.*

Paul. verò III. conceſſit Societ. Jeſu
9 abſolutionem volentium eam ingredi & non ad reincidentiam, niſi quando non tam cito ingrediuntur B quæ incipit *Licet debitum.*Unde bene Suar,*lib.2.de relig.* *quatenus ſunt prel cap.24.*& Vech. *in præ. novit.d.9 dub.25.* inferunt hunc qui ſemel abſolutus fuit manere ſemper abſolutum; modò bona fide ſit ingreſſus etiam ſi non perſeveret. Et hoc Inocent. IV. favore minorum,Eugen.IV.& Celeſtin.V favore Ciſterc.voluere,& ut eorum novitii abſolvantur,ſine pœna reincidentiæ, modo bona fide ingrediantur Roder.*bull 25. ejuſd.inocent.Compen.priv.ciſterc.v.abſol.* § 1 & Celeſtin.ſueſſ.*in theol mor.tr.8.c.14.*

Item Sixt.IV.conceſſit Dominican ut 11
Priores poſſint diſpenſare cum ſuis novitiis qui in ſæculo contraxerunt aliquam irregular.celebrando cùm eſſent excommunicati,ſuſpenſi vel interdicti, vel in loco interdicto, vel recipiendo ordines in talibus cenſuris,ſi ſententia fuit lata generaliter.Quòd ſi ſpecialiter, & nominatim erant excommunicati, poterunt abſolvi virtute alterius privilegii ejuſdem Sixti Roder.*tom.1.qq.reg.24.art.15.*

Nota novitios poſſe abſolvi ſine rein- 12
cidentia,non tantùm,per ſupra relata privilegia, ſed etiam per alia data pro profeſſis quorum jure veniunt in favorabilibus(ut alibi dixi) vel etiam tanquam ſæculares.

Secundò. Quòd Capuccin.*in annot.ad*
Caſar.v.abſol.extraord. quo ad fratr. & v. 13
novitius. refert Clem. VIII. per oraculum declaraſſe cuidam Patri Bonaventuræ ſui ordinis procuratori, apud Sedem Apoſtol.novitium ligatum aliquo caſu reſervato Papæ, mittendum eſſe Romam 14
pro abſolutione etiam ſi forte [illegible] dutus, verùm ego puto hoc oraculum, non habere majorem vim, quam [illegible] ſi magiſtralis, privati doctoris [illegible] idem Clem.nihil de eo dixit, in [illegible] cretis pro reformatione [illegible] nec in iis quæ ſpecialiter [illegible] [illegible]

ſtitutione, & Confeſſionibus Novitiorũ. Et cũ aliàs novitius exponeretur periculo perdendi ſuam vocationem, ac aliis non paucis, ego puto (ſalvo meliori judicio) poſſe abſolvi per immediate relata privilegia, ſeu per alia, & cenſendum eſſe laborare impedimento legitimo, quò minùs Romam mittatur, & præcipuè quando jam eſt indultus.

15 Jul. III. conceſſit Minoribus ut partes Novitiatus, apud ipſos interrupti poſſint reuniri, ad faciendum annum integrum, qui ad profeſſionem requiritur Rod. *tom. 1. bull. 9. eiuſ. Iulii & tomo 3. qq. reg. 15. art.* 8. Caſar. *v. Novitius num.* 23. Graph. *lib. 3 de Regul. cap. 5. num.* 18. & Auſon
16 *in ſum. v. Novitius.* Interrumpitur autem Novitiatus, quoties Novitius exit, animo non redeundi, ut notant Panorm. Ancar. & ali Canoniſtæ. *cap, ad Apoſtolicam: de Regul.* & Suar. *to. 3. de relig. lib. 5. cap. 15.* Et qualecunque tempus fluxerit inter exitum & reditum, ſecundum eundem Suar. Sed Leſſ. *lib. 2. de iuſt. cap. 41. dub. 7.* admittit in hoc parvitatem materiæ. Circa quod Cancer. *p. 3. var. cap. 11. num.* 181. ait ex Rebuff. & Alex. ſtandum eſſe arbitrio judicis. Lapus verò *alleg.* 47. ſolvens difficultatem, ait interrumpi ſpatio trium dierum. Nal. *v. Novitius.* trium aut quatuor. Unde ego infero, quòd in eorum opinione, non interrumpetur ſpatio duorum, vel trium, ut vult Aſon. *cit.* Sed meo quidem judicio nec ſpatio quinque aut ſex, vel etiam unius hebdomadæ; moveor, quia continuitas anni requiritur in Novitiatu, quòd ſuo modo ſpectet ad probandam auſteritatem Religionis, quæ minus bene probatur, quando Novitiatus interrumpitur, ut notat Fum. *in armil. v. Novitius. numero* 12. hoc autem fundamento poſito: ego dico, quoad hoc, ut ex diſceſſu Novitij, cenſeatur interruptus Novitiatus, tantum tempus debet fluxiſſe, uſque ad reditum, ut inde auſteritatis labor videatur judicio prudentis viri minui, & Religionem non ſufficienter probari, vir autem prudens, hoc non judicabit de lapſu quinque aut ſex dierum, vel unius hebdomadæ, cùm interdũ plus temporis concedatur Novitijs, non ad probandam Religionis auſteritatem, ſed 17
ad recreationem, & relaxationem ſuæ probæ. Quin etiam Brix. Bernard. & Specul. *in rurb. de Regul.* Gloſſ. *cap. eum qui de Reg. iur. in 6.* & Alex. *conſ. 54. vol. 4.* dicunt poſſe reconjungi partes Novitiatus, quantumcunque temporis, inter ipſas fluxerit, modò ex illis unitis coaleſcat, annus integer, & non eſſe opus repetere partem jam exolutam. Quod Rebuff. in *cap. poſtulaſti. de Cler. ext.* admittit, quando reditur ad eundem ordinem, ut ſupponunt Doctores citati. Addit Roder. *ar. 8. cit.* valere & habere locum, ſupra relatum Privilegium, etiam in Provinciis, in quibus receptum fuit Trid. quia illud non exigit ad validitatem Profeſſionis, niſi ut annus ſit integer, nec dicit debere eſſe continuum. Quamvis Villalob. contrarium teneat, & dicat in contingẽtia cualus. Rotam ita decidiſſe. Sed fortè interruptio fuerat major quàm ut partes potuerint moraliter conjungi, ad componendum, annum integrum, aut fuit tantum motivum, & cauſa impulſiva, ad obtinendam faciliùs diſpenſationem.

Pius V. conceſſit Dominican. ut mo- 19
niales infirmæ, de quarum ſalute deſperat Medicus, poſſint Profeſſionem facere, etiam ſi fortè, necdum Novitiatum abſolverint. Bul. quæ incipit. *Summi Sacerdotij.* Quàm inter alios refert. Margar. *in ſuo bull. conſt.* 363. An autem aliquis ſi profeſſus indigeat nova Profeſſione caſu quo convaleſcat. Garc. *p. 11. capit. 9 n. 6.*

tenet quòd ſic & ad nihil obligari vi talis Profeſſionis. Sequitur Gavant. *in enchir. Epiſc. verb. monial. profeſſ* ubi refert ita eſſe
20 deciſum. Sed certè ego in contrariam mentem eo, quia Privilegium facit legem, & vim legis habet quoad privilegiatum, licèt autem communiter requiratur annus integer, ad hoc ut quis profiteatur validè, ſecùs tamen eſt de moribundis, quia Privilegium dat ipſis articulum mortis, pro legitimo termino Novitiatus, ad effectum profitendi; ergò qui ſic profitetur non debet dici profeſſus ante tempus, quia verè profeſſus eſt in tempore ſibi à lege conſtituto, ſeu conceſſo. *Confirmatur* quia ſi Profeſſio ſic facta eſt valida, fruſtrà exigitur alia, quod ſi eſt invalida, fruſtrà permittitur fieri, & fruſtrà datum fuit Privilegium. Deinde non poteſt dici invalida niſi ob defectum integritatis anni: at cùm tempus Novitiatus non ſit niſi juris poſitivi, ſicut Papa pro ſanis aſſignavit annum integrum, ad profitendum, ita potuit pro moribundis aſſignare articulum mortis, cum etiam pro ſanis potuiſſet aſſignare, minorem ter-
21 minum, quàm unius anni. An verò ſit neceſſe ut qui ſic profitetur habet ſaltem ætatem requiſitam à Trident. Caſtiling. (allegato Portel.) *tract. 4. cap. 6. prop. 3. & 4.* dicit quòd non, etiam in Provincijs in quibus ipſum Trid. fuit receptum, quia illud quidem derogat Privilegiis, ſed non juri communi quod ſolam pubertatis ætatem exigit in profitentibus, & ſic hæc ſufficit, ſive pro ſanis, ſive pro infirmis. Verùm Pontifex expreſsè exigit, & ſupponit, in tempore Privilegii ætatem præſcriptam à Trid. ad hoc ut monialis profiteri poſſit in articulo mortis. Et aliàs ſi opinio Chaſſ. & Portel. eſſet vera locum etiam haberet, in Novitiatu: & ſecundum eam, dicendum eſſet, non ſolùm Novitios infirmos poſſe profiteri ante revolutionem anni ſuæ probationis, ſed etiam ſanos, & ſecluſo Privilegio, quia ante Tridentinum, hoc licebat de jure communi (ſaltem in ordinibus Monaſticis) praxis tamen & uſus contrarium docet etiam in Provincijs, in quibus ipſum Trident. non fuit receptum.

CAPUT XX.

Circa Ordines.

§. I.

De ipſorum Ordinum Collatione.

SUMMARIUM.

1 *Abbates (etiam non Benedicti) poſſunt conferre minores Ordines ſuis Monachis.*
2 *Etiam Novitijs.*
4 *Et Clericis ſubditis.*
5 *Aut alienis cum dimiſſorijs.*
6 *Aut alijs Regularibus.*
7 *Abbates Ciſterc. poſſunt ordinare Di[illegible]*
8 *Etiam ubi Trident. fuit receptum.*
9 *Simplex Sacerdos, ex commiſſione Papæ, poteſt omnes Ordines conferre & ſeq.*

JUre communi antiquo *cap. quoniam* [illegible] 1
69. cap. cùm contingat. de æt. & qual. & ca. Abbates de Privil. in 6. Et novo Trident. *ſeſſ. 23. cap. 10.* Abbates. Benedicti. Et ut S. Card. Congreg. anno 162[illegible]. die 8. Aug. declaravit. Ac poſt Stell. refert Barboſ. *in notis ad idem cap 10. Trid.* Non Benedicti, habent Privilegium conferendi primam tonſuram, & 4. minores Ordines, 2
ſuis propriis Monachis. Quod Rod. *to. 3. qq. Reg. 23 ar. 2.* Marchin. *de ſacr. Ord. tract. 1. p. 2. cap. 10.* & Sayr. *lib. 4. de cenſur. cap. 13.* de ſolis Profeſſis voluit intelligi. Sed Suar. *to. 4 de Rel. libro 2. tract.* [illegible] Thō. Hurtad. *to. 1 var. tract.* [illegible] Laym. *in Theol. mor. l. 5 tract. 9* [illegible]

V. Abb.

v. Abbas. n.6. & Dian. *to.11.tract.4 reſ.6.* ad Novitios favorabiliter, & probabiliter, hanc diſpoſitionem extendunt. Et ita dicitur in *cap. cit. Abbates*, quod non tollitur per Trident. quia Trid. non abrogat jus ſcriptum, ſed Privilegia tantùm. De Clericis verò Sæcularibus, an poſſint ab aliquo Abbate ordinari, diſtinguendum venit inter jus antiquum, & novum Tridentini, nam jure antiquo, poterant Abbates ordinare Clericos ſibi ſubditos, vel alienos cum dimiſſorijs proprij ordinarij, ut docent Armil. *v. Abbas. num. 6.* Angel *v. Ordo 2. in ſum.* Sylv. *eod. v. 3.* & alij plures, apud ipſos. Jure verò novo ſecus eſt, quia Concilium Trid. reſtringit hanc poteſtatem ad ſubditos ipſorum Abbatum, non quoſcunque ſed Regulares, unde quia quod poſſunt Abbates, quoad collationem Ordinum, hoc ſolum poſſunt ex Privilegio. & prout ſe extendit, vel reſtringit Privilegium, ideò attento quòd Privilegium reſtrictum fuit ſubditos ipſorum Regulares, dicendum eſt hos tantùm jam poſſe eos ordinare, non autem Clericos Sæculares, licèt ſibi ſubditos. Ita Nald. *v. Abbas. n.3.* Campanil. *in diverſ. Iur. can. rubr. 6. cap. 2.* & Seraphin. *p.1. deciſ. 985.* ubi ita à Rota deciſum affirmat. Unde refert Marſil. *in not ad cap. 10, Trid. cit.* Quòd cùm quidam Abbas Caſſinenſis ordinâſſet unum Clericum ſibi ſubditum, S. Cardin. Congreg. declarâſſe eum indigere diſpenſatione. Addit Nald. *loco ſupra cit.* ex alia declaratione ejuſdem S. Congreg. nec etiam dimiſſorias poſſe dare Abbates, ejuſmodi Clericis ſibi ſubditis.

Attamen ego contrarium teneo, & poſſe Abbates ordinare Clericos ſibi ſubditos. Ita Marchin. *de ſacr. ord. p.1. tract. 2. cap. 10.* ubi ait id eos poſſe etiam abſque declaratione qui Abbates habentes Clericos ſubditos æquiparantur Epiſcopis, & de hoc extat declaratio S. Card. Congreg. de anno 1572. ſub die 11. April. quàm inter alios refert Margar. *in ſuo bullar. conſt. 200.* Ipſaque eadem S. Congreg. plenius informata de juribus Reverendiſſ. Domini mei Caſſinenſis, & prærogativis ſui Monaſterii, judicavit recedendum eſſe à priori decreto, ac liberam ei reliquit ſuorum Clericorum ordinationem. Addit Thom. Sanch. *to. 2. opuſc. lib. 7. cap. 1. dub 19.* poſſe Abbates ordinare etiam alienos Clericos cum dimiſſorijs ſui Ordinarii etiam ubi Trident. fuit receptum. Tum quia hoc, jure antiquo illis conceditur, Concilium autem non derogat juri ſcripto, ſed ſolum privilegiis; tum quia conceditur illis à Concilio Generali nempè à 7. Synodo *cap 14.* de quo in *cap. quoniam d. 69.* non derogatur autem tam facilè Concilio Generali, ſed ſolùm cum expreſſa ſpecificatione, quod non fecit Tridentinum. 5

De Regularibus verò alterius ordinis, & non ſubditis Abbatibus, an poſſint ab eis ordinari, diſtinguendum eſt, ut de Clericis, inter jus antiquum, & novum. Nam jure antiquo poterant cum licentia ſui ipſorum ſuperioris, ut docent Gloſſ. *cap. cit quoniam.* Hoſt. Joan. Andr. & Dominic. de S. Gemin. *cap Abbates de privil. in 6.* Armil Graph. Sayr. Majol. Tambur. & plures alij. At jure novo, ex declaratione S. Card. Congreg. quàm refert Farinac *4. p. deciſ. poſth 57.* oportet, ut cùm dimiſſorijs ſuperioris accedat conſenſus Ordinarij, & ita ob dictam declarationem tenent Laym. *loc. ſupra cit.* & Cappuc. *in annot. ad Caſar. v. ordin ſacri* Unde Marſill. in *cap. 10. Trid. cit.* refert quemdam Abbatem Olivetanum, fuiſſe à dicta S. Congr. reprehenſum, quòd quoſdam fratres Ordinis S. Auguſt. ordinâſſet, cum ſolis dimiſ- 6

miſſorijs ſuperioris illorum,& irrequiſito conſenſu Epiſcopi Et ſic aliquid diverſum habemus in hac materia pro Clericis Sæcularibus,& pro Regularibus,nam illi nullo modo poſſunt ordinari ab Abbatibus,ut vidimus ſuprà,iſti verò ſic modò accedat conſenſus Epiſcopi ; verùm quia hæc alteratio juris ſeu privilegij inducta eſt maximè per S. Congreg.quam videmus interdum variâſſe in ſuis declarationibus, ideò ſicut illis non obſtantibus dixi ſuperiùs, poſſe Abbates ordinare Clericos, ita nunc ego idem dico de Regularibus,& illum conſenſum ordinariorum,non eſſe requirendum niſi de honeſtate, & ad pacem reſpectivè ſervandam, hoc inſuper addito, quod non benè conſtat, an S. Congreg. habeat poteſtatem edendi declarationes derogativas privilegiorum , & juris ſcripti correctivas.

7 Innocent. VIII. conceſſit Abbati Ciſterc. & quatuor ejus coabbatibus , ut ipſe Ciſtercienſis, omnibus Ordinis ſui Monachis,coabbates verò ſuis proprijs, poſſint conferre ordinem Subdiconatus, & diaconatus. B. quæ incipit. *Expoſcit tuæ* expedita an. 1489. ubi.

8 Nota D. Th. *in 4. d.25. quæſt. 1. a. 1. ad 3.* Sylv *v.ordo 3.n.7.* Covarr. *1. var.cap. 10.n 10* Fornar.*in addit.ad ſum.tol.c.5 de ord.* & paucos nonnullos alios,tenere non poſſe Papam hoc concedere , unde Coninch.*d.20.de ſacr.ord.dub.9 concl.4.*huic opinioni inclinatus,revocat in dubium , an verè dictus Innocent conceſſerit. Attamen ejus meminere Chryſ. Henriq. *in comp. privil ord. Ciſt n 12.* Lam s.*in meth. p.4.1 3. §.5.* Malach. Roſenth.*in act.p.10. recuper.mon.ord.Ciſt. in Hungar.p.1.cap.6.* Cruz *in epit.privil lib.* *c.8* Navarr. *lib. 15.conſ 12.de privil.* Major Rodriq.Iſamb. Soſſaius, & Marchin.*de ſacr.ord.tract. 1. p.2.cap 13.* ubi dicit ſe tenorem illius excepiſſe ex libro privilegiorum Ciſter, & *ibi* eſſe ordine 121. Roder.*tom. 1 bullar.* ubi ad longum eundem tenorem ipſius conceſſionis refert. & Margar. *in append.bullar. Caßin. conſt.43.* ubi ſimiliter eundem tenorem ponit ex integro. Quin & Victoria *de ſacr.n.235* alias 245. & Caſſahing. *tract.7.c.3.prop. 4.* aſtimant, ſe ipſum originale vidiſſe. Addit Tambur.*to 2. de iur.abb d 2.q 6.* probabiliter conſtituiſſe Patribus Tridentini, de hoc privilegio , & ideò nec illud eos ſubrogaſſe quia ſciebant potuiſſe Papam illud dare. Unde *ibi* ipſe Marchin. *ſupracit.* Bapt. Tiber. *in inſtr.ordin.cap 6.quæſt.36.* & Caram. *in reg. S:Bened. cap. 62:n.1626.* aſſumant adhuc valere,etiam in Provincijs, in quibus Tridentfuit receptam,quia nullæ inveniuntur clauſulæ non obſtantiarum, in locis,in quibus videtur illi derogare, quod tamen eſt neceſſarium: Ac demum , de praxi teſtantur Caſſahing. & Caramuel ſupracitati. Et addunt Cruz. ac Caſſahing. derivari ad alios Abbates , per legem communicationis : quod probabile dicit Roſenthal. Ex quibus omnibus inferas cum Tambur. opinionem Coninchi revocantis in dubium, dictum privilegium, parvi eſſe ponderis,cum à tam multis,& tam gravibus Autoribus allegetur , & defendatur. Quantum verò ad aliam D. Tho.Reſp. eum fuiſſe hac in materia particularem , ut in quibuſdam alijs. Quin & Autor ſupplementi 3. partis eius ſummæ,aliter & nobiſcum tenet, unde ego colligo ipſum D.Tho. mutâſſe, & idem tenuiſſe poſt editos commentarios in magiſtr.

Et certe quod ſimplex Sacerdos , ex conceſſione Papæ, poſſit conferre ordines affirmant de Minoribus, Palud. *in 4. d.7.quæſt 4 a.2.* Steph. de Gaeta. *cap. ad*

limina

*ſimina.d.*30 *quaeſt.*1.§ 3.Mirand. *in manto.* 1.*quaeſt.*39.*a.*9. Zerol.*in praxi v. Abbas.* Marſil. *in annot. ad c.*10 *Trit.cit.* Et *ibi* ita declaravit S.Card.Congreg. hocque agnoſcit D.Thom.*ſupracit.* Nec à quoquam revocatur in dubium (quod ſciam)

10 De Subdiaconatu: affirmant Turrian. *in annot.ad Concil.Nicen.c.* 54 Suar.*d.*11.*de ſacram.ſect.*3 §.*Solum poſſet.* Victor.*de poteſt.Eccl.q.*24 Fornar.*de ſacr.ord.c.*5. Et alij apud Vaſch.*d.*243.*c.*4. Omneſque infracitandi, & ſupracit qui privilegium Innocentianum recipiunt. Quod late probat Marchin. *tr.* 1.*de ſacr.ord.p.*2. *cap.* 13. *n.*4.*& ſeq.* & ita Gelaſ.1.*in epiſt. ſua* 1. *decretali.cap.*8.diſertè aſſerit his verbis.*nec ſibi meminerint, ulla ratione concedi* (puta ſacerdotes ſimplices) *ſine Summo Pontifice Subdiaconum, aut Acolytum, habere ius ordinandi.* Ac demum noſtris his temporibus facto oſtendit Innocent.X. qui hanc gratiam de novo, ad Subdiaconos ordinandos conceſſit Reverend. Domino Oſoliski, moderno Abbati Coptiunicenſi, Ordin.Ciſtercienſ.in Polonia.

11 De Diaconatu affirmant item omnes, qui prædictum privilegium, habent pro legitimo, & in ſpecie Gloſſ.*cap.pervenit.d.*95. Panor.*cap.quanto.de conſuet* Angel. *v. ordo.ſecundo.* Vivald.*in cand.de ſacram. ord. tit.de miniſtro.*§ 8.Supplem.Gabriel. *in* 4. *d.*25.*q.*2.*a.*3.Marchin.*ſupracit. cap.*13. & alij infracitandi,

12 Demum de Sacerdotio Aureol. apud Capreol.*d.*25.*cit. quaeſt.* 1.*a.*2. Marchin. & Vaſch.*ſupracit.* Caſp.Hurt. *diff.* 8. *de ſacr.ord.* Et quos *ibi* citat Occhagau. & Panor. Et ita ſatis clarè inſinuavit Conc. Flor.cum *in inſtructione Armen.* dixit Epiſcopum eſſe ordinarium myſterium Sacramenti Ordinis, nam per hoc oſtendit, alium poſſe eſſe extraordinarium, nempe ſimplicem Sacerdotem, ex conceſſione Papæ. Nec dicas hunc modum arguendi non eſſe legitimum, quia præterquam quòd illa particula, & expreſſio *Ordinarij* eſſet ſuperflua in prædicto decreto, (quod tamen jura abhorrent) etiam Bellarm. qui tamen dilucidè omnes fidei controverſias extricavit, eodem diſcurſu uſus eſt *in lib.*4 *de Rom.Pont.cap.*10.ad probandũ, poſſe ſimplicem Sacerdotem, ex delegatione Papæ adminiſtrare Sacramentum confirmationis, nempè (inquit) quia idem Florent.& poſtea Tridentin.declaravit, Epiſcopum eſſe hujus Sacramenti miniſtrum ordinarium; unde ille infert quòd ſi datur ordinarius, datur etiam extraordinarius, nempe ſimplex ſacerdos. Quod idem ego dico, de ſacramento Ordinis. Neque ego video quo fundamento dicatur poſſe Papam dare privilegium, ad conferendos Ordines Minores, non verò majores, cùm omnes in Sacramenti & Ordinis ratione conveniant, imprimant caracterem, habeant pro ſua natura reſpectum ad Corpus Chriſti conficiendum, & locum in Hierarchia Eccleſiaſtica; illa verò diſtinctio, qua aliqui appellantur majores & minores, ſacri vel non ſacri, non ſit niſi ex beneplacito Eccleſiæ.

Quin etiam Gloſſ. *in cap.pervenit.d.*95 13
*& cap.manus d.*5.*de conſ*, Inocent. Panor. Archid *in cap.quanto. de conſuet.* Angel. *v.ordo* 2. Lochamyer. *in parochiali cap.* 9. & Marchin. *cit.* generaliter docent poſſe unumquemque cum commiſſione Papæ, conferre ordines quos habet Diaconus, Diaconatum, Sacerdos Sacerdotium &c. quibus ego ſubſcribo. Et fortè illi omnes qui privilegium Innocentianum agnoſcunt, & alij in ſuperioribus citati, ideo dicunt poſſe Abbates, ex delegatione Papæ ordinare diaconos, nempe quia ipſi jam ſunt Diaconi, attento quòd bene-

dictio

dictio Abbatialis,nihil eis tribuat per reſpectum ad Ordines conferendos.

§. II.
De Ordinum receptione.

SUMMARIUM.

1 *Regulares poſſunt accipere ordines, à quo Epiſcopo maluerint.*

2 *Super quo ſunt variæ declarationes.*

3 *Regulares poſſunt invitare ad ſua monaſteria, quem maluerint Epiſcopum è quo ordinentur.*

4 *Prælati regul. poſſunt diſpenſare cum ſuis in interſtitijs.*

5 *Et ad hoc ut aſcendant ad ulteriores, etiam ſi minus legitimè priores ſuſceperint.*
Et in quibuſdam impedimentis ib.

6 *Regul. poſſunt ordinari extra tempora.*

7 *Et plures ſacros ordines eodem die recipere.*

8 *Regular. poſſunt ordinari ante ætatem, iure requiſitam & 9.*

10 *Hoc privilegium revocatū putant aliqui.*

12 *Et non habere locum niſi reſpectu illius qui bona fide fuit ordinatus, ut cum illo diſpenſatur.*

13 *Sed valere in ſuis terminis affirmant alij.*

14 *Nullū Concilium revocat privilegia Caſſin.*

15 *Privilegia regular. de recipiendis ordinibus, extenduntur ad novitios.*

1 Clem. VII. & Paul. III. conceſſit Camaldul. Idem Paul. & Gregor. XIII. Societ. Jeſu Eugen. IV. Aliique plures Pontifices Caſſinenſibus, facultatem recipiendi ordines à quocunque maluerint Epiſcopo, gratiam & commun. Sedis
2 Apoſt habente. Verum S. Congreg. moderata privilegium, declaravit Regulares ordinandos, eſſe mittendos ad ordinarium loci, in quo habent monaſterium, niſi fortè ille non ſit habiturus ordinationes, quo caſu, hoc erit in obedientialibus exprimendum. Quod decretum deinde Clem. VIII. anno 1596. die 15. Maji confirmavit, ac mandavit ab omnibus regularium Prælatis ſervari, ut inter alios meminis Capuc. *in annot. ad Cæſar. v. ordines ſacri.* Sed Bauny *in pract. can. lib. 1 cap. 5.* dicit eò non teneri regulares, quia licèt ſit approbatum à Papa, iſta tamen ſimpliciter Cardinalium, qui non poſſunt derogare privilegiis, & de facto in praxi non ſervatur.

Eugen IV. conceſſit Caſſin per B quæ incipit: *Regularem vitam*, Clem. VII. & 3
Paul. III. Camaldul. B quæ incipit. *Rationi congruit.* Et Sixt. IV Minorib. per oraculum ut poſſint vocare ad ſua monaſteria, quemcunque maluerint Epiſcopum, à quo ſtatutis ab Eccleſia temporibus, ſui fratres ordinentur. Circa quod nota aliquos velle revocari Trid. *ſeſſ. 6. cap. 5. de ref.* ubi prohibentur Epiſcopi exercere pontificalia in alterius diœceſi. Non revocari tamen affirmant Barboſ. *in remiſſ. ad cap. 8. ſeſſ. 23 eiuſd.* Trid. Roder. *to. 3. qq reg. 24. a. primo.* Et quem ibi citat Paſſar. Quibus ego ſubſcribo, tum ob alias rationes alibi dicendas, tum quia non exercet pōtificalia in aliena diœceſi, qui in monaſterio exempto, quod [illegible] regularium.

Clem. VIII. conceſſit Congreg. S. 4
Joan. Bapt Ordin. S. Bened in [illegible] Gregor. XIII. Societ. Jeſu facultatem diſpenſandi cum ſuis in interſtitijs, Compend. Societ. *v. ordines. §. 3.* [illegible] v. Gaſp. Hurt *diſſ. 23. de ordin.* [illegible] *tr. 1. p. 7. cap. 2.* Celeſt Sueſſ. [illegible] *tract. 8. &c.* S. tamen Cardin Congregat derogando privilegio declaravit, diſpenſationem interſtitiorum, [illegible] eſſe regularibus, non à ſuo [illegible] periore, ſed ab Epiſcopo ordinante, qui tamen quoad cauſam [illegible]

dicto

dere ſuperiori regulari Farinac. 4. *p. deciſ. poſth* 284. & Peyrin. *to.* 1. *conſt.* 1. *Sixti IV.* Verùm quia declarationes Cardinalium non habent vim legis neque hæc ſufficit ad derogandum privilegio, ad quod vide infra. *n.* 6. *v. verùm.*

5 Honor. III. conceſſit Dominic ut generalis poſſit diſpenſare cum ſuis ad recipiendos ulteriores Ordines, non obſtante, quòd dum erant adhuc in ſæculo præcedẽtes receperint minùs canonicè Cañart. *in ſum. priv. minim.* Addit Rod. *to* 1. *q.* 24. *a* 2. & Mirand. *in man. to* 3. *q* 8. *a.* 2. poſſe item Prælatos regulares diſpenſare cum ſuis in bigamia ſimilitudin. ad omnes ordines, in vera vel interpret. ad minores tantum instar Epiſcoporum, circa quod vide dicta ubi de confeſſ paſſ. & dicenda ubi de pot. Prælat. ad diſpenſ.

6 Alex. VI conceſſit Caſſin. & Ord. S. Hier in Hiſpania Clem. VII. & Paul. III. Camald. Sixtus IV. & Clem. XIII. Ordini S. Joan Hieroſolimit. Idem Clem. Congreg. S. Joan Evang. Ordin. S. Bened. & Gregor. XIII. Societ. Jeſu, ut ejus fratres poſſint ordinari extra tempora, & ipſos ſacros Ordines recipere tribus Dominicis conſequentibus, aut etiam Feſtis continuis. Eugen. verò IV. conceſſit Monachis S. Bened. Monaſterij Valliſolet.
7 ut etiam eodem die poſſint omnes ſacros ordines recipere. Bullar. Valliſol. B. 36. Bullar. Caſſinenſ. *conſt.* 106. Roder. *tom.* 2. *bull.* 25. *Greg. XIII. & to.* 3. *qq. reg.* 23. *a* 5. Compend. privil. S. Hieron & Soc Jeſu. *v. ordines.* Caſar. & Portel. *eod. v.* Cruz *in epit. privil. lib.* 2. *cap.* 8. Barboſ *in collect. bull. v. cler. Societ. & de off. & pot. ep. p.* 2. *all.* 4. *&* 17. Tambur. *de iur. Abb. to.* 2. *d.* 2. *quæſt.* 17. Diana *tr.* 2 *dub. reg. reſ.* 31. *& to.* 11. *tract. reſ* 6. Marchin. *de ſacr. ord. tract.* 1 *p.* 7. *cap.* 2. *&* 7. *& p.* 8. *cap.* 6. Cæleſt. Sueſſ. *in theol. mor. tract.* 8. Dicentes valere adhuc hoc privilegium, etiam in Provinciis in quibus fuit receptum Tridentinum nec ab illo revocari Quin potius illi ipſi (ob ſubſecutas conceſſiones Clementis VIII. & Gregor. XIII) derogari affirmant cum prædictis homobon. *de exam. Eccleſ. t.* 1 *tract.* 2. *cap.* 1, *quæſt.* 13. & Hieron. Roder. *in compend. qq reg. reſ.* 106. Ubi refert ita à S Card Congreg. ſub Gregor XIII. declaratum Ac demùm de praxi teſtantur Portel & Diana citati.

Alex VI conceſſit Prioribus Sublac & Farfenſ almæ Congreg. Caſſin. Joan, 8
XXIII. Carthuſ Innocent. VIII. Minorum, & Jul. II Minim. Generali, ac Provinciali, facultatem diſpenſandi cum ſuis, ad hoc ut anno ætatis ſuæ 22. completo, poſſint ad Sacerdotium promoveri Bul. Caſſin. *conſt.* 107. Chriſtoph à cap. Font. *in compend. v. diſpenſ.* §. 14. Caſar *eod. v. n.* 15. *&* 22. & Caſp. Hurt. *diff* 21. *de ſacr. ord.* Quo caſu locus debebit eſſe *clem. general. de ætat & qual.* ſecundùm quam antiquo jure licebat aſcendere ad Subdiac. anno ſuæ ætat. 18. ad Diacon. 20. Quin etiam 9
Clem. VII. & Paul. III. in ſæpe memorata B. quæ incipit *Rationi congruit*, conceſſerunt Camald. licentiam recipiendi ordines ſacros, etiamſi tempus à Canonibus conſtitutum non attingant, & ſic ad eorũ diſcretionẽ, & ante annum 22. ſuæ ætatis.

Verùm hæc privilegia revocantur à 10
Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 12. Ac rurſus per motum quendam Sixti V. anno 1588: editum contra malè promotus, in quo Pontifex jubet ut omnia diſpoſita à prædicto Trid. circa ætatem, interſtitia, & tempora ordinationum, ſerventur à Regularibus, ſub pœnis ibi appoſitis, à quibus nemo poſſit abſolvere, virtute cujuſquam privilegij, vel Jubilæi, etiam poſito, quòd

chioniſſæ, comitiſſæ, aut aliæ ſuperioris gradus fœminæ, quod tamen intelligo de illis Comitiſſis, quæ aut ſunt ſupremæ locorum dominæ, vel ſupremi ſanguinis Principibus Oriundæ. Sed & cùm Minimi die 21. Nov. an. 1567 S. Congr. conſuluiſſent, an privilegium ſibi conceſſum à Jul. II. cenſendum eſſet revocatum, ſeu per Trid. ſeu per ſubſecutas ſupramemoratas conſtitutiones Pontificias, reſponſum fuit, quòd non, ut refert Quar. *ſupra cit.* & Paſſar. *in ſchol. priv.* Verùm Paul. V. omnium noviſſimè an. ſcilicet 1612. omnes ſupra dictas licentias revocavit, unde patet, rem nunc eſſe ſatis dubiam; praxis tamen obtinuit, ut adhuc locus detur privilegiis.

27 Sed & Pius V. pro Congr. Mont. Virginis declaravit, poſſe mulieres ingredi Monaſteria, Clauſtra, & loca Regularia, quando Miſſæ & Officia divina in illis celebrantur, fideles ſepeliuntur, vel pro ipſis ſuffragia offeruntur, vel quando habentur in ipſis Conciones, fiunt Proceſſiones, ſeu quando tantus eſt populi concurſus, ut omnes perſonæ non poſſint commodè ingredi & egredi per portam communem Eccleſiæ, modò recta via ingrediantúr & egrediantur, B. *Decet Romanum.* Addit Portel. *v. clauſtra mon.* poſſe item feminas ingredi clauſtra Monaſteriorum, quando fit in eis lotio pedum in Cœna Domini, aut quando Novitius recipitur ad Habitum. Ac demum ex declarat. Card. ad *cap. 5. cit. Trid.* quando tranſeundum eſt per talia loca, ad hoc ut veniatur ad aliquem alium, in quo celebratur actio, cui intereſſe fœminis permittitur.

28 Pro monialibus verò aliquid ſtrictiùs ſtatutum fuit à Rom. Pontificibus tutandæ earum quietis causâ. Nam ſi ſubſunt Regularibus, licentia ingrediendi earum Monaſteria, debet dari ab ipſis Regularibus, & non ab Ordinario. *conſt. 249. 262. 270. & 335. in Bullar. Caſſ.* Et hoc nonniſi in caſibus magnæ neceſſitatis, juxta diſpoſitionem Tridentini *loco ſupra cit.* Imò nec pro ſe ipſis poſſunt iidem Regulares accipere hanc licentiam, niſi in iiſdem caſibus, ſub pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ pro prima vice; ſuſpenſionis à divinis & munere Pontificali, pro ſecunda. Ac deinceps excommunicationis ipſo facto incurrendæ, ſi ſint Pontificalis Ordinis, privationis verò officii & excom. ſi ſint inferioris, ex conſt. Gregor XIII. quæ incipit: *Dubiis quæ emergunt.* ſub data anni 1581. die 23. Decemb. Quantùm verò ad licentias, per privilegium obtentas etiam à Sede Apoſtol. ad ingrediendum ejuſmodi monialium monaſteria, nulli poſſint ſuffragari, niſi ipſæ moniales capitulariter congregatæ, per vota ſecreta conſentiant ingreſſui ex alia conſt. Urbani VIII. quæ incipit: *Sacroſanctum.* ſub an. 1624. die 27. Sept. Et ſi illæ ſint Congr. Caſſ. debet inſuper intervenire conſenſus Præſidentis, vel Viſitat. aut Definitorum Capituli, ex conſt. Leon X. & Pauli III. *ſupra cit. in Bull. Caſſ.* ubi excipiuntur à petendo hoc conſenſu Præſid. ſolæ fœminæ dignitatis regiæ, aut perſonæ, quibus à jure aut regula ejuſmodi ingreſſus conceditur.

At quantùm ad ſimplicem acceſſum ad 29 dicta monialium cujuſvis Ordinis Monaſteria, ad ſimplicem col'ocutionem ad crates, S. Card. Congreg. anno 1590. hanc collocutionem interdixit quibuſvis Regularibus, etiam his qui ad earum Eccleſias veniunt causâ Miſſæ celebrandæ, aut concionis habendæ ſub pœna privationis officiorum, vocis activæ & paſſivæ ac aliis arbitrio dictæ Congregationis, quæ ſibi privativè ad quemcunque alium reſervavit poteſtatem, dandi Regularibus

ribus hanc licentiam, alloquendi moniales. Verùm anno 1623.12. cal. Decemb. habito verbo cum ſanctitate Urban. VIII. eadem S. Congreg temperando prius illud decretum, remiſit Epiſcopis poteſtatem, concedendi dictis regularibus licentiam quater in anno alloquendi moniales, ſibi in primo vel ſecundo conſanguinitatis gradu conjunctas, modò ſemper excipiantur Advent. Quadrag. feria 6. ſabbatum, & vigiliæ, & alia ſerventur, quæ ſecundùm regularia inſtituta ſunt ſervanda. An autem hæc decreta ſint recepta, ſaltem extra montes, ego ſatis dubito, & praxis oſtendit quòd non, in non paucis locis.

CAPUT XIX.

Circa Novitios

SUMMARIUM.

1 *Qui vovit unam religionem poteſt in alia recipi.*

3 *Sed ſi in ea non perſerverat, reviviſcit prioris voti oblatio.*

7 *Etiam mendicantes poſſunt recipi, in ordinibus non mendicantibus.*

4 *Regulares debent recipere novitios alterius linguæ.*

8 *Ingredientes, aut volentes ingredi aliquê ordinem, poſſunt abſolvi ab omnibus caſibus & cenſuris* 9. *& ſeq.*

12 *Novitij poſſunt abſolvi à ſuis caſibus, ſine reincidentia, duabus viis.*

13 *Et non eſt opus remittere eos ad Papam* & 14.

15 *Partes novitiatus interrupti, poſſunt reuniri ad faciendum annum integrum qui ad profitendum requiritur.*

16 *Et quomodo cenſeatur novitiatus interruptus.*

17 *De iure communi, & ubi Trid. fuit receptum, illa reunio partium novitiatus, poteſt fieri ad validandam profeſſionem.*

18 *Quamvis aliqui contrarium teneant,*

19 *Regularis infirmus, poteſt profiteri, licèt annus novitiatus non ſit abſolutus.*

20 *Et ſi convaleſcat, tenet profeſſio.*

21 *Neceſſe eſt tamen, ut habeat ætatem legitimam.*

ALex. IV. conceſſit Carthuſian. Eugen. IV. Caſſin. Jul. II Congreg. Valiſol. & Leo X. Camaldul. facultatem recipiendi ad ſuam obſervantiam, quoſcunque etiam ſi fortè illi alium ordinem voverint, & hoc caſu à tali voto illos abſolvendi. Bullar. Caſſin. *conſt.* 63. & 58. Roder. *to.* 2. *bull.* 11. *Eugen.* 4. Caſar. *v. diſpenſati.* Capuccin. *v. novitius.* * 1

Nota primò Hoc privilegium, ſolùm eſſe neceſſarium, ad reddendum licitum ingreſſum ad tales ordines. Aliàs enim ſi obligatus per votum ad unam religionem, ingreditur alteram, & in illa profitetur, ex ipſa juris diſpoſitione, non tantùm poteſt ſed tenetur, in illa manere, & ceſſat obligatio prioris voti quamvis fortè Religio quam fuit ingreſſus, ſit laxior ea, quam vovit. *ſcriptura. de vot.* & *cap. qui poſt votum de regul. in* 6. Eo modo quo matrimonium de præſenti, ſolvit ſponſalia etiam jurata, de futuro, inquit Leſſ. *Lib.* 2. *de iuſt. cap.* 41. *dub.* 8. 2

Secundò. Quòd hoc privilegium obligat ad perſeverantiam: aliàs enim ſi novitius egreditur, reviviſcit prior voti obligatio, quia illa non tollitur, niſi favore religionis ad quam fuit ingreſſus, unde ſi illam relinquit, reviviſcit prior obligatio. 3

Tertiò. Quod anno 1624. die 17. Decemb. S. Cardin. Congreg. de propaganda fide, cenſuit, ut in receptione novitiorum, ſemper aliquos admitterent regulares, ex nationibus; & linguis 4

(*) Non debent recipi in Monaſterijs, plures, quàm ferat ratio Concil. 6. arelat. can. 8. Moguntinum celebratum ann. 213. can. 19. Rhemenſe 2. can. 27. Turon. 3. can. 31.

alienis,quos peracto ſtudiorum curſu,remitterent ad ſuas patrias pro fide propaganda.

5 Impedientes verò quovis modo, eos qui volunt ingredi prædictam Congreg. Caſſin.aut ingreſſos ab ea retrahentes, excommunicantur per conſtitutiones Eug. IV.& Alexand.VI. de quibus Margar.*in ſuo bull.conſt.58.& 59.*Tambur. *tomo 1. de iur.abb.in fine* & Mirand.*in man. tom.1.q.*

6 *25.art 9.* Et ſimiliter ex diſpoſitione Trid. *ſeſſ.25.cap.18.de regul* excommunicantur cogentes feminas ad ingrediendum monaſterium,vel ingreſſas retrahentes Ego tamen puto neceſſarium eſſe ſufficienter notificari ejuſmodi decreta, adhoc ut cenſuræ in iis latæ incurrantur, eo modo per proportionem, quo in aliis materiis obſervamus.

7 Clem. VII. & Paul. III. conceſſere Camaldul.facultatem, recipiendi ad ſuum ordinem etiam mendicantes: & poſt profeſſionem,eos promovendi, ad quævis officia ejuſdem ſui ordinis, derogatis quibuſvis juribus contrariis B. quæ incipit *Rationi congruit*, impreſſa Romæ cum regula Sancti Bened. & conſtituit. Jura verò contraria quibus hîc derogatur ſunt *clem.ut profeſſores.de regul.& extrav. viam ambitioſa.eod.*

8 Clem. IV. dedit facultatem Minoribus, & Eugen IV. Caſſin.abſolvendi ſuos novitios, inſtar profeſſorum, ab omnibus peccatis, & cenſuris ab his emergentibus, ad reincidentiam.Bullar. Caſſinen. *conſtitut.63.*& Calar.*v.abſol. ord. quo ad fratr. num.4.*

Paul. verò III conceſſit Societ. Jeſu

9 abſolutionem volentium eam ingredi & non ad reincidentiam, niſi quando non tam cito ingrediuntur B quæ incipit *Licet debitum.*Unde benè Suar,*lib.2.de relig.* *quatenus ſunt pral cap.24.*& Vech. *in prax. novit.d.9 dub. 25.* inferunt hunc qui ſemel abſolutus fuit manere ſemper abſolutum, modò bona fide ſit ingreſſus etiamſi non perſeveret. Et hoc Inocent. IV. favore minorum,Eugen.IV.& Celeſtin.V favore Ciſterc.voluere,& ut eorum novitii abſolvantur,ſine pœna reincidentiæ, modo bona fide ingrediantur Roder.*bull 25. eiuſd.inocent.Compen.priv.ciſterc.v.abſol.* § 1 & Celeſtin.ſueſſ.*in theol mor.tr.*8.*c.*14

Item Sixt.IV.conceſſit Dominican ut 11
Priores poſſint diſpenſare cum ſuis novitiis qui in ſæculo contraxerunt aliquam irregular.celebrando cùm eſſent excommunicati,ſuſpenſi vel interdicti, vel in loco interdicto, vel recipiendo ordines in talibus cenſuris,ſi ſententia fuit lata generaliter.Quòd ſi ſpecialiter, & nominatim erant excommunicati, poterunt abſolvi virtute alterius privilegii ejuſdem Sixti Roder.*tom.1.qq.reg.24.art.15.*

Nota novitios poſſe abſolvi ſine rein- 12
cidentia,non tantùm,per ſupra relata privilegia, ſed etiam per alia data pro profeſſis quorum jure veniunt in favorabilibus(ut alibi dixi) vel etiam tanquam ſæculares.

Secundò. Quòd Capuccin.*in annot.ad* 13
Caſar.v.abſol.extraord. quo ad fratr. & v. novitius. refert Clem. VIII. per oraculum declaraſſe cuidam Patri Bonaventuræ,ſui ordinis procuratori, apud Sedem Apoſtol.novitium ligatum aliquo caſu reſervato Papæ, mittendum eſſe Romam 14
pro abſolutione etiam ſi forte jam ſit indutus. verùm ego puto hoc oraculum, non habere majorem vim, quam reſponſi magiſtralis, privati doctoris. Nam & idem Clem.nihil de eo dixit, in ſuis decretis pro reformatione regularium, nec in iis quæ ſpecialiter edidit pro novitiorum-

ſtitutione, & Confeſſionibus Novitiorũ, Et cũ aliàs novitius exponeretur periculo perdendi ſuam vocationem, ac aliis non paucis, ego puto (ſalvo meliori judicio) poſſe abſolvi per immediate relata privilegia, ſeu per alia, & cenſendum eſſe laborare impedimento legitimo, quò minùs Romam mittatur, & præcipuè quando jam eſt indultus.

15 Jul. III. conceſſit Minoribus ut partes Novitiatus, apud ipſos interrupti poſſint reuniri, ad faciendum annum integrum, qui ad profeſſionem requiritur Rod. *tom.* 1. *bull.* 9. *eiuſ. Iulii & tomo* 3. *qq. reg.* 15. *art.* 8. Caſar. *v. Novitius num.* 23. Graph. *lib.* 3 *de Regul. cap.* 5. *num.* 18. & Auſon

16 *in ſum. v. Novitius.* Interrumpitur autem Novitiatus, quoties Novitius exit, animo non redeundi, ut notant Panorm. Ancar. & alii Canoniſtæ. *cap, ad Apoſtolicam: de Regul.* & Suar. *to.* 3. *de relig. lib.* 5. *cap.* 15. Et qualecunque tempus fluxerit inter exitum & reditum, ſecundum eundem Suar. Sed Leſſ. *lib.* 2. *de iuſt. cap.* 41. *dub.* 7. admittit in hoc parvitatem materiæ. Circa quod Cancer. *p.* 3. *var. cap.* 11. *num.* 181. ait ex Rebuff. & Alex. ſtandum eſſe arbitrio judicis. Lapus verò *alleg.* 47. ſolvens difficultatem, ait interrumpi ſpatio trium dierum. Nal. *v. Novitius.* trium aut quatuor. Unde ego infero, quòd in eorum opinione, non interrumpetur ſpatio duorum, vel trium, ut vult Aſon. *cit.* Sed meo quidem judicio nec ſpatio quinque aut ſex, vel etiam unius hebdomadæ; moveor, quia continuitas anni requiritur in Novitiatu, quòd ſuo modo ſpectet ad probandam auſteritatem Religionis, quæ minus bene probatur, quando Novitiatus interrumpitur, ut notat Fum. *in armil. v. Novitius. numero* 12. hoc autem fundamento poſito: ego dico, quoad hoc, ut ex diſceſſu Novitij, cenſeatur interruptus Novitiatus, tantum tempus debet fluxiſſe, uſque ad reditum, ut inde auſteritatis labor videatur judicio prudentis viri minui, & Religionem non ſufficienter probari, vir autem prudens, hoc non judicabit de lapſu quinque aut ſex dierum, vel unius hebdomadæ, cùm interdũ plus temporis concedatur Novitijs, non ad probandam Religionis auſteritatem, ſed 17
ad recreationem, & relaxationem ſuæ probæ. Quin etiam Brix. Bernard. & Specul. *in rurb. de Regul.* Gloſſ. *cap. eum qui de Reg. iur. in* 6. & Alex. *conſ.* 54. *vol.* 4. dicunt poſſe reconjungi partes Novitiatus, quantumcunque temporis, inter ipſas fluxerit, modò ex illis unitis coaleſcat, annus integer, & non eſſe opus repetere partem jam exolutam. Quod Rebuff. in *cap. poſtulaſti. de Cler. ext.* admittit, quando reditur ad eundem ordinem, ut ſupponunt Doctores citati. Addit Roder. *ar.* 8. *cit.* valere & habere locum, ſupra relatum Privilegium, etiam in Provinciis, in quibus receptum fuit Trid. quia illud non exigit ad validitatem Profeſſionis, niſi ut annus ſit integer, nec dicit debere eſſe continuum. Quamvis Villalob. contrarium teneat, & dicat in contingẽtia cualus. Rotam ita decidiſſe. Sed fortè interruptio fuerat major quàm ut partes potuerint moraliter conjungi, ad componendum, annum integrum, aut fuit tantum motivum, & cauſa impulſiva, ad obtinendam faciliùs diſpenſationem.

Pius V. conceſſit Dominican. ut moniales infirmæ, de quarum ſalute deſperat Medicus, poſſint Profeſſionem facere, etiam ſi fortè, necdum Novitiatum abſolverint. Bul. quæ incipit. *Summi Sacerdotij.* Quàm inter alios refert. Margar. in *ſuo bull. conſt.* 363. An autem aliquis ſi profeſſus indigeat nova Profeſſione caſu quo convaleſcat. Garc. *p.* 11. *capit.* 9 *n.* 6. 19

tenet quòd ſic & ad nihil obligari vt talis Profeſſionis. Sequitur Gavant. *in enchir. Epiſc.verb monial.profeſſ* ubi refert ita eſſe
20 deciſum. Sed certè ego in contrariam mentem eo, quia Privilegium facit legem, & vim legis habet quoad privilegiatum, licèt autem communiter requiratur annus integer, ad hoc ut quis profiteatur validè, ſecùs tamen eſt de moribundis, quia Privilegium dat ipſis articulum mortis, pro legitimo termino Novitiatus, ad effectum profitendi; ergò qui ſic profitetur non debet dici profeſſus ante tempus, quia verè profeſſus eſt in tempore ſibi à lege conſtituto, ſeu conceſſo. *Confirmatur* quia ſi Profeſſio ſic facta eſt valida, fruſtrà exigitur alia, quod ſi eſt invalida, fruſtrà permittitur fieri, & fruſtrà datum fuit Privilegium. Deinde non poteſt dici invalida niſi ob defectum integritatis anni: at cùm tempus Novitiatus non ſit niſi juris poſitivi, ſicut Papa pro ſanis aſſignavit annum integrum, ad profitendum, ita potuit pro moribundis aſſignare articulum mortis, cum etiam pro ſanis potuiſſet aſſignare, minorem ter-
21 minum, quàm unius anni. An verò ſit neceſſe ut qui ſic profitetur habet ſaltem ætatem requiſitam à Trident. Caſſahing. (allegato Portel.) *tract* 4. *cap.* 6. *prop.* 3. *&* 4. dicit quòd non, etiam in Provincijs in quibus ipſum Trid. fuit receptum, quia illud quidem derogat Privilegiis, ſed non juri communi quod ſolam pubertatis ætatem exigit in profitentibus, & ſic hæc ſufficit, ſive pro ſanis, ſive pro infirmis. Verum Pontifex expreſsè exigit, & ſupponit, in tempore Privilegii ætatem præſcriptam à Trid. ad hoc ut monialis profiteri poſſit in articulo mortis. Et aliàs ſi opinio Chaſſ. & Portel. eſſet vera locum etiam haberet, in Novitiatu & ſecundum eam, dicendum eſſet, non ſolùm Novitios infirmos poſſe profiteri ante revolutionem anni ſuæ probationis, ſed etiam ſanos, & ſecluſo Privilegio, quia ante Tridentinum, hoc licebat de jure communi (ſaltem in ordinibus Monaſticis) praxis tamen & uſus contrarium docet etiam in Provincijs, in quibus ipſum Trident. non fuit receptum.

CAPUT XX.

Circa Ordines.

§. I.

De ipſorum Ordinum Collatione.

SUMMARIUM.

1 *Abbates (etiam non Benedicti) poſſunt conferre minores Ordines ſuis Monachis.*
2 *Etiam Novitijs.*
4 *Et Clericis ſubditis.*
5 *Aut alienis cum dimiſſorijs.*
6 *Aut alijs Regularibus.*
7 *Abbates Ciſterc. poſſunt ordinare Diaconos.*
8 *Etiam ubi Trident. fuit receptum.*
9 *Simplex Sacerdos, ex commiſſione Papæ, poteſt omnes Ordines conferre & ſeq.*

JUre communi antiquo *cap. quoniam d.* 69. *cap. cùm contingat. de æt. & qual. & ca. Abbates de Privil. in* 6. Et novo Trident. 1
ſeſſ. 23. *cap.* 10. Abbates. Benedictini ſicut S. Card. Congreg. anno 1621. die 8. Aug. declaravit. Ac poſt Stell. refert Barboſ. *in notis ad idem cap* 10. *Trid.* Non Benedicti, habent Privilegium conferendi primam tonſuram, & 4. minores Ordines, 2
ſuis propriis Monachis Quod Rod. *to.* 4. *qq. Reg.* 23 *ar* 2. Marchin. *de ſacr. Ord tract.* 1. *p* 2. *cap.* 10. & Sayr. *lib.* 4. *de cenſur. cap.* 13. de ſolis Profeſſis volunt intelligi. Sed Suar. *to.* 4 *de Rel. libro* 2. *tract.* 8. [illegible] Thô. Hurtad. *to.* 1 *var. tract* [illegible] Laym. *in Theol. mor. l.* 5 *tract.* 9. *c.* 9. [illegible]
[illegible]

v. Abbas. n. 6. & Dian. *to.* 11. *tract.* 4 *reſ.* 6. ad Novitios favorabiliter, & probabiliter, hanc diſpoſitionem extendunt. Et ita dicitur in *cap. cit. Abbates*, quod non tollitur per Trident. quia Trid. non abrogat jus ſcriptum, ſed Privilegia tantùm. De Clericis verò Sæcularibus, an poſſint ab aliquo Abbate ordinari, diſtinguendum venit inter jus antiquum, & novum Tridentini, nam jure antiquo, poterant Abbates ordinare Clericos ſibi ſubditos, vel alienos cum dimiſſorijs proprij ordinarij, ut docent Armil. *v. Abbas. num.* 6. Angel *v. Ordo* 2. *in ſum.* Sylv. *eod. v.* 3. & alij plures, apud ipſos. Jure verò novo ſecus eſt, quia Concilium Trid. reſtringit hanc poteſtatem ad ſubditos ipſorum Abbatum, non quoſcunque ſed Regulares, unde quia quod poſſunt Abbates, quoad collationem Ordinum, hoc ſolum poſſunt ex Privilegio, & prout ſe extendit, vel reſtringit Privilegium, ideò attento quòd Privilegium reſtrictum fuit ſubditos ipſorum Regulares, dicendum eſt hos tantùm jam poſſe eos ordinare, non autem Clericos Sæculares, licèt ſibi ſubditos. Ita Nald. *v. Abbas. n.* 3. Campanil. *in diverſ. Iur. can. rubr.* 6. *cap.* 2. & Seraphin. *p.* 1. *deciſ.* 985. ubi ita à Rota deciſum affirmat. Unde refert Marſil. *in not. ad cap.* 10. *Trid. cit.* Quòd cùm quidam Abbas Caſſinenſis ordinâſſet unum Clericum ſibi ſubditum, S. Cardin. Congreg. declarâſſe eum indigere diſpenſatione. Addit Nald. *loco ſupra cit.* ex alia declaratione ejuſdem S. Congreg. nec etiam dimiſſorias poſſe dare Abbates, ejuſmodi Clericis ſibi ſubditis.

Attamen ego contrarium teneo, & poſſe Abbates ordinare Clericos ſibi ſubditos. Ita Marchin. *de ſacr. ord. p.* 1. *tract.* 2. *cap.* 10. ubi ait id eos poſſe etiam abſque declaratione qui Abbates habentes Clericos ſubditos æquiparantur Epiſcopis, & de hoc extat declaratio S. Card. Congreg. de anno 1572. ſub die 11. April. quàm inter alios refert Margar. *in ſuo bullar. conſt.* 200. Ipſaque eadem S. Congreg. plenius informata de juribus Reverendiſſ. Domini mei Caſſinenſis, & prærogativis ſui Monaſterii, judicavit recedendum eſſe à priori decreto, ac liberam ei reliquit ſuorum Clericorum ordinationem. 5 Addit Thom. Sanch. *to.* 2. *opuſc. lib.* 7. *cap.* 1. *dub.* 19. poſſe Abbates ordinare etiam alienos Clericos cum dimiſſorijs ſui Ordinarii etiam ubi Trident. fuit receptum. Tum quia hoc, jure antiquo illis conceditur, Concilium autem non derogat juri ſcripto, ſed ſolum privilegiis; tum quia conceditur illis à Concilio Generali nempè à 7. Sinodo *cap* 14. de quo in *cap. quoniam d.* 69. non derogatur autem tam facilè Concilio Generali, ſed ſolùm cum expreſſa ſpecificatione, quod non fecit Tridentinum.

De Regularibus verò alterius ordinis, 6 & non ſubditis Abbatibus, an poſſint ab eis ordinari, diſtinguendum eſt, ut de Clericis, inter jus antiquum, & novum. Nam jure antiquo poterant cum licentia ſui ipſorum ſuperioris, ut docent Gloſſ. *cap. cit quoniam.* Hoſt. Joan. Andr. & Dominic. de S. Gemin. *cap Abbates de privil. in* 6. Armil Graph. Sayr. Majol. Tambur. & plures alij. At jure novo, ex declaratione S. Card. Congreg. quàm refert Farinac 4. *p. deciſ. poſth* 57. oportet, ut cum dimiſſorijs ſuperioris accedat conſenſus Ordinarij, & ita ob dictam declarationem tenent Laym. *loc. ſupra cit.* & Cappuc. *in annot. ad Cæſar. v. ordin ſacri* Unde Marſill. in *cap.* 10. *Trid. cit.* refert quemdam Abbatem Olivetanum, fuiſſe à dicta S. Congr. reprehenſum, quòd quoſdam fratres Ordinis S. Auguſt. ordinâſſet, cum ſolis dimiſ-

miſſorijs ſuperioris illorum, & irrequiſito conſenſu Epiſcopi. Et ſic aliquid diverſum habemus in hac materia pro Clericis Sæcularibus, & pro Regularibus, nam illi nullo modo poſſunt ordinari ab Abbatibus, ut vidimus ſuprà, iſti verò ſic modò accedat conſenſus Epiſcopi; verùm quia hæc alteratio juris ſeu privilegij inducta eſt maximè per S. Congreg. quam videmus interdum variâſſe in ſuis declarationibus, ideò ſicut illis non obſtantibus dixi ſuperiùs, poſſe Abbates ordinare Clericos, ita nunc ego idem dico de Regularibus, & illum conſenſum ordinariorum, non eſſe requirendum niſi de honeſtate, & ad pacem reſpectivè ſervandam, hoc inſuper addito, quod non benè conſtat, an S. Congreg. habeat poteſtatem edendi declarationes derogativas privilegiorum, & juris ſcripti correctivas.

7 Innocent. VIII. conceſſit Abbati Ciſterc. & quatuor ejus coabbatibus, ut ipſe Ciſtercienſis, omnibus Ordinis ſui Monachis, coabbates verò ſuis proprijs, poſſint conferre ordinem Subdiconatus, & diaconatus. B. quæ incipit. *Expoſcit tuæ* expedita an. 1489. ubi.

8 Nota D. Th. *in 4. d. 25. quaſt.* 1. *a.* 1. *ad 3.* Sylv *v. ordo 3. n.* 7. Covarr. 1. *var. cap.* 10. *n* 10 Fornar. *in addit. ad ſum. tol. c. 5 de ord.* & paucos nonnullos alios, tenere non poſſe Papam hoc concedere, unde Coninch. *d. 20. de ſacr. ord. dub 9 concl. 4.* huic opinioni inclinatus, revocat in dubium, an verè dictus Innocent. conceſſerit. Attamen ejus meminere Chryſ. Henriq. *in comp. privil. ord. Ciſt.* n 12 Lamas. *in meth. p. 4. c. 3. §. 5.* Malach. Roſenth. *in act. p.* 10. *recuper. mon. ord. Ciſt in Hungar. p. 1. cap. 6.* Cruz *in cpit. privil. lib.* [illegible] 8. Navarr. *lib.* 15. *conſ* 12. *de privil.* Major Rodriq. Iſamb. Soſſaius, & Marchin. *de ſacr. ord. tract.* 1. *p. 2. cap* 13. ubi dicit ſe tenorem illius excepiſſe ex libro privilegiorum Ciſter, & ibi eſſe ordine 121. Roder. *tom.* 1 *bullar.* ubi ad longum eundem tenorem ipſius conceſſionis refert, & Margar. *in append. bullar. Caßin. conſt.* 43. ubi ſimiliter eundem tenorem ponit ex integro. Quin & Victoria *de ſacr. n.* 235 alias 245. & Caſſahing. *tract. 7. c. 3. prop.* 4. affirmant, ſe ipſum originale vidiſſe. Addit Tambur. *to* 2. *de iur. abb d 2 q 6.* probabiliter conſtituiſſe Patribus Tridentini, de hoc privilegio, & ideò nec illud eos ſubrogâſſe, quia ſciebant potuiſſe Papam illud dare. Unde ibi ipſe Marchin. *ſupracit.* Bapt. Tiber. *in inſtr. ordin. cap 6. quaſt.* 36. & Caram. *in reg. S: Bened. cap. 62: n. 1626.* affirmant adhuc valere, etiam in Provincijs, in quibus Tridentinum fuit receptum, quia nullæ inveniuntur clauſulæ non obſtantiarum, in locis, in quibus videtur illi derogare, quod tamen eſt neceſſarium: Ac demum, de praxi teſtantur Caſſahing. & Caramuel ſupracitati. Et addunt Cruz, ac Caſſahing. derivari ad alios Abbates, per legem communicationis: quod probabile dicit Roſenthal. Ex quibus omnibus inferas cum Tambur. opinionem Coninchi revocantis in dubium, dictum privilegium, parvi eſſe ponderis, cum à tam multis, & tam gravibus Autoribus allegetur, & defendatur. Quantum verò ad aliam D. Tho. Reſp. eum fuiſſe hac in materia particularem, ut in quibuſdam alijs. Quin & Autor ſupplementi 3. partis ejus ſummæ, aliter & nobiſcum tenet, unde ego colligo ipſum D. Tho. mutâſſe, & idem tenuiſſe poſt editos commentarios in magiſtr.

Et certè quòd ſimplex Sacerdos, ex conceſſione Papæ, poſſit conferre ordines affirmant de Minoribus, Palud. *in 4. d. 7. quaſt* 4 *a.* 2. Steph. de Gaeta *cap. ad* [illegible]

*ſimina.d.*30 *quæſt.*1.§ 3.Mirand. *in manto.* 1.*quæſt.39.a.9.* Zerol.*in praxi v. Abbas.* Marſil. *in annot. ad c.*10 *Trit.cit.* Et *ibi* ita declaravit S.Card.Congreg. hocque agnoſcit D.Thom.*ſupra cit.*Nec à quoquam revocatur in dubium (quod ſciam)

10 De Subdiaconatu: affirmant Turrian. *in annot.ad Concil.Nicen.c.*54 Suar.*d.*11.*de ſacram.ſect.*3 §.*Solum poſſet.* Victor.*de poteſt.Eccl.q.*24 Fornar.*de ſacr.ord.c.*5. Et alij apud Vaſch.*d.*243.*c.*4. Omneſque infracitandi,& ſupracit qui privilegium Innocentianum recipiunt. Quod late probat Marchin. *tr.* 1.*de ſacr.ord p.*2. *cap.* 13. *n.*4.*& ſeq.* & ita Gelaſ.1.*in epiſt. ſua* 1. *decretali.cap.*8.diſertè aſſerit his verbis.*nec ſibi meminerint, ulla ratione concedi* (puta ſacerdotes ſimplices)*ſine Summo Pontifice Subdiaconum,aut Acolytum, habere ius ordinandi.* Ac demum noſtris his temporibus facto oſtendit Innocent.X. qui hanc gratiam de novo, ad Subdiaconos ordinandos conceſſit Reverend. Domino Oſoliski, moderno Abbati Copriunicenſi, Ordin.Ciſtercienſ.in Polonia.

11 De Diaconatu affirmant item omnes, qui prædictum privilegium, habent pro legitimo,& in ſpecie Gloſſ.*cap.pervenit.d.* 95: Panor.*cap.quanto.de conſuet* Angel. *v. ordo.ſecundo.* Vivald.*in cand.de ſacram. ord. tit.de miniſtro.*§ 8.Supplem.Gabriel. *in* 4. *d.*25.*q.*1.*a.*3.Marchin.*ſupracit. cap.*13. & alij infracitandi,

12 Demum de Sacerdotio Aureol. apud Capreol.*d.*25.*cit. quæſt.* 1.*a.*2. Marchin. & Vaſch.*ſupracit.* Caſp.Hurt. *diſſ.* 8. *de ſacr.ord.* Et quos *ibi* citat Occhagau. & Panor. Et ita ſatis clarè inſinuavit Conc. Flor.cum *in inſtructione Armen.* dixit Epiſcopum eſſe ordinarium myſterium Sacramenti Ordinis,nam per hoc oſtendit, alium poſſe eſſe extraordinarium, nempe ſimplicem Sacerdotem , ex conceſſione Papæ. Nec dicas hunc modum arguendi non eſſe legitimum , quia præterquam quòd illa particula, & expreſſio *Ordinarij* eſſet ſuperflua in prædicto decreto,(quod tamen jura abhorrent) etiam Bellarm. qui tamen dilucidè omnes fidei controverſias extricavit, eodem diſcurſu uſus eſt *in lib.*4 *de Rom.Pont.cap.*10.ad probandũ, poſſe ſimplicem Sacerdotem, ex delegatione Papæ adminiſtrare Sacramentum confirmationis,nempè(inquit)quia idem Florent.& poſtea Tridentin.declaravit , Epiſcopum eſſe hujus Sacramenti miniſtrum ordinarium; unde ille infert quòd ſi datur ordinarius, datur etiam extraordinarius,nempe ſimplex ſacerdos. Quod idem ego dico, de ſacramento Ordinis. Neque ego video quo fundamento dicatur poſſe Papam dare privilegium , ad conferendos Ordines Minores, non verò majores, cùm omnes in Sacramenti & Ordinis ratione conveniant, imprimant caracterem,habeant pro ſua natura reſpectum ad Corpus Chriſti conficiendum , & locum in Hierarchia Eccleſiaſtica; illa verò diſtinctio,qua aliqui appellantur majores & minores,ſacri vel non ſacri , non ſit niſi ex beneplacito Eccleſiæ.

Quin etiam Gloſſ. *in cap.pervenit.d.*95 13
*& cap.manus d.*5.*de conſ,* Inocent. Panor. Archid *in cap.quanto. de conſuet.* Angel. *v.ordo* 2. Lochamyer. *in parochiali cap.* 9. & Marchin. *cit.* generaliter docent poſſe unumquemque cum commiſſione Papæ, conferre ordines quos habet Diaconus , Diaconatum,Sacerdos Sacerdotium &c. quibus ego ſubſcribo. Et fortè illi omnes qui privilegium Innocentianum agnoſcunt, & alij in ſuperioribus citati , ideo dicunt poſſe Abbates, ex delegatione Papæ ordinare diaconos, nempe quia ipſi jam ſunt Diaconi,attento quòd benedictio

dictio

dere ſuperiori regulari Farinac. 4. *p. deciſ. poſth* 284. & Peyrin. *to.* 1. *conſt.* 1. *Sixti IV.*
Verùm quia declarationes Cardinalium
non habent vim legis neque hæc ſufficit
ad derogandum privilegio, ad quod vide
infra. *n.* 6. *v. verùm.*

5 Honor. III. conceſſit Dominic ut generalis poſſit diſpenſare cum ſuis ad recipiendos ulteriores Ordines, non obſtante,
quòd dum erant adhuc in ſæculo præcedẽtes receperint minùs canonicè Cañart.
in ſum. priv. minim. Addit Rod. *to.* 1. *q.* 24.
a 2. & Mirand. *in man. to* 3. *q* 8. *a.* 2. poſſe
item Prælatos regulares diſpenſare cum
ſuis in bigamia ſimilitudin. ad omnes ordines, in vera vel interpret. ad minores tantum, inſtar Epiſcoporum, circa quod vide
dicta ubi de confeſſ paſſ. & dicenda ubi
de pot. Prælat. rad diſpenſ.

6 Alex. VI conceſſit Caſſin. & Ord. S.
Hier in Hiſpania Clem. VII. & Paul. III.
Camald. Sixtus IV. & Clem. XIII. Ordini
S. Joan Hieroſolimit. Idem Clem. Congreg. S. Joan Evang. Ordin. S. Bened. &
Gregor. XIII. Societ. Jeſu, ut ejus fratres poſſint ordinari extra tempora, &
ipſos ſacros Ordines recipere tribus Dominicis conſequentibus, aut etiam Feſtis
continuis. Eugen. verò IV. conceſſit Monachis S. Bened. Monaſterij Valliſolet.
7 ut etiam eodem die poſſunt omnes ſacros
ordines recipere. Bullar. Valliſol. B. 36.
Bullar. Caſſinenſ. *conſt.* 106. Roder. *tom.* 2.
bull. 25. *Greg. XIII.* & *to.* 3. *qq. reg.* 23. *a* 5.
Compend. privil. S. Hieron & Soc Jeſu.
v. ordines. Caſar. & Portel. *eod. v.* Cruz
in epit. privil. lib. 2. *cap.* 8. Barboſ *in collect. bull. v. cler. Societ.* & *de off.* & *pot. ep. p.* 2.
all. 4. & 17. Tambur. *de iur. Abb. to.* 2. *d.* 2. *quaſt.* 17. Diana *tr.* 2 *dub. reg. reſ.* 31. &
to. 11. *tract. reſ* 6. Marchin. *de ſacr. ord. tract.* 1 *p.* 7. *cap.* 2. & 7. & *p.* 8. *cap.* 6. Cæleſt.
Sueſſ. *in theol. mor. tract.* 8. Dicentes valere
adhuc hoc privilegium, etiam in Provinciis in quibus fuit receptum Tridentinum
nec ab illo revocari Quin potius illi ipſi
(ob ſubſecutas conceſſiones Clementis
VIII. & Gregor. XIII) derogari affirmant
cum prædictis homobon. *de exam. Eccleſ. t.* 1 *tract.* 2. *cap.* 1, *quæſt.* 13. & Hieron. Roder. *in compend. qq reg. reſ.* 106. Ubi refert
ita à S Card Congreg. ſub Gregor XIII.
declaratum Ac demùm de praxi teſtantur
Portel & Diana citati.

Alex VI conceſſit Prioribus Sublac &
Farfenſ almæ Congreg. Caſſin. Joan. 8
XXIII. Carthuſ Innocent. VIII. Minorum, & Jul. II Minim. Generali, ac Provinciali, facultatem diſpenſandi cum ſuis,
ad hoc ut anno ætatis ſuæ 22. completo,
poſſint ad Sacerdotium promoveri Bul.
Caſſin. *conſt.* 107. Chriſtoph à cap. Font.
in compend. v. diſpenſ. §. 14. Caſar *eod. v. n.* 15. & 22. & Caſp. Hurt. *diff.* 21. *de ſacr. ord.*
Quo caſu locus debebit eſſe *clem. general. de ætat & qual.* ſecundum quam antiquo
jure licebat aſcendere ad Subdiac. anno
ſuæ ætat. 18. ad Diacon. 20. Quin etiam 9
Clem. VII. & Paul. III. in ſæpe memorata B. quæ incipit *Rationi congruit*, conceſſerunt Camald. licentiam recipiendi ordines ſacros, etiamſi tempus à Canonibus
conſtitutum non attingant, & ſic ad eorũ
diſcretionẽ, & ante annum 22. ſuæ ætatis.

Verùm hæc privilegia revocantur à 10
Trid. *ſeſſ.* 23. *cap.* 12. Ac rurſus per motum
quendam Sixti V. anno 1588. editum
contra malè promotus, in quo Pontifex
jubet ut omnia diſpoſita à prædicto Trid.
circa ætatem, interſtitia, & tempora ordinationum, ſerventur à Regularibus,
ſub pœnis ibi appoſitis, à quibus nemo
poſſit abſolvere, virtute cujuſquam privilegij, vel Jubilæi, etiam poſito, quòd

 caſus

Digitized by Google

caſus ſit occultus. Et licèt Pius V. reſtituerit regularibus, privilegia à Trid. ſuppreſſa, illa tamen reſtitutio, non eſt, niſi pro foro interiori, quæ hic non poteſt ſervire quia quando aliquis eſt ordinandus, debet ejus ſuperior teſtari de ejus ætate apud Epiſcopum, & ſic in foro exteriori, pro quo nihil fuit reſtitutum à Pio.

11 His & alijs moti Suar. *lib. 7. de cenſur. cap.* 12. Marthin. *tract. 1. de ſacram. ord. p. 5. cap.* 2. Hurtad. *ſupra cit.* & alij putant omninò, ceſſare privilegia ſupra relata; & eorum uſum jam eſſe omnino illicitum, niſi (inquit Hurt.) in hoc quòd ſi aliquis bo-
12 na fide, fuit ordinatus, ante ætatem, poterit ejus Prælatus cum illo diſpenſare ad hoc ut ante complementum ætatis exerceat ordinem ſic ſuſceptum.

13 Sed Chriſtophor. à cap. Font. *ſupra cit.* Vaſq. h. *to. 3 in 3. p. ar. d.* 240 *cap.* 4. Sà *v. religioſus* Diana *tr. 2. dub. reg. reſ.* 59. Chaſſ. & alij, quorum opinionem probabilem putat Bauny *in theol. mor. tract. de penit. quæſt.* 13. *dub.* 4 abſolutè aſſirmant valere adhuc dicta privilegia, ſine diſtinctione, & in ſuis terminis, fuiſſeque reparata per ſupramemoratam reſtitutionem Pij V. Ad inſtantiam verò in contrarium allatam. Reſpondeo prælatum ordinandi debere quidem teſtari de ejus ætate, non tamen eſſe opus, ut teſtetur, ſeu exprimat an ſit legitima, ſecundùm Trident. vel ſecundùm privilegia, & multò minùs ut diſpenſet cum ipſo in ætate per reſpectum ad forum exteriùs, quia Papa ipſe cenſetur diſpenſare per privilegium. Imò poteſt dici nullam hîc intervenire diſpenſationem, nam determinare ætatem in qua recipiantur ordines, ſpectat ad Papam, aut Concilium, ſicut autem Concilium pro cæteris fidelibus determinavit annum 25. ad Sacerdotium, ita Papa pro Regularibus 22 qui dum in hac ætate ordinabuntur, non dicentur uti diſpenſatione ſed jure pro ſe conſtituto, ſiquidem privilegia habent vim legis reſpectu privilegiati. Ad motum Sixti V. Reſpond. ſervanda eſſe conſtituta à Trident. niſi adſint privilegia, quæ aliud permittant. Ad id verò quod dicitur neminem poſſe in illis diſpenſare. Reſp. hanc clauſulam intelligendam eſſe de pœnis appoſitis, quæ ſupponunt reatum, qui tamen hic non poteſt ſupponi cùm per privilegia excludatur. Ut interim non taceam, quod Garcias *in tract. de benef. p. 2. cap. 5. nu.* 70. & Barboſ. *de pot. ep. alleg.* 20. aſſirmant motum illum Sixti eſſe revocatum. Et 14
ſecundò extare privilegium pro Caſſin. de quo in Bullar. Margar. *conſt.* 61. & nos *in ſect. ſeq.* quo decernitur nulla eorum privilegia ab ullo futuro Concilio fore revocanda, & ſic quemadmodum revocationes Trident. ea non afficiunt, ſic nec motus Sixti reſpicit. Atque hinc concludendo ego cenſeo, utramque opinionem eſſe probabilem.

Porrò quia Novitii veniunt nomine Profeſſorum, in favorabilibus, & omni- 15
bus eorum privilegiis gaudent, ideo ſicut in præced. §. dixi, eos poſſe à ſuis abbatibus ordinari, ita nunc dico, poſſe ab illis recipere dimiſſorias & obedientiales ad ſacerdotium ut docent Suar. *to.* 3. *de Rel lib 5. cap.* 16. Barboſ. *de iur. pont. lib.* 1. *cap.* 27. Tambur. *to. 2. de iur abb. d. 2. q.* 27. Vech. *in praxi d.* 11. *d.* 8. & Sanch. *in ſum. l. 6. cap.* 10. Aut diſpenſationem, ad hoc, ut extra tempora ordinentur, ſecundum Thom. Hurt. *to. 1. var. tr. 12. c. 1. reſ.* 33. Joa. de Soria *in epil. Sum. p. 2. tr. 1. ſect. 1. d.* 9. Martin à S. Joſeph. *in monit. confeſſar. to. 1. lib. 1. tract. 5. de ordin.* Dian. *tom. 11. tract. 4. reſ.* 6. Suar. & alios. Idemque

per

per proportionem dico, de eo qui vellet ante ætatem ordinari, ſeu qui aliquo alio impedimento laboraret, eſt enim per ratio omnium, & pro omnibus idem fundamentum, nempe quia Novitij gaudent privilegiis Profeſſorum. Neque obſtat, quòd pius V. anno 1568. ſub varijs interdixit ne Novitij ante profeſſionem ordinentur. B. quæ incipit *Romanos Pontifex Sacrorum.* Nam cauſa hujus prohibitionis eſt, quia Novitius non habet titulum Religionis, cùm poſſit exire, & ſic ob deceptionem juſtè prohibetur ordinari, at ſi habet alium titulum verum verbi gratiâ patrimonium vel beneficium, tunc nihil impedit eum ordinari eo modo, ac ſi eſſet adhuc ſæcularis, & hoc caſu locum non habet prohibitio Pij.

§. III.

De Ordinum Exercitio.

SUMMARIUM.

1 *Prælatus Regul. poteſt diſpenſare cum eo qui indebitè ordinem aliquem ſuſcepit, ut illum exerceat.*

2 *Regularis qui in via contraxit impedimentum poteſt eligere confeſſarium, à quo diſpenſationem accipiat.*

3 *Regularis qui contraxit aliquam cenſuram exercendo ordines, poteſt in ea abſolvi à ſuo Prælato.*

4 *Prælati Reg. poſſunt diſpenſare cum ſuis in omni impedimeto, ut ad ordines aſcendãt.*

5 *Et declarare eorum caſus indigeant diſpenſatione.*

7 *Prælatus Regul. poteſt dare licentiam tenendi pileolum in Miſſa.*
Ubi variæ ſententiæ DD.

6 *Prælatus Reg. poteſt diſpenſare cum ijs, qui defectus certos patiuntur, ut ijs non obſtantibus celebrent & ſeq.*
Ubi de laſco, claudo, gibboſo, infami, &c.

HOnor. III. conceſſit Dominican. ut Generalis poſſit diſpenſare cum ſuis qui indebitè Ordines ſuſcepêre, ad hoc ut in eis maneant, & eos exerceant. Cannarr. *in ſummar. privil minimor.*

Eugen. IV. conceſſit Hieronimitan. ut frater quia in via conſtitutus in aliquod impedimentum incidit, ob quod prohibetur à Divinorum participatione, poſſit ſibi eligere Confeſſarium, à quo accipiat diſpenſationem ſibi neceſſariam. Capuccin. *in annot. ad Caſar. ver. abſol. ord. quo ad fratr.* 2

Item per privilegium Caſſin. de quo in Bullar. Margar. Regularis qui contraxit irregularitatem, exercendo ordines in loco interdicto, vel cum eſſet aliqua cenſura ligatus, poteſt abſolvi toties quoties circa quod vide dicta *ubi de Confeſſ. paſſ.* 3

Item ſicut Prælati Regularium poſſunt cum eis diſpenſare in omni irregularitate, ſeu impedimento, per quod prohibentur aſcendere ad ordines (ut ubi plenius dixi) ita à fortiori in omni eo per quod poſſent prohiberi ab eorum exercitio. Ratio eſt, quia quando defectus eſt talis, ut ſolus Papa diſpenſet cum ordinando, poteſt Epiſcopus diſpenſare cum jam ordinato, ut docent Innocent. *cap. cùm de tuo de corp. vitiat.* Et Angel. ac Sylv *in ſum eod. v.* At quantùm ad diſpenſationes. Eugen. IV. conceſſit Prælatis Caſſinenſ. erga ſuos eam omnem poteſtatem, quam in eos haberent Epiſcopi, ſi non eſſent exempti *conſt. 63. & 64* in Bullar. Marg. Et ſimiliter Pius V. conceſſit Prælatis Dominican. in ſuos eam quam Trident. *ſeſſ. 24. cap. 6. de ref.* attribuit Epiſcopis B. quæ incipit *Romani Pontificis*, expedita ann. 1571. die 21. Jul. 4

Ex quibus collige primò quòd ſicut Epiſcopus poteſt declarare, an caſus 5

indigeat diſpenſatione, vel in dubio ipſe diſpenſare, ut docent Innocent, & communiter alij in *cap. 1. de corp. vitiat.* Ita reſpectu Regularium, idem poſſunt eorum Prælati, tum jure communi, quia ſunt eorum Epiſcopi, tum per dicta privilegia Eugen. IV. & Pii V. Et ita tenent Angel. &

6 Tabien. *in ſum. v. corp. vitiati* Et ſecundò poſſe item Prælatus diſpenſare cum ſuis in diverſis caſibus, ut cum eo qui habet in membris aliquam diſproportionem unde generatur difformitas, ſed non adeò gravis, cum gibboſo, claudo, portante pedem ligneum; carente altero oculo, vel cui membrum ſive occultum, ſive manifeſtum fuit abſciſſum ſine ſua culpa, & ſuſpicione homicidij vel cum calvo, ad hoc ut pileolum in altari retineat, &c. ita Angel. & Armil. *v. corpore vitiati.* Portel *v. diſpenſ. nu* 5. Roderic. *to. 1. qq. reg.* 24. *a.* 3. Mirand. *in man. to. 2. quæſt.* 8. *a.* 3. Laym. *in theol. mor. l.* 5. *tr.* 5 *c* 6. *n,* 16. Suar Sà Scortia. Et alij

7 negant tamen circa facultatem celebrandi cum pileolo S. Cardin. Congreg declaraſſe, uſque tertiò eam non poſſe dari, niſi à Sanctiſſimo, (etiam ſi infirmus, eo uſurus ſit ſolum extra canonem) ut refert Barbol. *de off. & pot. par. cap.* 11. *num* 36 & Cavant. *in rubr. miſſal* ad quod facit *cap. nullus* 57. *d. 1. de conſec.* Verùm, quia privilegia Regularium ſunt à Papa, ideo dici debent de ejus licentia portare pileolum in miſſa, qui ſui Superioris Addunt primò Azor. *p. 1. inſt. lib.* 10. *cap.* 28. *quæſt* 16. Zerol *in pra. v. miſſa.* Laym *lib* 5. *tract.* 4 *c* 6. Fagund *de præcep. eccl. p. 1. lib. 3. cap.* 21. Bauny *in theol mor tract.* 10 *q* 10. Sà *v. miſſa* poſſe Epiſcopum non obſtantibus illis declarationibus concedere uſum pileoli in miſſa, quia eſſet nimis durum, pro hoc uno negotio, Sacerdotem mittere ad Sanctiſſimum, quæ opinio & ratio, ſi admittatur, idem dicendum erit de Prælatis regularibus reſpectu ſuorum, & ſecluſis privilegijs. Addunt ſecundò Scortia de ſacrif. *miſſ. lib. 3. cap.* 4. Zerol Laym Sa, & alij *ſupracit.* id licitum etiam ſine diſpenſatione quando neceſſitas eſt clara. Et talis neceſſitas eſt v. g. ob ſenium, calvitiem vel morbum, ut ait Henriq. *lib.* 9. *cap.* 26. *litt Q.* ubi pro hoc citat Angel. Sylv. Tabien. Armil. caput verò *nullus* ſupracit. explicat de his, qui ſine cauſa, & temerè tenent operimentum. Addit tertiò Navar. *lib.* 3 *conſ.* 7. *de cel. miſſ* jure communi non eſſe prohibitum, celebrare capite tecto amictu, quia ille eſt ornamentum capitis, ut patet ex oratione quæ dicitur in illius aſſumptione, atque ideò ſic eſſe licitum celebrare, quando non ſubeſt ſcandalum verbi gratiâ in Oratorio privato.

Quòd ſi hoc admittitur, fortè etiam ſub amictu licebit pileolum, vel aliud quid retinere, fovendo capiti, eo modo, quo ſub alba retinentur aliæ veſtes Decreto tamen Zachar. Papæ in Concil. Romano Ann. 743. celebrato prohibetur celebrare *capite velato*, quod refertur in *cap. nullus Epiſcopus d. 1. de conſec.* unde ego miror Navarr. non fuiſſe ejus recordatum

Nota ſecundò de gibboſo quòd ſi tuber nō multum eminet, non eſt opus diſpenſatione! unde ſicut poteſt admitti ad recipiendos Ordines, ita à fortiori ad exercendos ſecundum Cardin. & DD. *c. hinc etenim d.* 49. 8

Tertiò. De claudo verò ſicut ſimiliter permittitur Ordines recipere ex ipſa juris diſpoſitione, ita & exercere, *cap. diſciplina cap.* 4. *capit ſi quis. d* 55. *cap. nullus, diſ* 1. *de conſ* Gloſſ *cap. cit. ſi quis,* Archid & Hoſt. *eodem* Selua *in tractat. de beneſ. pat.* 3. *quæſt.* 5. Angel. Sylv. & 9

Armyll,

Armill. *v. corp. vitiati.* fallit tamen, ſi talis non poſſet ſe in altari ſuſtentare ſine baculo. Per *capit. nullus Epiſcopus. 56. diſt. 1. de conſ.*

10 De illo autem, qui habet pedem ligneum, licèt non poſſit admitti ad ordines, ſi tamen poſteà cogatur tali pede uti, poteſt cum illo Epiſcopus diſpenſare, ſecundùm Angel. & Armil. *ſupra cit.* & Sylv. *eod. v.* ubi ad hoc allegat Hoſt. & Aſtenſ. Idemque per proportionem dico de Prælato regul. reſpectu ſui inferioris.

11 Quartò. De illo qui caret oculo Archid. *in cap. ſi Evangelica d. 55.* Armill. & Sylv. abſque diſcrimine arcent eum à ſacris Altaribus. Alij tamen magis communiter, non tenent hunc rigorem, niſi reſpectu illius, qui caret oculo ſiniſtro, quem vocant Canonis. Imò Navarr. *in man. cap. 27. num. 199.* & Portel. *v. diſpenſare nu. 5* nec abſolutè hunc condemnant, ſed volunt, ut attendatur ad indecentiam, quam exhibet, dum legit in Miſſali, ut cum illo diſpenſetur, ſi eſt exigua. Subſcribit. Auſon. *in ſum. v. Prælatus regul. num. 17*, ubi allegato Laymanno, ait diſpenſandum eſſe, quando habet oculum dextrum, ita vigoroſum, ut accommodato Miſſali poſſit ſine notabili, & indecenti converſione, in illo legere, & ita praxis obtinuit, contra diſpoſitionem *cap. citat. ſi Evangelica.* Quod ſi quis non quidem caret oculo, ſed potentiam viſivam habet impeditam, loquendum eſt per proportionem ad prædicta, & attendendum, vel quam deformitatem illa privatio pariat in ejus vultu, vel quam ipſe indecentiam exhibeat in legendo per *c. 2. de corp. vitiat.* Ita Navarr. *num. 199. citat.* & Lud. Molin. *tom. 4. de iuſt. tr. 3. d. 70.*

12 Major eſt difficultas de infamia, an poſſit Prælatus cum ſuo inferiori in ea diſpenſare. Ad quod Reſpond quod ſicut acceſſoriè Epiſcopus diſpenſat in infamia reſultante ex delectio, à quòd poteſt abſolvere, ut ait Gloſſ. *cap. domino d. 50 & cap. Ephemium §. 1. 2. q. 3.* ita & Prælatus Regularis, unde cùm poſſit ſuos abſolvere à quovis delecto, ita & ab omni nota infamiæ. Ad quod ex abundanti extant privilegia; de quibus ſuo loco, & ita tenet Peyrin. *to. 3. in privil. ſui ord. minimos cap. 2.* Quòd verò Roder. *in toto 1. qq. reg. 24. ar. 6* & Portel. *v. diſpenſare n. 6.* negativam tenent, & non poſſe reum diſpenſari à ſuo Prælato, quando notatus eſt infamia juris & legitimè condemnatus, ac præcipuè ſi ob crimen nefandum, ego intelligo de quadam decentia, neque enim expedit diſpenſare, quando crimen eſt adhuc nimis recens, & non bene deleta nota ab illo contracta per pœnitentiam & vitam ſanctiorem, &c.

CAPUT XXI.

Circa precedentiam.

SUMMARIUM.

1 *Circa præcedentiam oportet ſervare locorum conſuetudines, vel debet haberi reſpectus ad prioritatem originis.*

2 *Vel ad poſſeſſionem.*

3 *Vel ad id quod ſit Romæ.*

4 *Clerus Sæcularis præcedit Regulares.*

5 *Fallit in quibuſdam caſibus & perſonis.*

6 *Inter Regulares præcedunt non Mendicantes.*

7 *Et hoc titulo eos præcedunt Fulienſes.*

8 *Et Sylveſtrini.*

9 *Inter Ordines Mendicantes, præcedunt quatuor antiquiores.*

10 *Et inter hos Dominicani.*

11 *In ordine ſancti Franciſci præcedunt, qui ſunt de Obſer.*

12 *Et Capuccini tenent noviſſimum locum.*

13. Ca-

Digitized by Google

13 *Canonici Lat. præcedũt Ord. Monachales.*

14 *Abbates verò ipſorum ſibi reſpectivè cedunt pro ratione temporis ſuæ promotionis.*

15 *Canonici Regul. & Monachi non debent admitti ſimul ad actus publicos.*

16 *Abbates præcedunt ſimplicem Canonicum, vel Monachum.*

17 *Lateranenſes præcedunt Caßinenſes gratiâ potiùs, quàm Iure.*

18 *Sententia lateranenſium contra Caßin. non reſpicit alias Congregationes.*

19 *Neque alios Canonicos.*

20 *Tractatur difficultas an generaliter omnes Auguſtiniani debeãt præcedere Bened.*

21 *Antiquitas Rel. unde & quomodo computanda.*

22 *Inter Cives cuiuſque loci habetur ratio eorum receptionis.*

23 *Canonici Auguſt. non poſſunt dicere, ſe æquè antiquos ac S. Auguſtinus nec ab eo ſuam originem derivare.*

24 *Etiamſi aliqui Ordines ſervent regulam alicuius Beati, non ſequitur eſſe ſemper ab illo inſtitutos aut æquè antiquos.*

25 *Congregationum ſunt duo genere quarũ aliquarum habent ſimplex nomen congr. alia ſunt ordines ſublaterni & quare.*

26 *Dignitas alicuius Eccleſiæ ex quibus capitibus æſtimand.*

27 *Aug. non poſſunt hoc titulo petere præcedẽtiã ib. Neq; titulo Præſcriptionis. ib Neq; privilegii allat. Ib. Neq; maiorum meritorum ib. Soli Canonici Eccleſiæ cath. ſunt in dignitate. Alij reputantur tanquam Clerici. Et hoc titulo non competit Auguſt. ius præcedentiæ. ib. & ſeq. Quando duæ qualitates ſunt in uno ſubiecto una debet determinari ab altera. Ibid.*

28 *Omnes Papæ Conceßiones intelliguntur ſalvo iure alterio.*

29 *Ex maiori titulo non poteſt ſemper argui ius ad præcedentiam.*

Neque ex qualitate habitus.

30 *Rochetus æſtimatur qui proprius habitus Epiſcopi, per ſe autem non reddit perſonas maiori honore dignas.*

31 *Rocheti quando inſtitutus uſus. Et eo non eſt credibile unquam uſum S. Auguſt. nec feciſſe Ordinis habitum. ibid.*

32 *Lis inter duos Auguſtinianos de ſuo habitu, & iudicium unius ruſtici* 33.

34 *Inter Ordines Monaſticos præcedunt Benedict. & inter eos Nigri ibid.*

35 *Alii verò pro ratione antiquitatis.*

36 *Omnibus Monachis præeſt Abbas Caßin. remiſ. Poſt Abbatem verò Caßin. immediatè locũ habere debet Abbas Auguſt. ibid.*

38 *Reformati habent præcedentiam, & iura omnia, quibus gaudebat prius ſuum Monaſterium.*

39 *Quando in eadem Civitate ſunt plura Monaſteria eiuſd. Ordinis cedunt ſibi reſpectivè pro ratione antiquit. fund.*

CUM Eccleſia dicatur terribilis ut caſtrorum acies ordinata, non ſolùm denotatur diverſas in ea eſſe perſonarum phalanges, ſed etiam inter eas ordinem reperiri, ſecundùm quem aliæ præcedere debeant, & aliæ ſubſequi. Pro maiori autem claritate ego divido totum ſtatum Eccleſiaſticum in Clerum ſæcularem, & Ordines regulares: qui ſunt vel Mendicantium vel non Mendicantium. Iſti diſtinguuntur in Canonicos regulares & Monachos; illi in Mendicantes primi gradus & ſecundi ſeu antiquos & recentiores illis adnumeratos

Hoc poſito: in hac materia præcedentiæ Cardin & Bald. *in cap. cum olim de conſ.* Et Chopin *lib. 2 mon. tit. ult.* volunt ut inter diverſa corpora perſonarum ſervetur conſuetudo locorum: vel ut habeatur ratio prioritatis originis. Et [illegible] Greg. XIII. hanc Regulam approbaſſe in ſua conſt. quæ incipit. Exposcit. ſub dato an 1563. die 15. Jul. In qua pro Mendican-

dicantibus decernit,hoc præcedere debe-
re,qui ſunt in poſſeſſione vel quaſi jure :
aut ſi non conſtat hos, qui ſunt antiquio-
res in loco.S. verò Cardin.Congr. año
1593.die 30.Aug.declaravit, ubivis terra-
rum id obſervandum quod Romæ. Quid
verò ſervetur Romæ nō expreſſit,ſed ſatis
datur intelligendum,ſervari conſtitutionē
Greg. XIII. nempe deferre præcedentiā:
aut propter antiquitatem : aut propter
jus quæſitum : aut propter conſuetudinē
vel maximè quæ & jus introducit & de-
clarat.Unde Tamb.*to.1.de iur.Abb.d.25.q.
2.*optimè notavit,quòd judicium de præ-
4 cedentia maximè pendet à conſuetudine.

Regulariter autem Clerus ſæcularis
præcedit quoſcunque Regulares, ut do-
cet Joan. Andr. *cap.delictum, de reg. iur.*
Et hoc etiam in propriis illorum Eccle-
ſijs,de quo videri poſſunt plures Cardin.
declarationes apud Barb.*in coll.bul. v.Cle-
rus* 1.Et ratio fundamentalis eſt, quia in
jure Clerici habentur digniores Regula-
ribus *cap.legi 16.quæſt.1 & cap. à Subdiac.
d.*93. ubi Gloſſ ita docet, & Caſſan. in
cat. glor.mun.p.4. conſ. 57. fallit tamen
ubi conſuetudo aliter introduxit, vel jus
exigit aut favor permittit, & ſic v g. in
Eccleſia Toletana, ſi Abbas S. Benedicti
de Sahagun. adſit, accipit locum inter
dignitates,Monachis verò ejuſdem Mo-
naſterij intereſſentibus officiis divinis
datur diſtributio ſicut Canonicis, *ut notat
Tep.5.cent.1 an.554.c.5.in impreſſione Gall.*
Monachi verò Caſſinenſ. præcedunt Ca-
nonicos ſuæ urbis S.Germani ; Monachi
S. Crucis Burdigal. neque præcedunt
Canonicos Eccleſiæ Metropol. neque ab
his præceduntur, ſed de pari incedunt in
proceſſione unus Monachus cum uno
Canonico. At Monachi Sancti Eutropij
apud Xanton.ipſum Clerum Eccleſiæ
Cathedr.dividunt & incedunt medii in-
ter Canonicos & Manſionarios Paro-
chos,ſeu alios Clericos inferiores. 6

Quantùm autem ad Regulares inter ſe
S.Card.Congreg.año 1619 die 23 Mart.
cenſuit non Mendicantes debere habere
præcedentiam & quidem meritò , nam
adſtipulatur illis prioritas originis , & ſua-
rum Eccleſiarum dignitas. Unde jam an-
te,(hoc eſt año 1599.die 9 Febr.) Clem.
VIII ſuo motu proprio, qui incipit *Regis
pacifici*,declaravit pro Fulienſibus debere 8
eos præcedere omnes Mendicantes. Et
cum inter Mendicantes & Sylveſt.orta eſ-
ſet difficultas ſuper præcedentia, lite dela-
ta ad S.Congr.año 1617. die 24. Jan.re-
ſpondit,debere Sylveſtrinos cedere , aut
abſtinere ab omni quæſtuatione. Cumq;
illi die 19 Maji ſubſequente inſinuâſſent
eidē S Congr.ſe abſtinere à quæſtuatione
ſtatim præcedentiam illis adjudicavit. 9

Inter Ordines verò Mendicantium
præcedunt IV. antiquiores, de quibus fit
mentio in jure. *c. unic. de rel. dom. in 6.*
Unde cum Ordo redempt.captivor.mo-
viſſet litem Carmelitis ſuper præceden-
tia condemnatus eſt primùm à Rota Ro-
mana die 10.Maji anno 1600. Et deinde
à Clem.VIII.die 15. Novembr. anno
1602. ſua conſt.quæ incipit. *Decet Roma-
num Pontificem.* Inter ipſos autem IV. or- 10
dines antiquiores Pius V. conſtituit hanc
ſub alternationem, ut primum locum te-
neant Dominicani, quos immediatè ſe-
quantur Minores tum Auguſt. ac poſtre-
mò Carmelitæ. B.quæ incipit *Divinâ di-
ſponente Clementia.*Et alia quæ incipit *Ro-
manus Pontifex.* Ac iterum alia, quæ inci-
pit *Apoſtolica Sedis.* Et quia Ordo mino- 11
rum eſt diviſus, Leo X. anno 1517. die
6 Decemb cenſuit eos qui ſunt de Obſer-
vantia,debere præcedere, B quæ incipit 12
*Licèt aliàs.*Capuccini verò año 1619. die
23.Mart. juſſi ſunt decreto Sacr. Con-
greg.

Digitized by Google

gregat. cedere omnibus non ſolùm Minoribus, ſed etiam Mendicantibus aliorum ordinum, qui ante ipſos habuerunt facultatem portandi Crucem propriam in proceſſionibus.

13 Quod autem attinet ad Ordines non Mendicantes, Can. regul Congreg Lateranenſis præcedunt omnes monaſticos, etiam Caſſinenſes, tam in actibus privatis, quàm publicis, *quando dimiſſa ſuperiori*
14 *veſte incedunt in habitu clericali.* Sed Abbates earundem Congregat. Lateran. & Caſſinen. dum alicui actui inter ſunt ſine ſuis corporibus, ſibi reſpectivè cedunt pro ratione temporis, à quo ad prælaturam ſunt aſſumpti, (†) uti per ſententiam definitam ſancivit Pius IV. anno 1564 die 18 Jan. Quam referunt Margar. *in bull.*
15 *caſſ. conſt.* 123. Tambur *tomo* 1. *de iur. abb. d.* 25. *qu.* 1. Navarr. *com.* 4. *de regul.* Roder. & alij. Ad vitandas verò difficultates S. Congreg. anno 1603. die 1. Septemb. proviſionaliter ordinavit, ſimplices Monachos, aut Canonicos non eſſe admittendos in ullis actibus, ſeu conceſſibus privatis, ſed tantùm Abbates, qui ſe conforment
16 ſententiæ Pij IV. Quòd ſi contingat admitti ſimplicem Monachum vel canonicum Abbatem debere præcedere. Bullar. caſſin *conſt.* 256.

17 Ubi nota primò, quòd cùm Canonici Lateran. reponant prædictam ſententiam Pij IV. inter ſua privilegia, & in libro privilegiorum ſuorum, hinc videntur agnoſcere ſe evinciſſe cauſam contra Caſſinenſes, non tam jure quàm favore, & præcedentiam illis adjudicatam, non eſſe niſi privilegium, & gratiam Pontificis, qui voluit in hoc ipſis gratificari ratione ſuæ Eccleſiæ Cathedralis Lateranenſis.

18 Secundo. Quòd cùm illa lis de præcedentia, & ſententia deſuper lata, non reſpiciat niſi duas prædictas Congreg ideò manent aliis ſua jura quoad hoc integra. Unde ſi Cong Later. acquireret domum extra Italiam, ubi ſunt aliæ Congregationes Monaſticæ, non tenerentur ibi cedere Lateranenſibus. Et multò minùs alij Ca- 19
nonici regulares, qui non ſunt Congreg. Lateranenſis (licèt aliàs ſe dicant Ordinis S. Auguſt.) poſſunt dictam ſententiam ad ſe detorquere & illâ ſe armare ad evincendam præcedentiam contra Caſſinenſes, vel alios Monachos de quo ne loquitur Tambur. *d.* 25. *cit quæſt* 6 *num.* 8. *Illud tamen advertere oportet, quòd circa litem illam ſtabilita, & deciſa ad ſavorem canonicorum regul. Latur. non extenduntur ad alios Abbates, & regulares canonicos cæterarum congregationum, etiam ſub S. Auguſtino militantium. Et ideo minùs bene Ioſeph. Moſ. a-greg. lib.* 2. *&* 8. *probare intendit ſententiã Pij IV. ad ſavorem Canonic Later. latam, æquè pro canonicis ſuæ congreg S. Salvat. Bononienſis facere, cùm ex eiuſdem ſententiæ verbis id non ſatis appareat, imò contrarium eliciatur, cùm in ea Later. congreg. tantùm nominetur, ideò meritò illius dicta confutantur circa hoc à Gabr Pennot. hiſt. tripart. can. reg. l.* 2 *cap* 53. *n.* 12 *ubi teſtatur dictam congreg. S. Salvatoris & eius Canonicos in ea cauſa, ne perſonam quidem eſſe nominatam.*

Ita Tambur. Quia verò non ſoli Ca- 20
nonici Sancti Salvatoris Bonon. ſed etiam alij ſub Regula S. Auguſtini inſtituti, ad illorum imitationem, prætendunt ubique præcedentiam, placet hujuſmodi hanc difficultatem paulo penitius expendere ſervata tamen brevitate nobis in hoc opere propoſita, & abſque christiane charitatis læſione, vel ullius offenſa.

Nota igitur Tertiò Canonicos ſeu Clericos regulares S. Auguſtini non poſſe

(†) Arg can. 15. Milev. ſub Innoc. 3. Bracar. 1. ſub Honor. 1. can. 24.

petere præcedentiam à Benedictinis, niſi vel ratione ſuæ antiquitatis, vel dignitatis ſuarum Eccleſiarum, vel ſui habitus, vel ſui, ſeu ſuarum Congreg. & Ordinum tituli, vel ſuorum meritorum, vel præſcriptionis. & conſuetudinis, vel privilegii alicujus. In quibus tamen omnibus Ego video, eos collatos Benedictinis deficere, atque ideò minùs rationabiliter præcedentiam petere.

21 Nam quod ad antiquitatem attinet; hæc poteſt attendi, vel ratione ſui Ordinis, vel ſuæ receptionis, in ſingulis locis & Civitatibus, in quo utroq; illi deficiunt. Deficiunt inquam quoad ſecundum: quia conſtat Benedictinos eſſe receptos, & Cives in locis, in quibus habent monaſteria. longè ante illos: & ſic ſi inter Cives alicujus loci habetur ratio receptionis eorum ad municipium, ſanè cauſa cadent illi, & primas debebunt cedere, tanquam poſteriores. *l.2.C.de com.& archiatr.& l.comperimus.eod.de prox.ſacr.ſcrin.* Sed & idem deficiunt quoad primum. Quia licet dicant ſe Sancti Auguſt. & ſanctum Auguſtinum in Patrem elegerint, non tamen ſequitur, quòd poſſint trahere ſuam originem aut antiquitatem ab illo, tanquam ſint ab eodem inſtituti, aut ab eo deſcendant. Nam in Hungaria, & Polonia ſunt Monachi, qui ſe dicunt S.Pauli I Eremit. In Gallijs alij qui S.Antonij. In Hiſpaniis & Italia, alij, qui S.Hieronymi &c. Quis autem putet illos eſſe inſtitutos à dictis Beatis, aut ab illorum temporibus poſſe ſuam originem derivare, atque indè præcedentiam ab alijs exigere?

22 *Dices*, non eſſe paritatem, quia Auguſtiniani non elegerunt ſimpliciter S. Auguſt. in patrem, ſed regulam ejus profitentur, atque ideò tanquam ejus ordinis (& antiquioris) poſſunt petere præcedentiam. Sed hoc nihil evincit, quia non licèt arguere à genere ad ſpeciem. Nemo enim negat, S. Auguſtinum eſſe antiquiorem S Benedicto: ſed negatur eas familias, quæ ſe dicunt Ordinis S. Auguſt. & ſucceſſu temporis, ſub ejus regula ſunt fundatæ, poſſe dici ab illo inſtitutas, aut ab eo ſuam originem, & antiquitatem trahere, ut dicantur Ordine S. Benedicti antiquiores. Nam Philoſophi agnoſcunt, eſſentias rerum eſſe æternas, quarum tamen individua videmus oriri ſingulis diebus Et quãvis Roma v.g ſit antiqua, non tamen ſequitur æquè antiquas eſſe omnium Romanorum familias. Eſt igitur falſa argumentatio, cùm dicitur S Auguſtinus eſt antiquior S.Benedicto: ergò & Congregatio S Salvatoris, vel Rochetinorum verbi gratia Sed ut hoc aſſeratur, neceſſe eſt oſtendere talium familiarum originẽ, immediatè eſſe à S. Auguſt. & per rectam lineam, abſque interruptione, ad hæc tempora propagatam. Neque alij Ordines, ut illi ſuam originem, ſuámve antiquitatem derivant.

Nam v.g. Dominicani profitentur etiam regulam S. Auguſt. atque ideò nemo poteſt negare quin ſint ex illius ordine; & tamen non derivant ſuum principium, neque computant ſuos annos, aut ſuam antiquitatem à S. Auguſtino, ſed à S. Dominico, qui ſub ejus regula eos inſtituit. Sic nemo poteſt negare, quin Camaldul. Oliveteni. Ciſter. & alii ejuſmodi, ſervent, & profiteantur regulam S. Benedict. & quin ſint verè ejus filij, & ſui Ordinis: & tamen quando agitur de ipſis, non quærimus eorum originem apud S. Benedictum, neque eorum antiquitatem ab illo derivamus, ſed à SS. Romualdo, Roberto, Bernardo Senenſi &c. qui ſub regula, & ordine S. Bened. illos inſtituerunt. Et ita à pari Canonici, ſeu 23

Digitized by Google

Clerici Regulares, qui ſe dicunt S. Auguſtini, non ab Auguſtin. ſed à ſuis privatis fundatoribus debent ſuam originem & antiquitatem derivare, in quo quia ſunt inferiores Benedictinis, irrationabiliter etiam prætendunt eos præcedere.

24 *Dices*, neque etiam antiquas eſſe Congregationes Benedictinorum v.g. Caſſinenſem. Sed nego paritatem, quia Congregationum ſunt duo genera: aliqua enim fiunt per ſolam aggregationem Monaſteriorum, ad finem eorum conſervationis, & manutentionis obſervantiæ in illis, abſque additione ad Spiritum, & finem Regulæ, aut Ordinis; aliæ verò cum aliquo additamento, & mutatione in habitu, & quoad formam & quoad colorem inter quẽ utrumq; modum id diſcriminis intercedit, quòd congregationes factæ ſecundùm primũ, habent naturam ſimpliciũ congr. in quarum Monaſterijs, quia nihil fuit imutatum, quod ad eſſentialia Ordinis, ideò jure merito ſuã antiquitatẽ à ſuo primo Fundatore derivant, quia per rectã lineam abſq; interruptione ejus regula, & ſpiritus ad illa fuit derivata, & in eis retenta. At quæ fiunt ſecundùm alterum modùm, non ſunt ſimplices Congregationes, ſed Ordines ſub alterni, quarum ideò Monaſteria non trahunt ſuum principiũ, nec ſuam antiquitatem, niſi ab illis à quibus hanc formam ſpecialem vivendi acceperunt. Igitur quia Congregat, Caſſin. & aliæ Monachorum Nigrorum factæ ſunt primo modo, juſtè trahunt ſuam antiquitatem non à tempore unionis ſuorum Monaſteriorum, ſed ſui legislatoris S. Benedicti, à quo etiam omnes eorum Monachi Communi nomine vocantur Benedicti.. Et quia è contra Congregationes Canonic. ſeu Cleric. Regularium factæ ſunt ſecundo modo ſub Regula S. Auguſtini, ideò non ab ipſo Auguſt. ſed à ſuis privatis Fundatoribus debent computare ſuum principium, ſeu antiquitatem, eo modo quo ut dixi ſupra de Camaldul. v. g. Olivetan. aut Ciſterc. Unde & videmus quòd nomine etiam proprio ſingulæ diſtinguntur tanquam non ſimpliciter ab invicem diſtinctæ, ſub communi regula & inſtituto, ſed tanquam diſparatæ.

Sed neque etiam dicti Canonici, ſeu Clerici Regul. poſſunt petere præceden- 25
tiam ratione dignitatis ſuarum Eccleſiarum, quòd ſint collegiatæ, nam tales ſunt etiam Monachorum. Imo ſicut poſt Epiſcopatum non eſt dignitas major Abbatiali: ſic poſt Eccleſias Cathedrales non ſunt digniores Abbatialibus: quarum dignitatem non parùm augent. Primò numeroſæ ac illuſtres Reliquiæ, quæ in illis ſervantur. Secundò. Nobilitas fundatorum, qui ordinariè ſunt Imperatores, Reges, ac ſupremi locorum Principes. Ac tertiò. Major numerus Monachorum, qui in illis Deo ſerviunt juxtà illud Sap. *In multitudine populi, dignitas Regis.*

Quantùm ad conſuetudinem, & præſcriptionem, non poſſunt ſe iidem domini, per eam juvare in ſua petitione, cùm ſit contra ipſos, in favorem Monachorum, una cum poſſeſſione. Multoq; minus ullo privilegio, vel conceſſione Pontificia, cùm nullam habeant: vel ſi aliquam, hæc ſit ſub · & obreptitia.

Ad merita verò ſi ſermonem convertamus, multò etiam inferiores Benedictinis invenientur Nam *Quæ Regio in terris noſtri non plena laboris.* Quis Ordo alius ut S. Bened. ſervivit Eccleſiæ, à quo uno, & ſolo, per plura ſæcula feliciſſimè fuit gubernata? Quis tot Sum. Pontifices, Cardinales, & Epiſcopos peperit? Quis poſt Apoſtolos tot gentes barbaras ad fidem

dem adduxit? Sed de his aliàs ne ex diſputatione videar texere Panegyricum, aut aliis præter mentem inſultare.

Fortè illi ſe fundant in titulo Canonicatus quo ſunt inſigniti.

26 Sed quòd etiam in hoc hallucinentur patet primò Quia exceptis Canonicis Eccleſiarum Cathedralium, alii non dicũtur eſſe in dignitate conſtituti, ſed ſunt ſimpliciter Clerici, quo titulo conſequenter non poſſunt Auguſtiniani ſe iuvare in ſua intentione, cum ſimplex clericatus nullũ ius conferat ad præcedentiam. Et aliàs Benedictini ſint etiam Clerici: in cuius rei ſignum, quando recipiuntur ad Ordinem, datur eis ad veſperam una cum tonſura, habitus clericalis, puta tunica & baretta,
27 ſequenti die monaſticus, nempe ſcapulare. Secundò Quando in uno ſubjecto, inveniuntur duæ qualitates unitæ neceſſe eſt, unam determinari, ſeu contrahi ab altera, nempè à maiori, ſeu potentiori, ut videmus in naturalibus; Unde quiá Auguſtiniani aiunt ſe duplici præditos, Clericatus ſcilicet, & Religionis, neceſſe eſt alterutram determinari, & contrahi ab altera, ſeu unam trahere ad ſe aliam, nempe potentiorem, quæ ſine dubio, eſt Religionis, propter vota; & ſic tanquam religioſi ſeu regulares, debebunt cedere Benedictinis antiquoribus & poſſidentibus. Quòd ſi è contra velint illam utramque qualitatem in ſuis perſonis diſtinguere, ac quamlibet per ſe conſiderare, nihil evincent; quia tanquam Regulares debebunt (ut jam dictum eſt) cedere: tanquam Clerici verò, longè inferius deſcendere, nempè infrà Parochos & Clericos Parochiarum, utpotè (qua tales) illis inferiores.

Dicet aliquis, eos eſſe Canonicos, & hoc titulo debere præcedere ſimplices Clericos, & Monachos. *Sed contra.* Nam vel conſiderantur tanquam Canonici, eo quòd tales ſe fecerunt, ſeu talem ſtatum ſuæ electione & voluntate aſſumpſerunt, vel quia à Papa illis collatus, & ab eo ad illum ſunt evicti; neutro autem modo poſſunt ſibi viam aperire ad præcedentiam, quam poſtulant: non primò ut de ſe patet. Sed neque etiam ſecundò. Quia omnes Papæ conceſſiones & inſtitutiones, intelliguntur ſemper, ſalvo jure alieno, cui 28
nunquàm cenſetur derogare, niſi cum expreſſa mentione, vocatis, & auditis, his qui habent inter eſſe, ac multis aliis circumſtantiis obſervatis *can. ecce. & can. nullus. d. 99 can. nunc verò 9. 3. & l. nec avus. C. de eman. ip.* Gloſſ. *c. ſi quis iam translatus 21. q. 2.* Panor. *cap. cùm ad hoc. de cler. non reſid. & cap. ſuggeſtum. de Decim.* ubi DD. & ſic ad hoc, ut Domini Auguſtiniani poſſint juſtè petere præcedentiam, non ſufficit dicere eos eſſe Canonicos; & tales eſſe factos à Papa, quando approbavit eorum inſtitutum, ſed neceſſe eſt oſtendere Papam id eis conceſſiſſe, & ſervatis circumſtantiis debitis, ac ſolitis, Aliud. n. longè eſt dare alicui titulum Canonici, & dare ius præcedentiæ Quod cùm non inveniatur conceſſum, nec etiam debet præſumi, aut tentari.

Dices, Canonicos ex vi hujus tituli, & 29
per neceſſariam conſequentiam debere præcedere Monachos, quia plus eſt, eſſe Canonicum, quàm Monachum. Sed *Reſpond.* non poſſe ſemper ex majori titulo argui ius ad præcedentiam, Nam plus eſt, eſſe Archipresbyterum, quàm Archidiaconum, quia caracter illius dignior & nobilior caractere iſtius; & tamen in jure Archidiacon. præfertur Archiepresbitero propter alias qualitates ſpeciales, ratione quarum judicatur major. Ita à pari quamvis Canonicatus, videatur prima fronte maior Monachatu

Digitized by Google

non tamē ſequitur Canonicos quoſcunq; debere ſemper præcedere quoſcunq; Monachos, unde in ſuperioribus notavi Benedict. alicubi ire in proceſſione cum Canonic.(etiam Eccleſiarū Cathedral. alibi alios præcedere,& alibi eorū corpora dividere,nimirū propter prærogativas, tum generales ſui Ordinis, tum ſpeciales quas debent in ſingulis locis,& quæ reddūt eos ſeu eorum Eccleſias magis conſiderabiles. A titulo igitur malè arguitur ad præcedētiam,niſi titulus fulciatur alijs circumſtantijs,quæ tribuant jus ad illam. Quod vel maximè verùm eſt in noſtra cauſa & reſpectu Auguſtinianorum qui licèt ſint Canonici,non tamē abſolutè ſed Regulares, & in quibus, quia Clericatus determinatur,& contrahitur à Religione (ut in ſuperioribus dictum eſt) ideò fruſtra ſuum titulum allegant, & locum præcedentiæ petunt,cum in rei veritate, non ut Canonici ſed ut Regulares debeant judicari.

30 Ultimum caput in quo ſuam petitionem fundant,ſumitur ex habitu, hoc eſt Rocheto,quo utuntur. Quòd verò & hoc fundamentum ſit inſufficiens patet, nam ut dicit Bernard. *Honor qui cum veſte aſſumitur,& deponitur,non eſt noſter,ſed veſtis.* Unde ſignum eſt hominem de ſe eſſe parvi momenti,& exiguæ conſiderationis, qui ſuam commendationem quærit ex habitu, & jura ſuæ præeminentiæ in eo conſtituit,tunc enim datur locus fabulæ Æſopi, de Aſino qui exuvias Leonis indutus patebat ſibi prærogativam inter cæteros animantes & ab illis volebat honorari, occaſione ſuæ pellis. Sanè non honoramus,neque æſtimamus purpuram
31 quia fit ex murice, aut quia talis coloris, ſed quia Regum propria: ita & Rochetum, non quia ex lino, vel eleganter plicatus,ſed quia proprius Epiſcoporum habitus, à quibus ſuam dignitatem,& æſtimationem trahit. Quando apparet Epiſcopus cum ſuo Rocheto,honoratur in illo, & ille occaſione ipſius: quòd ſi quis conditionis inferioris Rocheto utitur,non ſequitur quòd occaſione illius debeat præferri cæteris,aut plus honorari; aliàs poſſet etiam quis portare albam, ſtolam,vel cappam in proceſſionibus, & ſic occaſione talium ornamentorū ſibi quærere præcedentias,& lites movere. Imò ſi Rochetus tribuit jus ad præcedentiam, poterimus aliquem appendere ad perticam,& ſic appenſum per plateas circumferre,ut omnes deferant & locum cedant perticæ,quo quid magis ridiculum;

His addo quòd non ſibi adeò benè cō- 32
ſtant Auguſtiniani in ſuis propoſitionibus,& fundamentis, cùm dicunt ſe Ordinis Sancti Auguſt & ſe portare ejus habitum; nam ex ipſo jure diſcimus. Rochetū fuiſſe attributum Epiſcopis ab Innocent. III.(ut videre eſt in *cap. clerici officia de vit. & honeſt. cler.* Quo cùm S. Auguſt longè ſit antiquior, quomodo poteſt dici uſus Rocheto,aut illum ſuo ordini tradidiſſe, De quo,& pro coronide hujus diſputationis placet hic ſubjicere lepidum judicium,lepidamque hiſtoriam,quam refert Illuſtriſſ. ac Rever. Joan. Petr. Camuz Epiſcopus Bellicenſis *in ſuo lib. variet. hiſtoric.* Accidit (inquit) in Italia ut duo Auguſtiniani itinerantes ſeſe in via cōmuni conjunxerint, unus erat ex his qui vocantur Eremitæ, alter de eorum cœtu; qui Camiſiati,ſeu Rochetini vulgò Camiſotz à ſupparo lineo quod in ſuæ inſtitutionis primordijs, quaſi ad formam camiſiæ portabant, nunc verò paulò elegantius ad formam Rocheti Epiſcopalis. Igitur cùm illi duo ſimul incederent, & confabulando laborem viæ fallerent, deflexe-

Digitized by Google

flexerunt ſermonem ad ſuum cujuſque inſtitutum, & ſeſe amorosè pungentes; Camiſiatus ſeu Rochetinus carpebat in Eremita acumen caputij, & latitudinem Zonæ; Eremita verò in eo ridebat ſupparum detrectabatque alter alterum pro Auguſtin. agnoſcere, propter ejuſmodi diverſitatem habitûs, quem uterque ſocio negabat unquam fuiſſe à S. Auguſtino inſtitutum. Cùm ergo ſic diſputarent, ait Eremita, nullus eſt qui nos non recognoſcat pro filiis S. Auguſtini, atque ideò & noſtrum habitum in Religione non habeat, vos autem unde ſitis, nemo ſcit, etiam vetulæ & puer ruſtici, & de plebecula minimi ita ſentiunt, & nos reputant, & ſi placet quemcunque primum obvium, ſuper hoc interrogabimus. Annuit Rochetinus, & diſſidationem acceptat & ecce apparet veniens è contra ruſticus, qui egreſſus de ſuo pago, pergebat ad laborem, in quem convenit inter duos partes, ſummam ſuæ difficultatis referre. Propinquante igitur ruſtico, ait ad eum Canonicus, ſit Deus tecum bone vir; Patrem iſtum inter, & me verſatur lis non parvi momenti cuius te arbitrium delegimus. At ille putans ſe ab otioſis viriatoribus deludi; valebat pergere, quò vacabat eum labor; verùm cùm illi inſtitiſſent ſe ſincerè agere, ſubſtitit etiam ruſticus, & ait De qua re ergo agitur inter vos, & Canonicus; iſte pater dicit, ſe eſſe Ordinis Sancti Auguſt. & ſe portare ejus habitum quod utrumque ego nego dicens me potius eſſe legitimum S. Auguſt. filium, & genuinum ejus habitum portare. At ruſticus contemplatus paulò moroſius utrumque cum non eſſet adeò peritus rerum Eccleſiaſticarum, nec ſciret differentiam ſuppari à camiſia vulgari, putavit ſimplicem eſſe camiſiam quam canonicus portabat ſupra tunicam & ait dicite mihi quis qualiſve fuit S. Auguſtin. Delirus ne, an bene ſemper ſui compos, & ſanæ mentis, Ad quæ Dominus Canonicus. Ohi me, quid interrogas; S. Auguſtin. fuit Epiſcopus graviſſimus, ſapientiſſ. doctiſſ. & qui ſua eruditione totam Eccleſiam illuſtravit. Tum ruſticus. *Pare à me che non ſia, ne del Ordine di S. Auguſtino, ne porta, il ſuo habito.* Attonitus verò Canonicus tam brevi, & abſoluta ſententia. intermiſſis blanditoribus verbis, mutavit vocem & accentum, & ait in tono 8. irregul. *Et perche forfante.* Ad quem ruſticus, *per cio, che ogni huomo, che non è matto, porta la ſua camiſia, ſotto la tonica, non ſopra come voi Signor.* Id eſt, videtur mihi, te neq; eſſe Ord. S. Auguſt. neq; ejus habitum portare, quia omnis qui non ſit delirus, portat camiſiam ſuam ſub tunica, non deſuper. Et tunc Eremita levitatis in altum oculis & manibus benedixit Deum Cæli, & terræ, qui ſimplicibus ſua ſecreta, & veritatem relevat, & alijs per ipſos. Canonicus verò, ad ſuos reverſus cùm narrâſſet, ſibi in via accidiſſent, ipſis perſuaſit, ut ſupparũ reformarent, & plenè componerent ad formã Rocheti Epiſcopalis, ne ultrà revocarentur Camiſiati, & putarentur à populo portare (contra humanum morem) ſuas camiſias ſupra tunicam. & ſic omnes delirare. Hactenus ex Bullicenſi citato. 33

Demùm inter ordines Monaſticos præcedunt Benedictini, & inter eos Nigri. Alij verò ſibi reſpectivè deferre debent pro ratione ſuæ antiquitatis. Et ſecundùm hoc, cùm aliquando Veronenſes Olivetani moviſſent litem Caſſinenſibus ſuper præcedentia: S. Congreg. anno 1610. die 3. Jan. cenſuit, Caſſinenſes debere præcedere. Et rurſus ijſdem Olivetanis contendentibus ſuper eadem præ- 34 35 36 37

Digitized by Google

præcedentia cum Celeſtinis eadem S. Congr.an.1622.die 14. Mart. pronuntiavit pro Celeſtinis. Orta verò difficultate
38 inter Celeſtinos & Ciſtercienſes, primas dedit Ciſterc.an.1600.die 14.Mart.& 24. Maij Quibus omnibus ſupereminet Abbas Caſſinenſis velut S. Benedicti ſucceſſor(ut *ſect.ſeq.*plenius dicam.) Juxta quem immediatè Leo IX.aſſignavit locum Abbati Sancti Auguſtini Cantuarienſis,ejuſ. Ord.ut refert Reyn. *in Apoſt. tract.* 2. *ſect.* 4. §.8.

Pro coronide autem hujus cap.adverte quòd quando Religioſi reformari introducuntur in Monaſterium ſui Ordinis, fruuntur præcedentia ejuſdem Monaſterij abſque reſpectu ad novitatem reformationis, vel Congregationis, & ita pró Minoribus reformatis de obſervantia, contra Conventuales, judicavit S. Congreg. an. 1627. die 17. Jul. & contra Auguſtinianos an. 1630. die 9. Jan. Ad quod refertur conſtitutio Clem. VIII. quæ incipit *Ex iniuncto nobis*,in qua ſtatuit quoſcunque reformatos debere frui omnibus juribus & privilegiis, quibus fruebantur ſua Monaſteria ante Reformationem. Quòd ſi in eadem civitate extant plura Monaſteria,ejuſdem Ordinis,& inſtituti, fratres illorum ſibi reſpectivè cedere debent, pro antiquitate ſuorum Monaſteriorum, ex declaratione S. Congreg. an. 1517. die 3. Junij.

CAPUT XXII.

Circa Prædicationem.

SUMMARIUM.

1 *Qui non ſunt in ſacris, poſſunt concionari tam Regulares quàm Clerici.* 2.

3 *Regulares poſſunt concinari in propriis Eccleſiis vel plateis, cum ſola licentia ſuorum Superiorum.*

10 *Alibi cum licentia Epiſcopi.*

4 *Regularis poteſt in ſuis Canonicatibus dare indulgentias.*

5 *Regularem concionari in propria Eccleſia, an poſſit impedire Ep. & quo caſu & ſeq.*

7 *Papa dat privilegia independenter à voluntate Epiſcoporum.*

8 *Regularis qui prædicat errores, poteſt ſuſpendi ab Epiſcopo.*

9 *Sed puniri à ſolo ſuo Superiore.*

11 *Idemque dic ſi ſine licentia Epiſcopi prædicat in alienis Eccleſiis*

GRegor. XIII. conceſſit Societ. Jeſu, 1
ut qui in ea necdum ſunt in ſacris cõſtituti, poſſint cum ſuorum Superiorum licentia prædicare.B. quæ incipit. *Vigore privilegij.* Hoc tamen poſſe etiam Clericos Sæculares, & ſecluſo omni privilegio te- 2
nent, Sà,& Portel *v.Prædicatores.*

Regulares poſſent prædicare in proprijs Eccleſijs aut plateis civitatum cum ſola Superiorum licentia, exceptâ horâ in qua Prælati locorum voluerint ipſi prædicare,aut coram,ſe prædicare fecerint *Clemet.dudum de ſepult.*

Nota autem primò,quòd quando Re-
gulares concionantur poſſunt largiri vari- 4
as indulgentias,annorum,& dierum,quas ego retuli ubi de *Indulg.n.*4.

Secundò. Quòd ſi Epiſcopus contra-
dicit ne aliqui Regulares concionentur, 5
debent abſtinere attenta diſpoſitione Trid. *ſeſſ.*24.*cap.*4. Verùm, quia Trid. non derogat juri ſcripto, imò nullas ibi habet non obſtantias, quæ tamen requiruntur ad derogandum privilegiis, ideò poſſunt Regul. uti ſuo privilegio de quo *clem. cit.* etiamſi adverſetur Epiſcopus. Quin etiam Pius V in B. *Etſi mendicantiũ.* Declaravit illud Trid. decretum,non eſſe intelligendum de mendicantibus, qui concionantur in propriis Eccleſijs,& non poſſe virtute illius impediri ab Epiſcopo, etiam pro eo tempore quo facit concionari

nari in Eccleſia Cathedrali, niſi ipſe ſit qui concionetur, juxta aliam B quæ incipit.
7 *Ad hoc nos Deus prætulit* Facit quia privilegia omnia intelliguntur ſemper conceſſa independenter ab Epiſcopis, alioqui eſſet ſuperflua *cap. in his de privil.* Et ſecundum hoc Rota declaravit, nõ ſolere Papã dare cuiquam licentiam prædicandi ſub volũtate Epiſcopi, ut refert Farin. *ad c.* 4. *tit. Trid* Et ratio eſt, quia minor non poteſt altare diſpoſita à majore. Unde ſicut habentibus privilegium Apoſtolicum, ad prædicandum, non eſt neceſſarius conſenſus Epiſcopi, ſic contradictio Epiſcopi non poteſt illum ab hoc munere præpedire in caſu, de quo loquitur privileg.
8 Tertiò. Quòd Regularem prædicantem errores, poteſt Epiſcopus à munere concionandi ſuſpendere, & tanquam Sedis Apoſt. Legatus contra ipſum procedere juxta Trid. *ſeſſ.* 5. *c.* 2. Attamen *ibi* nullæ
9 non obſtantiæ inveniuntur. Et cùm aliàs prohibeantur Epiſcopi in jus vocare Regulares, vel contra illos proceſſum formare, etiam ratione delicti relinquitur hoc totũ eſſe remittendum ad ſuperiorem rei, qui ad inſtantiam Epiſcopi illum puniat.
10 Quartò. Quòd ad prædicandum in alienis Eccleſiis, Regulares debent habere licentiam Parochi ſeu Epiſcopi, juxta *cap.* 2. *ſeſſ* 5. *in Trid.* Verùm ſi quis ſecum fecerit S. Card. Congreg. *ibi* declaravit, non ab Epiſcopo, ſed ſuo Superiore eſſe puniendum.

CAPUT XXIII.

Circa Prælatorum Iuriſdictionem.

§. I.

De ipſa Prælatorum Iuriſdictione.

SUMMARIUM.

1 *Nomine Prælati quis intelligendus.*
2 *Prælati Regul. habent iuriſd. & adminiſtrat. multis titulis.*
3 *Prælati Regul. habent iuriſd. ordinariam,*
4 *Et quaſi Epiſc.*
5 *Prælati Regul. ſunt in dignitate conſtituti.*
6 *Et poſſunt eſſe delegati.*
7 *Prælati Regul. poſſunt in ſuis Monaſterijs, idem quod Epiſcopi.*
8 *Prælati Regul. non poſſunt ſibi caſus reſervare pro arbitrio.*
9 *Nec cenſuras.*
10 *Priores locales Monaſteriorum æquiparantur Provincialibus.*
11 *Prel. abſẽte eius poteſtas devolvitur ad Vic.*
12 *Quantùm oporteat eum abeſſe.*
13 *In ſecundario Superiore, duplex reſidet poteſtas. & utraq; ordinaria.*
14 *Et poſtea uti. favore illius qui de induſtria expectavit abſentiam Prælati.*
15 *Prælati Regul. poſſunt delegare.*

Nomine Prælati ſecundùm jura ille intelligitur, qui in Collegio habet jurisdictionem cum adminiſtratione, puta principalem, & independentem ab alio ejuſdem Collegij, hanc autem habent Superiores Regularium in ſuis Monaſteriis ex multiplici capite, nempe primò. In conſequentiam ſuæ electionis, volunt enim Jura, ut qui præficitur alicui collegio per electionem, habeat juriſdictionem in ejus membra, ſeu in omnes qui ſunt de tali collegio, quam & ipſi cẽſentur deferre dum illum eligunt, aut in electum conſentiunt. Gloſſ. *cap. Archidiaconus de off. Archid.* Butr *eod.* Innoc. *cap. qui in Eccleſiarum de off. ord.* Et Albertin. *c. quoniam, de hæret. in* 6. *quæſt.* 4. 1 2

Secundò Ex diſpoſitione juris, quod in multis locis hanc juriſdictionem illis attribuit ut in *can. nullam.* 18. *quæſt.* 2. *cap. cum expediat. de elect. in* 6. *&c.* de quo fusè Roman. Haij & Sciopius, *in aſtro inext.*

Tertiò. Ex conſuetudine, quam in hoc plurimùm valere imò ſufficere agnoſcunt Innocent. *c.* 1. *de off. archid.* Andr. Sicul.

Sicul.*cap.ſi Sacerdos.de off. ord.* Albertin. *ſupra cit* Et alij in *cap.conting.de for.comp.*

Quartò. Demùm jure Regulæ, & conſtitutionum, cujuſque ordinis, in quibus ita diſponitur, de quo Lud. Molin.*tract.*5. *d.iuſt.d.*8. & fuſè Paulin. Berti *in pra. crim. regul.tit.*2.*cap.*2.

3 Eſt autem Prælatorum Regularium juriſdictio ordinaria, ut docent Iñocent. *c. humilis de ma.& ob.* Abb *c.cum olim. eod.* Et Albert.*ſupra cit.* Et hoc ex omnibus capitibus relatis, quia Jura, & Doctores ordinariam, appellant juriſdictionem, quæ eſt ex lege, conſuetudine, vel electione.

4 Quartò Adde & in quibuſdam ratione perpetuitatis, quia perpetuitas in juriſdictione facit illã ordinariã, ſecundũ Gloſ.*c. fin.de off.ord.l.un.ff.de off.conſ.l.plurib. eod. de exerc.act.*Bald.& Barth *l cit.plurib.* Et hoc privativè ad Epiſcopos etiã in monaſterijs illis ſubditis, ut fuſius differit Sciop. *in aſtro in ext q.*7.*n.*4. Et evidenter poteſt colligi ex ipſa Regula S.Bened. Et in plurib locis juris videtur deciſum ut *c.hoc tantum.can luminoſo.can.nullam.*18,*q* 2.*c.cum expediat,de elect in* 6. Ut quam quædã monaſteria habent ab Epiſcopis dependentia, veniat intelligenda non de ordinaria ſed in cauſis appellationis, eo modo quo Epiſcopi ſubjiciuntur Archiep. v.g. in cauſis apellationis, vel ad benedicendos Abbates, pro quo faciunt dicta *ubi de exem.* Eſt itẽ juriſdictio Prælatorum Regul. quaſi Epiſcopalis, ut notat Gloſſ.*in clem.* 1. *de reb. eccl.non alien* Panor. *c. atſi Clerici de iudic.* Et ſpeciali indulto diverſi Pontifices, conceſſere diverſis ordinib. Alexand. III. Eugen. IV. Iñocent VIII. Pius V. &c. de quo Aragon.22.*quaſt* 88.*a.*12. Clau.reg. *lib.*11.*n.*89 Tamb.*de iur. Ab.to.*1.*d.*15. Portel..*v Abb.*Lam.*in meth p.*4.§ 4.*&* 5. Roſenth.*in act.pro.recuper. monaſt.Ciſterc.in Vngar.p.*1.*cap.*6. Et paſſim alij.

Cujus juriſdictionis ratione dicuntur, 5
& ſunt verè ac propriè Prælati, ac in dignitate conſtituti, ut notat Iñoc.*cap.humilis de ma.& ob.*Et Abb.*cap.nihil de elect.*

Imò & ipſi Priores, ac Guardiani ordi- 6
num mendicantium (de quibus aliàs major videretur ſubeſſe difficultas) ut docent Abb *cap.cum olim.de ma.& ob* Gloſſ. *cap. nullus de elect.in* 6. Albert.*cap.quoniam. de. haret.in* 6.*quaſt.*3 *&* 4. Calder. *conſ.* 6, Cordub.*in annot.ad Caſar.v. Guardianus.* Fum.*in armil v.prælatus.*Angel Sylv.& alij. Ita quòd ſecundum eoſdem (quos ſequitur dominic.in *cit c.nullus.* Et ut aſtruunt alij Canoniſtæ, in *c. ſtatutum.de reſc. in* 6.) poſſint Superiores Regularium inſtar aliorum Prælatorum Eccleſiæ. Et tanquam in dignitate conſtituti, dari in judices delegatos Sedis Apoſtolicæ aut in cauſis appellationem eligi, juxta diſpoſitionẽ *cit.cap ſtatutum.* Et ita Cardin.in *clem. religioſus.de procur.* refert ſe reſolviſſe & cõſuluiſſe in favorem cujuſdam. Provincialis potuiſſe illum agere procuratorem, quia jura, hoc permittunt Prælatis.

Quoad ſuos verò inferiores, & intra 7
ſepta ſuorum Monaſteriorum poſſunt omnia quæ Epiſcopi in ſuis Diœceſibus, & non ſunt ordinis Epiſcopalis, vel ſpecialiter illis interdicta Dico quæ non ſunt ordinis Epiſcopalis, quòd velim intelligas per hæc privilegia, & jura, de quibus loquimur (nam per alia multa ex his illis conceduntur) de quibus ubi de Benedict. & ordinib. Dico item poſſe omnia, quæ 8
Epiſcopi, & non ſunt ipſis ſpecialiter interdicta. Nam licèt poſſint Epiſcopi ſibi pro arbitrio caſus reſervare, non tamen Prælati Regularium: quia non poſſunt ſibi reſervare niſi illos 11. quos Clem. VIII. in ſuo decreto an. 1593. die 16. Maji illis per-

Digitized by Google

permiſit. Quin etiam, cùm poſteà fuiſſet dubitatum, an poſſent addere cenſuram alicui qui non ſit ex illis, & ſibi eam reſervare S. Congreg. an. 1617. die 7. Jul. cenſuit quod non, uti videre eſt apud Margar. *in Bull. Caſſ. conſt.* 278.

Dico item ſimplices Priores vel Guardianos in Ordinibus Mendicantium eſſe Prælatos & in dignitate conſtitutos. Nam licèt ſecus dicendum ſit de Ordine Minorum (attentis ejus antiquioribus conſtit. ſecundùm quas hoc ſolis Provincialibus tribuebatur.)

10 Nunc tamen per communicationem cum Dominicanis etiam Guardianis convenit. Quia in mari magno Dominican. Priores locales æquiparati ſunt Provincialibus intra ſuos Conventus, attributa ipſis à Papa eadem poteſtate & juriſdictione, quâ Provinciales gaudent per ſuam Provinciam. Ita Caſar. *v. Guardianus.* & Roder *to. 1 quæſt. 17. art.* 7.

11 Ex diverſis autem privilegiis Innoc. VIII. Eugen. IV. & aliorum Pontif. de quibus Marg. *in Bull. Caſſ.* Barth. à S Fauſ. *in theſ. lib. 6. q* 154. Auſ. *in ſum. dicta. v. abſol. n.* 14. Comp. Rod. Recol. *v. benedicere &c.* Quando Prælatus abeſt à ſuo Monaſte-

12 rio, omnis ejus poteſtas & juriſdictio devolvitur ad Priorem, Superiorem, Vicarium, ſeu locum tenentem, quocunque nomine appelletur. Ut in ejuſmodi ſecundarijs Superioribus veniat diſtinguenda duplex juriſdictio, quæ tamen utraque ſit in illis ordinaria. Prima eſt ea, quæ eorum officio eſt annexa ſecundùm cujuſque Ordinis conſuetudines. Altera autem verſatur circa illa, quæ ſunt propria Prælato pro tempore ejus abſentiæ, cujus abſentiæ tempore Vicarius Prælati dicitur habere circa ea Juriſdictionem ordinariam, eò quòd Juriſdictio Prælati devolvitur ad illum, non per delegationem ſed per ſtatuta & privilegia Ordinis. Et quod exercet (quòd aliàs ſpectaret ad Prælatum, ſi præſens foret) exercet tanquam ex officio. Qui autem aliquid ſic exercet dicitur exercere tanquam Ordinarius, ut inter alios fusè diſſerit Beru. *in pract crim. reg. tit. 2. cap. 4.*

Quàm multùm autē debeat Prælatus 13 abeſſe à ſuo Monaſterio, ad hoc ut ejus poteſtas cenſeatur devoluta ad Vicarium. Auſon. *loco ſupracit.* putat ſufficere abſentiam unius diei naturalis, ſecus dum ſperatur eadem die reverſurus, vel ſi quis videatur affectâſſe, & exſpectâſſe ejus abſentiam pro aliqua abſolutione, vel ſi aliter in aliquo ordine ſit conſtitutum. Verùm 14 mihi non placet illa ſecunda limitatio, nam licèt quis exſpectet abſentiam Prælati, ex quo tamen ille abeſt, non deſinit ejus poteſtas devolvi ad Vicarium, qui conſequenter dum abſolvit, legitimè abſolvit; quia utitur poteſtate ad ſe tunc pertinente vide ſect. *ſeq. dub.* 12.

Demum ex hoc quòd poteſtas Prælati 15 regularis, ſeu ejus Vicarii cenſetur eſſe ordinaria, ſequitur poſſe eum delegare pro neceſſitate caſuum. Et hoc non tantum in Regularibus, ut putat, Port. *v. Prælatus diſpenſans,* ſed etiam in uſu privilegiorum quoad ſuos ſecundùm Roder, *to. 1. quæſt. 20. a 1.* & Caſar. *v. abſol. ord. quo ad fratr.* Nam licèt poteſtas Regularibus data, & per privilegia exercenda circa alienos, videatur reducenda ad delegatam, ſecus tamen eſt de illa, quæ eſt exercenda circa alienos, videatur reducenda ad delegatam, ſecus tamen eſt de illa, quæ eſt exercenda erga proprios ſubditos. Quia Juriſdictio delegata Ordinario mutat ſpeciem, & fit ordinaria: non enim tunc datur illi aliqua juriſdictio ſpecialis, ſed permittitur ei liber uſus ſuæ Ordinariæ.

Digitized by Google

§. II.

De Prælatorum Iuriſdictione. Quantùm ad Diſpenſationes, & Abſolutiones.

SUMMARIUM.

1 *Regulares in ſuis dubijs poſſunt ſequi conſilium Prælatorum.*

2 *Prælati regular. poſſunt diſpenſare vota omnia ſuorum excepto Religionis.*

3 *Prælati Regul. poſſunt diſpenſa e cum ſuis ad Dignitates.*

4 *Et non eſt opus diſpenſationem dari in Capitulo.*

5 *Non tamen cenſetur quis hoc ipſo diſpenſatus, quo eligitur.*

6 *Regularis unius Provinciæ poteſt abſolvi & diſpenſari à Prælato alterius.*

7 *Et unius Monaſterii à Prælato alterius.*

18 *Prælati Regul. poſſunt cum ſuis diſpenſare in omni inhabil. ad officia* Ordinis 28. & 29. *Et in nota infamiæ.* & 14. *Ibid.*

3 *In Irreg. ex defectu natalium & 21.*

11 *In Bigamia interp. & ſimilitud.* 20. & 32.

17 *In vera ac propriè dicta* 21. 24. & 25.

17 *Et in Homicidio* 24. & 29.

11 *Prælati Regular. poſſunt abſolvere ſuos ab omnibus caſibus & cenſuris etiam reſervatis* 15. 26 & 29.

16 *Etiam in Bulla Cœnæ.*

10 *Etiam ab Hæreſi.*

19 *Privilegia Caſſin. non comprehenduntur ſub ulla revocatione.*

36 *Et de facto ſupra relata omnia non ſunt revocata* 36. & 40.

37 *Delictum quando dicatur occultum.*

38 *Prælati Regul. poſſunt diſpenſare cum ſuis etiam in noto crimine finito Iudicio & Pœnâ ſolutâ.*

41 *Etiam ſi privilegia Regularium tollantur, potuerunt abſolvi à caſibus reſervatis Papæ duplici alia vita.*

LEo X. conceſſit Minorib. ut in omnibus dubijs conſcientiam tangentibus 1
poſſint tutè & ſecurè ſtare determinationi ſuorum Superiorum. Caſar. *v. declarare & v. Guardianus.* & Roder. *in orac. eiuſd. Leon.* Hoc autem Privilegium non fuit neceſſarium, niſi ad ſedandos ſcrupulos, aliàs enim certum eſt poſſe Regulares ſequi tuta conſcientia conſilia ſuorum Superiorum. Viderint interim Prælati qualia dant conſilia, & quàm conformiter ad veram charitatem ad ſuam Regulam, ad Evangelium, ad ſacros Canones, ad conſtitutiones Pontificias.

Prælati almæ Congreg. Caſſin. Eugenij IV. duplici conſtitutione, quæ eſt 58. 2
& 63. in eorum Bullar. Et Congreg. Hiſpan. S. Bened. de Vallad, eiuſdem Eugen. privilegio quod eſt 46 in ejus ſimiliter Bullar. poſſunt diſpenſare cum ſuis Commiſſis in omni voto, excepto Religionis. Unde ſi aliquis Commiſſus haberet votum peregrinationis reſervatum Papæ poſſet per hæc privilegia abſolvi ita Caſar. *v. diſpenſatio num.* 27.

Sixt. IV. conceſſit Minorib. in eorum 3
Mari magno, ut General. Provincial. & eorum Vicarij poſſint diſpenſare cum fratre orto ex adulterio ſeu quovis alio damnato coitu, ad hoc ut ad Ordinis Prælaturas promoveatur. Monet autem Mirand. *in man. to. 2. quæſt. 2. a. 2* hanc diſpenſationem faciendam eſſe in Capit. Gener. ſi datur ab Ord. Generali. aut Provin. ſi à Provinciali juxta quandam declarationem Gregor. XIV. Sed Peyrin. & poſt ipſum Auſon. *in ſum. Dian. v. Prælat reg.* 4
n. 16. docet eam poſſe impendi à quolibet Guardiano, & conſequenter extra Capit. Et hoc virtute cujuſdã privilegii conceſſi Dominican. ab eodem Sixto, de quo Caſar *v. diſpenſ. n.* 13. & alterius conceſſi Minimis à Jul. II. de quo Capuccin. *in anmot.*

not.ad idem v. An verò cenſeatur Capitul. cum aliquo diſpenſare, hoc ipſo quod il lum eligit, arbitror ego quod non; quia electio & diſpenſatio ſunt actus diſparati,& hoc maximè, quòd diſpenſatio debet fieri cum cauſæ cognitione, ita Mirand.*q.2.cit artic.*14. Ad quod facit *clem. ſi ſummus.fin.de ſent. excom* ubi declaratur non eſſe abſolutum excommunicatum, etiamſi Papa (etiam ſcienter) cum illo communicet verbo,litteris, oſculo, aut quovis alio modo.

6 Clemen.IV.conceſſit Minor.& Gregor. XII. Dominican. ut fratres unius Provinciæ poſſint abſolvi à Provinciali alterius,in qua hoſpitantur,& ab eodem accipere diſpenſationes ſibi neceſſarias in ſuis Irregularitatibus. Caſar. *v. abſol. ord. quo ad fratr.* Roder.*to.1. quæſt.20. ar.* 1. & Celeſt.Sueſſ.*in theol.mor.tract.*8 *c.*13 Nota autem, quòd cùm ſecundùm aliud privilegium Dominic. adæquentur Priores Provincialibus,ideo nedum ab his, ſed etiam à Prioribus ipſis ſeu Guardianis poſ-

7 ſunt abſolvi & diſpenſari fratres apud illos hoſpitantes. Et per proportionē intra eandem Provinciam frater unius Monaſterij poteſt à Prælato alterius locali accipere abſolutionē diſpenſationē ſibi neceſſariā, ſicut illam acciperet ab ipſo Provinciali.

8 Clem. & Innoc. IV. conceſſit Minor. Sixt. IV Domin. & Paul. III. Soc. Jeſu. ut Superiores poſſint abſolvere ſuos ab omnibus caſibus, ſeu cenſuris,& cum illis diſpenſare in omni irregularitate, niſi caſus ſint tales, ob quos meritò ſedes Apoſtolica videatur conſulenda. Roga

9 tus deinde Sixt. IV. & Jul. II. quales ſint illi caſus, declaravit eſſe ſequentes, nimirum, ſi quis Schiſmaticus relapſus in hæreſim,falſificator litterarum Apoſt. aut ſi prohibita ad infideles detulerit. Caſar *v. abſol.ord. quo ad frat.* & Roder. *to.*1 *Bull.*14. *&* 84. *Sixti IV. &* 26. *Iul.II.* 10

Quantùm tamen ad hæreſim in ſpecie Alex.IV conceſſit Minorib.ultra montanis facultatem abſolvendi ſuos etiam relapſos, modò crimen non ſit notum Sæcularibus. Gregor.verò XIII. idem conceſſit Societ. Jeſu abſque reſtrictone Provinciæ vel notitiæ. Compend. privil. Societ.*v.abſol.*§.8.Suar.*de Relig.quaten.præl. ſunt.lib.*2.*c.*21. Cypr. *in reg. S.Franc.*5.7. Peyrin.*in conſt* 4. *Sixti IV.* Hieron. Rodriq.*in comp.reſ.*3. Roder.*to* 1.*qq.reg.* 20. *art.*9.Vega.*in ſum.p.*1.*c.*49.*caſu*1. & Celeſt Sueſſ.*tr.*8.*cap.*11.

Eugen. IV conceſſit Caſin.& Ciſter. 11 ut Prælati Monaſteriorum & in ipſorum abſentia eorundem Vicarij poſſint quoſcunque ſibi ſubditos, etiam Novitios aut Commiſſos *ſemel* abſolvere à quibuſcunque caſibus(etiam de quibusSedes Apoſt. meritò foret conſulenda. Et *toties quoties* 12 cum illis diſpenſare in omni irregularitate contracta, celebrando in Excom. vel alia cenſura,modò non ſit factum in contemptum clavium, vel non ſit contracta. 13 ex homicidio propria manu perpetrato, vel ex Bigamia. Item ab Infamia aut qua- 14 vis inhabilitate ex talibus caſibus reſultante. Item eoſd.abſolvere à quibuſcunq; ex- 15 com. cenſ. & pœnis Eccleſiaſticis; à jure vel ab homine Authoritate Apoſt.vel quavis alia generaliter, vel ſpecialiter latis. Et etiam ſi talis abſolutio foret reſervata Papæ. Bullar. Caſſ *conſt.*63 *&* 64.*& in ſum. grat.*Chaſſ. Roder.& Lam *infra cit.*

Pius V. conceſſit Prælatis Caſſinenſ. 16 facultatem abſolvendi ſuos ab omnibus caſibus & cenſuris etiam contentis in Bulla Cænæ Domini. Et diſpenſandi cum ipſis in omni irregularitate etiam contra- 17 cta ob homicidium, vel mutilationem

Digitized by Google

18 pria manu factam ante ingreſſum Religionis. Et ab omnibus inhabilitatibus, aut nota infamiæ ex talibus culpis conſurgentibus Et tam plenè, ut ſic abſoluti vel diſpenſati non teneantur de hoc facere mentionem apud Sedem apoſt. in quacunque impetratione ſeu gratiam, ſeu juſtitiam concernentem. Et hoc pro *toties, quoties*. Et ſub clauſulis: *Ex certa ſcientia de mera liberalitate Sedis Apoſtolicæ & Plenitudine poteſtatis*. Et cum hac cautela, ut hæc gratia ſub nullis futurorum Pontificum revocationibus unquam ſit comprehenſa, ſed ſemper cenſeatur ab his excepta. Quin etiam toties reſtituta, & de novo conceſſa, quoties aliqua revocatio contra ipſam emanabit. B. quæ incipit; *Dum ad congregationem* expedita an. 1571. die 15. Jul quæ eſt 197. in bullar Margar.

20 Jul. II. conceſſit Prælatis Minor. ut poſſint cum ſuis diſpenſare in omni irregularitate, eâ exceptâ, quæ ex Bigamia & homicidio conſurgit Compend. Soc Jeſu. *v. diſpenſ.* & Caſar. *v. abſolut. extraord. quoad fratr.*

21 Sixt. IV conceſſit Carthuſian. omnium irregul. diſpenſationem, exceptâ eâ, quæ ex homicidio oritur. Idem Compend. & Caſar *citat.*

22 Benedict. XIII. conceſſit Priori Monaſterij S Bened de Valladol. facultatem abſolvendi ſuos Monachos ab omnibus & quibuſvis cenſuris, excom. ſuſp. & interd. ſive ante ſive poſt ingreſſum Religionis contractis, B. quæ incipit: *Devotionis veſtræ*. ſub dato 6. Calend. Aug. Ann. 1395. Eſt in Bullar. Congreg. Valliſol. 25 ordine.

23 Martin V. deinde eidém Congreg. Valliſol. conceſſit, ut Prælati & in eorum abſentia ipſorum Vicarii poſſint *in foro conſcientiæ* abſolvere ſuos ab omni excom. etiam reſervata Papæ. Et cum illis diſpenſare in omni irregul. etiam reſervata, imò etiamſi ſit contracta per occiſionem, mutilationem, vel enormẽ ſanguinis 24
effuſionem, modò caſus ſit occultus Alphonſ. de Leone *de pot. confeſſ p. 2. recol. 11. n. 221. & ſeq* Curill. *in addit. ad pract.* 10. *manc. dub* 13 Lamas. *in meth. p. 4. c.* 3 §. 8. Roder. *tom. 1. quæſt* 20. *art. 2. &* 12. Et Caſar. *v. abſol. ord. quoad frater. & v. diſpenſ.* Ubi dicit ſe vidiſſe originale conceſſionis in ipſo Monaſterio Valliſol. Et Capuccin. *in annot. ad idem v.* refert Jul. II. conceſſiſſe 25
hoc idem privilegiũ Dominicanis, quod invenitur in eorum privilegiis, & in Compen. Ord. S. Hier. ac Soc. Jeſu *v. diſpenſatio.* 26

Eugen. verò IV. eidem Congr. Valliſ. An. 1438. conceſſit per oraculum, ut Prælati poſſint abſolvere ſuos à quibuſvis caſibus quantumvis enormibus, Et cenſuris etiam Papæ reſervatis, & quavis autoritate ſeu ipſius Papæ ſeu Concilij generalis latis. Imò etiam ſi ſpecialis recurſus 27
habendus ſit ad Sedem Apoſtol. pro hac 28
abſolutione accipienda. Et cum illis diſpenſare in omni irregul. excepto ſi ſit orta 29
ex Bigam. homicid. vel multilat.

Et ſemel rehabilitare ad officia Ord. Habetur in eorum Bullar. *de quo ſup.*

Paul. demum III. Eidem Congr. conceſſit, ut Prælati, & in eorum abſentia Vicarij quot Annis feria 2. primæ hebdomadæ quadrageſimæ poſſint abſolvere ſuos Novitios, Oblatos, Monachos, Eremitas, Domeſticos & quoſcunque ſub ipſorum obedientia exiſtentes, & ab omnibus caſibus, & cum illis diſpenſare in omni irregularitate, & quavis occaſione contracta abſque ulla exceptione aut reſtrictione cujuſcunque caſibus irregularitatis, impedimenti, inhabilitatis, notæ infamiæ, &c. B. quæ incipit: *Exponi nobis*. ſub dato

dato Anno 1545. die 12. April. quæ habetur in Bull. ejuſd. Congr. *privil.* 89. *&* 90.

Ex omnibus autem uſque huc in hoc §. dictis, Nota primò nullum eſſe caſum in quo non poſſit Regularis accipere abſolutionem à ſuo Prælato vel diſpenſationem ſibi neceſſariam. Nam quantùm ad inhabilitatem ad prælaturas & officia ordinis poteſt diſpenſari per privilegia Eugen. IV. & Pij V. pro Congreg. Caſſin. Ejuſdem Eugen. pro Congreg. Vallisol. & Pauli III. pro eàdem. Quantum ad
32 notam infamiæ per eadem. Quantùm ad irregular. & in ea quæ oritur quomodocunque à defectu natalium per privilegium Sixi IV. pro Morib. Item & in ea quæ oritur ex Bigamia ſeu ſimilitudin. ſecundùm quod permittitur Epiſcopis *capit.* 1. *qui. cler. vel vov.* ſeu interp. privilegium Jul. II. pro Minorib. quia in illo excipitur Bigamia quod debet intelligi de propriè dicta. In qua adhuc poſſunt diſpenſari per privilegium Sixti IV. pro Carthuſ. quod ſolum humicidium excipit. Unde Chaſſ. *tract.* 4. *cap.* 1. *prop.* 4. allegatis Henriq. & Villalob. ait omnes alias *ibi* concedi, & conſequenter Bigamiæ. Quod pro partibus remotis, unde non poteſt facilis recurſus haberi ad Papam, admittit Cutill. *in pact.* 10. *mancini. dup.* 13. ubi iterū citat pro hac henriq. & Sanch. Ad quod etiam valent privilegia Martini V. Pauli III. pro Benedict. Vallisol. & Pij V. pro Caſſin. in quibus conceduntur omnes irregularitates abſque exceptione. Item in ea quæ oritur ex homicidio aut mutilatione caſuali vel ad defenſionem facta per privileg. Eugen. IV. pro Caſſin. & etiam virtute Trid. *ſeſſ.* 24. *c.* 6. Vel ſimpliciter voluntariè ſi occultus eſt caſus, per privil. Mart. V. pro Congr. Vallisol. Aut etiam quādo eſt notus, ſi Comiſſus ante ingreſſū Religioſis, juxta aliud Pij V. pro Caſſinenſibus, aut etiam ſi ſit Commiſſus poſt ingreſſum juxta privilegium Pauli III. pro Congr. Vallisol. & aliud Jul. III. pro Caſſin. de quo ubi de confeſſ. paſſ. nu. 6. Ac demum in irregularitate contracta ob violationem cujuſcunque cenſuræ, juxta privil. Eugen. IV. pro Caſſin. Et alia diverſa de quibus ubi de confeſſ. paſſ. & ubi de obſervat. interd. & ubi de loco conceſſ. ad celeb. Miſſas. Quantum item ad cenſuras poſſunt Regulares ab his abſolvi quomodocunque ſint contractæ, & etiam ſi ſint 33
de contentis in Bulla Cœnæ Domini per prædictum privilegium Eugen. IV. & Pij V. pro Caſſin. Martini V. & Pauli III. pro Congr. Vallisolet. Ac demum quantùm ad quoſcunque alias pœnas, quacunque authoritate latas, per eadem privilegia 34
Eugen. IV. & Pauli III.

Nota tamen ſecundò circa illa Privilegia, quæ concedunt diſpenſationem in 35
irregularitate homicidij, quod Capuccin. *in annot. ad Caſar. v. abſol. quoad Frater. & ſecul.* Et nonnulli alij putant revocari in Trid. *ſeſſ.* 14. *cap.* 7. *de ref.* Agnoſcit tamen idem Capuccin. *ibid.* fuiſſe poſtmodum una cum alijs ab eodem Trid. abrogatis reſtituta à Pio V. pro foro conſcientiæ. Et ita expreſſè docent Portel. *v. abbas in add. & v. diſpenſare.* Roder. *to.* 1. *quaſt.* 20. *a.* 2. *&* 12. & Celeſt. Sueſſ. *tract.* 8. *cap.* 12. Imò cùm in prædicto *cap.* 7. Trid. non ſint ullæ clauſulæ: *non obſtantiarum* (quæ tamen ſunt requiſitæ ad derogandum privilegijs Regularium) neque hæc de quibus loquimur poſſunt dici *ibi* abrogata, ſed ſunt adhuc in ſuo vigore, ſecundùm Sueſſ. *c.* 12. *cit.* Portel. *v. diſpenſare cit. in addition.* Hieron. Rrodriq. *in comp. qq. reg. reſ.* 16. Dian. *tract.* 2. *dub. reſ.* 45. Peyrin. Chaſſ. & alios.

Idem-

Digitized by Google

36 Idemque dicas à fortiori de quibuſvis alijs irregularitatibus, quando caſus eſt occultus; & poſſe Prælatos regulares in his cum ſuis diſpenſare, nec privilegia hanc facultatem concedentia eſſe revocata, & ita docent Sanch. Roder. Beia & Barb. quos citat & ſequitur Marchin. *de ſacr. ord. tract. 1. par 9. cap. 1. & 4.* Et poſt Trid. conceſſit Pius V. ut in ſuperioribus
37 notavi. Occultum autem dicitur delictũ, vel quando non eſt notum ſub ratione delicti. Aut ſi non ſcitur, hunc eſſe authorẽ illius, aut ſi cùm ſcitur, mutat locum & venit ad alium, in quo ignoratur, ut monent Marchin. *cap. 1. cit.* Hieron. Rodriquez *reſ. 5.* Cord. *in ſum. q.* Vega *par. 2. c. 15.* Portel. *v. abbas* Sanch. *tom. 3. de matr. lib. 8. d. 35.* Bauny *in theol. mor. tr. 8.* Et Martin. à S. Joſeph. *de aut. Guard. quoad diſpenſ.* Vel etiam ſi ſit notum, ſed ſolùm inter religioſos aut etiam ſi inter ſæculares ſimul, ſed adhuc non deductum ad forum, ſecũdùm Chaſſ. *tract. 4. cap. 1. prop. 2. & 5.* ubi citat Peyrin. vel ſi eſt notum ſolùm paucis perſonis, & non majori parti communitatis, unde in comunitate v. g. 10. perſonarum, non ſufficeret eſſe notum quinque ex illis, aut in populoſa civitate, ſi eſſet notum 10. aut 20 ſecundum Nav. *in man. cap. 27. num. 250.* Fagund *de præcep. eccl. p. 2. lib. 8. cap* 8. & Ugolin. *de off. epiſc. cap. ult.* Vel etiam ſi non ſit abſolute, ſed penè occultum ſecundùm Nav. *loco cit*, ubi citat Gloſſ. in *cap. manifeſta 2. quæſt. 1.* quale dicitur quando eſt difficilis probationis ſecundùm eundem Navarr. vel quando fuit quidem deductum ad forum, ſed non probatum, ut ex Barboſ. ait Gavant. *in*
38 *Enchir. epiſc. v. cenſuræ.*

An autem poſſit Prælatus diſpenſare in delicto convicto poſt punitionem, & cauſa terminata; videtur mihi affirmandum, tum quia privilegia loquuntur univerſaliter tum quia praxis ita induxit. Et ita tenent Alph. de Leone, & Cutill. *ſupra citati.* & Chaſſ *cap. 1. item cit. prop. 7.*

Nota tertiò circa alia privilegia, quorũ 39
vigore dicuntur poſſe Regulares abſolvi à ſuis Prælatis à caſibus Bullæ Cœnæ Domini, quod per annuam ejuſdem Bullæ promulgationem revocari affirmant Caſar, *v. abſol. num* 13. Gutt. *d. 15. de excom. diff. 3.* Barboſ. *in collect. bull. v caſus reſer* Et *v. regularis confeſſ.* Et *in tract. de off. & pot. Par. c. 19.* Auſon. *in ſum v. abſolu. à reſerv.* Confett. & non pauci alij. Et ita S. Card. Congreg. anno 1628. die 17. Nov. habito verbo cum ſanctitate Urb. VIII declaravit, nullamq; fore & eſſe abſolutionẽ datam ab illis caſibus, prætextu quorumcunque privilegiorum facit, quia illi ſunt ſpecialiſſimè reſervati, qui ideo non poſſunt dici comprehenſi ſub generali facultate abſolvẽdi à reſervatis, quia ſub generali conceſſione non veniunt ea, quæ veriſimiliter nõ eſſet quis conceſſurus. *c. 81. de reg. iur. in 6.*

Sed his non obſtantibus, ego contra- 40
rium teneo, & valere adhuc prædicta omnia privilegia ſecundum omnem tenorem, quia conſtat de legitima conceſſione, non autem de ſufficienti abrogatione nam adhoc quod dicitur facultatem general. abſolvendi à reſervatis; non includere licentiam abſolvendi ab iſtis poſſet negari, quia ubi jus non diſtinguit, neque nos diſtinguere debemus, deinde R. Prælatos regulares non abſolvere ab ipſis per generalem poteſtatem abſolvendi à reſervatis, ſed per ſpecialia privilegia. Iul. II. Iul. III. & Pij V. data expreſſè & in ſpecie pro ipſis Ad hoc verò quod dicuntur ſingulis annis revocari R. falſum eſſe, tum quia Pius V. ſuum conceſſit ſub clauſula nullius unquam futuræ revocationis, tum

ob

Digitized by Google

ob alias rationes quas proponam *ſect. ſeq. d.6* unde etiam petetur Reſponſio ad declarationem Cardinalium, & ita mecum tenent,& valere adhuc prædicta privilegia Tambur.*to.2.de iur.abb.d.14 quæſt.15.* Lam.*in me.l.p.4.cap.3.§.8.*Peyrin.*in privil. ſui Ord.conſtit.4.ſect.4.*Martin.àS.Joſeph. *tract.de pot.gener.n.7.* Hieron. Roderiq. *reſ 3.*Dian.*tract.2.dub.reg.reſ.72.* Suar.*to. 4.de Rel.lib.2 tract.8.cap.21.*Et eſt opinio, omnium PP.Recollectorum in ſuo compend. Roder.*v.abſolvere.* Et item Societ. Jeſu,in compend.ſuorum privil. *v. Bulla Cœnæ.*ubi ſic dicitur.*Nullæ Societatis facultates cenſentur revocatæ per Bullam Cœnæ Domini.*

41 Quòd ſi quis obſtinatius adhæſerit priori opinioni, adhuc illa admiſſa poterunt Regulares abſolvi à dictis caſibus Bullæ duplici alia via, nempe quia laborant impedimento perpetuo, quominùs Romam ire queant juxta dicta.*c.5. §. 2.v. nota quartò*, vel ſi caſus ſit occultus jure Trid. *ſeſſ.24.cap.6.de ref.*Nam licèt Lud. Molin.*tract 5.de iuſt.d. 18.num. 2.* putet hanc facultatem tolli (etiam Epiſcopis) per illam clauſulam quæ inter alias in promulgatione Bullæ additur: *Non obſtantibus quibuſcunq; privilegijs etiam à quibuſcunq; Concil. generalis canonibus conceſſis.* Affirmetq; *ibi* Gregor.XV. ſuper hoc cōſultum,ita reſpondiſſe ac cenſuiſſe revocari virtute illius clauſulæ, attamen ego contrarium teneo,quia illa poteſtas quam Trid. dat *ibi* Epiſcopis, non continet privilegium, ſed liberum uſum ſuæ juriſdictionis ordinariæ illis relinquit, ad reſponſum verò Greg. XV.R. non eſſe niſi magiſtrale, neque de illo conſtare authenticè. Vide dicta §. 2. *ſit. v. contra.*

§. III.

De Prælatorum iuriſdictione quantùm ad Correctiones.

SUMMARIUM.

1 *Prælati reg. poſſunt procedere in ſuis iudicijs remota appellatione & poſtpoſitis apicibus iuris.*

2 *Hoc privil. fundatur in præſumptione, quæ dudum ceſſavit.*

3 *Quomodo veniat intelligendum.& ſeq.*

6 *Prælatus reg. poteſt ſine ſcriptura proferre ſententiam excom.*

7 *Prælati reg. poſſunt prohibere apoſtatas, & eiectos à confeſſionibus, & concionibus.*

8 *Præ.reg.poſſūt apoſtatas ſuos habitu ſpoliare*

9 *Præl.reg poſſunt facinoroſos ſubijcere pœnis acrioribus, quàm ſint ſolita Ordinis.*

10 *Ad carcerē perpet.vel triremes damnare.*

14 *Quod tamen improbatur.*

11 *Prælati reg.non habent ius in membra aut vitam eorum.*

12 *Carcer pro regularibus debet eſſe mitior.*

13 *Sin autem mors in eo acceleratur alicui, Prælatus eſt irregularis.*

15 *Nunc illicitum expellere regul. ab ordine iuxta conſtitut.Vrb. VIII.*

16 *Et varia obſervationes ſuper eam & ſeq.*

21 *Nō eſt propriè fugitivus nec expulſ9 ad hoc ut ſubiaceat pœnis conſtitutionis, qui diſcedit non odio Ordinis ſed ut vitet iniuſtam vexat.*

Bonif.VIII conceſſit Ciſterc. & Min. Bonif.IX.& Jul.II.Domin. Idē Jul.II. Minimis. Eugē.IV.& Greg.XIII. Caſſin. ut Prælati poſſint in ſuis correctiōib9 procedere poſtpoſitis juris apicibus ſecundum conſtitutiones approbatas & laudabiles conſuetudines Ordinis & remota omni appellatione etiā ad Sedem Apoſtolicā. Et etiam dum agitur de depoſitione, de pœna privationis officij ipſo facto carceris, aliiſq; arbitrariis Bullar. Caſſin. *conſt. 62. 64. &* 1

& 205. Paſſar. *in privil ſui Ordin. minim.* Peyrin. *Bull* 15. *Iul.*2. Caſar. *v. appellare* Capuccin. *in idem v.* & Barb *in collect. cap. ad noſtram. de apell. Et in vot. can. lib.* 1. *vot.* 4. *dub.*3. Nota autem, quòd hæc & ſimilia
2 privilegia fundantur in præſumptione integritatis & æquitatis Prælatorũ, qui præſumuntur cum tanta prudentia ſua monaſteria regere, & cum tanta integritate in ſuis judiciis procedere, ut videatur ſuperfluum illos obligare ad legum formalitates quæ non ſunt inventæ niſi ad obviandum dolis & injuſtis ſententiis, aut concedere appellationem ab illorum diſpoſitionibus, in quibus nihil reformandum poſſe inveniri, ſuadet ejuſmodi in ipſis præſumpta integritas. Attamen ipſa experientia & ſcandala nimis frequentia docent (ad noſtram confuſionem) jam dudum ceſſaſſe hanc præſumptionem, & cum ipſa Privilegia ſupra relata in illa ſola fundata, & jam paſſim ubique tribunalia ſæcularia cognoſcunt de cauſis Regularium, habeturque ad ipſa recurſus & appellatio *tanquam ab abuſu.* Quod malum tollerari debet ad vitanda majora, ad quæ aliud remedium non ſuppetit, niſi quis aut velit ſuadere ea, quæ vel cogitare abhorret animus, vel tyrannidem & oppreſſiones peſſimas approbare. Vide dicta ubi de privil. cler. v 13.

3 Quòd ſi quis ardentiùs inſtiterit pro talium privilegiorum manutentione, huic aliud non opto (ad hoc ut ad ſaniorem mentem redeat) quàm ut permittat Deus eum ſortiri Superiorem injuſtum, vindictæ cupidum, nihil non audentem &c. hoc eſt Angelum Sathanæ, qui ipſum (etiam bene agentem) colaphizet, prout eſt moris talibus. Interim verò ſciat eſſe communem Doctorum ſententiam, quòd quando in jure reſcripto, vel privilegio committitur aliquod negotium expediendum remota appellatione, intelligitur de frivola, quæ interponeretur ad trahendas moras, & ad eludendum judicem, non ſi ad vitandum injuſtum gravamen vel damnum irreparabile, cùm tunc ſpectet ad juſtam defenſionem, quæ eſt juris naturæ.

Et ſimiliter, quando committitur negotium tractandum, poſtpoſitis juris api- 4
cibus eximuntur quidem Prælati à formalitatibus legum, ſed non ab his, quæ ſunt juris naturalis, & de ſubſtantia judicij, ut cum communi docent S. Anton. *in ſum. p.*3 *tit.*9 *cap* 7. §.8 Feder. de Sen. *conſ.* 55. Tuſch. *v. Viſitatores. concl.* 216. & alii per *clem. paſtor. de re iud.* Unde Capuc. *in annot. ad Caſar. v. appellare. Dum dicitur Superiores ad correctionem fratrum ſimul & apicibus iuris poſtpoſitis poſſe procedere, hoc intelligendũ eſt ubi iuſtitia non periclitatur. Quare Superiores per dicta verba non eximũtur à iure communi, ad quod Catholici tenentur c.*1. *de conſt. Nec ab eis quæ ſunt de ſubſtantia & eſſentia iudicij & iuris, ut ſunt teſtes idonei, legitimæ probationes, exceptiones, legitimæ defenſiones, quoniam ſine illis iudicium foret iniquum, ubi audiretur impugnatio & non defenſio &c.* & Gisler. *in iud. reg. cap.* 11. *adhoc ut Prælatus reg. poſſit formare proceſſum contra ſuum Inferiorem, debet de iure naturæ intervenire* Actor. *& eius petitio ſeu fama deferens. Citatio, Teſtes, iuramenti exactio, exceptiones legitimæ, dilationes ſufficientes. Communicatio reſpectiva dictorum Citatio ad audiendam ſententiam & iuſta appellatio.* Ad quæ conformiter S. Card Congr. declaravit, quòd Prælatus volens aliquem viſitare ad morum correctionem, *non poteſt niſi compilato proceſſu & ſervatis de iure ſervantis pœnam ordinariam imponere.* Farinac. 4 *par. deciſ. poſth.* 117. & 264.

Idem

5 Idem dico de illis particulis *ſummariè & ſine figura iudicij.* Sub quibus cauſæ Regularium dicuntur ab ipſorum Prælatis expediendæ; de quibus *in cap olim de accuſ. Clem. diſpendioſam de iudic. Clem. ſæpe. de verb. ſignif. Et in extrav Henr. 7 quomodo proc in crim. læſ. Mai.* Illa enim particula *ſummariè* debet intelligi non diminutivè ſed collectivè, ita ſcilicet, ut omnia ſupra memorata, & quæ ſunt de eſſentia judicij ſerventur nullo omiſſo, ſed ſub compendio & majori brevitate, ſumma enim ponit omnia membra, & jam non eſt ſumma, ſi deſit aliquod; unde Natta *in Clem. cit. ſæpe. §. quæ omnia n. 39. Dicere ſummariè, idem eſt quod breviter, ita tamen quòd tota ſubſtantia comprehendatur. l. 1. ff. de rer. diviſ. Hinc eſt quòd qui aliquid dicit in ſumma omnia membra principalia commendat l. in ſumma ff de cond. indeb.* Ex *quo infert Barth in extrav Henrici VII. Doctores hic. Et maximè Imola, quod in tali proceſſu ſummario, nihil debet de ſubſtantia omitti.* Ita ultra prædictos Roſell. *can. quidam Epiſcopus. 2. q 1.* Innoc. *cit. cap. olim.* & Lanfrang *cit. Clem. ſæpe*

6 Leo X. conceſſit Minorib. ut Prælatus volens aliquem fratrem excommunicare non teneatur proferre ſententiam, in ſcriptis, ut in jure ſtatuitur ſub certis pœnis. Caſar *v. abſol. ord. quoad fratr.* Verùm hæc poteſtas excommunicandi fuit limitata Prælatis Regularium, in decreto Clem. VIII. de caſuum reſervatione, uti ex S. Cardin. declaratione dixi §. 1. *v. dico item poſſe.*

7 Eugen. IV. conceſſit Caſſin. Sixt. IV. Dominican. Alex & Innocent. IV. Minorib. & Jul. II Minimis ut ejectos & apoſtatas à ſuo Ordine poſſint ſub pœna excom. prohibere concionari & confeſſiones audire. Novo autem jure Urbanus VIII. tales inſuper ſuſpendit ab omni ſacrorum ordinum Miniſterio, ut infra dicetur.

Pius IV. per Oraculum conceſſit Caſſin. ut ſuos apoſtatas redeuntes poſſint habitu Religionis ſpoliare, & in ſuis grangijs ſeu aliis locis alicui officio mancipare exercendos Bullar Caſſin. *conſt.* 181. 8

Pius II. conceſſit Carmelit. ut fratrem criminoſum poſſint ſubjicere pœnis non modò in Ordine ſolidis, ſed etiam acrioribus, & hoc tam per ſe, quàm per locorum ordinarios vel juſtitiæ miniſtros, infra tamen ultimum ſupplicium, vel mutilationem. Et modò quòd ſi torturæ ſubjici debeant, id non fiat, niſi de conſenſu, & in præſentia duorum Patrum antiquiorum Ordinis Caſar. *v. apoſtata, num.* 18. & Lud. Molin. *to. 6. de iuſt. tract. 5. d. 7. n. 4.* 9

Pius V. conceſſit Ordini S. Hieron. ut Capitulum generale, vel Ordinis generalis de conſilio fratrum ſeniorum poſſit fratrem reum condemnare, vel ad carcerem perpetuum, vel triremes perpetuos ob delictum, pro quo ſecundùm leges morte puniretur. Et ſimiliter Clemens VII. dedit Minimis poteſtatem mittendi facinoroſos ſuos ad triremes. Cappuc. *id annot. ad Caſar. v. eijcere.* & Cannart *in ſum. priv. min. ex ſchol. paſſar.* 10

Nota autem circa hæc & alia ſimilia. Quod olim quidam tyranni Abbates vendicabant ſibi jus excœcandi & debilitandi ſuos Monachos, quod ſtatim fuit prohibitum à Carolo magno, & Concil. 2. Francofort. *can.* 18. 11

Secundò. Quod quidam ex Societ. Jeſu. Franciſcus Amicus, æquè indoctè ac temerè attribuit Prælatis Regularium jus vitæ & necis in ipſos dicens poſſe illos hunc occidere, qui ſuum Ordinem diffamat vel parat diffamare ſeu falſa

imponendo, ſeu vera revelando ſed hæc doctrina non invenitur in Evangelio. neq; in Regulis Sanctorum, qui Ordines fundàrunt. Et cũ alia media tuendi honoris ſuppetant: Et aliàs ex tali doctrina ſequantur infinita abſurda non modò, ſed via aperiatur infandis ſceleribus (cùm liceat aggreſſores prævenire) meritò ideo Doctores Lovanienſes eundem Amicũ damnarunt. Et S Card. Congr. ſupremæ inquiſit. Ejuſdem generi humano inimicam opinionem iterum damnatam ex operibus ejus deleri juſſit. Et 5. ejus Tomam inter libros prohibitos repoſuit. Certè quàm impij olim fuerint Longobardi, & quanta mala intulerint, tum Monachis, tum etiam univerſali Eccleſiæ ſatis ſcitur. Et tamen cùm potuiſſet eos perdere S. Gregor. ſatius judicavit cum humilitate & patientia eorum perſecutionem tolerare, quàm vel in unius necem conſpirare. *Si ego* (inquit) *in morte Longobardorum me miſcere voluiſſem, hodie Longobardorum gens nec Regem, nec Duces, nec Comites haberet, atq; in ſumma eſſet confuſione diviſa. ſed quia Deum timeo, id mortem cuiuslibet hominis me miſcere formido* Sic loquuntur, ſic agunt viri Apoſtolici, & qui Evangelii perfectionem profitentur. *Quia Deum timeo in mortem cuiuslibet hominis me miſcere formido.* Ergo qui ſe miſcet, Deum non formidat. Quòd ſi nec timorem Dei (qui eſt initium Sapientiæ & fidei Chriſtianæ) habet Amicus, cujus jam ſocietatis erit dicendus; & qui ejus opinionem ſequuntur? an JESU? neutiquam, quia hoc Jeſus non docuit, ſed Aſſaſinorum & Turcarum, quorum ut ſanguinolentiam imitantur, & finem debent expectare

12 Tertiò. Quod quantùm ad pœnam carceris. Gloſſ *in extravag. vas electionis. §. in applica. de cenſ.* ſapienter monet, non eſſe Religioſos inſtar latronum in carcerẽ detrudendos *c. ea quæ de ſtat. Mon.* Imò addo ego quod regulariter pro Religioſis carcer debet eſſe mitior quàm pro ſæcularibus. Quòd ſi aliquis Prælatus detrudit aliquem in tam malè ſanum carcerem vel tam malè illum in eo tractat, ut mors ei acceleretur, fit irregularis tanquam homicida & omnes qui, quomodocunq; illi cooperati ſunt, ut docent Panormit. *cap. cum non ab homine de iud* Jo. de Ligno. *clem. 2. de pen. & rem* Angel. *in ſum. v. irregularitas* Vivald. & alii apud Brunell. *in c. 1. de hom. p. 5. n. 4.* ubi ſic loquitur notabiliter *Si* (inquit) *carcer Eccleſiaſticus eſt ita horridus, arctus & durus, ut illic exiſtentes moriantur, tunc Eccleſiaſtici Iudices nõ evadũt irregularitatẽ, ita Panorm. in c. novimus de v. ſignif. Qui idem dicit, ſi panis miniſtratur in tã modica quantitate, quòd non ſufficiat ad ſuſtentat. Ideo lex civilis adde & canonica Conc. 5. Aurel. can. 20 vult. quòd debeant ſingulis diebus Dominicis Iudices inviſere carceres, ne illic vel humanitas, vel alimonia deſit. l. Iudices Cod. de Ep aud. & alibi lex civilis vult, quòd in carcerato non debeãt tradi manica ferrea inhærentes oſſibus. ſed prolixiores catenæ Ac ne carcerati tenebris carcerũ priventur debent ſub ipſo ſolis exortu & lumen adduci, & ubi nox geminaverit cuſtodiam in veſtibulis carcerũ, ac ſecurioribus loci reduci.* Hactenus Brunel. cujus utinam doctrina, utinam inquam humanitas illa, quam leges civiles præcipiunt ſibi ſemper locum inveniret apud eos, qui perfectionem Evangelicam & manſuetudinem Chriſti profitentur.

Quartò. Quòd quantùm ad pœnam triremium. Aufrer. *in Clem 1. de off ord. in præ. v. triremes.* Clar. *quæſt. 70* Lud. Mol. *tract. 5 de iuſt. d 7 num. 4.* Et nonnulli alii putant, etiam de jure communi, & ſecluſis privilegia poſſe Regulares 13

eis addici à ſuis Superioribus. Attamen Navarr. in *com.3. de reg.* Bene monet. *Satis hoc eſſe alienum à charitate fratern. & paternitatis inter Regul. habendæ ſimul. & à conſuetudine SS August. Bened. Bernard. Franciſ. Dominic. & aliorum Regularum Inſtitutorum huiuſmodi pœnam infligere.* Quin & Vivald. *in cand. p.3. tit. de degrad. n.* 41. ait Satius eſſe Religioſum reum. *Inter arctos includere parietes vel muros, ubi ſqualore, inedia, cordis dolore & animi oppreſſi moreretur afflictione, quàm per diem unū triremib. mancipare.* Non quòd velit ut Reg. ſic in occultis carceribus occidantur, ſed quòd utroque malo ad invicem collato, iſtud (licèt aliàs abominabile & omnimodis deteſtandam) ſit minùs illo triremium; & hoc propter rationes & inconvenientia, quæ *ibi* graphicè enarrat, ut Prælatos regulares avertat ab hoc pœnæ genere infligendo. Quod abſolutè illicitum in Gallia affirmat Chaſſ. *tract.3. cap.4 prop 2.* Et ego ubique propter conſtitutionem Urbani VIII. de Apoſt. & ejectis. Mittere enim ad triremes eſt de Ordine ejicere, quod per illam conſtit. prohibetur, niſi ſervatis certis circumſtantiis, quæ non poſſent ſervari reſpectu illius qui mitteretur. Facit quia mittendus ad triremes debet prius degradari, & privilegio Clericali privari, quod non invenitur conceſſum Prælatis Regularium, facit item, quia pœna triremium æquiparatur morti, & non imponitur niſi à Principe habēte jus gladij, quod ſimiliter non habent Regularium Prælati.

15 Verùm quia ſupramemorata Privileg. videntur obviare, ideò ego nunc me fundo præcipuè in conſt. Urb. VIII. quâ admiſſâ neceſſe eſt dicere, ſimul per eam abrogata eſſe dicta privilegia, nam cum præter illam infamem pœnam triremium diverſi Pontifices dediſſent ſingulis Ordinibus poteſtatem ejiciendi incorrigibiles, quâ licentiâ nonnulli Prælati peſſimè abutebantur, volens hac in parte fel. rec. Urban. VIII. adhibere remedium anno 1624. die 21. Sept. vocatis & auditis ſuper hoc ordinum regular. Prælatis & Procuratoribus edidit conſtitutionē, cujus hæc ſumma: *Nullum Regular. poſſe inpoſterum eiici, niſi ſit verè incorrigibilis, qualis non cenſeatur, niſi concurrant omnia, quæ ex iuris communis diſpoſitione ad hoc requiruntur, & inſuper unius anni ſpatio ſit probatus in carcere & in ieiunio & pœnitentia. Poſt quod anni ſpatiū, ſi perſeverat induratus, poterit eiici, verū non niſi à Generali Ordinis, & de cōſilio ac conſenſu ſex Patrū ex gravioribus eiuſdē Ord. inſtructo proceſſu, & plenè probatis cauſis expulſionis ad ſacrorū Canonū praeſcriptū. Ad quam pœnā non deveniatur, niſi tētatis priùs omnibus mediis lucrandi animā errantē, ita tamen ut ſervetur c. ſin. de reg. puta quòd Prælatus teneatur recipere expulſū redeuntē ſi emendationē promittit. Sub pœna nullitatis omnium, quæ in contrariū geſta fuerint privationi omnium officiorū ipſo facto vocis act. & paſ. & perpetua ad illa inhabilitatis. Interim verò dū expulſus manet extra Religionē, ſit ſubditus Epiſcopo. & ſuſpenſus ab omni ſacrorum Ordinum Miniſterio.* (a)

Patet igitur quod hac conſtitutione admiſſa non poteſt aliquis damnari ad triremes, cùm debeat recipi quacunque hora promittit emendationem &c. Sed & circa eandem conſt. ego aliqua obſervo, & primò quidem, quòd Chaſſ. *tract.4.c.6. pr.9.* ait illam non obligare ſaltem quando 16
apparet reum non eſſe emandandum per ea, quæ in illa præcipiuntur. Sed ego

(a) *Per hanc conſtitutionem tollitur ius Dominic. in quorum conſt. l.1.c.19. dicitur is incorrigibilis, qui nec culpas timet admittere, & pœnas recuſat ferre. Et Minorum apud quos talis dicitur qui ter convictus & punitus, in iiſdem criminibus æqualibus aut gravioribus perſiſtit ſine ſpe emendationis.*

utrumque hoc rejicio cum Dian. *t.* 11. *tr.* 2 *reſ.*23 Nam quantùm ad primum de ejus obligatione quidquid ſit de authoritate conſtitutionum editarum à Cardin. habito verbo cum Sanctiſſimo, de qua difficultate *ſect. ſeq.* certè jam communi omnium conſenſu ubiq; recipitur, & ſecundùm illam Romæ judicatur. Quantùm verò ad ſecundùm R. quòd cùm hominis voluntas ſit ambulatoria, non poteſt niſi temerè divinari non eſſe reum convertendum per media præſcripta in dicta conſtitut. Quis enim cognavit ſenſum Domini, aut menſuram miſerationum ejus. *In eo quod malus eſt quis* (ait Auguſt. in Pſal 54) *utrùm uſque ad finem perſeveraturus ſit: ignoramus, diabolus & Angeli eius manifeſtati ſunt nobis in Scripturis ſanctis, quòd ad ignem æternum ſint deſtinati ipſorum tantùm ſperanda eſt correctio.* Non excuſantur igitur Prælati à ſervanda conſtitutione.

17 Adverto ſecundò quantùm ad illos ſex Patres, quorum conſilio dicitur Generali uti debere ad aliquem expellendum non eſſe ab ipſo eligendos, ſed à Capit. ut S. Card Congr. declaravit, aliàs quando Superior eſt potens & animatus, facilè eſſet ipſi invenire non modò ſex, ſed ſexies ſex, qui ſint ejuſdem cum illo opinionis. Neque illi convenire debent in ſimul ad judicandum aut ſententia unius mitti ad alterum, ſed oportet tranſmittere ad ſingulos ſingula exemplaria proceſſus ad hoc, ut unuſquiſque inconſulto alio ſuam ſententiam proferat, ex eadem declaratione.

18 Tertiò. Circa Proceſſum poſſe formari poſtpoſitis juris apicibus ſecundum dictam Superioribus, at quantùm ad probationes & cauſas conſtitutio jubet ſervari Canones, hoc eſt quod reus debet eſſe plenè convictus de incorrigibilitate & de crimine, probationeſquo luce meridiana eſſe clariores.

Circa illam particulā *tentatis omnibus, &c.* quod carcer & pœnitentia, quam reus in illo agit, non debet eſſe ſimpliciter afflictiva, ſed attentis illius genio & circumſtantijs alijs ſic ordinata & temperata, ut judicio prudentis viri æſtimetur medium aptum, & conducens ad inducendum illum ad reſipiſcentiam. aliàs autem, ſi ſuis æmulis traditur, ſi probris & pœnis exagitatur, & ad deſperationem redigitur, & ille detrectat ſe emendare non affectu ad vitium, ſed quia ſperat ſe ſic ejiciendum, & ab ærumnis liberandum non ſatisfit conſtitutioni, & ille non poteſt dici ejectus ob incorrigibilitatem, ſed ob malitiam ſuorum æmulorum neque conſequenter eſt ſuſpenſus ab Ordinibus, ut vult conſtitutio, quin potius illi à quibus fuit ejectus, incurrunt omnes illius pœnas. 19

Quintò. Circa illam Clauſ. de ſervando *cap. fin. de Reg.* Quod per illam derogatur Privilegio Caſſin. quòd fugitivos ſuæ Congr. non teneantur recipere, ſi redeant, de quo ubi de tranſitu in alium Ord. Non tamen alteri de quo ſupra n 4 quòd poſſint ſuos apoſtatas ſub alio habitu in grangijs tenere. Neque etiam Regulæ S. Bened. quæ jubet, ut ſi quis uſque tertio egreſſus fuerit non recipiatur amplius, quia prædicta conſtitutio non fuit facta ad corrigendas Regulas Ord. ſed ſolum ad moderanda privil. & relecandos abuſus. 20

Quia autem illa conſtitutio loquitur etiam de fugitivis, placèt hic addere (quo miſerorum conſolatione) quod cum illa ſit pænalis, & conſequenter odioſa, ideo debet intelligi de fugitivis propriè dictis, hoc eſt, qui proprio & ſuo ſolo vitio diſcedunt, in his autem temporibus ferreis, ſi ad juſtitiæ lancem & ſine acceptione cauſas judicemus, inveniemtur hi, qui de ſuis 21

ſuis Monaſteriis fugiunt, parùm fuiſſe de voti, parùm humiles parùm obedientes, vel ut clariùs loquar parùm potuiſſe, aut voluiſſe diſſimulare (quis enim heu verè humilis, verè obediens?) Superiores verò fratreſque ipſorum in charitate & diſcretione erga ipſos defeciſſe, imperiis exceſſiſſe, violenti & præcipites plus æquo in ſuis ordinationibus fuiſſe, adeo ut talis non rarò de uno Monaſterio fugiat, qui in altero fuiſſet quietè manſurus, obedientiam unius Prælati detrectet qui pro altero nihil non feciſſet, ſuo igitur vitio deſcedit, verùm non ſolo, ſed ſimul Prælati vel Fratrum, atque ideo non eſt formaliter neque in rigore fugitivus, quia propriè non fugit nec deſerit Religionem, ſed indiſcretum Prælatum, Fratreſque adverſarios Neque ſic eſt obnoxius Conſtitutionis pœnis, nam pati injuſtam vexationem, eſt quidem conſilij, non tamen obligationis, vide dicenda, ubi de tranſitu in alium Ordinem.

CAPUT XXIV.
Circa Pontificalia.

SUMMARIUM.

1 *Vſus Pontificalium eſt propriè Epiſcoporū.*
2 *Et in Abbatibus ab aliquibus culpatur ibid. defenditur tamen.*
3 *Abbates aliqui habent uſum mozettæ, mantelleti, pilei Prælatitij.*
4 *Alij cappæ.*
5 *In quibus plurimùm valet conſuetudo, de quo exempla proponuntur.*
6 *Abbas veniens ad celebrandum, poteſt per viam benedicere populo.*
7 *Non debet tamen aſſociari à Monachis, in quo uſus eſt varius.*
8 *Abbas poteſt in tribus officijs ſolemniter benedicere.*
9 *Et in præſentia cuiuſcunq; etiā Cardinalis.*
10 *Abbas celebrans pontificaliter poteſt ſibi Sedem ſtatuere & qualem.*
11 *Et deſuper baldachinū & quale & quoties.*
12 *Abbas celebrans Pontif. poteſt habere Aſſiſtentes & quot & quales.*
13 *Abbas celebrans Pont. poteſt in fine dare Indulgentias.*

PONtificalia de jure & ex ſua primæva
inſtitutione fuerunt conceſſa ſolis E-
piſcopis, verùm ex quo cœperunt Abbates
inter Prælatos recipi, & Epiſcopis adæ-
quari etiam & pontificalium inſigniorum
uſus fuit illis conceſſus, quibuſdam om-
nium, quibuſdam aliquorum tantùm, &
quidem Petr. Bleſen. in *epiſt. ſua 90.* meti-
ens Abbates ad primævam humilitatem ac 1
ſimplicitatem Monaſticam culpat in eis
pro ſuo zelo uſum pontificalium, & de fa-
cto ex his motivis humilitatis & ſimplici-
tatis monaſticæ fuit olim interdictus in
Congr. Burſfeld. ut videre eſt in ejus con-
ſtitut. *cap.* 18. Verùm non ita repugnant 2
pontificalia humilitati monaſticæ, quin
ſacro fœdere poſſint ſociari, Omiſſis autē
his, quæ pro, & contra hac in parte poſ-
ſent allegari, & privilegiis pro communi-
bus inſignijs Mitra, baculo, ſandaliis, &c.
Celeſtin. V. Eugen. IV, Ac noviſſimè 3
Paul. V. per B. quæ incipit. *Ex iniuncto no-
bis.* Sub dato anno 1606. die 9. Decemb.
conceſſit Abbati Generali Celeſtinorum
facultatem portandi habitum Prælatorum
Regularium hoc eſt Capuccium ſeu Mo-
zettam, Mantelletum, Biretum clericale,
& Pileum prælatitium. Abbates verò
Montis Caſſ. Sancti Pauli de urbe Caulæ, 4
&c. habent privilegium portandi cap-
pam, & habendi caudatarium, quando ve-
niunt in eccleſiam ad celebrandum pon-
tificaliter.

Ego tamen adverto multùm valere, ne 5
dicam

dicam totum facere æſtimationem noſtram, in ejuſmodi veſtibus prælatitiis quas licèt aliqui habeant ex privilegio & magno favore Sedis Apoſtolicæ alii tamē ijſdem ſola freti conſuetudine utuntur, nā Biretum & Mozetta, nedum Abbatibus ſed ſimplicibus monachis in multis provinciis ſunt quotidiano in uſu, ut apud antiquos Cluniacenſes Mantelletum verò pro cuculla, quoties in publicum prodeunt, in provincia Taraconenſi portant Abbates Congregationis, quæ dicitur Conventualium, noſtri Ordinis Sancti Bened. Imò tam ipſi, quàm ſui Monachi loco tōſuræ monaſticæ utuntur ibi taſura Epiſcoporum more, & Epiſcopalem non monaſticam coronam portant, & ſic de cæteris.

6 Abbates accedendo ad Eccleſiam ſeu altare ad celebrandum pontificaliter poſſunt per viam benedicere populo eo modo, quæ Epiſcopi. Hoc privilegium non invenio datum alicui in ſpecie, attamen juſtè, & cum optimis rationibus aſtruitur à Tambur. *to. 1. de iur. abb. d.* 21. *quæſt* 8. Tū quia poſſunt plus, nempe ſolemniter in Miſſa benedicere. Tum quia Urban. II. conceſſit Abbati Cavæ, aliique Pontifices alijs Abbatibus erga ſuos ſubditos, & in ſuis Eccleſiis quidquid poſſunt in ſuis Epiſcopi, excepta collatione Ordinum, confectione criſmatis aut altarium

7 conſecratione, ergo poſſunt benedicere, quia exceptio firmat regulam. Refert tamen Tamb. *loco cito.* S Card. Congr an. 1613. die 11. Decemb. (*) declaraſſe Abbatem venientem ad celebrandum pontificaliter, non eſſe aſſociandum à ſua domo, vel excipiendum in porta Eccleſiæ à monachis, ut pro Epiſcopis faciunt Canonici, in quo variæ ſunt Monaſteriorum conſuetudines, & alicubi penitus contrariæ declarationi.

Innocent. VIII dedit Abbati Ciſtercij facultatem benedicendi populo ſolemniter, per univerſum ſuum Ordinem in matutinis, Miſſa & Veſperis. B. quæ incipit: *Expoſcit tua*. expedita an. 1489. die 9. April. 8

Sixt. IV. autem jam ſex annis ante, hoc eſt anno 1483. die 17. Cal. Octob. dedit Præpoſito S. Mariæ pacis Urbis Romæ Congr. Lateran. facultatem benedicendi in Miſſa ſolemniter, etiam præſente Epiſcopo, & quovis alio, & ſecundùm hoc Gabr. Pennot. *in hiſt. tripart. canon. lib.* 3. *cap.* 33 refert quòd anno 1614. die 2. Jul. Præpoſitus qui tunc dicto monaſterio præerat, ſolemniter benedixerit in præſentia 12. Card.; in fine ſuæ Miſſæ. 9

Abbas celebrans pontificaliter poteſt ſibi Sedem ſtatuere in plano Presbyterii cum duobus gradibus, panno coopertis, & poſtergali de panno ſeu ſerico levi, ſine auro coloris convenientis feſtivitati, ex declaratione S. Congreg. ſub anno 1617. die 18. Mart. Non debet tamen illa Sedes eſſe fixa, nec habere plures gradus quàm duos; Imò neque ſuppedaneum ex eadem declaratione, & alius ſubſecutis, quæ videri poſſunt apud Margar. *in Bullar. Caſſ. conſt.* 277. Tamb. *to* 1. *de iur. abb. d.* 3. 21. *q.* 10. & Barb. *de off. & pot. ep. par. alleg.* 8. 10

Abbas celebrans pontificaliter poteſt habere baldachinum, ſeu umbellam deſuper ſuam Sedem ex ſerico ſimplici & ſine auro. Quem uſum antiquum inclitæ Congreg. Caſſinenſis, in judicio contradictorio S. Rituum Congregat. pro ejuſdem Abbatibus & tribus feſtivitatibus anni præcipuis, confirmavit primùm año 1618. die 12. Martij, & rurſus anno 1625. die 2. Aug. Ac tertiò anno 1268. die 29. Jan. Tum quartò Urban. VIII anno 11

1629.

(*) *B. qua incipit*: cum univerſos, *apud Baron t.* 11. *pag.* 602.

1629. die 11. Jul. per B. quæ incipit: *Exp. nobis.* Quæ eſt ordine 303. in Bullæ ejuſd. Congr. Caſſin. Quam eandem gratiam eadem S. Cong. variis Abbatibus indulſit, nempe Olivetanis año 1629. die 4. Apul. Vallumbroſanis, die 31. Martij ejuſdem anni Celeſtin. die 30. Junii ejuſdem item anni Camaldul. die 15. Sept. an. 1932. & Cong. Lateran. die 15 Jan an. 1633.

12 Abbas celebrans pontificaliter poteſt habere ſibi aſſiſtentes duos Diaconos & Presbyterum, Diaconum & Subdiac cantandis Evangelio & Epiſt. Et ſex alios: nempe duos cum pluvialibus, duos cum planetis, & duos cum tunicis, qui ſedeant in loco congruo juxta Eccleſiarum ſitum ſuper ſcabellis, ad hunc effectum politis & panno laneo coopertis. Et ita pro Abb. Congreg Caſſin. S. Cardin. Congreg. declaravit an. 1628 die 29. Jan. Et an. ſequenti 1629 die 11. Jul. Urb. VIII confirmavit per B. ſupra memoratam, quæ incipit: *Exponi nobis*.

13 Abbas celebrans pontificaliter poteſt in fine Miſſæ dare indulgentias quadraginta dierum eo modo, quo Epiſcopi. Nam ita Urb. IV. conceſſit primùm Abbati montis Virginis, Tum ſecundò Bonifac. IX. Abbati S. Fridiani Lucenſis, Congr. Later. Ac tertiò Pius V. omnibus Abbatibus ejuſdem Cong. Lateran. Quod jam aliis Abbatibus aliarum Congreg. per viam communicationis convenire affirmat Tambur. *to. 2 de iur. abb. d. 2. q. 2.* Vide dicta ubi de Indulgentiis.

CAPUT XXV.

Circa Regulæ Obſervantiam.

SUMMARIUM.

1 *Prælati Monachorum poſſunt declarare reg. S. Bened. & ſtatuta ſuper ipſam edere, ac edita mutare ſalvis eſſentialibus.*

2 *Conſt. Caſſin. non obligant ſub peccato.*

3 *Conſtit. pontificiæ pro reformatione Regularium non comprehendunt Caſſin. & 7.*

5 *Abbates Ciſter. & Caſſin. poſſunt indulgere carnes ſuis Monachis, & permittere continuationem uſus carnium.*

Monachi Congreg. Valliſolet. poſſunt dormire cum ſola ſtaminea, &c.

8 *In regula Sancti Bened. ſunt aliqua eſſentialia, & non ſufficit Monachis ad ſalutem ſervare ſola præcepta decalogi.*

9 *Poteſtas ſtatuendi data Prælatis regul. intelligenda de moralibus.*

10 *Et hæc ſecluſo privilegio illis competit.*

11 *Quo pauciora ſtatuta ſiunt apud regul. eo meliùs.*

12 *Prælati regul. nihil poſſunt ſtatuere contra textum Regulæ, neque contra eius ſubſtãtialia, neque contra leges fundamentales ſuarum Congregationum.*

13 *Neq; contra ius commune, aut conſtitutiones pontificias.*

14 *Poteſtas data Prælatis regul. ad mutanda ſtatuta intelligenda de his, quæ non ſunt confirmata à Papa.*

MArtin. V. Eugen. IV. Alex. VI Leo X Caſſinenſibus, Clem. VII & Paul. III. Camald. Alijque Pontifices Patribus Cong. Valliſol. dederunt facultatem declarandi Regulam, in capitulo ſtatuendi, ordinandi, declarata ſtatuta, ordinata alterandi prout pro tempore viſum illis fuerit melius ad utilitatem ſuæ Congregat. & manutentionem obſervantiæ. Abſq; tamen variatione ſubſtantialium dictæ Regulæ. Bullar. Caſſin. *conſt* 48. 50 53. 110 & 129. & B. quæ incipit: *Rationi congruit.* quæ habetur in conſtitutionibus Camald. impreſſis Romæ. 1

2 Deinde verò Eugen IV. favore eorundem Caſſin. voluit nullas conſtitutiones ſeu

ſeu Capituli, ſeu Viſitatorum, ſeu Prælatorum localium, obligare ad peccatum citra contemptum. B. quæ incip. *Regularem vitam*, quæ eſt 62. in bullar. Margar. Et apud Roder. 9. inter bullas ejuſdem Eugen. Fallit tamen hæc diſpoſitio reſpectu articulorum
3 conſtitutionis Clem. VIII. quæ incipit: *Commiſſum nobis* quia ad illos obligat dictos dominos meos Caſſ. ſub præcepto formali, & mandat ſervari in virtute S. obedientiæ.

4 Clem. VIII. ſancivit pro Caſſin. nullas futurorũ ſum. Pontificum reformationes vel conſtitutiones pro reformatione Regularium edendas, afficere eorum Congr. nec per illas ipſius conſtitutionibus propriis, aut obſervantiæ derogatum iri, Monachoſvè ad illas obligari. Voluitq; hoc decretum ſuum ſemper durare, adeo ut per nullam ſuorum ſucceſſorum conſtitutionem cenſeatur unquam illi derogatum niſi inſerto tenore ejus de verbo ad verbum, & facta expreſſa mentione dictæ congregationis. B. quæ incipit: *Commiſſum nobis* quæ eſt 245. in bullar. Margar,

Sixt. IV. an. 1475. ibid Decemb. dedit
5 Abbatibus Ciſterc. facultatem indulgendi carnes ſuis Monachis B. 47. *eiuſd. Sixti apud Roder.* Idem conceſſit Paul. III. Congreg Valliſol. *privil.* 87. *in eius Bullar.* Et Greg. XIII. anno 1582. die 15. Decemb. conceſſit Caſſin. continuationem carnium in monaſterijs in quibus introductæ erant. Et hoc etiam in Refectorio regulari. B. 220. apud Margar. Deinde Paul. V. anno 1608 die 25. Mart. eundem u um carnium confirmans ijſdem Caſſ. moderata bulla Gregorij voluit, ut extra refectorium regulare iis veſcerentur B 266. *ibid.* Bened. verò XII. ſua conſtitutione quam vocant benedictinam univerſaliter ſtatuit cap. 26. pro Ordine S. Bened. ut partito conventu alternis vicibus carnib. indulgeant Monachi, & abſtinentiã colãt.

Ludov. Epiſcopus Tarviſinus, & Ro- 6
mæ ſub Eugen. IV. pœnitentiarius apoſt. ejuſdem Eugen. authoritate conceſſit Monachis Congreg. Valliſolet. ut extra Monaſterium poſſint dormire cum ſola ſtaminea & ſcapulari Bullar. ejuſd. Congreg *privil* 48.

Nota autem primò circa conſtitutio- 7
nem Clem. VIII. quòd illa fundatur in præſumptione obſervantiæ virentis in dicta Congreg. Caſſ. atque ideo illam non indigere alijs ordinationibus. Unde licèt Urban. VIII. anno 1631. die 5. Novembr. declaraverit, quaſcunque conſtitutiones apoſtolicas comprehendere quoſcunque Regulares quibuſcunque Privilegiis ſub quacunque forma conceſſis munitos, niſi ſpecialiter in illis exciperentur non derogat dicto Clementis decreto, & ſemper cenſebuntur Caſſin à quibus conſtitutionibus excepti, niſi illud revocetur ſervatâ formâ in illo præſcriptâ, pro quo vide dicenda ſect. ſeq. dub. 6. At ſi (quod abſit) obſervantia deficeret in dicta Congregatione Decretum Clementis, locum in ea non haberet, ſed Urbani VIII.

Nota ſecundò. Circa privilegium de- 8
clarandi Regulam S. Bened. *ſalvis eſſentialibus* aliqua illi eſſe eſſentialia, atque ideo, ut aliquis dicatur Benedictinus, & Sancti Bened filius, ac cenſeatur ſuæ conſcientiæ & obligationi ſatisfacere, non ſufficere, ut ſervet præcepta decalogi, ut tenet Caram. in comment. in eandem Reg. S. Bened.

Nota tertiò. Quòd illa poteſtas ſtatu- 9
endi non intelligitur niſi de ſtatutis moralibus, ad quæ condenda conceditur. Et hoc potiùs, ut magis ſpontaneè ſuſcipiantur ab inferioribus, & in majori reveren-

Digitized by Google

verentia habeantur, quàm ob aliam cauſam. Nam etiam ſeclusis privilegiis, Præla-
10 ti & Capitula Regularium poſſunt ferre leges & ſtatuta condere pro manutentione ſuorum Ordinum, prout rerum & temporum ſtatus exigit, *arg. c ſi quis. & cap. ſtatuto. de Maior & ob. c. fin. de his quæ ſi. à ma par. cap. 2. de Locat. cap. ut animarum de conſt. in 6. & tit. de decret ab Ord. fac. in ff.* Et ita docent Barth *l omnes populi. ff. de iuſt. & iur.* D. Thom. 2. 2. *quæſt.* 104. *a.* 5. Laym. *lib. 1. tract. 4. cap. 7. & lib. 4. tract* 5. *cap. 9.* Sylv. *v. lex.* 4. & alij. Nam ut diſcurrit Bannez 2. 2. *quæſt. 1. ar.* 10 *dub. 8.* hoc ipſo quòd Papa erigit, ſeu approbat aliquem Ordinem vel Congregationem, cēſetur dare Superioribus omnem poteſta-
11 tem eis neceſſariam regendis ſubditis. atque ideo promulgandi eis leges Quò tamen pauciores fiunt, eò melius, quia ut dicitur in ſtatutis Ordin. S. Guilel Ducis Aquitaniæ. Ann 1257. editis. *Multa præcepta, multas transgreßiones facere dignoſcuntur Et varietate mandatorum ſæpiùs turbantur conſcientiæ ſubditorum.* Quin ut in ſuo chron. ait Damaſus Papa. *Quantò plura ſtatuta faciunt maiores Relioſorū tantò plus Regulā confundunt.* Et ita experiētia docet.

12 Nota tertiò. Quòd ſicut Prælati Regularium prohibentur aliquid ſtatuere contra ſubſtantialia Regulæ, ita etiam non licet illis ſtatuere contra ejus textum vel leges fundamentales ſuarum Congregationum. Et ita docent Ancar. *cap. Canonū. de conſt.* Et alii Canoniſtæ *eod. & cap. cum omnes & cap. ex parte eod* Bald. *auth. habita. C. ne fil. pro parte.* Et alij Legiſtæ *eod. & l. ambitioſa ff. de decret. ab ord. fac.* Navar *l. 3. conſ. 5. de Regul.* Et Mirand. *in man. to. 2. q. 29. ar* 5. Pro quo faciunt dicta *ubi de Miſſis quæ ex oblig. . . . nota ſecundò.* Et Ratio eſt, quia textus Regulæ & leges fundamentales in quolibet Ordine ſeu Congregatione, tenent locum juris communis. At quod eſt.

Quartò notandum, non poſſunt Præ- 13
lati quidquam ſtatuere contra diſpoſita in jure communi & ſacris Canonibus vel per ſpeciales conſtitutiones ſum. Pontif *arg. cap. quod ſuper his. de ma & ob. & cap dilectus. de temp. Ord.* Et eorum, quæ docent Nav. & Mirand. *ſupra cit.* Laudun. *in rubr. de off. ord. in Clem.* Barboſ. *de off. & pot. ep. p. 2. all. 33. & p. 3. all* 93. Et plures alij quos citat & ſequitur *in collect all formam C de off præf præt. orient.* Ubi ſic ex ipſis loquitur: *habens poteſtatem condendi legem, non poteſt contra ius ſtatuere.* Et rurſus ibid *Poteſtas condendi legem data alicui intelligitur, quòd contra ius commune aut legem Superioris aliquid ſtatuere non poßit.*

Quod verò in eodem privilegio datur 14
poteſtas mutandi ſtatuta intelligi debet de his, quæ naturam non mutaverunt Nam ſi fuerunt confirmata à Papa jam incipiūt habere robur ab ipſo, quia noſtra omnia facimus, quibus authoritatem impartimur. Unde cùm inferior non poſſit mutare diſpoſita à poteſtate majori relinquitur, quòd ſtatuta confirmata à Papa non poſſunt mutari à Capitulo vel Prælatis Ordinis. *cap. cum inferior de Maior. & ob. Clem. ne Romani de elect. arg cap. cùm acceßiſſent. de conſt.* Bald. *l. omnium. C de teſta.* Ancar. *conſ* 322. Mirand. *quæſt.* 29. *cit. ar.* 8. ubi citat Navar. Et Barb. *de off. & pot. ep. p. 2. alleg.* Ubi citat Sayr. Sanch. Azor. & Bortam contra Barth. *l. omnes populi. ff. de iuſt. & iur.* Cujus tamen opinionem ego admitterem, ſi ſtatuentes vellent redire ad jus commune. Quod licitum dicit Crot. *in cap. ad noſtram. apell.* & Panormit. *conſ. 25. . . 6.*

Digitized by Google

CAPUT XXVI.

Circa Sacra.

SUMMARIUM.

1 *Regulares Laici vel in Sacris non exiſtẽtes poſſunt cum licentia ſuorum Superiorum res ſacras contingere.*

2 *Hoc in neceſſitate urgenti licitum omnibus ſecluſo Privilegio*

3 *Etiam reſpectu S. Euchariſtiæ.*

1 EUgen. IV. & Paul. V. conceſſit Caſſin. Calixt. III. & Sixt IV. Minorib. & Auguſt. ut Fratres eorum Laici vel Clerici nondum ſacris initiati, deputati Officio Sacriſtiæ, ſeu alteri ſimili poſſint cum licentia Superiorum contrectare calices, corporalia, & res alias ſacras, eaſque lavare cùm opus fuerit. Caſar. *v. ornamenta.* Confeſſ. *Bulla 9. Sixti IV.* Rod. *to.* 1 *bullar. in orac. eiuſdem Sixti.* Nota autem,
2 quòd in neceſſitate v.g. in incendio, incurſu hoſtium, & generaliter ubi ſubeſt periculum irreverentiæ ſeu profanationis talium rerum poteſt quilibet etiam Laicus, imò & fæmina eas contrectare, v.g. ad abſcondendum. Quin etiam ipſum SS. Euchariſtiæ Sacramentum. Aut etiam ipſum conſumere, & ſecum illo communicare. Gloſſ *cap. pervenit. d. 2 de conſ.* Chapeau vil. *de modo min. ſacr. cap. 4. quæſt 6* Zambur. *in deciſ. aur cap. 3. dub.* 7. Coninch. 3. *par. quæſt.* 83. *ar.* 3. & communiter alij.

CAPUT XXVII.

Circa Studia.

SUMMARIUM.

1 *Occupati ſtudiis ſunt liberi ad horis, & ſatis faciunt dicendo certum Pſalmorum numerum.*

2 *Inter Regulares docendæ linguæ.*

3 *Et in his periti debent in promotionibus præferri.*

4 *Generales Ordinũ poſſunt conferre gradũ Doctoratus quibuſdam ſuorum* 5. & 6.

7 *Item & Profeſſores S. Facundi.*

8 *Et PP Societatis Ieſu.*

9 *Regulares nõ ſunt promovendi ad Doctoratũ vel Prælaturas, niſi linguis ſtuduerint.*

10 *Doctores regulares nõ debent frui ſuis Privilegijs, niſi actu legant vel concionentur.*

CLem. VII. conceſſit Theatinis occu- 1
patis ſtudiis Theologiæ vel Canonũ, ut ſatisfaciant pro horis Canonicis recitando certum Pſalmorum numerum per Superiorem illis præfigendum, non minus ſeptem aut ſex, aut orationem Dominicam ſepties cum ſymbolo Apoſtolorum bis. Roder. *to. 1. quæſt. 42. ar. 5.* Portel. *v. hora Can. num.* 18. Capuccin. *in annot. ad Caſar v officium. div.* & quem *ibi* citat Garcias. Vide dicta ubi de horis. *n. 6.*

Et inſuper nota quod An. 1610. die 31. 2
Jul Paul V. ſeu S. Card. Congr. habito cum eo verbo ſancivit, ut in omnibus Ordinibus doceatur lingua græca Hebræ, Arabica, Caldaica & Illyrica. Et ut cæteris 3
paribus illi ad officia & Prælaturas præ alijs promoveantur, qui aliquas de ejuſmodi linguis calluerint. Quod decretum eadem S. Congr. de propaganda fide de ſpeciali mandato Urbani VIII. poſteà innovavit An. 1623 die 26. Octob. Et ne fortè oblivione deperiret, & juſſit ſemper in Capitulis generalibus & Provincialibus legi Et ante ipſorum Capitulorum ſolutionem à Generali Provinciali ſuper ejus obſervantia jurari ſub pœna privationis vocis act. & paſſ. ipſo facto incurrendæ. Tum deinde (abſque novo tamen præcepto) hujus ejuſdem decreti eoſdem Regulares commonefecit eadem S. Congr. Anno 1625. die 11. April.

Boni-

Digitized by Google

4 Bonif. IX. conceſſit Dominic ut Generalis in Capitulo generali poſſit ad Magiſterij honorem promovere unum à ſuis diligenti examine probatum, qui deinde ſeu intra, ſeu extra Ordinem gaudeat omnibus prærogativis Doctorum facultatis Pariſienſis, perinde, ac ſi in ea accepiſſet gradum. Item & Jul. II. Eidem Generali
5 dedit facultatem aſſumendi duos ſocios, Secretarium unum, & alterum Provincialem terræ ſanctæ, quos ad Baccalaureatus ſeu Magiſterii gradum promoveat. Caſar *v gradus ſchol. & v. Generalis*. Et Roder. *to. 2 qq. Reg.* 74.

6 Pius V. conceſſit Præſid. Congr Valliſ. facultatē promovendi ſuos ad gradū Magiſterii artium vel Doctoratus in Theologia, poſtquam ſuos curſus abſolverunt. Bullar, ejuſd. Congreg. B quæ incipit: *Regimini*. quæ eſt ibi Ordine 94. Itē. Clem.
7 VII pro eadem Cong. conceſſit, ut ab his qui legunt in ſtudio S. Facundi, poſſint iidem gradus cum ſuis inſigniis conferri. B. quæ incipit: *Hodie* in eod. Bullar.

8 Jul. III. & Pius IV Ac tertiò Greg XIII. per B. quæ incipit: *Quinta in vinea*. Conceſſit Societ. Jeſu facultatem promovendi ad Magiſterium artium, aut etiam Doctoratus in Theologia, tam ſuos, quàm ſtudioſos pauperes, aut etiam divites, qui apud illos ſtuduerunt, ſi Profeſſores Univerſitatu detrectant illos admittere ad ejuſmodi gradus, ſolutis ipſis ſuis juribus, utque ſic promoti gaudeant omnibus Privilegiis, quibus gaudent promoti in Univerſitatibus publicis.

9 Nota autem, quòd S Congreg. Cardin. ſuo ſupramemorato decreto Anni 1623. cenſuit non eſſe impoſterùm Regulares promovendos ad gradum Doctoratus vel Superioratis, niſi ultra conſuetum Theologiæ curſum, & alia requiſita ſecundùm cujuſque Ordinis conſtitutiones: ſtuduerint ſaltem per biennium uni ex linguis ſupramemoratis in eodem decreto. Secundò quod Clem. VIII. in decretis pro reformatione Regularium apud Quarant. *n.* 16. ſtatuit neminem, qui 10
ſit promotus ad aliquem gradum, debere gaudere eius privilegiis, niſi actu legat aut concionetur.

CAPUT XXVIII.

Circa Tranſitum ad alium Ordinem.

SUMMARIUM.

1 *Camaldul. poſſunt recipere quoſcunq; de Ordinibus Mendic & ad Prælaturas promovere.*

3 *Caßinenſes nullo prætextu poſſunt ſe ſubducere à ſua Congreg.*

4 *Regularis diſcedens à ſuo Ordine poteſt ubiq; à ſuis Superioribus excōmunicari &c.*

5 *Receptantes eos qui diſcedunt de ſuo Ordine excommunicantur.*

6 *Qui diſceßit à Congreg. Caßin. poteſt obligari ad mutandum habitum.*

8 *Prælati Caßin. non tenentur eum recipere, qui à ſua Congregat. receßit.*

14 *Prælati regul. poſſunt licentiare Monachum ad Ordinem laxiorem.*

15 *Et ob quas cauſas.*

9 *De iure licitum cuique tranſire ad ſtrictiorem Ordinem.*

Etiam ſine licentia. Ibid.

11 *Non tamen laxiorem.*

10 *Quo ſenſu intelligatur unus Ordo alio ſtrictior.*

12 *Poteſtas excommunicandi fugitivos, intelligenda de formaliter fugitiv.*

15 *Cauſæ diſcendendi à ſuo Ordine, quæ ſint iuſtæ, & ſeq*

27 *Hæ debent verificari in iudicio.*

28 *Secus in quibusdam caſibus.*

23 *Quādiu obligatur quis pati iniuſtā vexatio*

Digitized by Google

uem, ut hoc titulo fiat ei licitus diſceſſus à ſuo Ordine.

24 *An qui hoc titulo diſcedit poßit ad nullum alium ordinem tranſire.*

26 *An ſi revocetur à ſuis obligetur ſidere.*

30 *Qui diſceßit ſine licentia, an teneatur redire ad illam petendam.*

31 *An debeat conventus conſentire.*

33 *Nemo debet faciliè tranſire de ſuo ordine in alium.*

2 *Ad hoc requiritur licentia.*

6 *Hoc quomodo intelligendum.*

32 *Et de quibus.*

1 CLem VII. & Paul. III. cum derogatione jurium contrariorum dederunt Camaldul. poteſtatem recipiendi ad ſuum Ordinem quoſcunq; mendicantes & eoſdem promovendi ad quælibet officia poſt profeſſionem. B. quæ incipit: *Rationi congruit*. Quæ habetur ad calcem Regulæ, cum conſtitutionibus impreſſæ Romæ.

2 Eugen. IV. pro Caſſin. ſancivit Jul. II pro Ciſtercienſ. Innocent. VII. pro Hieronimitan. non poſſe eos tranſire ad alium Ordinem, niſi licentiâ obtentâ à Superioribus Bullar. Caſſin. *conſt.* 59. *&* 46. Roder. *to.* 1 *quæſt.* 52 *a* 19. & Lamas. *meth p.* 3. *cap.* 4 §. 27.

3 Eugen. IV. & Paul. III. pro Caſſin. cenſuerunt nullo prætextu, ſeu juvandorum parentum, ſeu ſerviendi cuiquam Prælato vel principi, ſeu ſtudiorum, ſeu ſanitatis tuendæ cauſâ poſſe de ſua Congregatione exire *conſt.* 59 64. *&* 153. in Bull. Caſſin.

4 Regulares de ſuo Ordine vel Congr. diſcendentes ſine licentia poſſunt ubique capi à ſuis Superioribus excommunicari, & prohiberi audire confeſſiones, vel prædicare conſtitutione Eugenii IV. pro Caſſin. Clem III. & Bonifac pro Minorib. Et Jul. II pro Minimis. Quarum meminere Caſar. & Capuccin. *v. apoſtata.* & Margar *an ſuo bull. conſt* 59. *&* 64. *cit.*

Pius II. excommunicat quoſcunque recipientes Minores de ſuo Ordine diſcedentes, occultantes, ad diſcedendum faventes &c. Eugen IV. ſimiliter eandem cenſuram vibrat, in eos qui recipiunt fugitivos Congreg. Caſſin. niſi commoniti intra tres dies illos à ſe dimittant. Sixt vero IV. Carmelitis Et Innocent. VIII. Minorib. Et alii Pontifice. Jeſuitis dedere poteſtatem excommunicandi per ſe ipſos, quaſcunque perſonas etiam eccleſiaſticas, receptantes ſuos fratres à ſe diſcedentes Caſar *v apoſtata.* 5

Paul. III. conceſſit Caſſin. ut ſi quis ex ipſis diſceſſerit, etiam obtentâ à Papa licentiâ, & cauſis diſcedendi verificatis, poſſit illum obligare ad mutandum habitum & ad portandum alium diſtinctum à proprio Congregationis. B. 153. apud Margar. 6

Pius II. conceſſit Caſſin. Jul. II. Minim. Paul. III. & Greg. XIII Societ. Jeſu facultatem licentiandi à ſe fratrem incorrigibilem, & permittendi ipſi ut tranſeat ad aliam Congreg. ſub eadem Regula etiam laxiorem, vel ſimpliciter ad alium Ordinem, de quo inter alios Bonac. *in tract. de clauſura quæſt.* 2. *p.* 9. §. 3. *diff* 1. Idemque nomine & authoritate Eugen. IV. conceſſit Ludovic. Epiſcop. Tarvim. Congreg. Valliſolet uti habetur in ejus bullar. *privil.* 48. 7

Eugen. IV. conceſſit Caſſin. ut non teneantur recipere eos qui à ſua Congreg. diſceſſerint, etiam ſi ad hoc habeant litteras apoſtolicas, niſi contineant expreſſam & ſpecificam, hujus indulti derogationem *conſt* 62. *&* 64. in bullar. Margar. 8

Nota autem circa privilegia, de non tranſeundo ad alium Ordinem, quòd fundantur in præſumptione bonæ obſervan- 9

tiæ in proprio. Et quòd is,qui ab illis vult diſcedere,poteſt æque facilè ſuam ſalutem in eo operari,atq; in alio ad quem cogitat tranſire. At ſi veritas pugnat in contrariũ, certè nullus locus eſſe poteſt talibus privilegiis. Quin etiã Nald. *v. Religioſus n.*23. abſolutè illa rejicit. Et Angel *eod v.n.* 34 affirmat poſſe Religioſum illis non obſtantibus ad alium Ordinẽ tranſire modo cõcurrant tres circumſtantiæ, nempè *primò*, ſi tranſit ad ſtrictiorem, *ſecundò*, ſi zelo perfectionis,& *tertiò* ſi petitâ licentiâ quamvis non obtenta. Favet huic doctrinæ Navarr. *lib* 3 *conſ* 52. ubi monet talia privilegia eſſe interpretanda ſecundum *c licet de Regul.* in quo permittitur tranſitus ad aliũ Ordinem poſt petitam licentiam, quamvis fortè non obtentam. Et ratio fundamentalis eſt,quia zelus & cura propriæ perfectionis & ſalutis eſt de jure naturæ, contra quod non dantur, nec locum habent privilegia, ad quod facit *cap. duæ ſunt* 19 *quæſt* 2. Unde conciliando opiniones & Doctores ego puto *cap.* dictum *licet*, eſſe ſervandum,& Pontifices non intendiſſe illi derogare, privilegia verò intelligenda eſſe de eo qui vellet tranſire ad alium Ordinem,qui non eſſet ſuo ſtrictior, vel ex odio ſuorum cum illorum ſcandalo deceptus & illectus ab his, ad quos vult tranſire &c.quibus ſimilibusque abuſibus voluerunt Pontifices per privilegia ſupramemorata obviare.

10 Verum hoc ego addidero quòd licèt jura concedant tranſitum ad ſtrictiorem Ordinem, Et inter Theologos ac Canoniſtas non bene conveniat in diſcernenda ſtrictitate,attendendo tamen ad mentem legum potiùs quàm ad verba. Arbitror ego (ſalvo meliori judicio) quod ad hoc judicandum per reſpectum ad tranſitum de uno in alium non debet fieri comparatio Ordinum inter ſe, ſed ipſorum & hujus Fratris, qui ab uno vult tranſire ad alium,ut attento ipſius genio & diſpoſitione,is Ordo comparatus ad ipſum cenſẽdus ſit ſtrictior, non in quo vigent plures auſteritates corporales, ſed in quo poteſt commodiùs& ſecuriùs ſuam ſalutem operari. Nam quia auſteritates corporales ſunt inſtrumenta ad virtutem & perfectionem idcò per quamdam præſumptionem ille Ordo putatur perfectior,qui ſit ſtrictior, & in quo ſervantur plures auſteritates. Et quia in aſſumptione Status religioſi aliud nõ intendimus quàm noſtram ſalutem & perfectione,ideo jura concedunt tranſitũ ad ſtrictiore. Verùm quia idem inſtrumẽtum non eſt æquè aptũ omnibus, & poteſt eſſe talis,qui faciliùs ſuam perfectionẽ & ſalutem conſequatur in Ordine mitiori, ideo ubi de hoc conſtat, debet veritati cedere præſumptio,& ille Ordo mitior dici eſſe ipſi aptior, & tranſitus ad ipſum ei licitus, quia tunc habetur finis legis

Hoc tamen *ſane* velim intelligas, nempe quòd hæc major facilitas operandi ſuam ſalutem vel acquirendæ perfectionis eſt quidem cauſa ſufficiens ad concedendum tranſitum & adhuc ut dicatur ſatisfactum diſpoſitioni Trid. *ſeſſ.* 25 *cap.* 19. *de Regul* At an ſit ſufficiens ad tranſeundum (etiam negata facultate) juxta *cap. licet de Reg.* Ego ſatis dubito. Nam famulus qui locavit ſuas operas, non poteſt à ſuo hero diſcedere, etiam ſi invenerit alium, apud quem minorẽ laborem ſit experturus, & melius ſtipendium accepturus. Unde qui Religioſus comparatur 11
ſervo,ideo ſicut non poteſt à Monaſterio abjici, prætextu recipiendi alterius, qui ſit utilior,ſic non poteſt ille ab eo diſcedere prætextu majoris perfectionis quærendæ, vel minoris difficultatis experiendæ.

Quare

Quare ſi doctrinam traditam velit quis applicare *cap. licet* & alia jura ſimilia, quibus ego dixi non eſſe derogatum per privilegia, debebit illam explicare de facilitate aut difficultate, non ſimpliciter negativa, ſed depoſitiva. quando ponitur ei obex ad perfectionem & ſalutem. At ſi patitur difficultatem ob ſolam ſui genii repugnantiam, eò quòd vellet per alia opera & media tendere ad perfectionem non eſt hæc cauſa ſufficiens ad diſcedendum ſine licentia, ſed hanc ipſam repugnantiam & difficultatem, quam experitur, debet amplecti & tolerare tanquam medium, non contrarium perfectioni, & ſuæ ſaluti, ſed utiliſſimum ratione meriti.

12 Nota ſecundò Circa privilegia relata *n. 4. & 5.* Quòd cùm pœnæ non habeant locum, niſi in caſu vero, & ſuis omnibus circumſtantiis veſtito juxta dicta, ubi de *poteſt. reg. ad abſolvendum.* Ideo non poſſunt Prælati uti talibus privilegiis in ſuos aut eos recipientes, niſi ſint verè & formaliter fugitivi ſeu apoſtatæ unde verificanda erit prius apoſtaſia, quàm pœna illis intendanda, aliàs ſicut injuſtè cenſuris ligarentur, ſi & invalidè, quia Privilegia non habent locum quoad illos. Tertiò Circa privilegiũ relatum *n. 8.* quod ceſſat admiſ-
13 ſa conſtitutione Lib. VIII. de ejectis & fugitivis ſecundùm dicta c 22. §. 3. not. 5.

14 Quartò. Circa alia relata *n* 7. Quod etiam illis ſeclusis Prælati Regularium poſſunt ſuis dare licentiam tranſeundi ad alium Ordinem etiam laxiorem, per *cap. non eſt & cap. ſignificatum. de Regul.* Et ita *ibi* tenent Gloſſ. Hoſt. & Panor. Angel. *v. Religioſus num. 34* Navarr. *lib 3. conſ. 56.* Leſſ. *lib. 2. de iuſtit cap. 41. dub. 13.* Sanch. *in ſum. lib. 6. cap. 7. num. 72* Bauny. *in theol. mor. tr. 21. de Abbatib. quæſt 6.* Et Anton. *in ſum.* Dian. *v. Regulares n. 9.* quod licèt videatur revocatum in Trid. *ſeſſ. 25. c. 19. de reg.* Bene tamen Navar. *ſupra cit.* advertit, mentem concili fuiſſe non ſimpliciter hoc prohibere, ſed ne hoc permittatur ſine cauſa & conſenſu Conventus quod ante non ſervabatur, ſimiliterq; in tali tranſitu ſervanda erit diſpoſitio, *extr. viam ambitioſæ. & Clem. 1. ut Profeſſ. de Regul.* Quam idem Trid. innovat. *ſeſſ. 14. c. 11. de ref.* Niſi obſtet privilegium Camaldul. de quo in initio hujus *c. n. 1.*

Cauſæ autem tranſeundi ad alium Ordinẽ etiã laxiorem, ſeu concedendi hunc 15
tranſitum ſunt ſequentes, quas ex diverſis Authoribꝰ collectas placuit hîc ſubjicere.

Prima eſt propter incorrigibilitatem, ut habet privilegium Pij II. Nomine autem incorrigibilitatis ego intelligo non tantum formalem, ſed etiam ſimilitudinariã ſeu interpret. quando aliquis eſt nimis durus & difficulter corrigitur, vel nimis frequenter correctus ſemper in eadem vitia recidit, quæ tamen oportet eſſe de ſe gravia & ſcandoloſa.

Altera eſt propter infirmitatem ſeu in- 16
competentiam virium cum auſteritate & laboribus Monaſterij vel Relig. Ita D. Thom. 2 2. *q. ult. art. 8* Et Nerut. *c. ad noſtr. de appell.* Seu propter puſillanimitatem animi refugientis ejuſmodi auſteritates ſecundùm Sanch. *in ſum. lib. 6 cap. 7. n. 32.* Et Barth de Vech *in pr. a. novit.*

Seu propter delicatã complexionem, ut concedit Angel *v. Religioſ. n. 34.*

Seu propter difficultatem, quã Orator experitur in obſervantiis tantam, ut ſit periculum, ne frequenter illas transgrediatur. Aut demũ propter ſenectutem, ut vult Gord. *in theol. mor. lib. 7 q. 1 1 c 5 § 5.*

Tertiò. Propter intemperiem lo- 17
ci ſeu aliquam aliam circumſtantiam, ex qua ibi habitans, efficitur nimis tri-

ſtis

Digitized by Google

ſtis & tæditioſus *c. quorumdam d. 72.* Sanc. & Gordon. citati

18 Quarta, Si in ingreſſu vel profeſſione contigit deceptio. Gloſſ. *cap. cit. quorumdam.* Et hoc ſeu ex parte conventus ſeu Religioſi, ut ſi falſis promiſſis & blanditiis fuit illectus, vel ſi Regulam & conſtitutiones, ad quas ſe obligavit, non ſufficienter antea intellexit ſecundùm Barboſ. *in notis ſupr. trid. ſeſſ. 25. c. 19 de regul.*

19 Quinta. Ob pudorem perpetuum ex crimine commiſſo, & penitentia probroſa. Sanch & Gold citati. Eſcob. Adam & Layrul. *infra citandi.*

20 Sexta. Propter declinationem Religionis à debito fine, ut ſi in illa irrepſit relaxatio, abuſus pravæ conſuetudines, in alia verò laudabilis vitæ norma floret, quamvis fortè ſine tantis auſteritatibus Angel. & Nerut. citati Innocent & Panorm. *in cap. ſane de reg. ſum. v. Religioſus* Alard. Gazæn *in com. ad coll. 16. caſſ. c. 3* D Thom. 2. 2. *quæſt.* 189. *ar.* 8. & D Bernard. *lib. de præc. & diſp. c. 20.* Et ita olim celebris ille nomine Joannes fecit, de quo Caſſi. in *coll. 19. cit.* Et de quo à nemine reprehenditur. Quin potiùs exemplo ipſius propoſitio ita licitũ convincit D. Thom loco citato.

21 Septima Quando Prælatus non eſt legitimè electus, & de intruſione evidenter conſtat, tunc enim cùm non teneantur fratres ei obedire, ſic neque ab illo ullam licentiam petere, aut ſub ejus dominio manare. ſed poſſunt ſibi ipſis jus dicere, & quo volunt abire, juxta illud Jud. 17. *In diebus illis non erat Rex in Iſrael, ſed unuſquiſq; quod ſibi rectũ videbatur hoc faciebat.* Et illud Joan. 10. *Alienum non ſequuntur, ſed fugiunt ab eo, quia non noverunt vocẽ alienorũ.* Et de hoc habemus luculentum exemplum *in chron. Caſſin. l. 2 c. 12.* Ubi refertur, quòd cùm quidã Mãzo conſanguineorum Principum Capuæ fretus potentiâ minùs canonicè factus fuiſſet Abbas in illo ſacro, & nunquam ſatis laudando Monaſterio. Alijs licèt tolerantibus, octo ex prioribus Monaſterij excedendo exilium voluntarium potiùs elegerunt, quam ſubeſſe intruſo tali modo. Quorum zelum videtur Deus eventu ſecuto probâſſe. Nam tres ex ipſis Hieroſolimitanam peregrinationem ſuſcepêre, cùmque viſitatis ſacris locis diviſi fuiſſent non ſcio quâ causâ Primus nomine Joannes in reditu ſubſtitit in Græcia, in quodam Monaſterio. Cùmque nihil minùs cogitaret, ecce de nocte S. Benedictus ei apparuit cum baculo paſtorali, quem ei tradens juſſit ut cito Caſſinum repeteret, réque communicata cum Abbate Græco, reverſus invenit jam alterum à Manzone Abbatem demortuum, & fratres de ſufficiendo ſucceſſore deliberantes, à quibus unanimis votis fuit electus. Alter nomine Liucius cum poſt reditum ab eadem peregrinatione ſedem ſibi fixiſſet, in quadã ſcripta ſeu ſpecu juxta Salernum (quæ deinde dedit initium ſacro Cavenſi Monaſterio) ſingularibus ſuis virtutibus factus notus Guaymario Principi Salernitano; & honores declinans conceſſit ad aliud eremitorium, (Albaneta dictum) in declivi montis Caſſini ſitum converſáque cellula in capacius Monaſterium, confluentibus eum diſcipulis, Abbatiali munere per plures annos præfuit tali vitæ ſanctimonia, ut albo ſanctorum fatis functus ſit inſcriptus.

Tertius nomine Theobaldus audiens Joannem promotum ad inſulas, ad Monaſterium ultimò redijt, & à Joanne creatus præpoſitus, poſteà & ipſe Abbas præficitur. Quinque verò alii in Lombardiã declinantes, quinq; Abbatias Ordinis promovente Hugone Marchione fundârunt.

runt.

Digitized by Google

runt Tam felicem autem ſucceſſum non dediſſet Deus ſingulis, ſi diſceſſum ab illegitimo Prælato non probaſſet.

22 Octavò. Propter malam tractationem & perſecutionem, quam quis patitur à ſuo Prælato, vel Fratribus, quibus factus eſt odioſus Barboſ. *in not. ſuper Trid. ſeſſ. 25. c. 19. de regul.* Roder. *to. 1. qq. reg. 52. ar. 9.* Adam præmonſtrat. *ſer. 7. de profeſſ. canon.* Lairuelz *in cat. novit. p. 5. lect. 117. d. cum. 3.* Auſon. *in ſum. v. Regulares. n. 9.* Leſſ. *de iuſt. lib. 2. cap 41. dub. 13.* Sanch. & Gord. *citati.* Auſor. *to. 1. inſt. l. 12. cap. 14* Bauny *in theol. mor. tract 11 de Abbat. quæſt. 6.* Reginald. *in pra. lib. 18. cap 29. num* 414. Et Eſcob. *in theol. mor. 24. Ieſuit. tract. 6 c. 4.* Et de hoc habemus exemplum Sancti Bened. quem cùm ſui Monachi voluiſſent intoxicare cognitâ malitiâ, & parva eorum in ſe voluntate ab his diſceſſit. At quod facit illud Chriſti. *Cùm vos perſecuti fuerint in una civitate, fugite in aliam.* Et illud *vado & quæretis me & in peccato veſtro moriemini* (*a*)

23 Quamdiu verò teneatur quis tolerare injuſtam tractationem. Arbitror ego, id tempus ſufficere, quod aliàs per oppoſitum ſufficeret ad illum expellendum, ſi eſſet incorrigibilis. Ratio mea eſt, quia obligatio Religioſi & Religionis, ad ſe invicem eſt reſpectiva: Ergo ſicut poſt unum annum Religio poteſt expellere Religioſum incorrigibilem, ita etiam poſt unum annum poteſt Religioſus relinquere Religionem, ſimiliter erga ſe incorrigibilitatem, & quam non piam matrem, ſed diram novercam experitur. (*b*) Verum ſicut expulſio Religioſi eſt ultimũ remedium, ad quam non licet devenire, niſi tentatis omnibus aliis mediis, ita nec Religioſo fas eſt de ſuo Monaſterio vel Ordine recedere, niſi poſt procuratam per legitimas vias ſuam cum Prælato vel Fratribus reconciliationem & eorum obduratione cognita.

Major difficultas eſt, an is qui ſic de ſuo Ordine diſcedit, poſſit ſecura conſcientia alium non ingredi, ſed hærere in ſæculo apud amicos vel conſanguineos, aut in parochia. Et prout poteſt ibi eſſentialia vota ſervare. Ratio dubitandi eſt, quia ad plus non teneor, quàm promiſi, ego autem nõ promiſi ſtabilitatem, niſi meo Monaſterio ſeu Ordini, quòd ſi mihi ſupervenit ius ab illo diſcedendi, an non ego ſum liber. Videtur Angel. in hanc opinionem inclinatus, qui *v. Religioſus. num. 42.* ait Ejectum, vel fugitivum nequeuntem ſuam reconciliationem obtinere à ſuo Prælato poſſe alium Ordinem ingredi cum ejus licentia, aut ſi non poteſt illam obtinere, *vivere alio modo regulariter*, puta prout poteſt in ſæculo. Verùm quia nonnullis minùs probatur hæc doctrina, ego remitto lectorem curioſum ad ea, quæ pro illa adſtruenda ſcripſit Jul. Clem. Scoti, ante hac non parva in Italia columna Societ. Jeſu, à qua extorris factus & apud venetos ſecuritatem nactus, in eorum ſtatu agit. De quo, & ſuo à Societ. diſceſſu apud Innoc. X. inſimulatus, eleganti epiſtola apologetica ad eundem Innoc. ſe defendit. (*c*) 24 25

Atſi Prælatus revocat talem Religioſum & meliorem tractationem pollicetur, quid conſilij; Reſpond. ſolutionem hujus dubii (attento jure) petendam eſſe ab his quæ communiter tradunt DD. circa reconciliationem uxoris quæ à viro diſceſſit ob ſævitiam. Sed attentâ experientiâ. 26

(*a*) *Propter ſævitiã uxor ſeparatur à viro c. ex tranſmiſſa de reſt. ſpol filius ſolvitur à Patria poteſtate l. ſi lenones. C. de ep. aud. & l fin. ff. ſi quis à par. fuer manum. Et ſervus à jure domin. l. 2. ff. de his qui ſunt ſui. vel al. iur.*

(*b*) *Vide dicta de acquiſitione privilegiorum per viam relationis.*

(*c*) *Eius Liber eſt impreſſus Colon. apud Philip. Canacium.*

Digitized by Google

rientiâ, Ego puto eum non teneri redire, nec cuiquam promiſſioni fidere. Circa quod ego taceo multa, quæ non expedit propalare.

27 Porrò quando aliquis eſt diſcuſſurus ex ſuo Ordine ſeu Monaſterio, neceſſe eſt cauſam probari & verificari contradictoriè, niſi fortè ſit de ſe ita patens & nota ut probatione non indigeat. At ſi qui-
28 dem nota eſt, & certa ipſi Religioſo, qui tamen eam probare non poteſt, ſeu quia teſtes ei deſunt aut nolunt loqui, ſeu quia non habet ſumptus neceſſarios ad promovendum ſuam cauſam, Aut certè timet incarcerari & opprimi vel veneno tolli caſu, quo propoſitum ſuum aperuerit &c. exhortandus eſt quidem ad amplectendam & portandam crucem, verùm ſi nequit induci, poteſt prout conſcientia recta dictaverit ſibi conſulere, & in foro conſcientiæ ac coram Deo eſt ſecurus, nec pœnis conſtitutionis Urb. VIII eſt obnoxius, quamvis fortè in foro exteriori, & in ſuo Monaſterio judicetur fugitivus.

29 Ad quod facit doctrina Steph. Tornac. Epiſc. qui quadringentis adhuc annis hoc eſt circa annum 1459. floruit. Et qui in *ep. ſua.* 1. ad Rob. priorem Pontiniac, quæ habetur *t. 12. Bibliot. magnæ PP. p 2.* ſic loquitur: *Quid voviſti? aut animam tuam voviſti, aut aliud ſi alium commutationem recipit votum tuum, ſi argentum, ſi aurum, ſi veſtem, ſi quodlibet ſimile voviſti, commutare vel maxime potes, ſi vel melius vel maius ſolvas quàm voviſti. Sola anima, ſi eã voveris commutationem non recipit* Et poſt nonnulla *Animam meam inquis vovi, & in loco certo ſub Magiſtro certò, ſub forma vivẽdi certis inſtitutionibus ordinata ſtabilitate loci, obedientiam Prælati, communionem vivendi propter ſalutem animæ meæ vovi, commutare non licet, non reddere non licet. Attende puer timoratæ, & noli timere ubi nõ eſt timor. Votum quod commutationem non recipit, quaſi ſubſtantiale eſt, & principale vovere animã ſuam Deo, Cætera ſicut eſt locus, Prælatus habitus forma vivendi, tanquã acceſſoria ſunt. Et ab hominibus apponuntur, non quia hic ſalvari nõ poſſit anima, quæ vovetur, ſed quia per hæc fit expeditior ad ſalutem via. Quid ſi locus deſtruatur, ſi ab his, qui inibi habitant vel penitùs deſeratur, vel aliò transfertur, nũquid alibi ſalvari potes? ſi Prælatus moriatur, ſi recedat, ſi nolit praeeſſe, quid facturus es! peribis, quia nõ praeeſt, cui ſubeſſe debueras? ſi habitus mutetur, & inſtitutiones aliam formam receperint, ſi priores non ſervaveris, eris reus voti quod feceras. Vides quoniam hæc omnia acceſſoria ſunt, & commutationem recipere poſſunt ſola voti ſubſtantia, ſcilicet anima commutationem non recipit.* Hactenus Steph. Tunc autem poteſt probabiliter judicari, aliquem Auctore Deo diſceſſiſſe ex ſuo Monaſterio vel Ordine, cùm piè & honeſtè vivit in alio, ſeu loco, ſeu ſtatu, ad quem tranſivit, ut de octo Caſſinenſibus retuli in ſuperioribus, ſecus ſe ſæcularibus, negotijs & vitiis intricat, ut patet in his qui ad Hæreticos tranſeunt, & apud eos nubunt, &c.

Addit ex Panor. Burgos in *cap. quæ in* 20
Eccleſiarum. de conſt. eum qui diſcedit ex ſuo Ordine vel Monaſterio ita neceſſario obligari ad petendam licentiam, ut ſi diſceſſerit eã non petitã teneatur redire ad illam petendam, quamvis non obtinendam, quia inquit ſic placet legi (puta in *c. licet de Regul*) ſed ego teneo contrarium, tum quia ad inutile nemo tenetur, tum quia canon ideo jubet peti licentiam, *ne videatur contemni bonum Obedientiæ*, at ſi aliunde conſtat non contemni, & hanc licentiam non peti ob cauſam juſtam, non poteſt dici canon violatus. Et ita ibi tenet Gloſſ. quæ explicando textum,

Digitized by Google

tum ait petendam eſſe licentiam *de honeſtate*. Quòd ſi ex honeſtate. Ergo non ex debito. In rigore verò & ſequendo opinionem Burg. ſufficit per epiſtolam hanc licentiam petere, vel per Perſonam interpoſitam.

32 Addit Barth. de Vech. *in pra. obſer. in admiſſ. ad Rel. ſtat. dub.* 5. Et jam Conventum debere conſentire, de quo conſenſu ego idem dico, ac in ſuperioribus dixi de conſenſu Prælati. Addit Angel. *in ſum. v. Monachos num.* 1. Quòd quæ jura decernunt circa tranſitum Religioſi ad alium Ordinem, habent ſolùm in Profeſſis ad Chorum, & non in Converſis, quia inquit ſunt quaſi ſervi in ſuo Monaſterio, & magis ei adſtricti quàm Clerici, ſed (ſeclusis privatis Ordinum vel Monaſteriorum conſtitutionibus) ego hoc falſum puto, cùm æqualis ſit Clericorum & Converſorum profeſſio, & conſequenter æqualis obligatio.

Ne autem fortè ex his quæ hactenus diſſerui, putet quis ita facilè & præcipitanter poſſe ſuo Ordine vel Monaſterio deſerto ad aliud tranſire, placet hîc ad inſtructionem pro omnium Coronide attexere fragmenta Epiſtolarum duorum illuſtrium Abbatum & Sanctorum Anſelmi ac Bernardi ſuper hac eadem materia.

33 Anſelm. *l.* 1. *epiſt.* 29. ad Lanſon. Monachum. *Quiſquis Cœnobitarum fortè propoſitum aggreditur, expedit ei, ut in quocunque Monaſterio profeſſus fuerit, niſi tale fuerit, ut ibi malũ invitus facere cogatur tota mentis intentione, amoris radicibus ibi radicare ſtudeat, atque aliorum mores aut loci conſuetudines ſi contra præcepta divina non ſunt (etiamſi inutiliter videantur) dijudicare refugiat. Gaudeat ſe iam tandem inveniſſe, ubi ſe non invitum ſed voluntarium, totâ vitâ manſuru . omni tranſmigrandi ſollicitudine propulſa deliberet. Et quietus ad ſola pia, probataq; vita exercitia exquireda vacet. Quòd ſi ſibi videatur maiora quædam utiliora ſpirituali fervore appetere, quàm illi præſetis Monaſterij inſtitutionibus liceat. Æſtimet aut ſe falli præferedo paria paribus aut minora maioribus. Sive præſumendo ſe poſſe quod non poteſt. Aut certè credat ſe non meruiſſe, quod deſiderat*

Bernard *lib. de præc. & diſp. cap. ult.* Et poſt ipſum Vincentius *in ſpec. l.* 28. *Cap* 61. *Videamus quomodo tenenda ſit ipſa, quæ in profeſſione firmari ſolet loci ſtabilitas. Et quibus (ſi tamẽ quibus) ex cauſis rumpere illã vel liceat, vel expediat. Et poſt aliqua.*

Præſcribat ſtabilitas pactũ omni deinceps remiſſo diſceſſus, vago & curioſo diſcurſui, totius denique inconſtantiæ levitati. Nam tamen his, quæ in profeſſionis ſerie ſequuntur, morum videlicet converſioni & obedientiæ quæ ſecundùm Regulam ſit.

Nam ſi hæc ibidẽ præ improbitate & irreligioſitate cohabitantiũ obtineri fortè nequiverit, duce ſpiritu libertatis trãſire indubitãter ſuadeo ad locũ alium, in quo non impediatur reddere vota ſua Deo, quæ diſtinxerũt labia ſua. Equidẽ cum Sancto ſanctus eris, & cũ perverſo perverteris. Sanè de Religioſis & benè ordinatis Monaſterijs nullus Profeſſorum meo conſilio, ne arctioris quidẽ deſiderio vitæ ſine licentia ſui Senioris egredietur. Egreſſus tamen ſi meliùs invenerit & elegerit, meo nihilominus tã conſilio non regredietur ad inferius bonum, quod relinquerat & contẽpſerat præ meliori, præſertim ſi illud melius tale fuerit, quod eius primæ Profeſſioni congruere videatur (ſi non tamen loci prioris vicinia revocatur, quia de noto Monaſterio nec retineri quis regulariter poteſt nec recipi ſine conſẽſu Abbatis ſui) Et Accipe manifeſtiùs in Exemplis huius ſententiæ rationem. Fortè vult aliquis de Cluniacenſibus inſtitutis ad Ciſterciẽ-

ſium

ſium ſe ſtringere paupertatem, eligens nimirum pro illis conſuetudinibus Regulæ puritatem. ſi me conſulit, non conſulo, niſi id Abbatis ſui uſurpaverit aſſenſu. Quamobrem primò propter ſcandalũ ipſorum quos deſerit, deinde quia certa produbiis relinquere tutum non eſt, forſan hoc tenere poteſt, illud non poterit. Tertiò, ſuſpectã habeo levitatem, quia id ſæpè quod facilè volumus, antequam probemus, experiri iam nolumus uno propè momento id ipſum volentes & reſpuentes tam leviter quàm irrationibiliter. Quales utique non paucos frequenter experimur, qui unâ vix horâ in una voluntate durantes, aurâ levitatis impulſi, vagi & inſtabiles huc & illuc velut ebrii nutant, mutantque pro experimento iudicium. Imò ſine iudicio fluctuantes & tumultuantes, tot de ſe conſilia præſumũt quot loca reviſunt, ſemper quod non habent cupientes, & quod habent faſtidientes.

* * *

SECTIO QUARTA IN QUA RESOLVUNTUR nonnulla dubia circa dicta in præcedentibus.

DUBIUM PRIMUM.

An Congregatio Caſſinenſis habeat communicationem Privilegiorum omnium Ordinum Regularium, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium.

Ad Sect. 1. Cap. 3. §. 4.

SUMMARIUM.

1 *Monaſterium Caßin. eſt caput Ord. S. Bened. & ut tale gaudet Privilegiis omnium eius Monaſteriorum.*

2 *Privilegia conceſſa uni Monaſterio Congr. Caßin. extenduntur ad omnia alia.*

3 *Congreg. Caßin. gaudet Privilegijs Ordinum Mendic.*

4 *Auguſtiniani communicãt Privilegijs omnium quibus ſua fuerunt communicata.*

5 *Plures Authores aſſerunt Congregat. Caßin communicationem privilegiorum omnium Ordin. & ſeq.*

HOc dubium in diverſis occaſionibus ego vidi moveri à non paucis, ſed cum cunctatione ab omnibus reſponderi. Quia autem multæ aliæ Cong. vel maximè gaudent ſe habere Privilegia Caſſinenſis, è re mihi viſum fuit huic dubio dare in præſenti reſponſionem non uni Congr. Caſſin. ſed multis aliis profuturam, & à pluribus expetitam.

1 Igitur ego ad dubium propoſitũ Reſp. incunctanter prædictam Congr. Caſſin. habere cõmunicationem omniũ priv. omnium Ord. ſeu Mend. ſeu non Mendic. Et probatur 1. Nam ſacrum Monaſter. Caſſ. propter unionem, quam habet cum toto Ordine S. Bened. tanquam illius & omnium illius Monaſteriorum auguſtum caput, gaudet etiam omnium Privil. (ut inferius fuſiùs dicam) At pleriſq; Monaſteriis & Congr. Ord. ut Ciſterc. Camald. & S. Mauri, &c. communicata ſunt privil. omnium Ord. Ergo hæc competunt Monaſterio Caſſin. At per alia Pontificia indulta, privilegia privata aut privatim conceſſa alicui Monaſterio. Congr. Caſſ. exten- 2

extenduntur ad cætera ejuſdem Congr. Ergo & alia omnium Ordinum & Cong. per idem Monaſterium Caſſin. Secundò.
3 Pius V. an. 1567. die 16 Aug conceſſit eidē Cong. Caſſ & quibuſdam aliis privilegia Ordinum Mendic' per B. quæ incipit: *Ex ſupernæ diſpoſitionis arbitrio.* Ad Ordines Mendicantes habent privilegia omnium Ordinum Mendic. & non Mendic Ergo hæc eadem per idem indultum derivata ſunt ad dictam Congreg. Caſſin.

Tertio Hæc eadem inclyta Congre-
4 gatio habet privilegia Auguſtinianorum, (quia Mendicantium) Auguſtiniani verò indulto Alex. VI. expedito anno 1497. die 8. Mart habent privilegia omnium Ordinum, qui ſuis participant. Omnes autem participant privilegiis dictæ Congr.
5 Caſſin. Ergo eadem reciprocè participat privilegiis omnium. Et ita ſentiunt Doctores, qui de hac materia tractant, ut Sorb. *in comp.* Caſar. *in prolegom. Operis.* Ubi ſic loquitur: *Participantes autem ſupradictorum Mendicant. privilegia ſunt Canonici Regul. S. Auguſt. Congregat. Lateran. S. Salvat. Bonon. Conimbric. Monachorum S. Benedicti Congregationum & Ordinum Caſſin. Montis Oliveti Vallis umbroſæ. Nec non etiam Congreg. Ciſterc. & Carthuſianorum. Nec non S Hieron. Hiſpan. Camaldul. Et fratres Militia Ieſu Chriſti Reformatorum nuncupatorum Regni Portugalliæ.*

6 Confert Protonatarius Apoſt. *in ſumm. mar. mater. notab. collecto ex litter. & Privil. apoſtol. Regul.* Ubi poſt enumeratos Ordin. Mendicantes in 1. *parte tituli* 1. ſic ſecundam incipit: *De Monachorum Congreg illarumq; origine, quæ Mendic. Ordinum privilegia participant.* Et ibi *in c.* 14. pro hac participatione nominat Congreg. *Caſſin.* Ac deinde *tit.* 3. (qui complectitur ſummar. mar. magni) & *cap.* 5. poſtquàm aſſeruit quòd Ordines Mendic. communicant privilegiis non Mendic. ſic ſubdit. *Quemadmodum etiam dictorum Ordinum Mendican. privileg. decem illis Monachorum Ordinibus ſeu Congreg. ſuperiùs enumeratis, coniunctim à Sede Apoſt. utenda condonata ſuêre, puta Caſſin. Ciſterc. Camald. &c.*

Lamas *in meth. p.* 4. *c.* 3. §. 8. relato privi- 7
legio Pauli III. pro Soc. Jeſu ad abſolvendum à caſibus Papæ ſic addit: *Eſt hoc magnum privilegium, & dico, illo gaudere omnes ferè Religiones, addens adverbium moderativum. Quia multæ habent extenſionē privilegiorum aliarum Religionum & Cōmunicant authoritate Apoſtolica, privilegiis illarū ut habent Franciſc. Domin. Eremitæ, Auguſt. Et Monaſticæ Benedictinorum S. Iuſtinæ & Ciſtercij. ſive S. Bernardi, & aliæ multæ.*

Tambur. *de iur. Abb. pag.* 258. *Præterea* 8
Congr. Caſſin. habet indultum communicationis omnium privil. omnium & ſingulorum Ordinum & Congregationum tam Mendicant. quàm non Mendic. conceſſione Pij V.

Ac noviſſimè Bruno Caſſahing. in o-
pere ſuo de privil. Regul. idem aſſerit *tr.* 1. 9
c. 3. *prop* 2. Ac ſparſim & tam frequenter per idem opus, ut ob multitudinem citationum, quas ab eo deberem deſumere, omnes omiſerim, contentus Authorem citâſſe.

En ergò tibi mi Lector conceſſiones Pontificias, en rationes, en ex pluribus aliis ſex Authores Caſarub. Sorb. Confert. Lamas. Tambur. Caſſahing. quibus ego adſtruo ac vendico communicationem omnium privilegiorum prædictæ Congr. Caſſin. Ut jam mihi videatur omne dubium ſublatum hoc maximè attento, quòd DD. qui hanc cōmunicationem illi attribuunt, id non ſcribant quaſi occaſionaliter, ſed ex profeſſo tractando de privilegiis, & de hac materia communicatio-

Digitized by Google

cationis, atque ideo longè majoris ponderis mihi videtur eorum opinio, quàm ut ampliùs ab ullo de ea dubitetur.

D U B. II.

An Privilegia ſpecialia & exorbitantia cenſeantur communicata per generalem Communicationem? Ad §.4. cit. V. fallit tamen.

S U M M A R I U M.

1 *Privilegia exorbitantia non communicantur.*
2 *Verius tamen quòd ſic.*
10 *Cum diſtinctione difficultas componitur.*
2 *Recipere Ordines tribus diebus continuatis, & extra tempora eſt privilegium exorbitans, quod tamen communicatur.*
8 *Item privilegium de celebrando divina januis apertis tempore interdicti.*
Ac plura alia, de quibus n.9.
3 *Generalis conceſſio privilegiorum omnia comprehendit.*
4 *Clauſula quorũ tenores quàm vim habeat.*
5 *Quando unum excipitur, cætera intelliguntur conceſſa.*
6 *Ubi jus non diſtinguit, neque nos.*
7 *Finis communicationis Privilegiorum, qualis*
8 *Pontifices qui eam fecerunt, omnia ſub ea comprehenderunt.*

1 NEgant Hinoiol. *ind. rect. v. hora can.* Hiacinth. Donat. *in pra reg. to. 1. tr. 7 quæſt.* 14. Et alij quos citat & ſequitur Dian. *to* 11. *tract.* 3. *reſ.*17. Ubi ait, quòd *v. g.* Privilegium Caſſin. pro Clericis nondum ſacris initiatis de non recitando horas (de quo ſuo loco) non communicatur Dominicanis, ſeu alijs Regularibus, quia inquit in generali communicatione non comprehenduntur illa, quæ exorbitant, & non ſolent concedi vel quæ ſunt contraria profeſſioni ſeu obſervantiæ & laudabili conſuetudini.

2 Attamen contrarius ſibi videtur Diana *in eod. to. tr.* 4. *reſ.6.* ubi allegatis ſupracit. Authoribus, aliiſque non paucis fusè probat omnia privilegia Societ. Jeſu derivari ad omnes alios Ordines per generalem communicationem illis conceſſam, & in ſpecie illud de recipiendis Ordinibus extra tempora, & tribus diebus Feſtis continuatis; atqui & hoc & alia non pauca privil. dictæ Societ. ſunt exorbitantia, & non ſolita concedi: ergo ſi hæc intelliguntur conceſſa per general. cõmunicationem & quælibet alia exorbitantia, & certè longè majus eſt privilegium & magis exorbitans, quòd quis recipiat Ordines modo ſupradicto, in quo non unum ſed duplex invenitur privilegium, quàm ut juvenis Religioſus ob cauſas in privilegio expreſſas non dicat Breviarium, ad quod nec tenetur, niſi ſicut ad alias ſuæ Regulæ obſervantias, quòd ſi illud privilegium communicatur in generali communicat. cur non iſtud? & alia omnia.

Facit *primò*, quia generalis conceſſio referens ſe ad privilegia & conceſſa alteri omnia comprehendit, & non minus operatur, quàm ſi ſigillatim omnia exprimeret ut docent Mandoſ. & Felin *in tract. de privil. ad inſtar. quæſt* 4. ubi ait ita tenere Oldrad. Cardin. Bertrand. & Paris. Quod vel maximè verũ eſt quando communicatio datur ſub clauſula. *Quorum tenores, &c.* Nam hæc clauſula habet vim ſpecialis & individuæ derogationis & expreſſionis cum omnibus ſuis qualitatibus, & tollit derogatorias *derogatoriarum* quod eſt derogare omnibus juribus & conſtitutionibus derogantibus & derogaturis privilegio conceſſo ſub illa aut impedentibus, ne effectum ſortiatur, ac generaliter omni clauſulæ illi reſiſtenti. At communicat. privil. facta eſt ſub hac clauſula, & alijs adhuc magis efficacibus ergo debent cenſeri quælibet privilegia 4

vir-

virtute illarum eſſe communicata.

5 Facit *ſecundò*, quia quando unum excipitur cenſentur quælibet alia conceſſa, at in conceſſione ſeu communicatione privilegiorum Papa non excipit exorbitantia & ſpecialia, ſed ea quæ ſunt contraria Tridentino: ergo cenſetur conceſſiſſe & comunicaſſe quælibet alia, quantumcumq; exorbitantia, modò non ſint contraria dicto Trid. quia exceptio firmat Regulã

6 *Tertiò*, ubi jus non diſtinguit, neq; nos diſtinguere debemus, aut à generali conceſſione recedere, niſi ubi aliter conſtat de voluntate concedentis. Quod vel maximè verùm in hac materia privilegiorum, quæ cùm ſit favorabilis, non reſtringi, ſed potiùs ampliari debet. At non modo non conſtat, Papam voluiſſe excipere privilegia de quibus loquimur, quando communicationem indulſit, quin potiùs apparet de contrario propter clauſulas ſub quibus illam conceſſit, ergo non poſſumus dicere eſſe excepta dicta privilegia à communicatione.

7 Confirmatur *primo* ex fine communicationis, quia Pontifices voluerunt per eam æquare Monaſteria Monaſteriis, & Ordines Ordinibus, & hac ratione tollere occaſiones zeli & æmulationis inter religioſos, ut patet ex ipſo textu bullarum. At ſi in communicatione dicantur aliqua privilegia excepta, nec etiam erit facta adæquatio, nec finis per eam intentus habebitur.

8 Conf. *Secundò*, quia ipſimet Sumi Pontif. valde clarè videntur oſtendiſſe in ſuis Bullis ſic intellexiſſe communicationem, & ſic nos debere intelligere, Nam v.g. privilegium celebrandi divina januis apertis tempore interdicti, eſt valde ſpeciale, & ita exorbitans ut vel propter hoc ſolum notetur à nonnullis de ſubreptione Et tamen Leo X. in B. quæ incipit *Quamvis privilegiis*, dicit illud competere Minimis ratione communicationis privilegiorum, quàm habent à Minoribus.

Item quòd aliquis Abbas poſſit adminiſtrare Sacramentum Confirmationis, eſt ſingulariter ſpeciale, & ſupra modum exorbitans. Hoc tamen conceſſum fuit Abbatibus Montis Caſſini. Cavæ & S. Mariæ de Florentia. Et quia Monaſteria Cong. Caſſinenſis (cujus ſunt illa tria) habent inter ſe reſpectivam privil. comunicationem. Hinc Paul. III. agnovit, & intulit, idem privilegium competere omnibus alijs Abbatibus ejuſdem Congr. ut videre eſt in Bull. Marg. *conſt*. 159. Audio tamen S. Card. Cong. id vetuiſſe poſteà.

9 *Tertiò*. Confirmatur authoritate Doctorum, qui ita tenent & docent, & qui reddunt rem ſaltem probabilem, quod ſufficit, nam v.g. privilegia Soc. Jeſu (ſaltem aliqua) ſunt ita ſpecialia, ut illi conceſſa ſint ſub clauſula, ne alij Ordines illis comunicent. & ne Patres Societ. illis utantur, niſi cum licentia ſui generalis, & tamen Diana, Donat. Hinoioſa Martin. à S. Joſeph. & alii plures quos ego cito, alibi docent, his non obſtantibus communicari, & comprehendi ſub communicatione Generali: ergo. &c.

Sic privilegium miniſtrandi Euchariſtiam pro communione paſchali eſt valde ſpeciale, & non invenitur conceſſum niſi uni monaſterio de Guadalupe, & tamen DD. dicunt lege comunicationis jam ſpectare ad omnes Ordines, & ab illo Monaſterio fuiſſe communicatum omnibus alijs ejuſdem Ordinis, ab hoc vero Ordine ad alios derivatum.

Sic Privilegium quòd bona non poſſint præſcribi niſi ſpatio centum annorum, eſt ita ſpeciale, ut ſoli Romanæ Ec-

cleſiæ

Digitized by Google

cleſiæ inveniatur conceſſum, & Monaſterio S. Pauli extra muros urbis, pro ſua reverentia, & tamen ego oſtendi *ubi de bonis* jam communiter omnibus Ordinibus attribui jure communicationis cum dicto monaſterio S. Pauli, *&c.*

10 Igitur concludendo & ſolvendo dubium, ſimulque reſpondendo rationi in oppoſitum allatæ ego puto diſtinguendum eſſe inter privilegia exorbitantia ſeu ſpecialia, nam quæ ſimpliciter exorbitant, quia ſunt rara, & rarò vel ægrè conceduntur, ego puto communicari, at quæ exorbitant quia ſunt contraria ſtatui alicujus Ordinis, vel enormiter lædunt jus tertij, *&c.* (juxta ea quæ dixi ubi de communicatione. *v. fallit tamen.*) Ego puto non communicari, & de his intelligo Authores contrarios.

DUB. III.

Quæ opinio probabilis? Et unde?

Ad c. 7. ſect. 1. de uſu privil.

SUMMARIUM.

1 *Opinio quid.*
2 *Semper probabilis eſt.*
3 *De eadem re poſſunt eſſe diverſæ opiniones.*
4 *Licite fit quod ex veriſimili ratione.*
5 *Opinio poteſt eſſe probabilis ex diverſis capitibus 12. & 27.*
6 *Author gravis quis.*
8 *Authoritatem Doctoris non reddere opinionem probabilem, negant aliqui.*
7 *Affirmant alii.*
9 *Quibus Author adhæret.*
10 *Nemo in lucē edit opera niſi diu trutinata.*
11 *Imprudentium eſt dicere aliquam opinionem eſſe improbabilem.*
13 *Opinio ſui magiſtri eſt cuique probabilis, & ſecurè poteſt eam ſequi.*
14 *Quid de opinione Amici, Confeſſarij, vel Prælati.*
15 *Multitudo ſequentium aliquam opinionem reddit illam probab.*
16 *Opinio communis facit ius, & excuſat. Secus privata ibid.*
17 *Duobus modis aliquam opinionem conveniunt Doctores.*
18 *Opinio an probabilior, quò à plurib. tenetur & 19.*
20 *In cōflictu opinionū, quæ perferēda & ſeq.*
24 *In materia favorabili opinio unius Doctoris præfertur aliis, etiam communi.*
25 *Et quæ ſint cauſæ favorabiles.*
26 *Quomodo dubitatur de opinione alicuius Authoris attendendum ad iura, & rationes quas allegat.*
28 *Poteſt haberi diverſa opinio de re eadem per rectum ad diverſa.*
29 *In agendo & conſulendo poteſt aliquis ſequi opiniones varias, modò vitet ſcandalū.*

OPinio non eſt aliud, quàm inclinatio 1
intellectus in aliquam propoſitionē
ex veriſimili ratione, unde quia omne ve- 2
riſimile eſt probabile, hinc eſt quod omnis opinio ſemper eſt probabilis, & ſimiliter quod non poteſt plus habere quam probabilitatem majorem vel minorem, pro majori vel minori veriſimilitudine Rationis à qua movetur intellectus. Nam ſi movetur ex evidenti & certa ratione jā non eſt opinio, ſed ſcientia; ſi ex falſa, error; ſi ex revelata, fides, *&c.* Et quia eadem Ratio poteſt videri uni veriſimilis & alteri falſa, hinc fit ut de eadem re contingit non rarò eſſe diverſas opiniones, ut quod unus condemnat & reprobat, alter amplectatur. Quia verò in humanis is dicitur
prudenter operari, & conſequenter licitè, 4
& ſine peccato, qui ex veriſimili Ratione movetur, ideo & Doctores communi cōſenſu aſſerunt, tutum eum, eſſe in conſcientia, qui opinionem probabilem ſequi-
tur, & quā illa veriſimilitudo facit. Poteſt 5
autem aliqua opinio dici veriſimilis, ſeu pro-

probabilis ex diverſis capitibus, nempe vel ab Authoris gravitate vel conditione vel ratione, vel à plurium numero, quæ omnia placet hic ſigillatim diſcutere.

6 Et quidem quod ad primum attinet, gravis Author dicitur, qui inter alios habet famam magnæ peritiæ *arg.* Gloſſ. *in c. licet ex quadam de teſtib.* Hoc eſt cujus dicta ſolent communiter in ſcholis recipi, unde aliàs appellatur Claſſicus. An autem opinio dici debeat probabilis hoc ipſo, quòd ab aliquo tali Authore aſſeritur, atque ideo ſecurè poſſit quis illã ſequi, aſſirmant

7 D. Tho *quodl. 3. a. 10.* Filliuc. *to. 2. tr. 21. c. 4 n. 134.* Baldell. *in ſum. lib. 4 n. 8* Machad. *in perfec. confeſſ. diſcurſu pract a. 2. §. 1* Et Step. de Gaeta in *c. limina 30. quæſt 1.* Ad quod facit, quòd argumentum ab Authoritate Doctorum admittitur communiter à Juriſperitis per *cap. omnes. de ma. & ob.*

8 In contrarium tamen videtur facere dictum. S. Bened. in ſua Reg. cap 3. *Sæpe iuniori revelat Deus, quod melius eſt.* Unde Chriſtus *Confiteor tibi Pater quia abſcondiſti hæc à ſapientibus, & prudentibus, & revelaſti ea parvulis.* Huic convenit vetus illa paroemia Gellij apud Eraſm. Chiliad. 1. *in Adag. Sæpe eſt enim Olitor valde opportuna locutus.* Et illud Ciceron. in qq. Tuſcul *Sæpe ſub ſordido pallio latet ſapientia.* Unde Panor. in *c. Capellanus. de fer.* & Tabiena *v opinio* dicit, quòd in deligenda opinione non eſt habendus reſpectus ad perſonam quæ illam tenet, ſed ad pondus Rationis illius, quia non quæritur quis vel qualis prædicat, ſed quid. *can. 2. d. 19.* Nec perſonæ honorabiliori creditur ſed ei, quæ aptiora dicit. *l. 3. ff. de teſt.* Adeo ut neq; ſanctitas, neque Authoritas proſit ad hoc ut alicui faciliùs credatur, ut notat Gloſſ. *cap. fin. d. 9.* Et ſit generale, ut Doctorum dicta non accipiantur, niſi ſecundũ ea, quæ allegant, ut monent Natta *in clem. ſæpe. de verb. ſign. §. quæ omnia.* Barth. & alij *l. non ſolum. ff. de lib. leg.* Et eatenus ſolùm illis credatur quatenus Lege vel Ratione probant, *arg. can. 1. d. 20.* non verò quando malè aut nihil allegant ſecundùm Gloſſ. *c. 1. de conſt. cap. qualiter de accuſ & l. 1. C. de leg.* Ad quod facit quòd in qualibet facultate Authores etiam magis graves convincuntur errâſſe, & opiniones tenuiſſe, quæ nunc paſſim ab omnibus exploduntur, de quo poſſunt exempla luculenta vide apud S. Antoninum *in ſum. p. 4 tit. 11. c. 8.* Et legi Aſor. *1. p. inſt. lib. 2. c. 9.* Caſſan *in cat. glor. mun. p. 1. conſ. 7.* Tiraquell. *l. 11. connub.* Gloſſ. *1. p. 11.* Gloſſ. *in rubr. de vet. iur enucl.* Barboſ. & alij qui ſcribunt in *l. potioris. cod. de off. rect. prov.*

Verùm his non obſtantibus ego do manus D. Thom. & aliis in initio citatis. Ac- 9 cenſeo, authoritatem Doctoris reddere ejus opinionem probabilem. Licèt enim ſit difficile, reperire aliquem Authorem, qui non habeat aliquas opiniones; quæ non admittuntur, eò quòd contrariis Rationibus fuerint confutatæ, & error detectus. Attamen quantum ad alias hoc ipſo cenſentur admitti, quòd in ſcholis non rejiciantur, vel ſaltem ſuæ naturæ relinqui. Moveor, quia ut bene monet Laym. *to. 1.* 10 *tr. 1 c. 5. §. 2.* ſemper præſumendum eſt omnem Authorem valde exactè perpendiſſe ſuas rationes antequã aliquam opinionẽ in lucem dederit. Unde Palau. *to. 1. d. 2. par. 2 n. 4* Joan. Sanch *in ſel. lect. d. 14. n. 8.* Et The. San. *in ſum. to. 1. c. 9. n. 6.* imprudẽtiæ 11 arguunt eum, qui alicujus Authoris opinionem improbabilẽ dicit, eò quòd pro contraria habet Rationem, quæ ſuam mentẽ convincit, quia licèt nõ poſſit huic Rationi reſpõdere, fortè poterit alius, & valde facilè, adeò ut ſibi perſuadere debeat, vide-

ſibi multas Rationes convincentes, & indiſſolubiles, quæ tamen ab alijs facilè ſolvi poſſunt, & ita quotidianâ experientiâ probamus, cùm econtra ego poſſim rationabiliter & ſine nota imprudentiæ credere Authorem illũ, cujus opinio mihi diſplicet, non acquiſiviſſe famã & authoritatem niſi propter eruditionis eminentiã, atq; inde ſimiliter ergo poſſum contra meũ ſenſum ejus opinionẽ ſequi, & credere me nõ ſufficienter penetrare vim Rationum illius, vel aliàs illum habuiſſe, quas tacuit, & quas ſi ſcirẽ, vel ſufficienter intelligerem, mihi probabilis videretur ejus Opinio.

12 Imò non ſolùm probabilis Opinio debet reputari ea, quæ aliqua Ratione probabili ſuffulta invenitur apud antiquos Authores, ſed etiam ea, quàm de novo aliquis novus Doctor adinvenit, ſi eſt probatus & aliàs cõmuniter receptus. De quo ſic loquitur Machad. *in perſ. confeſ. diſcur. pract. a: 2. §. 1. Et tambien opinion probable, la que de nueuo levanta, o ſunda non ſola mente qual quiera Autor en ſus eſcritos, ſino tãbien qual qui era hõbre docto en ſolo ſu parecer, aunq; ſea cõtra mas probable cõmun y recibida opinion. (Et ita tenent Vaſch. Aſor. Villalob. Sayr. Palau. & Hẽriq.)* De dõde proviene que como nota il miſmo Sanch. en la diſpot. 44. muchas opiniones, que eo otros tẽpos nõ ſe defendierã con tãta libertad, Las han introduzido deſte modos hõbres doctos las quales cõ el tiẽpo, y conſideration hanc cobrado tãtas fueras, de probabilitad que oy ſon opiniones communemẽt admitidas y communes &c. Addit *ibid* idẽ Machad, ex eod. Joan. Sanchez ſimiliter eſſe opinionem probabilẽ, *non ſolamente que de nueuo levanta y tiene el Doctor probãdo la ex profeſſos, con razones, i fundamento.. ſino tãbien la que trahe incidẽtemẽt e ... explication, de otra doctrina.*

13 Quantùm ad ſecundùm de conditione ſeu qualitate Authoris, an ex ea reddatur Opinio probabilis? Quæri poteſt de Opinione ſui Magiſtri, ſui Prælati, Confeſſarij vel Amici, & quidem de Magiſtro S. Antonin. 3. *p. tit* 5. *cap* 2. §. 9. Aſor. *to.* 1. *lib.* 2. *cap* 17. *quæſt.* 9 Angel. & Tabien *v. Opinio.* Mach. *ſupra cit.* & communiter alij affirmant. Num meus Magiſter quoad me eſt Author gravis, & non præſumitur ſuſcepiſſe munus docendi, niſi foret bene peritus. Atque ideo, quæ de gravi Authore dicta ſunt ſuperius, debent per proportionem dici de Magiſtro docente. Quan- 14
tùm ad Amicum præſumitur quidem nõ velle decipere, ſed amicitia non facit doctum, nec ejus Opinio ex hoc ſolo capite quòd ſit amicus, redditur probabilis. Idem dico de Prælato & Confeſſario, licèt pro bono animarum excuſetur, qui ejus opinionem & conſilium ſequitur.

Quantùm ad tertium de numero Doctorum, an hoc ipſo aliqua Opinio poſſit dici probabilis, quòd à multis tenetur? Affirmant Layman. *lib.* 1. *tract,* 1. *cap.* 5. Leand. *de prac. Eccleſ. tract.* 5. *d.* 4. *quæſt.*
18. Baucius *in caſibus conſc. ſingul.* 281. Jo- 15
ſeph, de Januar. *de caſib. reſer. reſ.* 37. Martin. à S. Joſeph. *in monit. confeſ. to.* 1. *lib.* 1. *tract* 24 Gaeta. *cap. ad limina.* 30. *quæſt.* 1. §. 1. Butr. *cap. de iudicis.* 3 *quæſt.* 3 *& c. novimus. de verb. ſign* Felin. *cap. canonum. de conſt.* & Gloſſ. *c. fin. d.* 1. *de pœnit. & c* 1. *de poſt. Præl. in* 6 Addunt Fulgoſ. *conſ* 32. 42. 201. Barbat. *conſ.* 17. & Alij *in l. fin. ff. de off præt.* Opinionem cõmunem jus facere. Unde qui eam ſequitur, etiam nõ ſubtiliter diſcuſſam excuſatur à peccato, quãvis deinde inveniatur falſa ſecundùm Panor. *cap. Capellanus. de fer.* Pro quo faciunt *l. Reg. ff. de iur. & fac. ignor. c. fin. de ſponſa duor. & c. unic. cum* Gloſſ. *de poſt Prælat. in* 6. Et ſimiliter excuſatur in foro exteriori

tetiori à pœna, ſi non à toto, ſaltem à tanto ſecundùm Steph. de Gaeta. & Joan. Andr. *in cap alma de ſent. exc in 6.* Cùm econtra in nullo excuſetur, ſed potiùs litem faciat ſuam, qui contra opinionnem communem judicat ſecundùm Gemin. *c. quis neſciat. d.11.* Butr. *cap. ex litt. de ſponſ.* Ancar. *clem. ne Romani de elect.* Bart. *l fin. C. de pæ. iud. qui male iud.* & Angel *eod. & l. terminato. eod. de fruct & exp. lit.*

17 Nota tamen, poſſe duobus modis contingere, ut multi Authore teneant eandem Opinionum, & ſic faciant illam comunē, nempe vel quia poſteriores ſequuntur aliquē primum, qui talem Opinionē adinvenit, ſeu quia ex profeſſo non tractant illam materiā, ſeu quia ill us primi ſola authoritate ducuntur quomodo Thomiſtæ, Scotiſtæ, Nominales, & ejuſmddi alij ſectarii ſuas opiniones divulgant, & hoc modo non dicerē opinionem comunem, quam v g. multi Thomiſtæ ſequuntur ex hoc ſolùm quòd ſunt multi quia unus aliū ſequitur, imò & ſequi tenetur, & eodem modo loqui, & ita docent Alex. *conſ. 202. vol. 7.* Menoch. *l. 2. præſumpt. 71.* Alciat *reg. 1. præſumpt. 5.* Aſor. *to. 1. inſt. l. 2. c. 13.* & Nav. *in man. cap. 27 n. 289.* Ubi tales Doctores comparat ovibus & volucribus, quæ primæ viam ſequuntur abſque delectu, ſed ſolum quia illa præcedit. (a)

Alio verò modo contingit aliquos ſequi unam Opinionem, nempe quia tractantes ex profeſſo de eadem materia in eandem ſententiam conveniunt, non prioris ſolùm authoritate inducti, ſed pondere Rationum bene diſcuſſarum. Et hoc modo ſex, decem, vel octo Authores faciunt Opinionem communem ſecundùm Navar. *cit.* Et ut ait Aſor. *item citat.* quando ſex aut ſeptem Authores eandem materiam tractant, ſi ex his quinq; in unam ſententiam circa aliquod punctum conveniant, dicetur opinio comunis. Unde colligo eum eodem Navarr. poſſe contingere, ut de eadem re habeantur duæ Opiniones contrariæ, & tamen comunes, ſi v.g. ſex aut octo ex duodecim, qui rem profitentur, in unam partem abeant, & alii in contrariam.

An verò aliqua Opinio dicenda ſit pro- 18
babilior, & præeligenda, quò à pluribus
defenditur, affirmat Bald. *l. 1. ff. de off. quæſt.*
Et videtur Gaeda ita etiam tenuiſſe *in can,*
ad limina. 30. quæſt. 1. §. 1. ubi talem opinio-
nem dicit favorabiliorem. Facit & quod
ait Panor. *in cap canonum de conſt.* majorē
partem ſemper melius inveſtigare verita-
tem, facit item quòd Juriſperiti admittunt
argumentum à numero Authorum, per
cap. omnes de ma. & ob cap. ſignificaſti. 2. de
homic. & l. antiqui. ff. ſi pars hæred. Verùm
repugnat *l. 1. C. de vet. iur. enucl.* In qua Im-
perator dicit, non eſſe ex Authorū nume- 19
ro, ſed vi Rationum judicandum, quid ſit
melius. Quare ego puto attendendum eſ-
ſe in conflictu opinionum, & dum plures 20
in unam conveniunt, an ex profeſſo de
re controverſa tractent, nam ſi per tran-
ſennam, parvi mihi videtur momenti eo-
rum in tali occaſione Authoritas & nume-
rus, unde Navarr. *ſupra cit. loco.* ait ſe cer-
tiorem & magis comunem reputare opi-
nionem, quam 10. vel 8. ex profeſſo tra-
ctant, præ alia quam 50. ſolum per tran-
ſennam. Inter eos verò qui rem ex pro-
feſſo tractant, ego puto ſecundò atten-
dendum eſſe ad eorum conditionem, nā
ſi ſunt ejuſdem ſectæ: etiam ſi mille fo- 21

(a) Hic Author cum temperamento & grano ſalis intelligendus eſt, non enim integram D. Thom. aut Schoti ſcholam ignavo balantium pecorum Gregi comparaſſe cenſendus eſt, quaſi utraque hæc Claſſis nulla plerumq; Ratione ſed ſola Authoritate ducta velut cæca in ſui Doctoris veſtigia ire ſoleat Abſit Verum illos Caliuum Conſcientiæ Doctores quoſdā reſpexiſſe videtur, quibus neglecto Rationū pondere non jam Angelicus vel Subtilis, ſed quilibet ex plebe receptiſſimus Author pro Oraculo eſt.

Digitized by Google

rent,non reputarem tamen niſi pro uno , ut ſi ſunt Thomiſtæ,Scotiſtæ,&c. Omnibus enim non eſt niſi unũ os, & unus calamus:unde ſicut ego dixi ſuperiùs non facere eorũ numerum Opinionem cõmunẽ, ſic neq; multitudo reddit probabiliorem.

22 Quòd ſi inter diverſos Authores nulli ſunt ſectarii,& omnes ex profeſſo quidem rem tractant.ſed ſunt diverſæ facultatis , ego puto iis potiùs credendum, & opinionem eorum veriorem, qui ſint hujus facultatis periti ad quam pertinet res illa , de qua tractant,ut Medicorum in rebus naturalibus,Theologorum in moralibus, Juriſtarum in forenſibus , &c. per *l. ſeptimo menſe ff.de ſtat.hom* & notata *ibi* à DD.& Decio.*in cap.propoſuiſti.de probat.* & Angel.*v.opinio.*

23 Quòd ſi Doctores tractant de re ex profeſſo. & ſunt ejuſdem facultatis eorum opinio dicenda erit probabilior,qui fortioribus nituntur Rationibus , & in hunc modum Panor. *in c.Canonum de conſt.& c.prudentiam de off.del.*& *ibi* ejꝰ Gloſſat.dicit intelligendum Baldum,cùm dixit ſequendam eſſe Opinionem , quam plures tradunt, nempe quando meliores Rationes allegant.

24 Fallit tamen hæc doctrina in materia favorabili,pro qua dum unus Doctor ſtat, & allegat rationem ejus ſententiæ adhærendum eſt & Opinioni contra communem,& etiam ſi ille ſolus ſit, omnes verò
25 alii contrarij. Ut in cauſa Matrimonij pro ejus validitate & manutentione ſecundùm Hoſt. Abb.*cap.ſi vir.de cogn.ſpir.* Felin.*cap.1.de ſponſ.*Nald. *v. Doctor.* Sanchez.*lib.1.de matr.d* 18 Dian.*to* 10. *reſ.*19. Everard. & alios.

Pro poteſtate Clavium ſecundùm Hoſt. *cap.rurſus.qui cler. vel vou.*

Pro juramento *arg. cap. cum contingat.de iur.iu. & cap quamvis. de pact.in 6.*

Pro rebus Pijs & Religioſis *l. ſunt perſonæ.ff.de rel & ſumpt. fun.*

Pro perſona miſerabili *d* 85 *per tot.*

Pro validitate actus *l.quoties, ff.de reb. dubijs.* Et *de verb ſign.*

Pro teſtamento,libertate &c. *c.fin.de re iud.& l.quoties dubia.ff.de Reg.iur.* Adde & pro privato contra Fiſcum, ſi Fiſcus ſe fundat in delicto,aliàs ſecus *l.2. C.de iur. fiſci.lib.*10.& Mattheſil.*not.*13.

26 Ubi verò dubitatur de dicto alicujus Authoris obſcuriori recurrendũ eſt ad jura,quæ ille allegat,ut ſecundũ illa mens ejus intelligatur, ut monet Bart.*l.non ſolũ* §. *liberationis,ff de lib.leg.*& Paul. *conſ.*388.

27 Ultimum caput, ex quo poteſt aliqua Opinio dici probabilis, eſt propter rationis pondus,& hoc eſt melius & certius , adeò ut ea Opinio ſit ſemper veriſimilior, atq; ob id præferenda,quæ melioribus & firmioribus fulcitur Rationibus,quamvis ſit fortè ſit paucorum, ſecundum Panor. *cap.Cappellanus de fer.* Jaſ. *auth. noviſſimæ. C.de inoff.teſt.* & Decium *conſ.* 259. Imò quamvis ſit fortè unius,ut ait Azor. *to.* 1. *inſtit.lib.2 cap.16. quæſt 6.* Aut etiam ſui ipſius tantùm, quando habet Rationem manifeſtam ſecundum eundem.*cap.17.q.6* Guttier.Navarr.Socin.&alios apud Zambran. *c.1.dub.18* Et Bonac *d. 2.de legib. quæſt.4.par.9.* ubi de hoc plura exempla congerit.

28 Addo *primò* circa ejuſmodi Opinionũ delectum interdùm contingere, ut etiam in utroque foro poſſit, & debeat quis de eadem re credere, eſſe veram quoad unũ effectum propter vim Rationis unius & falſam quoad alterum propter vim alterius. *arg.cap. dominus.de ſecund. nupt. & cap.inquiſitioni.de ſent.excom* ubi eadem mulier de eodem viro debet credere , eſſe ſuum Maritum ad effectum reddendi debitum,

Digitized by Google

bitum, & non eſſe ſuum ad effectum exigendi, ut notat Navarr. *in ſum. cap. 27. n.* 288. Et ſic de aliis.

29 Addo 2. quòd quando ſunt duæ Opiniones probabiles, poteſt quis agere vel reſpondere modò ſecundùm unam, modò ſecundùm alteram: quia cùm ex Ratione probabili ſemper agat, ſemper eſt verum dicere eum prudenter agere, atq; ideo tutâ conſcientiâ vitare tamen debet ſcandalum, ne videatur falſus, ita Beccan. *tr.1.c. 4. quæſt.*7. Valent. *to.3.d.5. quæſt.* 7. *par.* 4. Lopez *p.1. inſt.c.*120. Navar. *in Man. cap.26.n.*4. & Laym. *lib.1 Tract.1.c.1.*

Et ita aliquando facit Diana De quo Dicaſtill. *tom 1. de ſacram. tr.4. d.50 dub.5.* ſic loquitur: *Ecce hic Author ſibi cõtrarius eſt id tamen* (quod illi ſemel non contingit) *non reprehenſione, ſed gratiarum actione dignũ eſt: Nempe vir pro communi bono laborãs, & communi utilitati ſerviens, plurima lectione dives & copioſus pro occurrenti conſultantium neceſſitate (aut etiam deſiderio) iam huic, iam illi parti adhæret, quando pars utraq; probabili Ratione & Doctorum virorum Authoritate nititur & in praxi utrumvis operari tutum eſt. Voluit autem nobis in medium proferre ad hunc ipſum finem, quid in una, quid in alia occaſione reſponderit.* Et to.2. tr. 8. d.9. dub.2. *Non vitio ſed laudi potiùs vertendum eſt, quòd reſolutiones illius variæ ſint & quandoq; oppoſitæ. Nempe ſcopus illius eſt, tam confeſſarios quàm pœnitentes inſtruere, ut ſecundùm probabiles Opiniones etiã fortè contrarias poſſint ſe tuta conſcient. dirigere.*

DUB. IV.

Ad abſtinendum Privilegio, quod aliqui Authores affirmant revocatum? Ad c.8. §. 2.a.1.

SUMMARIUM.

1 *Nemo tenetur abſtinere privilegio de cuius revocatione non conſtat.*

2 *Aſſertio Doctorum non operatur niſi probabilitatem.*

3 *In allegationibus revocationem plerumq; erravere Doctores.*

4 *De quo inducuntur exempla & ſeq.*

10 *Etiamſi plures ſimul allegẽt revocationẽ, poteſt tamen quis eis recuſare conſenſum, donec ſibi conſtet; de quo exemplum.*

NOn parvam confuſionem circa uſum privilegiorum invexere Doctores alijs certas revocationes intrudentibus alijs eaſdem negantibus. Cæterum, ut dubio propoſito ſummariè reſpondeam, quando de conceſſione alicujus privilegij certò conſtat, nemo tenetur illo abſtinere, niſi ſimiliter de revocatione certò illi conſtet. At quia aſſertio unius aut alterius Doctoris 2
aut etiam plurium non inducit certitudinem, ideo nec ad dictum eorũ, qui revocationes allegant tenetur quis abſolutè credere, & privilegio abſtinere. Et confirmatur, quia dictum Doctorum non generat niſi Opinionẽ probabilẽ, quã nemo tenetur ſequi, & hoc in ſuum præjudicium, & maximè quãdo eſt in poſſeſſione cõtrarij.

Quòd verò relationes Authorum allegantium revocationes non ſint certæ, ſed 3
plerumque deceptoriæ & falſæ, atque ideo 4
parum curandæ, patet inductione, nam v.g Bullam: *Etſi mendicantium.* In qua Pius V. plurima diſponit in favorem Regularium revocatam à Greg. XIII. per aliam, quæ incipit: *In tanta. Affirmant* Bravus *in tr. monaſt.c.1.n.9.* Diana *to.11.tr.2. reſ. 6.* Et alij apud ipſos *Negat* Chaſſ. *par.1. tract. 1.c.5. prop.6.* ubi plures alios ad hoc allegat, ac pluribus rationibus probat.

Eandem Bullam: *In tanta*, revocatoriam privilegiorum promulgatam vim legis 5
habere, & ſervandam eſſe conteſtantur Cherubin. *in compil. bull. to.2. conſt.9. Greg. 13.* Piaſec. *in pra.p.2. cap.3. num. 6.* Bravus, & Dian.

& Dian. *citati* aliique non pauci. Neque promulgatam neque intimatam, econtra affirmat Peyrin. *to.2.conſt.7.Pij.V.*§.1. Neque item promulgatam, neq; uſu receptam ſcribunt Chaſſahing. citat Henriq. *lib.7.de indulg.c.24.* Tho. à Jeſu. *de procur. ſal. om. gent. lib.2.cap.8.* Lamas *in meth. par.1.cap.7.§.6.* Cokier.2.2.*quæſt.123.* Sorb. *v. proceſſus & v. interdict.* Roderic. *in addit. ad ſum.to.4.c.105.* Navarr. *in man.cap.27 in fine.*

6 Item an privilegia extincta reviviſcant per confirmationem ſubſecutam cum clauſula: *ex certa ſcientia*, aliiſve ſimilibus? Negat Diana *to.11 tract.2.reſ.7.* Et pluribus annititur probare; affirmant Sebaſtian. à Bonon. *in ſelect.p 2 cap.4.dub.73.* Bordon. *in conſ.regul.to.* : *reſ.50.* Donat. *to.1.rer.regul.tract.1 quæſt.3.* Et plures alii quos ego citavi, ubi de ejuſmodi clauſulis. Quibus ſubſcribit Juniper. *in defenſ. iur. pont. d.2.quæſt 2.cap 3.* Quando Pontifex movetur ad talem confirmationem ex proprio affectu ergaReligionem, cui confirmat privilegia.

Item an Abbates poſſint ordinare Clericos ſæculares cum ſola licentia ſuorum
7 Superiorum? Nald. adducit declarationem Cardinalium pro parte *negativa*, Margar. verò in ſuo bullar. adducit aliam eorundem pro parte *affirmativa*, de quibus ubi de Ordinibus conferendis.

8 Item an Abbates poſſint ſuos Monachos in Diaconos ordinare per communicationem privilegiorum Ciſterc. Affirmat Caſlahing, Temerarium ait Diana *to.11.tract.2.reſ.17.* Et hoc (inquit) propter S. Congreg. decretum contrarium, quod aſſerit, ſe ad longum referre in ſuo *to.7.tract.2.reſ.42.* Et tamen *ibi* nullum refert, ſed dicit ſe non audere quoad hoc proferre ſententiam, & illam expectare à S. Congregatione.

Item an poteſtas abſolvendi à caſibus Papæ occultis conceſſa à Trid. Epiſcopis 9
revocetur ſingulis annis quoad caſus Bullæ Cœnæ Domini, in ejus promulgatione. An poteſtas data Regularibus ad abſolvendum à caſibus, quos Epiſcopi ſibi reſervant, ſit ſublata per conſtitutiones Urb. VIII. & S. Congregationis? *affirmant* alii, & *negant* alii, ut ſuis locis notavi; & ſic de pluribus ejuſmodi privilegiis, quæ vitandæ prolixitatis causâ ſubticeo contentus eſt pauca propoſuiſſe, & oſtendiſſe, quàm varii ſint Authores in allegandis revocationibus.

Unde quia non poteſt fieri ut quis habeat omnes libros dum conſtat de legiti- 10
ma conceſſione alicuius privilegij, non ſtatim tenetur eo abſtinere, quamvis legat apud aliquem Authorem eſſe revocatum. Imò quamvis fortè inveniat ſex, octo, vel 10. idem affirmantes, quia poteſt credere, hos omnes ex eodem principio errare, & unum ſecutum fuiſſe alium in alleganda revocatione, & non deeſſe alios, qui econtrariò dicant, adhuc valere, ſufficitque ad continuandum in ejus uſu, ut vel unum (licèt ſolum) habeat, quia (juxta tradita ubi de Opinione) ejus dictum facit rem probabilem, & ſic licitam, de quo Diana reliquit nobis ſatis luculentum exemplum *in tom. ſuo 7.tract.2.reſ.12.* ubi propoſito dubio: *An virtute decreti Tridentini, quo occultorum abſolutio relinquitur Epiſcopis poſſint illi abſolvere à violatione clauſuræ monialium?* refert id negare Barboſ. Chapeauil. Zech. Graph Gavant. & Alzed. propter declarationem S. Cardin. Congreg. in qua illi ſe fundant. Ipſe verò econtra affirmat, poſſe ut antea, ab hoc caſu Epiſcopos abſol-

Digitized by Google

ſolvere & de illa revocatione ſeu declaratione S. Congr. non conſtare authenticè, ſicut igitur Diana defendit hanc Epiſcopis poteſtatem, & recuſat credere ſex Authoribus (& quidem gravibus) de revocatione teſtantibus ſolùm, quia ſibi non conſtat authenticè de illa revocatione. Ita à pari quamdiu aliquis Religioſus non habebit authenticam certitudinem de revocatione alicujus privilegii poterit ſemper in ejus uſu continuare, quidquid interim fortè apud Authores legat.

DUB. V.

An Regularis ſibi conſcientiæ ducere debeat, ſi non ſervat Conſtitutiones Apoſtolicas, vel S. Congr. moderantes, vel revocantes Privilegia.

Ad Art. 1. cit.

SUMMARIUM.

1 *In Papa ſumma poteſtas ad leges ferẽdas; in Regul. obediendi neceſſitas.*

2 *Vt conſtitutiones revocantes priv. valeãt, debent habere omnes conditiones legis.*

3 *Vt lex aliqua valeat, plures requiruntur conditiones & quæ & ſeq.*

4 *Ignorantia, Inadvertentia & Oblivio excuſat à transgreſſione legis.*

6 *Lex quæ ſe fundat in præſumptione, non obligat,*

7 *Quod habet locum reſpectu Particulariũ.*

8 *Ceſſante fine legis ceſſat illa etiam reſpectu caſus privati aut Perſonæ privatæ & 9.*

10 *Lex non obligat, quando aliunde habetur finis-*

12 *Vel quæ eſt ad illum inutilis.*

11 *Leges omnes admittunt epicheiam.*

13 *Regulares ſunt in poſſeſſione ſuorum privil. Et nunquam tollentur ſine cauſa.*

14 *An revocationes privil. ſint juſtæ ex quatuor cauſis.*

15 *Revocationes privil. non obligant, niſi juridicè notificatæ,*

16 *Quod hactenus non fuit factum.*

17 *Declarationem & conſtit. multitudo intulit concluſionem circa privilegia.*

18 *Vbi revocatio aliqua non eſt recepta, non peccat, qui ſe ei non non conformat.*

19 *Paucæ verò revocationes priv. ſũt receptæ.*

20 *Revocationes priv. factæ ſunt ex falſo fũdamento. Et ſunt inutiles ad finẽ intentũ.*

22 *Per epicheiam poteſt credi non eſſe voluntatis Papæ, ut Regulares obediant revocationibus privil. ſibi nimiùm damnoſis.*

23 *Quod habet locum etiam in privatis fratribus.*

PRO ſolutione hujus dubii ſuppoſitâ in Papa ſumma poteſtate ad ferendas leges, & in Regularibus abſoluta obediendi obligatione ego pono ſequentia fundamenta. 1

Primum, ad hoc, ut Conſtitutiones Sanctiſſimi, vel S. Congr. moderantes, vel revocantes privilegia obligent debent, ferri & promulgari ad inſtar legum. Atque ideo quidquid Doctores exigunt in aliqua lege, ad hoc ut vim obligandi habeat, hoc totum requiritur in ejuſmodi conſtitutionibus, nam & ipſæ ſunt legitimè propriè dictæ. 2

Secundùm. Ut lex aliqua obliget, debet eſſe juſta ex 4 cauſis, ut cum D. Tho. docent Theologi 1. 2. *quæſt.* 96. *ar.* 4 Et cum Panor. Canoniſtæ *in cap. Canonum. de conſt.* Nempe ex parte *efficientis*, quia debet ferri à legitima poteſtate. *Finalis* quia bonum commune eorum pro quibus fertur *formalis*, quia debet eſſe rationabilis, (quia ratio eſt anima legis.) Et *materialis*, quia debet eſſe de re tum honeſta, tum poſſibili & facili. Quæ poſſibilitas & facilitas, ut ait Sot. *lib.* 1. *de juſt. quæſt.* 5. *ar.* 3. *ſumi debet ex ſubditorum ingenio & conditione, ut poſſibile hoc loco acci-* 3

pia-

Digitized by Google

accipiatur pro eo quod non eſt difficile. Quod ſcire explicavit Iſid. in *can erit.d.*4.ubi ait legem debere eſſe *ſecundùm naturam & conſuetudinem.*

4 *Tertium.* Sicut lex non Promulgata non obligat, quia non ſortitur ſuam naturam niſi in promulgatione. *can. in iſtis. d.*4 ita nec ignorata. Aut ſaltem ignorantia excuſat, ſi non eſt penitus craſſa & ſupina. *cap. ut animarum de conſt in 6.* Sot. *in 4. d.* 13. *quæſt.2. ar.* 3. Vaſch 1.2.*d.*148.*c ult.* Rodriq; *in ſum.to.*1.*c* 196. Armil. *v. præceptum.* Cajet. *v. præcep. transgreßio.* Syl. *v. ignorantia.quæſt.*5.*num.*10.*& v. inobedientia num.* 3. Et Nav. *in man.cap.*23.*num.*59 Ubi dicit idem de inadvertentia vel oblivione. Cui ſubſcribit Sanch. *in lib.*1. *cap.* 16. & Bonacina *d.2 de peccat. quæſt.*8.*p.* 3.

5 *Quartum.* Quamvis lex ſit de ſe bona, ſi tamen non fuit uſu recepta (etiam ex malitia ſubditorum) poſt legitimum tēpus & ſufficiens ad præſcriptionem, ceſſat, aut ſaltem non obligat ſucceſſores illorum à quibus fuit (quamvis per abuſum & malitiosè) repudiata. Dominic. *cap in iſtis. d.* 4 *& cap.*2 *de conſt.* Felin *cap.*2.*de treuga.* Major. *in 4.d.*14 *quæſt.*4 Valent. 1.2.*d.* 7. *quæſt.* 5.*p.*5. Salas *de leg.d.*13.*ſect.* 1. *&* 5. Leſſ. *lib.*2 *de iuſt.cap.*22.*dub.*13. Dried. *lib.* 1. *de libert.Chriſt.cap.*1.*conſ* 2 Aſor. à Caſtro Reginald. Nav Filliuc. Armill. & Alij.

6 *Quintum.* Lex quæ ſe fundat in præſumptione non obligat, ubi conſtat de veritate in oppoſitum, *cap. inquiſitioni de ſent.exc.* Canoniſtæ *c. is qui ſi dem de ſponſ.* & Legiſtæ. *l cum quis.C.de iur & fac.ignor.*

7 Quod dictum generale habet locum ſecundùm DD. non tantùm reſpectu communitatis, ſed etiam perſonarum particularis ipſius, ut ſi lex prohibet aliquid propter periculum, quod in me non reperitur, nec etiam illa me obligat *&c.*

Sextum. Sicut ceſſante fine legis in univerſum caſſat lex, ſi quando ceſſat in uno caſu, nec quoad illum lex habet locum. 8
Abb. *cap. quia. in inſulis. de regul.* Navar. *to.* 4. *in rubr. de iudic. num.* 74. Diana *p.* 1. *tract.* 10. *reſ.*28 Lopez. Ledeſm. & alij apud Palau. *to.*1. *tract.*3.*c.*5.*p.*1. Et ſimiliter ſi ceſſat reſpectu unius perſonæ, illa erit à lege libera Mendoza 2 2.*to.*1.*d.*74.*ſect.*3. & plures alii quos citat & ſequitur Auſon. *in ſum v. lex num.*18. 9

Sept. Quando poteſt obtineri finis intentus à lege, aut jam aliunde habetur, non peccat, qui legem non ſervat. Andr. ab ex ea *c. canonum de conſt* Archid. *can. utinam d.*76. Gemin. & Præpoſ. *eod.* Ad quod faciunt notata à Rinnald. *cap. quæ in Eccleſiarum, de conſt.* & Panor *cap. quoniam de probat.* Quod quando aliquid præcipitur, vel prohibetur, non propter ſe, ſed propter aliud, tunc præceptum vel prohibitio non obligat, ſi illud aliud habetur, aut cavetur ſufficienter aliunde. Unde DD. citati *notabiliter* dicunt, non ſemper omnes ſubditos teneri æqualiter ad legem, ſed alios plùs, alios minùs, alios non, pro ratione finis intenti ab illa. 10

Octavum. Omnis lex humana admittit epicheiam, ſeu quoad diſpenſandum in illa, ſeu quoad ceſſationem illius obligationis Unde DD dicunt communiter, quòd quæ non poteſt ſervari ſine gravi incommodo, per epicheiam non obligat, idemque dico, de alijs caſibus æquivalentibus. 11

Nonum. Lex, quæ eſt inutilis ad finem intentum, non obligat, quia ad inutile nemo tenetur. 12

Decimum. Regulares ſunt in poſſeſſione ſuorum privilegiorum. Et illa poſſident tanquam iura quæſita, & bona ſuorum Monaſteriorum & Ordinum. Et ſicut illa non acquiſierunt gratis. Ita licèt 13

con-

Digitized by Google

concederetur, poſſe Papã etiam ſine cauſa illa tollere. Id tamen nunquam evenit, nec eventurum putatur, cum repugnet prudenti regimini credito Sedi Apoſtolicæ, & operanti clave non errante. (a)

14 His poſitis, poſſet quæri ex fundamento, *ſecundò*, an conſtitutiones moderantes vel revocantes privilegia ſint juſtæ ex 4. cauſis ibi notatis. Nempe ex parte *finalis*, an revocatio vel reſtrictio privilegiorum conducat ad bonum Regularium, & utilitatem comunem fidelium, ad quorum favorem Regulares illis ordinariè utuntur. Ex parte cauſæ materialis poteſt interrogari, an ſublatis vel reſtrictis privilegiis facilè ſit fidelibus, omnis ſexus, omnis ætatis, omnis conditionis, devotis & duris, ſeu in peccato inveteratis recurrere ad Papam, vel ad Epiſcopos, pro Sacramentis, abſolutionibus, diſpenſationibus, benedictionibus, & aliis ejuſmodi ſibi neceſſariis. An inquam poſſint ſic recurrere ſine diſpendio ſuæ famæ. An ſemper omnibus ſuppetant ſumptus ad hoc neceſſarii? Ex parte verò cauſæ efficientis nemo diſputat de poteſtate legiſlativa Papæ, at an hæc itidem competat Cardinalibus, non modò non diſputatur, ſed abſolutè negatur, ſolummodò poteſt eſſe controverſia de conſtitutionibus quas faciunt habito verbo cum Sanctiſſimo, de quibus infra. Demũ quantum ad cauſam formalem earundem conſtitut. quæ conſiſtit in ratione debet ex præcedentibus cognoſci, tunc enim conſtitutio dicitur rationabis, & conſequenter juſta & obligatoria, cum finis eſt
15 juſtus, & materia bona, modo explicato.

Ex *tertio* fundamento ignorantiæ, oblivionis vel inadvertentiæ. Eſt notandum *primò*, quòd tam Sanctiſſ. quam Eminent. Patres volunt, ut ſuis conſtitutionibus fides adhibeatur non cæco modo (ſciunt enim Regulares non eſſe muta pecora) ſed tunc cùm eis ſeu ipſum originale alicujus exhibebitur, ſeu ſolum exemplar etiam impreſſum, modò manu Notarij publici & ſigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ atteſtatum. Et ne fortè cum tẽpore ejuſmodi conſtitutiones oblivioni tradantur, jubent iidem Sanctiſſ. & Patres Eminentiſſ. ut certis vicibus legantur in Refectorio vel Capitulo. At poteſt hîc quæri quomodo hoc obſervetur? Ad 16
quod ego *Reſpondeo*, quòd valde male, nã ego qui à pluribus ãnis porto jugũ, & per bella præterita à patria extorris factus in diverſis Provinciis fui, nec ſemel audivi tales lectiones, niſi in ſacris Caſſini & Lerin. inſulæ Monaſteriis. Quid cauſæ? ſit alterius reſpondere. Quòd ſi 10. ſi 20. ſi 30. ãni ſufficiunt ad præſcribendum contra legẽ, quid nunc dicemus de ejuſmodi conſtitutionibus, & reſpectu Provinciarum trãſmontanarum, in quibus nunquã fuerunt lectæ, nec legitimè intimatæ? Ponamus peccaſſe Prælatos qui neglexêre illas recipere & publicare, at an jam ad illas obligãtur Regulares? an illi peccant, ſi non ſervant, quod nunquam audierunt. (b) Nec ſufficit, ut dicantur obligari, quòd fortè illas apud aliquos Authôres legant, quia poſſunt dubitare de veritate, ut dicebam in dubio præced. Sed requiritur, ut illis notificentur juridicè, puta à ſuis Prælatis. Prælatis verò authenticè ſecundum formã in illarum tenore expreſſam, quod tamen hactenus non eſt factum, & ſufficit (in

(a) *Cùm iure Maieſtas Apoſtolica omnibus dominetur, ſoli tamen rationi ſubijci gloriatur Petr. Cluniac. l. 4. ep. 29 ad Innoc. 2.*

(b) *Illius legis Prævaricatores non ſumus, cuius Auditores nunquam fuimus. Ivo Carnot. ep. 70.*

Digitized by Google

Opinione aliquorum) ad hoc, ut dicantur non obligare.

17 Eſt *ſecundò* notandum ex eodem fundamento ejuſmodi conſtitutiones, declarationes, deciſiones &c. eſſe in tanto numero, & tanta varietate, & tam diversè, imò tam contrariè nonnullas ab Authoribus allegari, tractari & explicari, ut vix ſciat quis ad aliquid ſe determinare, & multò minùs queat ſemper præſentes in mente habere, ut ſi fortè inadvertenter contra aliquam operetur, & utatur privilegio quod non ſcit, vel non recordatur eſſe revocatum, præſumendum ſit Sum. Pontif. de ſua benignitate ſupplere poteſtatem, quo graviora vitentur incommoda, præcipuè in abſolutionibus & diſpenſationibus.

18 Ex *quartò* fundamento ego infero, quòd licèt ſufficeret qualiſcunq; notitia talium decretorum & undecunq; habita Attamē ſi non inveniuntur uſu recepta, in aliqua Provincia vel Congregatione certè non poterit juſtè fieri ſcrupulus his, qui in illis

19 habitant ſi ea non ſervant. Hic autem ego quæro, an de facto ſint recepta? ad quod ego reſpondeo, me valde dubitare ſaltem de Provinciis Trunsmontanis. Nam ſi ibi nec leguntur, quomodo poſſunt dici ab illis recepta, quin etiam praxis quotidiana contrarium demonſtrat Imò & de reſiſtentia conſtat. An benè vel malè, non judico. Interim verò, an non tuti privati fratres, ſi ſe non conformant conſtitutionibus Pontificiis, quas ſciunt non eſſe receptas à ſuis Superioribus & Prædeceſſoribus. Et ſingulis diebus apertè nonnullas obliq; alias violari conſpiciunt.

20 Ex *quinto, ſexto, ſeptimo, & nono* fundamento quæri poteſt, in quo fundentur conſtitutiones revocatoriæ privilegiorum, quemve finem habuerit Sanctiſſimus in ejuſmodi revocationibus. Hoc autem ſatis facilè poteſt intelligi ex contextu, & maximè præfatione ipſarum, ex quibus evidenter colligitur factas eſſe, ut tollantur abuſus ab Eccleſia, ut conſervetur Epiſcopis ſua Authoritas: In debito officio teneantur Regulares: Et pax firmetur inter ipſos Parochos & Epiſcopos. Hîc autem ulteriùs quæri poteſt, an ita ſit, quòd de facto omnes Ordines regulares, omniumque Ordinum omnes Congregationes & fratres abutebantur privilegiis, an verò ſint ſuper hoc falsò accuſati apud Sanctiſſimum? Quæri inquam poteſt, an ſublatis & reſtrictis privilegiis extincta ſint omnia diſſidia inter Regulares & Epiſcopos? An inquam hæc revocatio vel moderatio debeat tolerari, ſi inde novæ lites, novarumque litium fomites ſuſcitantur, & revocatio ſit remedium idoneum comprimendis dictis litibus. An demum ſi aliquibus Regularibus temerè privilegiis abutentibus, & contra Epiſcopos intumeſcentibus, aliis verò prudenter & ad ſalutem fidelium ac Dei gloriam referentibus, in debita reverentia debitiſque officiis erga Prælatos Eccleſiæ manentibus, æquum ſit, æqualiter omnes ſpoliare privilegiis, ſontes & inſontes. An inquam hæc ſpoliatio dicenda ſit neceſſaria ad tollendos abuſus non ortos, & ad reducendos ad officium hos, qui ab illo nunquam deſciverunt.

Ex *octavo* fundamento de Epicheia hanc admittunt DD. propter præſumptā benignitatem Principis, qui præſumitur permittere. Imò qui aſſeritur velle debere ut in caſu, in quo ipſe diſpenſaret à ſua lege, vel quem ſi prævidiſſet ab illa excepiſſet velle inquam, ut quoad talem caſum ceſſet ſuæ legis obligatio, vel in ea inferior diſpenſet. Et ſecundùm hoc 21

Autho-

Digitized by Google

Authores, quos ego citavi ubi de poteſtate abſolvendi dixere, poſſe Confeſſarium abſolvere pœnitentem, quem non judicat expedire ad Epiſcopum remitti. At hìc ego quæro, ſi ſimiliter Confeſſarius judicat non expedire pœnitentem mitti Romam, poteſt ne uti opinione illorum Doctorum. Ac rurſus ego quæro, unde & ex quibus capitibus poteſt rationabiliter judicari non expedire ſaluti pœnitentis, ut mittatur ad Epiſcopum vel Papam? An ſi timetur vitæ periculum? ſi jactura famæ? Si prævidetur pœnitentem, quamvis contritum, ob duritiam tamen non iterum ad Papam neque ad Epiſcopum &c.

22 Quæro autem iterum, ſi per epicheiam concedit Papa vel Epiſcopus, ut abſolvatur pœnitens à caſu ſibi reſervato, poteſt ne hæc doctrina trahi ad alias materias? Ut ſi eſt damnoſum alicui Ordini vel Monaſterio intermittere uſum alicujus privilegij, licebit ne per Epicheiam interpretari voluntatem Pontificis? & dicere eum (non obſtante quacunque revocatione) concedere ut retineatur. Eſt enim hoc aliud caput, ex quo DD. admittunt epicheiam, ad liberandum aliquem ab obligatione legis, nempe ſi gravè nimis eſt, & diſpendioſum illam ſervare. Et Ratio fundamentalis eſt, quia inter cæteras conditiones ad legem requiſitas una eſt, ſit facilis, & in commodum eorum, quibus ponitur; ſi igitur ex revocatione privilegiorum non commodum, ſed damnum reſultat in Ordines regulares, poterunt ne conſtitutiones revocatoriæ dici habere naturam legis? vel Sanctiſſimum non intendere per epicheiam, ut cum tanto ſuo damno illas ſervent; Item ſi admit-

23 titur epicheia, quoad Ordines & Monaſteria in communi, poteſtne admitti quoad privatos fratres, ut ſi quis occulto Dei judicio ſortitus eſt Prælatum ſuperbum, qui eis jubeat juxta aliquod privilegium agere, quãvis revocatum tenebiturne carceres pati diffamationes, perſecutiones, uno verbo perire potiùs quàm obedire tali Prælato, vel poteritne per epichejam in ejuſmodi quæ ſunt juris poſitivi, interpretari voluntatem Pontificis?

Iſta ego propono non decidendo, ſed interrogando doceri cupidus potiùs quã docere. Interim verò poterit prudens Lector ex dictis diſcernere quando vel quantùm ſibi conſcientiæ ducere debeat, dum recedit à conſtitutionibus moderantibus privilegia.

D U B. VI.

An utiles & conducentes Privilegiorum Revocationes.

Ad Articulum primum cir.

S U M M A R I U M.

1 *Ordines regul. orti ſunt cum privilegiis.*
2 *Obiectiones contra eorum uſum.*
3 *Ex triplici capite.*
4 *Et antiqua.*
5 *Primum Adverſarium, quem paſſus eſt S. Bened. fuit Parochus.*
6 *Nec multò poſt eius fata Epiſcopi oppreßêre eius Ordinem.*
7 *Hæreſis ſuſcitata contra Monachos, quod Sacramenta ab eis collata forent irrata.*
8 *Nova alia contra Mendicantes.*
9 *Vindicatis Monaſteriis à ſuis Adverſariis exercuerunt ſuam potentiam in eorum membra.*
20 *Infeſtatio Monaſteriorum fuit occaſio augendi eis privilegia.*
11 *Regulares ſunt propugnaculum Sedis Ap. Et eius intereſt eos manutenere.*
12 *Non expedit tollere Regularibus privileg.*
13 *Probatur & ſeq.*
19 *Pontifices qui derogaverunt privileg. Reg. à Deo puniti. Item & Epiſcopus.* 20 *&* 21.

Digitized by Google

22 *Iniuſtum tollere privilegia propter privatorum exceſſus.*

23 *Vſu privil. non turbantur Ordo Hierarchiæ. Et quare.*

24 *Regulares non ſunt in culpa quòd aliqui ex Clero minùs honorentur ſed eorũ vitia.*

25 *Privilegia Regul. non prohibent quenquam uti Iuriſdictione ſibi competenti.*

1 ORdines Regularium ſimul cum privilegiis initium conſtat accepiſſe. Sicut enim primum hominem non in puris naturalibus, ſed ſimul cum gratia, ſcientia, aliiſque dotibus ſupernaturalibus voluit Deus creare. Ita ordines regulares noluêre ſummi Pontifices ſimpliciter approbare, & ſic initium eis dare, ſed ſimul plurimis privilegiis in ſua approbatione eos decoravêre. Verũ ſicut diabolus volens hominẽ perdere, & à ſuo fine avertere conatus eſt eũ dotibus ſupernaturalibus ſpoliare; ſic ut Ordines regulares evertat, nõ deſinit ſuſcitare æmulos, qui privilegia eorum aſſiduè ſatagant convellere ſpecioſo quidem juſtitiæ & Religionis zelo verùm nõ

2 ſemper ſecundum ſcientiã. *Abutuntur (inquiunt) Regulares priv. Ordinem Hierarchiæ in Eccleſia pervertunt, Iam nulla Epiſcoporum aut Parochorum conſideratio. Abit iuriſdictio nihil ſint non vendicantibus Monachis & Regularibus, &c.*

3 Oriuntur autem iſtæ turbæ ex triplici capite præcipuè, nempe: quòd Regulares ſint exempti ab Epiſcopis: quòd verbũ Dei

4 & Sacramenta miniſtrant: Et quòd mẽbra ſeu Eccleſias habeant ſuis Monaſteriis annexas. Et hæ ipſæ difficultates, quæ nunc jam olim contra ipſos ab eaſdem cauſas motæ ſunt, in quibus tamẽ ſemper prævaluerunt, & ſine dubio in futurũ prævalebunt.

5 Sanè vix S. Benedictus egerat prelu dia ſui Ordinis & diſcipulos admiſerat in ſolitudine ſubiacenti, cùm ſtatim florentium viciniæ Parochum perſecutorem peſſimum expertus eſt. Eo autem ad Divos 6 aſſumpto, cùm Ordo jam aliquod incrementum ac accepiſſet, in tantũ oppreſſus fuit ab Epiſcopis Monaſteria ſui ſubjicientibus, ut neceſſe fuerit cogi à S. Gregorio Concilium, in quo editus eſt canon, *quam ſit 18. quæſt. 2. De libertate Monachorum.*

Cùm verò Monachi Sacramenta mi- 7 niſtrarent (quamvis parciſſimè, cùm in illis prioribus ſæculis pauci fierent Sacerdotes.) Iterum ab invidis & ignorantibus Clericis in ipſos ſuſcitata eſt perſecutio tãdiu, ut etiam aſſererent irrata eſſe Sacramenta à Monachis collata. Super qua difficultate Bonifac. IV. indixit aliud Concilium, in quo de ſuis æmulis iterum triumphârunt Monachi & in eorum favorẽ editus eſt canon: *Sunt nonnulli 16. quæſt. 1.*

Hinc exortis Ordinibus Mendicant. & 8 fratribus eorum ſimiliter Sacramenta miniſtrantibus non defuêre Doctores phanatici (quorum anteſignanus Joannes de Poliaco) qui cauſam Parochorum ſuſcipientes, cùm hereſim damnatam à Bonifacio non auderent ſuſcitare novam non ſunt veriti ſeminare, & in publicis Concionibus aſſerere hos, qui confeſſi forent Regularibus, teneri iterum eadem peccata confiteri ſuis Parochis. In quo negotio fortunam non ſunt experti à prioribus meliorem. Nam Joan. XXII. coram hæreſim damnavit Poliacum ad ſuam Sedem citatum & convictum palidoniam cantare adegit. Et contra ejus errores edidit Extravag. *Vas electionis.* Quæ eſt repoſita inter com. *in rubr. de hæred.* ut notavi ubi de approb. Reg.

Firmatis jam & ampliatis Ordinibus, 9 auctiſque variis membris dependitiis & Eccleſiis. Qui contra capita prævalere nõ poterant, in ejuſmodi membra & Eccle-

ſias

Digitized by Google

ſias conati ſunt manus & falcem immit-
tere. In quo nedum profecerunt ſed au-
gendis Monaſteriorum privilegiis (vel in-
viti occaſionem dederunt.

10 Nam hinc in quibuſdam erectus Archi-
diaconatus, ut in Cluniacenſi: ubi creatur
ex Monachis Archidiaconus, qui in om-
nem ditionem Monaſterii exercet, juriſ-
dictionem Eccleſiaſticam privativè ad
quoſcunque Epiſcopos. Imò & cui ipſi Pa-
rochi & totus Clerus ſubjicitur. In qui-
buſdam attributa Abbatibus juriſdictio
quaſi Epiſcopalis, ut Cavenſi, in quibuſdã
conceſſa & aſſignata propria Diœceſis, ut
Caſſin. In quibuſdã ordinatus ex Mona-
chis unus Epiſcopus, qui in omnia mẽbra
& dependentias exerceret ea, quæ ſunt Or-
dinis, ut in Mon. S. Dionyſ. apud Pariſios
&c. Ut omnes Epiſcoporum & Parocho-
rum conatus contra Regulares in caſſum
ſemper ceſſerint, protegentibus Romanis
Pontificibus & Privilegiis corroboranti-
bus, nec ignorantibus quantùm ſua & ſuæ
Sedis interſit eos manutenere. Quamvis
enim à Chriſto firmitatem ſuam habeat
11 Sedes Apoſtolica, nemo tamen prudens
negabit eã non rarò nutantem, fuiſſe à Re-
gularibus ſuſtentatam, & fortè ad hoc vel
maximè Ordines Regularium fulcitavit
Deus in Eccleſia, ut nimirum in occaſione
pro ea & pro Papa pugnent, & ſtent aucti
privilegiis unde in figura dicitur cant. 3 *En
lectulum Salumonis ſexaginta fortes ambiũt
ex fortiſſimis Iſraël, omnes tenentes gladios,
& ad bella doctiſſimi, uniꝰ cuiuſq; enſis ſu-
per ſemur ſuum propter timores nocturnos.*
12 Atque ex his propiùs accedendo ad
dubium propoſitum Reſp. incunctanter
non expedire revocationes privilegiorum.
Quod probatur *primò* ex dictis & factis
13 Summorum Pontific. (de quibus ſupra)
& qui mota ſuper his lite, delatiſque Epiſ-
corporum & Parochorum querelis, non
modò ea non revocaverunt, ſed auxerũt.
Secundò. Authoritate ipſius juris ſcripti 14
Conciliorum & aliorum Sum. Pont. qui
ita cenſuerunt, ut *cã. priv. 2. 25. q. 2.* ubi ſic
dicitur. *Privilegia Eccleſiarũ & Monaſt. SS.
Patrum authoritate inſtituta, nulla poſſunt
improbitate convelli, nullà novitate mutari.*
Unde Jo. 8. *in Ep. 111. edita in Concil. 2. tri-
coſſ. Indubitati iura eſt ſemel cõceſſa, perenni
cultu fore tenenda.* Ad quod ſanè reſpexit
Bonif. VIII. in illa Reg. quam in 6. tradidit
cùm dixit: *Beneficium Principis decet eſſe
manſurũ.* Et Epiſcopi Galliæ in præf. Con-
cilij Mald. celebrati añò 845. *Quæ bene in-
venta, & ſemel ſtatuta ſunt, obſervatione in-
digent non retractatione, nec ſolùm ſtudendũ
eſt nova cudere, ſed vetera conſervare.* & A-
drian. 2. *ep. ad Baſil. Imperat. Hoc neceſſariũ
eſt, ut cuſtodiens Prædeceſſorũ meorũ decreta
doceam poſt deceſſum meũ, & mea quoque ab
his, qui poſt me fuerint nullo modo violando.*

Bene ſanè, nam Pontifex qui minuit
privil. conceſſa à ſuis Prædeceſſoribus, nõ-
nihil videtur illis injurius, & præter fas eo-
rundem memoriæ (ſi dici liceret) nonnihil
etiã ingratus. Quod vel maximè dixerim
occaſione privil. Eugenij IV. Nã quamvis
hactenus nullus extiterit Pontifex, in quo
non poſſint notari ſingulares dotes, quæ
illum commendent, at in Eugenio enituit
ſingularis vis, induſtria, & animi inſupera-
bilis generoſitas in tutanda pontificia au-
thoritate cùm vel maximè nutaret, & jam
labaſceret in Conc. Baſil. In quo Eugenius
univerſam ferè Eccleſiam, univerſoſq; ferè
Europæ Prælatos & Principes adverſos
paſſus arduã illam difficultatẽ: *An Papa ſit
ſupra Conciliũ?* facto potiùs quã diſpoſitio-
ne (ſingulari induſtria diſſipato Concilio)
ſolvit & ſic ſibi, & Succeſſoribus ſuis (quæ
illis diſputabatur) ſupremam in ter-
ris

ris Authoritatem vendicavit, vel ob id unum ab eiſdem æternùm benemeritus. Sed neque minùs à Sacro Cardin. cœtu, quibus cùm aliqui non uſque adeò deferrent, imò & ſe illis præferrent, ut Henric. Archiepiſcopus Cantuar. eodem zelo Eugen. erudita non minùs quàm fuſa ad eũ data epiſtola eorundem Cardinalium dignitatem gloriam ac eminentiam in Eccleſia oſtendit, declaravit, aſſeruit, Primus ſuorum Anteceſſorum Regibus eos æquiparare non veritus. Uti propterea ſi tanti Pontificis felici memoriæ detrahãt ſui ſucceſſores aut Cardinales, per revocationem aut imminutionem eorum quæ conceſſit aut inſtituit, timendũ ſit, ne quod & ipſi inſtituerint alij ſimiliter revocent, aut etiã fideles nõ recipiant dicente Domino; qua menſura menſi fueritis, remetietur vobis.

15 Prob. *tertiò* ex fine propter quem data ſunt ipſa privilegia, qui adhuc durat, & conſequenter exigit eadem conſervari, nempe procuratio ſalutis proximi. Propugnatio Sedis Apoſtolicæ, *&c.*

16 Et quomodo ſtabunt ipſi Ordines regular. ſi careant privilegijs? ſtatim opprimentur ab Epiſcopis & Parochis quod unum quæritur, & Deus ſcit quid inde futurum. Poſſent enim fortè claudere ſuas Eccleſias, & tunc verificaretur illud Prophetæ: *Parvuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis.* Poſſent invitare ipſos Epiſcopos, & Parochos ad pergendum ad Indias & nationes infideles pro propagando Evangelio, ſiquidem volunt ſuum eſſe tantùm, curare ſalutem animarum, Fortè in Gallia poſſent tacere quando tractabitur de creando Patriarcha, aut etiam creantibus adhærere, fortè poſſent ſubſcribere opinioni DD. Pariſienſium, *quod Concilium ſit ſupra Papam*, &c. Vide & attende benigne lector quòd ingenia non ſunt ſemper exaſperanda.

Quartò. Experientia docuit, quòd quoties tacta ſunt Regularium privilegia, non ſunt ſecuti niſi effectus peſſimi, turbæ, ſeditiones, lites, informationes, ſcandala, & (quod magis dolendum) minor Sedis Apoſt. æſtimatio, ut & S. Congreg. Revocationes enim non recipiuntur extra Italiam, ut neque cenſuræ Romanæ librorum, niſi in his quæ præciſè tangunt fidem. Unde licèt Romæ damnentur aliqui libri & Authores qui favorabilius loquuntur de eiſdem privilegiis, reimprimuntur tamen alibi, imò & ſolicitius emuntur; ut cenſura romana potiùs augeat famam; An bene vel male? ſit alterius judicare. 17

Quintò. Ipſe Deus Opt. Max. omnium æquus judex & arbiter non rarò ſignis evidentib. & vindicta terribili demonſtravit, ſibi diſplicere ejuſmodi privilegiorum Regul. quaſſationes, de quo placet hîc aliqua exempla ſubjicere, & primò allego Innoc. III. qui cùm in ſumptus belli ſacri in Concilio generali concluſi exigeret à Ciſterc. 49. partem ſuorum bonorum, illique privilegiis propoſitis obſtinatè reſtitiſſent, voluit Pontifex immittere milites, & nobiles ad eorum bona & ecce per noctem B. V. Dei Genitrix, plena authoritate apparuit Reynerio Pontif. à ſacris confeſſionibus, quem durum nuntium juſſit ad eum ire, & hæc ſuo nomine dicere: *Tu Ordinem Ciſtercienſem cujus advocata ego ſum, deſtruere conaris, ſed non prævalebis, & niſi citius de tuo propoſito reſipiſcas, ego te & omnem poteſtatem tuam conteram.* Unde territus Pont. mutavit propoſitum, & confirmatis Monachorum privilegiis, novum addidit, quòd eorum negotia præ quibuſvis aliis debeant expediri in Curia, ut alibi plenius ex Cæſar. & Bzou. retuli. *Aliud* ſubjicio ex eodem Bzou. *to.* 13. *an.* 1254. De Innocent. IV. Huma- 18 19

Humanum ſe ſatis & benevolum exhibuerat erga Ordines Mendic. in initio ſui Pontificatus, non ſcio autem qua de cauſa paulatim reſtigeſcens cœpit quaſſare privilegia vulgatis quibuſdam edictis, unde omnes plurimũ comoti, & inter hos Dominicani præcipuè, qui ad cœleſte auxiliũ confugientes, litanias quotidianas indixerunt per ſuũ Ordinẽ, ſi fortè placeret, Deo ſibi reddere magis propitium Pontificẽ, ecce autẽ dum ſemel cantarentur ejuſmodi litaniæ in Conventu Romano, unus fratrum vidit B. Dei Genitricem ad Altare quæ quaſi plurimùm anxia, & mœrorẽ eorum induta, comendabat eorũ preces ſuo Filio, dicẽs repetitis vicibus: *fili, exaudi eos.* Quod ſanè factum eſt, nam per id tẽpus Innocentius tactus eſt infirmitate, à qua brevi cõſumptus & ad extrema redactus cauſamq; interiori inſtinctu intelligens illa verba Prophetæ multa cum pœnitentia aſſiduè repetebat: *Propter iniquitatẽ corripuiſti hominẽ*, & ſic extinctus eſt, & cùm aliàs ipſe fuiſſet integerrimis moribus, & publicè agnoſceret ſe deliquiſſe quaſſando privilegia Regularium, putatũ fuit ab omnibus ob id. & eorum preces ei adeò vitam fuiſſe breviatam, unde in Curia Romana vulgatum proverbium: *A Litanis Prædicatorum libera nos Domine.*

21 Longè terribilius quid hîc propono de Monachis periluſtris monaſterij Sancti Galli in Helvetia, & Sidonio Epiſcopo Conſtantienſi, de quo Strabo *in vita S. galli lib. 2. c. 15. & ſeq.* Sur. 11. *Octob.* & Baron. *to. 8. an. 759. n. 8. ſeq.* Donati fuerunt exemptione Monachi, cui nullatenus deferre volebat Sidon. Sed omnibus modis eos ſibi ſubjicere tentans, etiam affligebat, ut exemptioni renunciare cogerentur. Semel habuit iter conficiendum & juſſit ſibi de rebus Monaſterij parari viaticum, & Monachi non auſi reſiſtere, quã abundanter omnia poſtulata tradiderunt, & ecce vix ad navim illata ſunt, cùm ſubitò ignis divinitus immiſſus ea abſumpſit, & ſimul totam Epiſcopi ſupellectilẽ.

Nihilo melior ille factus, cùm audiſſet Monachos perſeverare in aſſerenda ſua exemptione decrevit perſonaliter ad Monaſterium accedere, & per carcerem aliaſque pœnas acerbiores quoſcunq; ſibi nõ conſentientes cogerẽ. Venit igitur plenus minarum & cædis, in innocentes: ſed ingreſſus monaſterium, cùm ad altare Sancti Galli oraturus acceſſiſſet, oratio ejus facta eſt ei in peccatum, & ejuſdem Sancti, & Dei manum ſupra ſe ſenſit juxta *can. 10. concil. 2. Hiſpal.* & maledictionem *ibi* poſitam: *Nam inteſtina eius more ſartaginis igne ſuperpoſita fluere cœperunt, & tam diræ viſcerũ torſiones illum invaſerunt extemplò, ut ſine aliorũ adminiculo egredi non potuerit, Sed (quod dicere pudet) egeſtio naturæ turpi impetu prorũpens, cum adſtantes nimio fœtore gravarte ſine mora vehiculo, (quo decedere de Monaſterio poſſet) eſt impoſitus, Sicq; immoderato fluxu (naturæ conſuetudine carẽte) vaſi in quod egeſta defluerent ſuper ſedens egreſſus eſt, & ad vicinum Monaſteriũ (quod Aurea nominatur, cui & tunc præerat) perductus eſt ubi etiã ingraveſcẽte languore tantũ ſibi famulantibus ob nimiũ fœtorẽ intollerabilis factus eſt, ut etiã pene nullus impendere obſequia ſolita poſſet. Tali itaq; pœna mulctatus, cũ hoc factionũ ſuarũ præmio poſt aliquot dies, de cloaca corporis ſpiritũ exhalavit.* Hactenus Strabo, apud quem vide plura.

Demum *ſextò.* Probatur eadem mea 22 propoſitio ex reſponſione ad objecta. Nã ad *primum*, quòd Regulares abutũtur privilegijs. *Reſp.* hos qui abutuntur (ſi qui ſunt) eſſe compeſcendos, ſed hîc vellem primùm ſcire quid ſit abuti, ne fortè multa

multa nobis imponantur; Ac deinde ego *Reſp.* etiam poſito caſu irrationabile eſſe, ut pro privatorum delictis ipſi Ordines & alii innocentes ſpolientur privilegiis, quibus non utuntur, niſi moderatè ad Dei gloriam & proximi utilitatem. *Nunquid iuſtum perdes cum impio* (ait Abraham) *abſit à te, ut rem hanc facias.* Et Epiſcopi Galliæ in Concilio celebrato Pariſiis. *an. 849. Non eſt iuſtum ut unius culpa ſuper omnes redundet. Neque ullo pacto rectum eſſe poteſt, ut uno peccante, ſuper omnes vindicta conſurgat, ſed ſic unius culpa reſecanda eſt, ut omnibus, qui in eodem loco ſunt, & venturi ſunt, conſulatur.* Quid ſanctius Eccleſiæ Sacramentis? quid nobis utilius? & tamen his abutuntur magi & venefici. An ergo ideo tollenda fidelibus, & abroganda? Et ſi fas eſt retorquere argumentum (ſi tamen argumentum dici poteſt) ſimiliter poſſet quis objicere, Epiſcopos reperiri violentos, qui ſua authoritate excedant atque ideo eſſe ipſis reſtringendam, & amplianda eſſe privilegia, ut queant ſe tueri Regulares.

Ad ſecundùm Reſp. Regulares non poſ-
23 ſe dici ullo modo turbare Hierarchiam Eccleſiæ, ſive Ordinis, ſive Juriſdictionis, quia quidquid operantur, hoc non tentant, niſi per privilegia legitima, & legitimè conceſſa à Summo Hierarcha relicta Epiſcopis & Parochis libera ſua omni juriſdictione. Quin potiùs ipſi Parochi & Epiſcopi dici debent peccare in Hierarchiam, & eſſe rei hujus criminis quod imponunt Regularibus, quia dum obſiſtunt eorum privilegiis ſine dubio ipſi Summo Pont. & Summæ ejus per univerſam Eccleſiam juriſdictioni obſiſtunt.

Ad *Tertium.* Quod propter Regulares
24 nulla ſit Epiſcoporum, aut Parochorum conſideratio, videant ipſi ne ſua vita ſit cauſa originalis, ut in minori æſtimatione habeantur. Cæterũ qui boni ſunt, quales non dubito eſſe plures tanquam civitates ſupra montem poſitæ ab omnibus ſuſpiciuntur, & ut nihil eorum virtutibus obſunt privatæ Regularium obſervantiæ, ſic neque commendationi. Quin potiùs & ipſimet Regulares pro officio & debito venerantur, gaudentque ab ipſis exempla virtutum diſcere.

De Juriſdictione verò R. eam in nullo 25
illis minui à Regularibus, qui non utuntur privilegiis, niſi in eorum ſubſidium, & tanquam operarii miſſi à Sumo Patrefamilias in vineam ſuam, hoc eſt à S. Pontifice ad quem hoc ſpectat, & in quo nemo qui vero zelo movebitur, nobis invidebit, ſed potiùs applaudet, & ſibi gratulabitur. *Quid æmularis pro me,* ait Moyſes, *Quis det, ut omnes prophetent.* O quàm apparenter ſibi ſimiles verus, & falſus zelus, in ſe autem quàm diſſimiles! Luc. 9. Præceptor inquiunt Apoſtoli: *vidimus quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, & prohibuimus eum, quia non ſequitur nobiſcum & ait Ieſus nolite prohibere, qui enim non eſt adverſum vos pro vobis eſt* En tibi zelum diſcipulorum adhuc imperfectorum, en quod ſingulis momentis quærunt æmuli Regularium, eos ſcilicet prohibere, à procuranda ſalute animarum, ſed audite Clerici, audite Domini mei communem Magiſtrum: *Qui non eſt adverſum vos pro vobis eſt.* Nolite ergo prohibere, veſtras Parochias, veſtras Infulas non quærunt Regulares vobis rapere, ſed expellere diabolum non tam de corporibus quàm animabus veſtrorum ſubditorum, Adjutores ſunt vobis dati non dominatores, jura veſtra intacta relinquunt, neminem prohibent accedere ad ſuum Parochum & Epiſcopum. Imò omnes ut accedant hortantur. Quòd ſi vobis non ſufficientibus providere tantæ multitudini, ſanè gauden-

Digitized by Google

dendum eſſe in Eccleſia Dei Regulares, qui ſuppleant, nec quiſquam (cujus oculus ſimplex fuerit) putabit ſibi inde quidquam detrahi. Nam ut verè dixit Leo I. *in epiſt. ad Epiſc. Provinc. Qui ſtudioſus eſt charitatis & pacis, nequaquam ſibi credit ablatum, quod fratri videt eſſe conceſſum.* Sed jam ad alia.

DUB. VII.

An poßit probabiliter ſuſtineri nullum Privilegium Regularium eſſe ſufficienter revocatum ad hoc ut illo abſtinere teneantur?

Ad Artic. 1. cit.

SUMMARIUM.

1 *Probabile, nullum privil. Regularium eſſe ſufficienter revocatum & 2.*
3 *Revocatio privil. facta ſine cauſa invalida.*
4 *Priv. datũ favore cauſa pia nõ revocatur.*
5 *Neque quod eſt inſertum iuri alieno.*
10 *Neque quod tranſivit in contractum.*
6 *Ius quaſitum non tollitur niſi revocato eo, cuius intereſt.*
7 *Pro revocandis privil. Reg. Rex audiendus.*
9 *Non vult Papa ut revocationes ſubreptitia ſortiantur effectum.*
11 *Omnia Privileg. Regul. habent naturam contractus.*
12 *Et ſi eis tollantur poſſunt repetere ſuas pecunias.*
14 *Caßin. ſolvunt ſingulis annis cenſum Camera Apoſt.*
13 *Et per eum contractum ſuper privil. innovant.*
15 *Privil. Monaſteriorum, qua ſunt capita ſuorum Ordinum, non comprehenduntur ſub ulla revocatione.*
16 *Forma praſcripta, ſub qua ſolùm poſſunt revocari privil. Caßin, & ſeq.*
19 *Clauſula privil. Caßin. ſunt confirmata à pluribus Pontificibus.*
21 *Forma praſcripta ſub qua debeant revocari privil. Dominicanorum.*
22 *Societatis.*
23 *S Ioannis Hieroſ.*
24 *Privil Camaldul. & S. Mauri ſunt excepta ab omni revocatione.*
25 *Quid operentur clauſula privil. & 26.*
27 *Nulla clauſula in privil. ſuperflua.*
28 *Et ideo omnes defendenda.*
28 *Formâ non ſervatâ corruit actus.*
30 *Vnus Pontifex an queat legare Succeſſores & ſeq.*
37 *Vnus Pontifex poteſt aliquam rem ad certum ſtatum elevare, ad quam Succeſſores nequeant manus extendere.*
38 *Probatur iuſtitia ſingularũ clauſularũ, ſub quibus privilegia fuêre cõceſſa Regularibus.*
39 *Vbi de expreßione nominum Monachorũ. Vbi de clauſula irrevocabilitatis.*
40 *Vnum Pontif poſſe praſcribere formam ſervandam à ſuis Succeſſoribus.*
16 *Pro quo allegatur exempla.*
42 *Pontifices non potuerunt errare in Bullis privilegiorum.*
41 *Papa an poßit ſecum diſpenſare à ſervanda forma ſibi relicta à Pradeceſſoribus.*
44 *Clauſula:* pro expreſſis habentes, *quid operetur.*
45 *Omnes revocationes privileg. ſunt ex triplici fonte.*
47 *De revocationibus* Trid. *quid iuris & ſeq.*
46 *De revocationibus aliorũ* Conc. *à Tr. quid.*
58 *De revocationibus Sum. Pontificum quid.*
59 *Eorum conſtitutiones in Gallia & Hiſp. effectum non ſortiuntur niſi Regi oblata.*
62 *De revocationibus Bulla Cœna quid tenendum.*
63 *De revocationibus Gregorij XIII quid.*
67 *De revocationibus Vrbani VIII. quid.*
70 *Ha ſunt potiùs Cardinaliũ quàm Vrbani.*
73 *Quid de ipſorum Cardin. revocationibus.*

Digitized by Google

74 *Cardinalium declarationes multæ ſuppoſititiæ.*

Ideo non habent locum niſi atteſtatæ.Ibid.

75 *In Gallia abſolutè reiiciuntur.*

1 DIana præter ſuum morem ſcrupuloſus in *to.*ſuo 11. etiam præter intentionem fortè, ita *ibi* ſe ſentire declaravit, ſic enim loquitur *reſol.1.tract.2.In his materiis cautè procedendum puto, nec omnia calamo committenda. Ideo partes Epiſcoporum ſemper ſumam, puto enim, cùm Eminentiſ. Card. Lugo de Sacram d.21 ſect.3.n. 55. Dominos Antiſtites dexteritate, prudentia, humilitate lucrandos eſſe, ut poſteà noſtra privilegia tueantur, vel ſaltem ſecundùm opinionem probabilem relinquant nos illis uti.* Ita Diana. At ſi dexteritate lucrandi ſuos Epiſcopi, ut relinquant nos uti privilegijs, ergo non ſunt revocata, aliàs non Epiſcopi, ſed ſummus Pontifex foret lucrandus pro illorum inſtauratione. Et ſimiliter, ſi poſſumus illis uti ſecundùm opinionem probabilem, ergo probabile ſimiliter erit non eſ-
2 ſe revocata, ſaltē ſufficienter: Quam quidem probabilitatem mihi generat tum authoritas prædicti Eminentiſſ. Card. & ipſius Dianæ, tum pondus Rationem, quas in ſequentibus ego deduco. Nam.

Primò. Sunt qui volunt revocationem privilegij non valere, niſi fiat ex cauſa, quæ reſpiciat publicum, & ea conditione, ut Princeps æquivalenter recompenſet eum, cui tollit privilegium, pro quo ego allegavi ſex Authores *p.* 48. *v alii.* Nempe Rum. Cravet Surd. Riminald. Socin. & Jaſon. cum citationibus juris, quæ faciunt rem probabilem juxta dicta ubi de opinione prob. At quidquid ſit de cauſa, ob quam aliqua privilegia ſunt revocata certe conſtat nullam compenſationem eſſe factam. Ergo &c.

Secundò, Volunt alij, non poſſe revo- 4
cari privilegia conceſſa, cauſæ piæ, ſeu ejus favore, qualia ſunt omnia Regular. Pro quo ego item cito Authores, & jura *n.* 13. *p.* 48. Qui conſequenter faciunt rem probabilem. Idemque dico de conceſſis ad inſtantiam Regum & Principum, qualia ſunt ſimiliter non pauca Regularium, ut item ego dixi eod. v. alij attendunt.

Tertiò Gulel. Bened. *cap. Raynutius de teſt a.v. ſi abſque liberis ſect.* 2. *num.* 41. *&* 5
ſeq. tract.de fideicom Ex Panor. & aliis juribus, quæ ibi allegat, docet non poſſe revocari privilegia vel leges ab alio incorporatas ſuo juri. v g. non poſſe Imperatorem revocare leges inſertas corpori juris Can. nec Papam privilegia inſerta juri Gallico; At privilegia Regularium ſunt inſerta ipſorum juri & conſtitutionibus, ergo &c. *Nec dicas*: Regulares ſubeſſe Papæ, nam etiam ſubeſt ipſi Rex Galliæ, & omnes alij Chriſtiani, & eodem modo.

Quartò. Extat Regula Cancellar. de 6
non tollendo jure quæſito; niſi priùs vocatis & auditis hic, quorum intereſt; At privilegia Regularium ſunt jura ab ipſis quæſita officiis exhibitis Sedi Apoſt. Cardinalibus Epiſcopis, & univerſali Eccleſiæ, ac in eorum Ordinibus longa annorum ſerie radicata, ergo debuerunt ſemper audiri pro eorum revocatione, quod tamen non fuit factum aut certè rarò admodum,

Addit notabiliter Chaſſ *tract.* 1. *cap.* 2. 7
prop. 6. Regularium privilegia pro majori parte non tam ipſos reſpicere, quàm alios fideles. v. g. quantùm ad Conciones, Sepulturas, Miſſas, Abſolutiones &c. Atque ideo juxta Regulam ſupramemoratam quando agitur de abrogando aliquo privilegio, non ſolos Regulares eſſe audiendos, ſed etiam alios, quod cùm videa-

videatur quaſi impoſſibile , ideo ſaltem Regem ſeu Principem cujuſque loci eſſe audiendũ, ut pro ſuis ſubditis reſpondeat.

Quintò. Non eſt credibile, Papam aut Cardin. velle, ut revocationes, quas fece-
8 runt circumventi falſa præſumptione vel accuſatione effectum ſortiantur, repugnant enim omnia jura Et ſigna circumvẽtionis ſunt, ſi v.g. Regulares inauditi ſpolientur aliquo privilegio, ſi nulla cauſa in revocatione allegatur, aut ſi falſa, aut ſi tanquam generalis, & non reſpiciat niſi aliquas perſonas unam Provinciam, vel u-
9 num Ordinem : ſi revocatio fiat ad preces & inſtantiam alicujus, &c. At quòd non paucæ revocationes privilegiorum Regularium emanaverint tali modo ſatis patet ex ipſo contextu revocationum, & infra pleniùs dicetur, ergo &c. (*a*)

Sexto. Privilegia , quæ conceduntur
10 per modum remunerationis aut contractus, ſeu quæ tranſeunt in contractum, dicuntur cõmuniter irrevocabilia, quia jure naturæ tenetur Princeps ſervare ſuum verbum, aut ſaltem ad minùs faciendam eſſe privilegiato reſtitutionem ſeu compenſationem, pro qua opinione ego cum diverſis juribus allego ad 15. Authores *v. ſin autem* Quibus in præſenti addo alios 9. nempe Felin. *in cap. novit. de iudic.* Guilel. Bened. *in repetit. cap. Raynutius. de teſta. v. ſi abſque liberis ſect 2. num.* 43. Alexand. *conſ.* 101. *lib* 1. Ruin. *conſ.* 130. *lib.* 5. Jaſ. *barbarius. ff. de off. prat.* Sanch. *lib.* 8 *de matr. d.* 33. Cucch. *lib.* 1. *inſt. ma. tit.* 6. *num.* 110. Lopez & Matthienz.
11 At quòd privilegia Regularium tranſeant in contractum, imò jam dudum tranſierint patet; quia *primo* Anno 434. die 23. Februar. Eugen. IV. conſtituit *Caſſinenſibus* cenſum unius unciæ auri ſolvendum quotannis Cameræ Apoſtolicæ pro omnimoda exemptione & manutentione privilegiorum, ut patet ex Bulla, quæ incipit : *Etſi ex debito*, quæ eſt 58. in bullar. Margar. *Secundò*, quia Sixt. IV. An. 1474. die 24. Auguſti aliique Pontifices ſucceſſivis temporibus innovârunt prædictam Bullam, ac cenſum prædictum, qui ſingulis annis uſque in hunc diem ſemper fuit ſolutus & acceptatus in Camera ſub eodem titulo manutentionis privilegiorum & omnimodæ exemptionis. Et *tertiò*. Quia Anno 1571. die 20. April. Pius V. ſeu Camera Apoſtol. Et Cardinalis illi præpoſitus ejuſdem Pij nomine confirmavit *Caſſinenſib.* & aliis Congregat. non Mendicantibus in Bulla, expreſſis ſua omnia privilegia. Et inſuper eorum manutentionem juravit pro ſumma *quadringentorum millium ſcutorum auri* , quos dictæ Congregationes obtulerunt dictæ Cameræ cum dando ſuo diſpendio, ut uſque in hodiernum diem non poterint ſua Monaſteria exſolvere à debitis contractis pro conflanda illa ſumã. Ergo conſtat de cõtractu, & conſequenter quòd privilegia dictarum Congr. non ſunt ſimplices gratiæ, ſed jura quæſita & ſatis carò empta. Ac ideò irrevocabilia ſaltem in opinione 20. Authorum, quos ſuperiùs ego ad hoc allegavi. Vel certè poterunt iidem Regulares repetere ſuas pecunias cum omni intereſſe, & hoc ſeu per ſe ſeu per Principes temporales potentes, in quorum terris ha- 12
bent Monaſteria. (*b*)

Septimo. Quamvis daremus Sum. Pontificem non teneri ullis pactis & conven- 13

(a) *Vide dicenda dub. 10. per tot.*

(b) Regem ac Principes condecet ut privilegia ex antiquo Eccleſiis Dei conceſſa roborent, & ſtabiliter obſervari jubeant c. 1. Concil. Troſletani apud Sueſſion. celebrati Ann. 909.

tione ſuorum Prædeceſſorum, quod eſſet valde odioſum, dicente Domino: *Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua.* (†) Attamen ſingulis Annis ſolvunt *Caſsinenſes* ſuum cenſum Cameræ Apoſt. pro manutentione ſuorum privilegiorum, & ſub hoc onere acceptatur. Ergo vi hujus ſolutionis etiam ſingulis añis iñovantur ipſis eadem ſua privilegia, & conſequenter, ſi quæ erant revocata eis reſtituuntur, ac per hanc annuam ſolutionem omnes revocationes evacuantur. *Nec obſtat*, quòd ori-
14 ginariè conſtitutus eſt prædictus cenſus ſolùm pro omnimoda exemptione. Nam ego *Reſpondeo primò*, fuiſſe poſteà factam extenſionem, quia jam à pluribus annis ſolvitur & recipitur ſimul pro manutentione privilegiorum, & ſine ulla contradictione. Et *ſecundò*, omnia privilegia fundari in exemptione, quâ admiſsâ (ut par eſt) eaq; omnimoda (ut loquitur Eugen. IV.) debemus etiam per neceſſariam conſequentiam admittere privilegia.

15 *Octavò*. Privilegia Sacri & nunquam ſatis laudandi Monaſterii *Caſsin. Cluniacenſ. Ciſterc. Præmonſtrat.* & ſimilium, quæ ſunt capita ſuarum Congreg. non comprehenduntur ſub ulla revocatione generali, ſed requirunt ſpecificam, & in individuo mentionem (ut dicam infra ubi de præcell. Monaſt. *Caſsin.*) quod hactenus non eſt factum, at ab his Monaſteriis, lege comunicationis derivantur privilegia ad omnia alia Monaſteria. Ergo ut pro illis majoribus Monaſteriis non ſunt revocata ſic nec pro iſtis.

16 *Nonò*. Eugen IV. In Bulla, quæ incipit: *licet ex debito*. Et alia, quæ incipit: *Regularem vitam*. ſtatuit, nunquam derogatum iri privilegiis. *Caſsin.* niſi conſtet de voluntate derogandi in Pontifice. Hoc autem ut conſtet, debebit *primò* Revocatio fieri cum clauſula: *ex certa ſcientia. Secundò.* Tenor privilegii cui derogatur, debet inſeri de verbo ad verbum. *Tertiò*. Debent allegari cauſæ legitimæ, quæ ad hoc moveant *Quartò*. Debet Congregatio nominari iteratis vicibus. Et *quintò*. Per hæc nomina præcisè: *Congregationis, Unionis, aliàs de Obſervantia S. Iuſtinæ.*

Item idem Eugen in B. quæ incipit: *Acceptum.* decernit favore ejuſdem Congr. *Caſsin.* nullam futuram derogationem valere contra ejus privilegia niſi facta expreſſa mentione omnium ejus Monaſteriorum, & allegatione cauſarum urgentium & ſufficientium. 17

Item idem Eugen. in B. quæ incipit: *Ex iniuncto.* dat. 5. Cal. Jul. an. 1436. quæ eſt Ordine 61. in *Bullar. Margar.* ſic pro privilegiis eorundem *Caſsin* loquitur: *Motu proprio non ad Abbatum inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate ſtatuimus, ordinamus, decernimus, declaramus, per quaecunq; litteras Apoſtolicas, ſeu quorumcunque Conciliorum hactenus celebratorum, vel in futurum celebrandorum, quorumcunq; tenorum exiſtant, ſeu quaſcunq; Clauſulas derogatorias in præteritum vel in futurum habentes, etiamſi motu proprio, & ex certa ſcientia, ac cũ decreto irritante etiamſi per viam ſtatuti & conſtitutionis. Et ad quorumcunq; etiam Regum & Reginarum, aliorumque Principũ ſeu Eccleſiaſticarum Perſonarũ, etiamſi Cardinalatus dignitate præfulgeant. Aut Univerſitatum etiã Scholarium inſtantiã. Seu aliàs in genere vel in ſpecie. Ob publicam vel privatam cauſam emanatas, conceſſas, aut impoſterùm concedendas. Etiamſi in iis, quod de verbo ad verbum. Et quod ſingulariter & nominatim & individuè conceſſiones & indulta eiuſmodi dictæ Congregationi conceſſa, pro expreſ-* 18

(†) Juravit Dominus & non pœnitebit eum Ps. 109.

expreſſu haberentur, contineatur expreſſè: Seu propter alias quaſcunque Clauſulas in Apoſtolicis Litteris, aut quorumcunq; Conciliorum hactenus ſolitas apponi, quantumcunque ſpecificam & expreſſam derogationem continentes. Niſi in eiuſdem litteris, de nominibus & cognominibus omnium & ſingulorũ Monaſteriorum & Monachorũ, qui pro tempore fuerint dictæ Congr. ſpecificè caveatur privilegiis indultis &c. eiuſmodi non fuiſſe, nec eſſe in toto, vel in parte, quomodolibet derogatum hactenus nec impoſterum derogari. Hoc ſpecialiter ultra omnes derogationũ formas requiri decernimus, ut per hoc intacta & illibata, ac ſpecialiter præſervata cenſeantur, & intelligantur ab omnibus, & quibuscunq; Clauſulis derogatoriis, etiam iiſdem privilegiis ſpecialiter derogantibus, niſi forma prædicta ſpecialiter fuerit derogatum.

19 Prædictas Eugen. Conſtit. una cum ſuis Clauſulis: *Ex certa ſcientia,* confirmavit Nicol V. An 1449 die 13. Jun. B. quæ incipit: *licet ex debito.* Pius II. an. 1458. die 18. Jan. B. quæ incipit eodem modo, Alex. VI an. 1501. die 1. April. B. quæ incipit: *Inter cæteras.* Et Leo X. an. 1519. die 2. April. B. quæ incipit: *Dum ſacra.* In qua ipſiſmet verbis Eugenii utitur.

20 Item Paul. III. año 1537. die 5. Nov. univerſaliter confirmavit quæcunq; *Caſſin.* privilegia, & à quibuſcunque illis conceſſa *ſub quacunque forma & verborum expreßione cũ omnibus & ſingulis Decretis & Clauſulis in eis contentis.* Ac in augmentum addidit, nunquam derogatum iri ejuſmodi privilegiis & Clauſulis. *Per quaſcunque Litteras Apoſtolicas generales vel ſpeciales etiam derogatoriarum derogatorias, efficaces & inſolitas Clauſulas, ac irritantia decreta.* Niſi in derogatione fiat *primò.* Expreſſa mentio privilegiorum, qui derogatur, Clauſularum, ſub quibus conceſſa ſunt, & hujus conſtitu[...]amur dicere, eum ex-lorum tenore de verbo ad [...]iſcopos, & Cardi-penitus omiſſo, ac data ſpecifi[...]re, non video dò. Ipſa derogatio per tres diſtin[...]plicari niſi ras eundem tenorem continentes [...]obabi-diſtinctis vicibus intimetur Præſiden[...]aſi-Definitoribus, ac Viſitatoribus Congre[...]gationis, qui conſentiant B. quæ incipit: *Benignitas Sedis Apoſtolicæ.*

Item idem Eugen. IV. pro *Dominican.* 21
Sixt. IV. pro *Minoribus*, Paul III. & Pius V. pro *Soc. Ieſu* decreverunt, nunquam eorum privilegiis derogatum iri, niſi facta expreſſa illorum mentione, inſerto tenore de verbo ad verbum.

Item pro eadem *Soc. Ieſu* Greg. XIII. 22
ſancivit, nullam revocationem ejus privilegiis poſſe nocere, niſi talis revocatio fuerit tribus vicibus intimata. B. quæ incipit: *Æquum reputamus,* de qua Franc. Amic. *tom. 5. de iuſt. & iur. d. 9. ſect. 10.*

Item Clem. VII. Año 1534 die 2. Jan. pro Ordine militum S. Joan. Hieroſ. ſta- 23
tuit, non poſſe per ullam revocationem ejus privilegia tolli, niſi *primò.* Conſiſtorialiter fiat mentio litterarum, in quibus cõtinentur. Ac *ſecundò.* Per trinas litteras Apoſtolicas, tribus diſtinctis vicibus revocatio intimetur Magiſtro generali, & Conventui ac ab ipſis acceptetur. B. quæ incipit: *Clementina diſponente.*

Item idem Clem. VII. conceſſit *Camal-* 24
dul. privilegia omnium Ordinum, Ac declaravit, nunquam fore illis revocanda, nec ſub ulla revocatione unquam comprehenſa, quin potiùs illis reſtitui, toties de novo conceſſa cenſeri, & in priſtinum ſtatum redintegrari, quoties aliqua eorum revocatio emanaverit à futuris Pontificibus. Cùm autem prædictus Clemens morte præventus non potuiſſet Bullam expedire ſuper hac gratia, Paul.

22 *Injuſtum tollere privilegia propter privatorum exceſſus.*
23 *Vſu privil. non turbantur Ordo Hierarchia. Et quare.*
24 *Regulares non ſunt in culpa quòd aliqui ex Clero minùs honorentur ſed eorũ vitia.*
25 *Privilegia Regul. non prohibent quemquam uti Iuriſdictione ſibi compe enti.*

1 ORdines Regularium ſimul cum privilegiis initium conſtat accepiſſe. Sicut enim primum hominem non in puris naturalibus, ſed ſimul cum gratia, ſcientia, aliiſque dotibus ſupernaturalibus voluit Deus creare. Ita ordines regulares noluêre ſummi Pontifices ſimpliciter approbare, & ſic initium eis dare, ſed ſimul plurimis privilegiis in ſua approbatione eos decoravêre. Verũ ſicut diabolus volens hominẽ perdere, & à ſuo fine avertere conatus eſt eũ dotibus ſupernaturalibus ſpoliare; ſic ut Ordines regulares evertat, nõ deſinit ſuſcitare æmulos, qui privilegia eorum aſſiduè ſatagant convellere ſpecioſo quidem juſtitiæ & Religionis zelo verùm nõ
2 ſemper ſecundum ſcientiã. *Abutuntur* (inquiunt) *Regulares priv. Ordinem Hierarchiæ in Eccleſia pervertunt, Iam nulla Epiſcoporum aut Parochorum conſideratio. Abit iuriſdictio nihil ſibi non vendicantibus Monachis & Regularibus, &c.*

3 Oriuntur autem iſtæ turbæ ex triplici capite præcipuè, nempe: quòd Regulares ſint exempti ab Epiſcopis. quòd verbũ Dei
4 & Sacramenta miniſtrant: Et quòd membra ſeu Eccleſiis habeant ſuis Monaſteriis annexis. Et hæ ipſæ difficultates, quæ nunc jam olim contra ipſos ab eiſdẽ cauſis motæ ſunt, in quibus tamẽ ſemper prævaluerunt, & ſine dubio in futurũ prælavebunt.

5 Sanè vix S. Benedictus egerat prelu dia ſui Ordinis & diſcipulos admiſerat in ſolitudine ſublacena, cùm ſtatim florentium viciniæ Parochum perſecutorem peſſimum expertus eſt. Eo autem ad Divos 6
aſſumpto, cùm Ordo jam aliquod incrementum ac accepiſſet, in tantũ oppreſſus fuit ab Epiſcopis Monaſteria ſui ſubjicientibus, ut neceſſe fuerit cogi à S. Gregorio Concilium, in quo editus eſt canon, *quam ſit 18. quæſt. 2. De libertate Monachorum.*

Cùm verò Monachi Sacramenta miniſtrarent (quamvis parciſſimè, cùm in 7
illis prioribus ſæculis pauci fierent Sacerdotes.) Iterum ab invidis & ignorantibus Clericis in ipſos ſuſcitata eſt perſecutio tãdita, ut etiam aſſererent irrata eſſe Sacramenta à Monachis collata. Super qua difficultate Bonifac. IV. indixit aliud Concilium, in quo de ſuis æmulis iterum triumphârunt Monachi & in eorum favorẽ editus eſt canon: *Sunt nonnulli 16. quæſt. 1.*

Hinc exortis Ordinibus Mendicant. & 8
fratribus eorum ſimiliter Sacramenta miniſtrantibus non defuêre Doctores phanatici (quorum anteſignanus Joannes de Polliaco) qui cauſam Parochorum ſuſcipientes, cùm hæreſin damnatam à Bonifacio non auderent ſuſcitare novam non ſunt veriti ſeminare, & in publicis Concionibus aſſerere hos, qui confeſſi forent Regularibus, teneri iterum eadem peccata confiteri ſuis Parochis. In quo negotio fortunam non ſunt experti à prioribus meliorem. Nam Joan. XXII. eorum hæreſin damnavit Polliacum ad ſuam Sedem citatum & convictum palidonam cantare adegit. Et contra ejus errores edidit Extravag. *Vas electionis.* Quæ eſt repoſita inter com. *in rubr. de hæred.* ut notavi ubi de approb. Reg.

Firmatis jam & ampliatis Ordinibus, 9
auctiſque variis membris dependitijs & Eccleſijs. Qui contra capita prævalere nõ poterant, in ejuſmodi membra & Eccle-
ſias

Digitized by Google

ſias conati ſunt manus & fal.em immittere. In quo nedum profecerunt ſed augendis Monaſteriorum privilegiis (vel inviti occaſionem dederunt.

10 Nam hinc in quibuſdam erectus Archidiaconatus, ut in Cluniacenſi: ubi creatur ex Monachis Archidiaconus, qui in omnem ditionem Monaſterii exercet, juriſdictionem Eccleſiaſticam privativè ad quoſcunque Epiſcopos. Imò & cui ipſi Parochi & totus Clerus ſubjicitur. In quibuſdam attributa Abbatibus juriſdictio quaſi Epiſcopalis, ut Cavenſi, in quibuſdā conceſſa & aſſignata propria Diœceſis, ut Caſſin. In quibuſdā ordinatus ex Monachis unus Epiſcopus, qui in omnia mēbra & dependentias exerceret ea, quæ ſunt Ordinis, ut in Mon. S. Dionyſ. apud Pariſios &c. Ut omnes Epiſcoporum & Parochorum conatus contra Regulares in caſſum ſemper ceſſerint, protegentibus Romanis Pontificibus & Privilegiis corroborantibus, nec ignorantibus quantùm ſua & ſuæ Sedis interſit eos manutenére. Quamvis enim à Chriſto firmitatem ſuam habeat
11 Sedes Apoſtolica, nemo tamen prudens negabit eā non rarò nutantem, fuiſſe à Regularibus ſuſtentatam; & fortè ad hoc vel maximè Ordines Regularium ſuſcitavit Deus in Eccleſia, ut nimirum in occaſione pro ea & pro Papa pugnent, & ſtent aucti privilegiis unde in figura dicitur cant. 3 *En lectulum Salomonis ſexaginta fortes ambiūt ex fortiſſimis Iſraël, omnes tenentes gladios, & ad bella doctiſſimi, uniuſ cuiuſq; enſis ſuper femur ſuum propter timores nocturnos.*

12 Atque ex his propiùs accedendo ad dubium propoſitum Reſp. incunctanter non expedire revocationes privilegiorum. Quod probatur *primò* ex dictis & factis
13 Summorum Pontific. (de quibus ſupra) & qui mota ſuper his lite, delatiſque Epiſcoporum & Parochorum querelis, non modò ea non revocaverunt, ſed auxerūt.

Secundò, Authoritate ipſius juris ſcripti 14
Conciliorum & aliorum Sum. Pont. qui ita cenſuerunt, ut *c.ā. priv. 2. 25. q. 2.* ubi ſic dicitur *Privilegia Eccleſiarū & Monaſt. SS. Patrum authoritate inſtituta, nulla poſſunt improbitate convelli, nullâ novitate mutari.* Unde Jo. 8. *in Ep. 111. edita in Concil. 2. tricoſſ. Indubitati iura eſt ſemel cōceſſa, perenni cultu fore tenenda.* Ad quod ſanè reſpexit Bonif. VIII. in illa Reg. quam in 6. tradidit cùm dixit: *Beneficium Principis decet eſſe manſurū.* Et Epiſcopi Galliæ in præf. Concilij Mald. celebrati añô 845. *Quæ bene inventa, & ſemel ſtatuta ſunt, obſervatione indigent non retractatione, nec ſolùm ſtudendū eſt nova cudere, ſed vetera conſervare.* & Adrian. 2. *ep. ad Baſil. Imperat. Hoc neceſſariū eſt, ut cuſtodiens Prædeceſſorū meorū decreta doceam poſt deceſſum meū, & mea quoque ab his, qui poſt me fuerint nullò modo violando.*

Bene ſanè, nam Pontifex qui minuit privil. conceſſa à ſuis Prædeceſſoribus, nōnihil videtur illis injurius, & præter fas eorundem memoriæ (ſi dici liceret) nonihil etiā ingratus. Quod vel maximè dixerim occaſione privil. Eugenij IV. Nā quamvis hactenus nullus extiterit Pontifex, in quo non poſſint notari ſingulares dotes, quæ illum commendent, at in Eugenio enituit ſingularis vis, induſtria, & animi inſuperabilis generoſitas in tutanda pontificia authoritate cùm vel maximè nutaret, & jam labaſceret in Conc. Baſil. In quo Eugenius univerſam ferè Eccleſiam, univerſoſq; ferè Europæ Prælatos & Principes adverſos paſſus arduā illam difficultatē: *An Papa ſit ſupra Conciliū?* facto potiùs quā diſpoſitione (ſingulari induſtria diſſipato Concilio) ſolvit & ſic ſibi, & Succeſſoribus ſuis (quæ illis diſputabatur) ſupremam in terris

ris

Digitized by Google

ris Authoritatem vendicavit, vel ob id unum ab eiſdem æternùm benemeritus. Sed neque minùs à Sacro Cardin. cœtu, quibus cùm aliqui non uſque adeò deferrent, imò & ſe illis præferrent. ut Henric. Archiepiſcopus Cantuar. eodem zelo Eugen. erudita non minùs quàm fuſa ad eũ data epiſtola eorundem Cardinalium dignitatem gloriam ac eminentiam in Eccleſia oſtendit, declaravit, aſſeruit, Primus ſuorum Anteceſſorum Regibus eos æquiparare non veritus. Uti propterea ſi tanti Pontificis felici memoriæ detrahãt ſui ſucceſſores aut Cardinales, per revocationem aut imminutionem eorum quæ conceſſit aut inſtituit, timendũ ſit, ne quod & ipſi inſtituerint alij ſimiliter revocent, aut etiã fideles nõ recipiant dicente Domino; qua menſura menſi fueritis, remetietur vobis.

15 Prob. *tertio* ex fine propter quem data ſunt ipſa privilegia, qui adhuc durat, & conſequenter exigit eadem conſervari, nempe procuratio ſalutis proximi. Propugnatio Sedis Apoſtolicæ, *&c.*

16 Et quomodo ſtabunt ipſi Ordines regular. ſi careant privilegijs? ſtatim opprimentur ab Epiſcopis & Parochis quod unum quæritur, & Deus ſcit quid inde futurum. Poſſent enim fortè claudere ſuas Eccleſias, & tunc verificaretur illud Prophetæ: *Parvuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis.* Poſſent invitare ipſos Epiſcopos, & Parochos ad pergendum ad Indias & nationes infideles pro propagando Evangelio, ſiquidem volunt ſuum eſſe tantùm, curare ſalutem animarum, Fortè in Gallia poſſent tacere quando tractabitur de creando Patriarcha, aut etiam creantibus adhærere, fortè poſſent ſubſcribere opinioni DD. Pariſienſium, *quod Concilium ſit ſupra Papam,* &c. Vide & attende benigne lector quòd ingenia non ſunt ſemper exaſperanda.

Quartò. Experientia docuit, quòd quoties tacta ſunt Regularium privilegia non ſunt ſecuti niſi effectus peſſimi, turbæ, ſeditiones, lites, informationes, ſcandala, & (quod magis dolendum) minor Sedis Apoſt. æſtimatio, ut & S. Congreg. Revocationes enim non recipiuntur extra Italiam, ut neque cenſuræ Romanæ librorum, niſi in his quæ præciſè tangunt fidem. Unde licèt Romæ damnentur aliqui libri & Authores qui favorabilius loquuntur de eiſdem privilegiis, reimprimuntur tamen alibi, imò & ſolicitius emuntur; ut cenſura romana potiùs augeat famam; An bene vel male? ſit alterius judicare. 17

18 *Quintò*. Ipſe Deus Opt. Max. omnium æquus judex & arbiter non raro ſignis evidentib. & vindicta terribili demonſtravit, ſibi diſplicere ejuſmodi privilegiorum Regul. quaſſationes, de quo placet hîc aliqua exempla ſubjicere, & primò allego Innoc. III. qui cùm in ſumptus belli ſacri in Concilio generali concluſi exigeret à Ciſterc. 49. partem ſuorum bonorum, illique privilegiis propoſitis obſtinatè reſtitiſſent, voluit Pontifex immittere milites, & nobiles ad eorum bona & ecce per noctem B. V. Dei Genitrix, plena authoritate apparuit Reynerio Pontif. à ſacris confeſſionibus, quem durum nuntium juſſit ad eum ire, & hæc ſuo nomine dicere: *Tu Ordinem Ciſtercienſem cujus advocata ego ſum, deſtruere conaris, ſed non prævalebis, & niſi citius de tuo propoſito reſipiſcas, ego te & omnem poteſtatem unum conteram.* Unde terrefactus Pont. mutavit propoſitum, & confirmatis Monachorum privilegiis, novum addidit, quòd eorum negotia præ quibuſvis aliis debeant expediri in Curia, ut alibi plenius ex Cæſar. & Bzou. retuli. *Alind* ſubjicio ex eodem Bzou. *to.* 13. *an.* 1254. De Innocent. IV. 19

Huma-

Digitized by Google

Humanum ſe ſatis & benevolum exhibuerat erga Ordines Mendic. in initio ſui Pontificatus, non ſcio autem qua de cauſa paulatim refrigeſcens cœpit quaſſare privilegia vulgatis quibuſdam edictis, unde omnes plurimũ cornori, & inter hos Dominicani præcipuè, qui ad cœleſte auxiliũ confugientes, litanias quotidianas indixerunt per ſuũ Ordinẽ, ſi fortè placeret, Deo ſibi reddere magis propitium Pontificẽ, ecce autẽ dum ſemel cantarentur ejuſmodi litaniæ in Conventu Romano, unus fratrum vidit B. Dei Genitricem ad Altare quæ quaſi plurimùm anxia, & mœrorẽ eorum induta, comendabat eorũ preces ſuo Filio, dicẽs repetitis vicibus: *fili, exaudi eos.* Quod ſanè factum eſt nam per id tẽpus Inocentius tactus eſt infirmitate, à qua brevi cõſumptus & ad extrema redactus cauſamq; interiori inſtinctu intelligens illa verba Prophetæ multa cum pœnitentia aſſiduè repetebat: *Propter iniquitatẽ corripuiſti hominẽ*, & ſic extinctus eſt, & cùm aliàs ipſe fuiſſet integerrimis moribus, & publicè agnoſceret ſe deliquiſſe quaſſando privilegia Regularium, putatũ fuit ab omnibus ob id, & eorum preces ei adeò vitam fuiſſe breviatam, unde in Curia Romana vulgatum proverbium: *A Litaniis Prædicatorum libera nos Domine.*

21 Longè terribilius quid hîc propono de Monachis perilluſtris monaſterij Sancti Galli in Helvetia, & Sidonio Epiſcopo Conſtantienſi, de quo Strabo *in vita S. galli lib. 2. c. 15. & ſeq.* Sur. 11. *Octob.* & Baron. *to. 8. an. 759. n. 8. ſeq.* Donati fuerunt exemptione Monachi, cui nullatenus deferre volebat Sidon. Sed omnibus modis eos ſibi ſubjicere tentans, etiam affligebat, ut exemptioni renunciare cogerentur. Semel habuit iter conficiendum & juſſit ſibi de rebus Monaſterij parari viaticum, & Monachi non auſi reſiſtere, quã abundanter omnia poſtulata tradiderunt, & ecce vix ad navim illata ſunt, cùm ſubitò ignis divinitus immiſſus ea abſumpſit, & ſimul totam Epiſcopi ſuppellectilẽ.

Nihilo melior ille factus, cùm audiſſet Monachos perſeverare in aſſerenda ſua exemptione decrevit perſonaliter ad Monaſterium accedere, & per carcerem aliaſque pœnas acerbiores quoſcunq; ſibi nõ conſentientes cogere. Venit igitur plenus minarum & cædis, in inocentes: ſed ingreſſus monaſterium, cùm ad altare Sancti Galli oraturus acceſſiſſet, oratio ejus facta eſt ei in peccatum, & ejuſdem Sancti, & Dei manum ſupra ſe ſenſit juxta *can. 10. concil. 2. Hiſpal.* & maledictionem *ibi* poſitam: *Nam inteſtina eius more ſartaginis igne ſuperpoſita fluere cœperunt, & tam dira viſcerũ torſiones illum invaſerunt extemplò, ut ſine aliorũ adminiculo egredi non potuerit. Sed (quod dicere pudet) egeſtio naturæ turpi impetu prorũpens, cum adſtantes nimio fœtore gravarte ſine mora vehiculo, (quo decedere de Monaſterio poſſet) eſt impoſitus, Sicq; immoderato fluxu (natura conſuetudine carẽte) vaſi in quod egeſta defluerent ſuper ſedens egreſſus eſt, & ad vicinum Monaſteriũ (quod Aurea nominatur, cui & tunc praerat) perductus eſt ubi etiã ingraveſcẽte languore tantæ ſibi famulantibus ob nimiũ fœtorẽ intollerabilis factus eſt, ut etiã pene nullus impendere obſequia ſolita poſſet. Tali itaq; pœna mulctatus, cũ hoc factionũ ſuarũ præmio poſt aliquot dies, de cloaca corporis ſpiritũ exhalavit.* Hactenus Strabo, apud quem vide plura.

Demum *ſextò.* Probatur eadem mea propoſitio ex reſponſione ad objecta. Nã ad *primum*, quòd Regulares abutũtur privilegijs. *Reſp.* hos qui abutuntur (ſi qui ſunt) eſſe compeſcendos, ſed hîc vellem primùm ſcire quid ſit abuti, ne fortè 22

multa

multa nobis imponantur; Ac deinde ego *Reſp.* etiam poſito caſu irrationabile eſſe, ut pro privatorum delictis ipſi Ordines & alii innocentes ſpolientur privilegiis, quibus non utuntur, niſi moderatè ad Dei gloriam & proximi utilitatem. *Nunquid juſtum perdes cum impio* (ait Abraham) *abſit à te, ut rem hanc facias.* Et Epiſcopi Galliæ in Concilio celebrato Pariſiis. *an.* 849. *Non eſt juſtum ut unius culpa ſuper omnes redundet. Neque ullo pacto rectum eſſe poteſt, ut uno peccante, ſuper omnes vindicta conſurgat, ſed ſic unius culpa reſecanda eſt, ut omnibus, qui in eodem loco ſunt, & venturi ſunt, conſulatur.* Quid ſanctius Eccleſiæ Sacramentis? quid nobis utilius? & tamen his abutuntur magi & venefici. An ergo ideo tollenda fidelibus, & abroganda? Et ſi fas eſt retorquere argumentum (ſi tamen argumentum dici poteſt) ſimiliter poſſet quis objicere, Epiſcopos reperiri violentos, qui ſua authoritate excedant atque ideo eſſe ipſis reſtringendam, & amplianda eſſe privilegia, ut queant ſe tueri Regulares.

Ad ſecundùm Reſp Regulares non poſ-
23 ſe dici ullo modo turbare Hierarchiam Eccleſiæ, ſive Ordinis, ſive Juriſdictionis, quia quidquid operantur, hoc non tentant, niſi per privilegia legitima, & legitimè conceſſa à Summo Hierarcha relicta Epiſcopis & Parochis libera ſua omni juriſdictione. Quin potiùs ipſi Parochi & Epiſcopi dici debent peccare in Hierarchiam, & eſſe rei hujus criminis quod imponunt Regularibus, quia dum obſiſtunt eorum privilegiis ſine dubio ipſi Summo Pont. & Summæ ejus per univerſam Eccleſiam juriſdictioni obſiſtunt.

Ad *Tertium* Quod propter Regulares
24 nulla ſit Epiſcoporum, aut Parochorum conſideratio, videant ipſi ne ſua vita ſit cauſa originalis, ut in minori æſtimatione habeantur. Cæterùm qui boni ſunt, quales non dubito eſſe plures tanquam civitates ſupra montem poſitæ ab omnibus ſuſpiciuntur, & ut nihil eorum virtutibus obſunt privatæ Regularium obſervantiæ, ſic neque commendationi. Quin potiùs & ipſimet Regulares pro officio & debito venerantur, gaudentque ab ipſis exempla virtutum diſcere.

De Juriſdictione verò R. eam in nullo 25
illis minui à Regularibus, qui non utuntur privilegiis, niſi in eorum ſubſidium, & tanquam operarii miſſi à Sũmo Patrefamilias in vineam ſuam, hoc eſt à S. Pontifice ad quem hoc ſpectat, & in quo nemo qui vero zelo movebitur, nobis invidebit, ſed potiùs applaudet, & ſibi gratulabitur. *Quid æmularis pro me*, ait Moyſes, *Quis det, ut omnes prophetent.* O quàm apparenter ſibi ſimiles verus, & falſus zelus, in ſe autem quàm diſſimiles! Luc. 9. Præceptor inquiunt Apoſtoli: *vidimus quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, & prohibuimus eum, quia non ſequitur nobiſcum & ait Jeſus nolite prohibere, qui enim non eſt adverſum vos pro vobis eſt* En tibi zelum diſcipulorum adhuc imperfectorum, en quod ſingulis momentis quærunt æmuli Regularium, eos ſcilicet prohibere, à procuranda ſalute animarum, ſed audite Clerici, audite Domini mei communem Magiſtrum: *Qui non eſt adverſum vos pro vobis eſt.* Nolite ergo prohibere, veſtras Parochias, veſtras Infulas non quærunt Regulares vobis rapere, ſed expellere diabolum non tam de corporibus quàm animabus veſtrorum ſubditorum, Adjutores ſunt vobis dati non dominatores, jura veſtra intacta relinquunt, neminem prohibent accedere ad ſuum Parochum & Epiſcopum. Imò omnes ut accedant hortantur. Quòd ſi vobis non ſufficientibus providere tantæ multitudini, ſanè gauden-

Digitized by Google

dendum eſſe in Eccleſia Dei Regulares, qui ſuppleant, nec quiſquam (cujus oculus ſimplex fuerit) putabit ſibi inde quidquam detrahi. Nam ut verè dixit Leo I. *in epiſt. ad Epiſc. Provinc. Qui ſtudioſus eſt charitatis & pacis, nequaquam ſibi credit ablatum, quod fratri videt eſſe conceſſum.* Sed jam ad alia.

DUB. VII.

An poſſit probabiliter ſuſtineri nullum Privilegium Regularium eſſe ſufficienter revocatum ad hoc ut illo abſtinere teneantur?

Ad Artic. 1. cit.

SUMMARIUM.

1 *Probabile, nullum privil. Regularium eſſe ſufficienter revocatum & 2.*
3 *Revocatio privil. facta ſine cauſa invalida.*
4 *Priv. datũ favore cauſæ piæ nõ revocatur.*
5 *Neque quod eſt inſertum iuri alieno.*
10 *Neque quod tranſivit in contractum.*
6 *Ius quæſitum non tollitur niſi revocato eo, cuius intereſt.*
7 *Pro revocandis privil. Reg. Rex audiendus.*
9 *Non vult Papa ut revocationes ſubreptitiæ ſortiantur effectum.*
11 *Omnia Privileg. Regul. habent naturam contractus.*
12 *Et ſi eis tollantur poſſunt repetere ſuas pecunias.*
14 *Caſſin. ſolvunt ſingulis annis cenſum Cameræ Apoſt.*
13 *Et per eum contractum ſuper privil. innovant.*
15 *Privil. Monaſteriorum, quæ ſunt capita ſuorum Ordinum, non comprehenduntur ſub ulla revocatione.*
16 *Forma præſcripta, ſub qua ſolùm poſſunt revocari privil. Caſſin. & ſeq.*
19 *Clauſulæ privil. Caſſin. ſunt confirmatæ à pluribus Pontificibus.*
21 *Forma præſcripta ſub qua debeant revocari privil. Dominicanorum.*
22 *Societatis.*
23 *S. Ioannis Hieroſ.*
24 *Privil Camaldul. & S. Mauri ſunt excepta ab omni revocatione.*
25 *Quid operentur clauſulæ privil. & 26.*
27 *Nulla clauſula in privil. ſuperflua.*
28 *Et ideo omnes defendendæ.*
28 *Formâ non ſervatâ corruit actus.*
30 *Vnus Pontifex an queat legare Succeſſores & ſeq.*
37 *Vnus Pontifex poteſt aliquam rem ad certum ſtatum elevare, ad quam Succeſſores nequeant manus extendere.*
38 *Probatur iuſtitia ſingularũ clauſularũ, ſub quibus privilegia fuêre cõceſſa Regularibus.*
39 *Vbi de expreſſione nominum Monachorũ. Vbi de clauſula irrevocabilitatis.*
40 *Vnum Pontif poſſe præſcribere formam ſervandam à ſuis Succeſſoribus.*
16 *Pro quo allegatur exempla.*
42 *Pontifices non potuerunt errare in Bullis privilegiorum.*
41 *Papa an poſſit ſecum diſpenſare à ſervanda forma ſibi relicta à Prædeceſſoribus.*
44 *Clauſula:* pro expreſſis habentes, *quid operetur.*
45 *Omnes revocationes privileg. ſunt ex triplici fonte.*
47 *De revocationibus Trid. quid iuris & ſeq.*
46 *De revocationibus aliorũ Conc. à Tr. quid.*
58 *De revocationibus Sum. Pontificum quid.*
59 *Eorum conſtitutiones in Gallia & Hiſp. effectum non ſortiuntur niſi Regi oblatæ.*
62 *De revocationibus Bullæ Cœnæ quid tenendum.*
63 *De revocationibus Gregorij XIII quid.*
67 *De revocationibus Vrbani VIII. quid.*
70 *Hæ ſunt potiùs Cardinaliũ quàm Vrbani.*
73 *Quid de ipſorum Cardin. revocationibus.*

Digitized by Google

74 *Cardinalium declarationes multa ſuppoſititia.*

Idee non habent locum niſi atteſtata. Ibid.

75 *In Gallia abſolutè reiiciuntur.*

1 DIana præter ſuum morem ſcrupuloſius in *to.* ſuo 11. etiam præter intentionem fortè, ita *ibi* ſe ſentire declaravit, ſic enim loquitur *reſol. 1. tract. 2. In his materiis cautè procedendum puto, nec omnia calamo committenda. Ideo partes Epiſcoporum ſemper ſumam, puto enim, cùm Eminentiſ. Card. Lugo de Sacram d. 21 ſect. 3. n. 55. Dominos Antiſtites dexteritate, prudentia, humilitate lucrandos eſſe, ut poſteà noſtra privilegia tueantur, vel ſaltem ſecundùm opinionem probabilem relinquant nos illis uti.* Ita Diana. At ſi dexteritate lucrandi ſuos Epiſcopi, ut relinquant nos uti privilegijs, ergo non ſunt revocata, aliàs non Epiſcopi, ſed ſummus Pontifex foret lucrandus pro illorum inſtauratione. Et ſimiliter, ſi poſſumus illis uti ſecundùm opinionem probabilem, ergo probabile ſimiliter erit non eſ-
2 ſe revocata, ſaltē ſufficienter: Quam quidem probabilitatem mihi generat tum authoritas prædicti Eminentiſſ. Card. & ipſius Dianæ, tum pondus Rationem, quas in ſequentibus ego deduco. Nam.

Primò. Sunt qui volunt revocationem privilegij non valere, niſi fiat ex cauſa, quæ reſpiciat publicum. & ea conditione, ut Princeps æquivalenter recompenſet eum, cui tollit privilegium, pro quo ego allegavi ſex Authores *p.* 48. *v alii.* Nempe Rum. Cravet Surd. Riminald. Socin. & Jaſon. cum citationibus juris, quæ faciunt rem probabilem juxta dicta ubi de opinione prob. At quidquid ſit de cauſa, ob quam aliqua privilegia ſunt revocata certe conſtat nullam compenſationem eſſe factam. Ergo &c.

Secundò, Volunt alij, non poſſe revocari privilegia conceſſa, cauſæ piæ, ſeu ejus favore, qualia ſunt omnia Regular. Pro quo ego item cito Authores, & jura *n.* 13. *p.* 48. Qui conſequenter faciunt rem probabilem. Idemque dico de conceſſis ad inſtantiam Regum & Principum, qualia ſunt ſimiliter non pauca Regularium, ut item ego dixi eod. v. alii attendant. 4

Tertiò Guilel. Bened. *cap. Raynutius de teſt. a. v. ſi abſque liberis ſect. 2. num. 41. & ſeq. tract. de fideicom* Ex Panor & aliis juribus, quæ ibi allegat, docet non poſſe revocari privilegia vel leges ab alio incorporatas ſuo juri. v. g. non poſſe Imperatorem revocare leges inſertas corpori juris Can. nec Papam privilegia inſerta juri Gallico; At privilegia Regularium ſunt inſerta ipſorum juri & conſtitutionibus, ergo &c. *Nec dicas*: Regulares ſubeſſe Papæ, nam etiam ſubeſt ipſi Rex Galliæ, & omnes alij Chriſtiani, & eodem modo. 5

Quartò. Extat Regula Cancellar. de non tollendo jure quæſito; niſi priùs vocatis & auditis hic, quorùm intereſt; At privilegia Regularium ſunt jura ab ipſis quæſita officiis exhibitis Sedi Apoſt. Cardinalibus Epiſcopis, & univerſali Eccleſiæ, ac in eorum Ordinibus longa annorum ſerie radicata, ergo debuerunt ſemper audiri pro eorum revocatione, quod tamen non fuit factum aut certè rarò admodum, 6

Addit notabiliter Chaſſ *tract. 1. cap. 2. prop. 6.* Regularium privilegia pro majori parte non tam ipſos reſpicere, quàm alios fideles v. g. quantùm ad Conciones, Sepulturas, Miſſas, Abſolutiones &c. Atque ideo juxta Regulam ſupramemoratam quando agitur de abrogando aliquo privilegio, non ſolos Regulares eſſe audiendos, ſed etiam alios, quod cùm videa- 7

videatur quaſi impoſſibile , ideo ſaltem
Regem ſeu Principem cujuſque loci eſſe
audiendũ,ut pro ſuis ſubditis reſpondeat.
Quintò. Non eſt credibile, Papam aut
Cardin. velle,ut revocationes, quas fece-
8 runt circumventi falſa præſumptione vel
accuſatione effectum ſortiantur , repug-
nant enim omnia jura Et ſigna circumven-
tionis ſunt,ſi v.g. Regulares inauditi ſpo-
lientur aliquo privilegio, ſi nulla cauſa in
revocatione allegatur,aut ſi falſa,aut ſi tan-
quam generalis, & non reſpiciat niſi ali-
9 quas perſonas unam Provinciam , vel u-
num Ordinem : ſi revocatio fiat ad pre-
ces & inſtantiam alicujus,&c. At quòd
non paucæ revocationes privilegiorum
Regularium emanaverint tali modo ſatis
patet ex ipſo contextu revocationum , &
infra pleniùs dicetur,ergo &c. (*a*)
Sexto. Privilegia , quæ conceduntur
10 per modum remunerationis aut contra-
ctus,ſeu quæ tranſeunt in contractum,di-
cuntur com̃uniter irrevocabilia, quia jure
naturæ tenetur Princeps ſervare ſuum ver-
bum,aut ſaltem ad minùs faciendam eſſe
privilegiato reſtitutionem ſeu compenſa-
tionem,pro qua opinione ego cum diver-
ſis juribus allego ad 15. Authores *v. ſin
autem* Quibus in præſenti addo alios 9.
nempe Felin. *in cap. novit. de iudic.* Gui-
lel. Bened. *in repetit. cap. Raynutius. de
teſta. v. ſi abſque liberis ſect* 2. *num.* 43.
Alexand. *conſ.* 101. *lib* 1. Ruin. *conſ.*
130. *lib.* 5. Jaſ. *barbarius. ff. de off. prat.* Sanch.
lib. 8 *de matr. d.* 33. Cucch. *lib.* 1. *inſt. ma.
tit.* 6. *num.* 110. Lopez & Matthienz.
11 At quòd privilegia Regularium tranſe-
ant in contractum, imò jam dudum tran-
ſierint patet; quia *primo* Anno 434.
die 23. Februar. Eugen. IV. conſtituit
Caſinenſibus cenſum unius unciæ auri ſol-
vendum quotannis Cameræ Apoſtolicæ
pro omnimoda exemptione & manuten-
tione privilegiorum, ut patet ex Bulla, quæ
incipit : *Etſi ex debito*, quæ eſt 58. in bullar.
Margar. *Secundò*, quia Sixt. IV. An. 1474.
die 24. Auguſti aliique Pontifices ſucceſſi-
vis temporibus innovârunt prædictam
Bullam, ac cenſum prædictum, qui ſingu-
lis annis uſque in hunc diem ſemper fuit
ſolutus & acceptatus in Camera ſub eo-
dem titulo manutentionis privilegiorum
& omnimodæ exemptionis. Et *tertio.*
Quia Anno 1571. die 20. April. Pius V. ſeu
Camera Apoſtol. Et Cardinalis illi præ-
poſitus ejuſdem Pij nomine confirmavit
Caſinenſib. & aliis Congregat. non Men-
dicantibus in Bulla expreſſis ſua omnia
privilegia. Et inſuper eorum manuten-
tionem juravit pro ſumma *quadringento-
rum millium ſcutorum auri* , quos dictæ
Congregationes obtulerunt dictæ Came-
ræ cum dando ſuo diſpendio , ut uſque in
hodiernum diem non poterint ſua Mo-
naſteria exſolvere à debitis contractis pro
conflanda illa ſum̃a. Ergo conſtat de con-
tractu, & conſequenter quòd privilegia
dictarum Congr. non ſunt ſimplices gra-
tiæ. ſed jura quæſita & ſatis carò empta.
Ac ideò irrevocabilia ſaltem in opinione.
20. Authorum, quos ſuperiùs ego ad hoc
allegavi. Vel certè poterunt iidem Regu-
lares repetere ſuas pecunias cum omni in-
tereſſe, & hoc ſeu per ſe ſeu per Principes
temporales potentes, in quorum terris ha- 12
bent Monaſteria. (*b*)
Septimo. Quamvis daremus Sum. Pon-
tificem non teneri ullis pactis & conven- 13

(a) *Vide dicenda dub.* 10. *per tot.*

(b) Regem ac Principes condecet ut privilegia ex antiquo Eccleſiis Dei conceſſa roborent, & ſtabiliter obſervari jubeant c. 1. Concil. Troſleiani apud Sueſſion. celebrati Ann 909.

expreſſis haberentur, contineatur expreſſè: Seu propter alias quaſcunque Clauſulas in Apoſtolicis Litteris, aut quorumcunq; Conciliorum hactenus ſolitas apponi, quantumcunque ſpecificam & expreſſam derogationem continentes. Niſi in einſdem litteris, de nominibus & cognominibus omnium & ſingulorũ Monaſteriorum & Monachorũ, qui pro tempore fuerint dictæ Congr. ſpecificè caveatur privilegiis indultis &c. eiuſmodi non fuiſſe, nec eſſe in toto, vel in parte, quomodolibet derogatum hactenus nec impoſterum derogari. Hoc ſpecialiter ultra omnes derogationũ formas requiri decernimus, ut per hoc intacta & illibata, ac ſpecialiter præſervata cenſeantur, & intelligantur ab omnibus, & quibuscunq; Clauſulis derogatoriis, etiam iiſdem privilegiis ſpecialiter derogantibus, niſi forma prædicta ſpecialiter fuerit derogatum.

19 Prædictas Eugen. Conſtit. una cum ſuis Clauſulis: *Ex certa ſcientia*, confirmavit Nicol V. An 1449 die 13. Jun. B. quæ incipit: *licet ex debito*. Pius II. an. 1458. die 18. Jan. B. quæ incipit eodem modo, Alex. VI. an. 1501. die 1. April. B. quæ incipit: *Inter cæteras*. Et Leo X. an. 1519. die 2. April. B. quæ incipit: *Dum ſacra*. In qua ipſiſmet verbis Eugenii utitur.

20 Item Paul. III. año 1537. die 5. Nov. univerſaliter confirmavit quæcunq; *Caſſin.* privilegia, & à quibuſcunque illis conceſſa *ſub quacunque forma & verborum expreſſione cũ omnibus & ſingulis Decretis & Clauſulis in eis contentis*. Ac in augmentum addidit, nunquam derogatum iri ejuſmodi privilegiis & Clauſulis. *Per quaſcunque Litteras Apoſtolicas generales vel ſpeciales etiam derogatoriarum derogatorias, efficaces & inſolitas Clauſulas, ac irritantia decreta.* Niſi in derogatione fiat *primò*. Expreſſa mentio privilegiorum, qui derogatur, Clauſularum, ſub quibus conceſſa ſunt, & hujus conſtitu... amur dicere, eum exlorum tenore de verbo ad ... iſcopos, & Cardipenitus omiſſo, ac data ſpecifi... re, non video dò. Ipſa derogatio per tres diſtin... plicari niſi ras eundem tenorem continentes ... obabidiſtinctis vicibus intimetur Præſiden... aſi- Definitoribus, ac Viſitatoribus Congregationis, qui conſentiant B. quæ incipit: *Benignitas Sedis Apoſtolicæ*.

Item idem Eugen. IV. pro *Dominican.* 21
Sixt. IV. pro *Minoribus*, Paul III. & Pius V. pro *Soc. Ieſu* decreverunt, nunquam eorum privilegiis derogatum iri, niſi facta expreſſa illorum mentione, inſerto tenore de verbo ad verbum.

Item pro eadem *Soc. Ieſu* Greg. XIII. 22
ſancivit, nullam revocationem ejus privilegiis poſſe nocere, niſi talis revocatio fuerit tribus vicibus intimata. B. quæ incipit: *Æquum reputamus*, de qua Franc. Amic. *tom. 5. de iuſt. & iur. d. 9. ſect. 10.*

Item Clem. VII. Año 1534 die 2. Jan. pro Ordine militum S. Joan. Hieroſ. ſta- 23
tuit, non poſſe per ullam revocationem ejus privilegia tolli, niſi *primò*. Conſiſtorialiter fiat mentio litterarum, in quibus cõtinentur. Ac *ſecundò*. Per trinas litteras Apoſtolicas, tribus diſtinctis vicibus revocatio intimetur Magiſtro generali, & Conventui ac ab ipſis acceptetur. B. quæ incipit: *Clementina diſponente*.

Item idem Clem. VII. conceſſit *Camal-* 24
dul. privilegia omnium Ordinum, Ac declaravit, nunquam fore illis revocanda, nec ſub ulla revocatione unquam comprehenſa, quin potiùs illis reſtituti, toties de novo conceſſa cenſeri, & in priſtinum ſtatum redintegrari, quoties aliqua eorum revocatio emanaverit à futuris Pontificibus. Cùm autem prædictus Clemens morte præventus non potuiſſet Bullam expedire ſuper hac gratia, Paul.

Digitized by Google

Opinione aliquorum) ad hoc, ut dicantur non obligare.

17 Eſt *ſecundò* notandum ex eodem fundamento ejuſmodi conſtitutiones, declarationes, deciſiones &c. eſſe in tanto numero, & tanta varietate, & tam diversè, imò tam contrariè nonnullas ab Authoribus allegari, tractari & explicari, ut vix ſciat quis ad aliquid ſe determinare, & multò minùs queat ſemper præſentes in mente habere, ut ſi fortè inadvertenter contra aliquam operetur, & utatur privilegio quod non ſcit, vel non recordatur eſſe revocatum, præſumendum ſit Sum. Pontif. de ſua benignitate ſupplere poteſtatem, quo graviora vitentur incommoda, præcipuè in abſolutionibus & diſpenſationibus.

18 Ex *quartò* fundamento ego infero, quòd licèt ſufficeret qualiſcunq; notitia talium decretorum & undecunq; habita: Attamē ſi non inveniuntur uſu recepta, in aliqua Provincia vel Congregatione certè non poterit juſtè fieri ſcrupulus his, qui in illis
19 habitant, ſi ea non ſervant. Hic autem ego quæro, an de facto ſint recepta? ad quod ego reſpondeo, me valde dubitare ſaltem de Provinciis Transmontanis. Nam ſi ibi nec leguntur, quomodo poſſunt dici ab illis recepta, quin etiam praxis quotidiana contrarium demonſtrat. Imò & de reſiſtentia conſtat. An benè vel malè, non judico. Interim verò, an non tuti privati fratres, ſi ſe non conformant conſtitutionibus Pontificiis, quas ſciunt non eſſe receptas à ſuis Superioribus & Præceſſoribus. Et ſingulis diebus apertè nonnullas obliq; alias violari conſpiciunt.

20 Ex *quinto, ſexto, ſeptimo*, & *nono* fundamento quæri poteſt, in quo fundentur conſtitutiones revocatoriæ privilegiorum, quem verò finem habuerit Sanctiſſimus in ejuſmodi revocationibus. Hoc autem ſatis facilè poteſt intelligi ex contextu, & maximè præfatione ipſarum, ex quibus evidenter colligitur factas eſſe, ut tollantur abuſus ab Eccleſia, ut conſervetur Epiſcopis ſua Authoritas: In debito officio teneantur Regulares: Et pax firmetur inter ipſos Parochos & Epiſcopos. Hîc autem ulteriùs quæri poteſt, an ita ſit, quòd de facto omnes Ordines regulares, omniumque Ordinum omnes Congregationes & fratres abutebantur privilegiis, an verò ſint ſuper hoc falsò accuſati apud Sanctiſſimum? Quæri inquam poteſt, an ſublatis & reſtrictis privilegiis extincta ſint omnia diſſidia inter Regulares & Epiſcopos? An inquam hæc revocatio vel moderatio debeat tolerari, ſi inde novæ lites, novarumque litium fomites ſuſcitantur, & revocatio ſit remedium idoneum comprimendis dictis litibus. An demum ſi aliquibus Regularibus temerè privilegiis abutentibus, & contra Epiſcopos intumeſcentibus, aliis verò prudenter & ad ſalutem fidelium ac Dei gloriam referentibus, in debita reverentia debitiſque officiis erga Prælatos Eccleſiæ manentibus, æquum ſit, æqualiter omnes ſpoliare privilegiis, ſontes & inſontes. An inquam hæc ſpoliatio dicenda ſit neceſſaria ad tollendos abuſus non ortos, & ad reducendos ad officium hos, qui ab illo nunquam deſciverunt.

21 Ex *octavo* fundamento de Epicheia hanc admittunt DD. propter præſumptā benignitatem Principis, qui præſumitur permittere. Imò qui aſſeritur velle debere ut in caſu, in quo ipſe diſpenſaret à ſua lege, vel quem ſi prævidiſſet ab illa excepiſſet velle inquam, ut quoad talem caſum ceſſet ſuæ legis obligatio, vel in ea interior diſpenſet. Et ſecundùm hoc

Autho

Authores, quos ego citavi ubi de poteſtate abſolvendi dixere, poſſe Confeſſarium abſolvere pœnitentem, quem non judicat expedire ad Epiſcopum remitti. At hîc ego quæro, ſi ſimiliter Confeſſarius judicat non expedire pœnitentem mitti Romam, poteſt ne uti opinione illorum Doctorum. Ac rurſus ego quæro, unde & ex quibus capitibus poteſt rationabiliter judicari non expedire ſaluti pœnitentis, ut mittatur ad Epiſcopum vel Papam? An ſi timetur vitæ periculum? ſi jactura famæ? Si prævidetur pœnitentem, quamvis contritum, ob duritiam tamen non iterum ad Papam neque ad Epiſcopum &c.

22 Quæro autem iterum, ſi per epicheiam concedit Papa vel Epiſcopus, ut abſolvatur pœnitens à caſu ſibi reſervato, poteſt ne hæc doctrina trahi ad alias materias? Ut ſi eſt damnoſum alicui Ordini vel Monaſterio intermittere uſum alicujus privilegij, licebit ne per Epicheiam interpretari voluntatem Pontificis? & dicere eum (non obſtante quacunque revocatione) concedere ut retineatur. Eſt enim hoc aliud caput, ex quo DD. admittunt epicheiam, ad liberandum aliquem ab obligatione legis, nempe ſi grave nimis eſt, & diſpendioſum illam ſervare. Et Ratio fundamentalis eſt, quia inter cæteras conditiones ad legem requiſitas una eſt, ſit facilis, & in commodum eorum, quibus ponitur; ſi igitur ex revocatione privilegiorum non commodum, ſed damnum reſultat in Ordines regulares, poteruntne conſtitutiones revocatoriæ dici habere naturam legis? vel Sanctiſſimum non intendere per epicheiam, ut cum tanto ſuo damno illas ſervent; Item ſi admit-

23 titur epicheia, quoad Ordines & Monaſteria in communi, poteſtne admitti quoad privatos fratres, ut ſi quis occulto Dei judicio ſortitus eſt Prælatum ſuperbum, qui eis jubeat juxta aliquod privilegium agere, quãvis revocatum tenebiturne carceres pati diffamationes, perſecutiones, uno verbo perire potiùs quàm obedire tali Prælato, vel poteritne per epicheiam in ejuſmodi quæ ſunt juris poſitivi, interpretari voluntatem Pontificis?

Iſta ego propono non decidendo, ſed interrogando doceri cupidus potiùs quã docere. Interim verò poterit prudens Lector ex dictis diſcernere quando vel quantùm ſibi conſcientiæ ducere debeat, dum recedit à conſtitutionibus moderantibus privilegia.

DUB. VI.

An utiles & conducentes Privilegiorum Revocationes.

Ad Articulum primum cir.

SUMMARIUM.

1 *Ordines regul. orti ſunt cum privilegiis.*
2 *Objectiones contra eorum uſum.*
3 *Ex triplici capite.*
4 *Et antiqua.*
5 *Primum Adverſarium, quem paſſus eſt S. Bened. fuit Parochus.*
6 *Nec multò poſt eius fata Epiſcopi oppreßêre eius Ordinem.*
7 *Hæreſis ſuſcitata contra Monachos, quod Sacramenta ab eis collata forent irrata.*
8 *Nova alia contra Mendicantes.*
9 *Vindicatis Monaſteriis à ſuis Adverſariis exercuerunt ſuam potentiam in eorum membra.*
20 *Infeſtatio Monaſteriorum fuit occaſio augendi eis privilegia.*
11 *Regulares ſunt propugnaculum Sedis Ap. Et eius intereſt eos manutenere.*
12 *Non expedit tollere Regularibus privileg.*
13 *Probatur & ſeq.*
19 *Pontifices qui derogaverunt privileg. Reg. à Deo puniti. Item & Epiſcopus. 20 & 21.*

Digitized by Google

22 *Iniuſtum tollere privilegia propter privatorum exceſſus.*

23 *Vſu privil. non turbantur Ordo Hierarchiæ. Et quare.*

24 *Regulares non ſunt in culpa quòd aliqui ex Clero minùs honorentur ſed eorũ vitia.*

25 *Privilegia Regul. non prohibent quemquam uti Iuriſdictione ſibi competenti.*

1 ORdines Regularium ſimul cum privilegiis initium conſtat accepiſſe. Sicut enim primum hominem non in puris naturalibus, ſed ſimul cum gratia, ſcientia, aliiſque dotibus ſupernaturalibus voluit Deus creare. Ita ordines regulares noluêre ſummi Pontifices ſimpliciter approbare, & ſic initium eis dare, ſed ſimul plurimis privilegiis in ſua approbatione eos decoravêre. Verũ ſicut diabolus volens hominẽ perdere, & à ſuo fine avertere conatus eſt eũ dotibus ſupernaturalibus ſpoliare; ſic ut Ordines regulares evertat, nõ deſinit ſuſcitare æmulos, qui privilegia eorum aſſiduè ſatagant convellere ſpecioſo quidem juſtitiæ & Religionis zelo verùm nõ
2 ſemper ſecundum ſcientiã. *Abutuntur* (inquiunt) *Regulares priv. Ordinem Hierarchiæ in Eccleſia pervertunt, nulla Epiſcoporum aut Parochorum conſideratio. Abit iuriſdictio nihil ſibi non vendicantibus Monachis & Regularibus, &c.*

3 Oriuntur autem iſtæ turbæ ex triplici capite præcipuè, nempe: quòd Regulares ſint exempti ab Epiſcopis, quòd verbũ Dei
4 & Sacramenta miniſtrant: Et quòd membra ſeu Eccleſias habeant ſuis Monaſterijs annexas. Et hæ ipſæ difficultates, quæ nunc jam olim contra ipſos ab eiſdem cauſis motæ ſunt, in quibus tamẽ ſemper prævaluerunt, & ſine dubio in futurũ prævalebunt.

5 Sanè vix S. Benedictus egerat prelu dia ſui Ordinis & diſcipulos admiſerat in ſolitudine ſublacenſi, cùm ſtatim florentium viciniæ Parochum perſecutorem peſſimum expertus eſt. Eo autem ad Divos 6
aſſumpto, cùm Ordo jam aliquod incrementum ac accepiſſet, in tantũ oppreſſus fuit ab Epiſcopis Monaſteria ſibi ſubjicientibus, ut neceſſe fuerit cogi à S. Gregorio Concilium, in quo editus eſt canon, *quam ſit 18. quæſt. 2. De libertate Monachorum.*

Cùm verò Monachi Sacramenta mi- 7
niſtrarent (quamvis parciſſimè, cùm in illis prioribus ſæculis pauci fierent Sacerdotes.) Iterum ab invidis & ignorantibus Clericis in ipſos ſuſcitata eſt perſecutio tã dira, ut etiam aſſererent irrata eſſe Sacramenta à Monachis collata. Super qua difficultate Bonifac. IV. indixit aliud Concilium, in quo de ſuis æmulis iterum triumphârunt Monachi & in eorum favorẽ editus eſt canon: *Sunt nonnulli 16. quæſt. 1.*

Hinc exortis Ordinibus Mendicant. & 8
fratribus eorum ſimiliter Sacramenta miniſtrantibus non defuêre Doctores phanatici (quorum anteſignanus Joannes de Polliaco) qui cauſam Parochorum ſuſcipientes, cùm hæreſim damnatam à Bonifacio non auderent ſuſcitare novam non ſunt veriti ſeminare, & in publicis Concionibus aſſerere hos, qui confeſſi forent Regularibus, teneri iterum eadem peccata confiteri ſuis Parochis. In quo negotio fortunam non ſunt experti à prioribus meliorem. Nam Joan. XXII. eorum hæreſim damnavit Poliacum ad ſuam Sedem citatum & convictum palinodiam cantare adegit. Et contra ejus errores edidit Extravag. *Vas electionis.* Quæ eſt repoſita inter com. *in rubr. de hæred.* ut notavi ubi de approb. Reg.

Firmatis jam & ampliatis Ordinibus, 9
auctiſque variis membris dependitijs & Eccleſijs. Qui contra capita prævalere nõ poterant, in ejuſmodi membra & Eccle-

ſias

Digitized by Google

ſias conati ſunt manus & falcem immittere. In quo nedum profecerunt ſed augendis Monaſteriorum privilegiis (vel inviti occaſionem dederunt.

10 Nam hinc in quibuſdam erectus Archidiaconatus, ut in Cluniacenſi: ubi creatur ex Monachis Archidiaconus, qui in omnem ditionem Monaſterii exercet juriſdictionem Eccleſiaſticam privativè ad quoſcunque Epiſcopos. Imò & cui ipſi Parochi & totus Clerus ſubjicitur. In quibuſdam attributa Abbatibus juriſdictio quaſi Epiſcopalis, ut Cavenſi, in quibuſdā conceſſa & aſſignata propria Diœceſis, ut Caſſin. In quibuſdā ordinatus ex Monachis unus Epiſcopus, qui in omnia mēbra & dependentias exerceret ea, quæ ſunt Ordinis, ut in Mon. S. Dionyſ. apud Pariſios &c. Ut omnes Epiſcoporum & Parochorum conatus contra Regulares in caſſum ſemper ceſſerint, protegentibus Romanis Pontificibus & Privilegiis corroborantibus, nec ignorantibus quantùm ſua & ſuæ Sedis interſit eos manutenere. Quamvis enim à Chriſto firmitatem ſuam habeat
11 Sedes Apoſtolica, nemo tamen prudens negabit eā non rarò nutantem, fuiſſe à Regularibus ſuſtentatam, & fortè ad hoc vel maximè Ordines Regularium fulcitavit Deus in Eccleſia, ut nimirum in occaſione pro ea & pro Papa pugnent, & ſtent aucti privilegiis unde in figura dicitur cant. 3 *En lectulum Salomonis ſexaginta fortes ambiūt ex fortiſſimis Iſrael, omnes tenentes gladios, & ad bella doctiſſimi, uniuſcuiuſq; enſis ſuper femur ſuum propter timores nocturnos.*

12 Atque ex his propiùs accedendo ad dubium propoſitum Reſp. incunctanter non expedire revocationes privilegiorum. Quod probatur *primò* ex dictis & factis
13 Summorum Pontific. (de quibus ſupra) & qui mota ſuper his lite, delatiſque Epiſcoporum & Parochorum querelis, non modò ea non revocaverunt, ſed auxerūt.

Secundò. Authoritate ipſius juris ſcripti 14
Conciliorum & aliorum Sum. Pont. qui ita cenſuerunt, ut c. *priv.* 2. 25. q. 2. ubi ſic dicitur: *Privilegia Eccleſiarū & Monaſt. SS. Patrum authoritate inſtituta, nulla poſſunt improbitate convelli, nullâ novitate mutari.* Unde Jo. 8. *in Ep.* 111. *edita in Concil.* 2. *tricoſſ. Indubitati iura eſt ſemel cōceſſa, perenni cultu fore tenenda.* Ad quod ſanè reſpexit Bonif. VIII. in illa Reg. quam in 6. tradidit cùm dixit: *Beneficium Principis decet eſſe manſurū.* Et Epiſcopi Galliæ in præf. Concilij Mald. celebrati āno 845. *Quæ bene inventa, & ſemel ſtatuta ſunt, obſervatione indigent non retractatione, nec ſolùm ſtudendū eſt nova cudere, ſed vetera conſervare.* & Adrian. 2. *ep. ad Baſil. Imperat. Hoc neceſſariū eſt, ut cuſtodiens Prædeceſſorū meorū decreta doceam poſt deceſſum meū, & mea quoque ab his, qui poſt me fuerint nullo modo violanda.*

Bene ſanè, nam Pontifex qui minuit privil. conceſſa à ſuis Prædeceſſoribus, nōnihil videtur illis injurius, & præter fas eorundem memoriæ (ſi dici liceret) nonnihil etiā ingratus. Quod vel maximè dixerim occaſione privil. Eugenij IV. Nā quamvis hactenus nullus extiterit Pontifex, in quo non poſſint notari ſingulares dotes, quæ illum commendent, at in Eugenio enituit ſingularis vis, induſtria, & animi inſuperabilis generoſitas in tutanda pontificia authoritate cùm vel maximè nutaret, & jam labaſceret in Conc. Baſil. In quo Eugenius univerſam ferè Eccleſiam, univerſoſq; ferè Europæ Prælatos & Principes adverſos paſſus arduā illam difficultatē: *An Papa ſit ſupra Conciliū?* facto potiùs quā diſpoſitione (ſingulari induſtria diſſipato Concilio) ſolvit & ſic ſibi, & Succeſſoribus ſuis (quæ illis diſputabatur) ſupremam in terris

ris

Digitized by Google

ris Authoritatem vendicavit, vel ob id unum ab eiſdem æternùm benemeritus. Sed neque minùs à Sacro Cardin. cœtu, quibus cùm aliqui non uſque adeò deferrent, imò & ſe illis præferrent, ut Henric. Archiepiſcopus Cantuar. eodem zelo Eugen. erudita non minùs quàm fuſa ad eũ data epiſtola eorundem Cardinalium dignitatem gloriam ac eminentiam in Eccleſia oſtendit, declaravit, aſſeruit, Primus ſuorum Anteceſſorum Regibus eos æquiparare non veritus. Uti propterea ſi tanti Pontificis felici memoriæ detrahãt ſui ſucceſſores aut Cardinales, per revocationem aut imminutionem eorum quæ conceſſit aut inſtituit, timendũ ſit, ne quod & ipſi inſtituerint alij ſimiliter revocent, aut etiã fideles nõ recipiant dicente Domino; qua menſura menſi fueritis, remetietur vobis.

15 Prob. *tertiò* ex fine propter quem data ſunt ipſa privilegia, qui adhuc durat, & conſequenter exigit eadem conſervari, nempe procuratio ſalutis proximi. Propugnatio Sedis Apoſtolicæ, *&c.*

16 Et quomodo ſtabunt ipſi Ordines regular. ſi careant privilegijs? ſtatim opprimentur ab Epiſcopis & Parochis quod unum quæritur, & Deus ſcit quid inde futurum. Poſſent enim fortè claudere ſuas Eccleſias, & tunc verificaretur illud Prophetæ: *Parvuli petierunt panem, & non erat qui frangeret eis.* Poſſent invitare ipſos Epiſcopos, & Parochos ad pergendum ad Indias & nationes infideles pro propagando Evangelio, ſiquidem volunt ſuum eſſe tantùm, curare ſalutem animarum, Fortè in Gallia poſſent tacere quando tractabitur de creando Patriarcha, aut etiam creantibus adhærere, fortè poſſent ſubſcribere opinioni DD. Pariſienſium, *quod Concilium ſit ſupra Papam*, &c Vide & attende benigne lector quòd ingenia non ſunt ſemper exaſperanda.

Quartò. Experientia docuit, quòd quo- 17
ties tacta ſunt Regularium privilegia non ſunt ſecuti niſi effectus peſſimi, turbæ, ſeditiones, lites, informationes, ſcandala, & (quod magis dolendum) minor Sedis Apoſt. æſtimatio, ut & S. Congreg. Revocationes enim non recipiuntur extra Italiam, ut neque cenſuræ Romanæ librorum, niſi in his quæ præciſè tangunt fidem. Unde licèt Romæ damnentur aliqui libri & Authores qui favorabilius loquuntur de eiſdem privilegiis, reimprimuntur tamen alibi, imò & ſolicitius emuntur; ut cenſura romana potiùs augeat famam; An bene vel male? ſit alterius judicare.

Quintò. Ipſe Deus Opt. Max. omnium 18
æquius judex & arbiter non rarò ſignis evidentib. & vindicta terribili demonſtravit, ſibi diſplicere ejuſmodi privilegiorum Regul. quaſſationes, de quo pla- 19
cet hîc aliqua exempla ſubjicere, & primò allego Innoc. III. qui cùm in ſumptus belli ſacri in Concilio generali concluſi exigeret à Ciſterc. 49. partem ſuorum bonorum, illique privilegiis propoſitis obſtinatè reſtitiſſent, voluit Pontifex immittere milites, & nobiles ad eorum bona & ecce per noctem B.V. Dei Genitrix, plena authoritate apparuit Reynerio Pontif. à ſacris confeſſionibus, quem durum nuntium juſſit ad eum ire, & hæc ſuo nomine dicere: *Tu Ordinem Ciſtercienſem cujus advocata ego ſum, deſtruere conaris, ſed non prævalebis, & niſi citius de tuo propoſito reſipiſcas, ego te & omnem poteſtatem tuam conteram.* Unde terrefactus Pont. mutavit propoſitum, & confirmatis Monachorum privilegiis, novum addidit, quòd eorum negotia præ quibuſvis aliis debeant expediri in Curia, ut alibi plenius ex Cæſar. & Bzou. retuli. *Aliud* ſubjicio ex eodem Bzou. *to.* 13. *an.* 1254. De Innocent. IV.

Huma-

Digitized by Google

Humanum ſe ſatis & benevolum exhibuerat erga Ordines Mendic. in initio ſui Pontificatus,non ſcio autem qua de cauſa paulatim refrigeſcens cœpit quaſſare privilegia vulgatis quibuſdam edictis, unde omnes plurimũ cõmoti,& inter hos Dominicani præcipuè, qui ad cœleſte auxiliũ confugientes,litanias quotidianas indixerunt per ſuũ Ordiné,ſi fortè placeret,Deo ſibi reddere magis propitium Pontificẽ, ecce autẽ dum ſemel cantarentur ejuſmodi litaniæ in Conventu Romano, unus fratrum vidit B. Dei Genitricem ad Altare quæ quaſi plurimùm anxia, & mœrorẽ eorum induta, cõmendabat eorũ preces ſuo Filio, dicẽs repetitis vicibus: *fili exaudi eos.* Quod ſanè factum eſt nam per id tẽpus Innocentius tactus eſt infirmitate, à qua brevi cõſumptus & ad extrema redactus cauſamq; interiori inſtinctu intelligens illa verba Prophetæ multa cum pœnitentia aſſiduè repetebat: *Propter iniquitatẽ corripuiſti hominẽ*, & ſic extinctus eſt, & cùm aliàs ipſe fuiſſet integerrimis moribus, & publicè agnoſceret ſe deliquiſſe quaſſando privilegia Regularium, putatũ fuit ab omnibus ob id,& eorum preces ei adeò vitam fuiſſe breviatam,unde in Curia Romana vulgatum proverbium: *A Litaniis Prædicatorum libera nos Domine.*

21 Longè terribilius quid hîc propono de Monachis perilluſtris monaſterij Sancti Galli in Helvetia, & Sidonio Epiſcopo Conſtantienſi, de quo Strabo *in vita S. galli lib.2 c.15.& ſeq.* Sur. 11. *Octob.* & Baron. *to.8. an.759.n.8. ſeq.* Donati fuerunt exemptione Monachi, cui nullatenus deferre volebat Sidon. Sed omnibus modis eos ſibi ſubjicere tentans, etiam affligebat, ut exemptioni renunciare cogerentur. Semel habuit iter conficiendum & juſſit ſibi de rebus Monaſterij parari viaticum,& Monachi non auſi reſiſtere, quã abundanter omnia poſtulata tradiderunt,& ecce vix ad navim illata ſunt,cùm ſubitò ignis divinitus iñiſſus ea abſumpſit,& ſimul totam Epiſcopi ſuppellectilẽ.

Nihilo melior ille factus,cùm audiſſet Monachos perſeverare in aſſerenda ſua exemptione decrevit perſonaliter ad Monaſterium accedere,& per carcerem aliaſque pœnas acerbiores quoſcunq; ſibi nõ conſentientes cogere. Venit igitur plenus minarum & cædis,in iñocentes: ſed ingreſſus monaſterium, cùm ad altare Sancti Galli oraturus acceſſiſſet,oratio ejus facta eſt ei in peccatum, & ejuſdem Sancti, & Dei manum ſupra ſe ſenſit juxta *can.10. concil.2. Hiſpal.* & maledictionem *ibi* poſitam: *Nam inteſtina eius more ſartaginis igne ſuperpoſitæ fluere cœperunt,& tam dira viſcerũ torſiones illum invaſerunt extemplò,ut ſine aliorũ adminiculo egredi non potuerit,Sed(quod dicere pudet) egeſtio naturæ turpi impetu prorũpens,cum adſtantes nimio fœtore gravarte ſine mora vehiculo, (quo decedere de Monaſterio poſſet) eſt impoſitꝰ,Sicq́; immoderato fluxu(naturæ conſuetudine carẽte)vaſi in quod egeſta deſluerent ſuper ſedens egreſſus eſt,& ad vicinum Monaſteriũ (quod Aurea nominatur,cui & tunc præerat)perductus eſt ubi etiã ingraveſcẽte languore tantũ ſibi famulantibus ob nimiũ fœtorẽ intollerabilis factus eſt,ut etiã pene nullus impendere obſequia ſolita poſſet Tali itaq́, pœna mulctatus,cũ hoc factionũ ſuarũ præmio poſt aliquot dies,de cloaca corporis ſpiritũ exhalavit* Hactenus Strabo,apud quem vide plura.

Demum *ſextò*. Probatur eadem mea propoſitio ex reſponſione ad objecta. Nã ad *primum*,quòd Regulares abutũtur privilegijs. *Reſp.* hos qui abutuntur (ſi qui ſunt) eſſe compeſcendos; ſed hîc vellem primùm ſcire quid ſit abuti, ne fortè 22

multa

multa nobis imponantur; Ac deinde ego *Reſp.* etiam poſito caſu irrationabile eſſe, ut pro privatorum delictis ipſi Ordines & alii innocentes ſpolientur privilegiis, quibus non utuntur, niſi moderatè ad Dei gloriam & proximi utilitatem. *Nunquid iuſtum perdes cum impio* (ait Abraham) *abſit à te, ut rem hanc facias.* Et Epiſcopi Galliæ in Concilio celebrato Pariſiis. *an.* 849. *Non eſt iuſtum ut unius culpa ſuper omnes redundet. Neque ullo pacto rectum eſſe poteſt, ut uno peccante, ſuper omnes vindicta conſurgat, ſed ſic unius culpa reſecanda eſt, ut omnibus, qui in eodem loco ſunt, & venturi ſunt, conſulatur.* Quid ſanctius Eccleſiæ Sacramentis? quid nobis utilius? & tamen his abutuntur magi & venefici. An ergo ideo tollenda fidelibus, & abroganda? Et ſi fas eſt retorquere argumentum (ſi tamen argumentum dici poteſt) ſimiliter poſſet quis objicere, Epiſcopos reperiri violentos, qui ſua authoritate excedant atque ideo eſſe ipſis reſtringendam, & amplianda eſſe privilegia, ut queant ſe tueri Regulares.

Ad ſecundùm Reſp Regulares non poſ-
23 ſe dici ullo modo turbare Hierarchiam Eccleſiæ, ſive Ordinis, ſive Juriſdictionis, quia quidquid operantur, hoc non tentant, niſi per privilegia legitima, & legitimè conceſſa à Summo Hierarcha relicta Epiſcopis & Parochis libera ſua omni juriſdictione. Quin potiùs ipſi Parochi & Epiſcopi dici debent peccare in Hierarchiam, & eſſe rei hujus criminis quod imponunt Regularibus, quia dum obſiſtunt eorum privilegiis ſine dubio ipſi Summo Pont. & Summæ ejus per univerſam Eccleſiam juriſdictioni obſiſtunt.

Ad *Tertium* Quod propter Regulares
24 nulla ſit Epiſcoporum, aut Parochorum conſideratio, videant ipſi ne ſua vita ſit cauſa originalis, ut in minori æſtimatione habeantur. Cæterùm qui boni ſunt, quales non dubito eſſe plures tanquam civitates ſupra montem poſitæ ab omnibus ſuſpiciuntur, & ut nihil eorum virtutibus obſunt privatæ Regularium obſervantiæ, ſic neque commendationi. Quin potiùs & ipſimet Regulares pro officio & debito venerantur, gaudentque ab ipſis exempla virtutum diſcere.

De Juriſdictione verò R. eam in nullo 25
illis minui à Regularibus, qui non utuntur privilegiis, niſi in eorum ſubſidium, & tanquam operarii miſſi à Sūmo Patrefamilias in vineam ſuam, hoc eſt à S. Pontifice ad quem hoc ſpectat, & in quo nemo qui vero zelo movebitur, nobis invidebit, ſed potiùs applaudet, & ſibi gratulabitur. *Quid æmularis pro me,* ait Moyſes, *Quis det, ut omnes prophetent.* O quàm apparenter ſibi ſimiles verus, & falſus zelus, in ſe autem quàm diſſimiles! Luc. 9. Præceptor inquiunt Apoſtoli: *vidimus quendam in nomine tuo ejicientem dæmonia, & prohibuimus eum, quia non ſequitur nobiſcum & ait Ieſus nolite prohibere, qui enim non eſt adverſum vos pro vobis eſt* En tibi zelum diſcipulorum adhuc imperfectorum, en quod ſingulis momentis quærunt æmuli Regularium, eos ſcilicet prohibere, à procuranda ſalute animarum, ſed audite Clerici, audite Domini mei communem Magiſtrum: *Qui non eſt adverſum vos pro vobis eſt.* Nolite ergo prohibere, veſtras Parochias, veſtras Infulas non quærunt Regulares vobis rapere, ſed expellere diabolum non tam de corporibus quàm animabus veſtrorum ſubditorum, Adjutores ſunt vobis dati non dominatores, jura veſtra intacta relinquunt, neminem prohibent accedere ad ſuum Parochum & Epiſcopum. Imò omnes ut accedant hortantur. Quòd ſi vobis non ſufficientibus providere tantæ multitudini, ſanè gauden-

Digitized by Google

dendum eſſe in Eccleſia Dei Regulares, qui ſuppleant, nec quiſquam (cujus oculus ſimplex fuerit) putabit ſibi inde quidquam detrahi. Nam ut verè dixit Leo I. *in epiſt. ad Epiſc. Provinc. Qui ſtudioſus eſt charitatis & pacis, nequaquam ſibi credit ablatum, quod fratri videt eſſe conceſſum.* Sed jam ad alia.

DUB. VII.

An poſſit probabiliter ſuſtineri nullum Privilegium Regularium eſſe ſufficienter revocatum ad hoc ut illo abſtinere teneantur?

Ad Artic. 1. cit.

SUMMARIUM.

1 *Probabile, nullum privil. Regularium eſſe ſufficienter revocatum & 2.*
3 *Revocatio privil. facta ſine cauſa invalida.*
4 *Priv. datū favore cauſa pia nō revocatur.*
5 *Neque quod eſt inſertum iuri alieno.*
10 *Neque quod tranſivit in contractum.*
6 *Ius quaſitum non tollitur niſi revocato eo, cuius intereſt.*
7 *Pro revocandis privil. Reg. Rex audiendus.*
9 *Non vult Papa ut revocationes ſubreptitia ſortiantur effectum.*
11 *Omnia Privileg. Regul. habent naturam contractus.*
12 *Et ſi eis tollantur poſſunt repetere ſuas pecunias.*
14 *Caßin. ſolvunt ſingulis annis cenſum Camera Apoſt.*
13 *Et per eum contractum ſuper privil. innovant.*
15 *Privil. Monaſteriorum, qua ſunt capita ſuorum Ordinum, non comprehenduntur ſub ulla revocatione.*
16 *Forma praſcripta, ſub qua ſolùm poſſunt revocari privil. Caßin. & ſeq.*
19 *Clauſula privil. Caßin. ſunt confirmata à pluribus Pontificibus.*
21 *Forma praſcripta ſub qua debeant revocari privil. Dominicanorum.*
22 *Societatis.*
23 *S. Ioannis Hieroſ.*
24 *Privil Camaldul. & S. Mauri ſunt excepta ab omni revocatione.*
25 *Quid operentur clauſula privil. & 26.*
27 *Nulla clauſula in privil. ſuperflua.*
28 *Et ideo omnes defendenda.*
28 *Formâ non ſervatâ corruit actus.*
30 *Vnus Pontifex an queat legare Succeſſores & ſeq.*
37 *Vnus Pontifex poteſt aliquam rem ad certum ſtatum elevare, ad quam Succeſſores nequeant manus extendere.*
38 *Probatur iuſtitia ſingularū clauſularū, ſub quibus privilegia fuêre cōceſſa Regularibus.*
39 *Vbi de expreßione nominum Monachorū. Vbi de clauſula irrevocabilitatis.*
40 *Vnum Pontif poſſe praſcribere formam ſervandam à ſuis Succeſſoribus.*
16 *Pro quo allegatur exempla.*
42 *Pontifices non potuerunt errare in Bullis privilegiorum.*
41 *Papa an poßit ſecum diſpenſare à ſervanda forma ſibi relicta à Pradeceſſoribus.*
44 *Clauſula:* pro expreſſis habentes, *quid operetur.*
45 *Omnes revocationes privileg. ſunt ex triplici fonte.*
47 *De revocationibus Trid. quid iuris & ſeq.*
46 *De revocationibus aliorū Conc. à Tr. quid.*
58 *De revocationibus Sum. Pontificum quid.*
59 *Eorum conſtitutiones in Gallia & Hiſp. effectum non ſortiuntur niſi Regi oblata.*
62 *De revocationibus Bulla Cœna quid tenendum.*
63 *De revocationibus Gregorij XIII quid.*
67 *De revocationibus Vrbani VIII. quid.*
70 *Ha ſunt potiùs Cardinaliū quàm Vrbani.*
73 *Quid de ipſorum Cardin. revocationibus.*

Digitized by Google

74 *Cardinalium declarationes multæ ſuppoſititiæ.*

Ideo non habent locum niſi atteſtata. Ibid.

75 *In Gallia abſolutè reiiciuntur.*

1 DIana præter ſuum morem ſcrupuloſius in *to.* ſuo 11. etiam præter intentionem fortè, ita *ibi* ſe ſentire declaravit, ſic enim loquitur *reſol. 1. tract. 2. In his materiis cautè procedendum puto, nec omnia calamo committenda. Ideo partes Epiſcoporum ſemper ſumam, puto enim, cùm Eminentiſ. Card. Lugo de Sacram d. 21 ſect. 3. n. 55. Dominos Antiſtites dexteritate, prudentia, humilitate lucrandos eſſe, ut poſteà noſtra privilegia tueantur, vel ſaltem ſecundùm opinionem probabilem relinquant nos illis uti.* Ita Diana. At ſi dexteritate lucrandi ſuos Epiſcopi, ut relinquant nos uti privilegijs, ergo non ſunt revocata, aliàs non Epiſcopi, ſed ſummus Pontifex foret lucrandus pro illorum inſtauratione. Et ſimiliter, ſi poſſumus illis uti ſecundùm opinionem probabilem, ergo probabile ſimiliter erit non eſ-
2 ſe revocata, ſaltè ſufficienter: Quam quidem probabilitatem mihi generat tum authoritas prædicti Eminentiſſ. Card. & ipſius Dianæ, tum pondus Rationem, quas in ſequentibus ego deduco. Nam.

Primò. Sunt qui volunt revocationem privilegij non valere, niſi fiat ex cauſa, quæ reſpiciat publicum, & ea conditione, ut Princeps æquivalenter recompenſet eum, cui tollit privilegium, pro quo ego allegavi ſex Authores *p.* 48. *v. alii.* Nempe Rum. Ciavet Surd. Riminald. Socin. & Jaſon. cum citationibus juris, quæ faciunt rem probabilem juxta dicta ubi de opinione prob. At quidquid ſit de cauſa, ob quam aliqua privilegia ſunt revocata certè conſtat nullam compenſationem eſſe factam. Ergo &c.

Secundò, Volunt alij, non poſſe revocari privilegia conceſſa, cauſæ piæ, ſeu ejus favore, qualia ſunt omnia Regular. Pro quo ego item cito Authores, & jura *n.* 13. *p.* 48. Qui conſequenter faciunt rem probabilem. Idemque dico de conceſſis ad inſtantiam Regum & Principum, qualia ſunt ſimiliter non pauca Regularium, ut item ego dixi eod. v. alii attendunt. 4

Tertiò Gulel. Bened., *cap. Raynutius de teſt. a. v. ſi abſque liberis ſect. 2. num. 41. & ſeq. tract. de ſileicom* Ex Panor & aliis juribus, quæ ibi allegat, docet non poſſe revocari privilegia vel leges ab alio incorporatas ſuo juri. v. g. non poſſe Imperatorem revocare leges inſertas corpori juris Can. nec Papam privilegia inſerta juri Gallico; At privilegia Regularium ſunt inſerta ipſorum juri & conſtitutionibus, ergo &c. *Nec dicas*: Regulares ſubeſſe Papæ, nam etiam ſubeſt ipſi Rex Galliæ, & omnes alij Chriſtiani, & eodem modo. 5

Quartò. Extat Regula Cancellar. de non tollendo jure quæſito; niſi priùs vocatis & auditis hic, quorum intereſt; At privilegia Regularium ſunt jura ab ipſis quæſita officiis exhibitis Sedi Apoſt. Cardinalibus Epiſcopis, & univerſali Eccleſiæ, ac in eorum Ordinibus longa annorum ſerie radicata, ergo debuerunt ſemper audiri pro eorum revocatione, quod tamen non fuit factum aut certè raro admodum, 6

Addit notabiliter Chaſſ *tract. 1. cap. 2. prop. 6.* Regularium privilegia pro majori parte non tam ipſos reſpicere, quam alios fideles. v. g. quantùm ad Conciones, Sepulturas, Miſſas, Abſolutiones &c. Atque ideo juxta Regulam ſupramemoratam quando agitur de abrogando aliquo privilegio, non ſolos Regulares eſſe audiendos, ſed etiam alios, quod cùm videa- 7

videatur quaſi impoſſibile, ideo ſaltem Regem ſeu Principem cujuſque loci eſſe audiendũ, ut pro ſuis ſubditis reſpondeat.

Quintò. Non eſt credibile, Papam aut Cardin. velle, ut revocationes, quas fece-
8 runt circumventi falſa præſumptione vel accuſatione effectum ſortiantur, repugnant enim omnia jura Et ſigna circumvẽtionis ſunt, ſi v.g. Regulares inauditi ſpolientur aliquo privilegio, ſi nulla cauſa in revocatione allegatur, aut ſi falſa, aut ſi tanquam generalis, & non reſpiciat niſi ali-
9 quas perſonas unam Provinciam, vel unum Ordinem: ſi revocatio fiat ad preces & inſtantiam alicujus, &c. At quòd non paucæ revocationes privilegiorum Regularium emanaverint tali modo ſatis patet ex ipſo contextu revocationum, & infra pleniùs dicetur, ergo &c. (*a*)

Sexto. Privilegia, quæ conceduntur
10 per modum remunerationis aut contractus, ſeu quæ tranſeunt in contractum, dicuntur cõmuniter irrevocabilia, quia jure naturæ tenetur Princeps ſervare ſuum verbum, aut ſaltem ad minùs faciendam eſſe privilegiato reſtitutionem ſeu compenſationem, pro qua opinione ego cum diverſis juribus allego ad 15. Authores *v. ſin autem* Quibus in præſenti addo alios 9. nempe Felin. *in cap. novit. de iudic.* Guilel. Bened. *in repetit. cap. Raynutius. de teſta. v. ſi abſque liberis ſect 2. num.* 43. Alexand. *conſ.* 101. *lib* 1. Ruin. *conſ.* 130. *lib.* 5. Jaſ. *barbarius. ff. de off. prat.* Sanch. *lib.* 8 *de matr. d.* 33. Cucch. *lib.* 1. *inſt. ma. tit.* 6. *num.* 110. Lopez & Matthienz.
11 At quòd privilegia Regularium tranſeant in contractum, imò jam dudum tranſierint patet; quia *primo* Anno 434. die 23. Februar. Eugen. IV. conſtituit *Caſsinenſibus* cenſum unius unciæ auri ſolvendum quotannis Cameræ Apoſtolicæ pro omnimoda exemptione & manutentione privilegiorum, ut patet ex Bulla, quæ incipit: *Etſi ex debito*, quæ eſt 58. in bullar. Margar. *Secundò*, quia Sixt. IV. An. 1474. die 24. Auguſti aliique Pontifices ſucceſſivis temporibus innovârunt prædictam Bullam, ac cenſum prædictum, qui ſingulis annis uſque in hunc diem ſemper fuit ſolutus & acceptatus in Camera ſub eodem titulo manutentionis privilegiorum & omnimodæ exemptionis. Et *tertio*. Quia Anno 1571. die 20. April. Pius V. ſeu Camera Apoſtol. Et Cardinalis illi præpoſitus ejuſdem Pij nomine confirmavit *Caſsinenſib.* & aliis Congregat. non Mendicantibus in Bulla expreſſis ſua omnia privilegia. Et inſuper eorum manutentionem juravit pro ſumma *quadringentorum millium ſcutorum auri*, quos dictæ Congregationes obtulerunt dictæ Cameræ cum dando ſuo diſpendio, ut uſque in hodiernum diem non poterint ſua Monaſteria exſolvere à debitis contractis pro conflanda illa ſumã. Ergo conſtat de cõtractu, & conſequenter quòd privilegia dictarum Congr. non ſunt ſimplices gratiæ, ſed jura quæſita & ſatis carò empta. Ac ideò irrevocabilia ſaltem in opinione 20. Authorum, quos ſuperiùs ego ad hoc allegavi. Vel certè poterunt iidem Regulares repetere ſuas pecunias cum omni intereſſe, & hoc ſeu per ſe ſeu per Principes
temporales potentes, in quorum terris ha- 12
bent Monaſteria. (*b*)

Septimo. Quamvis daremus Sum. Pon-
tificem non teneri ullis pactis & conven- 13

(a) *Vide dicenda dub.* 10. *per tot.*

(b) Regem ac Principes condecet ut privilegia ex antiquo Eccleſiis Dei conceſſa roborent, & ſtabiliter obſervari jubeant c. 1. Concil. Troſletani apud Sueſſion. celebrati Ann. 909.

Digitized by Google

tione ſuorum Prædeceſſorum, quod eſſet valde odioſum, dicente Domino: *Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua.* (†) Attamen ſingulis Annis ſolvunt *Caſſinenſes* ſuum cenſum Cameræ Apoſt. pro manutentione ſuorum privilegiorum, & ſub hoc onere acceptatur. Ergo vi hujus ſolutionis etiam ſingulis añis iñovantur ipſis eadem ſua privilegia, & conſequenter, ſi quæ erant revocata eis reſtituuntur, ac per hanc annuam ſolutionem omnes revocationes evacuantur. *Nec obſtat*, quòd ori-
14 ginariè conſtitutus eſt prædictus cenſus ſolùm pro omnimoda exemptione. Nam ego *Reſpondeo primò*, fuiſſe poſteà factam extenſionem, quia jam à pluribus annis ſolvitur & recipitur ſimul pro manutentione privilegiorum, & ſine ulla contradictione. Et *ſecundò*, omnia privilegia fundari in exemptione, quâ admiſsâ (ut par eſt) eaq; omnimoda (ut loquitur Eugen. IV.) debemus etiam per neceſſariam conſequentiam admittere privilegia.

15 *Octavò.* Privilegia Sacri & nunquam ſatis laudandi Monaſterii *Caſſin. Cluniacenſ. Ciſterc. Præmonſtrat.* & ſimilium, quæ ſunt capita ſuarum Congreg. non comprehenduntur ſub ulla revocatione generali, ſed requirunt ſpecificam, & in individuo mentionem (ut dicam infra ubi de præcell. Monaſt. *Caſſin.*) quod hactenus non eſt factum, at ab his Monaſteriis, lege comunicationis derivantur privilegia ad omnia alia Monaſteria. Ergo ut pro illis majoribus Monaſteriis non ſunt revocata ſic nec pro iſtis.

16 *Nonò.* Eugen IV. In Bulla, quæ incipit: *licet ex debito.* Et alia, quæ incipit: *Regularem vitam.* ſtatuit, nunquam derogatum iri privilegiis. *Caſſin.* niſi conſtet de voluntate derogandi in Pontifice. Hoc autem ut conſtet, debebit *primò* Revocatio fieri cum clauſula: *ex certa ſcientia. Secundò.* Tenor privilegii cui derogatur, debet inſeri de verbo ad verbum. *Tertiò.* Debent allegari cauſæ legitimæ, quæ ad hoc moveant *Quartò.* Debet Congregatio nominari iteratis vicibus. Et *quintò.* Per hæc nomina præcisè: *Congregationis, Vnionis, aliàs de Obſervantia S. Iuſtinæ.*

Item idem Eugen in B. quæ incipit: *Acceptum.* decernit favore ejuſdem Congr. *Caſſin.* nullam futuram derogationem valere contra ejus privilegia niſi facta expreſſa mentione omnium ejus Monaſteriorum, & allegatione cauſarum urgentium & ſufficientium. 17

Item idem Eugen. in B. quæ incipit: *Ex iniuncto.* dat 5. Cal. Jul. an. 1436. quæ eſt Ordine 61. in *Bullar. Margar.* ſic pro privilegiis eorundem *Caſſin* loquitur: *Motu proprio non ad Abbatum inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate ſtatuimus, ordinamus, decernimus, declaramus, per quaſcunq; litteras Apoſtolicas, ſeu quorumcunque Conciliorum hactenus celebratorum, vel in futurum celebrandorum, quorumcunq; tenorum exiſtant, ſeu quaſcunq; Clauſulas derogatorias in præteritum vel in futurum habentes, etiamſi motu proprio, & ex certa ſcientia, ac cũ decreto irritante etiamſi per viam ſtatuti & conſtitutionis. Et ad quorumcunq; etiam Regum & Reginarum, aliorumque Principũ ſeu Eccleſiaſticarum Perſonarũ, etiamſi Cardinalatus dignitate præfulgeant. Aut Vniverſitatum etiã Scholarium inſtantiã. Seu aliàs in genere vel in ſpecie. Ob publicam vel privatam cauſam emanatas, conceſſas, aut impoſterũm concedendas. Etiamſi in iis, quod de verbo ad verbum. Et quod ſingulariter & nominatim & individue conceſsiones & indulta eiuſmodi dictæ Congregationi conceſſa, pro expreſ-* 18

(†) Juravit Dominus & non pœnitebit eum Ps. 109.

expreſſu haberentur, contineatur expreſſè. Seu propter alias quaſcunque Clauſulas in Apoſtolicis Litteris, aut quorumcunq; Conciliorum hactenus ſolitas apponi, quantumcunque ſpecificam & expreſſam derogationem continentes. Niſi in eiuſdem litteris, de nominibus & cognominibus omnium & ſingulorū Monaſteriorum & Monachorū, qui pro tempore fuerint dictæ Congr. ſpecificè caveatur privilegiis indultis &c. eiuſmodi non fuiſſe, nec eſſe in toto, vel in parte, quomodolibet derogatum hactenus nec impoſterùm derogari. Hoc ſpecialiter ultra omnes derogationū formas requiri decernimus, ut per hoc intacta & illibata, ac ſpecialiter præſervata cenſeantur, & intelligantur ab omnibus, & quibuscunq; Clauſulis derogatoriis, etiam iiſdem privilegiis ſpecialiter derogantibus, niſi forma prædicta ſpecialiter fuerit derogatum.

19 Prædictas Eugen. Conſtit. una cum ſuis Clauſulis: *Ex certa ſcientia*, confirmavit Nicol V. An 1449 die 13. Jun. B. quæ incipit: *licet ex debito*. Pius II. an. 1458. die 18. Jan. B. quæ incipit eodem modo, Alex. VI. an. 1501. die 1. April. B. quæ incipit: *Inter cæteras*. Et Leo X. an. 1519. die 2. April. B. quæ incipit: *Dum ſacra*. In qua ipſiſmet verbis Eugenii utitur.

20 Item Paul. III. año 1537. die 5. Nov. univerſaliter confirmavit quæcunq; *Caſſin.* privilegia, & à quibuſcunque illis conceſſa *ſub quacunque forma & verborum expreſſione cū omnibus & ſingulis Decretis & Clauſulis in eis contentis.* Ac in augmentum addidit, nunquam derogatum iri ejuſmodi privilegiis & Clauſulis. *Per quaſcunque Litteras Apoſtolicas generales vel ſpeciales etiam derogatoriarum derogatorias, efficaces & inſolitas Clauſulas, ac irritantia decreta.* Niſi in derogatione fiat *primò*. Expreſſa mentio privilegiorum, qui derogatur, Clauſularum, ſub quibus conceſſa ſunt, & hujus conſtitutionis inſerto ſingulorum tenore de verbo ad verbum, nullo penitus omiſſo, ac data ſpecificata. Et *ſecūdò*. Ipſa derogatio per tres diſtinctas litteras eundem tenorem continentes tribus diſtinctis vicibus intimetur Præſidenti, Definitoribus, ac Viſitatoribus Congregationis, qui conſentiant B. quæ incipit: *Benignitas Sedis Apoſtolicæ.*

Item idem Eugen. IV. pro *Dominican.* 21
Sixt. IV. pro *Minoribus*, Paul III. & Pius V. pro *Soc. Ieſu* decreverunt, nunquam eorum privilegiis derogatum iri, niſi facta expreſſa illorum mentione, inſerto tenore de verbo ad verbum.

Item pro eadem *Soc. Ieſu* Greg. XIII. 22
ſancivit, nullam revocationem ejus privilegiis poſſe nocere, niſi talis revocatio fuerit tribus vicibus intimata. B. quæ incipit: *Æquum reputamus*, de qua Franc. Amic. *tom. 5. de iuſt. & iur. d. 9. ſect. 10.*

Item Clem. VII. Año 1534 die 2. Jan.
pro Ordine militum S. Joan. Hieroſ ſta- 23
tuit, non poſſe per ullam revocationem ejus privilegia tolli, niſi *primò*. Conſiſtorialiter fiat mentio litterarum, in quibus cōtinentur. Ac *ſecundò*. Per trinas litteras Apoſtolicas, tribus diſtinctis vicibus revocatio intimetur Magiſtro generali, & Conventui ac ab ipſis acceptetur. B. quæ incipit: *Clementina diſponente.*

Item idem Clem. VII. conceſſit *Camal-* 24
dul. privilegia omnium Ordinum, Ac declaravit, nunquam fore illis revocanda, nec ſub ulla revocatione unquam comprehenſa, quin potiùs illis reſtitui, toties de novo conceſſa cenſeri, & in priſtinum ſtatum redintegrari, quoties aliqua eorum revocatio emanaverit à futuris Pontificibus. Cùm autem prædictus Clemens morte præventus non potuiſſet Bullam expedire ſuper hac gratia,

Digitized by Google

Paul.III ejus Succeſſor *motu proprio & ex*
certa ſcientia ſub iiſdem clauſulis iñovan-
do gratiã cũ expedivit 3.non.Nov.a.1534
quæ incipit: *Rationi congruit.* Et eſt impreſ-
ſa Romæ ad finem Reg. S.Bened. cum
conſtitutionibus eorundem Camaldul.
Quod idem Congreg S.Mauri conceſſit
Urban. VIII año 1627. die 21. Jan.B.quæ
incipit: *In ſupereminenti.* Publicata Pariſijs
à domino vicario generali Illuſtriſſ. Ar-
chiepiſcopi año 1629. die 16. Maij.

25 Quid autem operentur ejuſmodi clau-
ſulæ, magis rigoroſi DD. admittunt, eas
operari ſaltem quod Pontifices, qui ſub
illis privilegia conceſſerunt. Et ſic jam
26 habemus nulla fuiſſe ab illis ſublata. Ve-
rùm ego aliquid plus ex iiſdem clauſulis
& formulis colligo. Nempe voluiſſe

Primò. Prædictos Pontifices demon-
ſtrare ſummum deſiderium, quo teneban-
tur (ut privilegia quæ vel dabant vel con-
firmabant, ſemper integra ſervarentur.
Et ita expreſsè declaravit Eugen.IV. in B.
quæ incipit: *Ex iniuncto.* Per hæc verba
quæ ſuperiùs retuli. *Hoc ſpecialiter.&c.*

Secundò. Eoſdem Pontifices voluiſſe per
eaſdem clauſulas obviare ſubreptitiis &
ſolicitatis revocationibus eorundem privi-
legiorum, hoc enim valde clarè expreſſit.
Idem Eugen.in Bulla: *Et ſi ex debito* & B.
Regularem vitam. his verbis: *Cùm plerum-*
que contingat, importunitate petentium &
negotiorum multitudine, ſuppreßione verita-
tis, ſummos Pontifices fatigatos, aut circum-
ventos ea concedere, quibus aliàs nullatenus
annuerent &c.

27 *Et tertiò.* Quòd cùm in privilegiis ver-
ba debeant aliquid operari, & non eſſe ſu
perflua. *cap: Abbate de verb. ſignif. cap. ſi Pa-*
pa de priv. in 6. & l. 3. ff. de iur. iur. l. ſi quando
de legat. 1. Bald. *in rubr. C. de contrah. emp.*
Alex. *conſ.* 9. *vol.* 7. Boer. 1. *p. deciſ. quæſt.* 32.
nu. 23. Imò & ipſæ ſyllabæ ipſique apices,
ut docent Gloſſ. *cap. ſolitæ de ma. & ob.* Sta-
philæus. *de litt. grat. tit. de vi & effic. clauſ* §.
1. Simon de pretis. *de inter. ult. vol. lib. 2. in-*
terpret. 3. dub. 2. reſ. 5. & Sanch. *lib. 3 de mat.*
d. 26. Et favore ſum. Pontificum ac Sedis 28
Apoſtol debeamus ſemper manutenere
bullas cum omnibus clauſulis earum. Et 29
aliàs actus non valeat, ſi non ſervatur for-
ma ad illũ celebrandum præſcripta: ideò
ego dico, probabile eſſe, nullã privilegio-
rum revocationem eſſe ſufficientem ad il-
la tollenda: quia forma ad hoc præſcrip-
ta nunquam fuit obſervata; & ita Andr.
Mendo *in Bull. cruciat. d. 23 cap. 4* tenet in
ſpecie de privilegio abſolvendi à caſibus,
quos Epiſcopi ſibi reſervant ac dicit Re-
gulares poſſe ab illis abſolvere, non obſtã-
te revocatione Urb. VIII. & S. Congreg.
quia inquit Greg. VIII. pro *Soc. Ieſu* ſanci-
vit nullã revocationem obeſſe ejus privi-
legiis, niſi revocatio fuerit intimata tribus
vicibus, quod non fuit obſervatum pro
hoc privilegio. Ideóq; dico per proportio-
nẽ de õmibus aliis, quæ dicuntur revocata.

Duo tamen objiciuntur contra hunc
diſcurſum. Nempe *primò.* Non poſſe u- 30
num Pontificem præſcribere formam ſer-
vandam ſuis ſucceſſoribus, aut manus eis
ligare, atque ideo clauſulas omnes, de qui-
bus in ſuperioribus nullius eſſe momenti.
Verum

Reſpondeo primò, me ob reverentiam de-
bitam Summo Pontif. illibenter admo-
dum loqui de illius poteſtate. Revereor
quæ à tanto culmine procedunt diſcutere
extimeſco, at quoniam objectio propo-
ſita, & materia præſens cogit ſcribere,
præmiſſa omnimoda ſubmiſſione, dico
ita quidem eſſe, & non poſſe unum Pon-
tificem ligare ſuos ſucceſſores, nempe
circa futura, & circa illa, circa quæ nihil
inve-

invenitur diſpoſitum. In quo ſenſu ego puto propoſitionem eſſe veriſſimam. At circa ea, quæ jam ſunt diſpoſita, pluſculum dubi & difficultatis mihi faceſſunt & exẽpla quorundam Pontificum, & doctrina
30 quorundam Authorum, nam in 1. ſect. ubi de amiſſ. priv. per revoc. Ego notavi diverſos caſus, in quib. diverſi Authores tenent privilegia eſſe irrevocabilia, & in quibus conſequenter dicendum eſt (ſecundùm ipſos) eſſe ligatos Sum. Pontifices, & licèt *ibi* in ſenſu tradito contrarium aſſeruerim, Authoritas tamen illorum Doctorũ reddit eorum opinionẽ probabilem. Pro cujus confirmatione ego hìc allego Bullã Pauli hujus nominis primi, quæ incipit.
31 *Inter diverſa.* Subſcriptam non ſolùm ab Archidiac. Romano, ſed etiam à 22 Epiſcopis & 18 Cardinalibus, & ab ipſo Paulo in Concilio Romano promulgatam. In qua ſub interminatione divini judicij & excommunicationis prohibet ſuis Succeſſoribus alterare, quæ ibi diſponit in favorem Monaſterii SS. Stepani & Sylveſtri, & ſic loquitur: *Domini noſtri Ieſu Chriſti, & B. Petri Principis Apoſtolorum authoritate decernimus, nulli quoquo modo noſtrorum Succeſſorũ Pontificũ licere, vel alicui parva magnave perſonæ, cuiuſcunq; ſit honoris prædita dignitate, qualibet exquiſita ingenii arte) diſſolvere hæc, quæ à nobis pro intuitu ad laudẽ Redemptoris & honorem ſanctorũ eius ſunt conſtituta.* Et poſt nonnulla: *Si quis autem ex noſtris ſucceſſoribus Pontificibus, aut ex quocunq; homine &c. præſumpſerit quocunq; argumẽto, vel exquiſita occaſione hæc &c. deſtruere, diſſolvere, vel quoquo modo temerare, ſciat ſe Domini Noſtri Ieſu Chriſti, atq; B. Petri Principis Apoſtolorum authoritate indiſſolubili anathematis vinculo innodatum &c.*

Audis, quomodo unus Pontifex ligat ſuos Succeſſores, & prohibet alterare quæ diſpoſuit? At ne cogamur dicere, eum exceſſiſſe, ſimulque tot Epiſcopos, & Cardinales, qui Concilio interfuere, non video quomodo poſſit hæc Bulla explicari niſi dicamus ita eſſe, & ſaltem poſſe probabiliter unum Pontificem in quibuſdam caſibus legem ponere ſuis Succeſſoribus & prohibere alterare à ſe diſpoſita.

Nec tamen per hoc læditur pontificia 34
authoritas. Nam cùm dico, Deum non poſſe creare S. Michaelem nihil per hoc negatur de ejus omnipotentia, ſed ſolùm intendo dicere eum nõ poſſe creare, quod jam ſupponitur creatum. Ita cùm dicitur, non poſſe unum Pont. mutare diſpoſita à ſuo Prædeceſſore, non negatur ejus poteſtas, ſed (cùm hæc non ſit data niſi ad ædificationem) ſolùm dicitur eum non poſſe ædificare id quod jam invenitur ritè ædificatum, & jam ritè diſpoſitum.

Et ſanè videtur hæc mens fuiſſe Zoſi- 35
mi item Papæ *in epiſt. ad epiſc. provinc. Vien. & Narbon. 2.* Nam cùm olim pro reverentia S. Trophimi Archiep. Arelat. fuiſſet ei & ejus Succeſſoribus attributa poteſtas inſtituendi Epiſcopos in prædictis Provinciis. Proculos verò, & Simplicius in Concilio Thaurinenſi obtinuiſſent hujus privilegij caſſationem; cauſa delata ad Zoſimum, is obſtitit Concilio & privilegium reſtituit dicens, neque à Concilio neq; ab ipſa Sede Apoſtolica potuiſſe aut poſſe tolli: *Indecens auſus, & in ipſo veſtibulo reſecandus* (inquit) *hoc ab Epiſcopis, ob certas cauſas Concilium agentibus extorquere quod contra ſtatuta Patrum, & S. Trophimi reverentiam concedere vel mutare, ne huius quidẽ Sedis poſſit authoritas.* Vidés iterum longè aliter à modernis cenſuiſſe antiquos Põtifices de diſpoſitis à ſuis prædeceſſoribus? Quod adhuc valde evidẽter docuit 36
Symach. *epiſt. 1. ad Aeoniũ*, nam cum Ana-
ſtaſius

Digitized by Google

ſtaſus ejus prædeceſſor iterum idem privilegium Archiep. Arelat. abrogaſſet, iterum illud reſtituit dicens, non potuiſſe tolli etiam ſub *cuiuſlibet neceſsitatis prætextu*. Et rationem reddens ſui dicti, & reſtitutionis à ſe factæ; *Dum* (inquit) *ad Trinitatis inſtar (cuius una eſt atq; indiviſa poteſtas) unũ eſt per diverſos antiſtites ſacerdotium, quemadmodum priorum ſtatuta convenit à ſequẽtibus violari? Huc accedit quòd ne ſit ſententiarum varietas, ad ipſam ſacroſanctam catholicã Religionem pertinere credimus, cuius omnis poteſtas infringitur niſi univerſa, quæ à Domini Sacerdotibus ſemel ſtatuũtur, perpetua ſint. Et quãta Vicariis Beatiſſ. Petri Apoſtoli iudicabitur eſſe reverentia ſi quæ in Sacerdotio præcipiunt, eiſdẽ tranſeũtibus diſſolvantur?* En igitur tibi alterum Pontificẽ profitentẽ non poſſe unũ tollere privilegia data à ſuo Prædeceſſore, imò affirmantẽ hoc pertinere ad integritatem Religionis Chriſtianæ honorẽ ipſorum Pontificum, & converſationẽ authoritatis Apoſtolicæ. Ad quod inſuper videri poteſt *can. quæ ad perpetuũ. can. contra & can iuſtitia 25. quæſt. 1. c. privilegia. c ſi ea c. inſtitutionu. c. quod vero. can. Eccleſiaſtica, & c. deceſſorũ 25. qu. 2.* Cui autẽ hæc reſponſio non placuerit.

37 Reſp. 2. Non poſſe quidem unum Pontificem ligare manus ſuis Succeſſoribus, bene autem certas res ad certum ſtatum elevare, ad quem non poterunt eorum manus pertingere, niſi certo modo, & ſervatis certis circumſtantijs. Seu aliquid ſtatuere aut diſponere ſub certis circumſtantijs, quibus ſtantibus non poſſit diſſolvi, nonniſi ſervatis ſeu adhibitis alijs. Et tunc non dicitur poteſtas Apoſtolica imminuta, ſed diſpoſitio illi ſubtracta, ſeu reddita inhabilis ad recipiendam ejus impreſſionem, niſi ſub tali modo, & forma.

38 Hoc autem eſſe licitum & validum, patet non tantùm ex ſupramemoratis conſtitutionibus, ſed etiam ex multis alijs quæ poſſent allegari. Nam quantùm ad illam clauſ. quòd privilegia *Caſsin.* nunquam cenſeantur revocata, niſi inſertis nominib. Monaſter. & Monachorum, quæ videtur valde exorbitans, Leo X. ſub eadem ferè forma & clauſula expedivit Bullã quæ incipit: *Cùm diu aures*, pro Monaſterio S. Vital. Raven. ejuſdem Congr. Caſſin. *ibi* enim decernitur nunquam cenſendum derogatum diſpoſitis per ullam aliam conſtitutionẽ, etiam *motu proprio*, & *ex certa ſcientia* editam, niſi facta ſpeciali mentione Congregationis nominis & cognominis ejus Præſidentis, viſitatorum ac omnium Abbatu & Monachorũ dicti Monaſterij, uti videre eſt in Bullar Margar. conſt. 136.

De quo & aliud exemplum habemus à Jul. II. qui ſancivit nullam rem Auguſtinianorum poſſe impetrari per ullum reſcriptum Pontificium quibuſvis clauſulis, niſi nominatis, ſeu expreſſo conſenſu omnium Priorum totius Ord. uti ego retuli ubi de Monaſteriis.

Quantum item ad clauſulam ſub qua 39
Clem. VII. Paul. III. & Urban. VIII cõceſſere privilegia ſub irrevocabilitate, quod adhuc videtur magis exorbitans, ſuppetunt multa alia exempla aliorũ Pontificum, ut Jul. II. in Bulla de qua immediate ejuſdem Pauli III. in B. quæ incipit: *Sedis Apoſtolicæ*. quæ eſt 153. in Bull. Caſſin. Et in qua ſic loquitur: *Decernentes præſentes litteras ſub quibusvis revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, reſtitutionibus, & modificationibus gratiarum, eiſdem Monachis conceſſarum, & impoſterum concedendarũ, nullatenus comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas & quoties emanaverint, toties in priſtinũ ſtatum reſtitutas, & plenariè redintegras eſſe.* Itẽ & Pij V. Primò in B quæ inci-

incipit: *Dum ad Congregationem.* In qua favore Caſſinenſium ſic loquitur: *Decernentes præſentes litteras perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & nullo unquam tẽpore, ſub quibuſvis ſimiliũ vel diſſimilium facultatum & licentiarũ revocationibus, prohibitionibus moderationibus, aliiſq; contrariis diſpoſitionibus, etiam in dicta Bulla Cœnæ Domini pro tẽpore contentis minimè comprehenſas eſſe, aut comprehendi debere, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe & cenſeri, & quoties cõtraria eiuſmodi emanabunt, toties eaſdẽ præſentes & in eis contenta in priſtinũ & validiſſimũ ſtatum reſtituta, & redintegrata eſſe.* Ac ſecundò in B. quæ incipit: *Summi Sacerdotii.* Pro Monialibus Dominican. ut ante completum añum probationis poſſint in articulo mortis profiteri, quod ſimiliter concedit ſub irrevocabilitate, & ſub ea Clauſula, at ſi contigerit revocari toties de novo cenſeatur reſtitutum, & de novo conceſſum, quoties talis revocatio emanaverit, ut ego retuli ubi de Novitiis.

40 Quòd item poſſit unus Pontifex dare privilegia ſeu aliqua ſtatuere, nunquã à ſuis Succeſſoribus revocanda, niſi ſub forma, quam ille præſcripſit, habemus aliud exemplum à Clem. VIII. in B. quæ incipit: *Cõmiſſum nobis.* In quo noñulla diſponit circa obſervantiã ac regimen Congr. Caſſin. & decernit ſic ſtatuta nunquã futuris temporibus poſſe revocari, aut revocata cenſeri, niſi facta expreſſa mentione dictæ Congreg. Et inſerto tenore hujus conſtitutionis de verbo ad verbum, nullo penitus omiſſo. Habetur in Bullar. Caſſin. Ordine 245. Pro quo facit *c. 1. de conſt. in 6. & cap. unic. de exceſſ. præl. eod.*

41 En ergo non unum, ſed ad 16. (quibus poſſint addi plures alii) Pontifices, nempe Zoſimum, Symmac. Eugen. IV. Nicol. V. Pium II. & V. Clem. VII & VIII. Alex. VI. Jul. II. Sixt. IV. Paul. I. & III Greg. XIII. & Urban. VIII. qui conceſſêre vel confirmavêre privilegia, aut nunquam revocanda, aut nonniſi ſub certa forma, & conſequenter qui credidêre ſe hoc poſſe, & qui tenuêre id eſſe licitum, nec fore ſufficientes ullas revocationes factas non ſervatâ formâ præſcripta. At ſi dictum unius Doctoris reddit opinionem probabilem quid nos cenſebimus de doctrina tot Pontificum? Ponamus, quòd ipſi potuerint errare tanquam Doctores privati, an non ſaltem eorum opinio probabilis, atque ideo ſaltem tuta in conſcientia? At mihi non ſolum eſt opinio, ſed doctrina certa & infallibilis, nam non poteſt Sum. Pontifex errare in Bullis, quæ concernunt ſtatum commune ac univerſalem Eccleſiæ (quales ſunt illæ, & per quas Regulares abſolvunt, diſpenſant, Sacramenta miniſtrant, &c.) Et ſic cum prædicti Pontifices ſtatuerint, nunquam derogatum iri privilegiis ſuis, aut nonniſi ſervatâ certâ formâ relinquitur ita eſſe, & nunquam fore derogatum, niſi ſaltem ea forma ſervetur, quòd cum hactenus non ſit factum, ſequitur inſufficientes eſſe quaſcunque derogationes uſque hunc in diem emanatas.

Objicitur *ſecundò* contra doctrinam, valere quidem illas Bullas & formas, ſed 43 poſſe Pontifices Succeſſores ſecum diſpenſare ab illarum obſervantia, & de facto diſpenſaſſe per ſubſecutas revocationes cum Clauſula: *pro expreſſis habentes.* Verùm Reſpond. hoc peti principium, & ex dictis poſſe (ſaltem probabiliter) teneri, hoc non poſſe Pontifices. Imò & hanc Clauſulam: *pro expreſſis, &c.* non ſufficere. *Tum* quia illa ſuâ naturâ non eſt apta nata ad derogatum; niſi privilegiis perſonarum aut locorum particularium,

Digitized by Google

in odium juris obtentis, ut docent Henric. Gabriel. *tit. de clauſ. conſ.* 5. §. 15 Gomez. *in* 1. *&* 6. *Reg. Cancell.* Marcellin. à S. Bened. *v. privilegia in notab.* Et poſt ipſos Chaſſ. *tract.* 1. *cap.* 5. *prop.* 5. *Tum* quia ubi lex requirit ſpecificam & expreſſam mentionem, non ſufficit tacita vel generalis. *cap.* 2. *de prebend. & cap. fin. de procur. in* 6. *Tum* quia licèt illa ſufficeret, requiritur inſuper, ut revocatio intimetur tribus vicibus, & ut in ſingulis acceptetur, ut fuit ſtatutum pro Melitenſib. Equitibus, & ſupra retuli, quod hactenus non eſt factum. *Tum* quia Eugen. IV. expreſſè cavit ac declaravit in ſuis conſtitutionibus, hanc Clauſulam non ſufficere ad derogandum ipſis, nec fore *Caſſin.* obligatos, abſtinere privilegio revocato ſub ipſâ ſolùm, & non ſervatâ formâ præſcriptâ. Per quod notabiliter reſtringitur doctrina, quam ego trado, ubi de Clauſulis: *v. ad dunt tamen* Unde ex *num. ſeq.* habes duas alias exceptiones, nempe non revocari per generales ejuſmodi Clauſulas privilegia jurata, vel clauſa in corpore juris, ſeu illis æquivalentia, qualia ſunt omnia Regularium, ut notavi ubi de exemptione. *v. econtra.*

45 *Nonò.* Omnes revocationes privilegiorum hactenus factæ, vel ſunt ab aliquo Concilio, vel aliquo Summo Pontifice, vel à Cardinalibus; Atqui ex nullo horum capite invenitur ſufficiens revocatio, ergo licitus eſt omnium uſus. *Probatur minor.* Et *primò* quidem de *Con-*

46 *ciliis.* Nam quantùm ad alia à Tridentino plures Pontifices confirmaverunt privilegia ſub hac Clauſula: *modò non ſint contraria Trident.* Ex quo omnes communiter inferunt, revalidata fuiſſe quæcunque alia, à quocunque alio Concilio revocata, pro quo vide dicta, ubi de confir... *quarto quantùm,* ut jam de ſolo Tridentino agere habeamus.

Igitur quantum ad ipſum *Trid.* quia non fuit univerſaliter receptum, hoc primo habemus non obeſſe privilegiis in Provinciis, in quibus non fuit receptum, & in hoc omnes conveniunt, de locis verò, in quibus fuit receptum, omnes item conveniunt, non nocere privilegiis ejus decreta, niſi habeant Clauſulam non obſtantiæ, unde ubi hæc nõ invenitur, valent adhuc privilegia, quamvis fortè decretum ſit contrarium, ut ſola difficultas remaneat pro decretis habentibus prædictam clauſulam. Quòd autem poſſit probabiliter ſuſtineri, nec illam ſufficienter derogare privilegiis.

Probatur *primò,* quia Trid. non utitur in ſuis derogationibus, niſi Clauſ. generali: *non obſtantibus,* hæc autem non eſt efficaciæ ſufficientis ad abroganda privilegia Regularium. ut conſtat ex dictis ubi de hæc Clauſula: *v. demum, & v ſed &.* 48

Secundò Quia Trident. ordinariè derogat privilegiis Regularium (ut vocat) *exemptorum,* horum autem nomine non veniunt multi ut infra dicetur. 49

Tertiò. Non revocat contractus, ſed ſolùm privilegia. Quæ autem habent Regulares, hæc in contractum tranſierunt, ut dixi in ſuperioribus. 50

Quartò. Non revocat jus ſcriptum, aut privilegia inſerta juri. atqui multa Regularium ſunt inſerta, & alia æquivalent inſertis propter Clauſula motus proprii, & certæ ſcientiæ, aliaſque ſimiles ut volunt DD. & ego dixi ſuis locis. 51

Quintò. Eugen. IV. expreſſè cavit pro privilegiis *Caſſin.* nunquam ab ullo futuro Concilio revocanda aut revocata cenſenda niſi ſervata forma, quam præſcripſit. Quod 4. Pontifices nempe Nicol. V Pius II. Alex VI. Leo X. confirmarunt. Et non fuit factum à Tridentino. 52

Sextò.

Digitized by Google

53 *Sextò.* Etiam ſi daremus ſufficientes eſſe Trident. derogationes, & de facto aliqua privilegia fuiſſe ab illo abrogata, attamen Pius IV. qui Anno 1565. confirmavit ipſum Trid in Menſe Febr. confirmavit ſimiliter privilegia Ordinis S. Joannis Hieroſol. ut ait Onophr. *in eius vita.* & deinde Ordinis SS. Trinitatis eodem anno, in Menſe Junio ſequenti abſque ulla limitatione vel reſtrictione eorum, quæ non ſint contra Trid. Ergo per hanc confirmationem tam vicinam ipſi Trid. revixerunt quæcunque privilegia, quæ poſſent prætendi à Trid. ſuppreſſa, & ita tenet Hinoioſa *in direct. deciſ. Reg. v. confirmatio.* ubi refert, quòd hac confirmatione exhibita Academiæ Salmantinæ, ita DD. cenſuerunt, & privilegia omnia revixiſſe virtute ipſius, uſumque conſequenter omnium licitum eſſe.

54 *Septimò.* Pius V. Anno 1571. die 7. Jul. Societ. Jeſu. & Urban. VIII. Anno 1627. Duod. Cal. Febr. Congreg. ſancti Mauri conceſſit, & innovavit omnia privilegia abſque exceptione, quòd non ſint contra Trident. ergo ſicut virtute confirmationis Pij IV. (de qua ſupra) revixerunt privilegia revocata à Trid. ex ſolutione Univerſitatis Salmant. ita & virtute iſtarum conceſſionem eorum omnium uſus eſt licitus.

55 *Octavò.* Idem Pius V. Ann. 1566. die 23. Maij pro foro conſcientiæ reſtituit Minoribus omnia privilegia revocata à Trid. ut teſtantur Lam *in meth. p. 1. cap. 7. §. 6.* Dian. *tract. 2. dub. Reg. reſ. 59.* Capuccin. *in annot. ad Caſar. v. communicatio.* Portel. *v privileg. caſſat.* Joan. Cruz *in epit. lib. 2. cap. 3.* Vera Cruz *in ſpec. coniug.* Compend. Societ. Jeſu, & plures alij. Neque obſtat, quòd aliqui dicunt, hoc privileg. fuiſſe revocatum à Greg. XIII. per B. quæ incipit: *In tanta. Tum* quia in illa non ſervatur forma, requiſita, ad abrogationē privilegiorum, *tum* quia in ſuperioribus *dub.* 4. ego allegavi Authores affirmantes illam Bullam nunquam fuiſſe promulgatam, *alios* dicentes, non fuiſſe intimatam, & *alios* dicentes, non fuiſſe receptam. *Neque* item *obſtat*, quòd aliqui dicunt, illam Pii conceſſionem eſſe oraculum, atque ideo cum alij rovocatum, nam ex dictis ubi de confir. & ubi de revocat. & infra patet contrarium, quia quādo facta eſt revocatio Oraculorum, hoc jam tranſierat in naturam conſtitutionis. Adde quod Marchan. *de ſacr. Ord. tract. 1. p. 5. c. 2.* affirmat hanc eandem gratiam utendi in foro conſcientiæ privilegiis revocatis à Trid. factam eſſe Ord. Mend. alia conceſſ. Greg. XIII. Quod item ſuæ Societ. ab eodem Greg. conceſſum ait Gaſp. Hurt. *diſſ. 21. de Sacr. Ord.* Et ſic, non licet uti hâc gratiâ, quatenus eſt Oraculum à Pio V. licebit quatenus eſt à Greg. XIII. 56

Demum Prædictus Pius V. an. 1570. die 18. Jan. conceſſit & innovavit *Dominicanis* omnia privil. *non obſtantibus Reg. Cancellariæ editis, vel edendis, nec nō quibuſvis conſtit. ſeu Apoſtolicis, ſeu Provincialibus, ſeu Generalibus.* Quibus videtur derogatum Tridentino, aliàs ſuperflua eſſet illa particula *Generalib* (quod jura abhorrent) atque hæc de Tridentino. 57

Sed & probatur eadem mea *minor*, de conſtitutionibus Sum Pontificum nullam earum ſufficienter derogare privileg. Regularium. Nam *primò* illæ pro majori parte non ſunt receptæ in Germania, Hungar. Polon. Bohem. Gallia & multis alijs locis unde Regular. qui in illis exiſtunt, inculpatè eas non ſervant, & utuntur ſuis privilegiis, quantùmvis per eas revocatis, at Ciſmontani gaudent 58

privilegiis Transmontanorum, ergo iiſdem poſſunt uti non obſtantibus dictis conſtitutionibus & tunc non dicentur facere contra prohibitiones vel conſtitutiones Pontificias, ſed uti communicatione ſibi indulta & non ſublata, cùm de illa nihil dicatur in ejuſmodi conſtitutionibus.

59 Facit ad hoc, quia Rex Cath. & Chriſtianiſſ. habent privilegium, ne ulla Bulla ſortiatur effectum in ſuis terris, niſi ſit ipſis præſentata, & ab iiſdem acceptata, ſoletque hæc præſentatio & acceptatio fieri in Parlamentis ſeu Curijs ſupremis cum conſenſu Advocati, Fiſci, ſeu Regis, quod tamen non eſt factum pro ejuſmodi conſtitutionibus privilegiorum revocatorijs.

60 *Tertiò.* Nullus Pontifex invenitur obſervâſſe formam requiſitam ad abroganda privilegia in ulla ex dictis conſtitutionibus, ergo ſunt omnes inſufficientes ſecundùm dicta in ſuperioribus.

61 Punctum autem penitius expendendo adverte, quòd revocationes Pontificiæ, quæ magis inſtanter allegantur, vel ſunt Bullæ Cœnæ Domini vel Gregor. XIII.
62 aut Urb. VIII. Et quidem quod Bullam Cœnæ attinet, præter ea, quæ dixi ubi de pot. Reg. ad abſol. *v. verum nonnulli.* Et ubi de pot. Præl. ad abſol. *v. nota tertiò*, hæc non tollit, nec abrogat privilegia cruciatæ, ut docent Villalob. *to.* 1. *tr.* 37. *clauſ.* 4. A Coſta & Lud. de Cruce, quos citat & ſequitur Macchad. *lib.* 1 *p.* 3. *tract.* 8. *doc* 4 ubi dicit: *communem opinionem.* Ergo à fortiori nec revocat aut tollit privilegia Regularium, cùm ſint longè firmiora. & magis radicata in ſingulis Ordinibus, utpote pluries confirmata, & multò cariùs empta, nempe non duobus Realibus (ut Cruciata) ſed ſumma ingenti & contractus debitis, à quibus nec uſque huc potuerunt Regulares ſe exſolvere. Quòd ſi dicitur Cruciatam non tolli aut revocari, quia ob duos Reales, qui in ejus receptione ſolvuntur, fit quidam contractus inter Papam & recipientem, à quo recipiente acquiritur jus ad privilegia dictæ Cruciatæ, quam æquius eſt dicere, nec tolli aut revocari privilegia Regularium per Bullam Cœnæ, quæ ut dixi tanto pretio, & non per ſimplicem, ſed etiam juratum contractum acquiruntur.

Quòd verò attinet ad revocationes 63
Greg. XIII. ſciendũ eſt, quòd cùm Pius V. ejus Prædeceſſor multa de novo cõceſſiſſet Regularibus, & multa antiqua in eorũ favorem interpretatus fuiſſet in diverſis occaſionibus, & Bullis, prædictus Greg. dicitur hæc omnia revocâſſe per Bullam ſuam, quæ incipit. *In tanta.* de qua jã alibi.

Verùm Reſp. primò me jam alibi etiam 64
monuiſſe, hanc Bullam aut non eſſe promulgatam, aut non intimatam, aut non receptam ſecundùm diverſos Doctores, quorum authoritas reddit rem probabilẽ. *Deinde* ego *Reſpondeo*, quòd ut bene advertit Caſſaling. Ipſemet Gregor. derogavit dictæ ſuæ Bullæ, & illam revocavit 65
per aliam quæ incipit: **Ex benigna.** per quam Minoribus confirmavit ac de novo conceſſit ſua privilegia ex certa ſcientia, & ſubſequentibus Clauſulis: *Non obſtantibus conſtitutionibus & litteris Apoſtolicis, per quoſcunq; Romanos Pontifices, ac etiã nos cum quibuſcunque irritativis, annullativis, caſſativis, etiam privilegiorum eorũdem revocativis, quibus omnibus hac vice dũtaxat ſpecialiter & expreſſè derogamus.* *Tertiò.* Gregor. non derogat generaliter omnibus à Pio conſtitutis, aut conceſſis, ſed his tantùm, de quibus loquitur in dicta Bulla (etiam poſito quòd ſit admittenda) & ſic alia omnia conceſſa, ſeu à dicto Pio,

ſeu

Digitized by Google

ſeu aliis Pontificibus, manent in ſuo vigore, ut inter alios advertit Roder *to.* 1. *qq. Reg.* 44. *a.* 3.. Et quia frequenter occurrit memoria dictæ revocationis Greg. XIII. ejuſq; Bullæ, placet pro verificanda reſponſione ſub compendio diſpoſitionem ejus ſic ſubjungere. Ait igitur.

Cùm itaq; felicis record. Pius Papa V. Prædeceſſor noſter auditis gravaminibus, quæ fratribus Ordinum Mendicantiũ ab Ordinarijs locorũ & Parochialium Eccleſiarũ Rectoribꝰ multis modis inferri dicebantur. Super ſacris Lectionibus & Concionibus habendis, Confeſſionibus audiendis, Pœnitentis imponẽdis fratribus ad Ordines promovendis Celebratione Miſſarum. Cura animarum. Sacramentorum miniſtratione. Sepulturis. Quarta Funeraliũ legatis, donationibus, Eleemoſynis, Collectionibus, aliiſq; eiusmodi iuribus. Nec non decimis, ac diverſis oneribus. Ac etiã ſuper ſtatu & regimine Monialiũ ipſis fratribus ſubiectarum formatione proceſſuũ Cenſurarũ publicatione. Proceſſionibus, Præcedentia locorũ acquiſitione. Cæteriſq; alijs rebus tunc expreſſis. Nos hac tanta varietate cognita. Statuimus & ordinamus de prædictis & alijs õnibus litteris & conſtitutionibus, quæ ab eodẽ Prædeceſſore noſtro eiſdem de rebus. Eã deinceps diſpoſitionẽ atq; deciſionẽ pro ſubiecta materia futurã eſſe, quæ ſive ex iure veteri, ſive ex ſacris Conc. Trid. decretis ante dictarũ litterarum & conſtitutionum editionem erat. Et ſi ipſæ non emanaſſent futura fuiſſet &c.

67 Quantùm demum ad revocationes factas ab Urban. VIII. Sciendum eſt, ipſum primò revocâſſe omnia Oracula, ac deinde aliis privilegiis in diverſis occaſionibus derogâſſe, & quidem plus fortè quàm

68 ullus alius ex ſuis Prædeceſſoribus. Verùm quod attinet ad Oracula, ego jam monui ubi de confir. aut per alias conſtitutiones fuiſſe conceſſa, aut per poſthumas confirmationes tranſiviſſe in naturam conſtitutionum. Et ideo fruſtraneam remanere eorum revocationem, uti & tenent Peyrin. *to.* 3 *in conſt.* 18. *Vrban. III.* Vitalis *in arca theol. mor. tit. de iurud. inquiſit* 4. Hieron Garcias *in polit. Reg. to.* 1. *tract.* 8. *diff.* 1. *dub.* 6 Samuelius in *pra. de ſepult. in append. pralud.* 3. & Anſon. *in ſum v. privil. n.* 16. quorum authoritas facit rem probabilem juxta dicta ubi *de revoc.* Ut interim non taceam Urb. VIII. non ſervâſſe formam præſcriptam & neceſſariam, (ſecundùm opinionem probabilem) ad abroganda privilegia Regularium, quod valet ad evacuandas revocationes aliorum ab Oraculis *Quibus addo*, quòd conſtitutiones per quas Urb. VIII. derogat privilegiis Regularium non ſunt propriè ipſius pro majori parte, ſed Card. de quarum efficacia tractabitur in dubio ſequenti.

Dices vim inferri cõſtitutionibus Urb. VIII. cùm dicitur Oracula tranſiiſſe in naturam conſtitutionum ſcriptarum, & ſub hoc reſpectu non eſſe revocata. Verùm 71
Reſpond. me non eſſe ſolùm hujus opinionis, nam ecce 5. Authores quos pro illa allego, & quorum authoritas facit rem probabilem *Deinde* ideo videtur Urb. revocâſſe Oracula, quòd poſſit eſſe ſuſpicio ne aliqua ſint, vel ſubreptitia vel ſuppoſititia, verùm quia ſucceſſivè fuerunt innovata, & de novo conceſſa ex *certa ſcientia, motu proprio,* de *plenitudine poteſtatis* & ex mera liberalitate Sedis Apoſt. ceſſat illa præſumptio, & conſequenter non eſt mirum, ſi Doctores conentur fruſtrare eorundem revocationem.

Quòd verò aliqui *dicunt* intentionis 72
Urban. fuiſſe, revocare privilegia originariè conceſſa per Oraculum, in quamcunq; naturam tranſierint. *Reſpond.* ridiculum eſſe, quia in iſtis materiis adhæremus verbis & terminis: Nec quærimus de intentione diſ-

Digitized by Google

diſponẽtisEt præcipuè quando ipſe eſt Le-
giſlator & qui potuit clarius loqui;ut inte-
rim nõ taceã via potuiſſe Urb.habere tam
generalem intentionem,cùm ut jam dixi,
illa intentio fundetur in præſumptione
ſubreptionis interventæ in impetratione
talium oraculorum quæ purgatur per ſub-
ſecutas confirmationes. Et ſic manet pro-
bata *mea minor* quoad ſecundam partem.
73 Quantùm autem ad ultimam de *decla-*
rationibus Cardinalium. Licèt in ſe ſint ma-
ximi ponderis,& omni honore dignæ.Eæ
tamen non ſunt ſufficientes ad derogan-
dum privilegiis.*Tum* quia illæ non ſervant
formas debitas *Tum* quia non habent vim
legum, ſed ſunt tantùm Magiſtrales, ut
docent Zipæu. *in novo iure pont. lib. 5. de*
penit.& rem. Joan. Valer. *in differ.utriuſ-*
que fori. v. abſol. & v. nullitas Pont.*lib. 5.*
de matr.cap.13. §.2.Serar. *in prolegom.bib-*
lic.cap 19.quaſt.11.Portel.*v.cardin. declar.*
Dian.*reſol.*29 *de legib.* Suar. *lib. 6.de le-*
gib. capit.1.Melpheſ.*tract.9.cap*.13. & plu-
74 res alij. Imò ex eo, quòd fuit deprehen-
ſum, nonnullas declarationes circumfer-
ri tanquam à Cardinalibus editas, quæ ta-
men ſimpliciter erant falſæ & ſuppoſiti-
tiæ: volens S. eorum Congreg. ejuſmodi
abuſibus obviare, habito verbo cum San-
ctitate Urbani VIII. &, de ſpeciali ejus
mandato ſancivit, ne in futurum ulla fi-
des, ſeu in judico, ſeu extra adhibeatur, ul-
li decreto, deciſioni, declarationi, im-
preſſæ, vel imprimendæ, aut manuſcriptæ,
niſi in ſolita Forma cum ſolito ſigillo &
ſubſcriptione Cardinalis Præfecti, ac Se-
cretarij Congregationis probetur ab ea
emanáſſe Barboſ. *in collect. bull. v. in-*
terp pro ſacroſ. rit.& pro interpr. concil. 2.
& 3. In Francia verò omnes penitus reji-
75 ciuntur decreto Senatus Pariſienſis. So-
lùm poteſt eſſe difficultas de illis, quæ
eduntur habito verbo cum Sanctiſſimo,
de quibus pro majori claritate placet ſe-
quens dubium proponere.

DUB. VIII.

Cui tribuendæ conſtitutiones editæ à Cardinalibus, habitò verbo cum Sanctiſſimi? Et quam vim habeant?

SUMMARIUM.

1 *Conſtitutiones Cardin. habere vim legum affirmant aliqui.*
2 *Sed negant alii.*
4 *Omnes ſunt eiuſdem virtutis.*
6 *Allegantur Authores 19 negantes eas obligare & ſeq.*
8 *Diverſo ſenſu poſſunt intelligi fieri* habito verbo.
9 *Vnde ſolùm redduntur promptiones Cardinales ad illas vulgandas.*
10 *Vel ipſa magis acceptabiles.*
11 *Sed ut habeant vim legũ, opus eſt, ut papa*
per aliam legem id eis tribuat. 1

VIm legum habere ait Diana. *to.* 11.
tract. 2. *reſ.* 9. Quin etiam obligare 2
ſub morali putat Marchin. *de Sacram.*
*Ord.tract.*1.*p.*1 *cap.* 12. Sed utrumque ne-
gant & non eſſe niſi directivas, tenent in-
fraicitandi Doctores, cùm Verricel *in qq.*
*mor.tract.*2.*quaſt*,6. Caſſahing.*tract.*1.*p.* 1.
*c.*1.*prop.*3. Et Petr. Aurel *in vindic. cenſur.*
pariſ.ubi ſic loquitur: *Frivolum eſt aſſerere,*
quidquid privilegio Pont. Max.& authorita-
te Magiſtri ſacri Palati Romæ excuditur, ve-
rùm irreprehenſibile, infallibile hoc ipſe effici.
Credulitate hominum,& Romanæ Vrbis au-
thoritate ad rudiores illaqueandos abutitur,
quiſquis tale delirum ſpargit in vulgus. 3
Hoc ut parum uberius explicetur, re-
colendum *Primò* Id quod de opinione
probabili dixi ex Joan. Sanch. & Mac-
chad. eam talem eſſe: non ſolùm quam
ali-

Digitized by Google

aliquis Author adſtruit & rationibus probat, ſed etiam quam ex dictis ejus per neceſſariam conſequentiam inferimus. *Secundò.* Supponendum eſt de ejuſmodi conſtit. editis habito verbo cum Sanctiſ-
4 ſimo, & de mandato ipſius: eſſe omnes æqualis Ordinis & ejuſdem efficaciæ, quãtùm ad vim obligandi, ut quale judicium de una, tale de omnibus (quantùm adhoc)
5 ferre debeamus. *Tertiò* Quòd ſi aliquis gradus, aliquave differentia, virtutis obligativæ poſſit inter illas poni: certè illa præ omnibus aliis dicenda eſt obligare, quæ prohibet abſolutionem caſuum bullæ cænæ Domini, vel quos Epiſcopi ſibi reſervant. *Tum* quia non ſemel, ſed uſque quater fuit iterata, nempe bis ſub Clem. VIII. ſemel ſub Paulo V. Et iterum ſub Urban. VIII. *Tum* ob terminos ſingulares & irritativos, quibus in illa utuntur Cardina-
6 les. At his non obſtantibus, plures Doctores quos ego ad 11. cito *v. nota* 4. & ad 4. *v. quod verò.* dicunt, ea conſtitutione non obſtante fas eſſe abſolvere à dictis caſibus. Ergo ſignum eſt, quòd ipſi tenent eam nõ habere vim legis neque obligare, nec cõſequenter alias omnes. Et ſimiliter Macchado *in perf. confeſſ. lib.* 1. *p* 3. *tit.* 1. *docum.* 5. *& tit.* 8. *doc.* 5. *&* 4. Sanch. *in ſum. l.* 4. *c.* 54. Trull. *l.* 1. *in bull. cruciat.* §. 7. *cap.* 2. *dub.* 6. Lud. à cruce. Et plures alii dicunt: non obſtante dicta conſtitutione, & annua promulgatione Bullæ Cænæ, fas eſſe abſolvere ab ejus caſibus virtute cruciatæ, quod non poteſt eſſe niſi ſimiliter dicatur illam conſtitutionem non habere vim legis, & ita eos tenere: eſſeque conſequenter
7 probabile (juxta notata in initio) quod neque omnes aliæ. Nam ita neceſſariò debemus ex eorum doctrina inferre; quòd ſi dictum unius Authoris generat opiniõnẽ probabilem, quam æquius ut hoc credamus, non ubi unicum, ſed ad 19. habemus.

Quomodo verò intelligantur ejuſmodi conſtitutiones fieri *habito verbo* cum Sanctiſſimo & tamen non obligare *Reſp.* hoc poſſe intelligi variis modis, nempe *primò* ſic ut in eodem conclavi Papa ſimul cum Cardinalibus eadẽ poteſtate aliquid conſtituat: & hoc non poteſt eſſe, quia poteſtas Papæ in eo ſolo reſidet, utpote illi ſoli data, licèt Cardinales illi aſſiſtant tanquam Conſiliarii. Unde quod reſolutum fuerit, non attribuetur Papæ ſimul & Cardinalibus ſed ſoli Papæ, & illius ſolius nomine promulgabitur. *Secundò.* Poteſt intelligi Cardinales cudere ejuſmodi conſtitutiones: ſic ut antequam plenè eas terminent, aut publicent præſententur Papæ, qui diſpoſita & ordinata laudet, approbet, & publicari jubeat: & ipſi Cardinales reſponſo Pontificio confirmati effectivè inpublicum edant Et tunc non ſunt niſi Cardinalium, ſicut de facto eorum nomine ſolo publicantur, neque ob id habẽt naturam abſolutam legum, quamvis approbatio Papæ cujus authoritate & mandato publicantur, reddat eas magis acceptabiles majori honore dignas, & ob id magis ſpõtaneè inclinemur ad eas recipiẽdas, & magis ſecurè operemur, dum ſecundùm eas noſtra regulamus Ut ſi quis v. g. ſuum Confeſſarium, vel cùm ſit ſimplex, juriſperitum conſulat, redditur quidem audacior ejus conſilio, & ſecuriùs exequitur quod mente conceperat, ſed ipſi ſoli imputatur, quod facit, licèt factum propter conſilium periti quod intervenit, magis æſtimetur. Sic quando Papa approbavit exercitia Sancti Ignatij, aut relevationes Sanctæ Brigitæ, ac juſſit edi in publicũ: non inde inferre ſtatim debemus, eas habere vim legũ, aut editas ut fidẽ infallibilem

tione ſuorum Prædeceſſorum, quod eſſet valde odioſum, dicente Domino: *Rogavi pro te Petre, ut non deficiat fides tua.* (†) Attamen ſingulis Annis ſolvunt *Caſinenſes* ſuum cenſum Cameræ Apoſt. pro manutentione ſuorum privilegiorum, & ſub hoc onere acceptatur. Ergo vi hujus ſolutionis etiam ſingulis añis iñovantur ipſis eadem ſua privilegia, & conſequenter, ſi quæ erant revocata eis reſtituuntur, ac per hanc annuam ſolutionem omnes revocationes evacuantur. *Nec obſtat*, quòd ori-
14 ginariè conſtitutus eſt prædictus cenſus ſolùm pro omnimoda exemptione. Nam ego *Reſpondeo primò*, fuiſſe poſteà factam extenſionem, quia jam à pluribus annis ſolvitur & recipitur ſimul pro manutentione privilegiorum, & ſine ulla contradictione. Et *ſecundò*, omnia privilegia fundari in exemptione, quâ admiſſâ (ut par eſt) eaq; omnimoda (ut loquitur Eugen. IV.) debemus etiam per neceſſariam conſequentiam admittere privilegia.

15 *Octavò.* Privilegia Sacri & nunquam ſatis laudandi Monaſterii *Caſin. Cluniacenſ. Ciſterc. Pramonſtrat.* & ſimilium, quæ ſunt capita ſuarum Congreg. non comprehenduntur ſub ulla revocatione generali, ſed requirunt ſpecificam, & in individuo mentionem (ut dicam infra ubi de præcell. Monaſt. *Caſin.*) quod hactenus non eſt factum, at ab his Monaſteriis, lege comunicationis derivantur privilegia ad omnia alia Monaſteria. Ergo ut pro illis majoribus Monaſteriis non ſunt revocata ſic nec pro iſtis.

16 *Nonò.* Eugen IV. In Bulla, quæ incipit: *licet ex debito.* Et alia, quæ incipit: *Regularem vitam.* ſtatuit, nunquam derogatum iri privilegiis. *Caſin.* niſi conſtet de voluntate derogandi in Pontifice. Hoc autem ut conſtet, debebit *primò* Revocatio fieri cum clauſula: *ex certa ſcientia. Secundo.* Tenor privilegii cui derogatur, debet inſeri de verbo ad verbum. *Tertiò.* Debent allegari cauſæ legitimæ, quæ ad hoc moveant *Quartò.* Debet Congregatio nominari iteratis vicibus. Et *quintò.* Per hæc nomina præcisè: *Congregationis, Vnionis, aliàs de Obſervantia S. Iuſtinæ.*

Item idem Eugen in B. quæ incipit: *Acceptum.* decernit favore ejuſdem Congr. *Caſin.* nullam futuram derogationem valere contra ejus privilegia niſi facta expreſſa mentione omnium ejus Monaſteriorum, & allegatione cauſarum urgentium & ſufficientium. 17

Item idem Eugen. in B. quæ incipit: *Ex iniuncto.* dat 5. Cal. Jul. an. 1436. quæ eſt Ordine 61. in *Bullar. Margar.* ſic pro privilegiis eorundem *Caſin* loquitur: *Motu proprio non ad Abbatum inſtantiam, ſed de noſtra mera liberalitate ſtatuimus, ordinamus, decernimus declaramus, per quaſcunq; litteras Apoſtolicas, ſeu quorumcunque Conciliorum hactenus celebratorum, vel in futurum celebrandorum, quorumcunq; tenorum exiſtant, ſeu quaſcunq; Clauſulas derogatorias in præteritum vel in futurum habentes, etiamſi motu proprio, & ex certa ſcientia, ac cū decreto irritante etiamſi per viam ſtatuti & conſtitutionis. Et ad quorumcunq; etiam Regum & Reginarum, aliorumque Principū ſeu Eccleſiaſticarum Perſonarū, etiamſi Cardinalatus dignitate præfulgeant. Aut Univerſitatum etiā Scholarium inſtantiā. Seu aliàs in genere vel in ſpecie. Ob publicam vel privatam cauſam emanatas, conceſſas, aut impoſterùm concedendas. Etiamſi in iis, quod de verbo ad verbum. Et quod ſingulariter & nominatim & individuè conceſſiones & indulta eiuſmodi dicta Congregationi conceſſa, pro expreſ-* 18

(†) Juravit Dominus & non pœnitebit eum Ps. 109.

expreſſis haberentur, contineatur expreſſè. Seu propter alias quaſcunque Clauſulas in Apoſtolicis Litteris, aut quorumcunq; Conciliorum hactenus ſolitas apponi, quantumcunque ſpecificam & expreſſam derogationem continentes. Niſi in eiuſdem litteris, de nominibus & cognominibus omnium & ſingulorū Monaſteriorum & Monachorū, qui pro tempore fuerint dictæ Congr. ſpecificè caveatur privilegiis indultis &c. eiuſmodi non fuiſſe, nec eſſe in toto, vel in parte, quomodolibet derogatum hactenus nec impoſterum derogari. Hoc ſpecialiter ultra omnes derogationū formas requiri decernimus, ut per hoc intacta & illibata, ac ſpecialiter præſervata cenſeantur, & intelligantur ab omnibus, & quibuscunq; Clauſulis derogatoriis, etiam iiſdem privilegiis ſpecialiter derogantibus, niſi forma prædicta ſpecialiter fuerit derogatum.

19 Prædictas Eugen. Conſtit. una cum ſuis Clauſulis: *Ex certa ſcientia*, confirmavit Nicol V. An 1449 die 13. Jun. B. quæ incipit: *licet ex debito*. Pius II. an. 1458. die 18. Jan. B. quæ incipit eodem modo, Alex. VI. an. 1501. die 1. April. B. quæ incipit: *Inter cæteras*. Et Leo X. an. 1519. die 2. April. B. quæ incipit: *Dum ſacra*. In qua ipſiſmet verbis Eugenii utitur.

20 Item Paul. III. año 1537. die 5. Nov. univerſaliter confirmavit quæcunq; *Caſſin.* privilegia, & à quibuſcunque illis conceſſa *ſub quacunque forma & verborum expreſſione cū omnibus & ſingulis Decretis & Clauſulis in eis contentis*. Ac in augmentum addidit, nunquam derogatum iri ejuſmodi privilegiis & Clauſulis. *Per quæcunque Litteras Apoſtolicas generales vel ſpeciales etiam derogatoriarum derogatorias, efficaces & inſolitas Clauſulas, ac irritantia decreta.* Niſi in derogatione fiat *primò*. Expreſſa mentio privilegiorum, qui derogatur, Clauſularum, ſub quibus conceſſa ſunt, & hujus con[illegible]ionis inſerto ſingulorum tenore de ver[illegible] verbum, nullo penitus omiſſo, ac data [illegible]cata. Et *ſecundò*. Ipſa derogatio per tres [illegible]ctas litteras eundem tenorem contin[illegible]tribus diſtinctis vicibus intimetur Pra[illegible], Definitoribus, ac Viſitatoribus Congregationis, qui conſentiant B. quæ incipit: *Benignitas Sedis Apoſtolicæ.*

Item idem Eugen. IV. pro *Dominican.* 21
Sixt. IV. pro *Minoribus*, Paul III. & Pius V. pro *Soc. Ieſu* decreverunt, nunquam eorum privilegiis derogatum iri, niſi facta expreſſa illorum mentione, inſerto tenore de verbo ad verbum.

Item pro eadem *Soc. Ieſu* Greg. XIII. 22
ſancivit, nullam revocationem ejus privilegiis poſſe nocere, niſi talis revocatio fuerit tribus vicibus intimata. B. quæ incipit: *Æquum reputamus*, de qua Franc. Amic. *tom. 5. de iuſt. & iur. d. 9. ſect. 10.*

Item Clem. VII. Año 1534 die 2. Jan. pro Ordine militum S. Joan. Hieroſ. ſta- 23
tuit, non poſſe per ullam revocationem ejus privilegia tolli, niſi *primò*. Conſiſtorialiter fiat mentio litterarum, in quibus cōtinentur. Ac *ſecundò*. Per trinas litteras Apoſtolicas, tribus diſtinctis vicibus revocatio intimetur Magiſtro generali, & Conventui ac ab ipſis acceptetur. B. quæ incipit: *Clementina diſponente.*

Item idem Clem. VII. conceſſit *Camal-* 24
dul. privilegia omnium Ordinum, Ac declaravit, nunquam fore illis revocanda, nec ſub ulla revocatione unquam comprehenſa, quin potiùs illis reſtitui, toties de novo conceſſa cenſeri, & in priſtinum ſtatum redintegrari, quoties aliqua eorum revocatio emanaverit à futuris Pontificibus. Cùm autem prædictus Clemens morte præventus non potuiſſet Bullam expedire ſuper hac gratia,

Paul.

Digitized by Google

Paul.III ejus Succeſſor *motu proprio & ex certa ſcientia* ſub iiſdem clauſulis iñovando gratiã eã expedivit 3.non.Nov.a.1534 quæ incipit: *Rationi congruit*. Et eſt impreſſa Romæ ad finem Reg. S.Bened. cum conſtitutionibus eorundem Camaldul. Quod idem Congreg. S.Mauri conceſſit Urban.VIII año 1627.die 21. Jan.B.quæ incipit: *In ſupereminenti*.Publicata Pariſijs à domino vicario generali Illuſtriſſ. Archiepiſcopi año 1629.die 16. Maij.

25 Quid autem operentur ejuſmodi clauſulæ, magis rigoroſi DD. admittunt, eas operari ſaltem quod Pontifices, qui ſub illis privilegia conceſſerunt. Et ſic jam
26 habemus nulla fuiſſe ab illis ſublata. Verùm ego aliquid plus ex iiſdem clauſulis & formulis colligo. Nempe voluiſſe

Primò. Prædictos Pontifices demonſtrare ſummum deſiderium, quo tenebantur (ut privilegia quæ vel dabant vel confirmabant, ſemper integra ſervarentur. Et ita expreſsè declaravit Eugen.IV. in B. quæ incipit: *Ex iniuncto*. Per hæc verba quæ ſuperiùs retuli. *Hoc ſpecialiter. &c.*

Secundò. Eoſdem Pontifices voluiſſe per eaſdem clauſulas obviare ſubreptitiis & ſolicitatis revocationibus eorundem privilegiorum, hoc enim valde clarè expreſſit. Idem Eugen. in Bulla: *Et ſi ex debito* & B. *Regularem vitam*. his verbis: *Cùm plerumque contingat, importunitate petentium & negotiorum multitudine, ſuppreßione veritatis, ſummos Pontifices fatigatos, aut circumventos ea concedere, quibus aliàs nullatenus annuerent* &c.

27 *Et tertiò*. Quòd cùm in privilegiis verba debeant aliquid operari, & non eſſe ſuperflua. *cap: Abbate de verb. ſignif. cap. ſi Papa de priv. in 6. & l.3. ff. de iur. iur. l. ſi quando de legat.1.* Bald. *in rubr. C. de contrah. emp.* Alex. *conſ.9. vol.7:* Boer. *1.p. deciſ. quæſt.32. nu.23*. Imò & ipſæ ſyllabæ ipſique apices, ut docent Gloſſ. *cap. ſolitæ de ma. & ob.* Staphilæus. *de litt. grat. tit. de vi & effic. clauſ* §. 1. Simon de pretis. *de inter. ult. vol. lib. 2. interpret. 3. dub. 2. reſ. 5.* & Sanch. *lib. 3 de mat. d. 26*. Et favore ſum. Pontificum ac Sedis 28
Apoſtol. debeamus ſemper manutenere bullas cum omnibus clauſulis earum. Et 29
aliàs actus non valeat, ſi non ſervatur forma ad illũ celebrandum præſcripta: ideò ego dico, probabile eſſe, nullã privilegiorum revocationem eſſe ſufficientem ad illa tollenda: quia forma ad hoc præſcripta nunquam fuit obſervata; & ita Andr. Mendo *in Bull. cruciat. d. 23 cap. 4* tenet in ſpecie de privilegio abſolvendi à caſibus, quos Epiſcopi ſibi reſervant ac dicit Regulares poſſe ab illis abſolvere, non obſtãte revocatione Urb. VIII. & S.Congreg. quia inquit Greg.VIII. pro *Soc. Ieſu* ſancivit nullã revocationem obeſſe ejus privilegiis, niſi revocatio fuerit intimata tribus vicibus, quod non fuit obſervatum pro hoc privilegio. Idéq; dico per proportionẽ de õnibus aliis, quæ dicuntur revocata.

Duo tamen objiciuntur contra hunc diſcurſum. Nempe *primò*. Non poſſe u- 30
num Pontificem præſcribere formam ſervandam ſuis ſucceſſoribus, aut manus eis ligare, atque ideo clauſulas omnes, de quibus in ſuperioribus nullius eſſe momenti. *Verum*

Reſpondeo primò, me ob reverentiam debitam Summo Pontifi. illibenter admodum loqui de illius poteſtate. Revereor quæ à tanto culmine procedunt diſcutere extimeſco, at quoniam objectio propoſita, & materia præſens cogit ſcribere, præmiſſa omnimoda ſubmiſſione, dico ita quidem eſſe, & non poſſe unum Pontificem ligare ſuos ſucceſſores, nempe circa futura, & circa illa, circa quæ nihil inve-

invenitur diſpoſitum. In quo ſenſu ego
puto propoſitionem eſſe veriſſimam. At
circa ea, quæ jam ſunt diſpoſita, pluſculum
dubi & difficultatis mihi faceſcunt & exē-
pla quorundam Pontificum, & doctrina
30 quorundam Authorum, nam in 1. ſect. u-
bi de amiſſ. priv. per revoc. Ego notavi di-
verſos caſus, in quib. diverſi Authores re-
nent privilegia eſſe irrevocabilia, & in qui-
bus conſequenter dicendum eſt (ſecun-
dùm ipſos) eſſe ligatos Sum. Pontifices, &
licèt *ibi* in ſēſu tradito contrarium aſſerue-
rim, Authoritas tamen illorum Doctorū
reddit eorum opinionē probabilem. Pro
cujus confirmatione ego hîc allego Bullā
Pauli hujus nominis primi, quæ incipit.
31 *Inter diverſa.* Subſcriptam non ſolùm ab
Archidiac. Romano, ſed etiam à 22 Epiſ-
copis & 18 Cardinalibus, & ab ipſo Paulo
in Concilio Romano promulgatam. In
qua ſub interminatione divini judicij &
excommunicationis prohibet ſuis Succeſ-
ſoribus alterare, quæ ibi diſponit in favo-
rem Monaſterii SS. Stepani & Silveſtri, &
ſic loquitur: *Domini noſtri Ieſu Chriſti, & B.
Petri Principis Apoſtolorum authoritate de-
cernimus, nulli quoquo modo noſtrorum Suc-
ceſſorū Pontificū licere, vel alicui parva ma-
gnave perſonæ, cuiuſcunq; ſit honoris prælita
dignitate, qualibet exquiſita ingenii arte) diſ-
ſolvere hæc, quæ à nobis pro intuitu ad laudē
Redemptoris & honorem ſanctorū eius ſunt
conſtituta.* Et poſt nonnulla: *Si quis autem
ex noſtris ſucceſſoribus Pontificibus, aut ex
quocunq; homine* &c. *præſumpſerit quocunq;
argumēto, vel exquiſita occaſione hæc* &c. *de-
ſtruere, diſſolvere, vel quoquo modo temerare,
ſciat ſe Domini Noſtri Ieſu Chriſti, atq; B. Pe-
tri Principis Apoſtolorum authoritate indiſ-
ſolubili anathematis vinculo innodatum* &c.

Audis, quomodo unus Pontifex ligat
ſuos Succeſſores, & prohibet alterare quæ
diſpoſuit? At ne cogamur dicere, eum ex-
ceſſiſſe, ſimulque tot Epiſcopos, & Cardi-
nales, qui Concilio interfuere, non video
quomodo poſſit hæc Bulla explicari niſi
dicamus ita eſſe, & ſaltem poſſe probabi-
liter unum Pontificem in quibuſdam caſi-
bus legem ponere ſuis Succeſſoribus &
prohibere alterare à ſe diſpoſita.

Nec tamen per hoc læditur pontificia
authoritas. Nam cùm dico, Deum non 34
poſſe creare S. Michaelem nihil per hoc
negatur de ejus omnipotentia, ſed ſolùm
intendo dicere eum nō poſſe creare, quod
jam ſupponitur creatum. Ita cùm dicitur,
non poſſe unum Pont. mutare diſpoſita à
ſuo Prædeceſſore, non negatur ejus pote-
ſtas, ſed (cùm hæc non ſit data niſi ad æ-
dificationem) ſolùm dicitur eum non poſ-
ſe ædificare id quod jam invenitur ritè
ædificatum, & jam ritè diſpoſitum.

Et ſanè videtur hæc mens fuiſſe Zoſi- 35
mi item Papæ *in epiſt. ad epiſc. provinc. Vien.
& Narbon. 2.* Nam cùm olim pro reveren-
tia S. Trophimi Archiep. Arelat. fuiſſet ei
& ejus Succeſſoribus attributa poteſtas
inſtituendi Epiſcopos in prædictis Pro-
vinciis. Proculos verò, & Simplicius in
Concilio Thaurinenſi obtinuiſſent hujus
privilegij caſſationem; cauſa delata ad
Zoſimum, is obſtitit Concilio & privile-
gium reſtituit dicens, neque à Concilio
neq; ab ipſa Sede Apoſtolica potuiſſe aut
poſſe tolli: *Indecens auſus, & in ipſo veſtibu-
lo reſecandus* (inquit) *hoc ab Epiſcopis, ob cer-
tas cauſas Concilium agentibus extorquere
quod contra ſtatuta Patrum, & S. Trophimi
reverentiam concedere vel mutare, ne huius
quidē Sedis poſſit authoritas.* Vidēs iterum
longè aliter à modernis cenſuiſſe antiquos
Pōtifices de diſpoſitis à ſuis prædeceſſo-
ribus: Quod adhuc valde evidēter docuit 36
Symach. *epiſt. 1. ad Aeoniū*, nam cum Ana-
ſtaſius

ſtaſus ejus prædeceſſor iterum idem privilegium Archiep. Arelat. abrogaſſet, iterum illud reſtituit dicens, non potuiſſe tolli etiam ſub *cuiuſlibet neceßitatis prætextu.* Et rationem reddens ſui dicti, & reſtitutionis à ſe factæ; *Dum* (inquit) *ad Trinitatis inſtar (cuius una eſt atq; indiviſa poteſtas) unũ eſt per diverſos antiſtites ſacerdotium, quemadmodum priorum ſtatuta convenit à ſequẽtibus violari? Huc accedit quòd ne ſit ſententiarum varietas, ad ipſam ſacroſanctam catholicã Religionem pertinere credimus, cuius omnis poteſtas infringitur niſi univerſa, quæ à Domini Sacerdotibus ſemel ſtatuũtur, perpetua ſint. Et quãta Vicariis Beatiſſ. Petri Apoſtoli iudicabitur eſſe reverentia ſi quæ in Sacerdotio præcipiunt, eiſdẽ tranſeũtibus diſſolvantur?* En igitur tibi alterum Pontificẽ profitentẽ non poſſe unũ tollere privilegia data à ſuo Prædeceſſore, imò affirmantẽ hoc pertinere ad integritatem Religionis Chriſtianæ honorẽ ipſorum Pontificum, & converſationẽ authoritatis Apoſtolicæ. Ad quod inſuper videri poteſt *can. quæ ad perpetuã. can. contra & can iuſtitiæ 25. quæſt. 1. c. privilegia. c ſi ea c. inſtitutionu. c. quod vero. can. Eccleſiaſtica, & c. deceſſorũ 25. qu. 2.* Cui autẽ hæc reſponſio non placuerit.

37 Reſp. 2. Non poſſe quidem unum Pontificem ligare manus ſuis Succeſſoribus, bene autem certas res ad certum ſtatum elevare, ad quem non poterunt eorum manus pertingere, niſi certo modo, & ſervatis certis circumſtantijs. Seu aliquid ſtatuere aut diſponere ſub certis circumſtantijs, quibus ſtantibus non poſſit diſſolvi, niſi ſervatis ſeu adhibitis alijs. Et tunc non dicitur poteſtas Apoſtolica imminuta, ſed diſpoſitio illi ſubtracta, ſeu reddita inhabilis ad recipiendam ejus impreſſionem, niſi ſub tali modo, & forma.

38 Hoc autem eſſe licitum & validum, patet non tantùm ex ſupramemoratis conſtitutionibus, ſed etiam ex multis alijs quæ poſſent allegari. Nam quantùm ad illam clauſ. quòd privilegia *Caßin.* nunquam cenſeantur revocata, niſi inſertis nominib. Monaſter. & Monachorum, quæ videtur valde exorbitans, Leo X. ſub eadem ferè forma & clauſula expedivit Bullã quæ incipit: *Cùm diu aures,* pro Monaſterio S. Vital. Raven. ejuſdem Congr. Caſſin. *ibi* enim decernitur nunquam cenſendum derogatum diſpoſitis per ullam aliam conſtitutionẽ, etiam *motu proprio*, & *ex certa ſcientia* editam, niſi facta ſpeciali mentione Congregationis nominis & cognominis ejus Præſidentis, viſitatorum ac omnium Abbatũ & Monachorũ dicti Monaſterij, uti videre eſt in Bullar Margar. conſt. 136.

De quo & aliud exemplum habemus à Jul. II. qui ſancivit nullam rem Auguſtinianorum poſſe impetrari per ullum reſcriptum Pontificium quibuſvis clauſulis, niſi nominatis, ſeu expreſſo conſenſu omnium Priorum totius Ord. uti ego retuli ubi de Monaſteriis.

Quantum item ad clauſulam ſub qua 39
Clem. VII. Paul. III. & Urban. VIII cõceſſere privilegia ſub irrevocabilitate, quod adhuc videtur magis exorbitans, ſuppetunt multa alia exempla aliorũ Pontificum, ut Jul. II. in Bulla de qua immediate ejuſdem Pauli III. in B. quæ incipit: *Sedis Apoſtolicæ.* quæ eſt 153. in Bull. Caſſin. Et in qua ſic loquitur: *Decernentes præſentes litteras ſub quibusvis revocationibus, ſuſpenſionibus, limitationibus, reſtitutionibus, & modificationibus grattarum, eiſdem Monachis conceſſarum, & impoſterum concedendarũ, nullatenus comprehendi, ſed ſemper ab illis exceptas & quoties emanaverint, toties in priſtinũ ſtatum reſtitutas, & plenariè redintegras eſſe.* Itẽ & Pij V. *Primò* in B quæ inci-

incipit : ***Dum ad Congregationem.*** In qua favore Caſſinenſium ſic loquitur : *Decernentes præſentes litteras perpetua roboris firmitate ſubſiſtere, & nullo unquam tẽpore, ſub quibuſvis ſimiliũ vel diſſimilium facultatum & licentiarũ revocationibus, prohibitionibus moderationibus, aliiſq; contrariis diſpoſitionibus, etiam in dicta Bulla Cœnæ Domini pro tẽpore contentis minimè comprehenſas eſſe, aut comprehendi debere, ſed ſemper ab illis exceptas eſſe & cenſeri. & quoties cõtraria eiuſmodi emanabunt, toties eaſdẽ præſentes & in eis contenta in priſtinũ & validiſſimũ ſtatum reſtituta, & redintegrata eſſe.* Ac ſecundò in B. quæ incipit: *Summi Sacerdotii.* Pro Monialibus Dominican. ut ante completum añum probationis poſſint in articulo mortis profitêri, quod ſimiliter concedit ſub irrevocabilitate, & ſub ea Clauſula, at ſi contigerit revocari toties de novo cenſeatur reſtitutum. & de novo conceſſum, quoties talis revocatio emanaverit, ut ego retuli ubi de Novitiis.

40 Quòd item poſſit unus Pontifex dare privilegia ſeu aliqua ſtatuere, nunquã à ſuis Succeſſoribus revocanda, niſi ſub forma, quam ille præſcripſit, habemus aliud exemplum à Clem. VIII. in B. quæ incipit : *Cõmiſſum nobis.* In quo noñulla diſponit circa obſervantiã ac regimen Congr. Caſſin. & decernit ſic ſtatuta nunquã futuris temporibus poſſe revocari, aut revocata cenſeri, niſi facta expreſſa mentione dictæ Congreg. Et inſerto tenore hujus conſtitutionis de verbo ad verbum, nullo penitus omiſſo. Habetur in Bullar. Caſſin. Ordine 245. Pro quo facit *c. 1. de conſt. in 6. & cap. unic. de exceſſ. prel. eod.*

41 En ergo non unum, ſed ad 16. (quibus poſſint addi plures alii) Pontifices, nempe Zoſimum, Symmac. Eugen. IV. Nicol. V. Pium II. & V. Clem. VII & VIII. Alex. VI. Jul. II. Sixt. IV. Paul. I. & III Greg. XIII. & Urban. VIII. qui conceſſêre vel confirmavêre privilegia, aut nunquam revocanda, aut nonniſi ſub certa forma, & conſequenter qui credidêre ſe hoc poſſe, & qui tenuêre id eſſe licitum, nec fore ſufficientes ullas revocationes factas non ſervatâ formâ præſcripta. At ſi dictum unius Doctoris reddit opinionem probabilem quid nos cenſebimus de doctrina tot Pontificum? Ponamus, quòd ipſi potuerint errare tanquam Doctores privati, an non ſaltem eorum opinio probabilis, atque ideo ſaltem tuta in conſcientia? At mihi non ſolum eſt opinio, ſed doctrina certa & infallibilis, nam non poteſt Sum. Pontifex errare in Bullis, quæ concernunt ſtatum cõmunem ac univerſalem Eccleſiæ (quales ſunt iſtæ, & per quas Regulares abſolvunt, diſpenſant, Sacramenta miniſtrant, &c.) Et ſic cum prædicti Pontifices ſtatuerint, nunquam derogatum iri privilegiis ſuis, aut nonniſi ſervatâ certâ formâ relinquitur ita eſſe, & nunquam fore derogatum, niſi ſaltem ea forma ſervetur, quòd cum hactenus non ſit factum, ſequitur inſufficientes eſſe quaſcunque derogationes uſque hunc in diem emanatas.

Objicitur *ſecundò* contra doctrinam, valere quidem illas Bullas & formas, ſed 43
poſſe Pontifices Succeſſores ſecum diſpenſare ab illarum obſervantia, & de facto diſpenſaſſe per ſubſecutas revocationes cum Clauſula: *pro expreſſis habentes.* Verùm Reſpond. h... peti principium, & ex dictis poſſe (ſaltem pr obabiliter) teneri, hoc non poſſe Pon... es. Imò & hanc Clauſulam: *pro expreſſis, &c.* non ſufficere. *Tum* quia illa ſuâ naturâ non eſt apta nata ad derogatum; niſi privilegiis perſonarum aut locorum particularium,

 in

Digitized by Google

in odium juris obtentis, ut docent Henric. Gabriel. *tit. de clauſ. conſ.* 5. § 15 Gomez. *in* 1. *&* 6. *Reg. Cancell.* Marcellin. à S. Bened. *v. privilegia in notab.* Et poſt ipſos Chaſſ. *tract.* 1. *cap.* 5. *prop.* 5. *Tum* quia ubi lex requirit ſpecificam & expreſſam mentionem, non ſufficit tacita vel generalis. *cap.* 2. *de prebend. & cap. fin. de procur. in* 6. *Tum* quia licèt illa ſufficeret, requiritur inſuper, ut revocatio intimetur tribus vicibus, & ut in ſingulis acceptetur, ut fuit ſtatutum pro Melitenſib. Equitibus, & ſupra retuli, quod hactenus non eſt factum. *Tum* quia Eugen. IV. expreſſè cavit ac declaravit in ſuis conſtitutionibus, hanc Clauſulam non ſufficere ad derogandum ipſis, nec fore *Caſin.* obligatos, abſtinere privilegio revocato ſub ipſa ſolùm, & non ſervatâ formâ præſcriptâ. Per quod notabiliter reſtringitur doctrina, quam ego trado, ubi de Clauſulis: *v. addunt tamen* Unde ex *num. ſeq.* habes duas alias exceptiones, nempe non revocari per generales ejuſmodi Clauſulas privilegia jurata, vel clauſa in corpore juris, ſeu illis æquivalentia, qualia ſunt omnia Regularium, ut notavi ubi de exemptione. *v. econtra.*

45 *Nonò.* Omnes revocationes privilegiorum hactenus factæ, vel ſunt ab aliquo Concilio, vel aliquo Summo Pontifice, vel à Cardinalibus; Atqui ex nullo horum capite invenitur ſufficiens revocatio, ergo licitus eſt omnium uſus. *Probatur minor.* Et *primò* quidem de *Con-*

46 *ciliis.* Nam quantùm ad alia à Tridentino plures Pontifices confirmaverunt privilegia ſub hac Clauſula: *modò non ſint contraria Trident.* Ex quo omnes communiter inferunt, revalidata fuiſſe quæcunque alia, à quocunque alio Concilio revocata, pro quo vide dicta, ubi de confirm... *quarto quantùm*, ut jam de ſolo Tridentino agere habeamus.

Igitur quantum ad ipſum *Trid.* quia non fuit univerſaliter receptum, hoc primo habemus non obeſſe privilegiis in Provinciis, in quibus non fuit receptum, & in hoc omnes conveniunt, de locis verò, in quibus fuit receptum, omnes item conveniunt, non nocere privilegiis ejus decreta, niſi habeant Clauſulam non obſtantiæ, unde ubi hæc nõ invenitur, valent adhuc privilegia, quamvis fortè decretum ſit contrarium, ut ſola difficultas remaneat pro decretis habentibus prædictam clauſulam. Quòd autem poſſit probabiliter ſuſtineri, nec illam ſufficienter derogare privilegiis.

Probatur *primò*, quia Trid. non utitur in ſuis derogationibus, niſi Clauſ. generali: *non obſtantibus*, hæc autem non eſt efficaciæ ſufficientis ad abroganda privilegia Regularium. ut conſtat ex dictis ubi de hæc Clauſula: *v. demum, & v ſed &.* 48

Secundò Quia Trident. ordinariè derogat privilegiis Regularium (ut vocat) *exemptorum*, horum autem nomine non veniunt multi ut infra dicetur. 49

Tertiò. Non revocat contractus, ſed ſolùm privilegia. Quæ autem habent Regulares, hæc in contractum tranſierunt, ut dixi in ſuperioribus. 50

Quartò. Non revocat jus ſcriptum, aut privilegia inſerta juri. atqui multa Regularium ſunt inſerta, & alia æquivalent inſertis propter Clauſula motus proprii, & certæ ſcientiæ, aliaſque ſimiles ut volunt DD. & ego dixi ſuis locis. 51

Quintò. Eugen. IV. expreſſè cavit pro privilegiis *Caſin.* nunquam ab ullo futuro Concilio revocanda aut revocata cenſenda niſi ſervata forma, quam præſcripſit. Quod 4. Pontifices nempe Nicol. V Pius II. Alex VI. Leo X. confirmarunt. Et non fuit factum à Tridentino. 52

Sextò.

Digitized by Google

53 *Sextò.* Etiam ſi daremus ſufficientes eſſe Trident. derogationes, & de facto aliqua privilegia fuiſſe ab illo abrogata, attamen Pius IV. qui Anno 1565. confirmavit ipſum Trid in Menſe Febr. confirmavit ſimiliter privilegia Ordinis S. Joannis Hieroſol. ut ait Onophr. *in eius vita.* & deinde Ordinis SS. Trinitatis eodem anno, in Menſe Junio ſequenti abſque ulla limitatione vel reſtrictione eorum, quæ non ſint contra Trid. Ergo per hanc confirmationem tam vicinam ipſi Trid. revixerunt quæcunque privilegia, quæ poſſent prætendi à Trid. ſuppreſſa, & ita tenet Hinoioſa *in direct. deciſ. Reg. v. confirmatio.* ubi refert, quòd hac confirmatione exhibita Academiæ Salmantinæ, ita DD. cenſuerunt, & privilegia omnia revixiſſe virtute ipſius, uſumque conſequenter omnium licitum eſſe.

54 *Septimò.* Pius V. Anno 1571. die 7. Jul. Societ. Jeſu. & Urban. VIII. Anno 1627. Duod. Cal. Febr. Congreg. ſancti Mauri conceſſit, & innovavit omnia privilegia abſque exceptione, quòd non ſint contra Trident. ergo ſicut virtute confirmationis Pij IV. (de qua ſupra) revixerunt privilegia revocata à Trid. ex ſolutione Univerſitatis Salmant. ita & virtute iſtarum conceſſionem eorum omnium uſus eſt licitus.

55 *Octavò.* Idem Pius V. Ann. 1566. die 23. Maij pro foro conſcientiæ reſtituit Minoribus omnia privilegia revocata à Trid. ut teſtantur Lam *in meth. p. 1. cap. 7. §. 6.* Dian. *tract. 2. dub. Reg. reſ. 59.* Capuccin. *in annot. ad Caſar. v. communicatio.* Portel. *v privileg. caſſat.* Joan. Cruz *in epit. lib. 2. cap. 3.* Vera Cruz *in ſpec. coniug.* Compend. Societ. Jeſu, & plures alij. Neque obſtat, quòd aliqui dicunt, hoc privileg. fuiſſe revocatum à Greg. XIII. per B. quæ incipit: *In tanta.* *Tum* quia in illa non ſervatur forma, requiſita, ad abrogationē privilegiorum, *tum* quia in ſuperioribus *dub. 4.* ego allegavi Authores affirmantes illam Bullam nunquam fuiſſe promulgatam, *alios* dicentes, non fuiſſe intimatam, & *alios* dicentes, non fuiſſe receptam. *Neque* item *obſtat,* quòd aliqui dicunt, illam Pii conceſſionem eſſe oraculum, atque ideo cum alij rovocatum, nam ex dictis ubi de confir. & ubi de revocat. & infra patet contrarium, quia quādo facta eſt revocatio Oraculorum, hoc jam tranſierat in naturam conſtitutionis. Adde quod Marchan. *de ſacr. Ord. tract. 1. p. 5. c. 2.* affirmat hanc eandem gratiam utendi in foro conſcientiæ privilegiis revocatis à Trid. factam eſſe Ord. Mend. alia conceſſ. Greg. XIII. Quòd item ſuæ Societ. ab eodem Greg. conceſſum ait Gaſp. Hurt. *diſſ. 21. de Sacr. Ord.* Et ſic, non licet uti hâc gratiâ, quatenus eſt Oraculum à Pio V. licebit quatenus eſt à Greg. XIII. 56

Domum Prædictus Pius V. an. 1570. die 18. Jan. conceſſit & innovavit *Dominicanis* omnia privil. *non obſtantibus Reg. Cancellariæ editis, vel edendis, nec nō quibuſvis conſtit. ſeu Apoſtolicis, ſeu Provincialibus, ſeu Generalibus.* Quibus videtur derogatum Tridentino, aliàs ſuperflua eſſet illa particula *Generalib* (quod jura abhorrent) atque hæc de Tridentino. 57

Sed & probatur eadem mea *minor,* de conſtittionibus Sum Pontificum nullam earum ſufficienter derogare privileg. Regularium. Nam *primò* illæ pro majori parte non ſunt receptæ in Germania, Hungar. Polon. Bohem. Gallia & multis alijs locis unde Regular. qui in illis exiſtunt, inculpatè eas non ſervant, & utuntur ſuis privilegiis, quantùmvis per eas revocatis, at Ciſmontani gaudent 58

Digitized by Google

privilegiis Transmontanorum, ergo iiſdem poſſunt uti non obſtantibus dictis conſtitutionibus & tunc non dicentur facere contra prohibitiones vel conſtitutiones Pontificias, ſed uti communicatione ſibi indulta & non ſublata, cùm de illa nihil dicatur in ejuſmodi conſtitutionibus.

59 Facit ad hoc, quia Rex Cath. & Chriſtianiſſ. habent privilegium, ne ulla Bulla ſortiatur effectum in ſuis terris, niſi ſit ipſis præſentata, & ab iiſdem acceptata, ſoletque hæc præſentatio & acceptatio fieri in Parlamentis ſeu Curijs ſupremis cum conſenſu Advocati, Fiſci, ſeu Regis, quod tamen non eſt factum pro ejuſmodi conſtitutionibus privilegiorum revocatorijs.

60 *Tertiò.* Nullus Pontifex invenitur obſervâſſe formam requiſitam ad abroganda privilegia in ulla ex dictis conſtitutionibus, ergo ſunt omnes inſufficientes ſecundùm dicta in ſuperioribus.

61 Punctum autem penitius expendendo adverte, quòd revocationes Pontificiæ, quæ magis inſtanter allegantur, vel ſunt Bullæ Cœnæ Domini vel Gregor. XIII. aut Urb. VIII. Et quidem quod Bullam

62 Cœnæ attinet, præter ea, quæ dixi ubi de pot. Reg. ad abſol. *v. verum nonnulli.* Et ubi de pot. Præl. ad abſol. *v. nota tertiò*, hæc non tollit, nec abrogat privilegia cruciatæ, ut docent Villalob. *to.* 1. *tr.* 47. *clauſ.* 4. A Coſta & Lud. de Cruce, quos citat & ſequitur Macchad. *lib.* 1 *p.* 3. *tract.* 8. *doc* 4 ubi dicit: *communem opinionem.* Ergo à fortiori nec revocat aut tollit privilegia Regularium, cùm ſint longè firmiora, & magis radicata in ſingulis Ordinibus, utpote pluries confirmata, & multò cariùs empta, nempe non duobus Realibus (ut Cruciata) ſed ſumma ingenti & contractus debitis, à quibus nec uſque huc potuerunt Regulares ſe exſolvere. Quòd ſi dicitur Cruciatam non tolli aut revocari, quia ob duos Reales, qui in ejus receptione ſolvuntur, fit quidam contractus inter Papam & recipientem, à quo recipiente acquiritur jus ad privilegia dictæ Cruciatæ, quam æquius eſt dicere, nec tolli aut revocari privilegia Regularium per Bullam Cœnæ, quæ ut dixi tanto pretio, & non per ſimplicem, ſed etiam juratum contractum acquiruntur.

Quòd verò attinet ad revocationes 63
Greg. XIII. ſciendũ eſt, quòd cùm Pius V. ejus Prædeceſſor multa de novo cõceſſiſſet Regularibus, & multa antiqua in eorũ favorem interpretatus fuiſſet in diverſis occaſionibus, & Bullis, prædictus Greg. dicitur hæc omnia revocâſſe per Bullam ſuam, quæ incipit. *In tanta.* de qua jã alibi.

Verùm Reſp. primò me jam alibi etiam 64
monuiſſe, hanc Bullam aut non eſſe promulgatam, aut non intimatam, aut non receptam ſecundùm diverſos Doctores, quorum authoritas reddit rem probabilẽ. *Deinde* ego *Reſpondeo*, quòd ut bene advertit Caſſaning. Ipſemet Gregor. derogavit dictæ ſuæ Bullæ, & illam revocavit 65
per aliam quæ incipit: *Ex benigna.* per quam Minoribus confirmavit ac de novo conceſſit ſua privilegia ex certa ſcientia, & ſubſequentibus Clauſulis: *Non obſtantibus conſtitutionibus & litteris Apoſtolicis, per quoſcunq; Romanos Pontifices, ac etiã nos cum quibuſcunque irritativis, annullativis, caſſativis, etiam privilegiorum eorũdem revocativis, quibus omnibus hac vice dũtaxat ſpecialiter & expreßè derogamus. Tertiò.* Gregor. non derogat generaliter omnibus à Pio conſtitutis, aut conceſſis, ſed his tantùm, de quibus loquitur in dicta Bulla (etiam poſito quòd ſit admittenda) & ſic alia omnia conceſſa, ſeu à dicto Pio,

ſeu

Digitized by Google

ſeu aliis Pontificibus,manent in ſuo vigore,ut inter alios advertit Roder *to. 1. qq. Reg.44.a.3.*. Et quia frequenter occurrit memoria dictæ revocationis Greg. XIII. ejuſq; Bullæ, placet pro verificanda reſponſione ſub compendio diſpoſitionem ejus ſic ſubjungere. Ait igitur.

Cùm itaq; felicis record. Pius Papa V. Prædeceſſor noſter auditis gravaminibus,quæ fratribus Ordinum Mendicantiũ ab Ordinarijs locorũ & Parochialium Eccleſiarũ Rectorib9 multis modis inferri dicebantur. Super ſacris Lectionibus & Concionibus habendis,Confeſſionibus audiendis,Pœnitentis imponẽdis fratribus ad Ordines promovendis Celebratione Miſſarum.Cura animarum. Sacramentorum miniſtratione.Sepulturis. Quarta Funeraliũ legatis,donationibus,Eleemoſynis, Collectionibus,aliiſq; eiusmodi iuribus. Nec non decimis,ac diverſis oneribus. Ac etiã ſuper ſtatu & regimine Monialiũ ipſis fratribus ſubiectarum formatione proceſſuũ Cenſurarũ publicatione.Proceſſionibus,Præcedentia locorũ acquiſitione.Cæteriſq; alijs rebus tunc expreſſis.Nos hac tanta varietate cognita. Statuimus & ordinamus de prædictis & alijs õnibus litteris & conſtitutionibus,quæ ab eodẽ Prædeceſſore noſtro eiſdem de rebus. Eã deinceps diſpoſitionẽ atq; deciſionẽ pro ſubiecta materia futurã eſſe,quæ ſive ex iure veteri, ſive ex ſacris Conc.Trid.decretis ante dictarũ litterarum & conſtitutionum editionem erat. Et ſi ipſæ non emanaſſent futura fuiſſet &c.

67 Quantùm demum ad revocationes factas ab Urban.VIII. Sciendum eſt,ipſum primò revocâſſe omnia Oracula,ac deinde aliis privilegiis in diverſis occaſionibus derogâſſe , & quidem plus fortè quàm
68 ullus alius ex ſuis Prædeceſſoribus. Verùm quod attinet ad Oracula, ego jam monui ubi de confir. aut per alias conſtitutiones fuiſſe conceſſa , aut per poſthumas confirmationes tranſiviſſe in naturam conſtitutionum. Et ideo fruſtraneam remanere eorum revocationem , uti & tenent Peyrin. *to.3 in conſt.18.Urban.III.* Vitalis *in arca theol.mor.tit.de iurisd.inquiſit 4.* Hieron Garcias *in polit.Reg.to. 1.tract.8.diff. 1. dub.6* Samuelius in *præ.de ſepult.in append. prælud.3.* & Anſon.*in ſum v.privil. n. 16.* quorum authoritas facit rem probabilem juxta dicta ubi *de revoc.* Ut interim non taceam Urb. VIII. non ſervâſſe formam præſcriptam & neceſſariam (ſecundùm opinionem probabilem) ad abroganda privilegia Regularium, quod valet ad evacuandas revocationes aliorum ab Oraculis *Quibus addo*,quòd conſtitutiones per quas Urb. VIII.derogat privilegiis Regularium non ſunt propriè ipſius pro majori parte,ſed Card. de quarum efficacia tractabitur in dubio ſequenti.

Dices vim inferri cõſtitutionibus Urb. 71
VIII. cùm dicitur Oracula tranſiſſe in naturam conſtitutionum ſcriptarum , & ſub hoc reſpectu non eſſe revocata. Verùm Reſpond. me non eſſe ſolùm hujus opinionis,nam ecce 5. Authores quos pro illa allego,& quorum authoritas facit rem probabilem *Deinde* ideo videtur Urb. revocâſſe Oracula,quòd poſſit eſſe ſuſpicio ne aliqua ſint,vel ſubreptitia vel ſuppoſititia,verùm quia ſucceſſivè fuerunt innovata,& de novo conceſſa ex *certa ſcientia, motu proprio,* de *plenitudine poteſtatis* & ex mera liberalitate Sedis Apoſt. ceſſat illa præſumptio, & conſequenter non eſt mirum, ſi Doctores conentur fruſtrare eorundem revocationem.

Quòd verò aliqui *dicunt* intentionis 72
Urban.fuiſſe,revocare privilegia originariè conceſſa per Oraculum,in quamcunq; naturam tranſierint.*Reſpond.* ridiculum eſſe,quia in iſtis materiis adhæremus verbis & terminis: Nec quærimus de intentione diſ-

Digitized by Google

aliquis Author adſtruit & rationibus probat. ſed etiam quam ex dictis ejus per neceſſariam conſequentiam inferimus. *Secundò.* Supponendum eſt de ejuſmodi conſtit. editis habito verbo cum Sanctiſ-
4 ſimo, & de mandato ipſius: eſſe omnes æqualis Ordinis & ejuſdem efficaciæ, quãtùm ad vim obligandi, ut quale judicium de una. tale de omnibus (quantùm adhoc)
5 ferre debeamus. *Tertiò* Quòd ſi aliquis gradus, aliquave differentia, virtutis obligativæ poſſit inter illas poni: certè illa præ omnibus aliis dicenda eſt obligare, quæ prohibet abſolutionem caſuum bullæ cænæ Domini, vel quos Epiſcopi ſibi reſervant. *Tum* quia non ſemel, ſed uſque quater fuit iterata, nempe bis ſub Clem. VIII. ſemel ſub Paulo V. Et iterum ſub Urban. VIII. *Tum* ob terminos ſingulares & ir-
6 ritativos, quibus in illa utuntur Cardinales. At his non obſtantibus, plures Doctores quos ego ad 11. cito *v. nota* 4. & ad 4. *v. quod verò.* dicunt, ea conſtitutione non obſtante fas eſſe abſolvere à dictis caſibus. Ergo ſignum eſt, quòd ipſi tenent eam nõ habere vim legis neque obligare, nec cõſequenter alias omnes. Et ſimiliter Macchado *in perſ. confeſſ. lib. 1. p 3. tit. 1. docum. 5. & tit. 8. doc. 5. & 4.* Sanch. *in ſum. l. 4. c. 54* Trull. *l. 1. in bull. cruciat. §. 7. cap. 2. dub. 6.* Lud. à cruce. Et plures alii dicunt: non obſtante dicta conſtitutione, & annua promulgatione Bullæ Cænæ, fas eſſe abſolvere ab ejus caſibus virtute cruciatæ, quod non poteſt eſſe niſi ſimiliter dicatur illam conſtitutionem non habere vim legis, & ita eos tenere: eſſeque conſequenter
7 probabile (juxta notata in initio) quod neque omnes aliæ Nam ita neceſſariò debemus ex eorum doctrina inferre; quòd ſi dictum unius Authoris generat opinionẽ probabilem, quam æquius ut hoc credamus, non ubi unicum, ſed ad 19. habemus.

Quomodo verò intelligantur ejuſmodi conſtitutiones fieri *habito verbo* cum Sanctiſſimo & tamen non obligare *Reſp.* hoc poſſe intelligi variis modis, nempe *primò* ſic ut in eodem conclavi Papa ſimul cum Cardinalibus eadẽ poteſtate aliquid conſtituat: & hoc non poteſt eſſe, quia poteſtas Papæ in eo ſolo reſidet, utpote illi ſoli data, licèt Cardinales illi aſſiſtant tanquam Conſiliarii. Unde quod reſolutum fuerit, non attribuetur Papæ ſimul & Cardinalibus ſed ſoli Papæ, & illius ſolius nomine promulgabitur. *Secundò.* Poteſt intelligi Cardinales cudere ejuſmodi conſtitutiones: ſic ut antequam plenè eas terminent, aut publicent præſententur Papæ, qui diſpoſita & ordinata laudet, approbet, & publicari jubeat: & ipſi Cardinales reſponſo Pontificio confirmati effectivè inpublicum edant Et tunc non ſunt niſi Cardinalium, ſicut de facto eorum nomine ſolo publicantur, neque ob id habẽt naturam abſolutam legum, quamvis approbatio Papæ cujus authoritate & mandato publicantur, reddat eas magis acceptabiles majori honore dignas, & ob id magis ſpõtaneè inclinemur ad eas recipiẽdas, & magis ſecurè operemur, dum ſecundùm eas noſtra regulamus Ut ſi quis v. g. ſuum Confeſſarium, vel cùm ſit ſimplex, juriſperitum conſulat, redditur quidem audacior ejus conſilio, & ſecuriùs exequitur quod mente conceperat, ſed ipſi ſolí imputatur, quod facit, licèt factum propter conſilium periti quod intervenit, magis æſtimetur. Sic quando Papa approbavit exercitia Sancti Ignatij, aut relevationes Sanctæ Brigitæ, ac juſſit edi in publicũ: non inde inferre ſtatim debemus, eas habere vim legũ, aut editas ut fidẽ infallibilem

lem eis adhibeamus, ſed ſolùm ut majori affectu illas recipiamus & certi fiamus, nihil *ibi* eſſe, quod non ſit bonum, & utile.

10 *Tertio* modo poteſt intelligi has conſtitutiones fieri: nempe ſic, ut à ſolis Cardinalibus, ſed poſteà Papa jubeat obtemperari, & tunc quamvis neque ſic vim legum habeant, ratione tamen mandati Pontificii erunt ſervandæ, obligante ipſo
11 mandato, verùm neceſſe erit, ut de illo conſtet & ad hoc ut ſeu per illud, ſeu per tales conſtitutiones tollantur privilegia Regularium, oportebit ſervare formas requiſitas, de quibus in dub. præcedenti, quod quia non fuit factum, ideo & quamvis quoad alia obligent, quantùm tamen ad derogandum privilegiis ſunt inſufficientis efficaciæ.

DUB. IX.

An credibile, quòd Sanctiſſimus, vel Patres Purpurati circumventi aliquando tollant Regularibus ſua Iura, vel privilegia?

SUMMARIUM.

1 *In obtinendis reſcriptis Pontif. ſæpe commitittitur ſubreptio.*

2 *Et vel maximè in revocationibus privilegiorum.*

3 *De quo ſubiiciuntur exempla.*

3 *Omnia obtenta per ſubreptionem non vult Papa ſortiri effectum* &4.

4 *Prima intentio Papæ eſt ſervare cuique ſua iura.*

8 *Etiam aliquando Cardinales circumveniuntur in ſuis Congregationibus & ſimiliter revocant aliqua circumventi.*

DIxi in dubio ſexto, leges fundatas in falſa præſumptione non obligare, quando de veritate conſtat in oppoſitũ, atque inde inferebam, probabiliter etiam non obligare privilegiorum revocationes emanatas ex falſa præſumptione. Nunc quæritur, an de facto ita aliquando contingat, ut vel Papa, vel Cardinales tam oculati, tanta prudentia dotati, ac experientia inſtructi, ex circumventione tamen, & falſa præſumptione tollant aliqua privilegia.

Et quidem de aliis negotiis, & quod in 1
reſcriptis obediendis à Papa committatur fraus, apparet ſatis ex his, quæ tractant DD. de *ſub- & obreptione*. Et ex clauſula quam ipſe Papa ſolet appone ſuis reſcriptis: *ſi preces varietate nituntur*. Sed de ſolis Regularium juribus & privilegiis, hîc movetur *dubium*.

Ad quod ego *Reſpondeo*, quòd cùm Re- 2
gulares habeant non paucos æmulos, etiam & fortè adhuc frequentiùs committi ſub- & obreptionem in impetrationibus, quæ illis adverſantur, quam in ullo alio negotio, quod cùm ſit quæſtio facti etiam inductione, & per exempla probandum erit. Et ex multis hæc pauca ſubjicio.

Primum, ex B. Eugen. IV. quæ incipit:
Ex iniuncto. Et aliâ, quæ incipit: *Regularem* 3
vitam, de quibus frequenter in ſuperioribus. Et in quibus dictus Eug. volens obviare ejuſmodi fraudibus, ſic eas expreſsè indicat: *cùm plerumq; contingat importunitate petentium, & negotiorum multitudine, ſuppreſſione veritatis, Sum. Pontifices fatigatos aut circumventos ea concedere, quibus aliàs nullatenus annuerent* &c. En ergo confeſſionem manifeſtam, quòd in revocatione privilegiorum Regularium Pontifices circumveniantur, & hoc non aliquando, ſed *plerumq;*. Et hoc: *Importunitate petentium*, hoc eſt æmulorum Regularium: *Suppreſſione veritatis*, hoc eſt falſis querelis & accuſationibus; &c.

Aliud exemplũ ſuppeditabit nobis Jul. 4
II. in B. quæ incipit: *Religionem veſtram.* expedita anno 1508. die 30. Jan. in favorem

rem *Auguſtinian.* Nam cum quidam Sylvius impetrâſſet ab eodem Jul. quaſdam domos, ſeu Eccleſias dictorum Auguſtin. & illi non aſſentirentur lite mota, & ad ipſum Jul. delata. Ille ſilentium impoſuit Sylvio, & declaravit: *Sua intentionis & primi propoſiti ſemper fuiſſe, conſervare illas domos Ordini, cuius erant.* Ac proinde impetrationes illarum, qualitercunque factas (etiam *motu proprio*) non tenere. *Prout per præſentes* (inquit) *atteſtamur, & declaramus, dictaſque impetrationes per inadvertentiam & præter mentem noſtram & voluntatem factas.* En aliam declarationem adhuc luculentiorem. Ex qua &
5 paucis verbis licet multa colligere. Nempe quòd licèt Sanctiſſimus diſponat aliquid in præjudicium Regularium aut aliqua jura, vel etiam bona & domos ipſis tollat: ſuæ tamen intentionis & primi propoſiti, hoc non eſſe: id eſt per inadvertentiam & circumventionem impræviſam factum eſſe. & conſequenter præter ſuam voluntatem, atque ideo nullo modo valere & tenere. Quibus ſic ſtantibus, quis dicat Regulares obligatos deferre hujuſmodi derogationibus ſubreptitijs, quas nec ipſe Papa unquam voluit, aut intendit Imò cujus intentio & primum propoſitum ſemper contrarium fuit.

6 Sed ne putetur ſolus Papa circumveniri ab Adverſariis Regularium in tollendis illis ſuis juribus & privilegiis, audiamus etiam Illuſtrem Illuſtriſſ. Cardinalium declarationem, quam ego de verbo ad verbum deſumpſi ex Bullario Caſſin. in quo eſt Ordine 279. Et ſic habet: *Cùm aliàs ſacrorum Rituum Congregatio interdixerit Abbatibus Congr. Caſſin. Ord. Sancti Bened. quando ſolemniter celebrant uſum Baldachini, & quorundam Miniſtrorum, prout in decreto ſub die 18. Mart. Anno 1617. latiùs continetur. Et ab hoc decreto D. Honorius de Peruſio, Procurator eiuſdem Congregat. ſe gravatum prætenderet, & allegaret ſuam Congregationem, tunc indefenſam fuiſſe, neq; pro eius parte factas aliquas probationes, nec eius iura fuiſſe deducta. Imò præſuppoſitum eoſdem Abbates contra ſolitum uſum Baldachini introduxiſſe, quod tamen minimè verificabatur in facto, fuit ab eadem S. Congreg. mandatum, ut de novo audirentur. Et cauſa ad hunc effectum commiſſa Illuſtriſſ. ac Reverendiſſimo Cardinali Lancelloto, coram quo fuerunt exhibitæ plures atteſtationes, & teſtium depoſitiones, & tandem facta ab eo relatione. Eadem S. Rit. Congregat. cauſâ diligenter diſcuſſâ, declaravit in hac parte recedendum eſſe à prædicto decreto, ac cenſuit licere eiſdem Abbatibus, quando ſolemniter in eorum Eccleſiis celebrant, uti Baldachino, &c.*

Ecce ergo tibi accuſationem falſam, & de falſitate convictam: ecce jus & privilegium in conſequentiam falſæ accuſationis ablatum: & detecta veritate reſtitutum. Sicut autem Abbates Caſſin. accuſati ſunt de uſurpatione Baldachini ita & illos alioſque Regulares, non dubito frequenter in aliis materiis accuſari. Unde nec immeritò dixi, contingere, ut Regularibus tollantur ſua privilegia ex falſa præſumptione: & quòd ſicut non obligat lex in tali præſumptione fundata, ſic neque revocatio privilegiorum, ſaltem pro foro interiori. 7

* * *

(*) *Hoc ſolet habere præcipuum Apoſtol. Sedes, ut non pigeat revocare, quod à ſe fortè deprehenderit fraude elicitum S. Bern. Epiſt. 180.*

DUB. X.

An Privilegia Regularium ſuſpendantur in Anno Sancto Iubilæi, vel per Bullam Cruciatæ.

SUMMARIUM.

1 *In Anno S. Iubilæi ſuſpendi privilegia Reg. putant aliqui*
2 *Meliùs negant alii.*
3 *Explicatur extrav. quemadmodum.*
4 *Clauſula, ſub qua publicatur Cruciata ſuſpendit privilegia ſecundùm aliquos.*
5 *Secus ſecundùm alios.*
6 *Vbi quomodo intelligenda. De particularibus Iubilæis nihil poteſt certi definiri.*

CUM privilegia Regularium verſentur circa varias materias non univerſaliter tamen de omnibus procedit dubium, aliàs negativa eſſet de ſe evidens: ſed tantùm procedit de tribus præcipuè, nempe de poteſtate abſolvendi, diſpen-
1 ſandi, ac de indulgentiis. Et quidem quod ad Annum ſanctum ſpectat Navar. in *com. de iubil.* §. *In Levitico. num.* 28. *&* *lib* 5. *conſ.* 16. *de privil.* omnino affirmat ſuſpendi per dictum annum privilegia conceſſa circa prædicta, cui quantùm ad Indulgentias majores ſeu plenarias (licèt non quantùum ad minores) aſſentitur Vivald. in *eand. p.* 1. *tit.* 9. *de Indulg.* Et ita videtur diſpoſitum *in extrav. Quemadmodum de pœnit. & rem. inter. com.*

2 Attamen contrarium tenent Leſſ. *lib.* 2. *de iuſt. cap.* 42. *dub.* Henriq. *lib.* 7. *de pœnit. cap.* 21. *&* 28. Sanch. *in ſum. lib.* 4. *cap.* 54. *n.* 62. ubi præter Leſſ. & Henriq. citat Emanuel. Et ait plures Dominican. & Franciſc. ita tenere: quod Navar. *loco ſupracit.* putat etiam probabile. Et *Ratio eſt*, quia cùm privilegia ſint adeò favorabilia, & non uni vel alteri Monaſterio conceſſa, ſed toti Ordini, & adeo cedant in bonum commune fidelium: non videntur poſſe ſuſpendi per verba tam generalia Jubilæi, ſed opus eſſe ſpecifica mentione aliiſque conditionibus, de quibus ſuo loco. Quantùm verò ad extrav. *Quemadmodum.* In qua fundatur dubium intelligi debet de privilegiis non quæ ſint conceſſa in communi Ordinibus Regularium, ſed ſingulariter certis locis vel Monaſterijs.

Quod autem attinet ad Cruciatam, illa in ſua Clauſula 12. ſuſpendit omnia privilegia, omneſque Indulgentias conceſſas, quibuſvis Eccleſiis, locis pijs vel Monaſteriis per annū. quo publicatur. Quomodo autem ſit intelligenda illa Clauſula, aut de quibus prilegiis Acoſta. *in expoſit. eiuſd. Bull. quæſt.* 108. ait univerſaliter de omnibus etiam Regularium Sed Nugn. 3. *to.* 2. *tract. de Bull.* §. 14 Diana 1. *p. tract.* 2. *reſ.* 88. Macchad *lib.* 1. *p.* 2. *tract.* 4. *doc.* 7. Rodriq. Villalob. & alij ſupracitati veriùs æſtimant ſuſpendi per eam ſola privilegia privatorum, eo modo & ratione, quâ per Jubilæum Anni ſancti. Quantùm verò ad alios Jubilæos cùm non ſoleant ſub eadem forma concedi: nihil etiam certi poteſt dici, ſed ad Bullam cujuſque & ejus Clauſulas erit attendendum.
(margin numbers 4, 5, 6 beside the paragraph)

DUB. XI.

An Eremitæ ſint Religioſi? Et communibus Religioſorum Privilegiis fruantur.

Ad c. 1. ſect. 2.

SUMMARIUM.

1 *Eremitæ ſunt Perſonæ religioſæ.*
3 *Et Eccleſiaſticæ.*
2 *Habent Chriſtum pro capite.*
4 *Et ſunt ſub Epiſcopo.*

5 *Eremitæ*

5 *Eremitæ ex utero ſunt Laici.*
6 *Poſſunt habere proprium.*
7 *Et nubere.*
8 *Eremitæ poſſunt conveniri coram Iudice laico.*
9 *Et non ſunt exempti à Gabellis.*
10 *Eremitæ ſunt locuſtæ ſine Rege.*
11 *Et olim iuſſi ſunt ſe recipere in Monaſteria.*
12 *Eremitarum duo genera, de quibus prædicta explicantur & ſeq.*
14 *Eccleſia tolerando à ſuis exordiis Eremitas approbavit.*
15 *Et ſufficit, quòd profiteantur ſtatum Eremiticum.*
16 *Paupertas Religioſa habet latitudinem.*
17 *Et olim permittebantur Monachi teſtari.*

1 AFfirmat Archid. *c. unic. de exceſ. Præl. in 6.* ubi eos vocat perſonas religioſas: unde ſicut Religioſorum cæterorum,
2 ita vitæ ipſorum caput Chriſtum affirmat Butr. *in ſuo conſ* 19. Conſentit Imol *in cap. Monaſterium de elect.* Et Innoc *cap. cùm ad Monaſterium de ſtat. Mon.* ubi dicit eſſe Eccleſiaſticos, favent & Gloſſ *in cap. nulla. d.*
3 *93. & can. qui verè 16. quæſt* 1. Butr. *cap. nullus de for. comp.* & Imol. *Clem. per litteras de præb.* Quos ſequuntur nonnulli in *cap. indemnitatibus, de elect in 6* Dicentes, eos ſubeſſe juriſdictioni Epiſcopi. Quæ
4 omnia verificantur ex eo præcisè, quòd ſunt mancipati cultui divino, etiamſi fortè nullam Regulam, nullaque vota ſint profeſſi, ſecundùm Joan. Mon. *in cap. cit. qui verè* Calder. *conſ.* 121. 7. *de iudic* & Angel. *conſ. item* 121.

Contrarium tamen tenent Gloſſ. *cap.*
5 *ſcripſit 27. quæſt* 1 Card. & Joan. de Lign. *in clem cit. per litteras.* & Panor. *cap. cit. nullus.* dicentes quòd Eremitæ *Ex utero Matris nati ſunt Laici,* unde ſemper reputandi ſunt manere in eodem ſtatu, niſi interveniat aliquis actus per quem transferantur in alium, puta, vel per ſuſceptionem Ordinum vel Profeſſionem in aliquo Ordine; aliàs ſequeretur, poſſe aliquem proprio arbitrio ſe eximere à juriſdictione. Quin etiam Bellencin. *cap. cum Ioannes de fid. inſtr.* Imol. *eod. & c. cùm Monaſterium. de elect.* Abb. & Niconit. *in rubr. de teſta.* & 6
Bald. *auth. ſi quæ mulier. C. de ſacroſ. Eccl.* affirmant poſſe eos habere proprium. Imò & poſſe eos teſtari affirmat S. Gregor. apud Gratian. in *cap. perlatum. 19. quæſt. 3.* Et nubere Gloſſ. *cap. ex parte, 2. de conu. coniug.* Abb. *eod.* & Butr. *cap cit. cùm Monaſterium.* Quod eſt ſignum evidens non comprehēdi illos nomine Religioſorum, quibus hæc tam diſtrictè prohibentur in jure. Et ad hoc conformiter
Iñoc. *in cap. ſignificantibus, de off. del.* Ancar. *Clem. cùm ex eo. de ſent ex.* & Calder. 8
conſ. 7 cit dicunt, poſſe illos conveniri coram Judice laico. Et noviſſimè Lugo. *to. 2. de iuſt. d 36 ſect.* 7. ſcripſit eos non eſſe exemptos à Gabellis. Quin & inſtitutum eorum ſatis improbat Gloſſ. *cap. cit. qui verè* Et Socin, *cap. 1. de for. comp.* ubi hoc hominum genus appellant: *Locuſtas quæ non habet Regem.* Quod fuit cauſa ut in 6. Synod. gen. *can.* 42. jam olim
juſſi ſint ſe recipere ad Monaſteria. In 12
hac autem opinionum & DD. tanta varietate, arbitror ego diſtinguendum eſſe inter Eremitas. Nam qui propria voluntate ſe induunt & vivunt, qui ut loquitur S. Bened. in ſua Reg. *Non Dominicis ſed ſuis incluſi ovilib. pro lege eis eſt deſideriorum voluptas* Sanè Religioſos non dixerim, nec Religioſorum gaudere privilegiis, & de his ego intelligo loqui Authores ſecundæ ſententiæ. At ſecus eſt de his, qui
habitum recipiunt de manu alicujus Epi- 13
ſcopi, ſeu alterius, qui ad hoc habeat poteſtatem, & ſub ejus obedientia vivunt propter rationes in op poſitum: & de iſtis debent intelligi Authores *primæ ſententiæ.*

Digitized by Google

14 Nam ex quo Eccleſia eos tolleràvit jam à ſuis initiis, cenſentur modum eorum vivendi & ſtatum approbaſſe, multiſq; miraculis Deus confirmavit, ut videre eſt in
15 vitis Patrum. *Neque obſtat*, quòd dicantur nullam Regulam profiteri: nam hoc ipſo, quòd ſunt Eremitæ, cenſentur Regulam ſeu ſtatum Eremitarum profeſſi; Neque e-
16 tiam quòd retineant proprium, quia ſtatus religioſus habet ſuam latitudinem, & non idem rigor, eademq; vitæ norma requiritur in omnibus, ſed diverſum permittit Eccleſia, quæ licèt damnet proprium in aliis: in Eremitis tamen tollerat, ſicut in Clericis Societ. Jeſu poſt primam Profeſſionem, retinent enim proprium, & tamen inter Religioſos computantur. Ad quod non parum facit: *l. Generali C. de ſacroſ. Eccleſ.* per quam olim dabatur Monachis omnibus facultas teſtandi, & ſic ſupponebantur habere proprium.

DUB. XII.

An Regularis poſſit abſolvi à caſu reſervato ſuo Superiori ſine eius licentia?

Ad Cap. 4. ſect. 3.

SUMMARIUM.

1 *Poteſtas reſervandi caſus eſt limitata Prælatis Regul.* & 2.

3 *Prælati regul non poſſunt eos obligare, ut ſibi confiteantur.*

4 *Prælati regul. debent eis deputare Confeſſarios pro ratione numeri.*

5 *Prælati regul. non poſſunt in adminiſtratione Monaſter. uti notitiâ habitâ per Confeſſion.*

6 *Prælati regul. poſſunt determinare pœnitentiam pro certis peccatis.*

7 *Regularis poteſt abſolvi à caſu reſervato ſuo Superiori ſine eius licentia.*

10 *Quomodo, & quando.*

Et ſeq. uſque ad 14.

8 *Privilegia regul. ſunt æquè efficacia ac cruciata.*

SUppoſita poteſtate reſervandi caſus in Prælatis ordinariis, de qua Trident. *ſeſſ.* 1
14. *c.* 7. & *can.* 11 Cùm eam Prælati Regularium habeant ſecundùm quod dixi ſect. præced. *cap.* 11. Clem. tamen VIII. reſtrin-
gendo ſua conſtitutione quæ incipit: *Sanctiſsimus*, vetuit, ne plures aut alios reſervarent, quàm 11. illos vulgares, Veneficia, Incantationes, &c. Ac ſub finem conſtitutionis ſequentes Articulos addidit: *Si* 2
quod aliud præterea peccatum grave pro Religionis conſervatione, aut pro conſcientiæ puritate reſervandũ videbitur, id non aliter fiat quàm generalis Capituli in toto Ordine aut Provincialis in Provincia, matura diſcuſſione & conſenſu. Non liceat Superioribus Reg. Confeſsiones Subditorũ audire, niſi quando aliquod peccatũ reſervatũ admiſerint, aut ipſimet ſubditi ſpontè ac proprio motu id ab eis petierint. 3

Superiores in ſingulis Monaſteriis deputẽt 4
duos, tres, aut plures Confeſſarios pro ſubditorum numero maiori vel minori, iiq; ſint docti, prudentes, ac charitate præditi, qui à non reſervatis eos abſolvant, & quibus etiam reſervatorum abſolutio committatur, quandò caſus occurrerit, in quo eam deberi committi, ipſe in primis Confeſſarius iudicaverit.

Tam Superiores pro tẽpore exiſtentes quàm 5
Cõfeſſarii, qui ad ſuperioritatis gradũ fuerint promoti, caveãt diligentiſsimè, ne ea notitia, quam de aliorum peccatis in Confeſsione habuerunt, ad externã gubernationem utantur.

Licebit tamẽ Superioribus determinare pœ- 6
nitentias graves quibuſdã peccatis, etiam non reſervatis à Confeſſariis imponẽdas, quæ ſubditos ab eiuſmodi perpetrãdis cohibere poſſint. Ita Clem. VIII. in dicta honſtitutione. Igitur *poſito*, quòd aliquis Prælatus reſervaverit ſibi aut omnes illos caſus, aut eorum aliquos; vel etiam alios ſecundùm tenorem ejuſdẽ conſtit. Nunc *quæritur*, an ejus inferior poſſit ab his abſolvi ſine ejus licentia

centía, & hactenus pars negativa mihi viſa fuerat tenenda, & ſola certa, quia aliàs fruſtra viderentur caſus reſervati. Sed
7 Macchad. *in perſ conſeſſ. l. 1. p. 3. tract. 1. docum. 5.* partem affirmativam mihi reddidit prboabilem per hoc; quòd ait id licitum virtute Bullæ cruciatæ, quia (inquit) Prælati Regularium non reſervant ſibi caſus niſi per poteſtatem quaſi Epiſcopalem (quam illis attribuimus) atqui Cruciata concedit abſolutionem caſuum, quos Epiſcopi ſibi reſervant; Ergo & quos Prælati Regul. *Porque la bulla habla, generalmente, es doctrina comun, que ſe ha de entender, tambien de los caſos, que los Prælatos de las Religiones huuieren reſervado, lo miſmo, que ſe ha dicho, de los reſervados por el Obiſpo.* At privilegia Regularium dant illis generalem poteſtatem, ut poſſint
8 abſolvere à quibuſcunque caſibus (*) etiam reſervatis Epiſcopis, & ab his abſolvi, & non ſunt minoris efficaciæ, quam Bulla Cruciatæ, imò majoris longè exiſtunt, ergo quo jure dicuntur Regulares poſſe abſolvi à caſibus reſervatis ſuis Superioribus, virtutæ Cruciatæ eodem & virtute
9 privilegiorum. Nec tamen inde ſequitur reſervationes Prælatorum regul. fore irritas ſicut non dicimus irritas Epiſcoporum, quamvis Regulares abſolvant ab his eorum ſubditos.

10 Duobus igitur modis poteſt intelligi prædicta opinio, nempe ſic (quòd videtur velle Maccado) ut Regularis habens caſum reſervatum ſuo Prælato, abſolvatur non indifferenter, & toties quoties, ſed certis vicibus, aut diebus in anno ſecundùm privilegia relata *ubi de conſeſſ. paſſ.*
11 Et tunc virtute eorum abſolvetur, ſicut poſſet abſolvi virtute Cruciatæ. Vel ſic poteſt intelligi prædicta opinio, ut Regularis habens caſum reſervatum abſolvatur ab alio Regulari, alterius Ordinis vel Monaſterii per privilegia quæ concedunt abſolutionem caſuum quos Epiſcopi ſibi reſervant. Aut etiam à ſimplici Sacerdote laico, (qui ſit approbatus) juxta opinionem eorum qui tenent Sacerdotem ſine ſpeciali licentia poſſe abſolvere pœnitentem à caſu, qui ſit ipſi reſervatus in ſua Diœceſi, ſed non iſta, in qua confitetur. 12
Dixi autem à Regulari alterius Ordinis vel Monaſterii, nam ſi velit abſolvi ab aliquo, qui ſit ejuſdem, non poterit niſi juxta primum modum, quia reſervatio ligat illi manus. 13

Sed & quando Confeſſarius regularis judicat non expedire ſaluti pœnitentis, quòd eum remittat ad Prælatum pro abſolutione caſus ipſi reſervati poterit probabiliter ipſum per epicheiam abſolvere eo modo, quo ego dixi. De illo qui habet caſum reſervatum Epiſcopo vel Papæ, ubi de poteſtate abſolvendi num 6. 14

DUB. XIII.

An Vicarius Prælati Regularis poſſit ſuum pœnitentem Regularē abſolvere à non reſervatis ſolùm, & pro reſervatis exſpectare diem in qua ſcit Prælatum diſceſſurum, & eius poteſtatem ad ſe devolvendam?

Ad idem Cap.

SUMMARIUM.

1 *Confeſſionem licet dimidiare.*
3 *Etiam ſine cauſa.*
1 *Quomodo intelligendum Confeſſionē dividi.*
2 *Et quā Contritionē debeat pœnitens habere.*
4 *Regularis poteſt confiteri non reſervata ſuo Confeſſario ordinario, & pro reſervatis exſpectare abſentiam Prælati.*
7 *Hæc opinio eſt probabilis.*
5 *Pro ea tamē falsò citantur aliqui Doctores.*
6 *Et Author eum reÿcit.*

HUic dubio ſolvendo præmittendum eſt, quòd ut communiter dicunt nonnulli, fas eſt Confeſſionem dimidiare, quod ſic explicant: ut ſi Confeſſio fiat Con-

(*) *Sanch. in ſum. l. 4. c. 54. num. 6.*

Digitized by Google

Confeſſario ordinario omnia peccata ei aperiantur ipſe verò auditis omnibus, det Abſolutionem à ſolis non reſervatis, pro reſervatis verò remittat pœnitentem ad Prælatum. Quòd ſi Confeſſio fiat primū ipſi Prælato ſola reſervata illi aperiantur qui ab illis abſolvat, ac deinde pro non reſervatis tam confitendis, quàm abſolven-
2 dis remittat pœnitentem ad ſuum Confeſſarium ordinarium, cui reſervato licet jam à Prælato abſoluta ſimul cum non reſervatis aperiat; Manent tamen Authores hujus opinionis. debere pœnitentem habere contritionem generalem, & tunc inquiunt virtute hujus, dum abſolvitur per Prælatum à ſolis reſervatis indirectè abſolvitur ſimul à non reſervatis, & ſimiliter dum abſolvitur per Confeſſarium ordinarium à non reſervatis, abſolvitur indirectè à reſervatis, attento quod unum peccatum non poſſit abſolvi ſine alio, & gratia quæ per abſolutionem infunditur, æqualiter excludat omnia, ita Suar. *tom. 4. de pœnit. d. 31. ſect. 3.* Durand. *in 4. d. 16. quæſt 5.* Regin. *lib. 5 nu.* 150. Vaſch. *q. 61. a. 3. dub. 9.* Coninch. *d. 8. de pœnit dub.* 9 Navarr. *in ſum c. 26. num. 5. & ſeq.* Tolet.
3 *lib. 3 c* 8. Et alij. Et hoc licitum eſt non tantùm quando ſubeſt cauſa, (ut ſi Prælatus eſt ita impeditus, ut non poſſit audire omnia peccata pœnitentis) ſed etiam quando nulla cauſa ſubeſt, ut vult Mancini *in pract. 4 viſit. infir. dub.* 13. ubi poſt Bonac. *d. 5. de pœnit. p. 5 §. 3. prop 2.* ait ita tenere Summam Coron. *p. 4. de pœnit. n. 25.* Cajet. *v. confeſſio. cond.* 10. Sà. *v. abſolutio* Zerol. *de pœnit. cap* 13. *qu.* 13. Sayr. *de pœnit. c. 16.* Medin. *de confeſſ quæſt.* 12. Lopez 1 *p. cap.* 27. Valent. *to 4. d. 7. q.* 11.
4 *p. 1.* Igitur ſuppoſitâ hâc doctrinâ ſicut Prælato exiſtente in Monaſterio, poteſt pœnitens accedere ad Confeſſarium ordinarium, à quo abſolvatur modo ſupradicto, & expectare ſequentem, vel aliam diem, in qua adeat Prælatum pro reſervatis, ita poteſt expectare eam diem, in qua prævidet Prælatum abfuturum ad hoc, ut pro iiſdem reſervatis redeat ad ſuum Confeſſarium ordinarium, ſeu Vicarium Monaſterii, ad quem ſcit devolvendam Prælati poteſtatem; & ſimiliter, ſi ille nihil ſciat de futura Prælati abſentia, poteſt Vicarius ſeu Confeſſarius ordinarius illum differre pro reſervatis, ad tempus futuræ abſentiæ, & interim à non reſervatis abſolvere ita Mancini citatus.

Verùm, ut quod ego ſentio fatear, ego
non vellem abſolvi, neque abſolvere tali 5
modo. Neq; Navarr. Tolet. Graph. Cajet.
& alii quos Mancini citat pro hac opini- 6
one eam profitentur Quin & abſolutè hoc illicitum affirmat Bonac. *ſupracit.*

Sed quia Mancini ſuam opinionem
deducit ex doctrina in initio tradita, de 7
validitate Confeſſionis diviſæ, quam Authores à quibus admittitur reddunt probabilem, ideo & hæc ſimiliter erit probabilis ſalvo tamen meliori judicio.

DUB. XIV.

An Abbates habentes proprium Territorium. Et in eo iuriſdictionem quaſi Epiſcopalem poſſint approbare ad Confeſſiones audiendas?

Ad cap. 5. § 1 ſect. 5.

SUMMARIUM.

1 *Abbates habentes territorium legitimè approbant Confeſſarios.*

2 *Poteſtas approbandi Confeſſarios ſpectat ad iuriſdictionem.*

Quando agitur de iuriſdictione, nomine Epiſcopi intelligitur non ſolùm is, qui habet caracterem Epiſcopalem, ſed etiam qui iuriſdictionem ibid.

Ratio

RAtio dubitandi eſt, quia Tridentin. committit hoc munus Epiſcopis. Sed hoc non obſtante, pars *affirmativa* tenenda eſt, quia Trid. non reſpexit ad characterem Epiſcopalem, ſed ad juriſdictionem, ad quam refertur poteſtas appro-
2 bandi, quando autem agitur de juriſdictione, nomine Epiſcopi venit non tantùm ille qui Epiſcopalem caracterẽ portat, ſed etiam ille qui juriſdictione Epiſcopali gaudet qua quia gaudent Abbates, de quibus movetur dubium, ideo & jus approbandi ad Cõfeſſiones audiendas illis competit. ita Suar. *tom* 4. *d.*28. *ſect.* 5. Sanch. *lib.* 3. *de matr. d.*29. Reginald. *in pra. lib.* 1. *n.* 180 & paſſim alii.

DUB. XV.

An Graduatus in Theologia, vel ſacris Canonibus, ſeu harum Facultatum Profeſſor indigeat approbatione pro audiendis Confeßionibus.

Ad §. 1. cit.

1 *Decretũ Trid. de audiendis Confeßionibus.*
2 *Tres modi approbandi Confeſſarium. Lector Theol. vel Canonum eſt ex ſe approbatus ibid.*
3 *Contrarium verius* 5.
4 *Explicatio Tridentini.*
6 *Vtraque opinio conciliatur.*
9 *Confeſſarius regularis accipit ab Epiſcopo ſolam approbationem, ſed à Papa per privilegia iuriſdictionem. Sacularis verò utram ab Epiſcopo.* 7. *&* 9.
6 *Quid ſit approbatio.*
10 *Malè confunditur cum iuriſdictione.*
11 *Lectores qui dicuntur approbati per ſe ad Confeßiones ſunt illi ſoli qui legunt in ſeminariis formatis.*

1 HUIC dubio occaſionem dedit Tridentin. *ſeſſ.* 23. *cap.* 15. ubi ſic loquitur: *Decernit Sancta Synodus, nullum (etiam Regularem) poße audire Confeßiones (etiam Sacerdotum ſacularium) nec ad id idoneum reputari, niſi aut parochiale beneficium, aut ab Epiſcopis per examen (ſi illis videbitur neceſſarium) aut aliàs idoneus iudicetur, & approbationem, qua gratis detur, obtineat.* In quibus verbis videntur deſignari tres modi, per quos aliquis poteſt acquirere poteſtatem audiendi Confeſſiones.

Nempe *primò*. Si habeat beneficiũ pa- 2
rochiale, aut *ſecundò*. ſi ſit approbatus ab Epiſcopis, aut *tertiò* ſi aliàs idoneus judicetur. Aliàs autẽ idoneus nemo potiori jure debet cenſeri, quàm ille de quo loquitur titulus. dubii. ita Lam. *meth. p.* 1. *cap.* 12. §. 25. Guttier. Henriq. Cordub. & alii apud Mirand. *in man. to.* 1. *quaſt.* 25. *ar.* 9. Et ita Pius V. declaravit in B. *Et ſi Mendicantiũ.*

Contrarium tamen tenent Mirand. *lo-* 3
co citat Et apud ipſum Suar. quos ſequitur Quarant. *in bullar. v. Confeſſor* ubi ita declaratum à Sacr. Card. Congr. teſtatur. Quia verò tota difficultas pendet ab intellectu Tridentini, & illius clauſulæ: *Aut aliàs idoneus iudicetur.*

Reſpond. non oſtendi *ibi* tertium mo- 4
dum quo acquiratur poteſtas audiendi Confeſſiones, ſed ſolùm inſinuari Epiſcopis non eſſe examinandos illos, quos volunt approbare, quando aliàs, ſeu aliunde jam conſtat de illorum idoneitate ad hoc munus; ut hic ſit ſenſus Concilii, neminem poſſe audire Confeſſiones, niſi vel habeat beneficium parochiale, vel ſit approbatus? prævio quidem examine, ſi non conſtat de illius idoneitate, aut ſine examine, quando aliàs conſtat, ſeu aliunde ut ſi publicè legat, vel ſit graduatus; ut Concilium illum fortè liberet à ſubeundo exemine (ſaltem ex decentia) ſed non à præſentando, Quod verò attinet

Digitized by Google

14 *Iuriſdictio, Approbatio & præſentatio in Confeſſariis malè confunditur.*

Olim ſufficiebat Regularibus Confeſſar. iuriſdictio, poſteà per modum conditionis poſita eſt Præſentatio à Concilio Vien. Et approbatio à Trid. ibid.

15 *Explicatio decreti Trident. Conſt. Vrbani VIII. & Innocent. X. ibid.*

1 SUpponendum eſt, quòd ex Conceſſione Sixti V Patres Congreg. Oratorii approbati Romæ, non debeant amplius extra urbem examinari ab Epiſcopis, ſed ſufficit, ſi illis exhibeant ſuas licentias Romæ habitas, ut refert Quar. *in B. v. Confeſſor.* Et Tambur. *to. 2. de iur. Abb. d. 6. q. 14.* Quod lege Communicationis commune eſt aliis Ordinibus At de his, qui alibi approbantur, procedit quæſtio; an ſcilicet ſufficiat unica approbatio, vel in ſingulis Diœceſibus nova requiratur.

2 Ad quod *affirmative* reſpondent Tambur. *ſupra cit.* Gaſp. Hurt. *d. 10. de pœnit diff.* 17. Vaſch. Occhagau & alii, quos ſequitur Diana *to. 11. tra. t. 2. reſ* 11. ubi refert Urban. VIII. ita declaraſſe Anno 1628. Et Innocent. X. Anno 1648. Et ratio fundamentalis eſt, quia Trid. dicit Confeſſarium eſſe approbandum ab Epiſcopis: unde prædicti Authores inferunt non unam, ſed plures approbationes eſſe neceſſarias.

3 *Contrarium* tamen & unicam pro toto mundo ſufficere tenent Henriq. *lib 7. cap.* 12. Coninch. *d. 8. de pœnit. dub.* 7. Lam. *in meth p. 1 cap. 6* §. 5 Rodriq. *in Bull. Cruciat.* §. *9. n. 5.* Cellot. *de Regul. in Hierar. iuriſd. lib. 5. capit. 26* & plurimi alij quos citat & ſequitur Villalob *to. 1. tract. 9. diff. 56 n. 3.* Probatur, quia ſi requirerentur in Confeſſario regulari plures approbationes & à diverſis Epiſcopis, hoc eſſet ad accipiendam juriſdictionem in ſingulis Diœceſibus, ſed eam non accipiunt ab Epiſcopis, quando ab illis approbantur, ergo non eſt eis neceſſaria multiplex approbatio, ſed unica ſufficit. Quòd autem non accipiant juriſdictionem ab Epiſcopis, probatur *per extrav. ſuper Cathedram. & Clem. dudum de Sepult* ubi Bonif. VIII. & Clem. V de hac materia tractantes ſtatuunt, ut quos ex ſuis fratribus voluerint Prælati Regularium mancipare audiendis Confeſſionibus, *faciant præſentari Prælatis, ut de eorum licentia gratia & beneplacito.* Huic numeri vacent: longè autem 5
aliud eſt petere licentiam vel gratiã ad aliquid faciendum, & juriſdictionem ad illud exequendũ. Quod valde clarè expreſſit Bened. XI. qui inter prædictum Bonif. & Clem. ſedit, *in extrav. inter cunctas de priv.* ubi declarando extrav. *ſuper Cathedrã.* Quam Clem. V. innovavit in ſua conſtitu- 6
tione: *Dudum.* Ait Regulares eſſe præſentandos, *ut* (inquit) *debitus honor reſervetur Diœceſanis.* Non ergo ut ab illis accipiant juriſdictionem *Facit primò.* Quia approbatio, præſentatio & juriſdictio diſtinguuntur à ſe invicem: cùm autẽ ſcirent prædicti Põtifices & Patres Concilii tã Vien. quàm Trid. Regulares ubique audire Cõfeſſiones, & ſtatuerint, ut Epiſcopis præſententur, vel ab eiſdem approbentur: de juriſdictione verò nihil dixerint, ſignum eſt eos noluiſſe, ut quantùm ad eam dependeant ab Epiſcopis, ſed illis tantam reliquiſſe, quantam per privilegia habent à Sede Apoſt. à qua totam accipiunt. *Facit ſecundò*, quia Regulares abſol- 7
vunt independenter ab Epiſcopis, à caſibus reſervatis Papæ. Ergo ſicut non accipiunt ab Epiſcopis juriſdictionem circa hos caſus, & ut ab eis abſolvant, ſic neq; ut ab aliis, quia non eſt niſi una juriſdictio & poteſtas abſolvendi in Eccleſia.

8 Probatur *ſecundò*, Concluſio ex privilegio Clem. VII. pro Minorib. de quo Caſtr. *v. abſol. quo ad Sacul. numm* 16. Et Nav. *in man. cap. 27. n. 266* Quod ſemel præſentati uni Epiſcopo non teneantur ampliùs præſentari, etiamſi ad aliam Diœceſim tranſierint Et licèt Caſtr. dubitet, an privilegium debeat intelligi de eadem Diœceſi, an verò de omnibus ſecundùm quod procedit concluſio, Cordub tamen. *in an. not. ad idem v.* Et rurſus *v. præſent. Confeſſ.* ait intelligendum de toto mundo, ut Regularis ſemel in una Diœceſi præſentatus non teneatur (inquit) ampliùs ſe præſentare *Neque in eadem Diœceſi, neq; in quacumque alia, ad quam ſe tranſtulerit ad morandum, vel ad tempus, vel in perpetuum, ſed iam cenſetur ſemper & ubiq; præſentatus.* Et ratio eſt inquit, *Quia intentio impetrantis privilegium talis fuit, ut ipſemet impetrator dixit, intentio autem Papæ concedentis privilegium conformatur intentioni impetrantis niſi aliunde ſit dolus.* Nec refert, quòd hoc privilegium ſit conceſſum ante Trid. nam fuit conceſſum per modum declarationis ſeu reſtrictionis *Clementinæ dictæ*, quæ non corrigitur per Trid. imò ſecũdùm quã ipſum Trid. venit regulandum.

9 Quia ibi ad marginem decreti citatur. Eſt autem Regula generalis, ut decreta Trid. intelligantur conformiter ad Canones, ad eorum Marginem additos ut dicit Auguſt. Hunnæus, *in annot. earundem annot.* quæ habetur in initio ipſius Trident. Unde cum per dictum privilegium ſufficeret ante Trid. unica præſentatio nunc poſt

10 ipſum ſufficit unica approbatio. *Facit* ad hoc *primò*, quòd quando jubetur aliquid fieri, & non exprimitur quoties, ſufficit ſi ſemel fiat, & per illam vicem ſatisfit legi. Unde quia Trid. ſimpliciter jubet, ut Regularis approbetur, & nihil ampliùs dicit, ſufficit ſi ſemel. Et hoc maximè attento quòd cùm Patres Concilij 11
fuerint omnes Epiſcopi, qui ad derogandum Regularibus, in ſuum favorem hoc decretum ediderunt, & qui potuiſſent clariùs loqui, videtur licitum verba dubia contra ipſos interpretari. Quia ex hoc 12
quod non ſunt locuti clariùs intelligitur reliquiſſe aliis libertatem interpretandi, hoc quod ſub dubio decreverunt, ut in ſimili dicit Navar. *ubi de exemptione. Facit* 13
ſecundo doctrina Ledeſm. *in ſum. cap.* 13. *lib.* 1. *concl.* 1. *dub.* 7. Trull. *in Bull Cruciat. lib.* 1. §. 7. *cap.* 1. *dub.* 2. & aliorum quos *ibi* citat. dicentium non opus eſſe, ut Confeſſarius approbetur à ſuo, vel pœnitentis Ordinario, ſed ſufficere ut à quocunque alio. Nam ſi hæc doctrina (quam reddunt probabilem ſui Authores) admittatur, certè evidenter ex ea ſequitur unicam pro toto mundo approbationem ſufficere.

Ratio verò *fundamentalis* hujus opini- 14
onis ſumitur ex hoc, quod ejus Authores diſtinguunt juriſdictionem à præſentatione & approbatione, ut dixi *dub. praced.* Authores autem prioris opinionis eas confundunt. Nam poſito, quòd diſtinguantur, & quod approbatio non ſit aliud quàm declaratio idoneitatis perſonæ, quæ approbatur; ideò unica approbatio ad Confeſſiones ſufficit, quia ſufficit ſemel declarari idoneum, cùm illa declaratio nihil ponat in eſſe, ſed id quod exiſtit, oſtendat. Juriſdictionem verò, quæ de eſſentia Sacramenti requiritur, accipiunt Regulares à Papa per privilegia. Quæ juriſdictio, cùm olim ſufficeret, addidit Bonifac. VIII. & poſt ipſum Concil. Vienenſe præſentationem, & Trid. approbationem tanquam conditionem ſine qua non.

Atque

Atque hinc explicando Trident. quod dicit Confeſſarium eſſe approbandum ab Epiſcopis,

Reſp. non deſignari ibi pluralitatem approbationum, ſed Miniſtrium approbationis, ut quicunque ſit approbatur ab aliquo Epiſcopo cujuſcunque Diœceſis ſufficiat. Sicut ſi dicerem, Sacerdotes ordinātur ab Epiſcopis, non eſſet ſenſus, quòd pluries debeat aliquis ordinari, ſi contingat mutare Diœceſim, ſed quod quiſquis cupit ordinari, debet ordinari ab aliquo Epiſcopo, & Epiſcopum eſſe Miniſtrum ordinationis. Ad conſtitutiones verò Urban. VIII & Innocent. X.

16 *Reſp.* eas non fuiſſe promulgatas authenticè extra Italiam, neq; etiam ſufficienter derogare privilegijs Regularium.

17 Utraque opinio eſt probabilis. Imò communis contra ſe invicem, ut monet Macchad, *in perf. Confeſſ. lib. 1. p. 1. tract 3. docum 3* quamvis ut verum fatear, ſecurior mihi prima appareat, ſecunda verò à pluribus ſecuta.

DUB. XVII.

An Regularis approbatus ſine licentia ſui Prælati abſolvat validè?

Ad Cap. 5. ſect. 2. §. 2.

SUMMARIUM.

1 *Regul. approbatus ſine licentia ſui Superiori non abſolvit validè, contrarium tamen tenet Author.*

4 *Regularis non habet velle aut nolle.*

2 *Hoc quomodo intelligendum.*

5 *Regul. Confeſſarius debet præſentari Epiſcopo à ſuo Superiore.*

6 *Non tamē abſolutè neceſſarium, ut ab illo.*

4 *Epiſcopus approbat Regularem independenter à ſuo Superiore.*

5 *Regul. qui ſe fecit approbare inſcio ſuo Superiore, poteſt ab eo puniri.*

PAlud. *in 4. d 17. q.* 3. S. Antonin. *in* 1
ſum. 3 p. tit. 17. c. 7. Portel. *v. Confeſſ.*
approb. in addit. num. 1. Cruz. *in epit priv.*
lib. 2. cap. 6. & Lam- *in meth. p. 1 cap* 7. §.
4. *Negativè* reſpondent, & eum nec à Ve-
nialibus poſſe abſolvere. *Ratio* eorum *eſt.* 2
Tum quia Monachus non habet velle aut
nolle *cap. nullus. & c. quorundam de elect.*
in 6. Tum quia *in Clem. dudum. de ſepul.* di- 3
citur, Religioſos eſſe præſentandos Epiſ-
copis à ſuis Superioribus.

Sed hæc doctrina meritò rejicitur à 4
Navar. *in man. cap.* 4. *num.* 2. quia actus,
per quem Epiſcopus approbat Religio-
ſum, non habet connexionem neceſſariam
cum voluntate ejus Superioris atque ideo
poteſt poni in eſſe independenter ab illa.
Ad primam autem rationem prioris opi-
nionis, *Reſpond.* non eſſe univerſaliter verū 5
quòd Monachus non habeat velle aut
nolle, ſed tantùm id verificari quoad ea, ad
quæ redditur à iure inhabilis, & incapax
volendi verbi gratia circa contractus, ulti-
mas voluntates, & alia ejuſmodi, inter quæ
non computatur approbatio, & ſic qui
curavit ſe approbari ſine licentia ſui Su-
perioris, validè eſt approbatus, & validè
abſolvit, licèt pro ratione præſumptionis
poſſit puniri *Ad ſecundùm Reſpond.* eſſe
quidem neceſſarium ad Confeſſiones au-
diendas, ut Confeſſarius præſentetur E-
piſcopo, non tamen, ut à ſuo Superio-
re, cùm etiam Epiſcopus poſſit
illum nec ſe præſentatem
approbare.

* * *

Digitized by Google

DUB. XVIII.

An Regularis prohibitus à ſuo Superiore audire Confeſſiones abſolvat validè?

Ad §. 2. cit.

SUMMARIUM.

1 *Prælati Regularium poſſunt eos ſuſpendere à Confeſſionibus* & 3. & 4.

2 *Author dubitat ſuper hoc, & fundamentum dubii.*

5 *Regularis circa Confeſſiones audiẽdis nõ poteſt plùs pendere à ſuo Superiore, quàm Sacerdos Laicus à ſuo Epiſcopo.* 5.

6 *Regularis ſuſpenſus à ſuo Superiore à Cõfeſſionibus, ſi eis ſe miſcet poteſt puniri pro inobedientia ibidem, & invalidè abſolvit alios Regulares, validè tamen Laicos* 6.

POſſe Prælatos Regularium eos ſuſpendere à Confeſſionibus certum
1 eſt, tum de *iure*, tum ex *privilegio*: de *iure* quidem, quia ſunt eorum Ordinarij: ex *privilegio* verò, quia ut teſtatur Cœleſtin. Sueſſ. *in theol mor. tract. 8. de cap.* 9. Et Rod. *infra citand.* ita Jul. II. pro *Dominicanis* ſancivit revocando omnes facultates eligendi Confeſſarium vel Confeſſiones audiendi, quas Generalis Ordinis judicaverit revocandas, & ipſe revocaverit. Circa quod veniunt applicanda ea, quæ dixi ubi *de pot. Reg ad Confeſſ. aud. notab.* 5.
2 *& ſeq.* Licèt ego quoad ea ſuſpenſus hæreã. His poſitis prima opinio fuit Sylv. *v.*
3 *Confeſſor.* 2. §. 2. Henriq. *lib. 3. de pœnit. c. 6. n. 6.* Medin. *tract. 2. de Confeſſ.* & Navar. *in man. cap. 4. num. 2. & ſeq.* Religioſum
4 invalidè abſolvere, poſtquàm fuit expreſſe prohibitus audire Confeſſiones. Quod Roder. *tom 1. qq. Reg. 60. art. 2* Tambur. *tom. 2. de iur. Abb d. 6. quæſt. 5.* Lopez Miraud. Peyrin. & alij admittunt, ſi prohibitus fuit judicialiter, & per ſententiam ſecus ſi extra judicialiter. Quibus ego ſubſcribo, licèt non plenè careant dubio, nam quantùm ad munus audiendi Confeſſiones non poteſt Religioſus dependere à ſuo Superiore plus, quàm Sacerdos ſæcularis à ſuo Epiſcopo, atqui Sacerdos ſuſpenſus à Confeſſionibus à ſuo Epiſcopo, non poteſt quidem eas audire intra ejus Diœceſim, ſed ſi pergat ad aliam, in qua approbetur ab ejus Ordinario, & licitè & validè ibi audiet & abſolvet. Ita ſimiliter, ſi Religioſus (etiam per ſententiam) ſuſpendatur à ſuo Superiore à Confeſſionibus, non poterit quidem audire alios Religioſos intra ſuum Monaſterium, ſed quia approbatio, quam habet ab Epiſcopo, non dependet à ſuo Superiore, ideo virtute illius validè abſolvet perſonas ſæculares tanquam exiſtens extra territorium & Diœceſim ſui Superioris regularis, ſed pro ratione inobedientiæ erit puniendus. Nec obſtat, quòd dixe- 6
rim in ſuperioribus, Regulares non accipere ab Epiſcopo approbante juriſdictionem neceſſariam ad abſolvendum; quia nihil impedit quominus illam accipiant, & tunc abſolvent pro latitudine conceſſionis Epiſcopi. Imò cùm (ut dixi ſuo loco) non poſſint Prælati Regularium eis tollere uſum privilegiorum, & per privilegia accipiant juriſdictionem ad ſolvendum, nec etiam poſſunt in hoc impediri à ſuis Superioribus, niſi obeſſet illa Clauſula, ſub qua ſolent Sum. Pontifices dare privilegia ad abſolvendum, nempe ſi ſint expoſiti ad hoc munus à ſuis Superioribus. Unde ad hoc ut quis à ſuo Superiore ſuſpenſus abſolvat validè, debet abſolvere non tanquam expoſitus ab eo, ſed ab Epiſcopo.

DUB.

DUB. XIX.

An Regulares poſſint abſolvere à duello?

Ad §. 2. cit.

SUMMARIUM.

1 *Duellum à quibus ortum.*
2 *Habet formam iudicii.*
4 *Non ita malum quin poſſit concedi.*
7 *Et in quibus caſibus.*
6 *Duellum fuit olim à quibuſdam Principibus permiſſum.*
5 *Et ſuper eius permiſſione fuêre aliquæ leges editæ.*
8 *Duellum prohibetur utroque iure, ac ſubſecutis Pontificum ac Principum conſtitutionibus & ſequentia.*
14 *Duellū eſt reſervatum in Italia, èxtra nō. Imò nec in Italia, ubi conſtitutiones illud reſervantes non ſunt receptæ & ſeq.*
16 *Prohibitio duelli & pœnæ latæ cōtra illud intelligūtur quovis modo ſit initū 17. & 18.*

1 DUellum habere originem à Longobardis(*) ait Conrad. Lancel *in templ. om. iud. lib. 1. cap. 1. p. de duel concl.* 1. Et ut
2 ſuadere conatur Pariſ. de Put. *lib.* 1. *de duel* habet quaſi formam proceſſus judicialis. Idque criminalis ſecundùm Joan. de lign.
3 *in tract. de duel* §. *circa* 7. Unde ſecundùm eoſdem non eſt ita intrinſecè malum, quin poſſit concedi aut ſaltem excuſari in quibuſdam caſibus. Pro quo facit, quòd anno 1317 Philip. IV. Rex Franciæ, ſua ordinatione directa ad Seneſchalcum Tholoſan. declaravit non poſſe iniri duellum niſi authoritate Re-
5 gis vel Parlamenti: Et quòd Anno 1542. Carol. V. pro Satu Mediolanenſi ſimiliter prohibuit duellum ſub graviſſimis pœnis, niſi initum tor ... tentâ licentiâ à Principe, vel ejus locum tenente Nam ſi fas eſt dare ad illud licentiam, non eſt intrinſecè malum, ſed poteſt occurrere caſus, in quo erit licitum. Sicut de facto Lyran. *in* 1. *Reg. c.* 17. Guagin. l. 9. hiſt. Franc. in geſtis Caroli 6. & Guilel. Bened. *in cap. Raynutius. de teſt. a. v. mortuo itaq. ſect.* 1. *n.* 29. Carol. Magnum & 6. Item & S. Ludovicum Reges Franciæ, ut & Senatum Pariſienſem illud aliquando conceſſiſſe referunt, Caſus autem in quibus dicitur licitum poſſunt videri apud Lyran. *citat.* Bald. *in conſtit. Frider. Imper de pace tenen. cap.* 1. Guid Pap. *qu.* 517 Comitol *lib.* 6. *Reſp. mor. quaſt.* 16. Sanch. *in ſum. lib.* 2. *cap.* 30. *& ſeq.* & Filliuc. *to.* 2. *tract.* 29. *cap.* 4. quos referre ſuperſedeo, quia ex his nonnulli reprobantur ab Eccleſia, alij autem qui videntur tolerari, vel excuſari, exigūt tot circumſtantias, ut quamvis *ſpeculativè* videatur, duellum in illis eſſe licitū, *practicè* tamen potiùs ſemper illicitū judicari debet.

Prohibetur autem duellum, *tum* jure civili *l. unic. C. de gladiat. lib.* 11. *Tum* Canonico, *in tit. de purg. vulg. & can.* 12. *concil.* 3. *Valentini, tum* recentioribus Romanorum Pontif & Principum temporalium conſtitutionibus. Omiſſis autem his quæ ſunt Principū temporalium fuit prohibitum *primò* à Jul. II ſua conſtit. quæ incipit: *Regis pacifici* Tum *ſecundò* à Leone X. ſua, quæ incipit: *Quam Deo & hominibus*. Hinc à Clem. VII. ſua, quæ incipit: *Conſuevit Romanus Pontifex*. Per quā confirmatis alijs ſuorum Prædeceſſorum anathema dixit omnibus pugnantibus in duello in terris Eccleſiæ mediatè, vel immediatè ſubjectis, aut ad hoc locū concedentibus Deinde Pius IV. ſua conſtitutione quæ incipit: *Ea quæ à prædeceſſorib.* Univerſaliter excomunicavit *primò* ipſos pugnātes, *ſecundò* locū ad pugnam concedentes. Ac

8 9

(*) *Occaſionem vide ... d Baron. to.* 8. *An.* 658. *num.* 4.

Digitized by Google

Ac *tertiò* excepto Imperatore & Regibus, omnes quomodocunque cooperates litteras diſſidatorias portantes, aſſiſtentes ſpectantes *&c.* Sed tamen oportet ut actu fuerit pugnatum ad incurrendam cenſuram hujus conſtit. ut inter alios notat Filliuc. *tract 29. cit. c. 8. num.* 171.

11 Poſthàc Concil. Trident. iterum in duellantes animadvertens excommunicavit omnes Principes, & Dominos temporales locum ad pugnam concedentes ipſos qui pugnant, ſpectatores patrinos, aut quovis modo cooperantes, ſed excommunicatio non eſt reſervata, & hoc decretum non procedit, niſi de duello, ut vocant ſolemni.

12 Inde Gregor. XIII. extendendo decretum Trident. ad duella privata (puta quæ fiunt ex condicto, electo loco & tempore, quamvis ſine litteris diſſidatoriis patrinis, aut ſecuritate loci) ſua conſtitut. quæ incipit: *Adtollendam* ejuſdem Trid. pœnas extendit ad eos, qui in ejuſmodi privatis duellis pugnant; ſed ſub hac differentiâ, ut partes non incurrant dictas pœnas, ſi actu non pugnaverint, & ſiquidem ideò non pugnarint, quia voluntariè & ſeipſis à campo diſceſſerunt, neque etiam in pœnas incurrunt illi qui cooperantur ipſis, ſed ſuper ipſos non ſtetit quominus pugnatum ſit *verbi gratia* quia fuerunt per vim abducti à loco, quamvis ipſi pœnas non incurrant, incurrunt tamen illi qui cooperabantur, ſed cenſura non eſt reſervata Sayr. *in theſ. lib.* 3. *c.* 31. Comitol. *lib. 6. cit. quæſt.* 13. Molin. *to.* 4. *d. juſt. tract.* 3. *d.* 16. Sanch. *in ſum to* 5. *d.* 31. *ſect.* 4. *cap.* 39. & Filliuc. *loco ſupra cit. nu.* 170.

13 Iterum autem Clem. VIII. confirmatis conſtitutionibus ſuorum prædeceſſorum ſua, quæ incipit: *Illius vices.* Anathema dixit omnibus quovis modo duellantibus, etiam ſi convenerint de ceſſando ad primum ſanguinem. Omnibus item quovis modo cooperantibus, ac dominis temporalibus, campum concedentibus, vel quantùm poſſunt non impedientibus, aut poſt delictum veniam concedentibus, cenſuramque voluit eſſe reſervatam. Atque hæc circa conſtitutiones pontificias contra duellum.

Jam autem ut dubio propoſito ſatisfaciam, S. Cardin. Congreg. habito verbo cum Sanctitate Clement. VIII. & Pauli V. ejus Succeſſoris. Declaravit Regulares habentes poteſtatem abſolvendi à caſibus Pontificiis, poſſe extra Italiam, ab his omnibus abſolvere, præter eos qui continentur in Bulla Cœnæ Domini. Intra Italiam verò, præter hoc eoſdem Bullæ, & alios quinque quorum unus eſt duellum ſi peccatum fuit contra decretum Trident. vel Greg. XIII. pro quo vide dicta ſect. præced. ubi de poteſt. reg. ad abſol. *v. nota ſecundo & ſeq.* Ubi inſuper *adverto*, quòd, ut bene monet Io. Sanch. *in ſelect. d.* 36. Non ſunt receptæ illæ conſtitutiones in multis locis, in quibus conſequenter duellum non erit reſervatum. 14 15

Addit Lyran. *ſupra cit.* omnia jura, quæ duellum prohibent, loqui de illo, quod initur per modum purgationis vulgaris. Qui licet ſcripſent ante Trident. & prædictos omnes Pontifices. Sanchez tamen. *In ſum lib.* 2. *cap.* 30. advertit eos omnes in ſuis conſtitutionibus loqui de duello, & illud interdicere ſub eodem nomine, ſub quo in jure reprobatur, puta *monomachia.* Quod eſt cauſa ut Maſcard. *in proem. de probat. quæſt.* 4. & Sà *v. excom. num.* 14. putaverint, intelligendas eſſe omnes ſupramemoratas conſtitutiones, conformiter ad explicationem Lyra- 16 17

18 Lyrani, ut per eas cenſeantur prohibitum duellum, ſolummodo quando ſuſcipitur per modum purgationis vulgaris, quia ob pœnas admodum duras quas prædictæ conſtitutiones ferunt, debent reſtringi, ſed hæc doctrina mihi non probatur, & ex ipſo contextu earundem conſtitut. ſatis apparet, Summos Pontifices loqui de duello quovis modo, aut titulo inito, nec facit quod de gravitate pœnarum dicitur, quia neceſſe fuit tales ferri, ut à tam Diabolico crimine homines averterentur. Et ita praxis explicat.

DUB. XX.

Quomodo intelligenda Caſuum Reſervatio?

Ad §. 2. cit.

SUMMARIUM.

1 *Caſuum reſervatio poteſt intelligi duobus modis & 2.*

3 *In caſuum reſervatione ligantur manus Confeſſario.*

4 *Habens caſum reſervatũ in ſua Diœceſi poteſt abſolvi in alia, in qua nõ eſt reſervatus.*

5 *Et contra.*

6 *Confeſſus Superiori caſum reſervatum liber eſt à reſervatione, etiamſi fortè invalida fuerit abſolutio.*

7 *Et ſimiliter ſi oblitus eſt aliquem alium item reſervatum.*

8 *Ratio quare Regulares abſolvunt à caſibus Epiſcoporum.*

7 *Regulares non poſſunt abſolvere à cenſuris, quas Epiſcopi ſibi reſervant.*

10 *Fallit ſi ſunt occultæ.*

1 SUppoſita in prælatis Eccleſiaſticis poteſtate reſervandi caſus de qua in Trid. *ſeſſ.* 14. *cap* 7. *& can.* 11. Duobus modis poteſt intelligi aliquem caſum reſervari, *nempe ſic*, ut relicta Confeſſariis abſolvendi poteſtate libera dicatur reſervatus pœnitenti, qui nequeat ab illo abſolvi & fiat quaſi incapax, ſeu inhabilis abſolutionis recipiendæ ab alio, quàm à ſuo Superiore eo modo, quo de quibuſdam cõtractibus loquimur, certas perſonas legibus reddi incapaces, & inhabiles ad eos 2
celebrandos. *Vel ſic* ut relicto pœnitente, & eo non attento reſervatio dicatur facta ipſis Confeſſariis, qui intelligantur prohibiti à tali caſu abſolvere, eo quòd quantùm ad ipſum, manus eis ligentur à Superiore, & poteſtas abſolvendi tollatur.

Igitur, quia ex ſignificatione ipſa verborum cenſetur Superior in reſervatione 3
caſuum ſibi aliquid propriũ facere, quod non vult eſſe commune aliis, & hoc quod ſibi reſervat, ſeu proprium facit, non poteſt reſpicere pœnitentem, qui in receptione abſolutionis ſe habet mere paſſivè, relinquitur, ut reſpiciat Confeſſarios, qui intelliguntur prohibiti abſolvere à talibus caſibus. Et *probatur primò* quia capacitas ſeu habilitas paſſiva recipiendi abſolutionem ab aliquo caſu, pendet ab ipſa diſpoſitione pœnitentis, & ejus actibus interioribus, quorum eliciendorum non poteſt reddi incapax, ergo relinquitur, ut reſervatio caſuum, reſpiciat Confeſſarios, non verò pœnitentes. Quod *probatur ſecundò*, quia ſi pœnitens habens caſum reſervatum in ſua Diœceſi, & à quo non poteſt ibi abſolvi 4
niſi ab Epiſcopo tranſeat ad aliam Diœceſim, in qua ille caſus non ſit reſervatus, poterit ibi abſolvi à quolibet ſimplici Confeſſario qui ſit approbatus, & econtra non poterit in aliena Diœceſi abſolvi à peccato, non reſervato in ſua, ſi eſt reſervatum in iſta, ut docent Suar. *to.* 4 *de pœnit. d.* 30. *ſect.* 1. Navar. *in man. c.* 27. *num.* 261. Et plures alii quos citat & ſequitur Mancin. *in pract* 4. *viſit. inſr. d.* 11.

Ergo

Digitized by Google

Ergo ſignum eſt Prælatos Eccleſiaſticos in reſervatione caſuũ, aliud nihil intendere, quàm ligare manus Confeſſariis inferioribus, non verò reddere pœnitentes incapaces recipiendæ abſolut.

Facit ad hoc doctrina, quam Coninch.
6 communem dicit: *d.8. de Sacram. dub* 12. *num.*91. Eum qui confitetur caſum reſervatum Superiori, manere liberum à reſervatione etiamſi fortè abſolutio recepta ſit nulla, ob ſuam malam diſpoſitionem, & jam poſſe abſolvi à ſimplici Sacerdote approbato, quando fuerit meliùs diſpoſitus. Et ita etiam tenet Cajet. *v. caſus.* Suar. *d.* 31 *ſect.*4. Henriq *lib.6.c.*16. Sylv. *v. Confeſſio.*1.*q.*19.*n.*21. & quem ibi citat Palud.

7 *Item* qui confitetur, ſeu Prælato, ſeu habenti caſus reſervatos, ſi aliquem inculpatè obliviſcitur, manet liber à reſervatione, quoad iſtum, & poteſt deinde ab eo abſolvi à ſimplici Sacerdote ſecundùm Coninch. cit. *n.*93. Ubi dicit item comunem, quã ſequuntur Gabr. *in* 4. *d.*17. *q.*1. *a.*3. *d.* 2. Nav. *in man. c.*26. *n.*13. Adrian. *q.*4. *de confeſſ.* Sylv. *v confeſſio.*1. *quæſt.*4. Angel. *eod. v.*1. *n.*11. Sà *eod. n.*7 Roſella *eod.* 2, *n* 9. Henriq. *ſupra cit.* & plures alii apud ipſum. *Ergo* ſignum eſt in ejuſmodi reſervatione caſuum, nullam haberi rationem pœnitentium, ſed tantùm Confeſſariorum, & reſervatione eos reſpicere non verò pœnitentes.

Atq; ex hac doctrina eruitur ratio fun-
7 damentalis, quare Regulares abſolvunt à caſibus quos Epiſcopi ſibi reſervant, nam quia reſervatio non reſpicit, niſi Confeſſarium, cui Superior ſuos intelligitur ligare manus, & aliàs non poſſunt Epiſcopi ligare manus Regularibus: cùm non ſint eis ſubditi, hinc relinquitur quòd quoad caſus Epiſcoporum, Regulares habent manus liberas, & reſervationem ejuſmodi caſuum Epiſcopalium intelligendam eſſe factam, non Regularibus, ſed Parochis & aliis Confeſſariis, qui ſint ſubditi Epiſcopis.

Fallit tamen reſpectu cenſurarum, quia 9
ſi Epiſcopus reſervavit ſibi cenſuram, non poteſt ab ea Regularis abſolvere, quia de jure communi cenſura non tollitur niſi ab eo, à quo fuit poſita. *cap. ſi Epiſcopus fortè* 11. *q.*3. *c. per tuas. de ſent. ex.* & *c. venerabilibus. eod. in* 6. Gloſſa *c. ſi inimicus.* 11 *q.*3. *arg. c. verbum. d.*1. *de pœnit.* Unde in *can* 47. Conc. Nicæni. *Nullus Epiſcopus ſolvat, quem alius Epiſcopus ligavit.* At ſi cenſura foret 10
occulta, nihil prohiberet, Regulares ab ea abſolvere, ſecundùm fundamenta alibi poſita & ſervatis ſervandis. Nam Regulares idem poſſunt quod Epiſcopi, circa occulta. At virtute Tridentin. *ſeſſ.* 24. *c.*6. poſſunt Epiſcopi abſolvere à cenſuris ab aliis latis, ſi ſunt occultæ, ut docent Barboſ. *de pot. epiſ. p* 2. *alleg* 39. Bonac. *de cenſ. in com. d.*1. *q.*3. *p.*2. Filliuc. *to.*1. *tract.* 7. *c.*10 Cutill. *in addit ad pract.*3. *Mancini dub.* 58. *in append.* Ninus. *in comp. Sayri lib.* 2. *de cenſ. c.*19. & *ibi* Aſtenſ. & Riccard. Ergo & ſimiliter Regulares Vide dicta ubi de poteſtate Regularium ad abſolvendum §, 2. *per tot.*

DUB. XXI.

In quibus Caſibus Regulares ſubjiciantur Epiſcopis. Cum derogatione Exemptionis?

Ad c. 8. ſect. 3.

SUMMARIUM.

1 *Caſus in quibus Regulares ſubiiciuntur Epiſcopis ſunt diverſi.*

2 *Et in his allegandis non conveniunt Authores.*

3 *Magis communes, & ſcitu neceſſarii proponuntur & ſeq.*

2 *Et tales ſolùm ſunt cenſendi in quibus apponitur clauſula* non obſtantiæ.

Dixi

Digitized by Google

DIxi in illo capite Regulares eſſe ab Epiſcopis exemptos generaliter, & in omnibus, niſi inveniatur, caſus exceptus in jure. Nunc igitur ego hîc quæro, an de facto ſint aliqui caſus tales, quot & in quibus materiis. Et quidem tales reperiri
1 conſtat, & apparebit ex dicendis, verùm non convenit inter Doctores in eis computandis. Nam Tambu *to. 1 iur. Abb. d. 15. quæſt. 7.* horum enumerat ad 37 quos tam ex antiquo jure, quàm novo Trid. *ibi* congerit. Milard. verò in ſua ſum. parùm ſtrictior proponit horum 27. tantùm At Caſſahing. *in tract. de privil.* adhuc parcior non admittit niſi 24. nempe 7. ex antiquo jure. Et 17. ex novo Trid. Alij aliter ratiocinantur Hæc autem diverſitas inde oritur, quòd aliqui in recenſendis eiuſmodi caſibus eos omnes in hunc Ordinem congerunt, in quibus aliquid quoquo modo diſponitur contra Regularium exemptionem, & libertatem, alii verò hos tantùm admittunt, in quibus non ſimpliciter invenitur aliquid diſpoſitum contra exemptionem Regularium. ſed in quibus invenitur diſpoſitioni addita Clauſula nõ obſtantiæ, quia tunc ſolùm derogatio ſortitur effectum, & ſufficiens reputatur juxta dicta, ubi de Trident. *v quinto.*

2 Ego autem, tum ex iure antiquo, tum novo Trid. tum ſubſecutis Sum. Pontif. & Cardinalium conſtitutionibus, atque etiam Doctoribus variis hîc proponam magis frequentes caſus, & ad tollendam difficultatem, mentionem faciam prædictæ Clauſulæ, ubi invenitur abiecta.

3 *Primus* eſt circa munus concionandi, quando Regulars habitu, us eſt Concionem in propria ſui Ordinis Eccleſia debet accipere benedictionem ab Epiſcopo, ſi contingat illũ præſentem. At ſi vult in alienis Eccleſiis concionari, debet accipere licentiam ab eodem. Quòd ſi errores vel ſcandala diſſeminaverit, Epiſcopus poteſt ei interdicere munus concionandi, ſi hæreſes, contra illum procedere ſecundùm juris diſpoſitionem, de quo *in cap. ad abolendam. de Hær.* Et hoc tanquam Sedis Apoſt delegatus juxta Trid. *ſeſſ. 5. c. 2. de ref.* Ubi licet Clauſula non obſtantiæ non ſit expreſſa, videtur tamen ex ipſo textu inferenda.

Secundus. Reſpicit idem concionandi 4
officium, quia ſi aliquis Prælatus Reg. negligit providere, ut verbum Dei proponatur populo in Eccleſijs unitis ſuo Monaſterio poteſt Metropolitanus tanquã Sedis Ap. delegatus ad hoc illũ compellere, *ibid.*

Tertius. Reſpicit Regulares delinquen- 5
tes in hoc, quod ſi aliquis vivens extra Monaſterium deliquerit, poterit Epiſcopus illum punire & contra illum per cenſuras procedere cum clauſulis non obſt. *c. volentes, de privil. in 6. Trid. ſeſſ 6. c. 3. de ref. & ſeſſ. 7. c. 14.* Quæ jura fuêre deinde innovata per conſtitutionem Clem. VIII. quæ incipit: *Suſcepti Regiminis.* At quantùm ad eos, qui viventes intra Monaſterium delinquunt extra tali modo, ut ſint aliis ſcandalo, jubentur puniri à ſuo ipſorum Superiore intra tempus ab Epiſcopo ei aſſignandum juxta Trid. *ſeſſ. 25. de Reg. cap. 14.* ſed ibi non habetur Clauſula Vide ubi de exempt. §. 4.

Quartus. Reſpicit forum & lites, quia 6
ſecundùm nõnullos non obſtante exemptione Regulares poſſunt conveniri coram Ordinario, ratione rei, delicti, vel contractus, quando res, de qua agitur, exiſtit in loco non exempto, vel delictum fuit in eo commiſſum *c. volentes de priv. in 6.* Nam quia *ibi* derogatur exemptioni, ideo diſpoſitio illius capitis trahitur à nonnullis ad Regulares, quorum omnia jura & privi-

Digitized by Google

legia fundantur in exemptione. Sed cer-
7 tè magis importunè,quam opportunè fit
hæc extenſio. Quia ipſe Innocent. IV. qui
eſt Author canonis interrogatus,an per il-
lum intenderit derogare Regular. privi-
legijs vel exemptioni ? Reſpondit quòd
non, B. quæ incipit: *Cùm aliàs duxerimus*
expedita 15. Cal Octob. Anno ſui Pontif.
8 10 Tum deinde Bened. XI. derogando
expreſſè illi canoni ſancivit, ut non ob-
ſtante ejus diſpoſitione, ſarta tecta maneat
Regularium exemptio. B. quæ incipit: *In-
ter cæteras.* Data 4. Nov: April. Pontif ſui
Anno 1. Ultra quas generales declaratio-
nes pro omnibus Ordinibus in commu-
ni, etiam diverſi Pontifices in particulari,
derogando prædicto capiti favore diver-
ſorum Ordinum, ſanxerunt, eorum fra-
tres non teneri reſpondere coram Ordi-
nariis, ſeu ratione rei, ſeu delicti, ſeu con-
tractus, uti ego retuli §. 4. *de exemptione.*

9 *Quintus.* Reſpicit Regulares, qui ob
certa delicta contrahunt excommunicat.
Quia dum conſtat de delicto poteſt Or-
dinarius eos denuntiare, nempe ſi ſine li-
centia proprij Parochi miniſtrant alicui
Viaticum vel extremam Unctionem, ſi
Matrimonia ſolemnizant, aut ſi abſol-
vunt à cenſuris, à quibus non poſſunt ab-
ſolvere. *Clem. Religioſi 1. de privil.* cum
clauſula non obſt. Vide tamen dicta ubi
de Euch. num. 2.

10 *Sextus.* Reſpicit Monaſteria, quia nul-
lum licet Regularibus novum erigere, niſi
cum licentia Ordinarij, ut habetur in
Trid. *ſeſſ. 25. cap 3. de Regular.* & ſervatis
aliis, de quibus ego *ubi de Monaſter.*

11 *Septimus.* Eſt de Monaſterijs commen-
datis, quæ jubentur viſitari ab Ordina-
rio ad hoc, ut obliget Commendatarios
ad eorum reparationem. Trid. *ſeſſ. 21. c.*
8. Nomine autem Ordinarij ego hîc intel-
ligo, non Epiſcopum Diœceſanum, ſed
Viſitatores Congregat. ſeu Abbates ma-
jores, qui ſunt in ea Ordinarij.

Octavus. Reſpicit Clauſuram & ſtabili- 12
tatem, eò quòd nulli licet exire de ſuo Mo-
naſterio prætextu conveniendi Superio-
rem majorem vel transeundi ad arctiorem
Ordinem, ſin autem, poteſt puniri tan-
quam fugitivus. *ſeſſ. 25. c. 4. de Regul.* cum
Clauſula.

Nonus. Reſpicit eos, qui mittuntur ad 13
ſtudia, quia ſi in civitate, in qua ſtudent,
extat Monaſterium ſui Ordinis debent in
eo habitare. *ibid.* ſed deeſt Clauſula.

Decimus. Reſpicit ſuſceptionem Ordi- 14
num, quia omnes ordinandi poſſunt exa-
minari. *ſeſſ. 23. c. 12.* cum Clauſula.

Undecimus. Eſt de Confeſſarijs, ut Con- 15
feſſiones non audiant, niſi approbati *ſeſſ.*
15. cum Clauſula.

Duodecimus. Eſt de Miſſis celebrandis, 16
ne in Oratoriis privatis celebrentur. *ſeſſ.*
22. cum Clauſ.

Et earundem Miſſarum ſtipendijs, de 17
qua materia vide *ubi de Miſſu v. Imo volens.*

Decimus tertius. Reſpicit officium Pa- 18
rochiale, quia nullus Regularis poteſt il-
lud ſuſcipere, niſi ab Ordinario appro-
batus juxta Trid, *ſeſſ. 24. cap. 8. de ref.* Et
dum exiſtit in Parochia vel Prioratu, ſeu
membro ſui Monaſterii pro hoc officio
exercendo, manet ſubditus eidem Or-
dinario, quantùm ad ea, quæ ſpectant
ad idem munus. *ſeſſ. 25. de Reg. cap. 11 &*
cap. volentes 1 de privil in 6 §. fin. quæ diſ-
poſitio habet locum etiam in eo, qui reſi-
det in ſuo Monaſterio ſi ſic reſidens, ad-
miniſtrat Parochiam. *cap. 11. cit.* ſed *ibi*
non fuit appoſita clauſula. Et inſuper
fallit diſpoſitio pro Monaſteriis, in qui- 19
bus Generalis Ordinis habet ſuam reſi-
dentiam, ut *ibid* dicitur & ex abundan-
ti S.

Digitized by Google

ti S Cardin. Congreg declaravit apud Zerol.*in pra.p.2.v.viſitatio.q.13.*

Decimus quartus. Eſt circa obſervantiam
20 cenſurarum, quia omnes Regulares jubẽtur publicare & ſervare latas ab Ordinariis locorum.*ſeſſ 25.c.12* ſine clauſula, quæ tamen habetur in *c.Epiſc.de privil in 6.* Et hoc ſub pœna interdicti ab ingreſſu Eccleſiæ & aliis à jure latis ut *ibi* dicitur.

21 *Decimus quintus.* Circa Feſtorum obſervantiam, quia conſtituta in Diœceſi debent ſervare *ſeſſ.25.c.12.* ſed ſine Clauſ.
22 Quòd verò de Feſtis Diœceſis dicitur in illo decreto, idem ego de Feſtis Parochiæ vel votis publicis dico cum Vaſch 1.2.*d.*167.*c.*4. Portel:*v.Religioſus in add.* Sanch.
23 Navarr. & aliis. Ac item de legibus ſeu ſynodalibus, ſeu civilibus locorum, in quibus habitant cum eodem Vaſch. *d.cit.c.*5.Rodriq. *in ſum.tom.1.cap.*122 & Maccad. *in perf.Confeſſ.lib.2.p.* 3. *tract.* 10. *doc.13.to.1.*

Decimus ſextus. Eſt de Profeſſionibus,
24 ad quas poſſunt Regulares obligari ab Ordinariis.*ſeſſ.* 5 *cap* 13. Sed ſine Clauſ. Et
25 inſuper S.Cardin. Congreg. An.1602. favore Caſſinenſium declaravit, eos non poſſe obligari ad aliam Proceſſionem, quàm Feſti Corporis Chriſti. Quod iterum Año 1616.ſervandum mandavit. Ac rurſus Año 1638. Urbanus VIII. cenſuit
26 per B.quæ incipit: *Super pro parte.* Quod idem pro Monachis Olivetan.& Canon: Regul.Congreg.Lateranenſis S. Cardin. Congregat. Conſtituit Añ. 1634. die 17. Sept.

27 *Decimus ſeptimus.* Eſt pro litib.& diſſidiis, quæ poſſunt oriri ſuper præcedentia in Proceſſionibus, quia extemplo poteſt Ordinarius eas decidere cum Clauſ. *ſeſſ.* 25.*c* 14.

28 *Decimus octavus.* Reſpicit Novitios à Religione recedentes pro recuperandis omnibus, quæ ſecum intulerunt, quia ſi Monaſterium, detrectat ea reſtituere, poteſt Epiſcopus per cenſuras ad hoc cogere.*ſeſſ.* 25.*c.*16.

Decimus nonus. Verſatur circa libros im- 29
primendos, quia nemini licet aliquẽ imprimere de rebus ſacris, vel ad quirendas conſcientias, niſi cum approbatione Ordinarii,& licentia ſui Superioris, addito Authoris nomine & cognomine, ex decreto Cõcil Lateran ſub Leone X.*ſeſſ.X.* & Trid. *ſeſſ.4.in decreto de Canonic.ſcript.* ubi eadem diſpoſitio extenditur ad manuſcripta, non vulgata de quo Barboſa, *de off.& pot.ep.p.3.all.*105.& Roder.*to.2.qq. Reg.*104.*a.*1.*& ſeq.* Et in ſingulis Provinciis varia ſtatuta emanârunt, quæ ſolum de præſenti attenduntur.

XX. Reſpicit pulſum campanarum in 30
die Sabbati Sancti, quia Regulares prohibentur ſuas pulſare, donec primò in Eccleſia Cathedrali vel Parochiali ſint auditæ ex conſtitutione Leon. X. in Concil. Later.quæ incipit: *Sacro approbante.* de qua Gavant.*in com.ſupr.rubr.Miſſ.* Et hoc ſub pœna 100.Ducatorum ex declaratione Cardinalium. Sub An. 1608. die 9. Febr.de qua idem Gavant.*in Enchir. Epiſ. v.Campana* & Barboſ.*alleg* 105.*cit.*

Fallit tamen reſpectu eorum Regular. 31
qui ex conſuetudine imẽmorali ſolent ad libitum pulſare ſuas campanas, quia permittitur eis continuare in ſua conſuetudine ut monet Tambur.*to.1.de iur. Abb.d.*15.*q* 7. Ubi plures ſuper hoc adducit Rotæ deciſiones & Cardinalium declarationes.

XXI. Eſt ob defectum juſtitiæ, quia ſi
Regularis non poteſt facilè recurrere ad 32
ſuum Superiorem majorem, licèt ei recurrere ad Epiſcopum ſecundùm Barboſ.

Digitized by Google

*alleg.106.cit.*Gavantin *Enchir cit.v.exēpt.* Cokier.*in tr.de iuriſd.Ord.in exēpt* Aufrer. & alios Sed zelus vindictæ, qui in quamplurimis ſervet. ſatis oſtendit, quam ſit hic recurſus periculoſus, & ſatiùs eſſe pati aliquam injuriam, quàm in ruinam, & oppreſſionem totalem adduci.

33 XXII. Verſatur circa ea quæ concernunt fidem, vel ſanctum inquiſitionis officium, quia quoad illa Regulares ſubjiciuntur Epiſcopis & Inquiſitoribus, caſſatis quibuſcunq; privilegiis in contrarium facientibus ex conſtit. Urb. VIII. quæ incipit: *Cùm ſicut accepimus.*ſub data 1631.5.Nov.

34 Sunt & alij caſus, in quibus dicitur derogari Regular. libertati & exemptioni, ſed referre ſuperſedeo, tum quia horum nonnulli conveniunt cum prædictis, tum quia alij non inveniuntur niſi in declarationibus vel conſtitutionibus quæ non ſunt receptæ, aut certè non habent ſufficientes clauſulas derogatorias, cùm etiam de omnibus relatis poſſit dubitari, juxta dicta *in dub.7.per tot.*

D U B. XXII.

An Decreta derogantia Exemptioni Regularium æqualiter omnes reſpiciant, & comprehendant.

Ad cap 8 citat.

S U M M A R I U M.

1 Vrban.8 voluit omnes Regulares æqualiter cōprehendi, in diſpoſitionibus apoſtolicis.
2 De iure tamen ſecus eſt.
3 Epiſcopus Cavenſis volens obligare Monachos S. Trinitatis ad Proceſſiones, fuit condemnatus à S. Congreg.
4 Item & cùm vellet procedere contra eoſdem ſi delinquerent.
5 Monachi qui nunquam fuêre ſubditi, non poſſunt dici exempti.
6 Vnde quando aliquid ſtatuitur contra exēptos, non comprehenduntur in diſpoſitione.
7 Pacta nō tolluntur per ullas revocat. Trid.
8 Neq; Sedis Apoſt, 9 10.
11 De quo ponuntur exempla & ſeq.
13 Congr. Caſſin habet pactum cum Sede Apoſt, ſuper exemptione & privilegijs, & ideò ſēper excipitur in revocationib. & 14
5 Etiam Papa debet ſuum verbum ſervare.

ITa videtur intendiſſe Urb. VIII. in ſua conſt. quæ incipit: *Cùm ſicut accepimus.* 1
edita An.1631.die 5. Nov. In qua decernit quaſcunq; conſtitutiones Apoſtolicas, ſuper quacunq; re editas, comprehendere quoſcunq; Regulares, quibuſcunq; privilegiis, & ſub quacunq; forma cōceſſis munitos, niſi ſpecialiter in illis inveniatur excepti. Sed hoc nō obſtante ego puto, multa eſſe Monaſteria, multaſq; Congregati- 2
ones, quæ non comprehenduntur ſub ejuſmodi decretis vel conſtitutionibus, derogātibus Regularium exemptioni & privilegiis. Et ut clariorem reddam meam opinionem, ego fundamenta ejus accipiam ex ſolidiſſima doctrina, quam S. Cardin. Congregatio tradidit in duabus declarationibus, quæ licèt immediatè & directè reſpiciant Sacrum SS. Trinitatis Cavenſe Monaſterium, ad multa tamen alia, totamque Congregationem Caſſinenſem (cujus eſt) extendi poteſt, imo & debet, ob identitatem rationis.

Igitur ſciendum eſt, quòd cùm Epiſcopus Cavenſis vellet aliquando obligare 3
Monachos dicti Monaſterii SS Trinitatis, ad intereſſendum Proceſſionibus, & virtute Tridentini procederet, illi verò renuerent lite motâ coram S. Card. Congr. Illa die 13. Aug. Anno 1579. tulit ſententiam (quæ refertur in Bull. Caſſin. *conſt.*213.) in hæc verba: *Congregatio generalis cenſuit, Monachos SS. Trinitatis non poſſe ex decreti Concilii ſeſſ. 25. Capit.13. de Regularibus cogi ad Proceſſio-*

ceßiones. Tum quia nullius. Tum quia non poſſunt dici exempti, qui nunquam ſubditi fuerunt. Item propter pactum confirmatum à Sede Apoſt. quod non tollitur cap. 22. de Regul. Cum verò idem Epiſcopus prætenderet
4 ſe (ſimiliter virtute Trident.) poſſe procedere contra prædictos Monachos, ſi contingeret delinquere, lite ad eadem S. Congregationem delata, tulit Epiſcopus hoc reſponſum die 31. Jul. Anno 1621. à Cardinali Ubaldino Congreg. Secretario, quòd ſimiliter refertur in Bullar. Caſſin. *conſt. 289. Congregatio Cardinaliũ, Concilii Trid. interpretum, auditis amplitudinis tuæ Procuratoribus & Advocatis, req; acurato ſtudio, ſemel atq; iterum diſcuſſa, cenſuit concordiã ſeu conventionem ante Concilium initam, inter bonæ memoriæ Cardinalem de Aragonia & Abbatem Monaſterii SS. Trinitatis Cavenſis in erectione iſtius Epiſcopatus à Sede Apoſt. confirmatam obſtare Epiſcopis Cavenſibus, quin poßint, (etiam tanquam Sedis Apoſt. delegati) viſitare, punire, & corrigere Monachos dicti Monaſterii extra clauſtra degentes, juxta Capit. 3. ſeſſ. 6. Quinve in Monachos eoſdem degentes intra Monaſt. clauſtra, & extra ea in Diœceſi Cavenſi notoriè & cũ ſcandalo delinquentes procedere valeãt ad præſcriptum cap. 14 ſeſſ 25. de Regul. &c.*

Igitur ex hoc quod S Cardinalium Cõ-
5 gregatio declarat, non dici exemptos, qui nunquam fuêre ſubditi, atque ideo Monachos Cavenſes non venire nomine exemptorum in odioſis, ſeu in obligationibus, & oneribus. Hinc ego infero, quòd ſimiliter alia Monaſteria, quæ nunquam fuerunt ſubjecta (ſeu quia antiquiora ipſis ſedibus Epiſcopalibus, ſeu quia à prima ſua fundatione, facta ſunt immediata Sedi Apoſtolicæ (non veniunt nomine exemptorum. Unde quia Concilium Trid. Clem. & Urban. VIII. aliique Pontifices, imò jus ipſum ſcriptum in ſuis derogationibus exprimit & nominat ſemper Regulares *exemptos* cenſendum eſt, eos ſemper loqui de his, qui propriè, & in propria ſignificatione ſunt exempti, hoc eſt qui olim fuêre ſubditi, non autem de illis, qui nunquam, quales ſunt prædicti Monachi, Monaſterij Cavæ Caſſinenſes, Cluniacenſes, Fuldenſes, Campidonenſes, Sancti Galli, & non pauci alii per Germaniam, Flandriam, & omnes ferè Provincias Et 6
ſic quando emanat aliqua conſtitutio, aut obtruditur aliqua jam facta ab aliquo Concilio Romano Pontif. vel S. Congr. in qua datur Epiſcopis poteſtas procedendi, cogendi vel agendi (etiam tanquam Sedis Apoſt. delegatis) contra Regulares non obſtante quacunq; exemptione, ſemper excepti ab ejuſmodi diſpoſitione, cenſendi ſunt Monachi prædictorum Monaſteriorum, & non tenentur recipere talia mandata neq; Epiſcopos audire.

Item quia pactum præcedens Triden- 7
tinum initũ cum Epiſcopo & Monachis Cavæ, non tollitur per derogationes ejuſdem Trid. adeò ut iis non obſtantibus, maneant dicti Monachi in ſua plena exemptione, & ſuorum privilegiorum fruitione. Ita à pari ſi aliquod Monaſterium aliud habeat ſimiliter pactum cum Epiſcopo Diœceſano, vel cum Sede Apoſtolica, non poterit per ullam ſubſequentem derogationem imminuere illi ſuam exemptionem, ſuave privilegia in ea fundata. Atqui prædictum Monaſterium Cavenſe, præter pactum cum Epiſcopo, habet aliud cum Sede Apoſtolica in cenſu annuo, trium ſolidorum aureorum, quos ex conſtitutione Urbani II. & Alex. III. ſolvit Cameræ Apoſtolicæ. Et ſimiliter Congregatio Caſſin. habet pactum cum eadem Sede Apoſtol. in cenſu an. unius

unciæ

unciæ auri, quam ſolvit eidem Cameræ,
pro omnimoda exemptione, & manutentione
8 *privilegiorum* (uti plenius dixi dub. 6.) Er-
go ſicut ex declaratione duplici Cardina-
lium pactum præcedens Tridentinum ob-
ſiſtit, quamvis ejus decreta derogent ex-
emptioni & privilegiis Monaſterii Caven-
ſis, ita ſimiliter pactum initum cum Sede
Apoſtolica ab eodem Monaſterio Ca-
venſi, & Congr. Caſſinenſi obſiſtit, quo-
minus ulla decreta Apoſtolica ſubſequen-
tia imminuant ejus exemptionem aut pri-
9 vilegia. Et ſic quamvis in Trid. aut ſubſe-
cutis Sum. Pontificum conſtitutionibus, a-
liquid inveniatur ſtatutum, ad quod obli-
gantur Regulares, *etiam exempti*, aut quovis
privilegio muniti, ſemper intelliguntur
excepti illi, qui habent pactum anterius
10 cum Sede Apoſtol. ut Caſſinenſes. Imò
etiamſi in diſpoſitione dicantur compre-
hendi quicunque, aut quomodocunque
exemti, aut qui nunquam ſubditi fuere.
Nam ſi hoc titulo non excipiuntur, certè
illos excipit pactum præcedens *quod non
tollitur*, inquit Sacra Congregatio.
11 Neque hoc fruſtra dixerim, ſed in ſana,
& infallibili doctrina Concilii Lateran.
ſub Leone X. fundatur mea opinio. Cùm
enim dictus Leo feciſſet quoddam con-
cordatum cum Franciſco primo Rege
Franciæ. Ipſe deinde ſacro approbante
Concilio declaravit, ſe omnia in præ-
dicto concordato ſtatuere, & diſponere
per modum contractus, ad hoc ut invio-
labilia ſemper permaneant, & nunquam
neque à ſe neque ſuis Succeſſoribus per
ullam expreſſionem, aut clauſulam pro
expreſſis habentes contrariam diſpoſi-
tionem, gratiam, aut quidvis aliud, re-
vocentur. Audis pactum? Audis irrevo-
cabilitatem! Audis firmitatem diſpoſi-
tionum: Igitur à pari, ſi aliquod Mona-
ſterium, aliquâve Congregatio habeat
pactum cum Sede Apoſtol. ſuper ſua Ex-
emptione, & privilegiis, numquam illis
cenſendum erit derogatum, per ullam diſ-
poſitionem aut clauſulam, quantumvis
generalem, quin potius propter pactum,
& concordatum ejuſmodi præcedens
ſemper excipi reputantur.

Et hanc rationem vimq; ipſius optimè 12
intellexit, & clarè demonſtravit Eugen.
IV. Author pacti cum dicta Cong. Caſſin.
Nam in Bulla, in qua cenſum illum con-
ſtituit, declarat, non poſſe eam obligari ad
ulla onera, perſonalia, realia, vel mixta, vir-
tute quarumcunq; litterarum Apoſtol. e-
tiam ſi in illis comprehendantur exempti,
nempe quia pactum impedit ne dicta
Cong. (quamvis aliàs exempta) compre-
hendatur in tali diſpoſitione, aliud eſt e-
nim derogare exemptioni, aut derogare
pacto, ſeu exemptioni datæ ex gratia, &
acquiſitæ per pactum.

Intellexit etiam hanc veritatem, & ad-
huc clarius explicavit Clem. VII. in B.
quæ incipit: *Exponi nobis.* expedita. 6.
Mart. año 1525. occaſione cujuſdam Bre-
vis, per quod ipſe Cardinali Nicolao de 13
Ridolphis tunc Epiſcopo Florentino da-
bat juriſdictionem in omnes Regulares
exemptos ſuæ Diœceſis, nõ obſtante qua-
cumque exemptione. Cùm enim Mona-
chi S. Mariæ, civitatis Florentinæ & Con-
greg. Caſſinenſis conſuluiſſent eundem
Clement. an per dictum Breve cenſendi
forent facti ſubditi cùm aliis exemptis
prædicto Cardinali, & ſuæ exemptioni, ac
privilegiis derogatum eſſet, ſic reſpondit
Pontifex,

*Monaſteria Congreg. veſtra, & illorum Mo-
nachos, ſub litteris Nicolao Card. conceſſis, mi-
nimè comprehenſos eſſe, voſq; veſtris privile-
giis, gratiis, & exemptionibus liberè uti poſſe,*

& de-

& debere, in omnibus, & per omnia, perinde ac ſi in prædictis litteris ... expreſſe excepti fuiſſent, auctoritate Apoſtolica præſentium tenore decernimus. Videtur igitur quia quando Papa derogat exemptis, & omnium exemptioni, ac privilegiis, ſemper intelligitur excepta Congregat. Caſſinenſis, quamvis hoc non dicatur. Nimirum *propter pactum*, & ſingulares derogatorias derogatorias illi additas ab Eugenio, & confirmatas deinde à Leone X. Paulo III. ac aliis Pontificibus, de quibus informatus Clemens VII. (ut ipſe meminit in ſupradicta Bulla) reſponſum ſupra relatum dedit. Et quod in hac materia mihi videtur eſſe maximi momenti, non tantùm quia à Maximo Pontif. datum, ſed quia datum attento pacto, ſeu tenore, & conventione, de qua loquimur, & ſic non ex gratia, ſed juſtitia, & ſecundùm naturalem exigentiam ejuſdem pacti. Quod cùm ſingulis annis innovetur, ideo, & nunquam exemptioni dictæ Congregat. ejuſve privilegiis in eo fundatis derogatur.

14 Dices non poſſe Epiſcopum Cavenſem contravenire pacto, à ſuo Prædeceſſore icto cum Monachis Caventibus, quia fuit confirmatũ à Papa, ſed non poteſt idẽ dici de pacto Caſſinenſium cum ſede Apoſt.

Reſpond. Cardinales fundaſſe ſuum reſponſum non ſuper confirmatione pacti, ſed ſuper ipſius natura, quæ exigit fidelitatem, & ut ſtetur concordatis, licet enim obligatio pacti, & conventionis perſonalis non tranſeat ad Succeſſorem, fallit tamen quando pactum initur cum ſede, & ſuper negotio ipſam reſpiciente, nam quia ſedes non moritur, ideo ſemper manet ei affixa obligatio ſervandæ conventionis, & ſic quia pactum de quo loquimur, fuit ictum non cum Epiſcopo, ſed cum ſede Epiſcopali, non à Monachis, ſed à Monaſterio, ideo ſemper viget. & vigebit ejus obligatio, etiam ſecluſa omni confirmatione, idemque dico per proportionem de pacto Eugeniano, quod fuit ictum non inter ipſum, & Monachos Caſſinenſes, ſed inter ſedem Apoſtol. & Congregationem Caſſinenſem. Et ita eſſe patet ex pacto Leon. X. cum Franciſco primo de quo ſupra.

Dices extare conſtitutiones Cardinalium, & Romanorum Pontif. per quas derogatur in quibuſdam caſibus exemptioni Regularium, & privilegiis quibuſvis, *etiam pacto, vel juramento firmatis.* 15

Reſp. quòd quidquid ſit de poteſtate Papæ ad revocanda ſua pacta (quam ægrè admodum admittunt qui poſſunt reſiſtere, ut Principes) id ſaltem non poteſt negari quod ad ejuſmodi revocationes (clave non errante) faciendas, requiruntur multa, ex omni parte, quæ non intervenerunt in conſtitutionibus Pontificiis, quæ ad hoc obtrudi poſſent, unde & in dub. 7. dixi poſſe probabiliter ſuſtineri, nullas earum habere ſufficientem vim derogativã, ad abroganda privilegia Regularium. Quantum verò ad conſtitutiones Cardinalium, idem dixi ibid. de ipſis.

DUB. XXIII.

An Religioſus profeſſus ad Chorum, ſed ſacris nondum initiatus, teneatur ad Horas?

Ad c. 12. ſect. 3. nu. 7. & 8.

SUMMARIUM.

1 *Decet maxime Religioſos quoſque Horas recitare.*

2 *Principium autem ex quo ad eas obligantur, eſt quod ſint profeſſi ad Chorum.*

3 *Obligari vero ſub mortali tenent aliqui Authores, quorũ rationes deducuntur, & ſeq.*

11 *Opinio contraria verior.*

Qui ſemel, aut iterum Horas omittit, non peccat mortaliter ibid.

12 *Obli-*

12 *Obligationes non inducuntur, niſi ſecundùm quod invenitur in iure.*
14 *In iure obligatio Horarum imponitur ſolùm exiſtentibus in ſacris Religioſis non. Vel ſolùm Communitati 13.20.*
16 *Ordines Religioſi non ſunt, inſtitut. præciſè ad orandum.*
17 *Monachatus non eſt beneficium.*
18 *Deputatio ad Chorū non obligat Monachū ad Horas, ſed eū diſtinguit à fratribus laicis.*
21 *Regulæ Religioſorum, obligant eos ad Horas, eo modo, ac ad alias obſervantias, & non ſub maiori peccato.*
23 *Regula habet vim legis, & iuris com. in quolibet Ordine.*
24 *Cōſuetudo nō obligat ſub alio peccato, quā intenderunt illi, à quibus fuit introducta.*
25 *Et illa de Horis dicendis non fuit introducta ſub mortali.*
26 *Gravis materia poteſt obligare ſolùm ſub veniali.*
28 *Scrupuli facti à Prælatis iſto tempore ſunt ſuſpecti.*

1 QUærens hîc an Religioſi teneantur ad Horas, ſuppono primò me loqui de ea obligatione, quæ peccatum mortale inducat. Nam quòd deceat Religioſos perſolvere Horas Canonicas, quòd ſit conſultum, quòd ſuadendum, quòd præ multis aliis operibus piis, meritorium, & Deo gratum, hoc totum tanquam certum, in
2 dubium non revoco. Suppono ſecundò, quòd cùm quæſtio procedat generaliter de omnibus Ordinibus Religioſis, ego etiam hic loquor generaliter, & in communi de principio quod in cōmuni in omnibus invenitur, nempe de deputatione ad Chorum, ſecluſis privatis cujuſque Ordinis vel Congregationis ſtatutis, & quæro, an ex hoc ipſo præciſè quòd aliquis per Profeſſionem deputatur ad Chorum, obligetur ſub mortali ad Horas? etiamſi ſacris non ſit Ordinibus initiatus.

Affirmant autem communiter Canoniſtæ *in cap. 1. de cel. miſſ.* Azor. 1. *p. inſt. lib.* 10. *cap.* 6. Marchin. *de ſacr. ord. tract.* 2. *p.* 6. *cap.* 12. *diff.* 1. Et plures alii in ſequentibus citandi, qui tamen non ex eodem omnes, ſed ex diverſis capitibus hanc obligationem aſtruunt. 3

Primum caput ſumitur ex jure divino. Nam olim Levitæ & Sacerdotes qui erant ſortis Domini, & cultui templi dediti, fuerunt à Davide præfecti pſalmis, & hymnis in eodem templo canendis, cùm autem in lege nova Regulares, & Clerici ſucceſſerint Levitis, conſequens eſt ut dicamus eos ſucceſſiſſe in munere cantandi publicè in templis laudes divinas, ita nonnulli apud Marchin. citat. 4

Secundum. Sumitur ex fine inſtituti religioſi, quia ideo Ordines Religioſorum ſunt fundati, ut orent, non tantùm pro ſe, ſed, etiam pro aliis, & univerſa Eccleſia. ita S. Antonin, 3 *p tit.* 13 *c.* 4. 5

Tertium. Ducitur ex hoc quod Religioſi vivunt de eleemoſynis, & bonis eis datis ad cultum divinum, unde monachatus dicitur beneficium interpretativū à Gloſſ. *in Clem. diſpendioſam de iudic.* Unde ſicut beneficiati obligantur ad Horas, quia vivunt de bonis Eccleſiæ, & Patrimonio Chriſti, ita & Religioſi Palud. *in* 4. *d.* 15. *quæſt* 5. *ar.* 1. & Fab. incarnat. *in ſcrutin. p.* 1. *tract* 3. 6

Quartum. Fundatur in Profeſſione, quia hoc ipſo quòd per Profeſſione, aliquis deputatur ad Chorum, ſtatim oritur, & conſurgit in eo obligatio ſatisfaciendi choro, & Horas chorales perſolvendi. Navarr. *de peccat. cler. cap* 26. *num.* 96. & Perez *in reg. Sancti Bened. cap.* 19. *dub.* 1. *concl.* 2. 7

Quintum. Sumitur ex ipſo jure poſitivo, & ſacris canonibus, in quibus hoc onus nobis imponitur. ita Arag. 2. 2. *q.* 88. *a.* 12. 8

9 *Sextum*. Fundatur in conſuetudine in-
veterata, Graph.*lib.2.deciſ cap.*50. *& lib.*
5.*c.* 5. Navar. *de orat.c.*7. *&* 21. Bonacin.
*de Hor.can.d.*1 *quæſt.*2 *p* 2. Valent.*de orat.*
10 *d.*6 *quæſt* 2.*p.*10. Tolet. *in ſum.lib* 2 *c.*12.
& alii. Ex his autem omnibus oriri obli-
gationem mortalis, probatur ex doctrina
communi, quam inter alios tradit Vaſch.
1.2.*to.*2 *d.* 158. Ubi dicit non poſſe ma-
teriam gravem obligare ſub levi peccato
tantùm, Horas autem Canonicas eſſe de ſe
materiam gravem, nemo eſt, qui dubitet.
Et ita omnes in omnibus Ordinibus in-
terpretantur, & inſtruunt, ac dicunt ſuis
junioribus, eos obligari.
11 Contrarium tamen tenent aliqui non
inferioris notæ Theologi, ut Lairuel in *opt.*
Reg.ſpecul. 58. de Præmonſtratenſibus ip-
ſe Præmonſtratenſis Abbas de Benedicti-
nis Caram. *in reg. S.Bened.n.* 1343. *& ſeq.*
ipſe Benedictinus. De Dominicanis. A
Caſtro de omnib.Reg. in univerſum Bull.
in Clem. Religioſi de Decim..2.23.*per* 4. *ne-*
*mo & c.ſi Monachus.*16. *quæſt.*1.Bordon.*in*
Conſil.Reg Et ex ipſo Diana Et Diana Au-
ſon.*infractādi.* Nec diſſentire videtur Va-
lēt.*d.*6.*de orat.q.*2.*p.*10. Ubi cùm dicat ve-
riùs eſſe, quòd juniores Religioſi ad hoc
onus tenētur, ego inde infero, quòd cùm
non detur cōparativus ſine poſitivo, ſaltē
verum eſſe, quòd non. Quod probabile
putat Sà.*v.Horæ n.*1 Unde Aragon.2.2. *q*
88.*a.*11.*dub.*4. & Bonart. *de Hor. can. lib.*
2.*cap.*3. affirmant Religioſum non pecca-
re mortaliter, qui ſemel, iterum, vel tertiò
Horas omitteret. Ratio fundamentalis
eſt, quia obligationes (tanquam odioſæ)
12 non inducuntur, niſi quatenus invenitur
in jure expreſſum, ſicut ſervitutes & onera
non præſumuntur, niſi quatenùs de eis
doceatur *l.altius. C.de ſervit & aqua.* Bald.
*lib.*4.*conſ.*400.Rolland.*lib.*3 *conſ.*32.De-
cius. *conſ.*269. Atqui ex nullo capite doce-
tur ſufficienter de obligatione Horarum
pro junioribus Profeſſis, ergo &c. Proba-
tur autem minor ex refutatione omnium,
quæ in ſuperioribus fuerunt allegata.
Nam quod attinet ad primum, Reſp. 13
quòd etiamſi daretur præceptum de lau-
dando Deo per Pſalmodiam & impoſitū
clero in communi, non tamen ſequitur te-
neri ei ſatisfacere omnes, qui quovis mo-
do in clero computantur, ſed tantùm hos,
qui ab Eccleſia ad hoc deputantur, nempe
eos, qui ſunt in ſacris, & ita eſſe patet, quia 14
in jure illis imponitur hoc munus, *in c.* E-
*leuther.d.*91.*c.Preſbyter eod.c.ſi quis Preſby-*
ter.d 92.*c.*1.*de cel.Miſſ.& c.*2.*de cohab.cler.*
& mul De Religioſ autē ubiq; ſummum ſi- 15
lentium, ergo ſignum eſt eos, quà tales ad
hoc non teneri, & omnem obligationē ſa-
tisfaciendi præcepto divino (ſi quod eſt ta-
le) fuiſſe transfuſā in eos, qui ſunt in ſacris.
Ad *ſecundum* Reſp. negando ſuppoſi- 16
tum quòd Ordines religioſi ſint inſtituti
ad orandum præcisè.
Ad *tertium* Reſp. Quòd licèt Religioſi 17
vivant ex Eleemoſynis, & bonis Deo obla-
tis, non tamen ſequitur eos teneri ad Ho-
ras, quia non dantur eis Eleemoſynæ, nec
Monaſteria ædificantur in hunc finem, ut
notat Cajet *v Horæ*, ſed promiſſione pec-
catorum, pro exercenda charitate, & ut
Religioſi aliis operibus piis ſimul, ut iſti
vacent, unde negatur aſſumptum, quòd
Status religioſ. ſit ſtatus beneficium inter-
pretativum, cùm potiùs debeat dici filia-
tio ſeu adoptio, per quam Religioſus re-
putatur acquirere jus ad bona Monaſte-
rii, ſeu ut de bonis eius ſuſtentetur, ſicut fi-
lius debet ſuſtentari de bonis paternis,
non autem per recitationem Horar.
Ad *quartum*. Ex hoc, quòd aliquis de- 18
putetur per Profeſſionem ad Chorum,

Digitized by Google

nihil inferri poſſe, niſi diſtinctionem fratrum Laicorum & clericorum, quæ jam dudum cepta eſt inter Religioſos, nempe hos, qui dicuntur Clerici, eſſe deſtinatos ad ſuſcipiendos & exercendos Ordines clericales, hos qui dicuntur Laici deputari ad munera vitæ activæ, & quia illi ſoli Chorum frequentant (iſtis excluſis) ideo dicuntur Profeſſi ad Chorum, ſed inde nō
19 ſufficienter infertur pro ipſis obligatio recitandi Horas, vel ſi aliquid eſt concedendum Authoribus hujus opinionis, dicemus, Profeſſos ad Chorum habere in communi obligationem ſatisfaciendi Officiis divinis in Choro, juxta *cap. cum creatura. de cel. Miſſ.* non tamen recitandi privatim Officium Et ita diſtinguit Bordon. *in conſ Regul.*

20 Ad *quintum* Reſp. nullum canonem inveniri, qui imponat onus Horarum ſimpliciter Profeſſis, & non exiſtentibus in ſacris, quantùm verò ad eos, qui per ſenſus deflexionē allegantur, poteſt ex his inferri fortè obligatio perſolvendi Officij publicè in Choro, quæ obligatio ut ſic reſpicit Conventum in cōmuni ſeu corpus cōmunitatis, non autem perſonas ejus privatas.

21 Quòd ſi allegantur Regulæ Ordinum, Reſp. quemlibet Religioſum teneri quidem ad Horas, jure Regulæ ſui Ordinis, verùm non aliter, neque ſub alio peccato, quàm ad alias obſervantias ejuſdem Regulæ, & ſic quia multis Ordinibus v. g. S Bened. & Dominici, putantur Regulæ & conſtitutiones non obligare ſub mortali, ſic neque recitati Horarum.

22 Addit Caram *in Reg. S. Bened. n.* 1343. Quòd neque virtute ipſius quiſquam id ejus Ordine obligatur ad Horas niſi ſpeciali præcepto ſuus Abbas hoc onus ei imponat, quia inquit Regula S. Bened. non eſt præcepta quoad ullam partem, ſed ſolùm præceptibilis, unde quamdiu aliqua ejus pars à Prælato nō præcipitur, manent Religioſi ab ea liberi, nec peccant ſi non ſervant, ſed certè ut fundamentum, ſic & opinio Caram. mihi non placet. lex enim ſemper loquitur *l. Arriani. C. de hæret.* Regula autem in quolibet Ordine habet vim legis & juris communis, ut docet 23
Joan. de Neapoli *quodl.* 14. *quæſt.* 16. Giſler. *in iud. Reg. c.* 13. & Averſa. *in modo proced in cauſ. Reg. c.* 7. unde Eſcob. *in Theol.* 2. *Ieſuit. tract.* 6. *c.* 3 optimè notat, Regulam non minus eſſe præceptivā quàm vocem ipſam Superioris, & ſic conceſſo, ut debet, quòd Regula S. Bened. præcipit omnibus ejus Ordinem Profeſſis recitationem Horarum, nihil opus eſt novo præcepto Prælati, quāvis ut dixi in ſuperioribus, hæc obligatio non ſit major, quàm aliarum obſervantiarum Regulæ ejuſdem.

Ad *ſextum*. De conſuetudine, Reſp. eam non poſſe negari, verùm ut bene Diana. *tract.* 2. *dub. Reg. reſ.* 8. non omnis conſuetudo obligat ſub mortali, ſed ea tantùm quæ inducta eſt cum intentione ſic obligandi, quia conſuetudo imitatur legem, lex autem non obligat niſi ſecundùm intentionem Legiſlatoris. An autem conſuetudo recitandi Horas ſit ſic introducta ſub obligatione mortalis inter Religioſos. Fum *in* Armil. *v. Horæ can. n.* 4. 24 25
Auſon. *in ſum* Dian. *eod. v. n.* 12. Et quos *ibi* citat Cajet. Medin. & Villalob. dicunt ſe dubitare, nec refert, quòd videatur eſſe materia gravis, & quod dictum eſt ex doctrina Vaſch. nam contraria opinio, quòd 26
materia gravis poſſit obligare ſub veniali tantùm, eſt magis communis, magiſque recepta, quam ſequuntur Suar. *l.* 3. *de leg. c.* 27. Salas *d.* 6. *ſect.* 7. Sanch. *in ſum. l.* 6. *c.* 4. *& l.* 1. *de matr. d.* 9. Clav. Reg *l.* 3. *c.* 7 Sylv. *v. præceptū. q.* 3. & Navar. *in man. c.* 23. *n.* 99.

Neque

27 Neque etiam refert, quòd Prælati Regularium faciant de hoc ſcrupulũ ſuis junioribus,& ita dicant ipſis,quòd ſub mortali teneantur ad Horas.non enim ideo tenebuntur; & aliqui Prælati ita credunt,
28 non deſunt qui aliter. Imò in his temporibus ferreis,quibus Prælati pro majori parte non regunt ſua Monaſteria,niſi per rationes politicas prævalente ſapientia carnis contra Spiritum Dei,& Regulæ,ego puto meritò poſſe dubitari de re, ſuper qua aliquis Superior facit ſcrupulũ juniori fratri, niſi evidentibus rationibus dictum ſuum confirmet,circa quod ego hîc taceo multa relicta mea opinione peritiorum cenſuræ.

D U B. XXIV.

An revocentur in Tridentino privilegia, quæ aliquid concedunt Regularibus tempore Interdicti?

Ad Cap. 14. ſect. 3.

SUMMARIUM.

1 *Trid. iubet ſervari cenſuras ab Ordinariis locorum poſitas.*
2 *Et per hoc putant aliqui revocari priv ſed contrarium eſt tenendum & 3.*
4 *Decretum illud Trident. non habet Clauſulas derogat. ſufficientes.*
5 *Interdictum cenſetur ſervari quando recipitur, licèt certis diebus ſuſpendatur.*
6 *Explicatio declarationis Cardinalium.*

1 TRident. *ſeſſ.* 25 *cap.* 12. *de Regul.* ſic loquitur: *Cenſuræ & Interdicta, nedum à Sede Apoſt. emanata, ſed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Epiſcopo, à Regularibus in eorum Eccleſiis publicentur atque ſerventur.* Habent autem Regulares varia
2 privilegia in hac materia, de quibus nunc quæritur, an ſint per illud decretum abrogata, & reſpondet affirmativè Navar. *in man. c.* 27. *n.* 190 Et *conſ.* 7. *de priv.* Cui ſubſcribit Garc. *p.* 3 *de beneſ. c.* 2 *& p.* 5. *c.* 8. ubi dicit ita eſſe declaratum à S. Card. Congr.

Sed contrarium tenent Sayt. *l.* 5 *de cenſ. c.* 13. Henriq *lib.* 13. *cap.* 48. Peyrin. *to in expoſit. Bulla* 2. *Sixti IV.* Joan de la Cruz *de ſtat. Rel. lib.* 2. *cap.* 7. *dub.* 2. *concl.* 2. *Roder. to.* 2. *qq. Reg.* 112. *a.* 1. Capuccin *in add. ad Caſar. v interdictum* 3. *n.* 3. Medina & alij. Ratio eſt. Tum quia in decreto relato nullæ 4
ſunt clauſulæ non obſtantiarum, quæ tamen ab omnibus dicuntur neceſſariæ, ad hoc ut Tridentini decreta habeant efficaciam derogandi privilegiis. Tum quia 5
Trident. aliud non quærit, niſi ut interdictum poſitum ab Epiſcopo ſervetur, ſatisfit autem ſufficienter huic intentioni quãdo recipitur, quamvis ſecundum privilegia ſuſpendatur in certis diebus aut certæ perſonæ ad Divina admittantur.

Quod verò attinet ad declarationem 6
Cardinalium, quam allegat Garcias, facit pro hac opinione, quia Cardinales non cenſuerunt omnia omnino privileg. tolli per decretum, de quo loquimur, ſed ea tantum, quæ fuerunt obtenta ante Trid. manentibus ei poſthumis in ſuo vigore, unde quia poſt ipſum Trident. Pius IV. alijque Pontifices, confirmaverunt privilegia, quæ omnia, (etiam priùs extincta) per hanc confirmationem revixerunt innovata ſunt, & de novo conceſſa, ideo poſſunt dici omnia Tridentino poſthuma, atque ideò ſecundum prædictam declarationem non eſſe à Tridentino abrogata aut ſi fuerunt, eſſe reſtituta, & uſum de præſenti licitum.

D U B. XXV.

Quæ ſint requiſita ad Sacrificium Miſſæ ritè celebrandum.

Ad Cap. 17. §. 2. ſect. 3.

SUMMARIUM.

1 *Ad Miſſæ Sacrificiũ requirũtur ſacræ veſtes.*
2 *Quæ, quot & ex qua Materia.* 6. *&* 7.

8 *Accipere veſtes in Altari pro celebranda Miſſa eſt ſolius Epiſcopi.*
9 *Miſſa non celebratur niſi in Altari lapideo, tecto tobaleis.*
10 *Altare quot debeat habere mappas, & quales & ſeq.*
12 *Ad Miſſam debet ſuperponi Altari imago Crucifixi.*
13 *Et ſufficit ea, quæ in tabella canonis pingitur.*
14 *Requiritur item ignis, qualis, & quot candelarum & ſeq.*
20 *Calix & patena. ex qua debet eſſe materia*
24 *Et an per applicationem ad ſacrũ Myſterium acquirant benedictionem.*
25 *Calix debet habere pallam. & qualem.*
26 *Ad Miſſam requiritur Miniſter, quotuplex, & cuius ſexus & ſeq.*
39 *Ad miſſam poteſt adhiberi cantus, & ſub quibus circumſtantiis.*
32 *Ad Miſſã poteſt adhiberi ſuffitus, & qualis.*
33 *In Miſſa defunctorum & apud Regulares, pax non debet dari.*
34 *Dum Horæ dicuntur in Choro, Miſſa privata non dicitur in altari.*
35 *Dum celebratur ſolemniter. Eucbariſtia non debet eſſe in Altari.*
37 *Tempore divinorum Officiorum Laici non ſunt admittendi in Presbyterio.*
38 *Simplex Sacerdos non debet dicere Miſſã in Altari, in quo eam dixit Epiſcopus.*

REferuntur *ibi* ut in §. *præced.* varia privilegia, quæ dant facultatẽ celebrandi Miſſam in quolibet loco, ante lucem, poſt meridiem &c ſed (ut in illis locis dixi) ſemper ſupponitur, ut ea habeantur & ſerventur, quæ ſunt neceſſaria ad tam altũ Miniſterium. Non igitur hîc quæro, quæ ſint illa? Omiſſis autem his, quæ ad eſſentiam Sacramenti & conſecrationis requiruntur ex parte materiæ, formæ, vel Miniſtri, & e inſtituto Chriſti.

1 Requiruntur *primò* ex inſtitutione Eccleſiæ veſtes ſacræ, *c. veſtimenta: d. 1. de conſ* Tot nimirum, & quales habuit Sacerdos, quando fuit ordinatus. *c. Eccleſiaſtica d. 23* Et quæ ſint Benedictæ. *c. cit. veſtimenta.* licèt Scot. & Ricard. quos citat & ſequitur Angel *v. Miſſa. n. 35.* dicant ex conſuetudine non benedici cingulum, ſed ego puto nunc contrariam conſuetudinem inoleviſſe. Putavit autem Navar. *in ſum. cap. 25. n.* 84. Coninch. *q. 83 de Sacram. a. 3. dub. 3.* Hurt. *d. 4. de ſacrif. Miſſ. diff.* 11. Suar. *d. 72. ſect.* 3. & Fernand. *in exam. p.* 3. *c* 5. §. 13. eſſe mortale celebrare ſine aliquo ex dictis ornamentis, excepto periculo mortis, ſed Lugo. Laym Filliuc. Diana & alii *infra cit.* docent poſſe Sacerdotem in neceſſitate celebrare ſine aliquo ex minoribus, ut ſine ſtola vel manipulo. Vel ut dicunt Palud *in 4. d. 13. q 2.* March. *de ſacr. Ord, tract. 3 p. 3. cap. 14.* Armill. *v. benedicere.* Coninch. Suar. Fernand. & Navar. citati. Sibi applicare ſtolam pro manipulo aut manipulum pro ſtola, aut ſtolam pro cingulo, vel ut monent Lamas *in meth. p. 3. c. 15.* § 11. Armil. & Coninch. *citati.* uti alterutro ipſorum quod non ſit adhuc benedictũ. An autẽ omnibus ſimiliter nõ benedictis: Marchin. *in cap. 14. cit* refert aliquos tenere licitum in neceſſitate.

6 Et debent ejuſmodi ornamenta fieri ex materia nova, quæ profanis uſibus nondum ſervierit, ſecundùm Gloſſ. *c. ad nuptiarum. d. 1. de conſ.* Sed Angel. *in ſum. v veſtis.* Diſſentit ab hac Gloſſa. Et Laym. affirmat fuiſſe per conſuetudinem derogatum canoni. Quin & Caſar. *v ornamenta n. 6.* refert privilegium, quo Sixt. IV. conceſſit Minorib. facultatem convertendi in uſus Eccleſiæ veſtes profanas, à perſonis ſæcularibus, ſibi oblatas.

8 Et poteſt quidem Epiſcopus accipere veſtes ſacras de altari, ſeu ſeipſum in-

duere

duere in illo,ſed non ſimplex ſacerdos ut S.Cardin.Congreg. declaravit an. 1608. die 7.Jul.& refert inter alios Barboſ. *in collect.bull.v.Epiſcopus.5.*

9 Requiritur *ſecundò.* Altare ſaltem portatile *c ſicut non alii d.1.de conſ.* Quod debet eſſe lapideum,& conſecratum. *c altaria,ſi non,& ſeq.eod.* Et tectum mappis,ſeu tobaleis,ex lino,vel canabe, non vero ex ſerico,lana,aut alia materia textis *c.conſulto eod.* Quæ quidem uſque ad 4.numerantur,in *c.ſi per negligentiam.eod. d.2.* Sed Armill.*v.miſſ.1.*Sylv *v corporalia.*Laym *in*
10 *theol mor.lib.5.tract.5 cap.6.* Suarez.*d.81. ſect.6.*S. Antonin. Scott. Henriquez & Alij dicunt,duas ſufficere. Fernand. vero *in exam,p.3.cap.5.*§.11.Coninch. *a.3.cit. dub.2.* Roſell.& alij putant , ſacerdotem poſſe eſſe contentum unica in dua plicata,cui corporale ſuperſternatur, Quin & Angel.*v.miſſa nu.37.*& Laym.*citatus.* affirmant ſatis eſſe ſi unica etiam ſine plica habeatur, quando Miſſa neceſſitas , aut non poteſt omitti ſine ſcandalo,licet ſecus dicendum ſit , caſu quo ſacerdos velit ex ſola devotione celebrare.

11 An autem debeant benedici ejuſmodi tobaleæ (ita ſatis apertè videtur ſignificari in *c cit conſulto.* in quo exigitur ut linteus, in quo conficitur Corpus Chriſti, ſit conſecratus. Sylv. tamen. *v.benedictio.*Filliuc.*to.1. tract. 5.cap.* 4. Suar. & Fernand.*citati* affirmant , id non eſſe de neceſſitate , quia inquint, non invenitur in jure expreſſum. Ad *c.* verò *conſulto.* reſpondent,illud intelligi de linteamine , quod immedietatè tangit corpus Chriſti nempe Corporali,non de inferioribus. Sed certè cùm in pontificali habeatur diſtincta oratio per benedicendis tobaleis & propria inde convincitur erroris hæc opio. Benè autem in neceſſitate poſſet ſacerdos ſternere altari mappam non benedictam,& finito ſacrificio illam reſtituere profanis uſibus.ſecundùm Layman.*ſupracit.*

Requiritur *tertiò.* Imago Crucifixi altari ſuperpoſita,ut habetur *in carem.epiſc.* 12
Et non poſſe omitti ſine peccato veniali,quando poteſt commodè haberi Affirmat Hurtad. *d 4 de ſacrif.miſſ.d.* 9. Non tamen obligare ſub mortali docent Homobon.*de exam.eccl,p.1.tract.4.c.15.*Marchin.*de ſacr.ord.p.3.tract.*3.c.12.& quos *ibi* citat Suar.Diana, & Villalob. Sicut non refert,an ſit in plano picta, vel ex metallo ſeu alia materia exſculpta. Unde ego puto ſcrupuloſiorem fuiſſe Gavant. *in enchir. epiſc.v.altare.*Ubi dixit non ſufficere eam,
quæ ordinarie pingitur in tabella Canonis. 13
Imò ex hoc quod DD. dicunt eſſe veniale ſi omittitur ab eo qui poſſet comòdè habere,hinc ego infero, nec eſſe veniale , ſi non adhibetur quando non ita facilè poteſt inveniri & afferri, ſicut ego puto ſufficere nudam crucem,etiam ſi imago ipſius Chriſti ex ea pendentis non adſit.

Requiritur *quartò* Ignis & hoc ſub obligatione peccati mortalis ſecundùm Navarr. in *man.c.25.n.35.* Angel,*v Miſſa.n.35.* Fernand.*in exam.p.4.cap* 5. §.12. Hurt.& alios per *cap.litteras.fin.de cel.miſ.* Ubi reus hujus delicti mandatur Officio , & beneficio privari Fagund tamen *tract.* 1. *lib.cap.21.*Villalob.*in ſum.p.1. tract.5.* & alii apud Dian. *infra cit.*tenent eſſe licitum celebrare ſine igne in magna & urgenti neceſſitate. 14

Regulariter autem ignis adhibendus in miſſa debet eſſe duarum candelarum de cera,pro ſimplici ſacerdote , ſed pro Epiſcopis 4.ut habetur *in eorum carem.* ſeptem verò quando pontificaliter celebrant de quo habetur figura *apoc.1.* 15

In

16 In neceſſitate autem, ſacerdos poteſt
eſſe contentus unica, ſecundum Nugn. 3.
*p.q.*83.*art.*3. Graph.1.*p.deciſ.lib.*2.*cap.*42.
& Suar.*d.*81.*ſect.*6 Aut etiam lampadem
17 ex oleo poteſt adhibere, ſecundùm Filiuc.
*tom.*1.*tract.*5 *cap.*4. Dian.*de cel. Miſſ. reſ.*
57.67.& 68.Marchin.*de ſacram. ord.tract.*
3 *p.*3.*cap.* 12.ubi pro hoc citat Suar. Fa-
gundez,Laym. & alios. Lugo *d.* 20. *de*
*euch.ſect.*1.ubi allegat Graph. Nugn. & a-
lios Barboſ.*de off.& pot. par.cap* 11. *n.*44.
Et apud ipſum Aſor Zanard Pirigian. &
alii.Gaſp.Hurt.*d.*4 *de ſacrif.Miſſ.d.*9.Fer-
nand.§.12.*cit.*Addit Laym *in theolog.mor.*
18 *lib.*5.*tr.*5.*c.*6. Auſon.*in ſum v. celeb. miſſ.n.*
19.Pitigin.Aſor. Graph. Diana Homo-
bon fas eſſe apponere candelam ex ſævo.
Quibus conſentiunt Barboſ. & Hurt.ci-
tati, etiam pro caſu non magnæ adeò ne-
ceſſitatis Addo ego, quòd ubi neque cera,
19 neque oleum, neque ſævum habetur, poſ-
ſet accendi ignis ex ſimplicibus lignis, quia
licèt uſus ferat, ut accendantur candelæ,
attamen *in c.ſane.& c.litteras de celeb.miſſ.*
non fit mentio niſi ignis abſq; ſpecifica-
tione, vel determinatione. Ergo in neceſſi-
tate ſufficit qualiſcunque. Et facit ad hoc
Gloſſ.*in c.cit.litteras*: Ubi loquens de igne
requiſito in miſſa, probat ejus neceſſitatem
adducto exemplo, & figura ignis, qui ſem-
per ardebat in altari holocauſtorum, qui
non alebatur, niſi lignis aſſiduè ſubje-
ctis.

20 *Quintò* Requiritur Calix, & Patena,
quæ quidem olim erant lignea, deinde
decreto Zephirini Papæ vitrea. Ac tan-
dem ſuccreſcende in Eccleſia decore, cō-
ſtitutione Urbani item Papæ facta ſunt
argentea, uti videre eſt *in c. vaſa. d.* 1.*de*
conſec. Et cùm fortè hæc conſtitutio non
fuiſſet univerſaliter adhuc recepta, aut
tam cito ad praxim adducta, Iterum in
Concil. Rhemenſi ſub Eugen. III. can.6.
ſancitum fuit, ut calix & patena pro ſacri-
ficio miſſæ, ſint ex auro, argento, vel ſtan-
no; non autem ex ære, ferro, aurichalco,
ligno, vel vitro *c ut calix. d.*1 *de conſ.*Non 22
inquam ex vitro, propter fragilitatem,
non ex ligno, quia ſanguis imbibitur, &
non poteſt plenè purificari, non ex ære, aut
aurichalco, quia provocat vomitum, non
ex ferro, vel plumbo, procreat eruginem.
Et ſic relinquitur, ut fiant ex purioribus
metallis, quod tamen intelligitur de ſola 23
cuppa calicis, in qua ſanguis recipitur, nā
quantùm ad pedem nihil prohibet ex alia
materia fieri, ob rationem in oppoſitum,
quia nihil tangit. Et quidem Diana *tract.* 24
14.*reſ* 59. ait Calicem acquirere conſecra-
tionem per contactum ſacrarum ſpecie-
rum, ſi fortè non conſecrato ſacerdos ute-
retur, negat verò Fagund.*de præc.eccl. p.* 1.
*lib.*3.*cap* 21. Sed ego puto utramque opi-
nionem probabbilem.

Requiritur 6. Palla *c.altar.palla.d.*1.*de* 25
conſ Quæ debet eſſe linea ex parte inferio-
ri qua tangit calicem, ut notant Suar.
Laym.Vaſch.& Coninch Sed quantùm
ad partem ſuperiorem, nihil prohibet fie-
ri, vel ornari ſerico, auro, lapidibus pretio-
ſis, ſecundùm opinionem & praxim,
quam Rodriq.& Hurt. dicunt, ſe non au-
dere improbare.

Requiruntur *ſeptimò* duo aſſiſtentes. *c.* 26
hoc quoque. d 1.*de conſ.*Quod intelligitur,
ſi miſſa fuerit publica, ſeu ſolemnis ſecun-
dùm D.Tho. *quæſt.*83.*a.*5. *ad* 12. Armill.
v. miſſa.n. 5. Angel *eod.v.n.*38. Aliàs au-
tem uſus induxit ut unus ſufficiat. Et
Poſſevin. *de offic. cur. c.* 2. Aul. *in ſum.* 27
v.celebr.miſſ Et quem *ibi* cit.Villalob. di-
cunt, ſufficere unum, qui urceolos porri-
gat, licèt non ſciat reſpondere.

Debetque is miniſter eſſe ſexus virilis 28

cap.

Digitized by Google

cap. 1. *de cohab cler. & mul.* Nugn. tamen *to.1. in 3. p. quæſt.* 83. *a.* 6. dicit poſſe admitti fœminam, in magna neceſſitate v.g. in die feſto, ut ſatisfiat præcepto Eccleſiæ, vel pro communicando infirmo. Sed hanc opinionem rejiciunt Sot. *in* 4 *d.*13. Suar. *d.* 88 *ſect.*1. Barb. *de off. & pot. par. c.* 11. *num.* 42. Armil. *v. miſ. n.* 5. Auſon. *in ſum. v. celeb. miſſ. n.*21. Hurt. *d.*12. Sylveſt. Cunha. Fagund. Coninch. Fernand. Villalob. & alij per *c. veſtimenta. d* 1. *de conſec.* Et jam olim damnata fuit primò à Sothere Papa, cujus decretum habetur in *c. ſacratas. d.* 23. Ac ſecundò à Gelaſio item Papa, ut videre eſt in *cap* 26. inter ejus decreta. Quod tertio loco innovavit Zachar. item Papa *in epiſt. ad Pipin. epiſc. abbates, & proceres Francorum in reſp. ad* 5 *dub.*

29 An verò liceat aliquando ſine omni miniſtro celebrare? Nullo caſu id concedunt Hurt. *d.* 4. *de ſacrif. miſſ. d.*12. & quos *ibi* citat Vaſch. & Bonac. Sed Graph. Sylvius Squillante. Homobon. Fagund Rodriq. Aſor. Poſſevin. Suar. & Villalob. quos citat & ſequitur Barboſ. *de off. & pot. par. c.* 11. *num.* 40. & Marchin *de ſacr ord. tract.* 3. *p.* 3. *cap* 15. dicunt eſſe licitum Parocho in die feſto, ut celebret miſſam ſuo populo, vel in magna aliqua neceſſitate v. g. pro communicando infirmo. Pro quo utroque caſu, non tantùm Parocho, ſed etiam cuilibet alteri ſacerdoti, id permittit Filliuc. *to.* 1. *tract.* 5. *c.* 6. Quin etiam Gloſſ. *cap. hoc quoq. cit.* Sot. *in* 4. *d.* 13. Graph. *lib.* 2. *deciſ. cap.* 42. Laym & alij apud ipſos, tenēt poſſe Eremitam celebrare ſine miniſtro. Quod Filliuc. *citatus* admittit pro ſolemnitatibus majorib. Marchi. pro omnibus diebus feſtis, aut communicando ſocio.

Atque hac quantùm ad requiſita ad ſacrificium miſſæ ritè celebrandum, cæterum pro uberiori inſtructione placet hîc nonnulla addere in quibus ego interdum animadverti peccari.

Et *primum* eſt quòd dum miſſa celebratur poteſt adhiberi cantus, non ſolùm vocalis & humanus, ſed etiam organorum, & inſtrumentorum Muſicorum, modò tamen vitetur omnis laſciviæ ſpecies, ut monet Trident. *ſeſſ.* 22. *c* 9. *de obſer. in cel. Miſſ.* & nunquam cantetur ſeu ludatur ſolis inſtrumentis ſed voce humana ſimul. 30

Et præcipuè Symbolum Gloria Patri. Primus & ultimus veſtus Hymnorum aut ea, in quibus flectitur, ut diſponit Cærem. Epiſc. (*) Et notat Navar. *de Hor. can. c.* 16 *n.* 42. & 43. Et Bonacina item *de hor. can. d.* 1. *quæſt.* 2. §. 1. ubi ait moris eſſe, ut id alta voce ab aliquo recitetur in Choro, quod ab Organo luditur. 31

Quod in Miſſæ ſacrificio poteſt adhiberi ſuffitus aromatum ſuaveolentium; verùm id ſemper venit obſervandum, ut de ſolo thure major quantitas cremetur, quàm de omnibus alijs ſimul, ut habetur *in cerem. Epiſ.* quia ſolum thus offertur, fit autem denominatio à majore parte. 32

III. Quod in Miſſis Defunctorum vel quæ celebrantur à Regularibus ſpeciale eſt, ut pax non detur ſecundùm Gloſſ. *c. pacem d.* 2. *de conſ.* & Nald. *v. Miſſa. n.*16. Conſuetudo tamen variat. 33

Quartum. Quòd dum Horæ Canonicæ celebrantur in Choro, non debent dici Miſſæ privatæ in Altari majori ex declaratione Congreg. Cardin. ſub die 2. Maij Ann. 1620. quam inter alios refert Barboſ. *in collect. Bull. v. Miſſa* primo. 34

Quintum. Quòd dum celebratur ſolemniter in Altari majori S. Euchariſtia, non debet in eo remanere expoſita, ſed aſportari ad aliud, ne impediantur cæremoniæ, quia tunc non poſſet Prælatus ſedere, neque uti mitra. Fallit tamen pro 35

36

(*) *C. in Sancta d.* 92. *Syno. trullana can.* 75.

Feſto

Feſto Corporis Chriſti, vel quando fiunt Orationes quadraginta horarum, aut in ſimili occaſione, quia tunc non transfertur Euchariſtia, & Prælatus non ſedet, nec mitram ponit, ut habetur *in cer. Epiſc.*

37 *Sextum.* Dum Miſſa vel Officia divina peraguntur non debent admitti Laici in Choro vel Presbyterio *c. Sacerdotum. d. 20. de conſil. & c. 1. de vit. & hon. cler.* (a) Imò neque civitatis Perfectus ſeu Gubernator, ſeu in Præsbyterio ex declaratione S. Congreg rituum ſub die 10. Jun. Ann. 1602. ſeu in Choro ex alia ejuſdem ſub die 4. Jul. ann. 1615. ſublata hac in parte omni contraria conſuetudine. A fortiori autem idem dicas de fœminis uti ſtatuitur *in cap. 1. de cohab. cler. & mul.*

38 *Septimum* Quòd in Altari in quo Epiſcopus celebravit, non debet ſimplex Sacerdos, eo die celebrare *cap fin. d. 2. de conſ.* (b) Verùm ſatis variant DD. in explicando hoc canone. Nam Ugolin. *de off. & pot. ep. p. 1.* explicat de Altari, in quo Epiſcopus celebravit ſolemniter, fallit autem ſecundùm eundem, ſi privatim tantùm, & hoc videtur ſignificare illud verbum: *cantavit.* quo canon utitur. Alij explicant de die conſecrationis Altaris, in quo ſecundum Rubricas Pontificialis ſtatim poſt conſecrationem Epiſcopus celebrat. Nald verò *v. Epiſcopus n. 31.* univerſaliter putat locum eſſe canoni, reſpectu cuiuſcunque Altaris, vel quomodocunq; Epiſcopus in eo celebraverit, & ſecundùm hunc ſenſum S. Carolus Epiſcopus Mediol. in ſuo Concil. 3. Provinciali ordinavit ſervari canonem.

(a) *Concil. 2. Turon. canon. 4 Sexta Synod. in trullo can. 96.*

(b) *Concil. Antiſiodor. can.* 10.

DUB. XXVI.

Ad inducentes, vel admittentes puerum doli incapacem, in Monaſterium alterius ſexus peccent, & incurrant cenſuras latas contra violantes clauſuram?

Ad c. 18. n. 8. v. nota ſect. 3.

SUMMARIUM.

1 *Olim clauſura non obligebat Regulares.*

2 *Sed ſucceſſivè hæc obligatio fuit eis impoſita.*

4 *Inducens puerum in Monaſterium alterius ſexus, non peccat ſecundùm aliquos ſed ſic ſecundùm alios. 5.*

10 *Maius aliquando ſubeſt periculum in puero, quàm in adulto.*

12 *Non tantùm peccant, qui ingrediuntur Monaſterium alterius ſexus, ſed etiam qui inducunt, & admittunt.*

Certum eſt, quòd in exordiis Ordinum Regularium nulla erat obligatio in eis clauſuræ, licèt ſemper cum multa cautela converſarentur, & perſonas externas in converſarentur, & perſonas externas in ſuis Monaſterijs admitterent. Paulatim verò ob diverſas cauſas primum conſuetudine, tum ſtatutis & conſtitutionibus Conciliorum ac ſum̃orum Pontificum abſoluta clauſura fuit eis indicta pro perſonis alterius ſexus. imò & ejuſdem pro monialibus, niſi ſub diverſis conditionibus, aut ex privilegio aliud fieret ſecundùm dicta *in cap. 17 cit.* Tantoque cum rigore etiamnũ id obſervatur à Monachis Abyſſinis, & Baſilianis incolentibus montem Athos, ut nec gallinas, oves, vaccas, aut ulla alia animalia ſexus fœminei admittant in ſuis Monaſteriis. In quem modum in Francia quidam Epiſcopus prohibuit quibuſdam Monialibus habere gallum cum gallinis. 1 2 3

Nunc autem quod ad dubium propoſitum attinet, non defuêre, qui putarint, 4

Digitized by Google

rint, non eſſe peccatum inducere aut admittere puerum doli incapacem in Monaſterium alterius ſexus. Ratio eorum eſt, quia puer non peccat, quia ſupponitur incapax doli. Ergo nec illi à quibus inducitur aut recipitur. Et probatur conſequentia à pari, quia non peccant, qui tali puero miniſtrant carnes comedendas die prohibitio, quia ille non peccat comedendo, ergo à pari quia non peccat ingrediendo Monaſterium alterius ſexus, ſic neque qui inducunt aut recipiunt.

5 Attamen ego contrarium teneo, cùm Hugolin. *de off. & pot ep. p. 1.* & (†) aliis infra citandis. Et ita anno 1321. Reynald. Epiſcopus Ravennas, cum authoritate Joan. 22. diverſa ſtatuta edidiſſet pro reformatione Ordinum Sancti Benedicti & Aug. in Octavo prohibuit eadem authoritate, ne quis mulierem, aut *puellam quacunque foret ætate* induceret in clauſtrum, hortum, aut officinas Monaſterii. Tum deinde Eugen. IV. in B. quæ incipit: *regu-*
6 *larem vitam* pro Monaſteriis Caſſin voluit, ne in ea inducantur fœminæ *cuiuſcunque ætatis*, conditionis, ſtatus gradus, vel authoritatis. Et ita univerſaliter ab omnibꝰ
7 Regularibus obſervandum, docet Barb. *in collect. bull. v. clauſur mon.* ubi refert, ſic S. Card. Congr. declaraſſe ann. 1585 die 12.
8 Febr. Nald. *v. clauſura.* ubi affirmat Greg. XIII. ita ſtatuiſſe ac præcepiſſe ſua conſt. quæ incipit: *Decori, & honeſtati.* Et Comi-
9 tol *l. 6. reſp. mor quæſt. 22.* ubi teſtatur Clē.
10 VIII. ſuper hoc conſultum, ſic reſpondiſſe, & cenſuiſſe. Et ratio debet peti à fine prohibitionis, nam licèt non poſſit actualiter peccari cum puero, poteſt cogitatione, aut etiam aliis modis, quos & inimicus, & propria malitia ſatis ſuggerit. Et fortè ipſa innocentia, & ſimplicitas in puero, magis eſt aliquibus periculoſa quàm in adulto ætas, & prodentia. Et ita videtur Trident. voluiſſe *ſe. 25. de Regul. cap. 5.* ubi pro Monaſteriis monialium prohibet ne *quis illa ingrediatur cuiuſcunque ſit generis, cōditionis, ſexus, aut ætatis* à pari intellige de Monaſteriis virorum.

(†) *Bzov. tom. 14. Annal. Eccl.*

Ad rationem verò initio allatam.

Reſpond. negando conſequentiam, & 11
paritatem exempli, nam verum quidem eſt, puerum non peccare, qui comedit carnes die prohibito, ſicut nec qui illi miniſtrat comedendas: & ſimiliter verum eſt, non peccare puerum ingredientem Monaſterium alterius ſexus, ſed nego nō peccare eum, qui inducit aut recipit, Ratio diſparitatis eſt, quia miniſtrare canes, eſt de ſe indifferens, & non prohibetur ab Eccleſia, ſed tantùm comedere. unde is, qui (etiam adulto & peccanti) miniſtrat, non peccat (ſecluſis aliis circumſtantiis) ſaltem contra præceptum abſtinentiæ. At in caſu noſtro, nòn tantùm Eccleſia prohibet ingreſſum in Monaſterium alterius ſexus, ſed 12
ſimul, & æquè principaliter, ne quis talem perſonam inducat aut admittat; unde quamvis poſſit fieri ut non peccet qui ingreditur, non tamen ſequitur non peccare, qui inducit, aut recipit. Et patet quia adultus, amens, aut ebrius non peccat, ingrediendo monialium Monaſterium, & tamen nemo dixerit, non peccaturas moniales, ſi admittant.

DUB. XXVII.

An Iuſtum & tolerandum, ut in quibuſdam Monaſteriis non recipiantur, niſi Nobiles?

Ad cap. 19. ſect. 3.

SUMMARIUM.

1 *Soli nobiles recipiendi in Monaſterio fundato pro nobilibus.*

2 *Verùm illi tantùm, qui poſſint & velint, ſervare obſervantias talis Monaſter.*

3 *Inter plures debet præferri Nobilis.*

4 *Quod aliqua Monaſteria fuerint affectata Nobilibus probant aliqui.*

5 *Author improbat.*

6 *Et olim fuit improbatum in Germania.*

7 *Affectatio Monaſteriorum pro ſolis Nobilibus, repugnat canonibus.*

8 *Cardinales & Pont. aſſūpti ex vili ſtēmate.*

9 *Et Chriſtus in ſuū Colleg. pauperes adlegit.*

10 *Salomon cum Regina habuit concubinas inferioris ſortis.*

11 *Et paterfamilias pauperes & Claudos juſſit colligi, & vocari ad Nuptias.* 12.

13 *In ſingulis elementis cum maioribus, animantibus minora habitant.*

14 *Mon. ſimilia cœlo & paradiſo terreſtri.* 18.

18 *Nobiles ex Filiis ſuis non tradunt Monaſteriis, niſi male natos.*

19 *Monaſteria non poſſunt gravari novo conſuetudine.*

20 *Clerici & Monachi non poſſunt facere deteriorem conditionem ſuæ Eccleſiæ.*

21 *Affectatio Monaſteriorum pro Nobilibus eſt contra textum Regulæ.*

23 *Quamdiu durat ratio propter quam lex fuit inducta, non debet mutari.*

24 *Statuta cōtra ius cōmune, & Regulā non tenent, aut certè ſēper debent reſtringi* 37.

22 *Et ſūdātur in præſūptione falſa.* 27. & 28.

25 *In Monaſteriis Nobilium olim indifferenter omnes recipiebantur.*

26 *In omni diſpoſitione ſemper intelligitur, ut non mutetur rei ſtatus.*

29 *In proviſione Canonicatus quidam dedit ſuffragium ſuo aſino.*

30 *Apoſtoli reprobant inter fideles acceptionem Nobilitatis.* 31.

32 *Filius ſequitur agnationem Patris, & ab eo ſolo trahitur Nobilitas.*

35 *Monachus comparatur ſervo, & in ingreſſu Monaſterii amittit Nobilitatē ſecundùm aliquos, acquirit ſecundùm alios.* 36.

37 *Statuta de recipiendis ſolū Nobilibus ſunt nulla & illegitima conſuetudo ſuper hoc inducta.* (dus.

38 *Pro quo quis laboravit, ab eo venit cōpēſā-*

39 *Nobiles petentes bona Eccleſiarum frequenter repulſi à Principibus.*

43 *Nullus textus invenitur in iure, qui probet ob ſolam Nobilitatem donandos eſſe Nobiles bonis Eccleſiaſticis.*

45 *Vera Nobilitas cōſiſtit in dotib⁹ animi, ſeq.*

49 *In Monaſteriis Nobilibus affectatis, poſſunt admitti non Nobiles.*

50 *Licitum ſemper redire ad ius commune.*

51 *Conditio deluſoria legis habetur pro non appoſita.*

52 *Quando lege cavetur, ut certæ conditionis perſonæ perferantur, ſemper ſupponitur, quòd ſint idoneæ.*

HUic dubio ſolvendo præmitto *primùm*, quòd ſi aliquod Monaſterium 1
invenitur fundatur pro Nobilibus, certum eſt, ſolos Nobiles in eo poſſe recipi, quia ſecundùm *l. qui ſub prætextu. C. de ſacroſ. Eccl.* In Collegiis non ſunt admittendæ Perſonæ cujuſvis conditionis, niſi illius, cujus gratiā ſunt inſtituta. Attamen (data etiam conditione) quantacunque quis fulgeat Nobilitate, non debet admitti, niſi
poſſit & velit fungi omnibus obſervantiis 2
& exercitiis propriis tali Collegio, vel cōmunibus Ordinis, cujus eſt, per *c. ſuper. inordinata. de Cler. ægrot. l. cit. qui ſub prætextu & l. 2. eod. de Collegiat. lib.* 11. (*)

(*) Talia Monaſteria in Germania pro Nobilibus fundata teſtantur diverſa eorundem Chronica. Vid. P. Bucel. *in ſua Aq. Imper. Ben.* Speidel. *Spec. Iur.* & Beſold. *Theſ. pract.* V. Abbas. *Itemq; de Nobil. Fundat.* Hermes. *in faſcic. Iur. Publ. cap.* 27. *n.* 5 18. 38. *& al.*

Quarū Fundationū rationes fuerunt variæ, veluti *primò*, quia certa obſequia ac ſervitia ſingularia a Nobilib⁹ acceperūt Fūdatores. *Secūdò*, Quòd Eleemoſyna in honeſtiores Pauperes collata majoris cēſeatur meriti cæteris parib⁹, ut notat S. Thō. 2 2. *q* 32. *a.* 3. *ad* 1. *Tertiò* denique digna obſervatu fuit imitatio Sapientiſ-

ſimul

ſimul ac Sanctiſſimi Pſaltis Regii, qui Chorū inſtituit ex 24. non plebeis ſed Nobiliſſimis Regni ſui Familiis de quo latè & eleganter Corn. à Lap. *in 1. Paralip. c. 23. 24. 25. 26. & 27 nec non idem in Apocal. c. 4. v. 5.* Neq; iſtiuſmodi Fundatio Sacro Ordini eſt oneri, cùm ſit decori, & uti præclarius in auro fulget gēma ſic illuſtrior eſt in Illuſtribus virtus, *quòd* ſi infrequentiùs *dicas* eſſe hoc Virtutis cum Nobilitate coñubium, rectè *inferes* ſingularem quoque hanc quorundam tantum Monaſteriorum debere eſſe prærogativam, ſola conſuetudine hic ab Authore improbata non extendendam ad alia, ut illorum ſint pauciſſima, aliorum verò innumera, ſicut *Salomoni Reginæ fuerunt tantùm 60. Adoleſcentularum verò non erat num.* quod in hanc rē bene allegat Auth. *n. 11.*

3 Præmitto *ſecundò*, quòd ex pluribus petentibus locum in uno Monaſterio, in quo non poſſunt omnes recipi videntur (cæteris paribus) Nobiles præferendi ea ratione, qua; Bald. *in l. nemini. C. de advoc. diver. iud.* & Corſet. in *c. gradi de ſupl. negl. Præl.* dicit Doctorem Nobilem eſſe præferendum non Nobili, quia in illo concurrunt duo tituli, in iſto verò unicus, duo autem vincula ſuperant unum. *c. 1. de treuga. & auth. itaque C. commun. de ſucceſſ.* qua ſimiliter ratione idem Bald. *l. ſed & miles. ff. de excuſ. tut.* dicit Marchionem & Comitem præferendum alteri, qui ſit tantū Marchio.

4 Atque his hunc modum præmiſſis, quod attinet ad dubium propoſitum, pro parte affirmativa allegantur *primò* conſuetudo; longa temporum ſerie obſervata, quæ videtur jus iſtud præſcripſiſſe Nobilitati.

Secundò. Allegantur ſtatuta cōmuni conſenſu Abbatum, & Monachorum talium Monaſteriorum ſuper hac re edita, ac deinde privilegiis Romanorum Pontif. & Principum temporalium confirmata.

Tum *tertiò*, congruentiæ non contemnendæ, nempe Nobiles interdum depauperari, opes & vitam profundere pro Republica, & in ſervitio ſui Principis, unde viceverſa videtur debitum, ut Princeps eis concedat aliquot Monaſteria pinguiora, in quibus poſſint ſuas proles collocare, & hanc ratione ſuæ inopiæ ſubvenire. Item hoc videntur ſuadere omnia jura, omneſque Doctores, qui unanimi conſenſu affirmant, rationem eſſe habendam Nobilitatis, in quibuſvis proviſionibus, electionibus ac dignitatibus capeſſendis, ut *in c. de multa. de præb. & c. gradi. de ſupl. neg. præl.*

Verùm in contrariam partem eo, &
moveor *primò* authoritate DD. qui con- 5
trarium tenent, & ſtatuta, ac conſuetudinem id permittentem damnant. ut Navar. *cap. inter verba 11. quæſt. 3.* Ubi dicit. *Hos qui volunt Nobiles tantùm ſibi convivere, debere reformare ſuos cogitatus, quia per votum paupertatis renunciant omni honori, ut vult D. Thom 2. 2. quæſt. 186. a. 7. ad 4.*

Et Joan. Quint. Hædui in *c. de multa. de præb.* ubi poſtquàm allegatis diverſis juribus diſputavit, an per ingreſſum Religionis amittatur Nobilitas, ſic loquitur: *Hac ratione iura improbant, conſuetudines ac ſtatuta eorum, qui non niſi Nobiles in ſuum Eccleſiaſticum ſodalitium recipiunt.* Additque ita etiam tenere Panor. in *c. venerabilis de præb.* Cumq; jam olim hic abuſus irrepſiſſet in Provincia Moguntina, Abbates memorabili hoc & cedrò digno ſtatuto obſtitere in Capitulo celebrato Erfordiæ, in Monaſt. S. Petri An. 1456.

Præterea (inquiunt, ſtat 16.) *nonnulla fe-* 6
runtur eſſe Monaſteria in noſtra Provincia, utriuſq; ſexus, in quibus militares duntaxat & Nobiles ad Profeſſionē recipi conſueverūt, unde provenit diſſolutio & deſtitutio ōnis obſervantiæ regularis ac totalis eorundē Monaſteriorū in ſpiritualibus & temporalibus ruina. Exquirāt Viſitatores huius cōſuetudinis rationē, & ſi privilegia allegātur diligēter ea exa-

mnent, ut veritate comperta, eiuſmodi abuſus illatus poſſit aboleri, & indifferenter perſonæ aliàs idoneæ abſq; Nobilitatis reſpectu, deinceps ibidem profiteantur.

7 Moveor *ſecundò*, quia ejuſmodi affectatio Monaſteriorum pro ſolis Nobilibus, repugnat ſacris canonibus, praxi Eccleſiæ & Sum. Pontif. decretis, ut inter alios notat Matth. Steph. *l. 1. de Nobil. c. 5. n 68.* Nam ex uſu univerſalis Eccleſiæ & juris diſpoſitione, videmus quòd tam Nobiles, & quàm non Nobiles indifferenter ſemper admiſſi ſint ad quævis beneficia, & quaſvis dignitates Eccleſiaſticas. (*) Unde Corſet. *in c. grandi de ſuppl. negl. Prel.* Præmonito, quòd in Proviſionibus dignitatum ſæcularium habetur ratio Nobilitatis, ſubjungit & quærit, an etiam id obſervandum ſit in Eccleſiaſticis? Ac ſtatim allegata authoritate Gloſſ. & Ioan. Andr. in in *c. quoniam vetus* 24. *q.* 1. reſpondet abſolutè quòd non. Et quòd in his *non attenditur dignitas ſed virtutum Nobilitas.* Et rurſus idem *ibid. Nulla ratione repelli debet plebeius qui aliàs ſit idoneus.* Additq; ita procedere Gloſſ. in *c. cit. quoniã.* Ac pro hoc eſſe bonum textum in *c. venerab. de preb.* Ubi dicitur, quòd *non generis, ſed virtutis Nobilitas, vitæque honeſtas, gratum Deo faciunt & idoneum ſervitorem.* Facit ad hoc dictũ Joan. Ant. de Nigr. *in extrav. unic. de vit. & hon. cler.* Ubi hos qui in Eccleſiaſticis faciunt acceptionẽ Nobilitatis, appellat *Indignos & Perſecutores Eccleſiæ.* Item & Hoſt. *in c. cit. venerabilis.* Ubi ait, quòd *in Eccleſia nõ pluris habẽda eſt ſanguinis Nobilitas, quàm ſtercoris & fetoris.* Ad quæ conformiter Tiraq. in *c. 20. de Nob.* allegatis diverſis jurib^{9} affirmat. *Non valere conſuetudinẽ, quod ſoli Nobiles recipiãtur in Canon.* De qua Gloſſ. *in c. cit. venerabilis.* Hoc profert judiciũ, & dicit. *Hæc conſuetudo, quantumcumq; ſit obtenta & antiqua, non eſt obſervanda, quia in talibus non eſt habenda Nobilitatis ratio, ſed undecunq; nati fuerint legitimè, dummodo honeſtæ vitæ fuerint, admittendi ſunt.*

Et certè hiſtoria profert etiam ad ſummas 8
Eccleſiæ dignitates Cardinalatus, & Sum. Pontificatus indifferenter ſemper ut Nobiles, ſic & ignobiles fuiſſe vocatos, ut Urban. IV. Patre ſutore veteramentario, ut notat Bzov. *in annal. Eccl. to. 13* Greg. VII. Patre fabro, ut refert Baron. an. 1073. Sixt. IV. Patre nauta. Nicol. V Matre gallinaria natus. Ut loquitur Majol. *in ſuis genialib. &c.* Unde Gloſſ. in *cap. quoniam vetus.* 24. *q.* 1. refert, quòd cùm ſemel fuiſſet ſubortum diſſidium in electione Papæ (volentibus ſine dubio electorum aliquibus habere rationem Nobilitatis) unus dixit: *Piſcatori Petro, fabri filio, quæramus Succeſſorem, non Auguſto Imperatori.* Quod dictum notabiliter extollunt Hædu. *in c. de multa. de preb.* Corſet. *cap. grandi de ſupl. negl. prel.* Et alii per hoc oſtendentes, quod in Eccleſia & Proviſionibus Eccleſiaſticis, nulla debet eſſe acceptio Nobilitatis. Quòd ſi non in his, multò minùs in proviſionibus Monaſteriorum & Monachorum receptione, in qua non debemus quærere Succeſſores Agamemnonis, nõ Æneæ, nõ Scipionis, ſed Sylveſtri, Columbani, Æmiliani, Anſelmi humilium Monachorum.

Ad quod ſcitè notat Petr. Bleſen *Epiſt.*
3. Quòd *in domo Iacob Spurii, pariter ac legi-* 9
timi (hoc eſt Ancillarum, & liberarum filij) *Funiculum hæreditatis æqualiter ſortiti ſunt, & cõmuniter inter ſe familiæ erciſcundæ, judicium dictaverunt Gen.* 49. Ergo æqualiter omnes admitti debent in Monaſteriis omnibus, cùm etiam S. Bened. in ſua Regula non infrequenter meminerit Patri-

(*) *Indubitatum eſt quoniam honores Eccleſiaſt. ſanguinis non ſunt ſed meriti. Conc. Rom. ſub Innocent. II. can. 16.*

Digitized by Google

Patriarchæ Jacob, & ejus diſcretionem imitandam proponat Abb.

10 *Tertiò.* Noñe ipſe Chriſtus regula omnis perfectionis, (& quem inter ſuos Abbatem egiſſe ait Tambur.) In ſodalitium ſuum, (quod fuit typus Familiarum religioſarum) paucos aut fortè nullos Nobiles adlegit, omnes verò, aut ſaltem plures piſcatores & pauperes? Certè inter omnes qui ſub antiqui teſtamenti figuris & umbris illum repræſentârunt, celebratur maximè Salomon, at quas ille in conſortium Regii ſui cubilis admiſit fœminas?
11 An ſolas Reginas? Audi ex ipſomet, & Myſterium agnoſce.

Sexaginta ſunt Reginæ, & octoginta concubinæ & adoleſcentularũ nõ eſt numerus. Cã 6. Ergo ſi Ordines religioſi, ſi Mõaſteria ſunt Regis æterni & Sponſi Chriſti thalamus, figurã compleat veritas, & ſi in illis admittuntur Nobiles, non excludantur ignobiles, quos formæ pulchritudo, hoc eſt animæ dotes acceptos reddunt Domino. In
12 lege verò nova, non rarò idem Chriſtus Dominus aſſimilat ſe magno Patrifamilias. Sed in quo? In prudentia & ſtudio cõponendæ ſuæ familiæ, pro qua complendã mittit in ſepes, vicos, & plateas colligendis pauperibus, qui cœnam à ſe paratã accipiant. At cujus ſunt Monaſteria, eorumve bona? noñe patrimonium Chriſti, & Crucifixi, non ergo ſolis Nobilibus debentur, ſed ſimul pauperibus & plebeis.

13 Sed placet per elementa ſingula diſcurrere, ut vel à mutis & irrationabilibus creaturis, ut olim Propheta ab aſina erudiamur. Quid in aquis primùm intuemur? Ecce in mari Balænæ ingentes, & cæte grandia, ſed ſimul *reptilia quorũ non eſt nũ.*

15 Quòd ſi ab hoc elemento emergamus ad terram, videbimus illam paſci à moloſſis, leonibus, elephantis camelis & æquo jure, à lepuſculis, locuſtis, ſtellionibus.

An ſolis aquis mater natura conceſſit 16
aërem inhabitandum, noñe & paſſerculis & turdis ſpaciandum permiſit. Ipſe ignis, in quo ſalamandra dicitur vivere, fovet ſimul & alit pirauſtas, tenuiſſima animalcula. Quòd ſi tanto ſtudio nobilia pariter & ignobilia in ſingulis elementis, natura ſociavit, & convivere voluit, an non contra naturam peccat Nobilitas, quæ Monaſteria nec ſibi fundata nec dotata, quaſi propria vendicat, & non Nobiles ex his extrudit.

Quintò. Et quomodo de talibus Mona-
ſteriis verificabitur nobile illud elogium 17
SS. Patrum, qui tam communi conſenſu ædes religioſas aſſimilant cœlo & Paradiſo terreſtri? Nonne ut Soli & Planetis lucidioribus ſic & Stellis nebuloſis, locũ ſuum in cœlo dedit Deus? An Soli Gryphi Pardi, Rinocerotes, Adamo convixêre in Paradiſo terreſtri? Num ſimul imbelles damæ, caniculi, palumbes & cicadæ.

Sextò. Sed (quod Sanguineis foret de-
plorandum lacrymis) videmus, quòd in 18
talibus Monaſteriis Nobilitas committit peccatum, quod nec in Judæis tolerare voluit Deus. *Non offerret panes Deo ſuo, nec accedet ad Miniſterium ejus, ſi cæcus fuerit, claudus, ſi vel parvo, vel grandi vel torto naſo, ſi fracto pede, ſi manu, ſi gibbus, ſi lippus, ſi albuginem habens in oculo, ſi ſcabiem, ſi impetiginem vel hernioſus Levit.* 21.

En tibi quos à ſacris Miniſteriis olim arcebat Deus. Et quid nunc faciunt Nobiles? Si cui fuerit filius ſtolidus & ſtupidus, ſi claudus, luſcus, balbus, uno verbo, ſi malè natus, & mundo minùs aptus, hunc ad Monaſterium tradit, Aut ſi pluribus liberis abundat, horum partem, nullo interim habito Dei reſpectu, nullo vocationis facto examine, unde poſtea ſcan-

dala

dala & mala emergunt, quæ ſatius eſt tacere, quàm revalere? (*)

16 *Septimò* doctrina cōmunis, quam inter alios tradit Angel. *v. Monaſterium n.* 7 Non
poſſe aliquod Monaſterium gravari nova
20 conſuetudine, ſervitio novo, aut onere per *c. ſcientes. de cenſ.* Et ut item communiter tradunt DD. *in c. præterea. & c. cùm Clerici eod. & c. nulli de reb Eccl. non alien.* Nō poſſe Clericos aut Religioſos facere deteriorē conditionem ſuæ Eccleſiæ vel Monaſterii. At quòd Monaſteriorum conditio fiat deterior, quando affectâtur pro ſolis Nobilibus, *patet ex decreto ſupra memorato Abbatum Provinciæ Moguntinæ, in quo dicitur, quod inde provenit diſſolutio, & deſtitutio omnis obſervantiæ Reg.* Ac totalis eorunde Monaſteriorum in ſpiritualibus & temporalibus, ruina, unde convincuntur Abbates & Monachi non potuiſſe hæc ſtatuta facere, aut recipere vel conſuetudines inducere, de non recipiendis niſi Nobilibus.

21 *Octavò* Ejuſmodi ſtatuta, privilegia, vel conſuetudines ſunt contra textum Regulæ, & *c. ipſius.* 59. At in omni diſpoſitione, ſtatuto vel privilegio ſēper intelligitur excepta Mater Regula, niſi expreſsè illi derogetur. Ergo vel illa ſtatuta ſunt de ſe nulla, vel debent intelligi, ſic ut Regulæ non derogent, hoc eſt, quòd recipiantur quidem Nobiles, aut etiam præferantur cæteris paribus. Ita tamen ut porta non claudatur aliis, qui ſint ingenui & apti Quia etiam ſi
22 admitteremus valere dicta ſtatuta & privilegia, debent tanquam ſummè odioſa reſtringi, & ſic explicari, ut quàm poteſt minùs fieri derogent juri communi Regulæ juxta dicta *ſect. 1. c. 5. Reg. 2.* Aut certe ſi agitur de privilegiis Pontificiis, nominandus eſt ille Pontifex, qui ex Regula S. Bened. cancellavit caput 59. Aut ſi de Cæſareis vel Regiis, qui ſit ille Rex vel Imperator. Qui in eandem Regulā jus ſe habere putavit facit quia ut notat Archid. *in ſum. d. 12* Quamdiu durat ratio propter 23
quam lex cōmunis fuit inducta, & erat utilis, non poteſt neque per aliam abrogari, neque per contrariam conſuetudinē vinci, ſed potiùs vincitur ab ea conſuetudo: Atqui ratio quare Regula, & S. Bened. jubet, ut indifferenter omnes recipiantur, ſemper durat, & ſemper durabit, nempe ob ſalutem animarum, bonum Ordinis & Monaſteriorum multiplicationem ſervorum Dei, auxilium univerſalis Eccleſiæ & Fidelium &c. Ergo per nullam legem aut contrariam conſuetudinē potuit hæc diſpoſitio Regulæ de recipiendis indifferenter omnibus abrogari in ullo Ordinis Monaſterio. Facit item quia ut docent Ancar. 24
in c. canonum. de conſt. & communiter DD. *in rub. eod. & in ff. ad mun.* Statuta facta cōtra jus cōmune non tenent, atqui Regula in quovis Ordine tenet locum juris communis, ut docent Joan. à Neapoli, *quodl.* 14. *quæſt.* 16. Giſlei. *in ind. Reg. c.* 13. Averſa *in modo proced. in cauſ. Reg. c.* 7. Ergo prædicta ſtatuta non valent per ea, quæ tractant Navar. *l. 3. conſ. 5. de Reg. n.* 10. Mirand. *in man. to. 2. qu. 29 art* 5. Barb. *de off. & pot. ep. p. 2. all. 33. & p. 3. all* 93. Et Canon *in c. quod ſuper his. de ma. & ob. & c. dilectus de tēp. Ord.*

Nonò Illa ipſa Monaſteria, quæ Nobilitas ſibi vendicat, non ſunt pro illa fundata. Et olim indifferenter omnes in illis admittebantur, quo tempore etiam magis floruerunt At in omni diſpoſitione ſemper intelligitur, ut non mutetur ſtatus rei, & ejus fundatio. *l. non aliter ff. de* 25

(*) *Si quandoq; Nobiles ſunt Parētes, qui ex filiis ſuis ſtolidos dūtaxat, & ſtupidos, aut malè natos Monaſterio ſolent offerre, & hi tales certè nō tā malè agunt & inſipiunt quā ii, qui huiuſmodi filios & Mūdo & Monaſterio minùs aptos recipiunt, & ad Profeſſionem admittūt.*

Digitized by Google

*ff.de legat.*3.Ancar.*c. nos. quidem. de teſta.* Imol.*eod Et in clem quia contingit de rel. dom* Card.*eod. Et Caplit.nos quidẽ cit.* Abb. *cap.tua nobis.eod,* Roch *in rubr.de iur.pat. §.honorificum.& §.pro eo.*Barbat.*conſil.23. volum.*1. Et Panor.*conſ. 99.volum.2.* Ergo ſtatuta & privilegia, quæ tam enormiter lædunt fundationem Monaſteriorum & Fundatorum intentionem, attribuendo illa Nobilitati, ſunt de ſe nullla, à quacunque poteſtate emanaverint, ſive à Papa, ſive ab Imperatore aut quovis Principe, quia hoc ipſo quòd expreſſè non derogãt fundationis reputantur ſubreptitia.

27 *Decimò.* Hæc ipſa eadem ſtatuta, ſeu privilegia (ſi quæ tamen extant, cùm non oſtendantur) non fundantur, niſi in præſũptione, quòd Nobiles ſint ſemper inveniendi pro replendis peædictis Monaſterijs. Ad Religionem apti, & ad eam vocati (alias manifeſtæ inquitatis convinceretur, qui vellet ineptos, & non vocatos eſſe intrudendos.) At quod iſta præſumptio ſit non modò dubia, ſed etiam falſa, & conſequenter inſufficiens ad juſtificanda pri-
28 vilegia, vel conſuetudines, de quibus agimus, experientia docet verum quidem eſt, quòd adoleſcens ſanguine Nobilis, deberet itẽ animo & moribus eſſe Nobilis, ſed ad hanc præſumptionem jam dudum reſpondit Ariſtot.1.*politic. Natura vult, plerumq; non poteſt.* Ordinantur quidam ad virtutem Nobiles à matre natura. *Et magnum virtutis adiumentũ eſt, claris ortum eſſe parentibus,* inquit Mantuan. verùm non raró ingemiſcentes contrariũ experimur, ac plurimos Nobiles ſanguine, ingenio viliſſimos, moribꝰ corruptos, & quod horret animus, vel cogitare, Monachorum oſores, & Monaſteriorum prædones, ut vel propter injurias quas à Nobilitate patiũtur Monaſt. his prætenſis veniat ſpoliãda.

Refert Joan. Andr. *in c. grave de præb.* 29
& Joan. Ant. de Nigr. *in extrav. unic. de vit. & hon. cler.* Quòd cùm quidam Canonici in varia vota ſciderentur, circa cooptandos ſibi Concanonicos alios. Et tandem major pars in hoc conveniſſet, ut quiſque ad præbendæ participationem ſibi cooptaret unum nepotem, vel conſanguineum, (modò nobilem.) Quidam nomine Romanus, ſtatim ad præbendæ ſuæ participationem, nominavit ſuum aſinum, dicens illum eſſe præferendum omni nobili, *ſemper ſervit Eccleſiæ* (inquiebat) *& damnum ei nunquam intulit, quod de nobilibus non poteſt dici.* Utinam autem & nos hoc aſinino concilio moti, eos ad monaſteria tantùm inducamus, qui poſſint, & velint in eis jugum obſervantiæ portare, non bona obligurire.

Vndecimò. Poſt tot jura, authoritates & 30
Doctores. En ego produco ſententiam duorum Apoſtolorum Pauli ſcilicet & Jacobi quorum primus ſtultitiæ & vanitatis inſimulat, vel ſolos, Chriſtianos, qui nobilitatis rationem ullo in negotio habeãt. *Stultas* (inquit) *quæſtiones, & genealogias, & conventiones, & pugnas legis devita. ad tit. cap.*3. Alter verò hos eoſdem, qui nobilitatis acceptationem faciunt, appellat *Iniquarum congitationum indices. in epiſt. can. c.2.* Quòd ſi vel in ſolis Chriſtianis crimen eſt
nobilitatem accipere, ſi inquam inter 31
Chriſtianos, (quos omnes fratres facit Chriſtus) criminalis eſt illa diſtinctio nobilium & ignobilium, quare erit ſacrilegiũ illam inter Religioſos obtrudere? Si ſtultum eſt genealogias, & lineas nobilitatis exquirere, allegare, probare, in negotiis temporalibus, quanta erit freneſis, & dementia pro occupandis Monaſteriis illas proponere! Per multas autem rimas ſe prodit hæc ſtultitia, Nam.

Primò

Digitized by Google

Primò cùm filius ſequatur familiam,&
32 agnationem patris, *cap.2.de conv. infid. l. cum legitimè ff.de ſtat.hom.&l.familiæ.eod. de verb.ſignifi.* Tum quoad nomen *cap. Raynaldus de teſta.* Tum quoad conditionem *cap.dicet aliquis 34.quæſt.4.l.emancipatum.l.filium.l.liberos.ff.de ſenat.& nullus prima Codice de decur.lib.*10.Non ſine fundamento poſſet dici, ſtultum eſſe exami-
33 nare nobilitatem lineæ maternæ, cùm ſecundùm dicta nõ debeat haberi ratio matris in computãda nobilitate,uti & expreſsè docet Cæſ.de graff *deciſ.*172. & Bald.*l. cit. liberas* ubi ait reprehenſibiles eſſe eos, qui ſe matre nobili natos dicunt.Et Gloſſ. pragmat *titul.de collat.*§ *inſuper.v.utroque,* ubi notat,quòd impropriè quis dicitur utroque parente Nobilis.Et ſequitur Alciat. *l.pronunciatio.ff.de verb.ſignific.* Et Tiraq. cap.18.*de nobilit.* dicentes abſolutè eum Nobilem,qui patre nobili ſit natus,cujuſcunque interim conditionis fuerit mater.

Quòd ſi fortè quis inſtiterit, & matris
34 rationem eſſe habendam in computanda Nobilitate. En per aliam rimã ſe prodit ejus ſtultitia. Nam cùm jure matrimonii, nobilitas viri communicetur uxori. *l. fin. Codice de incol.lib.*10 *&l.mulieres eod.de dignit.l.* 12.Certè utraq; parente Nobilis dicetur,qui à patre Nobili procreatus fuerit, quãvis fortè à matre ante nuptias plebeia.

35 Quidquid autem ſit de hac difficultate. Certè plurimi DD.aſſimilant Monachatũ ſervituti, capitis diminutioni, imò & morti,ut Gloſſ. *cap. multos. d.* 54. Niconit. *cap. quoniam. de probat.p.2.num.*234. Innocent. *cap.cum olim.de privil.* Bald.*l.* 1. *ff.de ſtip.ſerv.& l.cum hæredes.eod de acqu. poſſ.* Accur. & plures alii. At morte omnia ſolvuntur *l.* 1. *Codice ſi reu.vel acceſ. mort. fuer.* Et valet argumentum à morte civili ad naturalem *cap.* 1. *&* 2. 16. *quæſt.* 1. *l. Deo nobis Codice de ep.& cler.* *& Auth.ſi quia mulier.eod.* Et Nobilitas amittitur per ſervitutem,& capitis minutionem. Ergo & per ingreſſum Monaſterii, ut expreſſe tenet Gloſſ. *in cap.ſcripſit 27.qu.* 2. *cap. ea quæ de ſtat mon. & c.*1. *de purg.can.* Quàm ſtultum eſt igitur diſputare de Nobilitate, & Nobilitatem exquirere in eo qui futurus eſt Monachus,quam omnem in ipſo monaſterii ingreſſu amiſſurus eſt , tanquam ſervus,tanquam capite diminutus, tanquam mortuus.

Sed eſtò quòd Nobilitas non amittatur 36
per Monachatum,ut affirmant Corſet *in cap.grandi de ſepul.negl.præl.* Jal.*l.præſcriptione Codice ſi.cont.ius vel util.publ.* Barb.*in collect.ad l.cit.deo nobis.* Tiraq.*cap.*26.*de nobil.* Læſana *in ſum.qq.reg to.*1.*cap.* 3. Imò quòd econtra acquiratur in ipſo ingreſſu Monaſterii, (ut ego dixi, & expreſſè inter alios docent Felin. *cap cum deputati.de iudic.* & Rebuff. *cap. poſtulaſti.de cler.exc.*) Attamen hîc ſe alia aperit rima,per quam apparet ſtultitia eorum,qui in futuro Monacho deſiderant præexiſtentem Nobilitatem quam ſtatim in ipſo Monaſterii ingreſſu conſecuturus eſt. Ut quid ergo de Nobilitatem nobis diſputatio , quam vel in ingreſſu Monaſterii amittimus, ſi priùs habuimus ſecundùm priorum opinionẽ , aut acquirimus,ſi nõ habemus,ſecundùm poſteriorem.

II Ad ea verò , quæ in initio favore 37
Nobilitatis ſunt allegata.

Reſpond. *primò*, quantùm ad ſtatuta de non recipiendis niſi nobilibus eſſe ipſo jure nulla, ut conſtat ex dictis. Privilegia verò horum confirmatoria , ſi quæ habentur)eſſe ſub- & obreptitia,ut item patet ex dictis. De conſuetudine autem idem dico, & eſſe illegitimam. Et ſi placet expendere ea, quæ communiter DD. dicunt

Digitized by Google

dicunt eſſe neceſſaria ad conſuetudinē ſtatim apparebit, hæc iſti deeſſe, niſi placeat abuſus noſtros noſtraſq; corruptelas ſpecioſo conſuetudinis titulo cohoneſtare. Ut interim non taceã, quòd conſuetudo quæ inducit & fovet abuſum (ut iſta) nunquã præſcribit contra legē. *Codice quæ ſit long.a conſu.* Quia malè adinventa, maliq; mores nullo tempore confirmantur *c 1. & c. flagitia.22.quæſt.7. & auth ut nulli iud.coll. 9.* Quin potiùs, tantò graviora ſunt crimina, quantò per longius tempus uſurpata *cap. fin.de eo qui in matr.du.quam per ad poll.*

Ad primam Congruentiam

Reſpond. juſtum eſſe, ut pro quo quis
38 laboravit, ab eo recompenſetur, qui pro Republica à Repub. qui pro Rege à Rege. Sed falſum eſt, poſſe Regē officia ſibi impenſa recompenſare de bonis Eccleſiæ, & Monaſterium. Qui ſervit altari (inquit Apoſt.) debet de altari vivere. Ergo à pari qui ſervit ſuo Regi aut Reipub. de bonis Regis, aut publicis. Unde refert Bzou. *in*
39 *annal.Eccl.tom.15.* (a) Quod añó 1404. In Anglia tempore Henrici IV. Regis, cùm poſt longum & perculoſum bellum, milites, & Nobiles agente quodã Joañe Cheyne, peterent à Rege recompenſationem ſuper bonis Eccleſiaſticis, & allegarent ſe Henrico coronã aſſeruiſſe, pro ejus & regni ſalute, facultates ſuas, & vitam expoſuiſſe, otioſis interim domi Clericis, & Monachis, petitione in deliberationem propoſita Thomas Arundel. Archiepiſc. Cantuar. viriliter Nobilibus reſtitit, & contra eorum accuſationem ac rationem oppoſuit, quòd quin imò ſuo modo Clerici, & Monachi ſerviunt ſuis Regibus peroptimè, non tantùm pendendo eis decimas & frequentia donaria, ſed etiam comendando apud Deũ aſſiduis precibus & ſacrificiis, quæ ſunt arma ſpiritualia, & potiora, quibus non rarò parant illis illuſtres, & inſperatas victorias; cachinũ excitavit Cheynio & ſuis Nobilibus reſponſũ, & mentio armorum ſpiritualium, ſed Rex ut erat verè Chriſtianus, verba Arundelij pro ſuo momēto ponderavit, in ſecretiori ſuæ conſciētiæ foro, & Nobiles ſua petitione excluſit. (b) Et ſimiliter S. Ildegard & Sur. *in vit. S. Diſibodi*, & poſt ipſos Barõ. *to. 9.a.789.n.1.* narrat, quòd cùm tēpore Caroli Magni ſimilis ſeditio fuiſſet excitata 40
à Nobilibus & militibus, affirmantibus ſe in ſumptus belli indigere pecũiis quas Monachi ſuperfluas poſſidebant, & ad pompã. Compeſcuit eos Carolus dicens, bona Monaſteriorum eſſe oblata Deo, de quibus ſi monachi abuterentur, ſine dubio eſſent eidē Deo rationē reddituri, interim verò ſe non audere in ea manum extendere. Et bene certè. Nã quàm ſit periculoſum 41
Principibus emungere bona Eccleſiarum, quamvis in ſumptus legitimos, & bella juſta expendēda demonſtrat dãnatio Caroli Martel. prædicti Magni avus, de quo Sur. *in vita S. Rigob. 4. Ian. & S. Eucherii 20. Feb.* Et Epiſ. Galliæ *in epiſt Synodi apud Cariſiac. celeb an.858. directa ad Ludov. Regem German. c.7.* quod utinã alii ſeriò cogitarent.

Sed amabò, quis nunc Nobilis, quis 42
miles ſervit ſuo Regi aut Reipub, *Omnes.* (ait Apoſt.) *quæ ſua ſunt quærunt.* Si quis Nobilis arma capeſcit, quid ambit, quid quærit? prædam, famam promotionem de Rege, vel bono publico, ne cogitat quidem, niſi ut hoc ſpecioſo prætextu, fas & nefas omni modo & libidine impunè tentare & perpetrare queat. Certè ſic hodie plurimi ſuis Principibus ſerviunt

(a) *Vide Concil. 2 Vernenſe can 12. Rayn. in Apoſt. tract. 2. ſec. 4. fol. 72. ex Valſing. hipodid.ag. Neuſtria.*

(b) *Vide aliud ſimile exemplum Religioſi Princip. nempe Othonis I. Imper. apud Bar. to.10 an.939. n. 2.*

in bello ut eorum opera graviſſimis veniant compenſanda ſupplicijs. Hoccine amabò, eſt ſervitium Regi acceptum, populari alios ejus ſubditos, templa violare, ſacras moniales ſtuprare? Sacerdotes jugulare, Monaſteria flammis abſumere? *&c.* Et tamen horum exempla ſuppetunt, & patent omnibus, per quæ ira Dei ſuper caput Regis evocatur, & hoc eſt in quo multi ei ſerviunt.

48 Ad ſecundum Congr. R. Quòd quidquid ſit de dignitatibus, & officijs temporalibus, (de quibus nobis nullus hîc ſermo) nullus textus poteſt allegari, qui apertè convincat in favorem Nobilum, & eos ratione ſolius nobilitatis eſſe privilegiandos in Eccleſiaſticis. Nam quantùm ad *cap. de multa.* ubi dicitur *ſublimes perſonas*, eſſe majoribus beneficiis honorandas. Scribit. *ibi.* Hoſt *ſublimes* dici potiſſimùm *ex moribus.* Et ſic non habet Nobilitas, quòd hunc canonem detorqueat in ſuum favorem. Quòd ſi cui minùs arideat expoſitio Hoſt debet attendere, quod textus non dicit, ſolas ſublimes perſonas eſſe majoribus beneficiis honorandas, ſed *ſublimes, & litteratas.* Ex quo ſaltem evincitur, non ſolos Nobiles eſſe recipiendos in noſtris Monaſteriis, ſed de pari, & æquo jure litteratos. & eſſe contra mentem canonis, quòd ſoli Nobiles recipiantur. Per litteratos verò non fortè erraverit, qui dixerit, intelligendos tá de potentia, quàm de actu, hoc eſt adoleſcentes, boni ingenij, de quibus ſpes adſit poſſe in ſtudiis proficere.

Solet ab alijs allegari *c. conſtitutu. 49. de*
44 *apell.* Ubi videtur textus habere rationem Nobilitatis in proviſionibus Ecaleſiaſticis. Sed remitto Lectorem ad Gloſſ. quæ ubi allegatis diverſis juribus intulit, præferendos eſſe Nobiles, ſtatim ſubdit, & ſolvendo concludit, verum eſſe, *cæteris paribus.* Hoc eſt quòd, quando duo concurrunt, & Nobilis invenitur æquè bonis dotibus inſtructus, debet præferri, ſed falſum eſt, quòd ratione ſolius Nobilitatis, ſi plebejus, prioribus animi dotibus polleat. Eademque proportione reſpondeo ad *cap. grandi.* in initio allegatum. Nam & Bald *l. in dando. ff. de tut. & cur.* dicit, quòd in promovendi Clericis Nobilitas non ſupplet litterarum.

Quin etiam in omnibus alijs negotiis, 45
& reb. *Cign. l. providendum C. de poſtul.* & Barbat. *in extrav. volentes* Generaliter dicunt, Nobilem *moribus præferendum eſſe Nobili ſanguine. Unde Orator romanus, contra* Saluſt. Sanctius eſt me meis fulgere moribus, quàm majorũ opinione niti. Et hæc fuit ſententia Stoicorum, quam poſtea profeſſus eſt Ariſtot. *in 3. politic.* Et tradit Pegius in *tract. de Nobil.* veram Nobilitatē in ſola virtute & animi dotibus conſiſtere, & omnia alteri eſſe præferendam, quia fũdatur in digniori principio. Unde.

Juvenal.

Tota licèt veteres exornent undique ceræ
Atria, Nobilitas ſola eſt, atq; unica virtus.

Et Ovidio.

Non cenſus nec clarum nomen Avorum,
Sed probitas magnos, ingeniumque facit.

Conducit ad hoc, quod ait Barth. *in l.* 46
C. de dignit. lib. 12. Nobilitatem apud nos inventam eſſe per proportionem ejus, quæ eſt ad Deum, quam per ſolam virtutem & probos mores conſequimur, ut docet S. Hieron. *in epiſt. ad Celant.* Unde & Demoſt. *1. Olinth Bonus vir videtur mihi Nobilis qui verò non iuſtus eſt, licèt à Iove genus ducat, ignobilem cenſeo.* Et hoc eſt quod voluit Ariſtot. 5. *polit.* Cùm dixit, quòd virtus & malitia determinant Nobiles & ignobiles, plùs ait Gloſſ. *in cap. nunquam. d. 56. per l. ſocietates. ff. pro ſoc.* vult enim ibi homi-

hominem natum parentibus ruſticis, qui ſit probus & virtuoſus, meliorem eſſe, & majori comendatione dignũ præ alio Nobili, & æq; bono, ſeu virtuoſo, quia inquit natus parentibus vilibus, declinat naturaliter in deterius *l. quid ſi nol. ff. de edit. edict. §. mancip. ū.* quod ſecus eſt in Nobili, quia habet exemplum & ſtimulum Avorum, unde non mirum ſi virtutẽ ſequatur, magnum verò in ruſtico, quia naturã vincit.

49 Atque ex his omnibus concludo & dico, Abbates Monaſteriorum, quæ ſibi hactenus vend cavit Nobilitas poſſe in illis recipere non Nobiles, abſq; ulla alia licentia, & non obſtantibus quibuſcunque ſtatutis conſuetudine, vel privilegiis in contrarium facientib. Tum 1. quia licèt renuntiare ſtatuto, etiam confirmato à Superio-

50 re, & ſine illius conſenſu, quando reditur ad jus commune, ut docent Niconit. *c. quoniam. de prob. p. 1 num. 212.* Crot. *c conqueſtus. de uſur. nu 2.* Et Barth. *l. omnium. C. de teſta. & l. omnes populi ff. de iuſt. & iur.* Adeò ut etiam in correctoriis, & derogatoriis fiat extenſio propter ejuſmodi reditum, ut multis probant prædicti Authores, quia cenſetur favorabilis. Et ceſſat inconveniens, quod aliàs opponi poſſet, ut tradit Oldrad. *conſ. 83.* Et hoc ipſo aliqua reputantur probabilis quo nos reducunt ad antiquum ſtatum. *l. filio quem pater ff. de l. & poſth* Ubi Jaſon, & Socin. *conſ. 145. vol. 1.* Recipere autem indifferenter Nobiles & non Nobiles in Monaſteriis, de quibus agimus, eſt redire ad antiquum eorum ſtatum, & ad jus commune Ordinis & Regulæ legum & canonum, ergo *&c.*

51 Tum *ſecundò*, quia conditiones appoſitæ ad aliquem actum contra leges, vel editum Imperatoris, vel illorum deluſoriæ habentur pro non appoſitis, & non obligant *l. 14. ff. de cond. inſt.* At conditio Nobilitatis in Novitiis recipiendis, eſt contra legem ſeu Regulam Ordinis, & mentem ſupremi in eo Legiſlatoris Sancti Bened. Ergo ſimiliter non obligat, ſed illa poſtpoſita poſſunt per omnia Monaſteria indifferenter omnes recipi.

Tum *tertiò*, quia ut ait Juriſconſult. *in l. ut gradatim. ff de mun. & honor. Et lege municipali caveatur, ut præferantur in honoribus, certæ conditionis perſonæ, attamen ſciendum eſt hoc eſſe obſervandum, ſi idoneæ ſint* Atqui cùm experientia doceat, paucos inveniri Nobiles idoneos voluntate, hoc eſt qui velint ſecundùm ſuam Regulã & Profeſſionem vivere, ideo abſq; ullo reſpectu Nobilitatis debent alii recipi. 52

DUB. XXVIII.

An Monaſterium ſuccedat Novitio morienti & ante tempus ordinarium Profeſſo?

Ad c. idem 19. v. Pius n. 5.

SUMMARIUM.

1 *Monaſterium ſuccedit ſecundùm leges ſuo Profeſſo.*
2 *Quæ tamen leges in aliquibus locis non recipiuntur.*
3 *Profeſſio facta ante annum Novitiat. tenet, ubi Trid. non ſervatur.*
4 *De iure ſuccedẽdi Monaſterii variæ opiniões*
8 *Quæ diſcernuntur.*
5 *Pius V. fecit licentiam morituris profitendi ad effectum ſolum indulgentiarum.*
6 *Profeſſus tempore ſibi à iure vel priv. conceſſo, non poteſt dici ante tẽpus profeſſus.*

Dubium hoc oritur ex privilegio Pii V. De quo ibi fit mentio; Solvendo autem huic dubio, ego præmitto primò. Quòd ſicut ego alibi notavi Religioſas ſuccedere ſuis agnatis ita & Religioſo inteſtato ante Profeſſionem ſtatim eâ factâ ſuccedere Monaſterium in ejus bona, *Auth. ingreſſi & Auth. ſi qua mulier. C. de ſacroſ. Eccl. Auth. nunc autem. de ep. & cler. & l. fin. eod.* Quæ ſunt canonizatæ in *c. quia ingredientibus & ſeq. 19 quæſt. 3.* In quibus

locis ita paſſim tenent Juriſtæ, quos ſequũtur Navarr. *com. 2. de regul. & in c. non dicatu. 12. q. 1* Clar. *§. teſtamentum. quæſt.* 28. Tuſch. *v teſtari concl.* 104. Angel. *v. Religioſus. n* 51. Sanch. *in decal. l. 7. c.* 13. Molin. *to. 1. de iuſt. d.* 140. & Lugo. *to 2. item de iuſt. d 3 ſect.* 9. Verùm, quemadmodum itè ego dixi ſuo loco, Regulares in multis lo-
2 cis per privatas Principum leges excludi à Succeſſione ſuorum, ſic & nunc dico de Monaſteriis, & ea per eaſdem leges prohiberi ſuccedere Monachis v.g. in Gallia, ut refert Manſuet *in rubr. de ſucceſſ. §. item pro conſuetudine.* Guilel. Bened. *in repet. c. Raynutius. de teſta. v. & uxorem p. 1. num.* 224. Et Rebuff. *in proem. conſt. Reg in* Gloſſ. *num. 21. & 24.* Et ſic dubium propoſitum procedit reſpectu eorum locorum tantùm, in quibus non fuit derogatum juri communi per privatas leges.

3 Præmitto *ſecundò*, quòd licèt ex diſpoſitione Trident. irritæ ſint Profeſſiones factæ ante evolutum annum integrum Novitiatus, jure tamen antiquo ſecus eſt, quia ex conſenſu partium, & maximè Novitij licebat olim in Ordinibus non Mendicantibus ad arbitrium breviare tẽpus. *c. ad apoſtolicam. de Reg. & cap. conſtitutionem. eod. in 6.* Quam diſpoſitionem etiam nunc valere in Provinciis, in quibus Trident. non fuit receptum, affirmant Navarr. *lib. 3. conſ. 28. de Regul.* Leſſ. *lib. 2. de iuſt c. 41. dub.* 7. & alij Unde conſequenter dubium propoſitum non venit intelligendum, niſi de Provinciis, in quibus Trid. fuit receptum. Atque his præmiſſis, quod jam attinet ad ejus ſolutionem.

4 Læſana *to. 1. qq. Reg. cap. 25.* reſpondet, caute in hoc eſſe procedendum, quia (inquit) ferunt (licet non authentice) contrarium eſſe deciſum à S. Card. Congr. Barb. autem *in collect. bull. v. monialis 1. & v. Profeſſio 2.* ipſam authenticam deciſionem refert, quàm emanatam affirmat an. 1627. die 13. Nov. Addit Roder. *to. 3. qq. Reg. 15. a. 6* Pium V. conceſſiſſe morituris Profeſſionem ad effectum conſequendi indulgentias Profeſſorum ſolùm, non verò ut Monaſterium ipſis ſuccedat; Imò nec potuiſſe ipſum hoc concedere, vel intendere. Ac tandem quidquid ſit de intentione & conceſſione Pii V. Eman. Sà. *v. Religionum.* 56. affirmat hoc privilegium non poſſe jam locum habere, eò quòd ſit à Greg. XIII. revocatum una cum omnibus aliis à Pio V. conceſſis.

Sed his non obſtantibus, contrariam 5
partem tuentur Sanch *in op. mor to 2. lib. 5. cap* 4 Zanard. *p. 2. cap.* 17. Confett. *in ſum. mar. magni tit 23. c.* 14. Auſon. *in ſum. Dian. v. profeſſio. nu* 8. Et alii, quorum opinionem probabilem putat Læſana *citat.* Ratio eſt, quia licèt ſupponatur Profeſſio adhoc ut Monaſterium ſuccedat Profeſſo, non tamen ſupponitur, quo tempore ipſa Profeſſio debuit eſſe facta. Quia ſucceſſio eſt quid conſequens ad Profeſſionem, adeò ut poſito tali antecedenti, ſequatur neceſſariò tale conſequens.

Et quidem verum eſt Pium V. conceſ- 6
ſiſſe morituris Profeſſionem, ante tempus ad effectum ſolùm indulgentiarum, attamen, quia jura volunt ut Monaſterium ſuccedat Profeſſo, ideo quocumque tempore, vel quomodocunque aliquis ſit profeſſus dummodo verè & validè ſuccedit Monaſterium, non virtute privilegii, ſed juris communis volentis, ut Monaſterium ſuccedat ſuo Profeſſo, quia nihil ſpectat ad leges de tempore, in quo liceat facere profeſſionem, ut interim non taceam Profeſſum in articulo mortis non poſſe dici per anticipationem profeſſum. Quia ſicut jus commune aſſignat

ſunis

ſanis annum integrum, ſe terminum anni ad Profeſſionem, ita Pius V. aſſignavit infirmis articulum mortis, unde cum is articulus venerit, dicendus eſt Novitius profeſſus ſuo & legitimo tempore, hoc eſt ſibi præfixo, & conſequenter admitti debet Monaſterium ad ſucceſſionem. Quin etiam Cign. *in Auth. ſi qua mulier. C. de ſacroſ. Eccl.* Jul. Clar *lib. 3. ſent §. teſtamentum. quæſt* 28. & alij abſolutè volunt, ut Novitio, morte prævento, & qui non fecit profeſſionem, ſuccedat ſimiliter Monaſterium.

8 In hac autem opinionum varietate ego puto primò de ea, quam tenet Sà, eſſe ſimpliciter falſam, falſum eſt enim Greg. XIII. revocâſſe omnia conceſſa à Pio V. pro quo vide dicta *dub* 7. Quantùm verò ad opinionem Rod. vera eſt, ſed falſum, quòd infert ex illa, ut conſtat ex dictis.
9 Quantùm ad opinionem Cigni eſt plauſi-
10 bilis, & non caret ſua probabilitate (*)
quamvis oppoſitum mihi videatur verius, ſtando in puncto juris. Et illam rejiciunt Gloſſ *cap. in præſentia. de prob* Panor. *eod.* Navar. *c non dicatis 12. quæſt 1. & com. 2. de Regul. nu. 49.* Et Molin. *to. 1. de iuſt. tract. 1. d. 140.* Unde mediam veniam ego ſe-
11 quens amplector opinionem Zanard. Sanch. Confett. & aliorũ, de quia ſuperiùs.

(*) *Vide ubi de privil. cauſæ piæ pag.* 70.

D U B. XXIX.

An Abbas Caſſinenſis debeat præcedere omnes Abbates Ordinis S. Benedicti?

Ad c. 21. v. ubi nota ſect. 3.

SUMMARIUM.

1 *Proponuntur aliqua temerè effutita de S. Bened.*
1 *Abbas Caſſin. præcellit omnibus.*
3 *Eſt quaſi Primogenitus inter alios.*
5 *Imò omnium Pater & Caput.*
7 *Ubi varii tituli dati Mon. Caſſin.*
Sanctus Benedictus fuit Caput ſui Ordinis.
8 *Et Abbas Caſſin. eſt eius Succeſſor ibid. ob id eodem honore dignus.*
9 *Antiquitas eſt iuſtus titulus præcedentiæ.*
11 *Omnes prærogativæ quorumcunque Monaſte. ſunt in Caſſin.*
12 *S. Bened. revelatione divina venit. Caſſin. comitatus corvis, & Angelis, & rupes ei ceſſit & 16.*
30 *Fuit Apoſtolus.*
13 *Monaſterium Caſſin. commendatur à loco*
18 *A Feudis.*
20 *A Domino tempori.*
29 *Habet Sedem Epiſcopalem.*
34 *Floruit, & flores viris eruditis.*
19 *Abbas Caſſ. inveſtiebatur olim per ſceptrũ.*
26 *Et erat Vice-Imperator.*
19 *Sedebat ad dexteram Imperatoris, & ſignis regalibus utebatur.*
33 *Rei Maieſtatis non obtinebant veniam, niſi de eius conſenſu.*
41 *Habebat titulos varios honorificos.*
44 *Eſt Caput Ordinis S. Benedicti.*
50 *Abbas Abbatum.*
43 *Et omnes ei cedunt.*
53 *Eius prærogativæ fundantur in iure patriæ poteſtatis.*
54 *Habet privilegia omnium Abbatum.*
57 *Poteſt intervenire in omnibus cauſis Monaſteriorum.*
58 *Poteſt ſalutari titulo Principis & Altezzæ.*
60 *Monachis Caſſin. competit præcedentia per totum Ordinem.*
63 *Monaſterium Caſſin. non venit in odioſis nomine Ordinis.*
70 *Sicut nec alia Monaſteria, quæ ſunt capita ſuorũ Ordinum, eorũ nomine veniunt.*
64 *Roma non venit nomine Italiæ.*
66 *Nec civitas Epiſcopalis nomine Diœceſis, aut Regulis nomine regni.*

1 Nega-

1 NEgabat mihi aliquando non nemo, quia (inquiebat) non eſt niſi privatus Abbas inſtar aliorũ, cujus Monaſterio nihil prærogativæ contulit S. Ben. cùm is illud fundaverit, & Regulam in eo ſcripſerit ſolummodo ut privatus homo nec unquã ab ullo habuerit poteſtatem ſcribendi dictam Regulã per modum legis obligantis ſubditos, adeò ut nulla ejus pars obliget in ullo Monaſterio, niſi prout à privato cujuſq; Abbate præcipitur, & ſecundũ quod eſt à S Bened nõ ſit præcepta ſed præceptibilis. Ita ille, ſed certè ſatis imperitè (ut in non paucis aliis) Ejus autẽ errorem, (quãtũ ad dubium propoſitũ) hac una ratione (fuſiùs in ſequentibus deducẽda) confuto:

2 Abbas Caſſinenſis præcellit omnibus Abbatib. ergo omnes præcedit, & hoc in omnibus honoribus, ſalutationib. ſeſſionib⁹ ac quibuſvis aliis actibus cujuſcunq; ſint ordinis aut qualitatis. Conſequens de ſe patet, & probari poteſt per *l.* 1. *&* 2. *C. ut dignit. Ord. ſerv. l.* 3. *cod. ubi Senat. vel clariſ. l. ad ſubeunda eòd. decur. l. ad honores ff. eod. l.* 2. *&* 3. *eod. de off. div. iud.* quæ ſufficit tetigiſſe, ut ad antecedens veniamus de quo ſolùm poteſt eſſe difficultas, igitur quòd Abbas Caſſin. præcellat omnibus Abbatibus, ratio & probatio ſumi debet à præcellentia ſui Monaſterij ad omnia alia, quam ego deduco ex multis capit.

3 Nam etiamſi daremus Monaſterium Caſſin. eſſe ſimplex Monaſterium ſine ullo reſpectu ad alia, & Abbatem illius eſſe ſimplicem Abbatem, attamen negare non poſſumus, quin ſit inter alios ut primogenitus in multis fratribus, & conſequen-
4 ter ſi alii non vellent ipſum reſpicere, niſi ut fratrem certè debent conſiderare ut primogenitum ſuum, Primogenitura verò eſt dignitas, & primogenitus collatus ad ſuos fratres, eſt dignior, ut dicunt Gloſſ. *cap. quam periculoſum* 7. *q.* 1. Guilel. Bened. *in repet. c.* Raynut. *de teſt. v. in eodem teſtamento, l.* 1. *n.* 165. Bald. *l. ex hoc iure ff. de iuſt. & iur.* & communiter alij Unde & olim Primogenitus familiæ erat caput & Princeps, & in omnibus præferebatur ſuis fratribus, & præcipuè in honoribus, nam ſedebat ad dexteram Patris, ſacrificium offerebat, duplicatos cibos in menſa percipiebat, & duas partes in hæreditate, de quibus Joan de Cirier. *in tract. de primog.* Ergo vel hoc titulo Abbas Caſſin. tanquam major natu & primogenitus debet quoſcunque alios Ordinis præcedere.

Verum ego ſatis dubito, an poſſit ali-
quis Abbas intra Ordinem ſe fratrem ejus 5
dicere ſine verecundia, cùm potiùs filios ſe omnes agnoſcere debeant? Nam omnia Monaſteria, omneſque Congr. Ordinis à Caſſinenſi profluxerunt, & ſuam originẽ trahunt, ut rami à ſuo trunco, ut rivi à ſuo fonte, ut radij à ſuo ſole. Unde (ut in ſequentibus dicam pleniùs) vocatum fuit à Zachar. Papa. *Caput monaſtici Ordinis.* (*) A Calixto II *omnibus Monaſt.* aſſertum *Præfectum.* Ab Iñoc. III. *omnibus antecellens* A
Jul. II. *Caput Monaſteriorũ.* Et in Concilio 6
Romano ſub Paſchali II. Abbas ejus. *Abbas Abbatum* appellatus, & agente Joañe Cancellario dicti Paſchalis, is titulus ei cõtradictorié aſſertus contra Pontiũ Cluniac. Et Steph. III. In apoſtrophe Encomiaſtica, quã ad S. Bened habuit in eodẽ Monaſterio præſente Pipino Rege, Carolomaño, Proceribus ac Patritiis Romanis vocavit ipſum *Archimandritam œcumenicum.* Imò ut ait Urb. II. *illud donum quod Omnipotens Deus Beatiſſimo Bened. & per eũ, ſuo Caſſin. conceſſit cænobio, nulla ratione poteſt cõvelli, nulla violẽtia permutari, quin ipſe omniũ Mo-*

(*) *Leo Hoſtienſ in Chron. Caſſin. l.* 4 *cap.* 60. *Anaſtaſ. Biblioth. & ex ipſo Conſt. Caiet. in Ep. pro colleg. greg Leo Hoſt. in Chronic. Caſſin. lib.* 4. *c.* 5.

na.bo.

nachorum Pater, ac ipſum iam dictum Caßin Monaſtirium caput omniũ Monaſt perpetuò habeatur & meritò. Audis nomen capitis ? Audis titulum Patris? non ab uno ſed uſq; ad ſex Pontificibus attributum Abbati Caſſin. ut intelligamus tantùm eum præcellere cæteris, quantùm in corpore humano caput inferioribus membris, nec minorem ab iiſdem reverentiam cultum, honorem, obſervantiam ei deberi, quàm à filiis Patri, ipſum Patrem eſſe, cæteros omnes filios. *liberto* (autem) *& filio ſemper honeſta & ſancta perſona Patris ac patroni videri debet. l. liberto. ff. de obſer à lib & libert.*

7 Deinde (*a*) nemo negaverit S. Bened. fuiſſe caput ſui Ordinis, & illi omnes Monachos, quos in magno numero in diverſis Provinciis habuit, imò uſq; ad plura millia primas ceſſiſſe, reveritos fuiſſe, obſervaſſe. Atqui Abbas Caſſin. eſt ejus Succeſſor immediatus, & per rectam lineam in ſede, & in Monaſterio. Ergo ſimiliter omnes eum revereri tenentur, obſervare, & primas ei cedere, tanquam magni Patris locum tenenti pro ejus reverentia & memoria, abſq; ullo reſpectu ad perſonã, aut ejus merita. Nam loco conjuncti unus habentur. *l. ſi verò quidam C. de Caduc. toll.* Et una eſt perſona hæredis & ejus, qui in eum tranſmittit hæreditatem. *Auth. de iure iur. & c. coll* 5. *tit.* 5. Et Succeſſoris cum Prædeceſſore Alexand. *conſ.* 121. *Feud.* & qui ſuccedit in locum alterius, eodem jure cenſetur *cap. Eccleſ. ut lit pend. ubi Gloſſ. & l. a ïm quidã ff. de uſur.* (*b*) Qua ratione utuntur Romani Pontif. cum ſe commendant fidelibus, nempe quia ſunt Succeſſores Petri, & ejus ſedem ac locum tenẽt. Quòd ſi Rom. Pontif. debetur reverẽtia ab omnibus fidelibus, quia Succeſſor eſt Petri, cur nõ debebitur Abbati Caſſin. ab omnibus Monachis, cùm Succeſſor ſit Benedicti? Super Cathedram Moyſi ſederunt Scribæ & Phariſæi (inquit Chriſtus) Phariſæos vita reddebat contemptibiles, ſed Sedes Moyſi, in qua erant venerabiles, eodem igitur jure quiſquis ſit Abbas Caſſin. ſufficit tenere locum S. Bened. ut teneantur omnes eum venerari, & ei cedere.

Rurſum agnoſcunt omnes DD antiquitatẽ eſſe titulum Nobilitatis. Et ita in ſpecie docent Tiraq. *c.* 19. *de Nobil.* Salicet & Barboſ. *l. providendum C. de poſt.* Alex. Bald. Cardin. & alij, quos citat, & ſequitur Riminal in rubr. de conſt. Adeò ut inter cæteros is præferatur, qui eſt antiquior, quaſi antiquitas reddat illum præ ipſis Nobilẽ, ac digniorem. Et inter Nobiles ſimiliter præcellat, & præferatur antiquior, quia priora ſunt potiora. *l.* Claud. *ff. qui pot. in pign.* Atqui Monaſterium Caſſin. eſt primum Ord. S. Bened. & in eo antiquiſſimum, ergo & omnib9 nobilius & illuſtrius, & Abbas illius aliis Abbatibus præferendus, tãquam ratione antiquitatis nobilior. Nec refert, quod aliqua Monaſteria, ut Lerinẽſe, Turonenſe, Farfenſe, Furenſe, &c. ſint antiquiora S. Benedicto, & ab aliis Sanctis longè ante ipſum fundata. Nam etiam ante S. Benedicti Adventum in Montẽ Caſſinum locus fuit cultus ab Anachoretis. Verùm ſicut Monaſteria jam exiſtentia, erant abſorbenda in Ordine à S. Benedicto fundando, ſicut minora flumina in vaſto oceano, & eorum inſtituta intermittenda ad promulgationẽ ejus Regul. ut minora aſtra ceſſant ad ortum Solis apparere; ſic in figuram, & pro hujus futuræ mutationis felici omne, voluit Deus Eremitam, Caſſinum incolentem (quem (*c*) aliqui Martinum vocatum dicunt) venienti S. Benedicto locum cedere, quod

9 (line "Rurſum agnoſcunt omnes DD antiqui-") · 10 (line "Atqui Monaſterium Caſſin. eſt primum")

(*a*) *Fauſtus in vita S. Mauri*

(*b*) *Leo* 1. *ſer.* 2. *in anniverſ. ſuæ Aſſumpt. Hadr.* 2. *Epiſt. ad Carol. Regem Franc.*

(*c*) *Tepez in Chron. cent.* 1. *an. S. Bened.* 48 *in fine.*

hos

hoc eleganti carmine Marcus Poëta, ejuſdem S. Bened. diſcipulus expreſſit. *His tu parce locis, alter amicus adeſt.* Et cum vita anachoretica ſit perfectior cœnobitica, patet Monaſterium Caſſin. nulli alteri, ſeu antiquitate, ſeu perfectione inſtituti Monaſtici cedere, & conſequenter manet firma mea propoſitio, quòd ratione ſuæ antiquitatis debet omnibus aliis præferri.

Sed & dum conditionem ac dignitatẽ
11 dicti Monaſterii ego conſidero, adverto, quod ſicut S. Benedictus fuit omnium juſtorum ſpiritu plenus; ſic ſingulari providentia, quidquid gloriæ ſparſim, & per partes conceſſit aliis Deus, hoc totum in hoc uno collectum, longè perfectiori, & nobiliori modo nobis demonſtravit. Ac ſic præ omnibus venerabile reddidit. Nã ſicut ajunt Philoſophi, unamquamq; rem ſemper eſſe eò nobiliorem, quò vel plures gradus entis participat, vel perfectiori modo continet: ita Caſſinenſe Monaſterium omnibus eſt nobiliùs, cùm nulla prærogativa queat in ullo notari, quæ in ipſo non reperiatur, quod probo inductione.

12 Nam commendantur aliqua à loco, eò quòd extructa ſint in loco celebri, & tempore gentilium famoſo, ob præclara geſta, vel præclaras artes, quæ ibi exercebantur, ut *Athanatenſe*, apud Lugdunum in Gallia, vulgò *Ainay* famoſum, quòd is locus eſſet dicatus Minervæ, & Rhetores ſuæ eloquentiæ primum ſpecimen in eo exhiberent, coronandi ſi probarentur, mergendi in Rhodanum, ſi repudiarentur, unde proverbiale carmen, de re dubia, *ut Lugdunenſem Rhetor dicturus ad arã.*

13 At ſi gloriari oportet in ſuperſtitionibus gentilium, non expedit quidem, verum tamen, qualiſcunq; prærogativa poſſit inde colligi nec ea caret, imò præcellit Monaſt. Caſin. quia conſtructum in monte Apollini ſacro(*) & à Romanis Philoſophicis ſtudiis deputato, ut teſtatur Petr. Diacon. *in M.S. Caßin.* his verbis: *Erat is locus illuſtris ab arte & fama celebrior, cuius tantò olim ſublimitas culmine viguit, ut Romani celſitudo imperii Philoſophicis ſtudiis illum in ævum dicârit.* Et certè veſtigia palatii Marci Varronis, & Colliſæi, quâ adhuc infra montem viſuntur, ut & nomen caſtri, quo ab antiquis locus ille appellatur, indicia ſunt evidentia artium variarũ quæ in eo exercebantur, & non ſolitarium ut modò, ſeu valde populoſum fuiſſe.

Commendantur alia Monaſteria, eò quòd ex revelatione divina ſint fundata, & miraculis illuſtrata, ut Eviſhamenſe in Anglia. At neq; hac prærogativa caret Caſſinenſe; ſed præcellit. Audi ex Gordiano, *in vit. S. Placidi cap 5.* cauſam & revelationem ſeu divinam juſſionem de illo erigendo. Agebat S. Benedictus in ſua ſolitudine ſublacenſi, livore autem turgens Florentius Præsbyter, cùm fruſtrà tentâſſet eum intoxicare ad perdendas diſcipulorum ejus animas, novo & horrendo ſcelere machinamenta ſua convertit, de quo S Greg in vita ejuſdem Sancti. Hæc autem dum ſecum Beatiſſimus Pater nimis anxiè recogitaret ſemel ſubita vox ad eum de cœlo defertur, & oraculum accipit in hæc verba: *Vt quid dulciſſime ac dilectiſſime Benedicte triſtaris? Nunquid non reminiſceris illud, quod ego diſcipulis meis locutus ſũ dicens, ſi me perſecuti ſunt, & vos perſequẽtur. Tibi alia eligẽda eſt via, aliud iter quærẽdum. Te namq; elegi ex omnibus incolentibus orbem. Tu Evangelii mei tuba cœleſtis exiſtes. Spiritu meo plenus. Surge iam. & vade ad Caſtrũ Caßin. & populum eiuſdẽ Provinciæ qui adhuc idolorum nefandis cultibus ſervit, & in quorum* 14

(*) *Vide Chronic. Yepetii cent. 1 an. Chriſti 529. S. Bened. 49. c. 2 Nymphis habitata Caſſini Rura &c. Sil. Italic.*

præcordiis sathanæ versutia regnat. Qui nihil ſciunt aut dicunt, niſi quod in cordibus eorum venenoſi ſerpentis aſtutia ſcripſit, ſermone veriſico prædicans, meum ad cultum convertere ſtude. Quia tecum ero, & non te deſeram. Et confringã omnes adverſarios tuos. Proſiciſcere [illegible] *ad* [illegible]*, confortare, & eſto robuſtus. Quia caſtrum tibi tradam, & illic ſedes nominis tui in perpetuum erit.* Oracu-
16 lo igitur recreatus Benedictus, & promiſ-
ſis divinis animatus pergit, quaſi alter
Moyſes, & novus Joſue ad profligandos
Cananæos idololatras, & eorum terram
occupandam; aut potiùs quaſi redivivus
Paulus, & novum vas electionis ad portandum nomen Chriſti coram gentibus. Et ut olim Alexand. Magno, ad templum Jovis Ammonis pergenti, viam monſtrarunt corvi. Ac naviganti in Italiam Æneæ, diva Mater venus dicitur adfuiſſe, & navigationis tramitem direxiſſe, ſic longè feliciori, ac veriori omine Caſinum petenti Benedicto, (ut refert Paul. Diacon. *in hiſt. Longob. c. 26. Petr. Damiani ſerm. in vigil. S. Benedicti*, Gordian. in vita S. Placidi. Et Leo Hoſtienſ. *in Chron. c. 1,*) tres corvi viæ comites, & duo Angeli ejuſdem Directores ſe adjunxerunt, ac tandem (ut notat Baron. *in annal.* Anno 579. quo Juſtinianus Imperator orbi univerſo leges ponebat) Caſinum pervenit, inde per univerſam Eccleſiã leges ſuas aſceticas promulgaturus; Cumque vir Sanctus, quaſi poſſeſſionem loci accipiens, vertici montis propinquus [illegible] ac genu flexiſſet, rupes ipſa (ut refert traditio) [illegible] idololatrarum [illegible] ſpectum [illegible] ejus [illegible] cedens mollem [illegible]) alterius [illegible] quam mons ipſe, ejus adventu exultans ac [illegible] moratus, [illegible] jus [illegible] & perpetua ſubjectionis ſignum [illegible] voluit (a).

Commendantur [illegible] aliqua Monaſteria à laudis Imperii [illegible] conceſſis. Aut [illegible] dominio, eò quòd eorum Abbates Superiorem in temporalibus Principem non recognoſcant, ut olim Luxovienſis, [illegible], S. Galli &c. Et neque hac gloria Caſinum caruit.
Nam etiam ſtatum in ſuis exordiis Juſtinianus Imperator, Anno ſui Imperij XII. 18
ab omnium Mortalium jure ac dominio liberum perpetuo manſurũ, ſanxivit, ut habetur in *una cum diplomate* Tum deinde Carol. Magnus iterum idem confirmavit [illegible] Petrus Diacon. M. S. quod habetur in Biblioth. [illegible] quo inquit, *quia per cives Romanos fundatum* [illegible] *Placidum, & in proaſſe* [illegible] *Imperii* ditatum per Tertullum Patricium, & Equitium ac Gordianum Senatores Rom. Ita
& ejus Abbas inveſtiebatur olim non per 19
baculum paſtoralem, ut ſolent communiter alij Abbates, ſed per ſceptrum Imperii, quod de manu Imperatoris accipiebat, & idem Carolus Mag. (b) dedit ei privilegium habendi ex [illegible], [illegible] operiendi purpura, utendi cruce aurea, gemmis & lapidibus pretioſis ornata, & cum aliquo pergeret habendi ante ſe labarum ſeu vexillum, ac demum cùm eſſet præſens Imperator aſſidendi præ quibuſvis aliis, ad dexteram, quæ omnia ſunt regalia, & nulli alteri [illegible] conceſſa.

Commendantur item aliqua Monaſte- 20
ria [illegible] dominio Imperiali ut Cluniacenſe, cujus opes & potentiam,

(a) *Montes exultaverunt ut arietes & colles ſicut agni ovium. Pſ. 113.*

(b) *Lib. 4 Chronic. c. 25 M. S. cit.*

qua pollebat ſub Jacob de Ambaſia Abba-
te, quidem Author illius temporis conſi-
derans, non dubitavit aſſerere, opulentio-
rem fuiſſe dictum Jacobum Regé Scotiæ,
& data optione ſe prælectorum eſſe Ab-
batem, ut erat Jacobus, quàm eſſe Regem
Scotiæ, certè memini ego me legere in-
21 ter ſtatuta antiqua, illuſtris illius Mona-
ſterii, conſuevisse Abbates, quocunque
pergerent cum tanta pompa & apparatu
comitivam ſecum ducere, ut admirationi
omnibus, cùm eſſent quaſi per modum re-
formationis decreto Capitulari ſancitum
fuerit, ne in futurum Abbates, plusquàm
22 50. Equitaturas ſecum in via haberent, a-
deò ut quod nunc ſcandalo foret, magnæ
reformationis ſit tunc judicatum. Unde
opulentiam & potentiam temporalem di-
cti Monaſterii colligas. Sed illud ſuo tem-
pore ſuperavit Caſſinenſe, cui ut teſtatur
Union. *in ligno vitæ lib 1. c. 2.* & ex ipſo re-
fert Tambur. *to. 1. de jur. Abb. d. 2 qu* 4. Sub-
23 jiciebantur olim IV. Epiſcopatus, II. Prin-
cipatus. II. Ducatus, XX. Comitatus;
XXXVI. Civitates, 250. Caſtella, 440.
Villæ, 136. Curtes, XXIII. Portus Mari-
timi. 33. Inſulæ 200. Molendina. 300. Ter-
ritoria, & 1662. Eccleſiæ. Quo omnia (ne
Fabuloſa putentur) Petr. Diacon. in M S.
cit. ſeriatim, & diſtinctè per ſua nomina
recenſet, & enumerat, adeò ut vix fuerit
ſub Romani Imperij amplitudine ulla
Provincia, in qua Monaſteriũ Caſſinenſe
ſuam portionem non poſſideret in Africa,
Aſi.., Provinciis, Biſancena, Thracia, Æ-
gypto, Epiro, Macedonia, Lucania, Mau-
ritania, Cæſarienſi, Sardinia, Corſica, Si-
cilia Canuſia. Inſula Tremitana, Mari A-
driatico &c. Ut non immeritò Baron. *in
Annalibus to* 11. Scripſerit, quòd cùm no-
vus Abbas erat Caſſini inſtituendus, non
tã agebatur de Abbate eligendo, quàm de
magno Principe creando, *erat planè magni
ponderis opus Abbatem conſtituere Caſſinẽſẽ,
utpote non tam Monaſterii Abbatem, quàm
Principem, qui complura Caſtra & Opida
poſſideret.* Quod eſt cauſa ut legamus non
rarò Romanos Pontifices, ejuſmodi ele-
ctionibus ſe immiſcuiſſe, quod tam poten-
tem vicinum vererentur ſcilicet, & de eo
vellent eſſe ſecuri.

Eſt & aliud caput, unde gloriam accre- 25
viſſe quibuſdam Monaſteriis legimus, nẽ-
pe ab officiis publicis & adminiſtrationi-
bus conceſſis eorum Abbatibus, ut San-
dioniſiano in agro Pariſienſi ferunt enim,
Abbates celebris illius Monaſterii fuiſſe
olim creatos Regentes, & Adminiſtrato-
res Regni Frãciæ, & de facto refert Claud.
Robert. in Gallia Chriſtiana, Suggerum
Abbatem ſic fuiſſe aliquando Regentem
ſumaque prudentia & gloria, ſub Ludov.
Juniore, ſeu 7. filio Lud. Craſſi Regnum
adminiſtrâſſe. Sed etiam hac in parte San-
dioniſianos Abbates præcellunt Caſſin. 26
quantùm Reges Imperator. Nam Caro-
lus Magnus creavit eos Archicancellarios
Imperii univerſi. Ludovicus verò Pius, e-
juſdem Caroli filius voluit eos advigilare
ſuper omnes cauſas ejuſdem Imperii, & dũ
contingeret Imperatorem venire ad infe-
riorem Italiam nunquam ab ejus latere
abeſſe. M.S. *cit.* Et ſic Abbates Caſſin aſ-
ſumpti erant in partem ſollicitudinis Im-
perialis, tanquam primarii Cæſaris Con-
ſiliarij & Imperio univerſo advigilantes.
Unde Union. *lib. 1. ligni vitæ c 2. notat.* Vi-
ce-Imperatores fuiſſe appellatos. Item
cõmendantur aliqua Monaſteria à juriſdi-
ctione Eccleſiaſtica, nonnulla enim ſunt
exempta ab Epiſcopis non modò ſed eti-
am habent proprium territorium, & in eo 27
juriſdictionẽ quaſi Epiſcopale privative ad
quoſcumque Epiſcopos, ut Monſerratenſe,
Media-

Mediianum, Einſidlenſe, & non pauca alia
quorū Abbatibus cōceſſum à Sed. Apoſt.
habere Vicarium generalem, Synodum
28 celebrare, cauſas matrimoniales judicare,
reſcripta Pontificia examinare &c. Hæc
autem habet Monaſterium Caſſin. ſed
longè nobiliori modo ſtupendo, inaudito
& à nullo alio uſurpato, alii enim Abba-
tes acquirunt hæc jura ex gratia & pri-
vilegio Sedis Apoſt. Caſſinenſes autē ſine
privilegio proprio marte & labore, imò
diſpoſitione divina. Unde juriſdictio illa
Epiſcopalis, qua pollent in ſua Diœceſi,
debet dici jus, & non privilegium, nam
Sedes Epiſcopalis erat erecta in Caſtro
Caſſino ante adventum S. Bened. in ejus
29 montem, verum ut verbis utar Baro. (*a*)
*Neſcio qua dormitantiū Epiſcoporum incu-
ria quæ longè, lateq; in Chriſtiano orbe ex-
tincta erat idololatria, in monte Caßino alti-
oribus fixa radicibus adhuc vigebat.* Cùm ve-
ro, ut ait D.Tho. *opuſc.19.c.4. divino iudi-
cio reputatus fuiſſet Bened. idoneus, cui imme-
diate a Deo committeretur prædicationis offi-
ciū*, fructum is à Deo expetitum exhibuit,
converſionem ſcil. ad fidem circumjacen-
tis populi, & idololatriæ profligationem;
Unde quo judicio Benedictus fuit illi Pro-
30 vinciæ miſſus à Deo Apoſtolus, eodem
Sedes Epiſcopalis, ibi inutilis novo & in-
uſitato modo fuit mutata in Abbatialem,
& Benedictio tradita, ſicq; juriſdictio,
quam Abbates Caſſin. exercent in eadem
Provincia, fundatur non in ſimplici gratia
vel privilegio, ſed in Apoſtolatu S. Be-
nedicti; Quid enim æquius, quàm ut is
populus relinquatur juriſdictioni eorum,
qui ſuo labore & ſua prædicatione juris
Chriſti, & Eccleſiæ eſſe fecerunt? Et hoc
dormientibus interim Dominis noſtris

(*a*) *to.7.pag* 148. *in Annalibus.*

(*b*) *Bzou in Annal. Eccl. t.14.ſ.396. & 1323*

Epiſcopis, & hoc ſomno incuriæ, & ut
magis notemus divinam diſpoſitionē di- 31
vinaq; judicia appareant melius circa hāc
juriſdictionem, acquiſitam meritis S. Be-
ned. & Monachis ejus conſervandā Joan.
22. an.1322. ſpeciali Religione tactus erga
locum, & eundem S. Bened. Sedem Epiſ-
copalem reſtituit, & Epiſcopū Monachis
præeſſe voluit non ſimplicem Abbatem.
Deinde an.1343. Clemens VI. conſtituit,
ne Epiſcopus ibi ordinandus, alium de aſ-
ſumeretur, quàm ex Ordine S. Bened. ſed
hoc non placuit Deo, neq; S. Benedicto,
nam an.136 . Urb. V. Pontif. Rom. Ca-
nonizatus ultimus (& ex Ordine S. Be-
ned. aſſumptus ultimus) iterato Sedem E-
piſcopalem ſuppreſſit, ac ſimplicem Ab-
batem loco præeſſe, juriſdictionemque E-
piſcopalem exercere voluit, quod uſq; in
hodiernum diem duravit.

Ut à juriſdictione ſpirituali & Eccleſiaſti- 32
ca nonnulla Monaſteria commendantur, ſic
etiā à temporali ut Campidonenſe in Ger-
mania, & Rivipolenſe in Catalonia, nam
eorum Abbates habent jus gladii nō mo-
dò, ſed etiam poſſunt ipſi per ſe ipſos exer-
cere judicium ſanguinis, aut ei intereſſe
abſq; periculo & præjudicio irregularita-
tis. Quamvis autem non inveniam id con-
ceſſum Abbati Caſſinenſi aliquid plus ta-
men olim potuit in eodem genere circa
reos & facinoroſos, & eo magis æſtiman-
dum, quo vitā præ morte æſtimamus, &
ſalutem præ hominum perditione, nam ſi
quis intra fines imperii perduellis crimen
incurriſſet, ſi quis gratia Cæſaris excidiſſet,
aut capite damnatus eſſet, non poterat
Feudum amiſſum recuperare, veniam ob-
tinere, & in gratiam ejuſdem Cæſaris re-
dire, niſi agente & conſentiente Abbate
Caſſin. unde ob hoc Caducæatoris mu-
nere inter cæteros titulos vocabatur

Princeps pacis, ut notant Petr. Diac Unió. & Tambur. in ſuperioribus citati. (a)

34 Ab Eruditione etiam commendantur non pauca Monaſteria, ut Hirsfeldenſe, Corbeienſe. Viſemburgenſe, Foldense, Floriacenſe, Tuitienſe, Hirſaugienſe &c. eò quòd ſtudia in eis floruerint, & Academiæ in eis erectæ Monachos omnibus ſcientiis illuſtres pepererint, in quo laudis ge-
35 nere nulli cedit Caſſinenſe, ut probat liber de ejus Scriptoribus à Petro Diacono editus, quem non dudū Bibliotheca Barberiana typis excuſum publico conceſſit, ſufficeretq; in hujus veritatis confirmationem vel unum ſolum D. Thomam allegare, quem uſq; adeò colunt Theologi, ſuſpicit Ordo Prædicatorum, & qui in hoc ſacro & nunquā ſatis laudando Monaſterio, ut pietatis, ſic ut ſtudiorum pri-
36 ma principia accepit. Quid autem memorem Paulum ligurē, qui quaſi alter Dydimus in cæcitate artes & ſcientias didicit, & de omnibus etiam quaſi Dydimus redivivus tractavit. Quid inquam memorem Albericum controverſiis clarum, qui in Concilio Romano Berengarium convicit. Marcum, Alphanum, Amatum &c Poetas. Conſtantin Africanum, & ejus diſcipulos, Adlenem & Joannem Medicos, Brunonem in Poſitiva.

Petrum Diac Roboaſum in Oratoria, Landulphum in Matheſi. In Hiſtoria Amatum & utrumque Leonem. In prudentia juris Canoplul. In moral. Sayrum, &c. Quorum Laureatum agmen
37 glorioſè illuſtrat Reverendiſſimus Angelus à Neapoli ejuſdem Monaſterii filius, & annis proximè elapſis Abbas, nunc S. Spiritus Papiæ; de quo mihi aliquando referebatur, quemdam inter Scriptores hujus temporis non ultimum aſſeruiſſe, eum unum doctum ſe Romæ vidiſſe, poſſemq; alios ejuſdem Monaſterii filios & Lectores hic non paucos cōmemorare, unde ſanè ſperandum (attentis optimis ſubjectis, quibus ſacrum illud Aſceterium inſtar fœcundæ matricis ſemper exuberat) nunquam in eo defuturos qui Prædeceſſorum ſuorum merita, & eruditionem exæquent.

Poteſt etiam aliquod Monaſterium 38
cōmendari à Perſonis illuſtribus, quæ ex illo proceſſerunt regendis Eccleſiis, in quo videtur Cluniacenſe primas tenere. cum ex eo tres Sum. Pontifices ſciamus aſſumptos Greg. VII. Urban. & Paſchal. II. Sed etiam ex hoc capite præcellit Caſſinenſe, à quo Succeſſores longè plures in ſua Sede habuit S. Petrus, Gregor. & Leo III Steph. III. & IX. Victorem III. & Gelaſ. II. Præter Cardinales ad 30. numero & plurimos Epiſcopos qui ab eo prodiere. Unde Baron. *to. 9. an. 716 n 8 illud ſecurè & abſq; ulla trepidatione mendacii aſſeri iure poteſt, nullum unquam Chriſtiano orbe extitiſſe Monaſterium, ex quo tot viri ſanctitate conſpicui atq; doctrina tanta numeroſitate, ad regimen ſanctæ & Apoſt. Sedis aſciti fuerint, ut planè dici poſſit fuiſſe idem ſeminarium ſanctorum Antiſtitum.*

Cōmendantur etiam Monaſteria à ſa 39
cris & regiis depoſitis, ut S. Remigii Remenſis, in quo ſervatur ampulla ſacri olei Cœlo allati ungendis Regib. Franciæ. Quādiu autem Imperatores ſuos Italia tu-
lit Monaſterium Caſſin. & ipſorū & Sum. 40
Pontificum voluntate ſacra in depoſito habuit, inaugurandis & coronandis ipſis Imperatoribus adhiberi ſolita.

Etiam quibuſdam Monaſteriis accreſcit 41
gloria ex honorificis & illuſtribus titulis, quibus eorum Abbates alii proſecuti ſunt aliquando, ut Fuldenſe, cujus Abbas appel-

(a) *Yepez in Chron. Ordin. S Bened. an. 73.*

appellatur Princeps, Archicancellarius Imperatoris. Ac Primas per Germaniam & Galliam. Sed longè altioribus & pluribus donatus fuit Caſſin. quem vocitunt Archicancellarium, Romani Imperii, Cancellarium Regnorum utriuſq; Siciliæ; Hieruſalem & Hungariæ, Comitem & Rectorem Campaniæ, & terræ laboris, maritimæq; Provinciæ; Abbatem Abbatum, Magiſtrum Capellæ Imperatoris, Vice-Imperatorem, & Principem pacis. Ex quibus omnibus patet, quam meritò ego aſſeruerim debitam ei eſſe præcedentiam per univerſum Ordinem, quod tandem probatur ex ipſis diplomatibus Imperatorum ac Sum. Pontificum.

42

43 Nam etiam ipſo S. Benedicto adhuc vivente ita ſancivit Juſtinian. in una divalij. Anno ſui Imperij 12 In qua ſic loquitur: *Sancientes edictum, ut idem venerabilis locus ſit clariſſimus, & venerabilis non ſolùm oris occidentalibus verum etiam & Eois propter incomparabile Sanctitatis meritum. quod viget in venerabili Patre Benedicto.*

44 Deinde cùm Carolus Magnus ordinatus fuiſſet Imperator inter cætera privilegia & jura, quæ conceſſit Monaſterio Caſſin. indulsit, ut iiſdem privilegiis uteretur, quibus alia Imperialis Monachis ejus, ut intra Romanum Imperium Capellani Imperatoris eſſent. Abbati verò ut in omni Conventu ſuperiorem omnibus ſui Ordinis Sedem habeat, primus ſententiam proferat & celſior omnibus Abbatibus in perpetuum exultat, ut refert Petr. Diac. *in M. S.*

Quòd ſi placet Pontificia indulta revolvere, inveniemus longè luculentiora hujus veritatis teſtimonia, ut Zachar. Papæ in B. quæ incipit. *Omnipotenti.* expedita an. 741. die 18. Febr. in qua ille ſic loquitur. *Omnipotenti Deo, cujus melior eſt miſericordia ſuper vitas, gratias agimus.*

Ipſe quippe dignationis ſuæ potentia B. Bened. Patrem omnium conſtituit Monachorum. Ipſe eum Monaſticæ Legiſlatorem & Operatorem eſſe diſpoſuit. Ipſe illius meritis Caſſinenſe Monaſterium in quo & ſanctiſſime vixit, & glorioſiſſime obijt omnibus per totum orbem Monaſteriis clementi bonitate præfecit.

Et poſt nonnulla *Corroboramus, & in perpetuū confirmamus eidem dilecto filio, Abbati ſcil. Caſ. ejuſq; Succeſſoribus in omni cōventu Epiſcoporum & Principum ſuperiorē omnibus Abbatibus Sedem, & in conciliis & Iudicijs Priorem ſui Ordinis omnibus proferre ſententiam pro reverentia tanti [illegible].*

Et poſt pauca *Caſſinenſe Cænobiū exaltantes decernimus, & in perpetuū cōfirmamus, ut ſupradictus locus dignitate, vigore ac honorificentia præcellat omnia Monaſt. quæ conſtituta vel conſtituenda ſunt in toto orbe terrarū. Abbasq; ejus loci [illegible] & [illegible] exiſtat omnibus Abbatibus, eandē Regulam tenentibus, illicq; lex Monaſtici ordinis caput teneat, & Principatū ubi ejuſdem Legis deſcriptor Bened. Pater ſanctiſſimam eandem deſcribens promulgavit Regulā, ibiq; Abbates & Monachi honorem deferant, & [illegible] Rectorem quærant, ubi Monachorum univerſalis Magiſter & Doctor Benedictus Pater almiſicus, corporaliter una cum ſorore ſua quieſcens, glorioſæ Reſurrectionis diem expectat, &c.*

Audiamus & Calixt. II. in B. quæ eodē modo incipit ſub dat. an. 1123 die 16 Sept. ſic loquentē: *Ipſe illius meritis Caſſin. Monaſterium in quo & [illegible] vixit, & glorioſiſſime obijt, omnibus per occidentē Monaſteriis clementi bonitate præfecit, & poſt aliqua: Patrum noſtrorū veſtigia ſequentes veſtrū Cænobiū, cæteris per occidente Cænobiis præferendū aſſerimus & tam te, quam Succeſſores tuos in omni Conventu Epiſcoporū & Principū Superiorem omnibus Abbatibus conſedere, atq; in Iudicio Priorem cæteris ſui Ordinis viris ſententiam proferre ſancimus &c.* 46

Et

47 Et Innoc. III. B. quæ item incipit eodem modo directa ad Roffrid. Abbatem anno 1208 die 25. Jul. *Ipſe quippe dignationis ſuæ potentia B. Bened. Patrem conſtituit Monachorum. Ipſum Monaſticæ Legiſlatorem & operatorem diſponens, ut meritò Caſſ. Monaſterium, in quo & ſanctiſſimè vixit, & glorioſiſſimè obijt, omnibus per occidentem Monaſterijs dignitatis privilegio antecellat.* Et poſt nonnulla: *Petrum noſtrorum B. memoriæ Vrbani Calixti & Clementis Roman. Pontificum veſtigia ſequentes, venerabiles cœnobium, cæteris per occidentem cœnobijs, præferendum aſſerimus, & tam te, quàm Succeſſores tuos, in omni conventu Epiſcoporum, ſeu Principum, ſuperiorem omnibus Abbatibus conſedere, atq; in iudicijs priorem cæteris veſtri Ordinis, iuris ſententiam proferre ſancimus, &c.* Similiterque idem conſtituit Victor. II. ut refert Leo Hoſt. *in Chron. l. 2. c.* 97 & item Jul. II. in B. quæ incipit: *Super cathedram.* Appellat idem Monaſterium Caſſin. *Caput Monaſteriorum ordinis Sancti Bened.* Ad quæ omnia conformiter, quando fuit unitum Congregationi Sanctæ Juſtinæ ceſſavit Congregatio à Sancta Juſtina denominari, & ab ipſo Caſſinenſi Monaſterio nomen ſortita eſt authoritate ejuſdem Julii.

48 Tum deinde Abbates in ſuis conſtitutionibus ſanxerunt. & ordinaverunt ut Caſſinenſis intra regnum Neapolitanum præcedat omnes alios, etiam viſitatores extra actum viſitationis.

49 Poſt rationes autem & jura allegata, vendicandæ præcellentiæ Abbatis & Monaſterii Caſſinenſis, præ omnibus aliis, etiam ex facto probari, & aſtrui poteſt, nam ſi ſit aliquod Monaſterium; pro quo diſputari queat hæc præcedentia, erit Cluniacenſe, quo non eſt celebrius in Ordine, cujus tamen Abbates ſemper ceſſerunt Caſſinenſibus, unde refert Leo Hoſt. *in Chron. lib. 2. c. 25.* quòd cùm ſemel ſub Theobaldo Abbate, S. Odilo Cluniacenſis veniſſet Caſſinum. 50 *Ipſo die feſtivitatis beatiſſimi Patris N. Bened. ab eodem Abbate Theobaldo, gratia præcipua Religionis multis precibus invitatus Miſſarum ſolemnia celebrare nullo modo cogi potuit eo præſente Miſſas publicas agere, Cumq; iam paratis ad ſolemniter procedendū fratribus, paſtoralē baculum idem Abbas Theobald. reverenter eius manui obtuliſſet, longè humiliter refugit ille dicens, nequaquā dignū eſſe, ſe in eius præſentia eiuſmodi virgam geſtare, nimis profectò indecens, & contra ius omne eſſe percenſens quempiam Abbatum, manu paſtoralem virgā præferre, ubicunq; Benedicti vicarium, cunctorū videlicet Abbatis Abbatū, præſentem eſſe contingeret.* 51 Tum deinde cùm ſecundus ab Odilone, Abbas Cluniac. Pontius, vocaret ſe Abbatem Abbatum: hunc titulum abdicavit in Concilio Romano, ac ceſſit Caſſinenſi (ut in ſuperioribus retuli) ſicq; agnovit ſe inferiorem, quòd à fortiori de quibuſvis aliis ego dico, & inferiores eſſe & non ſolùm hos, qui communiter nigri vocantur, ſed quoſcunq; alios cujuſcunque ſint Congregationis vel Monaſterii, & hoc clarè innuunt illi tituli, quibus donatus eſt à Sum. Pontificibus, cùm ſeu ipſe ſeu S. Bened. (cujus eſt Succeſſor) vocatus eſt *Abbas œcumenicus, Abbas Abbatum, caput monaſtici Ordinis, Monachorum univerſalis Magiſter omnibus Monaſteriis Præfectus &c.*

52 Imò plùs dico, & ex dictis infero *primò* Abbatem Caſſinenſem (quidquid ſit de facto) (at de jure habere præeminentiam ſupra alios Abbates Ordinis, non per modum ſimplicis prioritatis, & poſterioritatis, ſed per realem & naturalem dependentiam à ſe & ſuo Monaſterio per imitationem patriæ poteſtatis, de qua tractant Juriſtæ, 53 nam ſicut jura æquiparant matrimonium ſpirituale carnali, ita & generatio ſpiritualis, debet æquiparari carna-

carnali unde ſicut jus patriæ poteſtatis acquiritur, non ſolum patri, qui liberos genuit, ſed etiam patris patri, hoc eſt Avo, qui & filios & patrem filiorum, ob id tenet ſub ſua patria poteſtate, ita & in generatione ſpirituali intelligenda ſunt Monaſteria & Monachi ſubeſſe non ſolum ſuo immediato Abbati, ſed etiam ſui Abbatis Abbati, puta Caſſinenſi. Qui inter Camaldulenſes v. g. cenſendus eſt Camaldulenſis, inter Ciſtercienſes, Ciſtercienſis, & uno verbo, albus inter albos, & niger inter nigros; ſunt enim illi omnes æqualiter Benedictini, & æqualiter S. Bened. patrem agnoſcunt, qui & conſequenter eadem ratione Abbatem Caſſinenſem Patrem debent agnoſcere tanquam ejus ſucceſſorem.

54 Infero *ſecundò* ex dictis, poſſe Abbatem Caſſinenſem abſque ulla ſpeciali conceſſione ſibi vendicare quæcunq; privilegia, quorumcumque Abbatum aut Monaſteriorum, cujuſcunque Congregationis Ordinis. Nam cùm ſit omnium caput, eſt etiam de omnium corpore, quia corpus non poteſt eſſe ſine ſuo capite. Et ſic participat, & communicat omnibus juribus & privilegiis eorum. Tum ſecundò, quia eſſet inconveniens aliquid concedere In-
55 ferioribus, & illud negare Superiori Tum *tertiò*, quia privilegia Monaſteriorum & Congregationum computantur inter eo-
56 rum bona (ut ſuo loco dixi) exceptis autem Caſſinenſibus, bona ſunt vel adventitia vel profectitia. Ad quorum verò alterutrum membrum reducantur privilegia, cujuſcunque Abbatis, vel Monaſterii ſemper ad hæc jus habebit Abbas Caſſin. Nam bonorum adventitiorum uſusfructus eſt penes patrem. *cap. pater de ſepult. in 6. l. non ſolum. & l. cum oportet.* C. *de bon. quæ lib. l. res quæ & l. quidquid eod. de bon. mater.* Perfectitiorum verò, & uſus fructus & proprietates *l. cit cum oportet l. pater ff. de acquir. hæred. l. quodcunque eod. de verb. obligat. & § 1. inſt. per quas perſon.* Abbas autem Caſſin. eſt Pater Ordinis, & omnium Monaſteriorum, & æque legitimè unius atque alterius, ergo, *&c.*

Tertiò. Ipſum poſſe, imò teneri (ſi re- 57
quiratur, intervenire in omnibus cauſis Monaſteriorum & Congregationum Ordinis in omni curia, Papæ, Imperatoris, Cardinalis Protectoris, & quorumcunque Principum temporalium, aut etiam in cauſis & difficultatibus Monachorum, vel Abbatum inter ſe. Nam pertinet ad officium capitis, proſpicere membris quibus præeſt Et hoc ſignificavit Zachar. Papa in B. de qua in ſuperioribus, his verbis: *Et ibi uſq; ad diem judicii Rectorem quærant.*

Quartò. Quid ſit de antiquioribus titu- 58
lis, Ipſum (etiam nunc) de jure habere celſitudinem, ſeu ut communiter loquuntur Altezam, & poſſe ſine adulatione vel mendacio ſalutari titulo Tum Illuſtriſſimi, quia hic tribuitur Epiſcopis non propter characterem, ſed juriſdictionem, & ſedem, quã ille habet. Tum Altezæ, & Principis; Nam iſti tituli tribuuntur quibuſdam Abbatibus Ordinis, ut Fuldenſi, Sancti Galli, Lurrenſi, & aliis illo inferioribus, eſſet autem inconveniens aliquid concedere inferioribus, quod negetur ſuperiori. Quia ut dicit Dionyſ. *in l. cel. hier. Superfir-* 59
matæ diſpoſitiones, abundanter habent minorum ſacras proprietates. (a) Quo argumẽto utuntur Patres & Doctores pro B. V. Maria, quando dicunt, eam fuiſſe pulcherrimam, habuiſſe ſcientiam infuſam vidiſſe divinã eſſentiam in hac vita, jã reſurrexiſſe, &c. nimirum quia legimus hæc fuiſſe conceſſa aliis Sanctis inferioribus, eſſet au-

(a) *D. Thom. in 3. d. 2. q. 1. q. 3. S. Bern. Epiſt. 174. Albert. Magn. in marialis c. 191. Dion. Carth. de laud. V. l. 12.*

tem inconveniens, minùs tribuere B. V. majori. A pari igitur, cùm aliqui Abbates Ordinis ſint principes, & ſalutentur titulo Altezæ eodem modo licebit ſalutare Caſſinenſem, & iiſdem titulis honoratiis proſequi. Nec refert, quòd fortè non habeat Feuda ab Imperio, ut illi, quia ſufficit illum præeminere habentibus, & eſſe caput, ac Archimandritam ſummum Ordinis. Et hoc videtur Zachar. Papa inſinuâſſe in ſua Bulla (de qua in ſuperioribus) per hæc verba: *Abbaſque illius loci celſior, & celebrior omnibus Abbatibus exiſtat eandem Regulam tenentibus, illicque lex Monaſtici ordinis, caput & principatum teneat.*

60 *Quintò.* Monachis Caſſinenſibus debitam eſſe de jure, præcedentiam in omnibus Monaſteriis Ordinis, abſque ullo reſpectu, ad tempus profeſſionis, arg. eorum quæ docet Innocent. *in cap. ſedes de reſcr.* Nam propter ſingularem, & immediatam unionem quam habent cum ſuo capite S. Benedicto, cujus ſunt membra, & cum quo faciunt unum corpus debetur illis ſpecialis honor in toto Ordine. Eo modo quo jura, & Doctores loquuntur de Canonicis Eccleſiæ Cathedralis, deberi illis honorem, & præcedentiā per totam Diœceſim, propter unionē cum ſede Epiſcopali, & quia faciunt unum corpus cum ſuo Epiſcopo; facit quia unuſquiſque ſequitur conditionem ſuæ Eccleſiæ, & Monaſterii. At Monaſterium Caſſin.
61 antecellit omnia. Et hoc *dignitate, vigore, & honorificentia* (ut loquitur Zachar. Papa in B. ſæpe citata) ergo in iſtis debent alii Monachi cedere Caſſinenſibus, & eos agnoſcere tanquam ſibi præcellentes. Et hoc inſinuat Idem Zachar. paulò poſt, iſtis verbis: *Ibique Abbates, & monachi honorem & reverentiam deferant.*
62 Facit item, quia ſicut Abbas Caſſin. præcedit omnes Abbates Ordinis, ita & Monachi eius omnes alios Monachos, quia membra imitantur caput. Unde Carol. Magn. inter ſua privilegia, cùm creâſſet Abbatem Caſſin. ſuum Capellanum cæſareum, & ſanxiſſet ipſum debere ſemper accipere primum locum ad dexteram Imperatoris, idem ordinavit pro Monachis & Capellanos eos imperiales declaravit, & ad dexteram ſimiliter Imperatoris cum ſuo Abbate debere ſedere.

Sextò. Monaſterium Caſſinenſe ob ſin- 63
gulares ſuas prærogativas non venire nomine aliorum nec comprehendi cum ipſis in odioſis. Imò nec in Congregatione ab ipſo dominata, ſecus in favorabilibus. Unde v. g. ſi interdiceretur Congregatio Caſſinenſis, Monaſterium tamen Caſſinenſe non cenſeretur interdictum; ſi aliis Monaſteriis imponeretur onus, Caſſinenſe eſſet ab illo liberum, ſi tolleretur aliis aliquod privilegium, Caſſinenſe illud retineret & poſſent ejus Monachi continuare in ejus uſu, niſi ſpecificè, & in individuo ſuum Monaſterium inveniretur in diſpotione expreſſum, & ſic de aliis.

Fundo me *primò* in Doctrina tradita *cap. 1. ſect. 3. num. 5. pag. 77.* quòd Abbas non venit nomine Monachi. Ergo nec Abbas Abbatum nomine ſimplicis Abbatis; At Abbas Caſſin. eſt Abbas Abbatum Ergo *Secundò* in Concil. Trident. *ſeſſ. 25. cap. 11. de Regul.* ubi licèt generaliter ſtatuatur, ut Regulares adminiſtrantes Parochiam annexam ſuo Monaſterio ſint ſubditi Epiſcopo quantùm ad ea, quæ ſpectant ad ſacramentorum, & ipſius parochiæ adminiſtrationem excipiuntur tamen ab hanc diſpoſitione Monaſteria quæ ſunt capita ſuorum Ordinum, ſeu in quibus Generales habitant. Item in conſtitutionibus Clem & Urbani VIII. & decretis

retus

cretis S. Cardinalium Cong. ſuper caſuum reſervatorum abſolutione, de quibus *ſect. 3. cap. 5 § 2. v. nota 2.* Et in quibus Roma non comprehenditur nomine Italiæ, vel civitatum Italiæ, cùm ſit tamen caput o-
65 mnium & totius orbis. Atqui Monaſterium Caſſinenſe eſt caput noſtri Ordinis & noſtra Roma, tantumq; præcellit aliis Monaſteriis, quantùm Roma alijs civitatibus, quia ſicut Roma à Sum̃o Pontifice ſic Monaſterium Caſſinenſe à S. Bened. trahit dignitatem & prærogativam nulli conferendam, & à nullo unquam æquandam: Ergo ſicut Concil. Trid. Sum. Pontifices & Card. quando occurrit occaſio & diſpoſitio odioſa ſciverunt diſtinguere inter Monaſteria, quæ ſunt capita ſuorum Ordinum, & alia inter civitatem Romã, & alias Italiæ; ſic nos debemus ſimiliter in ejuſmodi odioſis diſtinguere inter Monaſterium Caſſinenſe, & alia, & ſemper il-
66 lud excipere. Et confirmatur, quia in odioſis Eccleſia Cathedralis non venit nomine Eccleſiæ propter ſingularem honorem & dignitatem, quam à Sede ſui Epiſcopi participat, neque nomine Diœceſis comprehenditur, ſicut nec civitas, in qua Rex habitat, venit nomine Regni aut cum aliis Regni comprehenditur ob eandem rationem, per *cap Rodulphus de reſc. c. fin. de præb* Et notata à Gloſſ. *ibid. c. accepimus. de ætat & qual. & c. 1. de rer. permut. in 6.* Geminian. *c. felicis. eod. de pœn.* Innocent *cap cit. Rodulphus.* Alex. *l. 2. ff. de verb. ſignif.* Bald. *in margar. v. civitas.* & Alij in *cap. quamvis 1. de præb. in 6.* Confirmatur item quia in odioſis, quod eſt duplex, non venit nomine ſimplicis, ut v. g. Parochia non venit nomine ſimplicis be-
67 neficii, at Monaſterium Caſſin. non eſt ſimplex, ſed caput Monaſteriorum, & habet Sedem S. Benedicti, & Principatum Monaſtici Ordinis ergo &c.

Fundo me *ſecundò* in facto Pij V. quia
Año 1567. Nono Cal Jun. pro Monaſte- 68
rio S. Benedicti Valliſoleti expreſſe cavit, ne teneatur aut imponatur pro ſua parte ſeu quota; ad onera contributionum, quæ imponuntur Congregationi ab eo denominatæ ſeu Valliſoletanæ, & ejus Monaſteriis, & hoc (inquit) quia eſt caput ſuæ Congregationis, & in eo fiunt multæ Eleemoſynæ, & multa hoſpitalitas exercetur B. quæ incipit: *Regimini.* & eſt Ordine 49 in Bull. Valliſolet. Ergo à pari cum Monaſt. Caſſin ſit caput, & Congreg ab eo denominatæ, imò & totius Ordinis S. Benedicti, neq; ſimiliter ad onera cum alijs tenebitur æqualiter, aut æqualiter cum aliis comprehendetur in diſpoſitionibus odioſis.

69 Fundo me *tertiò* in ipſo textu diplomatum & Bullarum Sum. Pontificum & Imperatorum, de quibus in ſuperioribus, & quæ aliàs ſalvari non poſſent, niſi hanc differentiam ponamus inter Monaſterium Caſſin. & alia. Nam v. g. Zachar. Papa affirmat, quòd *Deus omnibus per totum orbem Monaſteriis Clementi bonitate illud præfecit.* Et rurſus idem, ſimul & Carolus Magn. *Caſſinenſe Cænobium exaltantes decrevimus, & in perpetuum confirmamus, ut ſupradictus locus dignitate, vigore honorificentiæ præcellat omnia Monaſteria, quæ conſtituta, vel conſtituenda ſunt in toto orbe terrarũ.* Et rurſus poſt pauca: *Illic lex Monaſtici Ordinis caput teneat & Principatum.* Et Calixt. II. *Patrum noſtrorũ veſtigia ſequentes veſtrũ Cœnobium cæteris per occidentem cœnobiis præferendum aſſerimus.* Et Iñocent III. *Vt meritò Caſſinenſe Cœnobiũ omnibus per occidentẽ Cœnobiis dignitatis privilegio antecellat.* Et ſtatim poſt: *Dignum eſt, ut tam celebre & ſolemne Monaſterium Apoſtolica Sedes*

ſpecialiùs amplectatur. Ac deinde *Patrum noſtrorum beatæ memoriæ Vrbani Calixti & Clementis, Romanorum Pontificum veſtigia ſequentes venerabile Cœnobium cæteris per occidentem præferendum aſſerimus.* Et Juſtin. Imperator. *Idem venerabilis locus ſit clariſſimus & venerabilis non ſolùm oris occiduis, verùm etiam & Eois* At quomodo hæc omni poterunt verificari & ſalvari, ſi eodem jure cum alijs cenſeatur? ſi eſt caput ſi tenet principatum Monaſteriorum, ſi cæteris debet eſſe venerationi uno verbo præferri tanquam præcellens, quomodo non ſemper exceptum non judicabitur in omni diſpoſitione odioſa?

70 Atque idem ego dico per proportionē de Monaſt. Cluniacenſi, Ciſterc. Montis Virginis Præmonſtratenſi, & aliis ſimilibus, quæ ſunt capita ſuorum Ordinum vel Congregationum, non venire earum nomine in odioſis, nam ſicut ſunt quædā privilegia, ita ſpecialia ut non cenſeantur communicari in generali communicatione privilegiorum, ita ejuſmodi Monaſteria collata ad alia, inveniuntur tot prærogativis inſignita, ut ratione dictante præſumi ſemper debeat, non eſſe intentionis Papæ, ea comprehendere cum aliis in diſpoſitionibus odioſis, niſi expreſſè, & in individuo ita ſe velle declaret.

D U B. XXX.

Monachum factum Epiſcopum, an liceat eligere in Prælatum regularem?

Ad c. 23. §. 1. ſect. 3.

SUMMARIUM.

1 *Monachus non debet ambire dignitates.*
2 *Neque ad has conſentire.*
3 *Monachus factus Epiſcopus non fruitur privil. ſui Ordinis.*
4 *Manet tamen obligatus obſervantiis eius compatibilibus.*
5 *Volunt aliqui Epiſcopum poſſe eligi in Prælatum regularem.*
7 *Authoris eſt contraria.*
8 *Cuius rationes deducuntur & ſequent.*
8 *Inter Regulares eligendi in Prælatos, qui ſint aſſueti obſervantiis.*
10 *Si Epiſcopus eſſet Prælatus reg. impediretur primus finis, ob quem dantur Prælati.*
11 *Ægrius illi ſubmitterentur fratres.*
12 *Repugnat naturali Ordini.*
14 *Et iuri Canonico & ſeq.*
19 *Sequerentur abſurda.*
20 *Expreſſè fuit prohibitum à Papa.*
21 *Et cautum in ſingulis Ordinibus & ſeq.*
16 *Qui renunciavit, non poteſt redire.*
18 *Electio debet fieri ex gremio.*
26 *Reſpondetur ad obiecta in initio pro opinione contraria.*

NON rarò contingit Prælatos Eccleſiaſticos ſibi petere à Sum. Pontifice ſuffraganeos Regulares, quibus conferantur Epiſcopatus in partibus infidelium, & quia illi Sedem propriā non habent, ſolent in ſuis Monaſteriis poſt ſuam conſecrationem remanere; & dum ad munia Epiſcopalia perexerint ad clauſtrum redire, & de his procedit dubium cui ſolvendo ego.

Suppono I. Monachos non debere avida electione Eccleſiaſtica officia ſuſcipere, nec blandiente deſidia reſpuere. *c. vos autem 16. q. 1.* 1

Secundò Non poſſe conſentire ſuæ electioni ſine licentia ſuorum Superiorum, aliàs non valere talem conſenſum, & ipſam electionem reddi irritam. *cap. ſi Religioſus de elect. in 6. arg. cap. ſi quis Monachus 16. quaeſt. 1. & cap. quam ſit 18. qu. 3.* Quæ licentia debet eſſe ſpecialis, & expreſſa adeò ut generalis de conſentiendo electioni fiendæ, vel factæ quæcunque ſit non 2

3 non ſufficiat, *c. fin. de elect. in Clem.* *Tertiò* Monachum factum Epiſcopum non gaudere ampliùs privilegiis ſui Ordinis, ſecundùm Barth. à S. Fauſto *in theſ. lib. 6. q.* 194. Roder. *to. 2. qq Reg. 58 a. 4.* ubi pro adducit motum Sixti IV. & Portel. *v. Epiſcop. n. 4. & in add. n. 15.* ubi ait, nec ejus Indulgentias poſſe lucrari. An verò maneant Epiſcopi, ut priùs obligati obſervantiis regularibus.

4 Certè Innoc. I. ſtatuit non debere eos *à proprio propoſito deviare*, ut videre eſt in cap. 17. inter ejus decreta. Quod Zach Papa innovavit in *epiſt. ad Pipin. Epiſc. Abbat. & proc. Franc. in Reſp. ad dub.* 13. Et ſecundùm hoc Bzov. *to.* 13. *Annal ad An.* 1200. *& ad An.* 1252. de duobus Epiſcopis Ciſterc. refert unum fuiſſe ab Innoc. III graviter reprehenſum, quòd obſervantias ſui Ordinis à ſe abjeciſſet, alium ab Innoc. IV. admonitum ne desereret. Nunc verò non parùm ſuper hoc negotio diſputant DD. Placet autem præ cæteris opinio eorum, qui dicunt, abſolvi eum ab his Obſervantiis, quæ repugnant ſtatui ſeu dignitati Epiſcopali (ſi quæ tamen dici poſſunt repugnare) vel quæ ejus munia & functiones impediunt non verò ab aliis. Et ita docent D. Thō. *2. 2. q.* 185. *a.* 8. Cajet. *ib.* Barb. *de offic. & pot ep. p.* 3 Graph. *1. p. decis. lib.* 2. *cap.* 58. Portel. *v. Epiſc. n.* 5. Laym. *in theol. mor. lib. 4. tract. cap.* 1 Archid. & communiter Canoniſtæ *in c. ſtatutum.* 18. *q.* 1. In quo tamen pro more humano ſolent ſinguli ſibi conſcientiam formare, ut licet advertere ex eorum ſtudiis & operibus

His autem præmiſſis pro parte Epiſco-
5 porū videtur facere ipſa ratio naturalis, ſecùndum quam videmus inferiora ſemper regi à ſuperioribus, ut à primo mobili orbes inferiores, aſtra minora à Sole illuminari, imò & Angelos à Superiorib. purgari, illuminari ac perfici, unde quia Religioſi ſunt in ſtatu perfectionis acquirendæ Epiſcopi acquiſitæ magis congruū videtur, ut ab his regantur, quàm ab aliis ſibi ſimilibus facit item praxis præteritorum temporum, in quibus Epiſcopi regebant Monaſteria & Monachos, ut Martinus, Auguſtinus, Fructuoſus, & alii ſimiles viri ſanctitate conſpicui, ſub quorum 6
Regimine etiam vel maximè floruêre Monachi, & Status monaſticus.

Sed his non obſtantib. ego contrariam 7
partem teneo primò, quia Epiſcopi in ſua aſſumptione relinquunt clauſtrū, & clauſtralia exercitia, aut ſi in Monaſterio remanet aliquis, id non facit, niſi vel ex neceſſitate, vel certè ex arbitrio, contra rationem autem videretur eſſe ei clauſtri regimen committere, qui in eo non manet niſi ad placitum Unde Clem. VIII. in de- 8
cretis pro Reformatione Regularium n. 36 ſpecialiter cavit: ut *Ad officia, Gradus & Prælaturas illi præcipuè eligantur, qui poſſint & conſueverint Reg Ordinis & conſtitutiones obſervare, præſertim ad ſervitium Chori veſtitum & cibum communem pertinentes.* Quæ omnia, cùm non ſervent Epiſcopi, patet quàm incongruum foret eis ipſorum curam relinquere.

Et confirmatur, quia ſicut jura & DD. 9
non permittunt ut vidua vel corrupta eligatur in Abbatiſſam, ut ait Gloſſ. *c. iuvenculas* 20. *q. 1. & c. indemnitatibus de elect in* 6. Archid. & Dominic. *eod.* Abb. *c. cum in cunctis extra eod.* Rod. *t. 1. qq. Reg. 64. a. 4.* Laym. *l 3. ſect. 3 n.* 8. Et Læſan *to. 1. c.* 26. ubi ex manuali Gavant. ita deciſum à S. Card. Congr refert, cum Barb. *in collect. Bull. v. Abbatiſſa & v. vidua.* Nempè, *quia nō poteſt eſſe hortatrix ad Virginitatē, quæ ipſa nō eſt Virgo. c. una initiū. d.* 26. Sic certè non poteſt eſſe hortator obſervantiarū regul. qui ipſe illas non ſervat. *c. primum, ſin. d.* 25.

10 *Secundò* ſic impediretur præcipuum bonum, & finis propter quem Superiores dantur Regularibus. *Si poteſt fieri quantos paſſus ambulat Monachus, vel quot calices aqua bibit, debet ſenioribus revelare*, inquit S. Anton. apud Ruffin. *de verb. Senior. n.* 276. hoc eſt quòd Religioſus debet pendere à nutu Superioris quoad omnia, & ut ait S. Bened *in Reg. c. 67. Nihil omnino (quamvis parvum, ſine iuſſione Abbatis facere)* Et ſic opus eſt Religioſis frequentiſſimo acceſſu ad ſuos Superiores, quem quidem acceſſum facilem reddit æqualitas in eo, qui acceditur, ut docet Caſſian. *coll* 1 *cap.* 13 At quis poſſit hunc acceſſum, & tam frequentem, & tam facilem ſperare ab Epiſcopo fũctionibus Eccleſiaſticis, & exterioribus negotiis detento, in quo nihil Religionis ampliùs videtur, & à quo nõ poteſt obtineri gratia, niſi priùs habitâ licentiâ ab ejus famulis accedendi ad ipſũ.

Nec refert, quòd detur Religioſis vicarius vel Prior, ad quem recurrant in ſuis neceſſitatibus quia inde ſequuntur plurima inconvenientia, nimis de ſe nota.

11 *Tertiò* experientia docet, quòd talibus Prælatis, ægrius & difficilius ſubjiciuntur Religioſi, neſcio quid enim antipatiæ occultæ, & naturalis intercedit inter ſtatum religioſum, & Epiſcopalem, & ſi Religioſi non potuerunt pati jugum Epiſcoporum in rebus generalibus, in quibus cæteri fideles, etiam Laici illis ſubjiciuntur, ſed exemptiones ſibi quæſierunt, quomodo eis ſubjicientur & in illis & in omnibus aliis, ut debent ſi dentur eis in Prælatos.

12 *Quartò*, certè videmus, quòd ſecundum naturæ ordinem in qualibet ſpecie præſidet unum individuum non alterius, ſed ejuſdem ſpeciei, ut aquila volucribus, & leo feris, non leo volucribus, aut feris aquila. Imò in ipſorum Angelorum Hierarchijs, cuilibet Ordini præeſt unus, non alterius, ſeu ejuſdem, cùm autem omnes ſeu familiæ ſeu Reſpublicæ & communitates ordinentur per proportionem ad naturalia, omnino convinceretur, peccare contra naturam, qui Monachis non Monachum, ſed Epiſcopum præficeret, nam & pro lege ſolet allegari ratio naturalis. *l. ſcire oportet ff. de excuſ.*

Confirmatur, quia omnis varietas, & ſtatuum, ſeu ſpecierum permixtio, ſemper fuit in omni gente damnata, & naturæ exoſa, nam & animalia ſexus ancipitis, ſeu dubii generis, aut quæ vivunt in duobus elementis, & tanquam mali ominis, & malum portendentia, notantur à ſapientibus, ut videre eſt apud Pierium, & tanquã noxii alimenti reprobantur à medicis, ut monet Grattarol. *lib de conſer. ſtudii valetud.* Hermaphroditas arcent leges, ab omni dignitate, & à ſacris Ordinibus canones *tit. de corp. vitiat.* Mulum tanquam immundum animal ſibi offerri, in ſacrificium prohibet Deus. Qui vetat populum ſuum arare in bove & aſino, aut indui veſte ex lana, & lino cõtexta. *Levit. 19. & Deuter. 22.* At nunquid de bobus cura eſt Deo? de lana vel lino? haud quaquàm, ſed his & ſimilibus præceptis voluit confirmare ſeu prævenire hoc quod dicimus, & oſtendere, quantùm ſibi diſpliceat inter homines ſtatuum & conditionum permixtio, quam nec in rebus inanimis & brutis animantibus tolerat. Quid enim aliud eſt indui veſtes ex lana & lino texta, niſi cucullæ Monaſticæ ſupparum Epiſcopale ſuperinduere? Quid in bove & aſino arare, niſi dignitati Epiſcopali ſociare clauſtralem? At ſi hanc permixtionem non voluit Deus Judæis tolerare, quomodo in ſua Eccleſia eam tolerabit Chriſtus? Quis audebit ſe (cùm ſe- 13

derit

Digitized by Google

derit in ſua Majeſtate) oculis ejus præſentate, cum ſupparo & cucullo? Monachum ne ſe dicet an Epiſcopum? *&c.*

14 *Quintò.* Sicut officiis ac beneficiis ſæcularibus non poſſunt præfigi Monachi, ut cum Panor. communiter tradunt DD. *in cap. ſuper eo. de Regul. & c. quod Dei timorem. de ſtat. mon.* Sic nec Regularibus ſæculares, ut notat Hoſt. *in ſum. lib. 3. tit. de. ſtat. mon. nu.* 11 Et expreſſe cavetur *in clem* 1. *de ſup negl. prel.* Ac innovatum fuit in Concil. Trident. *ſeſſ.* 14. *c.* 10. Qui locus religioſus debet regi à Religioſis *c. inter quatuor de rel. dom.* Et eſt univerſalis Regula, quod Regularia Regularibus, & ſæcularia ſæcularibus danda ſunt. Quam DD. colligunt ex *c. profeſſiones, de reb. eccl. non alien. & c. cum de beneficio. de preb. in.* 6. Sed Epiſcopi ſunt perſonæ ſæculares, & ſæculo reſtituti. *clem. cum rationi. de elect.* Et à jugo monaſticæ Profeſſionis abſoluti. *cap. ſtatutum* 18. *q.* 1. Ergo non poſſunt præfici beneficiis, & officiis regularibus.

15 *Sextò.* In *cap. ad noſtram c. cum cauſam. & c. cum in Magiſtrum. de elect.* Epreſſe cavetur, ne non Monachus ſeu non Profeſſus eligatur in Prælatum regularem. Ac dicitur Abbatem debere monachari; hoc eſt obſervantiis monaſticis vacare. At Epiſcopus aſſumptus ex ſuo Ordine non eſt amplius Monachus, nec monachatur, ſed perinde eſt, ac ſi nunquam fuiſſet Monachus, ergo non poteſt eligi in Prælatum Monachorum, ſeu regularem. Unde S. Greg. relatus in *c. presbyteros.* 16. *quæſt.* 1. ſic ſcribit, pro hac cauſa ad Epiſcopum Syracuſan. Presbyteros (inquit) *Diaconos, cæteroſq; cuiuslibet ordinis clericos, qui Ecclesiis quoquo modo militant Abbates per Monaſteria nullo modo eſſe permittas, ſed aut admiſſa clericatus militia, Monaſticis non promoveantur Ordinibus, aut ſi in Abbatis loco permanere decreverint Clericatus nullo modo permittantur habere malitiā.* Et decreti huius ſui rationem reddens. *Satis enim* (inquit) *incongruum eſt, ſi cùm unum ex his præ ſui magnitudine, diligenter non poſſit quis explere, ad utrumq; iudicetur idoneus.*

Confirmatur, quia ſicut Epiſcopus qui renunciavit dignitati, ut ad Monaſterium tranſeat, non poteſt pœnitere, & ad dignitatem redire. *c. hoc nequaquam* 7. *q.* 1. *& c. poſt traſlationem. de renunt.* ſic poſtquam Monachus tranſivit ad Epiſcopalem ſtatū, non poteſt redire ad Monaſticum, ut in illo promoveatur, Idque ſive abdicato Epiſcopatu, cùm ei non liceat *c. ſicut vir* 7. *q.* 1. Sive eo retento, cùm non poſſit cum legitima ſponſa concubinam tenere, ut ſcitè quidā Epiſcopus Pariſienſis reſpondit apud Rebuff. *in pra. beneſ. tit. de cōmend.* 16

Confirmatur, item quia Regularibus debet dari Prælatus non ſolùm, qui ſit Regularis, ſed etiam ejuſdem habitus, & Regulæ *cap. in nona* 16. *quæſt.* 7. *& clem.* 1. *de elect.* At Epiſcopi aſſumpti non ſunt ampliùs ejuſdem Regulæ, utpote ab illa abſoluti *cap ſtatutum* 18. *q.* 1. nec ejuſdem habitus, utpote quibus in jure, & in pontificali proprius aſſignatur, ergo *&c.* 17

VII. Electio debet fieri de gremio *cap. nec emeritis. d.* 61. *& cap. Abbatem.* 18. *q.* 11. Sed aſſumptus ad Epiſcop. non eſt ampliùs de gremio, neq; ord. neq; Monaſterī, ergo non poteſt eligi, ſed deberet poſtulari juxta *cap. etſi de poſt. prel.* Cùm autem poſtulatio non fiat niſi apud Papam, relinquitur, quòd ſine ſpeciali ejus licentia & diſpenſatione non poteſt ullus Epiſcopus vocari ad Prælaturam regularem, ſit autem electionem futuram nullam, quia nulla eſt electio, quando eligitur poſtulandus, ſicut quādo poſtulatur eligēdus. *c, Abb. de verb. ſignific, & Gloſſ. c. cit. etſi.* 18

VIII. Se-

Digitized by Google

9 VIII. Sequeretur abſurditas, & implicatio non parva, quia ſic electus deberet eſſe ſubditus Superioribus majoribus Ordinis, & tamen non eſſet ſubditus primū ratione officii regularis, quòd gereret. Secundùm ratione characteris Epiſcopalis. Jam autem ego quæro ulteriùs ſi contingat Dominum Epiſcopum delinquere, à quo punietur? An à Prælatis Ordinis, quibus major eſt? At majores non poſſunt à minoribus judicari. *c. ſubmittitur d. 31.* Nec minorum ſententiæ valent ligare majores. *cap. in tantum eod.* Ergo vel manebit impunidus cum ſcandalo fratrum, & everſione Religionis, vel punietur cum characteris ignominia.

20 Sed dubium omne ſuſtulit Paul. IV. ſua conſt. quæ incipit: *In S. B. Petri ſede.* publicata die 22. Jul an. 1559. Cujus inter alios meminêre Portel. *v. Epiſcopus n. 7.* & Quar. *v. electio in fine.* Quæ ſic habet: *Motu proprio, & ex ſcientia certa noſtra volumus, & Apoſtolica authoritate mandamus. & ordinamus, quòd nullus cuiusvis Ordinis, aut Religionis profeſſus Epiſcopus, aut Archiepiſcopus, poſtquam munus conſecrationis ſuſceperit (etiamſi à vinculo Eccleſiæ cui præfuerat, per ſedem Apoſt. abſolutus eiq; quòd in ſuo Ordine permanere, & ad dignitates, officia, & ſuperioritatis aſſumi poſſit, easque retinere conceſſum foret) ad dignitates, officia, & ſuperioritates eiuſmodi, cuiuſcunq; qualitatis exiſtant, & quovī nomine nuncupentur, eligi, aſſumi, aut obtinere nullatenus poſſit. Et intelligimus, ut ad ea obtinenda perpetuò inhabilis exiſtat. Ac quævis indulta, cōceſſiones, diſpenſationes, facultates, ac aliæ gratiæ, tam per litteras Apoſtol. à nobis, & ſede prædicta etiā in forma Brevis, quàm à Superioribus dictorū Ordinum, ac quibuſvis aliis etiam ad id poteſtatem & auctoritatē habentibus, ſub quibuſvis tenoribus & formis cōceſſa, & cōcedenda impoſterum, nulla & invalida, nulliuſq; roboris vel momenti ſint, & eſſe cenſeantur. Etſi quis de cætero eum ad dignitates, officia, & ſuperioritates eiuſmodi ſcienter elegerit, iure eligendi perpetuò careat, & voce activa & paſſiva eo ipſo privatus exiſtat caſſantes, annullantes ac decernentes irritum, & inane, quidquid ſuper his, à quoquam, quavis auctoritate, ſcienter aut ignoranter contigerit attentari. Non obſtantibus* &c.

Ad quæ conformiter in omnibus ferè Ordinibus cautum fuit per ſtatuta ſpecialia, ne ſic aſſumpti, ultra eligantur ad ullū officium, ullamve Prælaturam ut in Ordine, ſeu Congr. Ciſt. ut videre eſt in ſtatutis impreſſis an̄. 1316. diſt 8, ubi ſic dicitur. 21 22 *In electionibus Abbatum Ordinis, nulli partes Abbates, aut eorum Commiſſarii impediant eligentium libertatem, ſub depoſitionis pœna. Nec contra formam ordinis à ſuis patribus obſervatam, in ipſis electionibus præſumant procedere, ſed totaliter, & conformiter ſtudeant obſervare continentiam clementinæ*, puta illius, quæ incipit: *Cum rationi. de elect.* in qua prohibentur præfici Monachis perſonæ diverſæ conditionis, vel diverſi habitus, ut ſunt Epiſcopi.

Et in Ordine Prædicator. in cujus conſtitutionibus impreſſis Romæ an. 1559. *d. 2. c. 13. n. 6.* ſic habetur: *Fratres beneficiatos, vel ad beneficia habilitatos, inhabiles reddimus ad prælationem in Ordine noſtro. Nec aliquis illorum activam aut paſſivam vocem habere poſſit niſi ante renunciaverit per inſtrumentum & acceptata ſit renuntiatio.* 23

Et in Ordine Carmelit. Nam in Bulla, quam Calixt. III ſuper hac materia pro illo edidit, & deinde Sixt. IV. per modum privilegii inſeruit mari magno ejuſdē Ordinis ſic uterque Pontifex loquitur: *Hac irrefragabili conſtitutione perpetuò valitura cōſtituimus, quòd nulli beneficia ſæcularia, ſeu regula-* 24

Digitized by Google

regularia obtinentes, aut qui futuris temporibus qualibet obtinebunt, etiamſi poſtea illa dimiſerint, in Capitulis generalibus ſeu Provincialibus, ſeu Negotiis, Officiis vel aliis Adminiſtrationibus Ordinis admittantur ſub excom. pœna, quam admiſſi, & admittentes, ipſo facto incurrant.

25 Eandem conſtitutionem extare in ſuo Ordine Minorum teſtatur Roder. *to.* 1. *qq. Reg.* 34. *a.* 5. ubi ſub iiſdem ferè verbis eam refert. nec dubium, quin etiam in aliis Ordinibus & Congregationibus idem obſervetur. Quòd poſſet probari inductione, ſed ſuperſedeo, ut reſpondeam ad allegata in initio favore Epiſcoporum.

26 Ad quæ ego Reſp. congruum quidem eſſe, ut Inferiores regantur à Superioribus, & Epiſcopos eſſe in Statu Perfectionis, ſed ſatis dubito, an ſint omnes perfecti, & præcipuè illi, qui favore aut vijs illaudabilibus à clauſtro ad infulas aſſumuntur. Nam ut jam dudum ſcripſit S. Cyprian *lib. de pub. Martyr. circa finem. Non locus deſertus ſaccus pro veſte, legumen pro cibo, neq; ieiunia, neque cameuniæ Monachum abſolvunt. Sub his involucris latet interdum animus valde mundanus, quod ita reprehenditur, ſi ad munus aliquod Eccleſiaſticum vocentur. Ibi videas quoſdam ex illis facillimè vinci delitiis impatientiores iniuriarum, appetentiores vindictæ, quàm quivis ſit alius ex infima plebe. Quid cauſa eſt? Quoniam corpus exercuerunt magis quàm animum.* Verùm quidem eſt, Martinum rexiſſe Monachos, Auguſtinum, Fructuoſum, & alios ſimiles ſanctos Pontifices, ſed ſuſcitetur Martinus, ſuſcitetur, Auguſtinus Fructuoſus, & his ſubmitto non unum Monaſterium, ſed integras Congregationes, integroſque Ordines, nunc autem, cùm Spiritus eorum defecerit in multis, qui eorum charactere gloriantur, non mirum, ſi eorum jugum Religioſi refugiunt, & à ſeipſis, & ſuis regi volunt ob rationes in ſuperioribus deductas.

D U B. XXXI.

An Prælatus Regularis factus Epiſcopus retineat aliquam Iuriſdictionem ſuo Monaſterio.

Ad idem Cap. 23.

S U M M A R I U M.

1 *Prælatus regularis factus Epiſcopus, nullam iuriſd. retinet in ſuo Monaſterio.*
2 *Hoc probatur per Iura & ſeq.*
4 *Prævenitur Obiectionibus.*
Abbas factus Epiſcopus mutat titulum, & fit Commendatarius ibid.

HOC dubium movere cogit malitia temporis, ad quod ego reſpond. negativè cum Tambur. *tom.* 1. *de iur. Abb. d.* 5 *q.* 25. Et probatur ex triplici loco juris Canonici, nempe 1. *ex c. ne pro cuiuslibet.* 16. *quæſt.* 7. ubi S. Gregor. ſcribit ad Marinian. Epiſc. in hæc verba: *Studendum vobis eſt, ut ſi quiſpiam Abbatum vel Monachorum, ex quocunque Monaſterio ad Clericatum officium vel Ordinem ſacrum acceſſerit, non illic aliquam ulteriùs habeat poteſtatem.* Ubi Gloſſ. per Ordinem ſacrum ſpecialiter intelligit non Sacerdotium, vel Diaconatum (quia ſupponuntur Abbates habere hos Ordines, qui etiam non repugnant, imò maximè decent Prælatum regularem, ſed Epiſcopatum, qui eſt incompatibilis cum Officio regulari, quia ut dicit idem Gregor. *in cap. nemo eod. Nemo poteſt & Eccleſiaſticis officiis deſervire, & in Monachica Regula ordinatè perſiſtere, ut ipſe Monaſterii diſtrictionē teneat,* 1

Digitized by Google

neat, qui quotidie in Miniſterio Eccleſiaſtico cogitur permanere. Quod in particulari & ſpecificè de Epiſcopis intelligendum dicit Auguſt. *in c. legi eod.*

Secundò verò idem probatur ex *cap. ſi*
2 *quis iam translatus 21. q. 2.* Ubi Concilium Calcedon. decernit, ut qui de una Eccleſia transfertur ad aliam, nihil ampliùs commune habeat cum priori, & ait *ibi* Gloſſ. Concil. loqui contra quoſdam, qui cùm translati erat ad aliàs Eccleſias, volebant tamen adhuc præſidere in priori, & in ea juriſdictionem exercere, at quando Prælatus regularis aſſumitur ad Epiſcopatum, fit vera & propriè dicta translatio, ergo &c.

Demùm *tertiò* idem probatur per *clem.*
3 *ſi dignitatem. §. plures de præb* ubi acceptâs ſecundam dignitatem ſtatim privatur priori, quam habuit, & hoc tam abſolutè ut ſolus conſenſus in illam ſecundam ſufficiat, ut ex pluribus docet Maſcard. *to. 1. de probat. concl. 183.* Atqui non poteſt amitti prior dignitas, niſi ſimul amittatur juriſdictio ei añexa, ergo ſicut vi hujus diſpoſitionis Prælatus regularis factus Epiſcopus amittit ſuam dignitatem regularem, ita & omnem juriſdictionem in Regulares, & in Monaſterium ſuum.

4 Nec juvat, quòd per diſpenſationem Apoſtolicam permittatur utrumque retinere, quia non permittitur retinere beneficium regulare, Abbatiam vel Prioratum, niſi ad effectum percipiendi reditus, & ſit de Abbate vel Priore titulari Commendatarius, quia ſicut nemò poteſt ſimul habere duas Uxores, ſic neque duo beneficia in titulum, & maximè ea, quæ habent annexam curam animarum, in quibus ſpirituale matrimonium celebratur, unde qnia talis ſupponitur accipere Epiſcopatum in titulum, relinquitur, quòd ſi retinet Abbatiam, vel Prioratum non retinet niſi in commendam, & ex Abbate vel Priore titulari, fieri commendatarium, & quia juriſdictio eſt annexa titulo, non commendæ, ideo per amiſſionem tituli in ſuo Monaſterio amittit in eo juriſdictionem, & nullum jus ampliùs habet, niſi ad percipiendos fructus ſuæ menſæ, tanquam Commendatarius, & Comedatarius.

DUB. XXXII.

An pœna verberum iuſta & toleranda inter Regulares?

Ad c. 23. de Præl. juriſd. §. 3.

SUMMARIUM.

1 *Pœna verberum uſus inter Regulares.*
2 *Qui reprobatur.*
2 *Romanum Civem illicitum fuit flagellare.*
3 *Et banc pœnam Paulus detrectavit.*
4 *Angeli non apparent niſi v. ſtiti.*
5 *S. Antoninus horruit nudare pedes.*
6 *Fœmina debent velare caput.*
7 *Quorundam Martyrum corpora miraculoſè operuit Deus:*
11 *Et Adæ fecit tunicam pelliceam.*
8 *Iure Canonico probibitum aliquem nudum flagellare.*
9 *Scandala oriuntur ex hæc pœnæ genere.*
10 *In quo aliquid iniuſtitiæ involvitur.*
12 *Reſpondetur rationibus in oppoſitum allegatis & ſeq.*

PRO parte affirmativa faciunt nonnulli canones, in quibus pro certis 1
delictis certo Perſonarum generi hæc pœna irrogatur, *ut in Capitulo ante omnia. d. 35. capitulo quis nos 23. quæſt. 4. capit. circum-*

cumcelliones.eod.quæst.5.&c. Secundo. Auctoritas Regularum ipſorum Ordinum Religioſorum, in quibus jubentur certa delicta hac pœna coerceri. Et *tertiò* ipſa praxis,quæ dudum viget in illis de quo videri poſſunt Petr.Damian.*lib.2. Epiſt.4.& lib.6 Epiſt.1.&* Anſel.*l.3.Epiſt 50* ubi hoc pœnitentiæ & mortificationis genus non parum extollunt, nec paucis adstruunt.& ſuadere conantur.

2 Sed his non obſtantibus, quamvis non velim ullius Ordinis laudabiles conſuetudines carpere, ego tamen contrariâ mente eo. Enimvero lex porcia,ut ait Cicero *in orat. pro [illegible]* Prohibet civem Romanum cedi virgis [illegible] legit, & memor Paulus excepit cum flagellari juſſus eſſet, dicens: *act.24 Si hominem Romanũ licet vobis flagellare?* At ſi nomen civis & dignitas Romanatis olim putata eſt,ut nefas, & quaſi ſacrilegiu judicaretur Romanũ huic pœnæ genere ſubjicere, etiam cujuſcunq; criminis reũ An religioſi Status dignitas minor? An conditio vilior? An in ſuos ſubditos humaniores gentiles Principes, quàm Prælati regulares in ſuos fratres?

3 Sed qui putamus Paulum, qui tot naufragiis,tot lapidationibus, tot periculis, uno verbo, tot mortibus ſe expoſuerat intrepidè detrectâſſe flagellari? An pati pro Chriſto recuſabat? An fervorem remiſerat? Haud quaquam,ſed inſigne hoc pudoris.& pudicitiæ exemplum dare voluit. Si potuiſſet Paulus flagellari,& nudari Si cædi non patere nudo corpore alienis obtutibus, quàm puta hilariter ad flagella iviſſet, quàm promptè terga dediſſet? Sed caſtiſſimus Apoſtolus nuditatem ſuam exhorrens, ac diriùs omni alio ſupplicium reputans, nimiſque naturæ contrarium. Qui alias gloriabatur in ſuis tribulationibus. Et Stichmata Domini JESU in ſuo corpore portare gaudebat, nimio pudicitiæ & caſtitatis zelo ſuccenſus ſui quaſi oblviſcitur & pati detrectat, quo nos intelligamus non ſatis eſſe pati, & vitia corrigere,ſed in pœnis eſſe diſcrimen, & in modo patiendi pudori eſſe parcendum, & ab his, quæ naturæ jura convellunt abſtinendum.

Angelicum ſtatum vitamque Angelicam profitentur Religioſi, qui vocantur à Patribus Angeli,ut eorum Prælati Archangeli. Et mores igitur imitetur Angelicos neceſſe eſt. Sed quos? Certè quales habeant Angeli mores, aut quomodo inter ſe,converſentur, ignoramus. Unum tamen ſcimus,& compertum habemus, quòd cùm frequenter appatuiſſe legantur nunquam tamen nudi viſi ſunt ſed ſemper veſtiti,& non aliter, qualiter, ſed veſte talari,quo nos modeſtiam doceant, & pudicitiæ ſtudium noſtris animis generent. 4

S.Ammonius, ut habetur in vita ſancti Antonij,cùm iter in hoc [illegible] fluvium quemdam tranſiturus, pedes nudare horreret. ſubito ad alteram ripam Miniſterio Angelico transfertur. Et non horrebat nudare alios,non dico pedes, ſed tergum,ſed pectus,& [illegible] Et hoc fratri? Et hoc [illegible] publicè & in conſpectu totius Conventus 5

Etiam ipſam faciem jubet Apoſtolus mulieres velare propter Angelos. At propter eoſdem Angelos an non noſtris fratribus ſuarum veſtium [illegible] relinquemus; & hoc partium longè diverſarum à facie. 6

Quid memorem Beatas Agnetem,Pelagiam, Mariam Ægyptiacam, aliaſque ſimiles, quas propter [illegible] excreſcentibus, veſtivit Deus, aut inſolito lumine circumdedit, ne [illegible] 7

ſtibus orbæ forent, nudæ ſibi vel aliis apparerent. Etiam inſenſibilia, & mortua Martyrum cadavera, nive repentina cæli tegere dignati ſunt aliquando, ut ejuſmodi extraordinario operimento nobis commendarent pudicitiam, quam beatæ animæ, talia corpora inhabitantes olim profeſſæ fuerant.

8 Quòd ſi neque pudicitiæ ſtudium, neque Sanctorum exempla, neque Romanorum & Gentilium leges ſint ſufficientis efficaciæ ad probroſum hoc pœnæ genus abrogandum in clauſtris, en jam dudum ſublatum & abrogatum antiquis Patrum & Conciliorum Sanctionibus oſtendo. Nam ut videre eſt in *c. neminem d.* 45. Concilium Romanum ſtatuit, ut *neminem quisquam Clericum peccantem cæde attingat, non Presbyter, non Diaconus, non Epiſcopus, Clericum vel Servitorem Eccleſiæ, ad cædem adducat, ſed ſi ita cauſa exegerit Clerici, triduo privetur honore*. Et in *cap. Epiſcopum. eod.* Prælatus qui verberibus timeri quærit, præcipitur ab officio dejici. Nimirum quia *Paſtores facti ſumus, non Percuſſores. cap. quid autem eod.* Unde S. Leo in *cap. licet eod. Quamvis nonnunquam accidant in Perſonis Sacerdotalibus, quæ ſunt reprehendenda, plùs tamen agere debet benevolentia, quàm ſeveritas, plùs cohortatio quàm comminatio, plùs charitas, quàm poteſtas.* Et in *cap. cùm beatus. eod.* Monentur Superiores, ut ſuos inferiores verbis non verberibus corrigant. Quorum jurium, aliorumque ſimilium authoritate moti olim Patres, & Abbates noſtri Ordinis ſancti Benedicti Anno 819. ſeu ut alii volunt 817. congregati ſub Ludovico Pio. VI. Id. Julij apud Aquiſg. ſtatuerunt inter diverſa alia pro bono Ordinis: *ut Fratres nudi coram Fratrum obtutibus, pro quacunque culpa non flagellentur.* Ut videre eſt in *a ll. 1. ad capit. Lud. Imper. tit. 14.* De quo ſtatuto, aliiſque conjunctim editis in illa Synodo teſtantur Leo Hoſt. & Petr. Diac. in *ſuo Chron. Caſſin* (a) In eadem fuiſſe æſtimatione, quâ ipſa Regula ſancti Benedicti & eadem Religione obſervata. Et ſic cùm prædicti Abbates repræſentaverint univerſum Ordinem, utpote ad modum Concilij, & Capituli generalis congregati, annuente & approbante Sum. Pontifice, & pro univerſo Ordine ſtatuta illa ediderint; relinquitur, quòd per illud (de quo ſupra) uſus verberum fuit in illo ſublatus, & jam eſt illicitus, & ita inter alios tenet Lopez. *in pract. crim.* 137. (b)

Mitto ſcandala, rixas, detractiones, 9
odia occulta, vindictas quæſitas, Perſonarum ſeparationes, ac alia tacenda, quæ ex hoc pœnæ genere ſciuntur aliquando proveniſſe, imò & ordinariè proveniunt, mitto, inquam, quod admodum difficile eſt, ut in eo non excedatur, dum naturali quodam bilis motu, quaſi inadvertenter exardeſcit Prælatus, inflammatur, efferatur, ac tandem ſanguini & cædi inſueſcens, evadit in parvum carnificem, nemo enim negabit, quin aliquo modo ſævitiam redoleat hoc animadverſionis genus, unde & videmus Prælatos prudentiores, & magis expertos ab eo abſtinere.

Ut interim non taceam, nonnihil 10
injuſtitiæ in eodem reperiri. Jura enim prohibent duplici pœna, quem atterere, quod tamen hîc contingit, quia nudi-

(a) *Lib. 1 c. 14.*

(b) *In Congr. Caſſin huius pœnæ nullus eſt uſus. In Helvetica vero fuit per conſtitutionem expreſſe prohibita.*

tas eſt

tas eſt pœna major ipſis verberibus, & majus ſupplicium, cum autem condemnatur quis ad verbera cogitur [illegible] tolerare probroſam nuditatem, & ſic non una ſed duplici pœna [illegible] juſtitiam, quod maximè ponderandum [illegible] in perfectis Religioſis.

11 Dices, meretur [illegible] hanc pœnam, & qui peccando pudorem exuit, huic pudendæ pœnæ ſubjici. Sit ita, mereatur, at fratres [illegible] non merentur pati hoc ſcandalum, non [illegible] ipſorum oculi [illegible] oculi [illegible] tali objecto? Quis magis reus, quàm Adam? quam Eva, quorum [illegible] ad nos omnes derivatur, & tamen cùm pro tegenda ſua nuditate feciſſent ſibi perizomata, nec fuere à Deo (etiam [illegible] & juſtè [illegible] ſuæ [illegible] hoc ſolatio privati. Quin potius & ipſe compatiens, & in tali verecundiæ [illegible] *fecit eis tunicas pelliceas*, ut [illegible] & non una parte corporis ſed ipſo toto corpore tegerentur. Quòd ſi non voluit Deus hominem nudum ſibi adſtare, [illegible] in jus vocatum ſiſteretur, ſine veſte cauſam dicere, quis ſuſtineat fratrem ſuum prætextu correctionis coram oculis [illegible] dari angariari, & cædi? aut certè habet oculos minùs pudicos, quàm [illegible] aut plus participat de genere, quàm de differentia, quia ſola bruta animantia ſunt, quæ non moveantur pudore aut verecundia.

12 Nec me movent allegata in contrariū, nam quantùm ad canones & Regulas ſeu Ordinum Religioſorum, non [illegible] poſſet dici, [illegible] perpoſitionem [illegible]. Quibus addo, quod iſta dictiones flagellare verberare, vindictæ corporali ſubjicere, vel diſciplinam [illegible], & [illegible]. quibus utuntur antiqui catholici, & antiquæ regulæ, non ſemper ſumuntur tam ſtrictè, ut ut ſignificent hoc ſolum pœnæ genus, de quo nos loquimur, ut patet ex ſacra Scriptura & Levitico.

Ad proximum verò quæ allegatur. Reſp. omittendam & corrigendam eſſe ob rationes allegatas, [illegible] ut ait Poeta. Temporibus leges, ſapiens ſine crimine mutat. Quòd ſi in contrarium quis obſtinatius inſiſteret. R. peccari in modo, & ſi tandem ad hoc pœnæ genus devehiendum eſt, debet ipſe reus in ſeipſum animadvertere, debent claudi feneſtræ, uno verbo debet ſic procedi, ut vitia corrigantur, & pudicitia, pluſquàm Angelica, ad quam obligamur, non violetur, ne dum fortè unum peccatorem emendare ſatagimus, plures alios facimus. 13

Ad authoritatem autem Petri Dam. & Anſelm. R. non poſſe [illegible] Epiſtolis aliud colligi, niſi ſingularem eorum humilitatem & [illegible] devotionem erga hoc [illegible], & mortificationis genus, non verò poſſe inde dogma univerſale ſtabilire. Fuere quidam olim Hæretici dicti flagellantes, qui diſciplinas [illegible] Martyrio præferebant, [illegible] Luxenb. [illegible] nos præterimus [illegible] mites, multi Religioſi [illegible]. Quid ergo [illegible] pœnæ ſuppetunt, & [illegible] corrigendi delinquentes. Quis [illegible] iſtum, cujus eventus eſt adeò dubius. 14

D U B. XXXIII.

An Prælatus incidat in pœnam cap. ſi quis ſuadente 17.q.4. Aut in aliquas alias, ſi excedit in correctione.

Ad eundem §. 3.

SUMMARIUM.

1 *Prælatum excedentem in correctione non incidere in ullam pœnam, tenent aliqui.*
2 *Author eſt contrariæ opinionis.*
3 *Quale ius correctionis habeant Prælati regular. & 4.*
5 *Id ſolùm dicimur poſſe quod iuſtè*
6 *Ad pœnam can ſi quis ſuadente, ſufficit percutere ſuadente diabolo.*
7 *Iura faciunt ei obnoxium Prælatum, qui in ſua correctione excedit.*
18 *Et aliis pœnis & ſeq.*
10 *Authores allegantur, qui ſunt huius opinionis & ſeq.*

1 DUobus modis poteſt intelligi hîc exceſſus; nempe ſcilicet, aut ratione qualitatis pœnæ, quæ infligitur, aut ejuſdem quantitatis, ſeu productionis vel intenſionis; quomodocunque autem contingat, non deſunt Prælati, qui putent, ſe nullam cenſuram, nullamve aliam pœnam poſſe inde incurrere. Ratio eorum eſt, quia Prælatus erga ſibi ſubditos fungitur officio Patris & Magiſtri. *c. duo iſta. 23 quæſt. 4. & cap. cum in Magiſtrum. de elect.* Imò & Judicis. *cap. Abbatem. & ſeq. 18. quæſt 2. & cap. decernimus, de iudic.* Jura autem permittunt talibus, percutere filios vel diſcipulos & ſubditos. *l. unic. C. de emend. prop. l. 3. & 4 cod. de patr. pot. l. ſed etſi quæcunque & ſeq ff. ad l. aquil.* Gloſſ *cap. cum beatus d. 45. cap. nullus Clericorum 17 quæſt 4 & c. in cunctis ſione 23 q 5* Qui autem facit aliquid jure permittente, ut eſt immunis à culpa, ita & liber à pœna *l. Grach. C. de adult.*

Sic mihi aliquando loquebatur non nemo, cujus ego diſcurſum veriſſimum 2
quidem agnoſco, ſed ineptiſſimè applicatum ad ſolvendum dubium propoſitum, aut ad excuſandos cujuſquam exceſſus. Enimverò Jura concedunt correctionem Parentibus & Magiſtris. inquis. & Prælati Regularium ſunt ipſis loco Parentum & Magiſtrorum. At quid inde? Ergo habent jus correctionis in ipſos? Ita eſt. At an item ius excedendi in ſuis correctionibus? An correctio excedens, vel ipſe exceſſus poteſt appellari correctio? Si eſt correctio ergo iuſta eſt, at ſi excedit quomodo iuſta? An non omnis exceſſus citra iuſtitiam? atque ideo iniuſtus? quòd ſi iniuſtus quomodo iuſtus? Aut unde ius ad illum.

Deinde ipſa iura allegata in initio con- 4
cedunt quidem correctionem Prælatis Matris & Parentibus, ſed *moderatam tantùm*, hoc eſt rationabilem, & proportionatam delicto, ergo hoc ipſo, quòd moderatam exprimunt ſe concedere, cenſentur negare immoderatam, ſeu excedentem, imò nec poſſunt concedere, quia aliàs leges non eſſent leges, eò quòd ratio & iuſtitia ſunt forma & anima legum, quibus tamen tunc carerent.

Hinc quia id tantùm dicimur poſſe, 5
quod jus permittit, ideo ſicut leges non permittunt correctionem excedentem, ita nec Prælati poſſunt habere jus ad illam, unde ſi quòd ſicut reus non eſt reus reſpectu hujus exceſſus quoad paſſionem, ita nec ejus Prælatus ſuus, quoad illius illationem, ſed uterq; ſibi ad invicem extraneus abſque ulla ſubjectione vel juriſdictione. Atque ideo qua ratione, quove jure aliquis percutiens Clericum vel Religio-

ligioſum incipit in pœnam canonis, ſi non ſit ejus neque Pater, neque Prælatus vel Magiſter, ſic eſt Prælatus qui percutit cum exceſſu, quia tunc caret omni jure & poteſtate, nec cenſetur percutere ut Prælatus, ſed ut injuſtus aggreſſor, adeo ut merito incurritur pœna canonis quando percuſſio facta eſt inte... & quando cum exceſſu, quia ex quo Prælatus cœpit excedere, ceſſavit jure agere, & uti legitima poteſtate

6 Rurſus. Ad incurrendam pœnam canonis non ſupponitur aliud, niſi ut percuſſio ſeu animadverſio ſit facta *ſuadente diabolo*, ut loquitur text. at omne injuſtum & injurioſum fit ſuadente diabolo & exceſſus, qui contingit in correctione, eſt injuſtus & injurioſus, ergo ſuadente diabolo factus, & conſequenter pœnæ inductivus.

7 Demum ita deciſum videtur in *ca. cum Beatus d.* 45. ubi adhortatis in communi Prælatis, ne ſint faciles ad percutiendos ſuos Clericos ſic concludit textus. *Si quis aliter, quam dictum eſt, prædictos honorabiles ſuo ſolus licentia præcipiæ poteſtatis elatus, malitia omni tantùm crediderit eſſe verberãdos juxta modum verberum, quæ intulerit, excommunicationis, & exilij pœnam ſuſtinebit* Id eſt declarabitur incidiſſe in excom. facit *ca. cum voluntate de ſent. ex.* §. *ſi quis vero*. ubi Papa ait non incidere in canonem hos, qui leviter percutiunt, unde à contrario ſenſu dat colligendũ incidere eos, qui graviter & cum exceſſu, quia ut *ibi* Gloſſa ait, qui de uno negat, concedit alterum, vide *cap. univerſitatis eod* Idemq; per proportionem dico, ſi exceſſus commiſſus ſit, non ſolùm quoad intentionem, vel qualitatem pœnæ illatæ, ſed item, ſi quoad modum, ut ſi Prælatus in carcerem ponit ſuum Religioſum, qui non meruit, vel ſi etiam meritum pugnis vel baculo ad illum tundit non renitentem, ſi alapam infligit, calce percutit, librum vel quid aliud ad caput projecit, in his omnibus & ſimilibus, ego puto eum incidere in canonem, quia talia nõ poſſunt dici illata & facta ad correctionem, ſed ex ſola paſſione irreverentis, & ... animi ... ſuadente diabolo, & pœnæ ... habent enim Religioſi in ſuis Regulis, ... defectu ... canonibus, ... pœnitentias, & diverſa pœnarum genera, quibus debent Prælati eſſe contenti. Et ne ex proprio ego loqui videar, placet adducere ... meæ reſolutionis ... A... de hac eadem difficultate ...

Gloſſ. in *capit. cum Beatus diſt. quaranteſima quinta. & capit. nullus ſericorum 17. quæſt.* 4. ait Prælatum vel Magiſtrum ſeu Patrem non incidere in canonem, ſi filium vel diſcipulum percutit moderatè. Unde ego infero incurrere, ſi percutit immoderatè, quia alias fruſtra adjuberet Gloſſa illud adverbium modificativum. Quod valde clarè exprimit in *capit. circumcelliones* 23. *quæſt.* 5. Ibi enim aſſerto, quòd Prælatus vel Magiſter non incidunt canonem, percutiendo diſcipulos Clericos ſic ait: *Dum tamen non nimis ſæviant in eos.* Unde infero incidere ſi ſæviant, hoc eſt, ſi cum exceſſu puniant. Et in *Cap Univerſitatis. de ſentent. excom.* Ubi dicitur poſſe Monachũ ab Abbate verberari cauſa diſciplinæ, Gloſſa addit: *Moderate, ita quod non excedat debitam correctionẽ. Alias poteſt appellari ab ipſo cap irrefragabili de off. Ordin. Et puniri debet cap. de priore. de pell. Et incidit in canonem, quia levis tantùm, & moderata correctio permiſſa eſt cap. cum voluntate, de ſent. ex* Et in *cap. ſi. Clericos. de ſent. excom. in* 6. Iterum eadem Gloſſa. *Si quis capiens Clericum de man-*

dato

mandato Prælati, modum excedat. v. quia cùm is non reſiſtit, calce, vel pugno eum cædit, incurrit excommunicationem.

11 Aufrer. *in tr. de pot. ſacul. in cler. reg.* 8. *fall.* 2. Aſſerta Prælatis & magiſtris poteſtate corrigendi ſibi ſubditos, ſic addit: *Intelligas modò correctio ſit moderata, aliàs ſecus, ut in c. Presbyterum. de homicid* Ubi declaratur irregularis qui puerum clericum corrigendo ſic exceſſerat.

12 S. Ant. *in ſum.* 3. *p. tit.* 9. *cap.* 8. *licèt non ſit improbandum, ut Prælati carceri mancipent ſubditos, cognitis eorum exceſſibus, non tamen debent eos facilè incarcerare, quia excommunicatus eſt, qui iniuſtè detinet Clericum. per c. nuper de ſent. excom.*

13 Angel. *v. excommunicatio* 5. *n.* 7. *Vtrum Prælatus, vel alius de eius mandato detinens Clericum, ſit excommunicatus? Reſp. quod non, niſi modum excedat, ut puta cum clericus quietè ſe capi & duci permittit, & capiens, calce, vel pugno impingit, ut dicit Io. Andr. in c. ſi. clericos de ſent. exc. in 6* Et rurſus idem *in ſeq. n.* 8. *Vtrum Prælatus verberans clericum ex odio, non cauſâ correctionis ſit excommunicatus? Reſp. quòd ſic. arg. c. cum voluntate. de ſent. ex.*

14 Zerola. *in pra. v. tortura. Quintò, Prælatus faciens torqueri clericum ultra modũ & excedendo metam, eſt excõmmunicatus c. univerſitatis. de ſent. ex. ubi Gloſſ. & Panormit.*

15 Gordon. *in theol. mor to.* 2. *lib.* 7. *q.* 13 *c.* 3 §. 4. *Quartò, percuſſio eſt licita docendo, ſeu facta iuſtè a legitimo Superiore Eccleſiaſtico, ad convenientem & moderatã inſtructionem, dummodo ſit locis & perſonis Pœna congrua, ſive ſit iuridica, ſive paterna ſive religioſa*

A[illegible] nonnullis: *Reſtat videre, qualis debeat eſſe iſta punitio, varia enim eſt, pro varietate caſtigantium. Et quidem debet ſemper eſſe moderata, exceſſus enim notabilis facit eſſe locum cenſuræ.*

16 Lud. Molin. *tr.* 3. *de inſt. com. d.* 56. *in ſum. Perſonæ quæ ex officio puniunt, ſi percutiendo perſonas Eccleſiaſticas excedunt notabiliter, excom. incurrant. At ſtatim poſt, Si exceſſus præciſe ſumptus à reliquo, quod iuſtè in pœnam infligitur, culpa eſt lethalis excom. incurritur.*

17 Concinunt Valent. 2. 2. *d.* 5. *q.* 9. *p. unic.* Et Graph. 1. *p. deciſ. lib.* 2. *c.* 65. & *l.* 3. *c.* 11 & 2. *p lib* 3. *c* 5. Ubi aſſerto, quòd levis percuſſio. clerici, leviſque exceſſus non inducit excom. ajunt ſecus eſſe, quando gravitas exceſſus aſcendit ad culpam mortalem. *Quia putatur ex odio, & ſuadente diabolo factus, non zelo correctionis.* Ita etiam Zech. *in repet Chriſt. tr. de cler. num.* 2. Sylv. *v. inquiſitio.* 2. *nu.* 12. Paul. Lancell & ejus gloſſator. *in inſt. can. lib* 4. *tit de ſent. exc.* Bonac. *de præcept decal. d.* 6. *circa.* 4. *prop.* 3. *q. unic. Et in tract. de cenſur. d.* 2. *q.* 4 *prop.* 3. Chaſſ. *de privil. Reg tr.* 2 *c.* 4 *prop.* 6

18 Quantùm verò ad alias pœnas, quas incurrit Prælatus excedens in correctione, id juris ſtatuunt DD. quòd licèt non teneatur petere veniam, quando exceſſus eſt levis, ut dicitur in *c. quando d.* 68. Secus tamen eſt, ſi ſit gravis, ut *ibi* vult Gloſſ. Sylv. 39 *v. correctio.* Angel *eod v.* Et alii conſtanter aſſirmantes, teneri injuriarum per *l. quemadmodum.* §. *Magiſtratus ff ad. aquil.* Unde Ulpian. in *l. ſed etſi. eod.* dicit, poſſe agi contra illum lege julia. Et ſic ex diſpoſitione juris Prælatus excedens in correctione ultra excom. quam contrahit, debet *primò* petere veniam, ſecundum citatos DD. 20 *ſecundò* ſatisfacere ſecundum Sylv. *v. Prælatus Tertio.* Deponi ſecundum Hoſtien *in ſum lib.* 5. *tit. de exceſſ. Pral.* Et *quartò*, in exilium mitti iuxta *c. omnibus d.* 45. Quæ pœna ſolet mutari in reclusionem.

21 Quod ſi ex exceſſu correctionis ſubſe-

nor

nor ſunt veſtimentis, vel moribus, [illegible] ti [illegible] Prælatus, qui ſic correxit, vel corrigi juſſit, ſic [illegible], per *c. ſi quis non [illegible]. 15. q. 1.* [illegible] Portel. *v. [illegible] n. 21.* [illegible] *in man. c. 27. nu. 223. & ſeq.* [illegible] & [illegible] ſirmant, quod etiamſi Prælatus non exceſſerit in ſua correctione, non debuit tamen contrahere irregularitatem, ſi inde ſequitur deformatio: quod ſi etiam ex juſta correctione, quanto fortius ex injuſta & excedente.

DUB. XXXIV.

An Religioſus vivens in Monaſterio relaxato ſit tutus in conſcientia?

Ad cap. 25. ſect. 3.

SUMMARIUM.

1 *Monaſteriorum poteſt dici relaxatum duobus modis.*

2 *In Monaſterio, in quo non ſervantur eſſentialia nemo tutus.*

4 *Profeſſio facta in illo, eſt nulla.*

5 *In Monaſterio in quo ſervantur ſola eſſentialia nemo tutus.*

7 *Secus de illo in quo aliqua pars obſervantiarum eſt relaxata.*

8 *Et quomodo.*

1 DUobus modis poteſt intelligi aliquod monaſteriorum eſſe relaxatum nempe vel ſic, ut nec eſſentialia in eo ſerventur, vel ſic ut ſerventur quidem utcunque eſſentialia, ſed cæteræ obſervantiæ Regulares ſint penitus extinctæ. Et quidem quantum ad eum, qui vivit in Mo-
2 naſterio primo modo relaxato, non poteſt dici ullo modo tutus in conſcientia, quia hoc ipſo, quod non ſervat eſſentialia, violat vota & Profeſſionem, & quia manet & durat in voluntate non vivendi, & ſic faciendi, manet etiam in ſtatu damnationis, ita Nav. *in man. c. 12. n. 57.*

Nec juvat, quod aliqui communiter 3
dicunt, ſe ſic eſſe profeſſos, & non habuiſſe intentionem ſe aliter obligandi, tunc enim eorum Profeſſio eſt nulla, ut ſi quis profiteretur cum [illegible] paſſionis, vel [illegible], & dependenda independenter à voluntate, & licentia ſui Superioris.

Ita M[illegible] *in 4. d. 38 q. 20* ubi dicit talem teneri de novo profiteri, & ſic ſupponit ejus Profeſſionem nullam. Ita etiam Layman. *in theol. mor. lib. 4. [illegible]. 6.* Ubi ait hunc, qui aliam Religionem vovit, non ſolum non teneri, ſed etiam non poſſe illam ingredi, quia etiam poſt Profeſſionem poſſe ab ea egredi. Quod Gordon. *in theol. mor. lib. 6 q. [illegible] 4.* putat probabile, licet dicat probabilius eſſe contrarium, & tales Profeſſiones adhuc valere. Ratio mea eſt, quia licet verbo tenus tres promittantur eſſentialia, illa tamen promiſſio reſolvitur in eorundem negationem & ſic non modò nihil promittitur ſed etiam animus aſſumitur faciendi prorſus contrarium, ſic enim dicitur in ejuſmodi Profeſſionibus, ego promitto obedientiam, paupertatem *&c.* prout obſervatur in hoc Monaſterio. Quæ propoſitio iſta in reſolvitur. Ego promitto, me neque velle obedire, neque paupertatem ſervare, ſicut nullus eſt in hoc Monaſterio, qui obediat, vel paupertatem ſervet, quod quàm ſit ridiculum, nemo non videt. Quis enim v. g. dicat, hunc obligari ad jejunandum, vel abſtinendum, qui hoc votum fecerit, promitto jejunare, & abſtinere in Quadrageſima, ſicut jejunant, & abſtinent Calviniſtæ, vel Lutherani [illegible] tempore. Nonnihil autem [illegible], qui profitentur in Monaſteriis de quibus loquimur

quuntur, & conſequenter ad nihil ſe obligant, ac ſimpliciter nulla eſt, & falſa eorũ Profeſſio. Facit, quia ut Profeſſio valeat, debet emitti nõ ſolùm in Monaſterio, ſed ſub Regula approbata, ſeu ſtatu vitæ approbato, ab Eccleſia, ſtatus autem talium Monaſteriorum non modo non eſt approbatus, ſed reprobatus. *cap. non dicatis 12 q. 1. cap. cum ad Monaſterium. de ſtat. mon.* &c. Ergo profeſſio in eis facta eſt nulla. Et quia ſic profeſſi non deſinunt tamen occupare talia Monaſteria, & eorum bona abligurire, hinc dici debent eſſe in ſtatu damnationis, quia defraudant Eccleſiam & ſuum Ordinem, (ſi tamen ſuum) vivendo ex ejus bonis, ad quæ tamen jus nullum habent.

5 Quantùm verò ad eum, qui vivit in Monaſterio relaxato ſecundo modo, in quo ſcilicet ſervantur eſſentialia ſolùm, Crot. de Monteſer. *in c. ad noſtram. de apel. n. 13 ſic* reſpondet: *Religioſi non excuſantur ob collapſam regulã, ſi non ſervatur, prout fuit originaliter inſtituta, ut inquit Dom. Anton in c. cauſam de elect. Ubi ſubdit, quòd hodie multi Monachi ob hoc ad domum Diaboli vadunt.* Ita etiam tenent Aſor. *p. 2. inſt. lib. 11 c. 11. q.* 11. & Valent. 2. 2. *d.* 10. *q* 4 dicentes, hunc eſſe in ſtatu peccati mortalis, qui non vult ſervare, niſi tria vota. Ita ſimiliter *Angel. v Religioſus. n.* 27. Sylv. *v. Relig.* 1. *q.* 12. Tabien. *eod v. q* 4 Aſtenſ. *in ſum. lib. 6. tit* 47. *a.* 1. *q* 3 S Anton 2. *p. tit.* 16. *c.* 1 §. 1. Cajet 2. 2. *q* 186. *a.* 2. Sanch. *in op. mor. lib. 6. cap.* 4 Et alii affirmantes, hunc item eſſe in ſtatu mortalis, qui non habet animum, ſeu qui depoſuit animum tendendi ad perfectionem, vel qui habet propoſitum, non ſervandi ulla ſtatuta, ſeu obſervantias Ordinis, ad perfectionem conducentes, quamvis alias non obligent ſub mortali. Ita item Alexand. de Ale. apud Angel. *Religioſus. n.* 32 ubi reſpondet objectionibus ſeu excuſationibus, quæ prætexuntur ex conſuetudine Monaſterii, vel intentione profitentium, quia inquit, qui profitetur, non profitetur conſuetudinem, ſed Regulam. Ergo non poteſt ſe conſuetudine tueri, ſed neque etiam intentione, quam habuit dum profitebatur, ſe non obligandi ad plura, quàm ad eſſentialia, quia licèt ita explicitè judicetur, implicitè tamen, & ex quadam conſequentia obligavit ſe ad alias obſervantias contentas in ſua Regula, quia qui vult principale, ſeu antecedens, v. g. eſſe frater minor, cenſetur velle & ſe obligare ad acceſſorium: & conſequens, ſcilicet ad ſervandam Regulam minorum, quæ non conſiſtit in ſolis votis eſſentialibus (aliàs omnes Religioſi eſſent unius & ejuſdem Ordinis) ſed in multis aliis, quæ licèt ſint accidentalia, ſi comparentur, ad vota communia ſunt tamen propria, & eſſentialia, ſi comparẽtur ad hunc Ordinem in particulari. Et hæc Doctrina ſecundum eoſdem Alex & Angel. citatos, locum ha- 6
bet etiam quoad ſimpliciores, & eos Religioſos qui ex ſimplicitate, ſeu imperitia putabant (dum profitebantur) Regulam ſui Ordinis ad alia non obligare.

At ſi aliquod Monaſterium ſit tantùm 7
in aliquibus relaxatum, ut ſi in eo verbi gratià fratres commedunt carnes, cùm ſit Sancti Benedicti Panor. (magnum ipſe lumen ejuſdem Ordin. Sancti Bened. in *cap. cum ad Monaſteriũ. de ſtat. mon.* Cardin. quem *ibi* citat. Felin. *cap. non eſt concupiſcentiam. de conſt* S. Antonin. 3 *p. tit* 16. *c.* 1. §. 21. Navarr. *in man. cap* 12 *n.* 50 & alij *arg cap. quia circa, de conſang* Et Angel. *v. Monachus n.* 11. excuſant & reſpondent, impune ibi carnes comedi, quia ex quo iſti præſentes fratres qui eis utuntur non

fuerint

fuerint Authores hujus relaxationis. nec apparet, ex qua causa ſit facta, poſſunt præſumere quòd ex rationabili. Secus ſi ex corruptela, quia tunc non eſt locus excuſationi per *cap. cum tanto de conſu.*

8 Igitur ad hoc, ut excuſetur, qui non ſervat obſervantiam aliquam ſui Ordinis v. g. abſtinentiam carnium in Ordine S. Benedicti duo conjunctim requiruntur, nempe ut ipſe non ſit Author hujus relaxationis, ſed vel ab immemoriali vel ſaltem à longo tempore ſit introducta, ſecundò, ut ſit certum, vel ſaltem non conſtet ex corruptela fuiſſe factam. idemque per proportionem dico de uſu lineorum, ſi non ſurgitur ad matutinum horâ debitâ, & in Regula præſcripta, & ſimilibus obſervantiis majoris momenti.

D U B. XXXV.

An Religioſi viventes in Monaſterio relaxato, poſſint obligari ad reformationem?

Ad idem Cap. 25.

S U M M A R I U M.

1 *Religioſi an poſſint obligari ad ſtrictiorem vitam tractatur & ſeq.*
5 *Quando dividitur Conventus circa reformationem amplectendam pars minor debet ſe conformare maiori.*
7 *Qui vovit vitã communẽ ad quid obligatur.*
8 *Membrum diſſidere à ſuo toto, turpe.*
10 *Et antecedenti Regularis obligatur ad futura ſtatuta ſui Ordinis.*
11 *Quando aliquis teneatur ſervare reformationẽ, ſeu ĩ intra Monaſteriũ opinio reiicienda.*
12 *Satius libertate detractantes reformationem quàm ad eam cogere.*
13 *In Monaſterio relaxato poſſunt omnes obligari ad eſſentialia.*
14 *Non tamen ad abſolutam reformationem.*
15 *Niſi in quibuſdam caſibus.*
27 *Qui ibi referuntur. De quo & exemplum allegatur & 25.*
19 *Monaſterium poteſt tolli ab his, qui ſcandaloſe in eo vivunt.*
24 *Aliqui Reges fuerunt ſoliis ſuis exturbati propter vitia.*
27 *Monaſteria non poſſunt dari niſi Religioſis ejuſdem Ordinis.*
Quod probatur iuribus, rationibus, exemplis & revelatione ibid. & ſeq.
34 *Religioſi honeſte viventes non poſſunt obligari ad obſervantias antiqui rigoris.*
35 *Fallit reſpectu quarundam & ſeq.*
39 *Quæ vera reformatio, & qui verè reformati.*
40 *Mundum duplicem faciebat Plato.*

AFfirmat Gloſſ. *cap. ante triennium. d. 31 cap. unic. de ſtat. mon. in 6. quo* [illegible] *nes eod. de Reg. iur.* Archidiac. *cap.* [illegible] *d. 74.* Præpoſit. *cap. cit. ante triennium.* Abb. *c. ad noſtram. de apell.* Nav. *cap.* & *alij eod.* Joan. Andr. *cap. Ioannes. de Regul.* Vincent. *c. ſuper eo. eod* Major *in 4. d. 38.* Læſan. *to. 2. cap. 12. num. 10.* Ubi citat Sylveſt Card & Petrum Lancellot. *in nom. Vit. rel. lib. 2 ſect. 1. c. 6.* Ubi citat Alex. & Clavaſ. & de hoc ait eſſe caſum in [illegible] in *c. ex parte de Regul.*

Negant verò Gloſſ. *in c. geſta cit. & c. integritas 32 d. 1.* Decius *c. ad noſtram cit.* Oldrad. *conſ 96* Angel. *V. Religioſus n. 20* & alij in *cap. cit. ante triennium c. non eſt. 15 q. 1, c præſens. 20. q. 3. & c. integritas 32 q. 1.* 2

Innocent. autem, & Hoſtienſ. in *cap. ſuper. eo. de Regul.* diſtinguunt, ac dicunt, hunc quidem non poſſe obligari ad reformationem, qui ſi ſimplex, & non ſcivit Regulam ſui Ordinis, quam ſuit profeſſus ad plura alia quàm viderit, aut probaverit tempore Novitiatus, ſecus, ſi ſit 3

cautus, qui ſciverit ſui Monaſterii, in quo profeſſus eſt, obſervantiam non eſſe conformem primævæ Ordinis Regulæ, & prævideriteam poſſe reſtitui, quia tunc tenetur ad illam.

4 Similiter Panor. *in c. cit. ſuper eo.* quem ſequitur Aſor. 1 *p inſtit lib* 13. *cap.* 11 *q.* 17. diſtinguit circa intentionem profeſſi, quia inquit, ſi profeſſus eſt ſolùm hunc modum vivendi quem ſequebatur in Monaſterio, & vidit omnes ſequi, non tenetur ad plus, nec ad plus poteſt obligari, ſecus ſi profeſſus eſt Regulam, quia tunc tenetur ad omnia illius puncta.

De ſimplicioribus verò, qui ſolent allegare ſuã imperitiam, & ſe non fuiſſe monitos vel inſtitutos circa Regulæ obligationes. Idem Panor. quẽ ſequitur Angel. *v. Religioſus. n.* 32. & apud ipſum Alex. Item diſtinguit dicens, tales nõ poſſe quidẽ obligari ad reformationem, quin etiam poſſe ad quemlibet alium Ordinẽ tranſire, etiã *laxiorem*, ſed ſi volunt in hoc manere, eſſe obligandos Atq; hæc quantùm ad Doctorũ placita circa dubium propoſitũ, ut autẽ & ego quod ſentio, clariùs exponam, placet per ſequentes propoſitiones declarare.

5 Prima propoſitio in Monaſterio, in quo diviſus eſt Conventus, aliis volentibus reformationem, aliis detractantibus, hæc debet introduci, & tenetur pars minor, quæ reformationem non vult eam amplecti, quamvis fortè ſit utcunque ei dura futura. Ita Innoc. Hoſt. Abb. & alij. *in c ſit ſuper eo.* Aſor. 1. *p inſtit lib* 13. *c.* 11. *q* 18. Et Sanch. *in ſum. lib.* 16. *cap.* 2 *n.* 35. ubi pro hoc allegat ad 29. Authores, & ita videtur deciſum in *capit. Baſilius d.* 1. *de conſecr. cap. ad noſtram citato & cap reprehenſibilis eod* Ratio eſt, tum quia quando aliquid decernitur communi collegarum ſuffragio, minor pars debet accedere ad ſententiam majoris, quia quod major pars reſolvit, & determinat, cenſetur à toto Capitulo determinatum, debent autem perſonæ particulares obſervare id. quod à ſuo Capit. invenitur conſtitutum, *arg tit. de his, quæ ſi à ma par. cap.* Tum quia, qui 7
vovit vitam communem, vovit (ſaltem implicitè) omnia ſine quibus vita illa communis non poteſt ſubſiſtere, vita autem communis ſtat in maiori parte Conventus, ergo ſi illa pars amplectitur reformationem, minor debet ſe conformare, ut non ſit niſi una vitæ forma, & communis in Monaſterio. Deinde eſt generale
omnium D.D. effatum etiam Legiſlato- 8
rem teneri ad ſuas leges ex vi directiva (ſi non coactiva) ob iſtud principium, quia turpe eſt in uno corpore membrum diſcrepare à membro, at ſi ob hoc principiũ etiam caput communitatis debet ſe membris conformare, quàm æquiùs, ut ipſi ſibi invicem ſe conforment, quia verò eſſet iniuſtum obligare maiorem partem ad ſe conformandum minori in relaxatione. ideo dicendum eſt teneri minorem ſe conformare maiori in reformatione. Facit, quia cauſa maioris partis hac in materia prævalet, non tantùm quia maioris, ſed quia iuſtioris & favorabilioris, ergo tuen-
da præ oppoſita minoris. Facit item diſ- 9
curſus, quem format Nevut. *in c. ad noſtrã*
de appell. quia inquit iſti, qui contra dicunt 10
reformationi videntur ſe ex antecedenti voluntate ad illam obligâſſe, atque ideo non eſt mirum, ſi iuxta hanc obligationẽ exigatur, ut ſe aliis in reformatione adiungant Quia ſicut Civis Piſanus intelligitur ſe ſponte obligare ſtatutis piſanis, non ſolùm factis, ſed etiam fiendis, ita qui ſe Monaſterio alicui per Profeſſionẽ incorporat, & facit ſe eius filium ſeu membrum, obligat ſe ad formam vitæ & ad ſtatuta, quæ

quæ in illo vigent, nõ modò, ſed quæ pro bono Monaſter. fient, & rationabiliter introducentur intra terminos Regulæ & Religionis, cujus eſt Monaſterium. Et ita etiam tenent Zerol *in pr.1 p.2 v. reformatio.* Felin. Croc. & alii *in c. tit. ad noſtrã.* (*a*)

Cavenda autem opinio Caram. *n.* 774. *comm in Reg. S. Bened.* Ubi ait hos, qui non conſenſere reformationi ſui Monaſterii nõ teneri ad eã, ejuſve ſtatuta, aut ſe cõformare majori parti, niſi quãdo ſunt, ſeu actu agunt in cõmunitate extra verò liberos eſſe. Nam ex ipſo Caram. convincitur erroris ejus opinio, quia enim iſti quocunque pergant, ſunt ſemper membra ſui Monaſterii, & de ejus cõmunitate ideò ſemper, & ubique tenentur ſervare leges & obſervantiam ſuæ cõmunitatis & Monaſterii. *arg. c. de his & c. placuit. d.* 12. *& c. inſtitutio. d.2. de conſ.* Quis enim dicam Religioſum alter poſſe vivere extra, & aliter obligari intra Monaſteriũ? Mitto ſcandala quæ inde oriuntur, occaſiones vagandi extra Monaſterium, quæ ob id quæruntur, &c. (*b*)

Secunda propoſitio, quia omnis coactio habet difficiles exitus. *cap. r. quæſivit* 17. *de ſponſ.* ideo quando aliquod Monaſterium venit reformandum, ſatius eſt, ab eo licentiare hos, qui renuunt reformationem, quàm ad illam cogere, aut tolerare cum Reformatis, ita Armill. *v. Relig. num.* 9. *&* Sylv. *v. Religio* 3. *n.* 12. Quod eſt deciſum *in c relatum. ne cler. vel mon.* Et cũ aliquando oborta occaſione hunc caſum conſultationi ſuppoſuiſſem, fuit mihi ita reſponſum à Prælatis diverſorũ Ordinum, & diverſis Doctoribus. Nam ſcriptura prohibet arare in bove & aſino aut indui veſte ex lino & lano contexta, Et repugnat vitæ cõmuni ac unitati tenendæ in Monaſteriis, ut duplex, & diverſa vitæ forma in eis ſervetur, diſſidiis rixis, odiis, detractionis via ampla aperietur, fomeſq; ijs alendis copioſè ſuppeditabitur. Et ſi pro bono etiam loco civili & politico Reipublicæ non toleratur in multis locis, niſi una Religio, & coguntur emigrare, qui diſſentientem ab ea quàm major pars, vel Dominus loci ſequitur, profitentur an non etiã expedit pro bono & pace Monaſteriũ (etiã publico ſtatu) ut fiat firmamentũ inter cœlum & terram, & dividantur aquæ ab aquis & lux à tenebris, hoc eſt filij lucis, cœlũ ſuſpicientes à tenebrionibus, terræ affixis, & ſuis voluptatibus, ut alto in mari merſis. (c)

Tertia propoſitio in Monaſt. in quo 13
obſervantia eſt penitus collapſa, & nemo cogitat reformationẽ, poſſunt Religioſi obligari ad omnia, quæ ſunt eſſentialia, ſeu Statui religioſo in cõmuni, ſeu ſuo Ordini in particulari, & ad aliquas obſervantias ad horũ manutentionẽ neceſſarias. Ita Angel *v relig. iur n.*32. Sylv. *v. relig* 3 *n.*12. Alex de Alez. Gloſſ. Iñoc. Abb & alii in initio hujus dubij citati. Et ita definitur in *c. relatũ. ne cler. vel mon. c. ad noſtrã & c. reprehenſibilis de appell.* Et ſic v.g. poſſunt obligari ad non habendũ proprium, ad comedendum in Refectorio cõmuni, & habitandum in uno Dormitorio ad portandum habitum decentem, tam in materia quàm longitudine & latititudine. Ad perſolvẽda officia divina in numero competenti, & cum ædificatione debita. Ad ab-

a Innocent. cap. ſuper eo. de Regul. Joan. Andr. cap. unic eod. in 6

b Dutum eſt in mente veteri nova meditari ex Gregor. S. Antonin. 2. p hiſt. tit. 15. c. 18.

(c) Ita fuit ſancitũ in Conc. generali Rothomag. pro Monaſterio Fontanellæ Anno 682. de quo Bar. t. 8. n. 10. Et univerſaliter pro omnib. in Trid. ſeſſ. 25 c. 1 de Regul. De quo in Conc. III. Turon. can. 25. & 26. Cabilon. 2. can. 22. Aquiſgran 2. c. de vita in fer Ord. can. 9. & 12. Vernenſi ſub Carolo Calvo cap. 3. Meldenſi ſub eodem can. 53.

 ſtituen-

ſtinendum à tractatione armorum, aut venatione clamoſa, ab evagatiõibus nocturnis &c. Ratio eſt, quia aut illi ſe Profeſſos agnoſcunt, aut non. ſi ſecundum nihil eſt diſputandũ. Si primùm, non poſſunt juſtè conqueri, ſi cogantur illa ſervare, quæ Deo promiſerunt, aut promiſſis ſunt neceſſariò añexa, vel ex his neceſſariò conſequũntur. Quòd ſi profeſſi ſunt cum illorum excluſione, & ſub intentione ea non ſervandi, necſe ad ea obligandi hæc conditio, vel tanquam contraria ſubſtantiæ actûs, hoc eſt Profeſſionis, eam reddit invalidam, aut tanquam turpis habetur pro non appoſita. Nec juvat, quod ſolent tales allegare, ſe fuiſſe ſic inſtructos, cùm eſſent in Noviciatu, & ſibi ſic fuiſſe promiſſum, quòd non forent unquam ad talia obligandi, quia debent imputare ſuæ propriæ ſtoliditati gravamen, quod inde ſentiunt, cùm aliàs potuiſſent meliùs ſe informare, qui autem eos obligant ad vivendum conformiter ad ſuam Profeſſionem, ſunt extra culpam & notam per *c. conſtituit 20 quæſt. 3. & cap. cum dilectus de his, quæ vi aut met. cauſ.* Armill. *v. Religio. n. 8.*

14 Quarta propoſitio, licèt in Monaſterio, in quo obſervantia eſt penitus collapſa, poſſint Religioſi obligari ad eſſentialia modo ſupradicto, non tamen ad totalem reformationem ſecundùm primævum & antiquum Regulæ rigorem. Ita Navar. *in cap ſtatuimus. 19. q. 3.* Sylv. *v. Religio. 3. n. 12. & 6. q. 6.* Zerola. *v. viſitatio.* Decius Oldrad & alii in initio dubii citati per jura ibi allegata. Ratio eſt, tum quia non videtur nimis durum, tum quia non videtur in eorum Profeſſione incluſum, aut ex ea conſequi.

15 Quinta propoſitio, Religioſi Monaſterii, in quo obſervantia omnis eſt collapſa & qui ſic vivunt, ut non modò eſſentialia ſuæ profeſſionis, ſeu ſui Ordinis non ſervent, ſed etiam ſe enormitatibus inficent, & ſunt ſcandalo fidelibus poſſunt per modum pœnæ obligari ad reformationem (etiam ſtrictiſſimam) pro exceſſibus commiſſis ſub relaxatione. Nam ſe- 16
cundùm jura, etiam laici, rei certorum criminum, detruduntur in Monaſterium pro pœnitẽtia. *c. fin. diſt 55. c. ſi quis clericus. & ſeq d. 81. c qui occiderit 17. q 4 c. clerici. 24. q. 3. c. ſi quis Epiſcopus. 26. q. 5. c. admonere 33. q. 2. &c.* Ergo à fortiori ipſi Monachi rei ſimilium criminum & enormitatibus inquinati debent atteri pœnis obſervantiæ regularis, & laboribus reformationis ſtrictiſſimæ *per c. ſi cuſtos. & c. ſi qua Monacharum. 27. q. 1. c. ad noſtram & c. reprehenſibilis. de appell. & c. relatum. ne cler vel mon. c. de Regularibus c dilectus el. 2. & c. quoniam. de Simon.* Et ita Pius X. año 1566. 17
die 2. Decemb. ad inſtantiam Philippi II. Regis per B. quæ incipit: *Maximè cuperemus* Mandavit per univerſa Regna Hiſpaniarum obſervari erga Franciſcanos Conventuales, quorum Monaſteria juſſit tradi Obſervantibus, ipſos verò Conventuales diſtribui pro pœnitentia per Monaſteria Obſervantium, & ſub pœna triremium, aliiſque ſimilibus cogi in iis manere.
Quod Navar. probat *in comm. 4. de Regul. num* 13. Facit quòd Pius II. ac deinde Sixtus IV pro Carmelitis, in eorum mari magno mandat, & dat poteſtatem Prælatis Ordinis, cum reformandi, & quoſcunque rebelles cogendi ad Reformationem, & criminoſos ſubjiciendi pœnis non tantùm in Ordine ſolutis, ſed etiam actionibus, uti videre eſt apud Rodericum *to. 1. bull. 7. eiuſd Sixti.* 18

Sexta propoſitio, Monaſterium, quod occupatur e Religioſis relaxatis, & cum ſcandalo viventibus, nec volentibus ad 19

frugem

frugem redire, poteſt eis tolli, & tradi habitum à Reformatis ejuſdem Ordinis. Ita Angel. *v Religioſus locus. n.2* Gloſſ. Dan. Joan. Andr. & com̃uniter alii *in c.inter quatuor de rel dom. & c. relatum. nec cler. vel mon.* Ubi ita ſtatuitur. Et in Conc Vernenſi can. *5.arg.c ſi quis Abbas.18.q.2 c.quã ſit eod c.nullus.d.61 & cap cum Monaſterii.*
20 *de elect.* Ubi gloſſa rurſus ita tenet. Et probatur *primò*, quia ex juſtitia tenemur applicare bona ad eum uſum, ac quem ſunt data, & his tradere quibus ſunt legata, & vel maximè ſi per ultimas voluntates, & primarias fundationes locorum, quibus contravenire, omnia jura prohibent, at Monaſteria non ſunt fundata pro Religioſis relaxatis, & viventibus cùm ſcandalo. Ergo poſſunt eis tolli, & dari viventibus in obſervantia. *c & hoc diximus, 16 q 7.*

21 *Secundò* probatur, quia in talibus Monaſteriis non ſolum difficile eſt ſalvari, ſed etiam qui ibi habitant, ſunt ſcandalo fidelibus, quis autem neget, ſcandala eſſe tollenda, clamante Apoſtolo, *auſſerte malum*
22 *ex vobis.* *Tertiò* probatur ex jure juſtæ defenſionis, quod cuique permittit hunc repellere à quo aliquid patiatur, & ab inferendo nocumento impedire, certum eſt autem, quòd Religioſi à relaxatis multùm patiuntur, Eccleſia, fideles, fundatores, Status religioſus, & ipſa Monaſteria; in quibus habitant, unde cùm talibus damnis non poſſit obviari, niſi tollendo ab ipſis ſua loca, ideo (ſi etiam jure belli licet occupare ſedes hoſtium) licebit occupare Monaſteria horum hominum, patitur autem ab eis Eccleſia, quia per ipſos res ſacræ veniunt in minorem æſtimationem apud alios fideles, dum vident ab illis indecenter tractari. Item quia fideles obfirmantur in ſuis vitiis per eorum mala exempla. Item quia occupant loca bonorum qui poſſent eſſe auxilio Eccleſiæ & fidelibus, ſuis ſacrificiis, concionibus, Eleemoſynis, miniſtrando Sacramenta &c. Patiuntur item ab eis fundatores, quia ſua intentione fraudantur, & ſuffragiis ſperatis pro remedio ſuæ animæ. Patiuntur itẽ alij Religioſi, quia propter ipſos Status religioſus venit incontemptum, & deriſionem apud cæteros fideles, & maximè hæreticos, &c. Unde relinquitur, quòd poſſint quilibet ſic patientes contra ipſos inſurgere, & impedire, ne ultra noceant tollendo ab ipſis Monaſteria, quod maximè licet ſucceſſoribus fundatorum, juxta *cap. filiis & ſeq 16 q.7.* Epiſcopis. *cap. omnes eod. c. ſtatuendum eod. q. 2.* & *c. qui vere eod. q 1.* Et principibus temporalibus, *c. fin. de ciſ. 96. & cap. ſicut excellentiam 23.q.4 l. hæreditatis ff. de pet. hæred. & l. ſi in aliquam eod. de off. procon.* Caſſan. *in cat. glor. p.5. conſ.17.* Guid. Bened. *in c. raynutius de teſta. par 2. v. ſi abſque liberis num.35.* De quo Ferdinandum, & Iſabellam Reges Caſtellæ plurimùm com̃endat Bzov. *tom.18. Annal. fol. 244.*

Quartò probatur ex doctrina Panor. & Specul. quos citat & ſequitur Sylv. *v. donatio 1. num 17.* Ubi ait, quòd quando Religioſi ſunt ingrati ergo fundatorem, quãvis aliqui dicant, Monaſterium eſſe deſtruendum (ſicut in ſimili civitas aratur, ob delictum civium, ut docet Barth *l. aut facta, ff. de pen.* Satius tamen eſſe, ut Religioſi ſic ingrati expellantur, & boni ſubrogentur, ut ſic mali puniantur, & non Eccleſia. Non poſſunt autem Religioſi ſe exhibere magis ingratos erga fundatores, quàm ſi malè vivant, & bona ab ipſis accepta, ſic vivendo in malos uſus expendant, Ergo, &c. 23

Quintò probatur per *c. alius 15.q.6.* Ubi Zacharias Papa Ludovicum inertem ſeu 24

pigrum

pigrum Regem Franciæ, privavit Regno hæreditario, quia erat ei inutilis ut dicit textus, ſeu ut addit Gloſſa, quia erat diſſolutus cum mulieribus, & effeminatus. De quo vide plura alia exempla apud Petr. Gregor. in *Syntag. iuris lib 15. c. ap. 1.* & Renat Chopp. *lib. 3. de doman. tit. 30.* At ſi etiam Reges, & Imperatores, ob vitia ſua poſſunt privari regnis & coronis hæreditariis, à fortiori Religioſi ſuis Monaſteriis ob ſimilia vitia Et ita año 1496 & 97. Franciſ. Ximenes Archiep. toletanus fretus authoritate Alex. VI. Papæ ac Ferdinandi, & Iſabellæ Regum Caſtellæ, expulſis pleriſq; Conventualibus Ordinis S. Franciſci ex ſuis Conventibus, Obſervantes in eos introduxit, ut refert Bzov. *to. 18.*
26 *annal. fol. 467. & 489.* Tum iterum anno 1566 Philippo II. Rege Hiſpaniarum agente authoritate Pij V. eadem expeditio facta eſt in reliquos Conventus eorundé Conventualium, qui Ximenii & Ferdinandi zelum non ſenſerant, ut ſupra ex Navarro retuli, de quo ubivis terrarum, & in omni ſeculo abunde ſuppetunt exempla in aliis Ordinibus.

Dixi autem, ejuſmodi Monaſteria ab-
27 lata à maleferiatis hominibus eſſe tradenda aliis Religioſis, qui ſint ejuſdem Ordinis, & non aliis, ita *Ancaran. c. ſic de exceſſ. præ* Et ita ego infero 1. *ex c nec emeritus. c. nullus & cap. obitum. deciſ. 61. c. neminem. 70. c. ap. hortamur. d. 71. cap. poſſeſſiones. 16. q. 1. can quæ ſemel. 19. q. 3.*

28 *Secundò* ego ita infero ex Doctrina Gloſſæ, & DD. *in can decernimus 16. q. 7 can. ſi proponente. de rejer. & l. in Eccleſiis. C. de ep. & cler. Abb. c. bonæ de poſt. & cap. ad decorem. de inſtit.* Caſſan *in cat. glor. p. 11. conſ. 22.* Barbat. *conſ 23. vol. 1.* Flamin. *de reſign. benef lib 5 q. 3.* Gonſal. *ad reg. 8. cantell. gloſſ. 9.* Hugolin. *de off. epiſc. cap. 50.* Piaſec. *in pra. p. 2. cap. 5.* Menoch. Bened. & aliorum, qui comuniter dicunt, & monent ut in collationibus & proviſionibus beneficiorum præferantur regnicolæ & indigenæ Diœceſis vel civitatis, & loci.

Tertiò ego me fundo in jure, quia Or- 29
do non peccavit, nec conſequenter poteſt privari ſuis bonis & Monaſteriis propter delicta privatorum, qui ſi debeant privari, ſic tamen procedendum eſt, ut intra eundem Ordinem retineantur Monaſteria, & eorum bona non autem alienis tradantur, ut patet de Feudis affixis certis familiis, quæ peccante feudatario, ab eo tolluntur, & transferuntur ad alium non alterius ſed ejuſdem familiæ.

Quartò ego me fundo in ratione, quia 30
omnes mutationes ſemper odioſæ & maximè in jure, adeò ut dum aliqua venit inducenda, quàm minima debet fieri, & præciſè, quantùm opus eſt, ad obviandum malo, ob quod inducitur non major atqui ſufficienter providetur Monaſteriis relaxatis, quando amoventur ab eis mali Religioſi, & traduntur bonis ejuſdem Ordinis, ergo non poſſunt tradi alienis, quia tunc fieret major mutatio, quàm ſit neceſſaria.

Quintò ego me fundo in intentione
fundatorum, quæ ſemper individuo 31
debet impleri (ut volunt jura) atqui illi ſemper certo Ordini ſua Monaſteria fundaverunt, & dotarunt, ergo ut non fiat injuria eorum diſpoſitioni & voluntati debent relinqui Ordini, cujus ſunt. Quod confirmatur ex Doctrina, & deciſione S. Cardin. Congr. de quo *fol 168 §. 3. num. 16.* quia quando petitur certa miſſa (de Beata *v. g.* vel de Requiem) ſacerdos non ſatisfacit, dicendo de officio currendi vel de alio Săcto. Quòd ſi hoc multò minùs certè ſatisfiet intentioni fundatorum ſi Mo-

ſi Monaſterium datum & ædificatum uni Ordini, donetur alteri.

32 *Sextò*, Ego me fundo in exemplo & facto Alex. VI. & V. Ferdinandi & Philippi Regum, de quibus ſupra, qui Monaſteria Franciſcanorum Conventualium applicaverunt Obſervantibus demum.

33 *Septimò*, Ego me fundo in voluntate & revelatione divina, quam ex Glabro refert Baron *in annal. ad an. Chriſti 996. Ottoni tertio* factam, & de Moneſterio Sancti Pauli extra muros urbis Romæ quam ipſiuſmet Baronii verbis placet hic attexere: *Suggerentibus* (inquit) *Ottoni quibuſdam piis viris, cogitavit expellere, de Baſilica Sancti Pauli Monachos pravè viventes, & in eorum locum introducere Canonicos ſed noctu apparuit ipſi per viſum S. Paulus monuitq; ne Monachos expelleret. Non enim inquiebat expedit cuiuſq. Eccleſiaſt. Ordinis, quāvis ex parte depravati, propoſitum unquā abiici, ſeu immutari, in eo namq. Ordine quiſq. iudicandus eſt, in quo ſe primitus vovit Deo ſervire, ac tātùm remediare licet; corrupto cuiq. in eadem propriæ vocationis ſorte. Quibus repreſſus Imperator. deſtitit à propoſito expellendi Monachos, atq. ad ipſorū tantūmodo emendationē animum applicavit.* Hactenus Baronius.

34 *Septima* Propoſitio, Religioſi, qui ſervant eſſentialia ſub honeſta vitæ forma, licèt non ita ſtricta, ut fert eorum Regula, aut inter quos aliqualis relaxatio notetur, poſſunt tolerari, & non debent ad majorem reformationem obligari. *c. nolo. & c. certe 12. q 1. arg c. ſuper eo. de regul.* Nàm ut ait Auguſt. (in duobus locis prioribus) ſatius eſt, habere luſcos, aut claudos, quàm plangere mortuos, & eos tolerare qui ex parte tantùm ceciderunt, quàm hipocritas, qui in totum. Fallit tamen in multis caſibus, & reſpectu diverſarum obſervantiarum, quia primò ſi aliquid judicetur valde neceſſarium talibus Religioſis, ad hoc ut faciliùs poſſint eſſentialia ſervare, aut cautiùs ab eorum tranſgreſſione averti, licebit ad hoc illos obligare per *c. unic. de ſtat. reg. in 6.* Ubi & in Trid. *ſeſſ. 25. c. 5. de Reg.* inducitur monialibus clauſura perpetua, (quamvis ſit ſupra Regulam, & illam non ſint profeſſæ) nempe quia judicata eſt ipſis neceſſaria ad cuſtodiam caſtitatis quam profitentur.

Secundò fallit reſpectu eorum, quæ ſunt planè conformia ſtatui & Ordini talium Religioſorum, aut valde ab ipſo aliena, quia poſſunt ad illa obligari, aut ab iſtis prohiberi, licèt ſint experturi aliquam difficultatem in iſtorum carentia, vel illorum exercitio, & hac ratione Archid. & Joan. Monach. dicunt moniales obligari ad clauſuram, quia decet fœminas manere domi, & non vagari, qua ratione ſimiliter in *clem. ne in agro.* Prohibentur Monachi tractare arma aut habere canes venaticos, vel certis veſtibus uti, quia nimirum, nimis repugnat ſtatu eorum, econtra verò *ibid.* jubentur promoveri ad ſacros Ordines, & ſtudia, quia maximè congruum eorundem ſtatui. 36

Tertiò Fallit reſpectu earum obſervantiarum, de quibus conſtat non eſſe relaxatas, & intermiſſas ex cauſa rationabili, ſed per corruptelam, quia poſſunt Religioſi ad eas reduci, licèt fortè ſint aliquantum auſteriores. *c. cum tanto. fin. de conſuet.* Et hac ratione in. *c. cum ad Monaſterium. de ſtat. mon.* jubentur Monachi abſtinere à lineis induſiis, & eſu carnium, quarum uſus apud eos invaluerat. 37

Quartò. Fallit reſpectu eorum, quæ ſuâ natura inclinant, & proximè diſponunt ad ruinam & relaxationem obſervantiæ, vel ipſas privatas perſonas ad caſum, quia hac ratione poſſunt eis interdici; & ſi eorum habent uſum, quoad illa reformari, & 38

ri, & ſic v. g. jure antiquo, prohibentur facere Monaſteria duplicia utriuſque ſexus, *cap. definimus 12. quæſt. 2.* Et jure novo per conſtitutiones S. Gregor. de anno 1624. prohibentur Monachi frequentare Monaſteria monialium. Item ſtudere Phyſicæ vel Legibus. *cap non magnopere & c. ſuper ſpecula, ne cler. vel mon.* Habitare ſeorſim in Prioratibus vel mẽbris Monaſteriorum. *cap. ex parte de capell. mon. & cler. ne in agro. §. ad hæc* &c.

39 *Octava* Propoſitio, cùm ego hîc loquor de reformatione Monaſteriorum, & dico ea, quæ ſunt relaxata, danda eſſe Religioſis reformatis, ſuppono non carere Prælatos Eccleſiaſticos, Principeſque temporales lapide lydio ad diſcernendum aurichalcum ab auro, neque bonis perſpiciliis ad diſtinguendum inter ſolem & paroelia, hoc eſt, inter verè reformatos, & larvas reformationis; Reformatos enim ego non dico, qui ſint aſtutiores in occultandis ſuis vitijs, aut qui in politica & Machiavelliſmo excellant, non qui jejunant, aut vigilant, ſeu jejunare & vigilare putantur, (Diabolus eſt aſtutior nobis, plùs nobis jejunat & vigilat, ſi quidem nihil comedit, nec unquam dormit, & tamen ſemper eſt diabolus) ſed inter quos charitas fraterna regnat, ſynceritas viget, dolus & hipocryſis exulat, fuga voluptatum cognoſcitur, ambitoni locus nullus, & uno verbo, qui verè mundo ſint mortui, & ipſis mundus. Sed heu, quem talem nunc inveniemus? vinum tuum miſtum eſt aqua, & argentum tuum verſum eſt in Scoriam. Sunt, qui aliorum reformationi inhiant, & occupandis eorum locis, qui à ſuis ipſi forent expellendi, reformatione magis indigentes. Dicebat Plato duos eſſe mundos, unum verorum in quo res omnes eſſent in ſua veritate, veræ opes, veræ virtutes, veræ voluptates, & hunc in quo non ſint, niſi ve- 40
rorum umbræ & imagines, nihil nos tam aſſiduè in ore habemus, ut pœnitentiam, loquimur de orationis ſtudio, de condonandis injuriis, de honorum & divitiarum contemptu &c. *Veruntamen in imagine pertranſit homo*, & plurimùm dubito, ne magna pars reformationum conſiſtat in umbra & fuco, & ne quærendi ſint verè reformati in illo altero mundo Platonico, ſed ſi quidem ita fert hujus conditio, ut umbras amplectamur, faxit Deus ſua miſericordia, ut ab umbra reformationis tranſeamus ad veram illam obſervantiam, quam ſancti Ordinum Fundatores nobis in ſuis Regulis demonſtrarunt.

* * *

FINIS.

INDEX

INDEX MATERIARUM

Abbas.

Abbas non venit nomine Monachi in odioſis, ſecus in favorab n.12. fol.86. Vel ubi agitur de moribus, n.13. Quid in materia indifferenti n.14 fol.86

Abbates non ſunt omnes æquales n.33 & 35. fol.20

Qui patitur aliquem defectum, non poteſt eligi in Abbatem, n.7. Extant tamen privilegia ſuper hoc ibid. 8. & 9. Sed non operantur extra Religionem, 10 fol.85

Capitulum non cenſetur diſpenſare cum aliquo habente defectum hoc ipſo, quòd illum elegit, n.11, fol.86

Abbates in variis Congreg. exercent Pontificalia, etiamſi non benedicantur, n.6 fol.85

Abbas Ciſterc. poteſt per ſuum Ordinem alios benedicere, n.10. Et delegare Vicarios, qui ſimiliter illos benedicant, 2 fol.85

Epiſcopo recuſante benedictionem alicui Abbati Ordin. Ciſterc. permittitur ei exercere Pontificalia, perinde ac ſi eſſet benedictus, ibid. 3. Et idem dicendum de Abbatibus aliorum Ordinum, 4. fol.85

Quando cenſeantur recuſaſſe benedictionem, ut huic privil. ſit locus, n.5 fol.85

Abbates poſſunt uti Chriſmate in Eccleſiis ſibi pleno jure ſubditis, n.10 fol.93

Abbates poſſunt ſacrare Altaria portatilia, n.12. fixa 13. calices & campanas, 14 fol.93

Abbati priùs providendum quàm Monachis & Eccleſiæ, n.19. fol.87

Abbas poteſt ſibi plùs indulgere quàm aliis, 20. & 21. Hoc quo ſenſu, & in quibus caſibus 22. Extra quos peccat. 23. fol.87

Abbatis cujuſdam tunica pretioſior poſt ejus mortem, combuſſit Priorem. 24. fol.88

Abbas non tenetur ſervare ſua ſtatuta, etiam jurata, 15. & 18. peccat tamen ſi violat, fol.86

Abbas non tenetur ſervare promiſſa vel jurata ſuis Monachis, 17. hoc quo ſenſu, 18 fol.68

Abbas an ſibi acquirat, & poſſit diſponere de acquiſitis, 25 fol.88

Abbates multi creati ſunt Imperii Principes; inter quos quatuor præcipui, 26. fol.89

Abbas Caſſin. fuit olim Vice Imperator, fol.89. & per ſceptrum inveſtiebatur, 31. fol.90, & omnibus Monachis præeſt tanquam caput & Succeſſor S. Bened. n.38. fol.206. & n 44. & ſeq. fol.325

Et habet privilegia omnium Abbatum, num.54. fol. 327

Abbates S. Dionyſii Pariſ. Rege abſente adminiſtrabant Regnum Franciæ, n.27 fol.89

Abbates aliqui non habent Superiorem in terris, n.28 fol.89

Abbas Campidonenſis poteſt exercere judicium ſanguinis abſque periculo irregularitatis, n.29 fol.89

Abbas Cavæ potuit olim obviantes ſibi reos vitæ donare, 30 fol.90

Abbas S. Ambroſii Mediol. portat ſceptrum pro baculo, quando procedit ad celebrandum, 31. f.90

Abbas Cluniac. olim cudebat Monetam, 32. fol.90

Ad Curiam rom. accedens, fungebatur officio Cardinalis. Item & Ciſterc. Item S. Trinitatis Vindocin. cui titulus S. Priſcæ donatus, 34 fol.90

Abbas Fuldæ eſt Primas per Germaniam & Galliam n.35 fol.90

Abbas Dumienſis fuit Præfectus Familiæ Regum Suevorum in Gallacia, n.38 fol.90

Abbates 22. ſoliti Papæ aſſiſtere ſacra facienti, n.33 fol.90

Abbates plures debebant olim eſſe ſimul Epiſcopi & ſacrari, 36 fol.90.

Abbatibus quibuſdam olim ſubjiciebantur Epiſcopi num.37 fol.90.& n,13.fol.133

Abſolutio.

Regulares poſſunt abſolvi ab omnibus peccatis & caſibus quantumvis enormibus & reſervatis, n. 1.& ſeq. fol.99,& n.11.& ſeq. fol.21

Etiam à reſervatis in Bulla Cœnæ, n. 15. & ſeq. fol.100.& 101.& n.5.& ſeq. fol.112

Regul.qui contraxit cenſuram exercendo Ordines poteſt ab ea abſolvi à ſuo Prælato, n.3.fol.193

Et ab omnibus aliis cenſuris, n.1.uſque 8.& 15. 17.& 26 fol.97 & ſeq.

Et ab omni Irregular. n.1.& ſeq. fol.99.& n.5. fol.195

Et ab Infamia Ibid.

Et inhabilitate Ibid.

Regul.poteſt abſolvi à ſuo Confeſſario ea plenitudine, quâ à Papa & ei innocentia reſtitui, cui ab ipſo reſtitueretur, n.5 fol.99

Regul.unius Provinciæ vel Monaſterii poteſt petere abſolutionem ſibi neceſſariam à Prælato alterius n.6 fol.211

Regul.poteſt abſolvi à caſu reſervato ſuo Superiori ſine ejus licentia, n.7.fol.277.quando & quomodo. Ibid. Et ad hoc expectare ejus abſentiam, n.4 fol.278

Privilegia pro abſolutionibus poſſunt compleri per ſe invicem, n 30. fol.102. Et poſſunt applicari Novitiis, n.33 fol.102

Etiamſi privilegia pro abſolutionibus tollerentur, poſſet Regularis abſolvi duplici alia via à reſervatis Papæ.n.41 fol.215

Ut quis poſſit abſolvi ſufficit feciſſe opus, cujus gratia conceſſa eſt abſolutio, n.32 fol.102

Regularis poſt Confeſſionem poteſt accipere à ſuo Confeſſario benedictionem Pontificiam, n. 5. fol.99. Vide v.diſpenſatio.

Regularis poteſt abſolvere à caſibus reſervatis Papæ n.1. fol.111.Etiam à reſervatis in Bulla Cænæ, num. 5. fol.112. Etiam ubi Bulla eſt recepta, quando caſus eſt occultus, n.10 fol.113

Et ubi non eſt recepta, etiamſi ſit notus n.7.

Item à cenſuris ab eiſdem caſibus reſultantibus, num.12 fol.113

Epiſcopus poteſt abſolvere ab iiſdem caſibus Bullæ, quando ſunt occulti, n.10. fol. 13. Non per privilegium, ſed ſua juriſd. ordinaria, num.14. fol.114

Conſtitutiones revocantes poteſtatem abſolvendi à caſibus Bullæ, non revocant jus commune nu.3. fol. 116

Abſolutio caſuum Bullæ non conceditur niſi in articulo mortis, num.34.fol.116. Probabile tamen impeditum ire Romam, poſſe ab his abſolvi, n. 36. fol.116. Et maximè quando impedimentum eſt perpetuum, n. 38

Regularis abſolvit à caſibus Papæ, independenter ab Epiſcopo, n.7 fol.281

Volens abſolvere à caſu reſervato Papæ, debet ante omnia attendere an pœnitens contraxerit cenſuram, num.23 fol.119

Regularis poteſt abſolvere à caſibus Epiſcoporum, n.3. fol.111. Et hoc non obſtantibus declarationibus Cardinal. n. 55. fol. 119. Saltem quando non poteſt commodè ſe præſentare Epiſcopis n.5.fol.119. vel quando non expedit pœnitentibus ad illos remitti, 58. fol.118. Valetque hæc doctrina ſeu pro peccatis, ſeu pro cenſuris n. 58. fol.118

Satius abſolvere pœnitentem habentem caſum reſervatum, quam permittere, ut cum præſumpta contritione accedat ad divina. n 37 fol.116

Regul. poteſt abſolvere ab omnibus cenſuris latis in genere ſatisfactione exhibita, n.4 fol.111

Regul. poteſt abſolvere damnatum ad triremes, tanquam pro articulo mortis, n. 2 fol.111

Abſolutio data à Confeſſario ſecundùm plenitudinem ſuæ poteſtatis valet pro caſu reſervato, etiamſi Confeſſarius ignoraret ejus reſervationem, vel ſe poſſe ab illo abſolvere, ſi tamen ejus poteſtas ad talem caſum ſe extendit, num. 75 fol. 120

Abſolutus à reſervato, licèt invalidè propter ſuam indiſpoſitionem, manet tamen liber à reſervatione

tione & non tenetur ampliùs ſe præſentare Superiori, n.79 fol.120

Abſolutus in artic. mortis à reſervatis, ſi convaleſcat, non tenetur pro iiſdem ſe præſentare Superiori, n.79 fol.120

Circa poteſtatem abſolvendi à reſervatis, quam habent Regulares, emanaverunt diverſa decreta, ſed dubitatur de eorum ſufficientia, n.6. & 8 fol.112

Actor.

Actor & reus ſunt correlata, & quod Actori permittitur, debet permitti reo, n.4 fol.23

Actio.

In agendo poteſt quis ſequi opiniones diverſas, n. 29. fol.244

Agens ex opinione communi excuſatur, num. 16. fol.242

Item & agens ex conſilio Prælati ibid. n. 14. & n. 1. fol.210

Formâ non ſervatâ corruit actus, n.28 fol.262

Affinitas.

Affinitas in conjunctione illicita non contrahitur, niſi intra 1. & 2. gradum, n.14. fol.168

Ad affinitatem requiritur vera ſeminis effuſio intra vas debitum, n.16 fol.168

Ad affinitatem requiritur utriuſque hominis ſeminatio, n. 56 fol.169

Si viro ſubmoto fœmina ſe excitat, aut excitatur tactibus, quid juris, n.17 fol.169

In dubio quid tenendum, n. 16. fol.169

AEdificium.

Licitum ædificare uſque ad cœlum, n.4. fol.181

AEdificium cedit ſolo, n.38. fol.66

Fallit reſpectu Eccleſiæ ibid.39

Habens ædificium vicinum Monaſterio, non poteſt illud ſic elevare, ut Monaſterio noceat. num. 4. fol. 181

Neque poteſt in eo feneſtram aperire unde proſpiciat in Monaſterium, n. 5.

Neque in eo exercere artem cum nimio ſtrepitu, aut unde aër inficiatur, n. 6. Neque in eo tenere meretricem, n. 8. fol. 182

Angelus.

Angeli non apparent, niſi veſtiti, n.4 fol.337

Et propter eos jubentur fœminæ velare caput. ibid.

Animal.

Animalia majora & minora ſocialiter vivunt in ſingulis & elementis, n.13 fol.309

Antiquitas.

Regularium unde & quomodo computanda, n. 21. fol.201

Eſt titulus ad præcedentiam, n.9. fol.319

Approbatio.

Circa approbationem Regular. ad Confeſſiones variæ modificationes editæ, n.8 fol.105

Approbatio quid ſit, n.6 fol.280

Approbandi tres modi notantur in Trid. n.2. f.279

Approbatio, Iuriſdictio, & Præſentatio malè confunduntur. ibid. n. 10. & n.14 fol.282

Lector Theol. vel Canon. eſt ex ſe approbatus. ibid.

Super hoc duæ opiniones, quæ conciliantur cum explicatione Trid. n.6 fol.280

Et de quo Lectore ſit intelligendum, admiſſa prima opinione, n.11 ibid.

An approbatio accipienda in ſingulis Diœceſibus, duæ ſuper hoc opiniones & ambæ communes, num. 17 fol. 175

Approbatio poteſt accipi ab Epiſcopo pœnitentis, vel ipſius Confeſſarii, & non refert à quo, num. 13 fol. 282

Approbatus ſemel Romæ, non debet alibi examinari, ſed ſufficit exhibere litteras, n.1 fol.381

Confeſſarius qui ſemel ſe præſentavit Epiſcopo, non debet ampliùs ſe præſentare, etiamſi tranſeat ad aliam Diœceſim, n.8 fol.381

Prælati regul. nulli indigent approbatione, n. 18 fol.107

Regulares non indigent approbatione pro audiendis Confeſſ. ſuorum Domeſticorum, n.17. f.107

Imò & nec pro audiendis quibuſcunque aliis, & ſufficit ad hoc deputari à ſuis Superioribus, n.1. & ſeq. fol. 105. Etiam ubi Trid. fuit receptum, n. 13 fol.106

Et non obſtantibus revocationibus Pontificiis, vel Cardin. declarationibus ibid.

Approbatio poteſt dari à Parochis pro ſuis Eccleſiis, n.25. fol.109. Et etiam ab Abbatibus haben tibus territorium, n.1 fol.379
Poteſtas approbandi Confeſſarium ſpectat ad juriſdictionem Epiſcopalem non ad Characterem, n.2 fol.271
Epiſcopo recuſante approbare Regularem, ipſo facto approbatur à Papa, n.19 fol.108
Quid in tali caſu faciendum, ibid. n.21
Epiſcopus non poteſt approbare Regul. ad tempus, n.22. fol.108. Neque eum revocare ad examen, ibid.n.23 fol.108
Quare Confeſſarius Regul. præſentatur Epiſcopo, n. 5, & 6 fol.381
Sufficit quomodocunque, & non eſt opus, ut à ſuo Superiore, n.6 fol.383
Regul. approbatur ab Epiſcopo independenter à Superiore, n 4. fol.383. Et ideo ſi ſine ejus licentia fuit approbatus, validè abſolvit, num.4. Quamvis poſſit pro præſumptione puniri, Ibid. num.5

Aqua.

Aquam Gregorianam poſſunt Prælati regul. conficere pro benedicendis ſuis Eccleſiis, dum intra duas dietas non reperitur Epiſcopus, à quo accipiant, n. 6 fol.92

Abuſus.

Abuſus & abuti quid propriè importet.
Appellatio ab abuſu quid, n. 57 fol.70
Ejus juſtitia aſſeritur, n. 59. Ante ejus interpoſitionem quid faciendum, n.60 fol.71
Laici peccant indebitè recipiendo, n.63. fol.72
Et de hoc exempla remiſſivè, n.64 fol.72

Author.

Quibus Authoribus adhærendum in materia privilegiorum, n.7 fol.42
Author gravis quis dicatur, n.6 fol.241
Authoritas Doctoris an reddat opinionem probabilem, n.8. & 9 fol.241
Authores poſſunt in unam opinionem convenire duobus modis, n.20. & ſeq. fol.243
Quando dubitatur de Authoris alicujus opinione attendendum ad jura, & rationes, quas allegat, n.26 fol.244

Aſylus.

Aſylus, in quo conſiſtit. num.41, fol.67
Quibus ſervandum beneficium Aſyli 42. Quibus negandum. 44. Quid agendum in dubio an reo competat num.46. fol.68. Quid dum conſtat quod non. num.47. fol.68
Eccleſiæ & Monaſteria, omniaque loca intra eorum ambitum comprehenſa, dant Aſylum, confugientibus ad ea, num. 43 fol.67

S. Benedictus.

Primum perſecutorem, quem fuit paſſus, erat Parochus, num. 5 fol.252
Venit Caſſin. ex revelatione & juſſione divina, num.14 fol.320
Viam ejus direxere duo Angeli, & tres Corvi ſunt inſecuti, num.16 fol 321
S. Benedictus fuit Apoſtolus, n.29 fol.315
De S. Benedicto quædam temerè effutita referuntur, n.1 fol.318
Ejus Ordinem in ſuis primordiis opprimebant Epiſcopi, n.6 fol.252

Benedictio.

Abbas Ciſterc. poteſt ſolemniter benedicere in tribus officiis, n.8 fol.222
Abbates poſſunt benedicere ſolemniter in miſſa præſentibus quibuſcunque etiam Cardinalibus, n.3 fol.222
Regulares poſſunt accipere benedictiones ſibi neceſſarias, ab Epiſcopis, quos contigerit per eos tranſire, n.1 fol.91
Vel pro eis quem maluerint Epiſcopum ad ſua Monaſteria vocare, ibid. n.2 fol.91
Prælati regul. poſſunt benedicere corporalia, & alia Eccleſiaſtica ornamenta, n.17 fol.94
Et hoc undecunque ſint n.18. Quod non eſt revocatum ibid.
Simplices regul. qui ſint ſacerdotes, poſſunt benedicere eadem ornamenta, exceptis corporalibus ibid.n.19
Quod probabiliter aſſeritur de quolibet alio ſacerdote & ſecluſo privilegio, n. 22 fol.95
Benedicere calices, altaria, campanas, Eccleſias conceſſum Abbatibus, n. 12. & ſeq. fol.93

Bene

Bona.

Bonorum confiſcatio, intelligitur de exiſtentibus, tempore commiſſi delicti. n. 26. fol. 23

Bona omnia, jure regni ſunt obnoxia tributis. num. 33. fol. 65

Bona Clericorum acquiſita ſucceſſivè à laicis, ſunt laica. num. 32. fol. 65

Regulares poſſunt alienare bona. num. 8. fol. 97

Et jam legata. num. 12.

Cujuſcunque valoris. num. 8. & 11.

Et ſub quibus conditionibus. ibidem. fol. 97

Bona Regul. ſunt exempta, eodem jure quo Clericorum. nu. 29. fol. 65

Et num. 1. fol. 134

Et non poſſunt gravari ullis exactionibus ab Epiſcopis, vel etiam Officialibus Papæ. n. 2. fol. 134

Miraculo aſſerta fuit hæc libertas. n. 3. fol. 314

Et num. 19. fol. 254

Bona Regular. non poſſunt præſcribi. nu. 19. fol. 98

Breviarium.

Breviario Monaſtico eadem indulgentiæ ſunt conceſſa, quæ Romano. nu. 18. fol. 149

Eo debent uti Monachi, etiam illi qui fortè Romano, vel alio priùs utebantur. nu. 19 fol. 149

Monachus qui non utitur Breviario Monaſtico ſimul violat 13. capita ſuæ regulæ. n. 22. fol. 146

Qui non habet Breviarium proprium ſui Ordinis, liber eſt ab horis, & non tenetur ex alio recitare. num. 24. fol. 150

Monachi extra monaſterium poſſunt uti quovis breviario. n. 15. fol. 148

Et an poſt correctionem novi id nunc ſit licitum. ib. nu. 16.

Bulla.

In Francia, & Hiſpania, nulla bulla publicatur, nec ſortitur effectum, niſi Regi præſentata. nu. 59 fol. 268

Bulla cœnæ revocat privilegia Regularium, de quo quid tenendum. n. 62. fol. 268

Non tollit poteſtatem abſolvendi à caſibus Epiſcoporum. n. 16. fol. 114

Abſolutio à caſibus ejus nemini conceditur, niſi pro articulo mortis. n. 34. fol. 116

Probabile tamen, impeditum ire Romam, poſſe ab his abſolvi. n. 36. ibid.

Maximè quando imped. eſt perpetuum. ibid. n. 38

Conſtitutiones revocantes poteſtatem abſolvendi à caſibus bullæ, non tollunt jus commune. ibid. nu. 35.

Qualis funiculus in bullis. n. 15. fol. 2

Canonicus.

Canonici non ſunt niſi Clerici, & hoc titulo nulla eis debetur præcedentia. n. 26. fol. 205

Canonici regulares non ſunt cenſendi niſi regulares. n. 27. fol. 205

Carcer.

Prælati regul. poſſunt eos damnare ad carcerem perpetuum. num. 10. fol. 217

Carcer pro Religioſis debet eſſe mitior. num. 12. fol. 218

Et ſi præ aſperitate ibi aliquis moriatur, Prælatus & complices fiunt irregulares. ibid. n. 13

Circa quod vide pulchram doctrinam. ibid.

Cardinales.

Cardinalium declarationes multæ ſuppoſititiæ. n. 74. fol. 270

Ideò non habent locum niſi atteſtatæ. ibid.

In Gallia verò edicto Senatus Par. omnes penitus rejiciuntur. nu. 75.

Cardin. conſtitutiones, quæ derogant privilegijs regul. quam vim habeant. ibid. nu. 73.

Verbum habitum cum Sanctiſſimo à Cardinalibus quid operetur in eorum conſtitutionibus. dub. 8. fol. 270

Volunt aliqui tribuere eis vim legum. ibid. nu. 2.

Melius alij, nihil operari aliud, niſi quod reddat ipſos Cardinales promptiores ad edendas tales conſtit. Ipſas verò faciat magis acceptabiles. numer. 9. fol. 271

Cardinales circumveniuntur nonnunquam in ſuis congregat. nu. 6. fol. 273

De quo ibi datur exemplum.

Cardinalium quædam declaratio explicatur, nu. 6 fol. 299.

Caro.

Abbates Caſſin. & Ciſterc. poſſunt indulgere carnes ſuis

ſuis Monachis, & ut in earum uſu contineant permittere.num.5. fol.224
Qui dat carnes comedendas puero, vel amenti die prohibito, non peccat, imò nec qui adulto & ſana mentis, ſecluſis aliis circumſtantijs.num.11. fol.305

Caſus.

Caſuum varia natura.nu.69. fol.120
Papa an reſervet ſibi caſus, propter enormitatem, vel cenſuram annexam.nu.21. fol.114
Papa non reſervat caſus ſibi & Epiſcopis conjunctim.nu.53. fol.117
Papa committendo Regularibus caſus reſervatos, cenſetur eorum perſonas elegiſſe.nu.19. f.114
Caſus deſinit eſſe Papalis, quando per legem committitur Epiſcopo.nu.11. fol.113
Præter caſus bullæ cœnæ ſunt alij quinque in Italia reſervati.nu.7. fol.112
Caſus reſervatus in Italia non eſt per hoc reſervatus Romæ. nu.20. fol.114
Vt quis dicatur incidiſſe in caſum reſervatum, requiruntur multa,nu.61. fol.118
Caſus ſeu delictum, quando dicatur occultum. nu.37. fol.214
In caſibus Papæ reſervatis, debet Confeſſarius ante omnia attendere, an pœnitens contraxerit cenſuram.nu.23. fol.115
Prælati Regular.non poſſunt ſibi reſervare caſus, niſi 11.n.8. fol.208
Et num.3. fol.276
Nec etiam cenſuras.nu.8.cit.
Caſuum reſervatio poteſt intelligi duobus modis. num.1. fol.287
Per eam ligantur manus Confeſſario. ibid.n.3.
Ratio quare Regular.poſſunt abſolvere à caſibus Epiſcoporum, etiam, contra eorum voluntatem. nu.8. fol.288
Sed non poſſunt abſolvere à cenſuris ab ipſis latis, niſi ſint occultæ.ibid.n.9.
Regulares abſolvunt à caſibus Papæ, independenter ab Epiſcopis. num.7. fol.281
Habens caſum reſervatum in ſua diœceſi, poteſt ab eo abſolvi in alia, in qua non eſt reſervatus,n.4. fol.287
Habens caſum qui non eſt reſervatus in ſuo loco, non poteſt ab eo abſolvi in alio, in quo reſervatur.ibid.nu.5.

Caſſinenſes.

Caſſin. Monaſterium eſt caput Ordinis S Benedicti. nu.1. fol.236
Omnes prærogativæ quorumcunque aliorum Monaſteriorum, ſuperlativè in eo reperiuntur, numer.11. fol.320
Eſt Roma monachorum.n.65. fol.329
A S. Benedicto trahit dignitatem à nullo unquam æquandam. ibid.
Habet ſedem Epiſcopalem.nu.29. fol.322
Non venit nomine aliorum, nec ſuæ congregationis, in odioſis, ſecus in favorabilibus.n.63. fol.328
Caſſin. Congreg. ſolvit cameræ Apoſt. cenſum annuum, & per eum innovat ſua privilegia.num. 13.& 14. fol.290
Quæ ideò innovantur ſingulis annis, & non comprehenduntur ſub ulla revocatione. ibid.& nu. 11. fol.294
Et num.19. fol.212
Etiam cujuſcunq; Concilii. nu.14. fol. 194
Caſſin. Congreg. gaudet privilegijs omnium aliorum Ordinum, mendic. & non mendic. dub.1. per tot. fol. 236

Cauſa.

Per quas cauſas res naſcitur, deſtruitur n.1. f.47
Cauſa piæ privilegia.nu.17. fol.78
Cauſa favorabilis quæ.nu.25. fol.244

Ciſtercienſes.

Papa qui derogabat Ciſter.privilegijs, fuit à B.V. deterritus à ſuo propoſito.nu.3. fol. 134
Ciſterc.negotia ſunt præ alijs expedienda in curia Romana. nu.4. fol.134
Ciſterc.monachi habent remotam ſuſpicionem falſitatis. nu.9. fol.37
Et unus (etiam non juratus) facit fidem in judicio,nu.10. fol.38
Poſſunt celebrare divina in arcibus, ad quas tempore belli ſe recipiunt. n.2. fol.171. Et tempore interdicti in locis remotis à civitatibus, poſſunt eadem divina celebrare, apertis januis, & campanis

panis pulſatis. nu.12. fol.162
Abbas Ciſterc. poteſt ordinare diaconos. n.7. f.190
Etiam ubi ſervatur Trid. ibid. nu.8.
Vide alia v. Abbas.

Civis.

Inter Cives habetur ratio eorum receptionis. n.21. fol. 201
Civitas regalis non venit nomine regni. n.66. f.329

Clauſula.

In ſcriptura nulla clauſula ſuperflua. nu.27. fol. 262. Et ideò omnes ſunt defendendæ. ibid. nu. 28. Maximè in privilegiis, in quibus magna earum ratio habetur. nu. 1. fol.23
Quid operentur clauſulæ in privileg. num.25. & ſeq. fol.27
Iuſtitia ſingularum, ſub quibus privilegia fuêre data Regularibus, probatur. nu.38. fol.264
Clauſula inſueta reddit ſcripturam ſuſpectam. n. 2. fol.32. Et qui talem allegat, & non probat, poteſt puniri de falſo. ibid. nu.3.
Clauſula ad quod referenda, quando in ſcriptura ſunt plura puncta. ibid. num.4. Ad quid ſi uni articulo, ex pluribus adjungatur. ibid. nu.5. Ad quid ſi ſinguli articuli, habent propriam. ibid. Ad quid ſi in principio ſcripturæ ponitur. nu.8. fol.33. Ad quid ſi in medio. ibid. Ad quid ſi in fine. ibid. Quando poſſit referri ad omnes articulos. nu.5. fol.33
Clauſulæ ſingulares ſub quibus conceſſa ſunt Regularibus privilegia. nu.23. & ſeq. fol.18. & nu. 48. fol.268.
Clauſula Ad inſtar ſonat æquiparationem. nu. 1. fol.33. Supponit exiſtentiam illius, ad inſtar cujus eſt. ibid. nu. 2. Quid faciendum ſi de tali exiſtentia dubitatur. ibid. nu. 3. Effectus hujus clauſulæ. ibid. nu. 4. Aucto, vel minuto priori privilegio, non augetur nec minuitur, conceſſum ad inſtar illius. ibid. nu. 5.
Clauſula motûs proprii, in reſcripto nunquam præſumitur. nu.2. fol.34. Effectus motus proprii. ibid. num.3. Non operatur quando defectus eſt circa jus naturæ. nu. 8. fol.25. Nec in quibuſdam aliis. nu.5. fol.34. Neque inducit diſpenſationem. ibid. nu. 6.
Princeps agens motu proprio, an cenſeatur egiſſe de plenitudine poteſtatis. ibid. nu.4.
Quando intelligendum privileg. conceſſum ad inſtantiam, & ſimul motu proprio. ibid. num.8. Quomodo ſi conceſſum motu proprio, & deinde reformatum ad inſtantiam. ibid. nu.10.
Clauſula certa ſcientia, non æquivalet clauſ. de plenit. pot. nu. 6. fol. 35. Aliquid fit ex certa ſcientia duobus modis. ibid. num.1. Certa ſcientia non facilè præſumitur. ibid. num. 2. Ejus conjectura quæ. ibid. num. 3. An poſſit probari per teſtes. ibid. nu. 4. Effectus hujus clauſ. ibid. nu. 5. Et an validet revocata à jure, vel Concilio. ibid. nu. 7.
Privil. conceſſum ſub clauſula de plenit. poteſtatis eſt ſuperlativum. nu. 11. fol. 37. Et per hanc clauſulam cenſetur Princeps diſpenſare. num. 12. Nihil poteſt opponi ubi reperitur. ibid. num. 13. Tollit omnia contraria. ibid. num. 14. Purgat vitium ſubreptionis. ibid. nu.15. Et nunquam præſumitur. ibid. nu.16.
Clauſula ſupplentes, quando adhibetur reſcriptis num. 1. fol.38. Solet adjungi clauſulæ plenitud. poteſt. ibid. nu.2. Validat quod erat antè invalidum. ibid. nu. 3. Inducit diſpenſationem. ibid. num.4. In multis tamen non operatur. ibid. nu 5. Et quando habet locum non operatur, niſi in expreſſis. ibid. nu.6. Et ſolùm ad effectum, ut reſcriptum patiatur. nu.7. fol.38
Clauſula non obſtantibus, quando utitur princeps. num.1. fol.39
Hæc habet duos effectus generales. ibid. nu. 2.
Non abrogat privil. juratum. nu. 12. fol.40
Neque inſertum juri. ibid. nu. 13
Neque conceſſum pia cauſa, vel non ſubdito. n.14
Neque quod in contractum tranſivit. nu.15. f.40
Et num. 10. fol.259
Hac clauſulâ omiſſâ, an valeat privileg. conceſſum contra jus. nu.4. fol.39
Vel, quando jus procedit irritando. ibid. nu.7
Vel conceſſum contra privatū ſtatutum. n.6. f.39
Clauſula quorum tenores, quam vim habeat. nu.4 fol. 238

Clauſula pro expreßis habentes quam dub.7.n.44

Clauſura.

Olim hac non obligabat Regulares, ſed paulatim ob juſtas cauſas fuit eis impoſita.num.10.fol.304
Clauſuræ violator inducendo puerum alterius ſexûs in monaſterium.num.5. fol.305
Quidam Monachi non admittunt animalia ſexus fœminei in ſua monaſteria. Et in quadam civitate Galliæ Epiſcopus prohibuit Monialibus quibusdam, ne cum gallinis haberent gallum. n.3. fol.303
Cenſura lata contra violantes clauſuram æquè principaliter inducentes, atque ingredientes ligant.num.12. fol.305

Clericus.

Clerici ſunt Nobiles, & milites, & eorum privil. fruuntur.num.1. fol.60
Sunt cives.num.2. fol.62
Et magis quàm alij.num.4. fol.72
Non poſſunt renuntiare privil.cleri. n.8. fol.53
Et quæ ſint illa ſeq.ad longum referuntur. num.2. & ſeq. fol.62
Clerici non poſſunt ſubjici pœnis vilium perſonarum.num.15 fol.74
Excuſantur ſi delinquunt contra leges.n.5. f.75
Non poſſunt eſſe rei Majeſtatis.num.20. fol.64
Clerus ſecularis præcedit Regulares.n.4. f.199
Fallit in quibuſdam caſibus & perſonis. ibid.n.5
Quòd aliqui ex Clero minùs honorentur, non ſunt Regulares in cauſa, ſed ſua ipſorum vitia.num.24. fol.256
Clerici habent privil.fori. Et in quo conſiſtit. num.12, fol.64
Et in quibus caſibus illud amittant.num.23. f.65
Vide v.Iuriſdictio, & v.Iudicium.

Cenſura.

Cenſuræ non admittuntur, niſi ſecundùm quòd in jure exprimitur.num.60. fol.118
Ex varijs capitibus excuſatur quis à contrahenda cenſura.n.24. fol.115
Et quæ ſint illa capita. ibid.& ſeq.
Vt quis dicatur incidiſſe in cenſuram, multa requiruntur.n.61. fol.118
Regulares non ligantur cenſuris Epiſcopalibus.numer.3. fol.138
Nec Apoſtol.niſi ſervatis certis conditionibus.ib n.5
Trident.jubet ſervari cenſuras ab Ordinarijs locorum poſitas, ſed per hoc non tolluntur privilegia Regularium.num.1. & 3. fol.299
Laicus poteſt in articulo mortis abſolvere à cenſuris.num.80 fol.120
Qui præſcripſit jus ferendi cenſuram unius ſpeciei, non poteſt ferre alias.num.21. fol.12

Collegium.

Quando lege cavetur, ut in certis Collegijs præferantur certæ perſonæ, in receptione ſemper ſupponitur, quòd illæ ſint idoneæ.n.2, fol,307 & n.52. fol.315
Collegij artem qui non exercet, non gaudet ejus privilegijs n.19. fol 6
Collegiale privil. dicitur duobus modis. n.17. f.6
In dubio verò præſumitur privil. conceſſum arti & ejus favore non Collegio.n.24. fol.6

Compenſatio.

Regulares poſſunt uti occultâ compenſatione contra ſuos conſanguineos occupantes ſucceſſiones ad ſe delatas ab inteſtatione n.16. fol.145
Et ſimiliter contra Fiſcum Principis, per cujus leges repelluntur ab adeundis ejuſmodi ſucceßionibus.ibid. Contrarium tamen probabile. ibid. num.18.

Concilium & Conventus.

Caßinenſes non poſſunt obligari ad intereſſendum cuidã Conventui vel Synodo. n.10.& 11. f.139
Ad nullum Conventum ſeu actum publicum ſunt admittendi Monachi, ſimul cum Canonicis regul. Quòd ſi admißi fuerint, Abbas debet præcedere ſimplicem Monachum, vel Cano.n.15. f 200
Concil. Trid. decreta ſunt intelligenda ſecundùm jura in margine citata, num.9. fol.282
Ejus mentem non poſſumus meliùs diſcere, quàm ab his, qui illi interfuêre.num.6. fol.109
Et nunquam ei cenſetur derogatum, niſi factâ ſpeciali mentione.n.15. fol.114
Decreta & Canones Trid.Concilij, quando, & quomodo cenſeantur derogare privilegijs Regular.

n.16. fol.26.n.17. fol.27.& n.47.fol.266
An item aliorum Conciliorum decreta illis derogent. ibid. 46. Et probabile, quòd neq; aliorum, neq; ipſius Tridentini derogant. n.14. f.194

Concio.

Concionari poſſunt non exiſtentes in ſacris tam Regulares, quàm Clerici. nu.1. fol. 206
Regularis poteſt concionari in propria Eccleſia, vel plateis ex ſola licentia ſui Superioris. ib. n.3. An poſſit prohiberi ab Epiſc. & quo caſu. ib. n.5. & 6
Regul. volens concionari in alienis Eccleſiis, debet habere licentiam Epiſcopi. n.10. f.207. Et in concionando debet ſe accommodare Evangeliis diœceſis. n.3. f.139. Poteſtq; in fine dare Indulgent. Auditoribus. n.5. f.157. & n.4. f.206
Regularis, qui prædicat errores, poteſt ab hoc officio ſuſpendi ab Epiſc. ſed puniri à ſuo ſolo ſuperiore. n.8. f.207. Idemq; dicendum, ſi ſine licentia Epiſcopi concionatur in alienis Eccleſ. ib. n.11
Prælati regular. poſſunt prohibere ſuos fugitivos à concionibus, nu.7. fol.217

Confeſſarius.

Regularium æmuli ſemper conati ſunt eos arcere à confeſſionib. n.10. f.106. & n.8. fol.252
Confeſſarii regul. poſſunt recipere reſcripta Apoſtol. ſeu ſupremæ pœnitentiariæ, & ſecundùm ea diſpenſare, quàmvis non habeant gradum Doctoratûs. nu.1. fol. 121
Confeſſarius regul. accipit ab Epiſcopo ſolam approbationem, à Papa verò per privilegia juriſdictionem, ſed ſecularis accipit utramque à ſuo Epiſcopo. nu.8. & 9. fol. 280
Confeſſarius regul. nullam accipit juriſdictionem ab Epiſcopo. nu.4. fol. 281
Et tamen debet ei præſentari, & quare. ibid.
Confeſſario regul. ſufficiebat juriſdictio habita per privil. Concil. autem Viennenſe addidit præſentationem, & Trid. approbationem. n.15. f.282
Illa tria: approbatio, præſentatio, & juriſdictio malè confunduntur in Confeſſario. num. 14. fol.282. & nu.10. fol. 280
Regularis poteſt audire confeſſiones, ſi ad hoc deputetur à ſuo Superiore abſque alia licentia. n.1. & ſeq. fol. 105. Omnium ad ſe accedentium cujuſcunque ſint diœceſis. ibid. n.2. Ubivis terrarum. ib. n.3. Et valent adhuc omnia privil. ſuper hac materia olim conceſſa. n.11. & ſeq. f.106
Regul. Confeſſarius poteſt uti ſuis privil. extra confeſſionem. nu. 16. fol. 107
Quando datur licentia eligendi Confeſſarium, poteſt eligi à nemine approbatus. nu.37. fol. 103
Confeſſarium abſolventem Regularem à reſervatis ſufficit eſſe approbatum in forma communi. n. 36. fol. 103
Prælati regul. non poſſunt eos obligare, ut ſibi confiteantur. nu.3. fol. 276. Sed debent eis deputare certum numerum Confeſſariorum pro ratione ſuæ multitudinis. ibid. nu.4
Epiſcopus poteſt ſuſpendere à confeſſionibus privatum Regular. n.24. fol. 109. Ob quas cauſas. ibid. Et cui debeat eas revelare. ibid.
Non tamen poteſt ſimul ſuſpendere omnes Confeſſarios unius monaſterii. nu.24. fol. 109
An Prælati regul. poſſint eos ſuſpendere à confeſſionibus. dub.18. fol. 284. Quos tunc poſſit abſolvere ſic ſuſpenſus. ibid. nu.5. Et poteſt puniri ſi ſe poſteà miſcet huic muneri. ibid. n.5
Prælati regul. poſſunt ſuos fugitivos vel ejectos prohibere à confeſſionibus. n.7. fol.217

Confeſſio.

Confeſſus regul. ſatisfecit præcepto de annua confeſſione. nu.27. fol. 109. & nu.8. fol. 252
Confeſſionem licet dimidiare. num.1. fol.277
Etiam ſine cauſa. ibid. n.3. Et quam contritionem tunc debeat habere pœnitens. n.2. fol. 278
Circa confeſſiones Regularium Trident. nihil innovavit. nu.38. fol. 104
Regularis poteſt de præſenti confiteri non reſervata ſuo Confeſſario ordinario, & pro reſervatis expectare diem, in qua prævidet ſuum Superiorem abfuturum. nu.4. fol.278
Prælati regul. non poſſunt in ſua adminiſtratione uti notitiâ habitâ per confeſſionem. n.5. f.276
Prælati poſſunt determinare certas pœnitentias imponendas in confeſſione, pro certis peccatis majoribus. ibid. n.6.

Digitized by Google

Regularis poſt confeſſionem poteſt accipere benedictionem Apoſtol. à ſuo Confeſſario. nu. 5. fol. 99
Confeſſus caſum reſervatum manet liber à reſervatione, etiamſi fortè abſolutio ſit invalida. n. 6. fol. 288
Item, & qui caſum reſervatum fuit oblitus. ib. n. 7.
Confiſcatio bonorum intelligitur de habitu tempore delicti commiſſi. nu. 26. fol. 23

Congregatio.

Congregationum ſunt duo genera, & in quo differant. nu. 24. fol. 202

Conſcientia.

Regularis in omnibus dubijs ſuæ conſcientiæ poteſt securè ſtare conſilijs ſui Prælati. n. 1. fol. 210
Hoc tempore ſuſpecti ſcrupuli facti inferioribus à ſuis Prælatis. nu. 28. fol. 299

Conſtitutio.

Conſtitutiones Caſſin. non obligant eos ad peccatum. nu. 2. fol. 223
Pontificiæ conſtit. pro reformatione Regular. non comprehendunt Caſſinenſes. n. 4. f. 224. fallit tamen admiſſa alia Vrb. VIII. de qua dub. 22. fol. 292
Ex antecedenti Regularis obligatur ad futura ſtatuta, & fienda in ſuo Ordine. f. 4. dub. 37
Prælati regul. poſſunt edere conſtitutiones, & ſtatuta cudere, & eadem poſteà mutare. num. 10. fol. 224. Hæc poteſtas intelligitur de moralibus, ibid. n. 9. Et illis competit etiam ſecluſo omni privilegio. ibid.
Quò pauciora fiant ſtatuta, eò meliùs. n. 11. f. 225
Prælati regul. nihil poſſunt ſtatuere contra textũ, aut ſubſtantialia Regul. Neque contra leges fundamentales ſuarum Congreg. Neque contra Pontificias. nu. 12. fol. 225

Conſuetudo.

Conſuetudo non obligat, etſi ſecundùm mentem illorum, à quibus fuit introducta. n. 24. fol. 298
Novâ conſuetudine non poſſunt gravari monaſteria. nu. 19. fol. 310

Contractus.

Contractus uſurar. nunquam poteſt reddi licitus, ſecus ſuper beneficijs, & quare. n. 6. fol. 125
Contractus & pacta non comprehenduntur ſub ullis revocationibus Tridentini, vel Papæ. n. 7. & ſeq. fol. 285.
Papa & Princeps obligantur ſervare ſuos contractus. num. 20. fol. 49
Quo caſu poſſit reſcindere, & quid tunc faciendum. nu. 6. fol. 47
Caſſinenſes poſſunt ſine periculo ſimoniæ facere contractus ſuper beneficijs uniendis ſuæ Congr. vel pro recuperandis Monaſterijs commendatis. nu. 1 fol. 126
An item licitũ Commendatarijs contrahere. ib. n. 5
Contractus Regularium non tenent, niſi accedat conſenſus General. vel Provinc. n. 3. fol. 126
Etiam illi quos faciunt in receptione locorũ. ib. n. 4
Super quo extant variæ Pontificum declarationes. num. 7. & 8. fol. 126

Correctio.

Correctionis jus competit Prælatis regul. Et quale. nu. 4. fol. 340
Prælatus excedens in ſua correctione incidit in pœnã canonis ſi quis ſuadente, & plures alias. ib. n. 2
De quo plures Authores allegantur. n. 10. & ſeq. fol. 341

Cruciata.

Clauſula, ſub qua hæc Bulla promulgatur, ſuſpendit privil. per annum promulgationis ſecundùm aliquos, ſecùs ſecundùm alios, & ob id datur ejus explicatio. n. 4. & ſeq. fol. 274

Decima.

Regulares ſunt exempti à decimis, & quarta funeralium. nu. 1. & ſeq. fol. 96
Vbi, an, & quantùm valeant hæc privilegia. nu. 6
Qui decimas præſcripſit, non poteſt exigere novalia. nu. 23. fol. 12

Diſpenſatio.

Causâ ſubſiſtente debet Superior diſpenſare, ſin autem peccat. nu. 9. fol. 47
Regul. Confeſſarius poteſt, ac ſi haberet gradum Doctoratûs, aperire literas pœnitentiariæ Romanæ, ac ſecundùm eas diſpenſare. n. 1. f. 121
Regul. Confeſſar. poteſt diſpenſare in omnibus, in quibus Epiſcopus. nu. 2. fol. 121

Et ſi

Digitized by Google

Et ſic in irregularitate provenienti ex minori delicto. ibid. vel alio quovis occulto. ibid.
In votis & juramentis ipſi Epiſcopo reſervatis. n. 8. fol. 122.
Et in reſervatis Papa in quibuſdam caſibus, de quibus n. 22 fol. 124. Et n. 16. fol. 123
Vota debent potius commutari, quàm abſolutè diſpenſari. nu. 14. fol. 123
Diſpenſatio non datur in præjudicium tertij. n. 13. fol. 123
Prælati regul. poſſunt diſpenſare cum ſuis inferioribus in omnibus votis, irregularitatibus, impedimentis, inhabilitatibus & criminibus. nu. 2. & ſeq. fol. 210
Regularis unius provinciæ poteſt diſpenſari à Prælato alterius, & unius Monaſterij à Prælato alterius. nu. 6. fol. 211
Prælati regul. poſſunt cum ipſis diſpenſare, ut ad Ordines ulteriores aſcendant. nu 4. fol. 195
Etiamſi fortè minùs legitimè aliquos ſuſceperint. num 5. fol. 193
Et in interſtitijs. nu. 4. fol. 192
Et ut exerceant Ordinem, quem fortè indebitè receperunt. nu. 2. fol. 195
Prælati regul. poſſunt diſpenſare cum ſuis inferioribus in diverſis defectibus, ad hoc, ut ijs non obſtantibus, poſſint Miſſam celebrare, ubi de tenendo pileolo in Miſſa, de claudo, luſco, gibboſo, infami, &c. nu. 6. & ſeq. fol. 196
Prælati regul. poſſunt declarare, an eorum defectus indigeant diſpenſatione. nu. 5. fol. 195
Regularis qui in via conſtitutus contraxit impedimentum, propter quod à divinorũ participatione arcetur, poteſt eligere confeſſarium, à quo acceptat diſpenſationẽ ſibi neceſſariam. n. 2. f. 195

Doctor.

Doctor gravis quis. nu. 6. fol. 241
Doctoris authoritas reddit opinionẽ probab. ib. n. 9
Doctores conveniunt in aliquam opinionem duobus modis. nu. 17. fol. 243
Doctorum aſſertio de aliqua re non operatur niſi probabilitatem. nu. 2. fol. 245
Generales Ordinum regul. poſſunt conferre gradum Doctoratûs quibuſdam ex ſuis. n. 4. f. 227
Item & Profeſſores S Facundi. ibid. nu. 6
Et PP. Societatis. ib. nu. 8. fol 227
Regulares non ſunt promovendi ad Doctoratum, niſi linguis ſtuduerint. ibid. n 9.
Et poſt promotionem non debent uti privilegijs ſui gradûs, niſi actu legant, vel concionentur. n, 10 fol. 227
Docendæ ſunt linguæ inter Regulares, & in his periti debẽt in promotionibus præferri. n. 2. f. 226

Domeſticus.

Domeſtici, familiares, & operarij Regular. ſunt inſtar ipſorum exempti ab Epiſcopis. n. 1. f. 135
Domeſtici Clericorũ gaudent privil. fori. n. 5. f. 21
Privilegia Domini extenduntur ad domeſticos. nu. 6. fol. 22. & nu. 17. ibid.
Vide v. Servitor.

Donatio.

Donatio acceptata non poteſt revocari. n. 16. f. 48

Duellum.

De duello varia. dub. 19. f. 285

Eccleſia.

Eccleſia utitur jure Minimorum. n. 34. fol. 66
Non obligatur ex facto Prælati. nu. 37
Pro Eccleſiæ utilitate licet cuique agere, etiam ſine procuratione. nu. 50. fol. 98
Eccleſia ſua conditionem nemo poteſt facere deteriorem. nu. 20. fol. 308
Eccleſias ſuas poſſunt Regulares conſecrare. nu. 5. & 16. fol. 93
Et eaſdem pollutas reconciliare. nu. 5. cit. & ſeq. fol. 92
Eccleſia polluta non indiget reconciliatione, niſi delictum ſit notum, & ſecundum aliquos præcedat ſententia. nu. 8. & 9. fol. 93
Eccleſiæ Regul. ſunt Collegiatæ in favorabilibus, ſecus in odioſis. nu. 48. fol. 68
Dignitas alicujus Eccleſiæ unde. nu. 25. f. 202

Electio.

Electio debet geri de gremio. nu. 18. fol. 325
In quadam electione Canonicus dedit ſuffragium ſuo aſino, & quare. nu. 29. fol. 311
Non cenſetur quis diſpenſari ſi habet impedimentum hoc ipſo quòd eligitur. n. 5. fol. 210

Digitized by Google

Epiſcopus.

Vbi agitur de juriſdictione nomine Epiſcopi, intelligitur is, qui illam exercet, non qui characterem portat. nu. 2. fol. 279

Epiſcopus regul. non gaudet ampliùs privilegiis ſui Ordinis. nu. 2. fol. 6

Et num. 3. fol. 330

Manet tamē obligatus ejus obſervantiis. n. 4. f. 331

Epiſcopus, qui aliquem juriſdictionis actum præſumit exercere in locis Caſſin. eſt eo ipſo excommunicatus. nu. 6 fol. 136

Epiſcopus regul. non comprehenditur legibus excludentibus Monachos à ſucceſſione. n. 21. f. 145

Acquirit dominium ſuorum proventuum. ib. n. 22

Recuperat bona patrimonialia, & ſi eis renuntiavit, poteſt revocare renuntiationem. ibid. n. 23

Epiſcopus non poteſt eſſe Prælatus regularis. num. 7. fol. 336

Abbas, vel Prior factus Epiſcop. amittit in ſuo monaſterio juriſdictionem, & ex titulari fit commendatarius. dub. 31. per tot. fol. 335

Epiſcopi in quibuſdam locis fuerunt olim ſubditi Abbatibus. nu. 37. fol. 90

Et nu. 13. fol. f. 133

Eremita.

Eremitæ ſunt perſonæ religioſæ. nu. 1. fol. 267

Eccleſiaſticæ. nu. 2. Et habent Chriſtum pro capite, ac ſubſunt Epiſcopis ibi. nu. 4.

Eremitæ ſunt laici. ibid. nu. 5.

Qui poſſunt habere proprium. ib. nu. 6.

Et nubere. ibid. nu. 7.

Et ideò poſſunt conveniri coram judice laico, & non ſunt exempti à gabellis. n. 8. & 9. fol. 275

Eremitæ ſunt ſicut locuſtæ ſine rege.

Vnde olim juſſi ſunt ſe ad monaſteria colligere. ib. nu. 10 & 11. fol. 275

Eremitarum duo ſunt genera, de quibus omnia dicta explicantur. ib. nu. 12.

Eccleſia tolerando eremitas, à ſuis initiis cenſetur approbâſſe. ib. num. 14.

Error.

Per errorem acquiruntur privilegia. n. 1. fol. 13

Error inducit, & tribuit jus. ibid. Et quæ ad hoc requiruntur. nu. 7. fol. 13

Geſta per errorem ſunt valida. ib. n. 3.

Hoc quando, & quomodo. ib. fol. 13

Exceptio.

Quando unum excipitur, cætera intelliguntur conceſſa. nu. 5. fol. 239

Excommunicatio.

Prælati regular. poſſunt in eos ferre ſententiam excommunic. ſine ſcriptura. nu. 6, fol. 217

Poſſunt ubique excommunicare ſuos fugitivos. n. 4 fol. 228

Quod intelligitur ſolùm de formaliter fugitivis. nu. 12. fol. 230

Executio.

Executio non poteſt fieri ſuper arma militis. n. 11 fol. 75

Neque ſuper libros ſcholaris, vel advocati. ib. n. 15

Neque ſuper breviarium clerici. ibid.

Neque ſuper ſupellectilem ſacram Regularium. ib. n. 12. fol. 75

Exemptio

Exemptus non dicitur, qui nunquam fuit ſubditus nu. 5 fol. 293

Et talis non comprehenditur in diſpoſitione facta contra exemptos. ib. n. 6.

Locus exemptus, & extra territorium, æquiparantur. nu. 19. fol. 130

Regulares ſunt exempti à poteſtate laica, inſtar clericorum. nu. 1. fol. 131

Regulares ſunt exempti ab Officialibus curiæ Romanæ, etiam à legatis à latere, & ab inquiſitoribus. nu. 5. fol. 131

Regulares ſunt exempti ab Epiſcopis jure divino, multis de cauſis, & titulis. n. 7. & ſeq. f. 132

Regulares non poſſunt renuntiare ſuæ exemptioni, & ſe ſubjicere Epiſcopis. n. 13. fol. 133

Regulares ſunt exempti ab Epiſcopis, etiam in caſibus in quibus Trident. derogat exemptioni, & quibus dat ei poteſtatem procedendi tanquam Sed. Apoſtol. delegati. nu. 2. fol. 137

Epiſcopus Conſtant. nolens deferre exemptioni Monachorum ſancti Galli, peſſima & infami morte à Deo punitur. nu. 21. fol. 355

Syndici ac procuratores Regularium ſunt inſtar

ipſorum

Digitized by Google

ipſorum exempti, n. 2. fol. 141. & n. 3. fol. 135
A quibus Pontificibus ſuam exemptionem obtinuerunt Congreg. monaſtica, n. 13 fol. 133
Caſus in quibus derogatur exemptioni, ſunt diverſi dub. 21. ubi de his ſeriatim. fol. 289

Expulſio.

Expellere Regulares à ſuo Ordine, nunc eſt illicitum, n. 15 fol 219
Extat ſuper hoc conſtitutio Vrbani 8. ibid.
Et variæ obſervationes proponuntur ſuper ea ibid. n. 16. & ſeq.

Eucharistia.

Regulares poſſunt dare S. Euchar. omnibus illam petentibus n. 1 fol. 127
Etiam pro communione paſchali n. 6. f. 118. & n. 9 fol. 239. Etiam pro viatico, n. 16 fol. 129
Laici ſunt liberi circa receptionē Euchar. n. 8. f. 128
Et non poſſunt moleſtari à Prælatis Eccleſiaſticis ex eo, quòd illam receperint de manu Regul. n. 2 fol. 127. & n. 2 fol. 135
Privil. Regularium de adminiſtranda Euchariſt. reſpicit Laicos potius, quàm ipſos, n. 7 fol. 128
Regulares poſſunt in ſuis Eccleſiis exponere S. Euchariſt-ã, abſque licentia ordinarii, n. 18. f. 130
Circa quod variavit Congreg. Card. ibid n. 19
Regular. poſſunt per octavam feſti Corporis Chriſti ſingulis diebus habere proceſſionem cum eo, n. 21 fol. 130

Feſta.

Regulares obligantur ſervare feſta Diœceſis & Parochiæ n. 1 fol. 139
Quomodo intelligenda hæc obligatio. ibid. n. 2.
Et quæ feſta ſint nunc de præcepto. n. 5. fol. 139
Regulares in celebrandis feſtis, poſſunt ſervare ſuos ritus proprios, n. 2. fol. 139
Feſta certæ diei affixa, non licet alteri tribuere. n. 6. fol. 140
Feſta nova non licet addere calendario. n. 7.
Nec quæ in eo ſunt elevare. ibid. n. 7. fol. 140

Fides.

Bona fides interdum cauſatur ex jure dub. n. 14. f. 11
In his quæ ſpectant ad fidem, derogatum fuit ab Vrbano VIII. privil. & Regulares ſubjiciuntur inquiſitoribus n. 33. fol. 292

Regularis prædicans errores, poteſt ſuſpendi ab Epiſcopo, vide v. concio.
Qui diſceſſit à ſuo Monaſterio, & revocatur à Prælato, an debeat fidere, n. 26 fol. 232

Filius.

In domo Patriarchæ Iacob filii ancillarum fuerunt adæquati filiis liberarum, n. 9 fol. 300
Filii ſequuntur agnationem patris, & ab eo trahunt nobilitatem, n. 32 fol. 303
An item à matre. n. 33 fol. 312
Filiorum nomine, veniunt nepotes in favorabilibus, n. 9 fol. 22

Flagellatio.

Hanc pœnitentiæ ſpeciem plurimùm commendârunt SS. Damianus & Anſelmus, n. 1 fol. 337
Quam tamen hoc tempore Author intermittendam inter Regulares ſuadet, ibid.
Hæc pœna eſt prohibita à jure canonico, & olim fuit item prohibita in Concilio Aquiſgran. n. 8 f. 338
Flagellare civem romanum fuit olim prohibitum, n. 2 fol. 337
Et S. Paulus detrectavit huic pœnæ ſubdi. ibid. n. 3
In ea aliquid injuſtitiæ admiſcetur, & ex ejus uſu multa incōvenientia cōſequuntur. ib. n. 9. & 10
Fuere olim hæretici appellati flagellãtes. n. 14 f 339

Fugitivus.

Fugitivus non dicitur qui diſcedit ex ſuo ordine non odio Religionis, ſed ad vitandam injuſtam tractationem, n. 21. fol. 220. Nec conſequenter ſubeſt pœnis latis contra fugit, ibid.
Qui diſcedit ob injuſtam vexationem quamdiu teneatur tolerare, c. 27. cit. An debeat ingredi aliam religionem, vel poſſit manere in ſæculo ibid. Quid juris, ſi revocetur, ibid.
Fugitivi & apoſt. poſſunt ubique capi, & excommunicari à ſuis Superioribus, n. fol. 228
Receptantes eos qui fugiunt ex ſuo Ordine, aut iis cooperantes, excom. niſi moniti, intra tres dies eos reſtituant, n. 5 fol. 228
Caſſin. non licet ullo prætextu ſe ſubducere à ſua congregatione, n. 3 fol. 228
Et ſi aliquis diſceſſerit, non tenentur Prælati eum requirere ibid. Nec redeuntem recipere. ib. n. 8. fol. 228

Digitized by Google

Fundatio.

Pro fundando, vel dotando monaſterio, poteſt Epiſcopus alienare. n. 2. fol. 181

Onera impoſita in limine fundationis ſemper in individuo implenda. n. 6. fol. 175. Vnde reductio miſſarum conceſſa à Trid. non comprehendit impoſitas Eccleſiis in hoc limine. ibid. n. 5

In fundatione Miſſarum, apud Regulares, intelliguntur fideles admitti ſolùm ad participationem. n. 38. fol. 179

Fundationes miſſarum, non ſunt de futuro recipiendæ, niſi pro diebus quibus poteſt ſatisfieri. De admiſſis verò petenda diſpenſatio à Sanctiſſimo. ibid. n. 40.

Pretium pro fundatione unius miſſæ perpetuæ eſt 50. ſcutorum. n. 4. fol. 175

Officia fundata pro mortuis poſſunt reduci inſtar miſſarum, virtute Trid. n. 9. fol. 176

Habitus.

Habitum Religioſum portare non poteſt, qui non eſt Religioſus; ſin autem, pœna falſi punitur, n. 22. fol. 83

Religioſus non poteſt portare habitum alterius Religionis, vel ei ita conſimilem, ut poſſit videri de illa. ibid. & n. 9. fol. 141

Habitus non dat jus ad præcedentiam n. 30. fol. 204

De habitu S. Auguſt. judicium ruſtici n. 32. fol. 204

Abutentes habitu Religioſo in ſcenis, & actibus aliis ſimilibus, ſunt obnoxii diverſis pœnis num. 23. fol. 83. & n. 11. fol. 142

Oſculantes habitum alicujus religioſi vel eligentes in eo ſepeliri lucrantur indulgentias n. 24. f. 83 n. 1. & 2. fol. 140. & n. 23. fol. 158

Caſſin. poſſunt obligare eos qui à ſua Congregatione recedunt, ad mutandum habitum n. 6. fol. 228

Caſſin. poſſunt ſuos apoſtatas redeuntes ſpoliare habitu, & in alio eos tenere in ſuis locis n. 8. f. 217

Monachi Congregat. Valliſolet. extra Monaſterium poſſunt dormire cum ſola ſtaminea n. 6. fol. 224

Religioſus debet ſemper portare habitum num. 6. fol. 141. Totum n. 7. ibid. & apparenter n. 8 ib.

Habitum mutans temerè eſt excommunicatus n. 9. fol. 141

Etiamſi non ſequatur ſcandalum n. 10. fol. 142

Calor niger proprius Monachorum n. 13. fol. 142

Qui per Benedictinos æſtimationem accepit. n. 14. ibid.

Hora.

Horas recitare maximè decet Religioſos n. 1. f. 296

Non tamen obligantur ad eas, niſi ſicut ad alias obſervantias Regulæ, ſi non ſunt in ſacris num. 39 fol. 154. & n. 11. fol. 297

Deputatio ad chorum, non facit obligatum ad horas, ſed diſtinguit à converſis n. 18. fol. 297

Obligatio horarum, in jure imponitur ſolùm exiſtentibus in ſacris, vel communitatibus. ib. n. 14

Monachi non poſſunt obligari ad alias preces, quàm in Regula exprimitur n. 5. fol. 174

Atque ideo probabile non obligare omnes alias addititias, nec officia addita Breviario ibid. n. 7.

Cum tempore aliquid poteſt fieri de ſubſtantia officii, quod tamen priùs non erat n. 10. fol. 148

Omnia quæ componunt officium, æqualiter obligant. ibid. n. 12.

Regulares poſſunt ordinare quidquid ſpectat ad officium horarum, & diſpoſita iterum mutare n. 1. fol. 147

Regulares poſſunt dicere unum officium pro alio, etiam in choro communi, & pro arbitrio Prælati n. 28. & ſeq. fol. 151

De jure communi licita eſt officii mutatio ſecundùm aliquos, ſed illicita ſecundùm alios; Et quid habeat faciendum qui hanc opinionem ſequitur, & inadvertenter mutavit, dicendo unum pro alio n. 30. & ſeq. fol. 151

Illicitum relinquere officium dici pro voluntario n. 32. fol. 152

Lectiones matutini licitum breviare, & antiphonas mittere, ſecundùm Caram. illicitum ſecundùm Authorem. n. 25. & 26. fol. 150

Occupati officiis Monaſterij, ſunt exempti ab horis, & ſatisfaciunt dicendo certum pſalmorum numerum, ſibi aſſignandum à Prælato. num. 37. fol. 154

Item occupati ſtudiis theol. vel can. n. 36. fol. 153

Item infirmi & valetudinarii. ibid. 44

Item

Item imperiti.n.40. fol.154
Si Prælatus recuſat diſpenſare cum aliquo, in cujuſmodi impedimentis, poteſt à ſeipſo accipere diſpenſationem. n.42. fol.154
Regularis qui omiſit aliquid in officio ſatisfacit dicendo in fine unum pſalmum, vel orationem dominicam, vel angelicam.n.47. fol.155
Qui aliqua mendoſe pronuntiavit, vel cum diſtractione oravit, modò non ex malitia, non tenetur repetere ibid.n.49.
Malè audita vel prolata ab aliis, non tenetur item repetere. ibid.n.50
Qui ob fatigationem horas recitat ſedendo, vel ambulando, ſatisfacit obligationi canonis de recitando devotè. ibid.n.49
Quæ dicuntur in choro ſub ſilentio, poſſunt à privatis dici ſolùm mentaliter. Et ſimiliter ipſum totum officium.ibid.51. Et hoc etiam ſecluſo privilegio. ibid.n.53
In æſtimando peccato, in omiſſione partis officii, habenda ratio, non ad quantitatem partis, ſed ad quantitatem.n.13. fol.148
Qui aliquoties omiſit officium, excuſatur à nonnullis à mortali. n. 11. fol.297
Abſolvens beneficiatum qui horas non recitavit, non diſpenſat ab obligatione reſtitutionis. num.72. fol.120

Inceſtus.

Conjux inceſtuoſus privatur jure ad debitum, etiamſi priùs ignoraverit hanc pœnam. Et quare. n.27. fol.115. Poteſt tamen accipere diſpenſationem à confeſſario regulari.n.12. fol. 168
Et non conſurgit hoc impedimentum ex conjunctione illicita, niſi intra.1.& 2.gradum.ibid. n.14
Inceſtuoſus qui commiſit delictum ante matrimonium, debet diſpenſari à Papa, quia tunc matrimonium eſt nullum. ibid.n.15

Indulgentia.

Indulgentias dare poteſt omnis, qui exercet juriſd. Epiſcopalem.n.2. fol 156
Item Abbates quando celebrant pontificaliter. n. 1. fol.156.Item Regulares, quando concionantur. num.5. fol.157. Item ſimplex Sacerdos in confeſſionali. n.44. fol.16
Indulgentiarum ſunt tria genera.n 35. fol.159
Et quæ includunt quæſtuationem, ſunt revocatæ. n.37. fol.159
Indulgentiæ communicantur inter Regulares. n. 38.fol.160. Vbi quomodo intelligenda bulla Sixti IV. contraria.
Indulgentiæ diverſæ non poſſunt lucrari ſimul n 41 fol.160. Et ſumma Caſar.rejiciuntur. ibid.
Quando feſtum habens indulgentias transfertur, quid faciendum. ibid 42.
Regulares habent diverſas indulgentias, pro ſe ipſis à Paulo V. n.36. Et pro animabus purgatorii. n.31. fol.159
Servientes Regular. habent eorum indulgentias. n.28. fol.158
Audientes miſſam in Eccleſiis Regul. Officia divina, vel concionem lucrantur indulgentias. n.3. & ſeq. fol.156. Item viſitantes eorum Eccleſias, quacunque hora, & quocunque die. Et certis diebus ſpecialibus. n.7.& ſeq. fol.156
Indulgentiæ variæ ſunt conceſſæ, pro feſtis dominican.n.13.fol.158. Item & pro feſtis Minorum. ibid.n.14. Item & pro confraternitatibus erectis in eorum Eccleſiis.n.27. fol.158

Infirmus.

Regul. infirmus ſatisfacit obligationi horarum, ſi audit, dum ab aliis recitantur. n 44. fol.154
Aut dicendo certum Pſalmorum numerum ſibi à Prælato, vel confeſſario taxandum ibid.n.43
Et qui dubitat, an ſua infirmitas ſit ſufficiens ad relinquendum officium, debet ſtare judicio Prælati. ibid.n 45
Quæ omnia habent locum reſpectu valetudinarii, & qui non poteſt niſi cũ tædio recitare. ib.n.46
Infirmus poteſt curare ſibi dici Miſſam in ſua Camera, & ibi divina percipere.n.1. fol.171
Infirmus qui ad articulum mortis devenit, ſeu de quo non eſt ſpes ſalutis, poteſt Profeſſionem facere, etiamſi fortè annus nondum ſit expletus. n. 19. fol.187
Et ſi convaleſcat, tenet Profeſſio. ibid.n. 20
Sed neceſſe eſt, ut habeat ætatem, quia in ea privil.
non

Digitized by Google

non diſpenſat, ſed ſolùm in tempore. num.21. fol.188
Et hoc privil. non fuit conceſſum à Papa, niſi ad effectum lucrandi indulgentias, quamvis in conſequenti in Monaſterium et ſuccedat. n.4. & 5. fol.316

Interdictum.

Eccleſia & loca Regularium non poſſunt interdici. n.6. & 7. fol.162
Regulares poſſunt celebrare divina in locis interdictis. n.1. fol.161
Et nullam inde cenſuram contrahunt. n.3. fol.162
Aut ſi contrahunt, poſſunt ab ea abſolvi à ſuis Confeſſariis ibid. n.4. & 5
Et non revocantur hæc omnia privil. in Trident. n.3. fol.299
Regulares poſſunt ſolemniter divina celebrare tempore interdicti, tam in locis remotis à civitatibus. n.12. fol.162
Quàm intra ipſas civitates, n.13. & 14. fol.163
Et num.8. fol 239
Poſſunt item divina percipere, & ſolemniter ſepeliri, quin & ipſorum famuli. fol.162. n.9. & 10
Poſſunt admittere ad divina certas perſonas & certum earum numerum. n.15. & ſeq. fol.163
Etiamſi interdictum ſuſpendatur certis diebus, cenſetur tamen ſervari, modò fuerit receptum. n.5 fol.189
Suſpenditur autem certis diebus in Congreg. Valliſol. n.21. fol.164
Item & certis in Ordine Dominic. ibid. n.23 Et certis in Ordine Minorum. ibid. n.22. fol.164
Quando interdictum ſuſpenditur in Eccleſiis Regul. poſſunt per id tempus miniſtrare divina fidelibus. n.20. fol.164
Et admittere Sacerdotes exteros ad eadem celebranda. n.19. fol.163
Quando admittitur Dominus ad divina tempore interdicti admitti debent & ejus famuli. n.17. fol.22

Interpretatio.

Omnis Scriptura ſemper interpretanda ſic ut vitetur nullitas, & verborum ſuperfluitas n.1. f.28
Interpretatio autem textu amplior venit rejicienda. n.6. fol.29
Vt & ſi verbis non quadrat. ibid. n.7
Duobus modis poteſt fieri alicujus Scripturæ interpretatio, nempe aut à Principe aut à privato Doctore, & cujus ſit virtutis utraq; n.4. & 8. f.28
Regula obſervanda in interpretandis privileg. n.9. & ſeq. fol.29. & ſeq.
Privil. ſic ſemper debet interpretari, ut addat aliquid ſupra jus. n.9
Odioſum reſtringatur. n.11
Et favorabile extendatur n.17. fol.30
Fallit tamen in quibuſdam cauſis. n.18. ibid.
Privil. interpretandum ſecundùm forum concedentis. n.22. fol.31
Secundùm materiam ſuam. n.23
Etſi conceſſum fuit ad inſtantiam conformiter ad poſtulata n.21. fol.31. & n.8. fol.34
Privil. contrarium ſtatuto privato vel conſuetudini, quomodo veniat interpretandum. n.12. f.29
Caſſinenſ. privil. non ſunt interpretanda ſecundùm rigorem. n.27. fol.32
Regularium ſolus Papa poteſt interpretari. n.25. fol.31
Dominicanorum Generalis adjunctis ſibi quibuſdam. ibid. n.26
Privil. datum contra ſubſtantiam actus quomodo interpretandum. n.13. fol.9

Irregularitas.

Abſolvens homicidam non diſpenſat propterea in irregul. contracta ex homicidio. n.73. fol.120
Vide v. abſolutio.7. Confeſſio v. diſpenſatio.

Iudicium.

Prælati regul. poſſunt in ſuis judiciis procedere appellatione remota, & poſtpoſitis apicibus juris. n.1. fol.215
Hoc quomodo veniat intelligendum. n.3. & ſeq. fol.216
Iudex debet condemnare accuſatum quem privatâ notitiâ ſcit eſſe innocentem, ſi in judicio probatus fuit reus. n.8. fol.14
In judicio actor & reus ſunt correlata, & nihil debet

Digitized by Google

bet uni permitti quod non concedatur alteri. n. 4. fol.23
Vbi de hoc plura exempla.
Iudices laici frequenter cognoſcunt de rebus Eccleſiaſticis & Regularibus laudabiliter n.53. f.69
Aliquando autem indebitè, unde vindicta divina. n. 63. & 64. fol.72
Cauſa cadit qui citat clericum ad judicem laicum. n. 14. fol.64
Proceſſus & ſententia judicis laici in clericum eſt nulla. ibid.n.15
Fallit in duobus caſibus. ibid.n.16

Iuriſdictio.

Iuriſdictio Eccleſiaſtica & temporalis, ſunt ſorores, quæ ſe mutuò juvant, & complent. n.54 fol.60
Clerici ſunt jure divino exempti à juriſd. temporali n.18. fol.64
Et quo ſenſu dicatur Imperator hoc privilegium illis conceſſiſſe. n.19. fol.64
Item & Regulares jure divino ſunt exempti ab Epiſcopis. n.10. fol.132
Et non poſſunt etiam volentes ſe ſubjicere illorum juriſdictioni. n. 13. fol.133
Prælati Regul. habent in ſuis Monaſteriis juriſdictionem ordinariam. n.3. fol.208
Et quaſi Epiſcopalem. ibid.n.4
Poſſuntque delegare. n.15. fol.209
Prælato abſente à Monaſterio, tota ejus juriſdictio devolvitur ad ejus Vicarium. n. 11. fol.209
Vicarius prælati habet juriſdictionem duplicem, eamque ordinariam. n.12. fol.209
Iuriſdictio quæ datur Regularibus per privilegia, an debeat dici ordinaria, vel delegata. n.10. fol.9
An Regulares poſſint delegare in uſu privilegiorum ibid.n.12.
Iuriſdictio quando dicatur ordinaria. n.2. fol.207

Ius.

In jure poteſt aliquid diſponi variis modis. n.3. f.39
Vbi jus non diſtinguit, neq; nos. n.6. fol.239
Semper licitum redire ad jus commune. n.50. f.307
Privileg. inſertum juri, eſt ejuſdem naturæ. n.1. f.3
Extendendum, & quomodo. n.2
Operatur tres effectus n.5. fol.4
Non retorquetur. num.8
Quando ei derogatum cenſeatur ibid. num.6
Et ad hoc requiſito. ibid. fol.4
Quæ ſunt juris naturæ, non ſubjacent voluntati humanæ. n. 20. fol. 49
Prælati regul. non habent jus in vitam, vel membra eorum. n.11. fol.217
Ius gladij competit quibuſdam abbatibus de quo in v. Abbas.
Imò quæſitum nemini tollendum, niſi eo audito n.6. fol.258
Imò alieno nunquam cenſetur princeps derogare n. 13. fol.29
Fallit in quibuſdam. n.15. ibid.

Lex.

Legiſlator edens decretum obſcurum, relinquit libertatem illius interpretandi. num.11. & 12. fol.282
Quamdiu durat ratio propter quam lex fuit ſtatuta, non debet mutari. n.23. fol.210
Vt lex aliqua valeat, requiruntur plures conditiones. n.3. fol.247
Et quæ. ibid.
Lex quæ ſe fundat in præſumptione, non obligat. n.6. fol. 248
Quod habet locum reſpectu particularium ibid. n.7
Lex non obligat, quando ceſſat finis, etiam in caſu privato, aut reſpectu perſonæ privatæ n.8. f.284
Aut quæ eſt inutilis ad talem finem. ibid. n.12
Aut quando jam aliunde habetur. ibid. n.10
Leges omnes admittunt Epicheiam. ibid. n.11
Et Legiſlator edens legem obſcuram, videtur reliquiſſe aliis libertatem illam interpretandi n.12. fol.282
Conditio deluſoria legis habetur pro non appoſita in diſpoſitione. n.51. fol. 315
Ignorantia, Inadvertentia, & Oblivio excuſant à tranſgreſſione legis. n.4. fol.248
Quando lex jubet aliquid fieri, ſufficit, ſi ſemel. n.10. fol.282

Liber.

Librum nemo præſumitur edere, niſi bene perpenſis ſuis opinionibus. n.10. fol.241

Digitized by Google

Libri ab Hæreticis compoſiti ſunt prohibiti. n. 7. fol. 165
Duobus modis n. 8. & quare. ibid.
Non poteſt dici ſine temeritate, non eſſe periculum in lectione librorum hæreticorum. num. 7. cit.
Et hujus peccati reus debet aut librum, quem legit ſpecificare, aut dicere ubi ſit prohibitus. n. 9. fol. 166
Regulares habent privil. legendi libros prohibitos. n. 1. fol. 165
Cui Societ. Ieſu dicitur renuntiaſſe. n. 2.
Et de facto fuit revocatum à diverſis Pontif. ib. n. 3
In libris imprimendis quid obſervãdũ. n. 26. f. 291
Libri hæretici licitè leguntur in Anglia, Germania, Gallia &c. n. 9. fol. 119

Matrimonium.

Quando conjugati non poſſunt ſeparari ſine ſcandalo, & non patet acceſſus ad Papam, poteſt Epiſcopus cum illis diſpenſare. n. 5. fol. 167
Item & Regularis. ibid.
Quando diſpenſatio ad matrim. fuit obtenta ſubreptitiè, poteſt Epiſcopus diſpenſare cum partibus. n. 7
Item & Regularis. n. 8. fol. 167
Regularis poteſt diſpenſare cum illis, qui contraxerunt cum impedimento criminis. n. 2. fol. 167
Regul. poſſunt diſpenſare cum illis qui contraxerunt in 1. gradu affinitatis. n. 3. fol. 167
Regularis poteſt diſpenſare cum iis, qui clandeſtinè contraxerunt ubi & quomodo. n. 1. fol. 166
Regul. poſſunt diſpenſare cum conjugatis obſtrictis voto ſimplici caſtitatis ad petendum & reddendum. n. 9. fol. 107
Item & cum inceſtuoſis. n. 12. fol. 168
Quando autem inceſtuoſi indigeant diſpenſatione. vide v. inceſtus.
Abſolvens uxoricidam non diſpenſat ad ducendum adulteram. n. 74. fol. 120
Quando innovatur matrim. non eſt opus iterum adeſſe teſtes vel parochum. n. 3. fol. 167

Medicus.

Medici Regularium gaudent omnibus eorum Indulgentiis. n. 30. fol. 159
Nomine autem Medicorum hic favorabiliter debent intelligi Chirurgi, Pharmacopolæ, & alii ejuſmodi. ibid.
Vide v. ſervitores, & v. indulgentia.

Membrum.

Membrum diſcrepare à ſuo toto, turpe. n. 8. f. 346
Membra Monaſteriorum non habent eorum privilegia. n. 20. fol. 23
Fallit in aliquibus. n. 2. fol. 116

Merces.

Pro quo quis laboravit, ab eo munerandus. n. 38. fol. 313
Mercedem indebitè à Rege aut Republ. petunt Nobiles, qui militant. ibid.
Quorum geſta in bello, plerumque graviſſimis forent compenſanda ſuppliciis. ibid. n. 42

Meum.

Quod meum eſt, non poteſt iterum fieri meũ. n. 3. f. 10

Miles.

Militare prohibentur diverſæ perſonæ. n. 17. fol. 76
Habent milites plura privilegia, de quibus diverſi ſcripſerunt. n. 1. fol. 74
Sed iis non gaudent poſtquam reverſi ſunt ab expeditione. n. 22. fol. 6
Non adſtringitur ad ſcrupuloſitates juris. n. 2. f. 74
Et excuſantur, ſi contra illud delinquunt ibid. n. 4
Secus tamen, ſi contra naturale. ib. n. 6
Militum facta ſunt explicanda ſecundum ſimplicitatem. n. 3. fol. 74
Sunt privilegiati circa facultatẽ teſtandi. n. 7. f. 75
Miles oneratus debitis non tenetur, niſi quantum poteſt. ib. n. 10
Vnde non poteſt fieri executio ſuper ejus arma. n. 11. fol. 75

Miſſa.

Quæ ſint requiſita ex inſtituto Eccleſiæ, ad ritè celebrandam Miſſam, vide dub. 25. per tot. ubi variæ opiniones, & plurima doctrina. fol. 300
Regulariter Miſſa non debet dici ante auroram, neque poſt meridiem. n. 6. & ſeq. fol. 170
Et quare. ibid.
Sin autem non excuſatur à peccato, qui nimis tardè, aut nimis citò celebrat. n. 12. fol. 171

Et

Ex cauſa tamen licet ante diem, imò ſtatim poſt matutinũ & tribus horis poſt merid. n.3. & ſeq. f 170

Regulares poſſunt dicere Miſſam, ubicunque reperiuntur in arcibus tempore belli. n.2. fol.171

In caſtris. n.3

In Cameris ſæcularium. n. 5. fol.172

In plateis civitatum. ibid.

In Eccleſiis interdictis. n.8

An autem in pollutis magis refragatur Author n.9. & n.20. fol.174

De mari verò aſſentitur propter exempla antiquorum n.20. fol.174

Epiſcopus poteſt dare licentiam celebrandi extra Eccleſiam in diverſis caſibus, non tamen poteſt dare ad hoc privilegium. n.15. fol.173

Quin etiam in eiſdem caſibus licitum eſt abſque alia licentia celebrare extra Eccleſiam. ib. n.16

Aut ſecundùm nonnullos ex ſola devotione, etiamſi nulla neceſſitas urgeat. ib. n.18

Licitum pro Miſſa accipere pecuniam. n.14. f.176

Quantùm licet accipere. ibid.

Parva Eleemoſyna *pro pluribus Miſſis, poſſunt conjungi, ut per unicam ſatisfiat. n.12.* fol.176

Hujus privilegii juſtitia defenditur. ib. n.13

Revocatur tamen à S. Congreg. *n.16. & ſeq. f.177*

Dicere Miſſam *anticipatè pro eo, quem ſcit Deus daturum* Eleemoſynam, *illicitum. n.15. fol.* 177

Regulares ſatisfaciunt cum 9. collectis obligationi 19. Miſſarum. n.1. fol.174

Prælati regul. poſſunt reducere onera Miſſarum. n. 2. fol.175

Etiam extra viſitationem, n.10. fol.176

Illicitum tamen recipere Miſſas cum intentione petendi reductionem. n.11. fol.176

Miſſæ ſpeciales conceſſæ quibuſdam Regularibus non poſſunt dici ab aliis, etiam in eorum Eccleſiis, ſed earum loco dicuntur de communi. n.36. fol.139

In Altari *privilegiato Miſſa non ſuffragatur niſi dicatur de requiem. n.27.* fol.178

In feſto autẽ duplici de præcepto, non licet dicere de requiẽ & ſic tali die vacat altare. n.26. fol.178

Eleemoſyna data pro Miſſa de requiem; de Beata &c. non poteſt retineri, niſi in individuo talis dicatur. n.21. & ſeq. fol.177

Contrarium tamen tenent aliqui. n.33. fol.178

Et utraque opinio componitur. ib. n.34

Loco Miſſæ in Altari *privilegiato dicendæ, licitum applicare animæ exiſtenti in purgat. indulgentiam grani benedicti. n.29.* fol.178

Miſſarum obligationes poſſunt transferri ad alium locum. n.42. fol.180

Fallit tamen in quibuſdam caſibus. ibid. n.43

Circa hanc materiam de celebratione Miſſarum plura alia decreta emanaverunt à S. Congreg. *quæ referuntur. n.16. & ſeq.* fol.177

Privilegia Regul. circa Miſſas celebrandas in locis non ſacris non ſunt revocata. n.10. fol.172

Et non poſſunt impediri ab Epiſcopis. n.12. ibid.

Minimi.

An ſint exempti à ſolutione quartæ. n. 28. fol.19

Monachus.

Monachus comparatur ſervo. n.35. fol.304

Et filio familias. n.25. fol.89

Acquirit Nobilitatem in ingreſſu Monaſterii. n.36. fol.312

Et ſecundùm alios perdit. ib. n.35

Monachus non habet velle quomodo intelligendum. n.5. fol.283

Monachi olim poterant teſtari. n.17. fol.268

Monachi non debent ambire dignitates. n.1. f.330

Neque ad has poſſunt conſentire. ib. n.2

Neque etiam debent recuſare. n.1. cit.

Monachatus non eſt beneficium. n.17. fol.297

Monachus unicus olim faciebat fidem in judicio. n. 10. *fol.73*

Monachi ſuccedunt ſuis agnatis, perinde ac ſi eſſent in ſæculo. c.11. per tot. fol.143

Hæreſis ſuſcitata contra Monachos miniſtrantes ſacramenta, & ſuppreſſa à Bonif. IV. n.7. fol.252

Monachis Caſſin. *de jure debetur præcedentia per totum* Ordinem S. Bened. *n.60.* fol.328

Monachi ſunt Clerici, & clericalem habitum recipiunt. n.26. fol.203

Monaſterium.

Iura omnia favent Monaſteriorum exſtructioni. n. 2. fol.181

Varia tamen decreta ſuper hoc negotio emanave-

Digitized by Google

runt à Curia Rom. quæ referuntur. n. 12. f. 182

Poteſt quis cogi ad rem ſuam vendendam pro ædificando vel ampliando Monaſterio. n. 2. fol. 181

Habens ædificium vicinum Monaſterio, non poteſt in eo tenere meretricem, nec exercere artem incommodam fratribus. n. 4 & ſeq. fol. 181

Monaſteria ſunt ſimilia cœlo, & paradiſo terreſtri. n. 17. fol. 309

Non poſſunt gravari nova conſuetudine. n. 19. f. 110

Habent jus aſyli. n. 43. fol. 67

Monaſteria incommoda poſſunt retineri ſine fratribus. n. 17. fol. 182

Transferri ad loca commodiora. ibid. n. 18

Priori loco redacto ad uſus profanos. n. 20. fol. 183

Minora redigi in unum. ibid. n. 21

Quæ occupantur à relaxatis, & cum ſcandalo viventibus ipſis tolli. n. 19. fol. 348

Et dari reformatis ejuſdem Ordinis, non autem alterius. ibid.

Grangiæ Regular. habere eandem immunitatem, atque ipſa Monaſteria. n. 24. fol. 183

Quod intelligitur de privilegio. Nam de jure communi ſecus eſt, & membra Monaſteriorum non utuntur privilegiis eorum. n. 20. fol. 23

Secus aliquando. n. 2. fol. 136

Monaſteria Regul. ſunt exempta ab Epiſcopis, adeò ut non poſſint ab illis interdici, viſitari aut ulla exactione gravari. n. 1. & ſeq. 135.

Non poſſunt item Epiſcopi in eis Miſſas celebrare Conventum inſtituere, nec ullum actum juriſdictionis exercere. n. 6. fol. 136

Regulares non poſſunt obligari ad dandum hoſpitiũ cuiquam in ſuis Monaſteriis aut locis n. 7. f. 136

Neque ad cuſtodiendum quemquam. n. 8. fol. 136

Monaſteria & loca Auguſtinian. nemo poteſt impetrare, niſi ſervata certa conditione. n. 23. f. 183

Monaſterium Caſsin. non venit nomine ſuæ Congreg. in odioſis. n. 63. fol 328

Nec item alia quæ ſunt capita Ordinum, eorum nomine. n. 70. fol. 330

Fœminæ poſſunt ingredi Monaſteria virorum in quibuſdam occaſionibus & caſibus, ac ſervatis quibuſdam circumſtantiis. n. 25. fol. 183

Regina ingrediente Monaſterium, ingrediuntur ſimul puellæ. ibid. & n. 16. fol. 22

At pro ingreſſu ad Monaſteria monialium vel ſimplici ad eas acceſſu, varia decreta à Curia Romana prodierunt, quorum nonnulla referuntur. n. 28. & ſeq. fol. 184

Mundus.

Mundum duplicem faciebat Plato, unum verorum alterum umbrarum. n. 40. fol. 352

Mutatio.

In omni diſpoſitione ſemper intelligitur, ut non mutetur rei ſtatus. n. 26. fol. 310

Omnis mutatio dedecet Principem. n. 2. fol. 47

Prælati regul. non poſſunt mutare ſubſtantialia ſuæ Regulæ n. 1. fol. 223

Nobilitas.

Vera Nobilitas in quo conſiſtat. n. 45. fol. 314

Nobiles habent plura privilegia, de quibus diverſi ſcripſerunt. n. 1. fol. 72

Reus eſt falſi, qui ſe dicit Nobilem, ſi non eſt. ibid.

Nobilis eſt magis civis. ibid n. 2

Præſumitur ſemper pro Nobilitate. n. 6.

Et in quibus. ibid.

Nunc ſecus. n. 11. fol. 73

Magis creditur teſti Nobili, quàm plebejo. n. 7. f. 73

Nobilis admittitur faciliùs ad purgat. n. 14. fol. 74

Nobilis non ſubditur pœnis vilium perſon. n. 15. f. 74

Neque tam atrocibus. ibid.

Quod fallit in quibuſdam caſibus. n. 16. fol. 74

In monaſteriis fundat. pro Nobilibus non debent recipi niſi Nobiles. n. 1. fol. 306

In aliis autem debent recipi indifferenter Nobiles, & non Nobiles. n. 5. fol. 307

Et quod aliqua afficientur ſoli nobilitati improbatur ibid. per tot.

Et ſtatuta ſuper hoc ſunt invalida. n. 24. fol. 310

Nobiles qui liberos ſuos dant Religioni, ordinariè non dant, niſi malè natos. n. 18. fol. 309

Nullus textus invenitur in jure, per quem poſſit probari, danda eſſe bona Eccleſiaſtica Nobilibus ob Nobilitatem præciſè n. 43. fol. 314

Nobiles petentes bona Eccleſiarum, & Monaſteriorum frequenter repulſi à Principibus. n. 39. f. 313

Accept

Acceptio nobilitatis inter fideles, reprobatur à duobus Apoſtolis. n.30. fol. 311

Et inter Monachos ejus rationem habere, ſtultum. ibid.n.31.

Nomen,

Quando aliqua conveniunt ſub communi vocabulo, nomine unius comprehenduntur & alia, n.6. fol. 60.

Nomine Monachi non venit Abbas. n.12. fol. 86

Neque nomine Abbatis, Abbas Abbatũ.n.63.f.328

Neque Roma nomine Italia. n.62. fol.328

Neque civitas Epiſcopalis, nomine diœceſis. Nec regalis nomine Regni. ibid.n.65.

Novitius.

Novitij gaudent privil.Profeſſorum.n. 10. fol.22

Etiam illis, quæ concernunt receptionem Ordinum. n.15. fol. 194

Novitij poſſunt abſolvi ab omnibus ſuis caſibus & cenſuris.n.8. fol.186

Etiam ſine reincidentia.ibid.n.12

Et non eſt opus eos ad Papam remitti. ibid. n.14

Ad novitiatum debent admitti viri alterius linguæ, & quare. n.4. fol.185

Etiam mendicantes poſſunt recipi à Camaldul. & poſt profeſſionem ad omnia officia Ordinis promoveri. n.7.f. 186.& n.1. fol.228

Novitiatus quando cenſeatur interrumpi. n. 16. fol. 187

Partes ejus reuniri poſſunt ad componendam integritatem anni, qui requiritur ad profeſſionem, ibid. n.15.

Et hoc etiam ubi ſervatur Trid.ibid.n.17.

Novitio diſcedenti debet monaſterium reddere quidquid attulit, & ad hoc poteſt Epiſcopus cogere.n.28. fol.391

Novitius infirmus, de cujus ſalute dubitatur, poteſt profeſſionem emittere, etiam ſi non abſolverit ſuum annum, & caſu quo convaleſcat, tenet profeſſio, ſiquidem habebat ætatem legitimam, ſecus ſi non habebat, n. 19. fol. 187

Monaſterium ſuccedit novitio profeſſo. dub.28 ubi varia ſuper hac materia. fol. 315

Legatum relictum nubenti, debetur ingredienti Religionem.n.4. fol. 21

Qui unam Religionem vovit, liber eſt ſi in alia profiteatur, ſecus ſi aliam ingreſſus ab ea recedit. n.1.& 3. fol.185

Nuditas.

S.Paulus abhorruit nuditatem ſui corporis, & S. Ammonius ſuorum pedum.n.3.& 5. fol.337

Deus fecit Adæ tunicam pelliceam, ne appareret nudus. nu. 11. fol. 339. & diverſimodè ſanctorum martyrum corpora miraculosè operuit. n.7. fol. 338

Nuditas eſt contra naturam, & ſola animalia, quæ carent ratione, eâ non moventur. n.3.fol.337. & n.11. fol. 339

Obligatio.

Obligationes non inducuntur, niſi prout invenitur in jure expreſſum.n.12. fol.297

Gravis materia poteſt obligare ſolùm ſub veniali. n.26. fol.298

Obligatus aliquid facere, ſatisfacit ſi ſemel. n. 20. fol. 282

Occultum.

Occultum quando dicatur delictum. n.37.fol.214

Officium.

Regularis non poteſt obligari ad acceptandum ullum officium extra ſuum Ordinem. n.7.f.138

Fallit ſi deferatur à Principe. ibid. n.8.

Et multi ſic oblata acceptârunt. ibid.n.9

Et ad hoc habent Principes privilegiũ.n.10.f.138

Regularis occupatus officijs Monaſterij, ſatisfacit Breviario, dicendo certum Pſalmorum numerum, n.37. fol. 154

Opinio.

Opinio quid. n.1.fol.240. Semper eſt probabilis ibid. num. 2. Quod contingit ex diverſis capitibus. num.5. fol.230. & eſt imprudentium, dicere de aliqua, quòd ſit improbab. num. 11. fol.241

Quid tenendum de opinione ſui magiſtri, amici, confeſſarij, vel Prælati. n.13. & ſeq. fol. 242

An opinio probabilis ex hoc, quod à multis tenetur. ibid.n.15. Et an probabilior, quò à pluribus. n.18.& 19. fol.243

Digitized by Google

Opinio communis facit jus, & habet excuſare. n. 16 fol. 242
In materia tamen favorabili, præfertur opinio unius Doctoris, omnibus alijs, & etiam communi. n. 24. fol. 244
In conflictu opinionum, quæ præferenda. num. 20. fol. 243
In delectu opinionum, habenda Authorum diſcretio. n. 6. fol. 42
Quando dubitatur de opinione alicujus Authoris quid faciendum. n. 26. fol. 244
De eadem re poſſunt eſſe diverſæ opiniones. n. 28. fol. 254. & eadem perſona poteſt habere diverſas ac in agendo & conſulendo, nunc unam ſequi, nunc alteram. ibid. n. 29.
Vana opinio non ſufficit ad juſtum titulum. n. 9. fol. 14.

Oracula.

Privil. data per oraculum, ſunt omnia ejuſdem efficaciæ, ac data per ſcripturam. n. 20. fol. 27
Oracula ſunt omnia confirmata. ibid. Et habent naturam conſtitutionum. ibid. n. 21.
A pluribus Pontificibus ſunt revocata. n. 38. fol. 51. Sed revocatio effectivè pauca afficit, ibid. n. 39.

Ordines.

Ordines minores conferre poteſt Abbas, etiam non benedictus. n. 1: & 2. fol. 188. ſuis monachis, etiam novitijs, clericis ſibi ſubditis, & Regularibus aliorum Ordinum. ibid. uſque ad n. 6.
Abbas Ciſterc. poteſt conferre Ord. Diaconatûs. n. 7. fol. 190. Et ſimplex ſacerdos ex commiſſione Papæ, poteſt omnes conferre. ibid. n. 9. & ſeq.
Regular poſſunt accipere Ordines, à quo Epiſcopo maluerint. n, 1. fol. 192
Poſſunt invitare ad ſua monaſteria, quem maluerint Epiſcopum, à quo ordinentur. ibid. n. 3.
Poſſunt ordinari ante ætatem jure requiſitam. n. 8. fol. 193. Extra tempora, & eodem die plures Ordines recipere. ibid. n. 6. & 5. & nu. 2. fol. 238
Prælati Regul. poſſunt diſpenſare cum ſuis in interſtitijs. n. 4. fol. 192. Et ut ad ulteriores Ordines aſcendant, etiamſi fortè minùs legitimè priores ſuſceperint. n. 5. Et in quibuſdam alijs impedimentis. ibid. fol. 193
Et non ſunt revocata ſupramemorata omnia privilegia. n. 13. fol. 194
Prælati regul. poſſunt diſpenſare cum ſuis, qui minùs legitimè aliquem Ordinem ſuſceperunt, ut illum exerceant. nu. 1. fol. 195. Et cum iis, qui aliquam cenſuram contraxerunt, exercendo illegitimè aliquem Ordinem. ibid. n. 3.

Papa.

Eſt proprius ſacerdos omnium fidelium. n. 9. f. 128
Multi electi fuêre ex tenui familia. n. 8. fol. 308
Papæ conceſſiones intelliguntur ſemper ſalvo jure alieno. n. 28. fol. 203. & independentes ab Epiſcopis. n. 7. fol. 206
In Papa eſt ſumma poteſtas ad leges ferendas. n. 1. fol. 247. Non poteſt errare in bullis privilegiorum. dub. 7. n, 42. Prima ejus intentio, eſt ſervare cuique jus ſuum. n. 4. fol. 272
Ejus, & ſedis Apoſt. propugnatores ſunt Religioſi, & ipſius intereſt, eos manutenere. nu. 11. fol. 252. A congregationibus monaſticis accepit aliquando charitativum ſubſidium, cum multo earum incommodo. n. 5. fol. 134
Vnus Papa an poſſit ligare ſucceſſores. n. 30. f. 263 An formam aliquam ſervandam præſcribere. n 40. fol. 265. An ſecum diſpenſare ab obſervatione hujus formæ, ibid. n. 41, De quibus proponuntur exempla. dub. 7. n. 16. & ſeq.
Papa an poſſit aliquam rem elevare ad certum ſtatum, ad quam tunc non poſſint ſucceſſores manus extendere. ibid. n. 37.
Papa non poteſt revocare ſuos contractus, quo ſenſu. n. 21. fol. 49

Pauper.

Paupertas religioſa habet ſuam latitudinem. nu. 16. fol. 275
Pauperes Chriſtus adlegit in ſuum collegium, & paterfamilias ad nuptias ſuas vocavit. n. 10. & 11. fol. 309
Pauperum ſunt varia privilegia, & à diverſis tractata. n, 1. fol. 76
Pauper poteſt in prima inſtantia citare partem

ad

Digitized by Google

ad curiam principis. n.2. fol.76
Pauperum cauſa ſunt ante alias examinandæ.n.4. fol.77. Gratis.n.5. Et etiam gratis ab advocatis defendendæ.n.6. fol.77
Iudex tenetur providere pauperi de advocato.ibid. nu. 7. Non valenti producere teſtes ſubvenire. n.8. Appellanti, acta gratis exhibere. n.9.
Pauper excuſatur à lapſu fatalium appellationis. ibid.n.10. Item & à reſtitutione impenſarum & fructuum.n.11. fol.77
Iudex tenetur mittere ad pauperem pro teſtimonio n.13. fol.77
Paupertas tenet locum fiſci. n.15. fol.77
Legatum factum pauperibus, reputatur in cauſam piam, & habet privilegia cauſæ piæ. n.16.f.77

Pœna.

Prælati Regul. poſſunt ſubjicere facinoroſos pœnis acrioribus, quàm ſint ſolita.nu.9. fol.217. Et eos damnare ad triremes, vel carcerem perpetuum. ibid.n. 10.
Non tamen habent jus vitæ & necis. ibid. n.11.
Et in mortem cujuſquam non poſſunt conſentire. ibid. Vbi Amici doctrina damnata refertur. n. 11. fol.217

Præcedentia.

Circa præcedentiam ſervandæ locorum conſuetudines, vel obſervandum quid fiat Romæ, vel attendenda poſſeſſio, vel reſpectus habendus ad prioritatem originis.n.1. fol.198
Regulariter Clerus ſecularis præcedit Regulares, etiam in ipſorum Eccleſiis. n.4. fol.199. Fallit tamen in quibuſdam. ibid.n.5.
Inter Regulares præcedunt non Mendicantes.n.6. fol. 199.
Inter Mendicantes Ordines præcedunt quatuor antiquiores, & inter hos Dominic.ib.n.9.& 10
In Ordine Minorum præcedunt, qui ſunt de obſervantia. ibid. nu. 11. Et Capuccini tenent noviſſimum locum. n. 12. fol.200
Inter Ordines non Mendic. Lateranenſes præcedunt.nu.13. fol.12. gratiâ potiùs, quàm jure. ibid.n.17.
De jure præcedentiæ inter Benedictinos & Auguſtinianos. à n.18. uſque ad 34. fol.200
Inter Monachos Præcedunt Bened. & inter hos nigri. Alij verò debent ſibi cedere reſpectivè pro ratione antiquitatis.n.34.& ſeq. fol. 205
Abbas Caſſin. debet præcedere omnes Abbates de jure, quidquid ſit de facto; poſt Abbatem verò Caſſin. immediatè locum debet accipere Abbas S. Auguſtini Cantuar.n.38. fol. 205. Alij Abbates debent ſibi reſpectivè cedere pro ratione ſuæ promotionis abſque reſpectu ad ſuos Ordines, vel Congreg.n.14. fol.200
Abbates præcedunt ſimplices Monachos, vel Canonicos cujuſcunque ſint Ordinis. ibid. n.16.
Quando verò in eadem civitate ſunt plura Monaſt. ejuſdem Ord. præcedunt fratres eorum ſe invicē pro ratione antiquitatis eorundē.n.39. f.206

Præſcriptio.

Quid ſit. fol.10. quæ ad illam requiſita. fol.11
Aequiparatur judicatis & tranſactis.n.18.
Et facit tutum in conſcientia. n 19. fol. 8
Omnia quæ ſunt juriſdictionis, poſſunt præſcribi: non autem quæ ſunt Ordinis. Quàmvis & in his poſſit præſcribi libertas. fol.11
Omnia privilegia, quæ poſſunt concedi, poſſunt etiam præſcribi. ibid. nu. 7. Et tamen privilegia vel bona Regularium nemo poteſt præſcribere. n. 4. fol.59. n.18.& 19. fol.97
Præſcriptio non extenditur. n. 12. fol. 12
Et nunquam currit, nec habet locum reſpectu Caſſinenſium. n.4. fol.59
Præſcriptionis jura poſſunt retorqueri. n. 3. f. 23

Prælatus.

Nomine Prælati quis intelligendus n. 1. fol. 207
Prælati regul. habent juriſd. & adminiſtrationem multis titulis. ibid.n.2. Sunt in dignitate conſtituti. nu. 5. fol.208. Et poſſunt eſſe delegati Papæ, ac judices ſinodales. ibid.
Priores locales Monaſteriorum æquiparantur in eis Provincialibus.n.10. fol.209
Prælato Monaſterij abſente omnis ejus authoritas devolvitur ad Vicarium. ibid. n.11. quantùm oporteat eum abeſſe. n. 13. fol.209
In Prælatos eligendi inter Regulares qui ſint aſſu-

ti obſervantia. n. 8. fol. 331

Princeps.

Non utitur ſervitijs ignobilium. num. 5. fol. 61. Sed ex quo aliquis admittitur ad ejus ſervitium, cenſetur nobilitari. n. 4. fol. 61

Non poteſt Eccleſiam ſuâ lege includere, nec illi privilegio favere. n 3. fol. 7

Eſt tamen advocatus Eccleſiarum. n. 51. fol. 68

In quarum cauſis habet jus interveniendi. nu. 54. fol. 69. Et de facto multi laudabiliter ſic intervenerunt. n. 55. fol. 70

Principis voluntas ſemper præſumitur talis, qualis de jure debet eſſe. nu. 14. fol. 29. fictione autem juris inducitur in eo voluntas univerſalis, per quam incurrit cum omnibus ſibi ſubalternis in ſua ditione, & ſupplet defectus errantium ad geſta validanda in utilitatem publicam. num. 4. & 5. fol. 13

Princeps nunquam intelligitur velle derogare juri tertij. n. 13. fol. 92

Poteſt rem ſuam alteri tollere. n. 4. fol. 36

Hoc quomodo intelligendum. n. 19. fol. 37

Quod in Principe indecens, impoſſibile. n. 3. fol. 47

In Principe ſola voluntas eſt cauſa ſufficiens privilegij. n. 8. fol. 8. Sed non poteſt ſine cauſa revocare. n 8. fol. 47. Et tunc debet privilegiatum compenſare. n. 6. fol. 47

In Principe cauſa ſemper præſumitur juſta. n. 8. fol. 37

De poteſtate Principis dubitare, nefas. n. 6. f 37. Et nemo poteſt illi dicere, cur ita facis. n. 7.

Non poteſt contra illum præſcribi plenitudo poteſtatis. Nec ipſe poteſt illam abdicare, exhaurire. n. 9. & 10. fol. 37

Principi incumbit conſervatio familiarum illuſtrium ſuæ ditionis, & bonorum avitorum in eis. n. 18. fol. 145

Princeps habens nominationem beneficiorum, non poteſt nominare, niſi in illis provincijs, quas poſſidebat tempore factæ conceſſionis. n. 24. f 23

Aliqui Principes fuêre ſolijs ſuis exturbati, quòd plus æquo ſe Eccleſiaſticis negotijs immiſcuerint. n. 64. f. 72. Et propter vitia. n. 24. fol. 349

Privilegij natura.

Privilegium quid ſit, & quæ hujus nominis notio. n. 1. & ſequenti. fol. 1

Non poteſt eſſe conforme jur. ibid. ſed ſemper aliquid addit. n. 9. & 10. fol. 32

Aliqua tamen non plùs concedunt, quàm aliàs de jure liceat. Imò & aliqua minus. fol. 2

Quare data talia privilegia. ibid.

Vnum privil. quando dicatur alio potentius. n. 19. fol. 53

Privil adverſatur præſcriptioni. n. 1. fol. 10

Conſtituit privatam legem. n. 5. fol. 1

Tollit obligationem legis. n. 7. fol. 2

Quomodo differat à lege. n. 6. Quomodo à diſpenſatione. n. 13. fol. 2

Privilegij effectus. ibid. & n. 5. fol. 4

Privilegia Regul ſunt jurata. n. 6. fol. 134

Et tranſierunt in contractum. n, 35. fol. 51. n. 11. fol 259. & n. 6. fol. 134

Privilegia conceſſa per oraculum habent naturam conſtitutionum. n. 38. fol. 51. & dub. 7. cit. Et ſunt ejuſdem efficaciæ. n. 19. fol. 27. Item & omnia ſunt ejuſdem efficaciæ, & majoris, quàm Cruciata. n. 8. fol. 277

Privil. Conceſſio.

Qui poteſt ferre legem, poteſt dare privilegium. n. 1. fol. 7. Non datur autem privilegium, niſi ex cauſa. fol. 8. Sed in Principe ſola voluntas reputatur cauſa ſufficiens. ibid.

Privil. non datur niſi ſubditis. ibid. n. 6. fol. 8

Papa ſua dat independẽter ab Epiſcopis. n. 7. f. 206

Generalis conceſſio omnia cõprehendit. n. 3. f. 238

Impetratio privil. generat malam fidem in eo, qui præſcripſit. n. 2. fol. 10.

Privileg. conceſſum hoc ipſo cenſetur admitti quòd non rejicitur. n. 4. fol. 7

Singulis annis innovant Caſſin. ſua privilegia. n. 13. fol. 259

Regularibus conceſſa ſunt privilegia perſonarum quadruplicis generis. n. 7. fol. 61

Et horũ multa pars propter obſervantiã. n. 10 f. 55

Infeſtatio autem Epiſcoporum & Clericorum occaſio fuit illis augendis. n. 10. fol. 252

In communi verò ob varias alias cauſas, de quibus n.9. fol. 8
Privilegia Regul. fuerunt illis conceſſa de mera liberalitate Sed. Apoſt. De plenitudine poteſtatis motu proprio, & ex certa ſcientia.
Ac ſub diverſis alijs clauſulis & formis adhuc efficacioribus. De quibus n.23. & ſeq. fol. 18
Et n.16. ac ſeq. fol. 260

Privil. Diverſitas.

Privilegiorum alia dicuntur oracula, alia conſtitutiones, ſeu per Bullam data. n. 36. fol. 51
Privil. alia ſunt inſerta juri, alia extravagantur, & quæ intereſt differentia. fol. 3. & 4
Privil. alia ſunt localia, realia alia, juxta alia, & de eorum natura. fol. 4. & 5
Alia item ſunt ſingularia, collegialia alia, & de eorundem natura. n. 15. fol. 5

Privil. Confirmatio.

Confirmatio dicitur duobus modis. n. 1. fol. 24
Et fit duobus modis n. 5. fol. 25
Ex confirmatione privil. arguitur conceſſio. nu. 3. fol. 25
Omnia privil. Regularium fuerunt confirmata ſub diverſis clauſulis. ibid. n. 9. & ſeq.
Et virtute talis confirmationis, ſi aliqua erant revocata, cenſentur reſtituta. n. 12. fol. 26
Etiam per hanc confirmationem cenſentur innovata illa, quæ aliàs ſpecialem requirunt expreſſionem. ibid. n. 11.
Et item oracula. n. 20. fol. 27

Privil. Extenſio.

Privil extenduntur propter ſignificationem vocis.
Aut connexionem materiæ, aut perſonæ, aut diſpoſitionem juris. n. 1. fol. 21
Privil. inſertum juri extenditur inſtar ipſius juris. num. 2. fol. 3
Privil. viri extenditur ad uxorem. num. 2. fol. 21.
Nuptiarum ad virgines. n. 2. fol. 21
Et n. 7. fol. 22
Domini ad familiam n. 6. fol. 22
Clericorum, nobilium, militum, & pauperum ad Regulares. n. 10. fol. 22
Militum & nobilium ad Clericos. ibid.
Monachorum ad Moniales. n. 11.
Profeſſorum ad Novitios. n. 10. & Abbat. n. 14. f. 22
Viventium ſub una Regula ad viventes ſub duabus alijs. n. 13. fol. 22
Non fit tamen extenſio ad poſthuma. n. 21. f. 23
Neque item extenduntur privilegia inquiſita per præſcriptionem. c. 3. §. 2.
Neque item extenduntur in præjudicium tertij, aut Reipubl. n. 20. fol. 23
Neque ad aliam perſonam. ibid.

Privil. Communicatio.

Quid ſit, & à quo facienda. n. 1. fol. 15
Quomodo intelligenda. n. 27. fol. 19
Virtus ejus in quo conſiſtat. n. 2. fol. 15
Quandò communicatur privilegium, communicatur ipſa gratia abſque reſpectu ad modum utentium. ibid. n. 3.
Non tamen plùs vel minùs datur, quàm ſit in originali. n. 4. fol. 16
Communicatio privil. inter Regulares fit duobus modis. ibid. n. 6.
Et complectitur etiam præſcripta. n. 5.
Concedenda. n. 21. fol. 18
Exorbitantia. n. 2. fol. 238
Quæ ſpecialem requirunt mentionem. fol. 18
Et etiã illa quæ prohibentur cõmunicari. n. 24. f. 18
Privil. unius Ordinis communicantur omnibus aliys unius Provinciæ, alys ejuſdem Ord. n. 7. f. 16
Et unius Monaſterij, alys ejuſdem & Provinciæ, & Ordinis. n. 8. & n. 2. fol. 236
Vnde omnia privilegia ſunt jam omnibus communia. n. 9. fol. 17
Et n. 26. fol. 19. n. 8. fol. 239
Quem finem habuerint Pontif. in concedenda Regularibus privileg. communicatione. n. 7. fol. 239
Communicatio non habet locum, ubi agitur de damno tertij. n. 28. fol. 19
Neque in his, quæ ſtatui repugnant. n. 30. fol. 20
Neque ubi ſequeretur abſurdum. n. 32. fol. 20
Neque in his, quæ non ſunt conceſſa, intuitu Religionis. n. 34. fol. 20
Privilegia Caſſin. quibus ſint communicata. n. 10. fol. 17

Digitized by Google

Camald. quibus. n. 11.

Lateranenſ. quibus, n. 12.

Mendicant. quibus. n. 19.

Societat. Ieſu quibus. n. 13.

Dominican. quibus. fol. 19. & 20

Minorum quibus, n. 17. & n. 40. fol. 21

Minimorum quibus. n. 39. fol. 20

Trinitar. quibus. n. 28. fol. 20

Congregationes monaſticæ habent communicationem privil. Mendic. n. 19. fol. 17

Congreg. Portugal. S. Bened. quam communic. habeat. n. 14. fol. 17

Quam Fulienſes. ibid. n. 15.

Quam Cæleſtini. n. 16. & fol. 28. n. 20

Quam Auguſtin. ibid. & n. 4. fol. 237

Quam Chamald. n. 20. fol. 18

Et ibi de alijs pluribus. fol. 18

Privil. Retorquutio.

Privilegia poſſunt in allegantem retorqueri, & quo iure. n. 1. fol. 23

Retorquutio habet locum in præſcriptione. fol. 23

In actore & reo. De quo proponuntur exempla. n. 5. & 6. fol. 24

Non habet verò locum reſpectu cauſæ piæ. f. 24

Neque in inſertis corpori iuris. fol. 4. & 24

Neque in conceſſis motu proprio. n. 9. f. 24

Privil. Vſus.

In caſu privilegiorum reperitur magna perplexitas, & unde. n. 1. fol. 41

Non facilè utendum privil. ibid. & quare. n. 2.

In uſu privil. ſufficit opinio probabilis. n. 5. f. 42

Et item ad continuandum uſum. fol. 12

Ad quod item ſufficit præſcriptio etiam poſt detectum errorem. ibid.

Regulares poſſunt uti ſuis privilegijs in utroque foro, & extra Confeſſionem. n. 14. fol. 42

Et n. 16. fol. 107

Privilegijs conceſſis pro partibus infidelium nefas uti ubi Eccleſia floret. n. 36. fol. 20

Contra uſum privil. obiectiones. n. 2. fol. 252

Et reſponſio. n. 22. fol. 283

Regulares poſſunt uti ſuis privilegijs ſine ſpeciali licentia ſuorum Superiorum. n. 20. fol. 43

Et non poſſunt Superiores hunc uſum illis limitare, nec impedire. ibid. n. 21. (44

Neque Epiſcopi, aut Magiſtratus temporal. n. 23. f.

Privilegiatus non utitur privilegio contra pariter privilegiatum. nu. 16. fallit in quibuſdam caſibus. n. 17. fol. 43

Privilegio modificato in uno Ordine, non tenentur alij ſequi modificationem. n. 22. f. 44

Vt privil. dicatur eſſe in uſu quid requiſitum. n. 13 fol. 26

Incredibile uſum ullius fuiſſe generaliter intermiſſum. n. 14. fol. 26

Vſu privil. non turbatur ordo Hierarchiæ in Eccleſia, & quare, n. 23. fol. 256

Privil. revocato uti nefas. n. 30. fol. 50

Etiam non receptâ revocatione. ibid. Secus in aliorum opinione. ibid. n. 31.

Non uſus privilegij inducit præſumptionem renuntiationis. n. 10. fol. 57

Qui non fuit uſus aliquo tempore ſuo privilegio, poteſt ad illud redire. n. 7. fol. 58

Etiamſi habuerit uſum contrarium. n. 8.

Et etiam in odioſis. ibid. n. 9. fol. 58

Vſus contrar. in privil. quomodo dicatur. n. 2. f. 58

Reſolvitur plerumque in ſimplicē non uſum. ib. n. 5

Et aliquando inducit præſumptionem renunciationis. ibid. n. 4.

Et in eo includitur præſcriptio. ibid. n. 3. fol. 58

Privil. Probatio.

Privilegia non ſunt facilè aſtruenda, vel neganda. n. 28. fol. 32

In his faciliùs præſumitur falſitas. ibid. c. 1. nu. 14. fol. 2

Quando eſt dubium de aliquo, quid faciendum. n. 8. fol. 42

Ad probandum privil. an ſufficiat allegare confirmationem. n. 4. fol. 25

Quoddam privil. probatum per ſolos Doctores de illo mentionem facientes. n. 6. fol. 92

Privil. Amiſſio.

Meretur quo amittere privilegiū propter abuſum, Crivien. vitam alienam, ſi ſua alijs non ſervat, ſi non conceſſa uſurpat. Ob cauſam ſupervenien-

Digitized by Google

nientem, vel ſi incipit eſſe aliis nimis damnoſum. fol 45
Privil. amittitur effectivè ſex modis, & non licet ad illud redire. n. 1. & 2. fol. 46
In dubio verò non præſumitur amiſſum. n. 3. ibid.
Privilegium amitti ad ceſſationem cauſæ, quomodo intelligendum. n. 1. & ſeq. fol. 54
Variæ hujus axiomatis explicationes. n. 12 & ſeq.
Privil. ſimpliciter favorabile nunquam amittitur per ſimplicem non uſum. n. 4. fol. 56
Quæ ſint requiſita ad hoc, ut per non uſum amittatur aliquod. n. 3. & 6. fol. 56
Ut privil. amittatur per contrarium uſum, quæ requiſita. n. 6. fol. 58
Regulares nullum privil. amiſerunt, ſeu per non uſum. n. 13. fol. 57
Seu per contrarium uſum. n. 7. fol. 58
Locus deſolatus non amittit ſua privilegia. S. 1. c. 2
Secus ſi authoritate Superioris deſtruatur. ibid. n. 12. & 13. fol. 5
Monaſterium non gaudet ampliùs privilegiis Congregationis, à qua ſeparatur. n. 11. fol. 55
Civitas amittit privil. Nundinarum, ſi per 10. annos nullas celebravit. n. 1. fol. 56
An item Univerſitas, quæ nullum doctoravit, amittat privil. doctorandi. n. 2. fol. 56
Religioſi relaxati an ob id amittant ſua privileg. n. 7. & 9. fol. 54. & 55
Privileg. datum ob paupertatem non amittit quis, poſtquàm factus eſt dives. n. 13. fol. 55
Privil. datum ob multitudinem prolis non amittit, cui pars moritur. n. 14. fol. 55
Nec datum ob dignitatem eâ abdicatâ. num. 16. fol. 56

Privil. Derogatio.

Privileg. juri inſertum, quando cenſeatur derogatum. n. 2.
Ad hoc quid requiſitum. n. 7. fol. 4
Privilegium poteſt derogari per formam æquivalentem. n. 10. fol. 40
Contrarium tamen verius. ibid.
Quoties derogatur alicui privil. Regularium, hoc ipſo reſtituitur. n. 25. fol. 19
Quando in derogatione requiritur ſpecialis mentio quid obſervandum. n. 8. & 9. f. 39. & 40
Derogatio privil. non obligat, niſi juridicè notificata. n. 15. fol 249
Et acceptà. n. 18. fol. 250
Injuſtum derogare privil. propter privatorum culpas. n. 22. fol. 355
Pontifices aliquà Deo puniti, quòd derogaverint privil. Regul. Item & Epiſcopus. n. 20. & 21. fol. 255
In derogationibus privil. ſæpè contingit ſubreptio. n. 20. fol. 250
Privil. Regul. non expedit derogari. n. 12. f. 253
Effectivè nulli fuit hactenus ſufficienter derogatum. n. 1. & 2. fol. 258
Nemo tenetur abſtinere privilegio, niſi de derogatione pro certo conſtet. n. 1. fol. 245
Et non dicitur conſtare, etiamſi plures Authores de ea teſtentur. n. 10. fol. 246
In allegandis privil. derogationibus erravêre multi Authores. n. 3. fol. 245
Unde non tenetur Regularis ſibi facere conſcientiam, etiamſi Authores aliqui ipſi proponantur de ejuſmodi derogatione. ibid. n. 3
Imò etiamſi ipſas Bullas & Conſtitutiones derogator. legat. ibid. n. 4
Princeps, qui derogat alicui privilegio, facit contra ſuam dignitatem. n. 3. fol. 47
Et peccat, ſi ſine cauſa derogat. ibid. n. 8.
Secus ſi cum cauſa, quo caſu debet uti compenſatione. n. 7
Tenet tamen derogatio facta etiam ſine cauſa. nu. 12. fol. 48
Privil. cauſæ piæ an poſſit derogari. ibid. n. 13
An conceſſo non ſubditis. n. 15
An conceſſo ad inſtantiam Regis. n. 14
An ſi tranſiit in contractum. n. 18. fol 48. & n. 25. fol. 49
In derogatione privil. quatuor obſervanda. n. 26. fol. 50. & n. 2. fol. 247
Privil. manet ſemper in ſuo virore, quamdiu non derogatur ſufficienter, n. 31. fol. 50
Et ipſa derogatio intimatur legitimè. n. 33. f. 51

Digitized by Google

Et quid ad hoc requiratur. n. 31. & ſeq. fol. 50. & n. 20. & 23. fol. 261
Licitum in quibuſdam caſibus non deferre derogationi. n. 34. fol. 51
An privil. Regularium poßit derogari. n. 2. f. 47. n. 25. fol. 51
Et n. 18. & ſeq. fol. 260. & n. 36. fol. 264
Quid tenendum de derogationibus Tridentini. nu. 16. fol. 26 & n. 39. fol. 104
Quid de derogationibus aliorum Conciliorum. n. 15 fol. 26. & n. 14. fol. 194
Quid de derogationibus Bullæ cœnæ dub. 7. n. 62
Quid de derogat. Gregorij XIII. ibid. n. 63
Quid de derogat. Vrbani VIII. n. 67.
Quid de derogat. Cardinal. ibid. n. 73.
Quibuſdam privileg. Caßin. non poteſt derogari. n. 19. fol. 112
Nullæ derogationes comprehendunt Monaſterium Caßinenſ. n. 15. f. 260
Nec alia quæ ſunt capita. ibid.
Neque Congreg. Camald. & S. Mauri. n. 25. fol. 19. & n. 24. fol. 261

Privil. Suſpenſio

In anno ſancto Iubilæi ſuſpendi privilegia Regularium putant aliqui. n. 1. fol. 274
Item & per Bullam Cruciatæ. ibid. n. 4.
Melius negant alij. ibid. n. 2.
Vbi explicantur ipſius Bullæ clauſulæ. n. 5.
Et item extrav. Quemadmodum. n. 20.
An verò ſuſpendantur per ſpecialia Iubilæa, nihil certi poteſt definiri. ib. n. 6.

Privil. Renuntiatio.

Poteſt quiſque renuntiare ſuo juri. n. 1. fol. 52.
Sed ad hoc requiritur ut ſit certus de tali jur. ib. n. 2.
Et ut omnes intereſſe habentes conſentiant. ib. n. 4.
Et ut renuntiatio acceptetur. ib. n. 5. f. 52.
Non poteſt quis redire ad id, cui ſemel renuntiavit. n. 16. f. 333.
Clericus non poteſt renuntiare privilegio clericali. n. 8. f. 53
Nec Religioſus privil. ſui Ordinis. ib. n. 6.
Neque omnes fratres unius Monaſterij. n. 9.
Neque omnes Prælati. ib. n. 10.
Sin autem, poſſunt ad illud redire, etiamſi cum juramento renuntiaverint. ib. n. 7. f. 53
Solum Capitulum poteſt renuntiare alicui privil. ib. n. 11.
Vbi, an deinde poßit reaſſumere, n. 12. f. 53

Communia de Privilegijs.

Privilegia Regul. computantur inter eorum bona. n. 2. fol. 59
Ea poßident tanquam jura quæſita. n. 13. f. 248
Et ſunt in eorum Ordinibus radicata.
Et propter multiplices confirmationes ac ſingulares clauſulas, ſub quibus ſunt ſic confirmata & conceſſa, habent etiam excellentiam quandam ſpecialem. n. 9. fol. 25
Et n. 16. & ſeq. f. 260
Privilegium poteſt appellari qualibet gratia Principis, vel quidquid tribuit novum titulum ad aliquid. n. 1. & 11. fol. 1. & 2
In omni privilegio ſemper attendendum ad ſubſtantiam gratiæ, & formam præſcriptam. n. 9. & 10. f. 42
In gratijs non arguitur à paritate rationis. n. 15. fol. 43
Privilegia Regular. non poſſunt præſcribi. num. 18 fol. 98

Poteſtas.

Poteſtas morte concedentis extinguitur. n. 11. f. 9
Qualis poteſtas data Regularibus per privilegia. n. 10. ibid.
Et an poßint in eis delegare. ib. n. 12.
Plenitudo poteſtatis quibus tribuitur. n. 10. f. 36
Ejus effectus. ib. n. 2.
Per hanc cenſetur Princeps diſpenſare. ib. n. 4.
Nihil poteſt opponi, ubi ejus clauſula reperitur. n. 13. fol. 37.
Tollit omnia contraria. n. 14.
Et purgat vitium ſubreptionis. n. 15. fol. 37
Nunquam cenſetur Princeps de plenitudine poteſtatis procedere. n. 16. f. 37
Imò nec poteſt indifferenter. n. 17
Sin autem, peccat, & tenetur ad reſtitutionem. ib. n. 18. fol. 37

Illicitè

Licitè ſit, quod ex veriſimili ratione. n.4. fol. 240

Id ſolum dicimur poſſe, quod jure, n.11. fol.48

Et quod juſtè. n.5. fol.340

Proceſſio.

Regulares non poſſunt obligari ad Proceſſiones, niſi Corporis Chriſti, n.11. fol.239. & n.25. fol.291

Epiſcopus Cavæ volens obligare Monachos Cavenſes S. Trinit. ad Proceſſiones fuit condemnatus à S. Congreg. n.3. fol.292

Profeſſio.

Profeſſio religioſa eſt novus Baptiſmus. n.3. fol.79

In ea remittuntur omnia peccata. n.1. fol.79

Infunditur major gratia, quàm in Baptiſmo, n.9. fol.89

Infunduntur ſimul dona ſupernaturalia, & ſpiritus Religionis, n.10

Omnia vota præcedentia in ea abſorbentur. n.12. fol.81

Abſtergit omnem maculam, etiam ingratitudinis, n.14. & 15. fol.82

Liberat à patria poteſtate, n.18. fol.83

Diſſolvit Matrimonium ratum, n.20. fol.83

Tollit irregularitatem à defectu natalium. n.16

Non tamen aliàs. ibid. fol.83

Probabile, hominem non redditurum rationem in die judicij de peccatis commiſſis ante Profeſſionem, n.7. fol.80

Probab. quòd ſi quis facta Profeſſione ſtatim moreretur, iret ad cœlum ſine purgatorio, & alia ſatisfactione, quantiſcunque peccatis prius oneratus, n. 8.

Probabile, eandem gratiam infundi aut augeri, quoties aliquis renovat ſuam Profeſſionem, n. 11. fol.81

Profeſſio facta ante annum, valet ubi non ſervatur Trid. n.3. fol.316

Profeſſus tempore ſibi à jure vel privilegio conceſſo, non dicitur ante tempus Profeſſus, num.6. fol. 316

Profeſſio facta in Monaſterio, ubi non ſervantur eſſentialia, eſt nulla. n.4. fol.348

Pontificalia.

Uſus Pontificalium eſt propriè Epiſcoporum. n.1. fol.221

Mendicantibus eſt illicitus. n.31. fol.20

In Abbatibus damnatur ab aliquibus. n.1. fol. 221

Defenditur tamen. ibid.

Veſtium prælatitiarum uſus variè fuit conceſſus, vel conſuetudine præſcriptus à nonnullis, n.5. fol. 221

Abbas quem Epiſcopus recuſavit benedicere, poteſt exercere Pontificalia, perinde ac ſi eſſet benedictus, n.4. fol.85

Et à non benedictis per privilegium, exercentur in multis Congreg. ibid. n.6

Regulares poſſunt, quem maluerint Epiſcopum invitare ad ſua Monaſteria pro exercendis Pontificalibus. n.2. fol.91

Abbates poſſunt exercere pontificalia in locis ſibi pleno jure ſubjectis. Et quando locus dicatur talis, n.10. fol.93

Abbas veniens ad celebrandum pontif. poteſt per viam benedicere. n.8. fol.222

Non tamen debet aſſociari à monachis. ibid.

In quo uſus eſt varius n.7.

Abbas poteſt ſolemniter benedicere, in tribus officiis, & in præſentia cujuſcunque n.8. & 9. fol.222

Abbas ſolemniter celebrans poteſt ſibi Sedem ſtatuere, & deſuper baldachinum. ibid. n.10

Habere ſibi aſſiſtentes, quot & quales n.12. f.223

Et in fine miſſæ dare indulgentias, n.13. fol.223

Et v. indulgentia n.1. fol.156

Qualitas.

Quando in uno ſubjecto ſunt duæ qualitates, potentior contrahit alteram. n.27. fol.203

Regula.

Habet vim legis, & juris communis, in quolibet Ordine. n.23. fol.298

In omni diſpoſitione intelligitur ſemper excepta. n.6. fol.147

Papa non poteſt auferre Monachis hoc quod per regulam illis conceditur. n.36. fol.153

In Regula S. Bened. ſunt aliqua eſſentialia, & Monachis

nacho ad ſalutem non ſufficit, ſervare præcepta decalogi, n.8 fol.224
Abbates S.Ben. poſſunt declarare regulam, ſtatuta ſuper eam edere, & èdita mutare, n.1. fol.223

Regulares.

Regulares Ordines ſimul cum privilegiis orti ſunt, n. 1 fol.252
Et non ſunt inſtituti præcisè ad orandum, n. 16 fol. 297
Ad Religionem admitti diverſæ perſonæ prohibentur, n.17 fol.76
Regularem qui ſe dicit, & non eſt, reus eſt falſi, n.3 fol.72
Regulares non tenentur reſpondere ſi vocentur in jus ſeu ab Epiſcopis, ſeu legatis, ſeu nuntiis, aut quibuſvis officialibus Curiæ Romanæ, n.1 f.137
Neque poſſunt puniri ab Epiſcopis in caſibus, in quibus Trid. derogat exemptioni, n.2
Regulares ſunt cives locorum, in quibus habitant, n.2 fol.62
Et magis cives, n.4 fol.72
Regulares veniunt nomine Clericorum Nobilium. Militum, & pauperum, n. 6. & ſeq. fol.61
Regulares habent privilegium canonis, n.8. fol.63
Et an incurrat duplicem cenſuram, qui offendit regularem Sacerdotem, n.11 fol.63
In quibuſdam Regularibus ſuſpicio non habet locum n.9 fol.73
Regulares non ſubjiciuntur pœnis vil ..., n. 15 fol.74
Excuſantur, dum delinquunt contra leges, n.5. f.75
Sunt privilegiati circa facultatem teſtandi, n. 8. fol.75. & n.9. ibid.
Poſſunt in prima inſtantia appellare ad curiam principis circa quod diverſa eſt locorum obſervantia, n.3 fol. 76
Tenent locum fiſci, n. 15 fol.77
Regular. non eſt tutus in conſcientia, ſi non ſervet eſſentialia ſui Ordinis, n.2 fol.345
Imò etiam ſi illa ſervat, ſed ſola, n.5 fol.344
Regular. an poßint obligari ad reformationem, n.1 fol. 345
Quid faciendum ſi conventus eſt diviſus in votis ibid.
Quod aliquis teneatur solùm intra monaſterium ſervare reformationem, opinio rejicienda. n.11 fol. 347
Quæ reformatio vera, n.5. & ſeq. fol. 346
Regulares cum ſcandalo viventes poſſunt ſuo monaſterio expelli, n.18 fol.348
Monaſteria Regularium non poſſunt dari, niſi his qui ſunt ejuſdem Ordinis, pro quo primitus ſunt fundata. n.27. fol 350
Regulares etiam inviti poſſunt obligari ad totalem reformationem, aut ad aliquas ſpeciales obſervantias, in quibuſdam caſibus, & qui ſint illi n. 13 fol.342. & n.36 fol.351
Regulares relaxati an amittant privilegia n.7. & 9 fol. 54. & 55
Regulares non ſunt ſemper inſtituti ab eo S. cujus portant nomen aut ſervant regulam, n.21. & ſeq. fol.201
Regulares reformati fruuntur omnibus juribus, & Privilegiis, quæ ſuo Monaſterio competebant ante reformationem, n.38 fol.205

Reſcriptum.

Reſcripta omnia expediuntur duobus modis n. 1 fol. 34 Quibus funiculis bulla in eis appendatur. ibid. n.15 fol.2
Falſitas cauſæ impulſiva vitiat reſcriptum, n. 16 fol.30
In obtinendis reſcriptis ſæpe committitur ſubreptio n.1 fol.272. Et ſic obtenta non vult Papa ſortiri effectum n. 5 fol. 273
Regularis poteſt recipere reſcripta apoſtolica, & ſecùndùm ea diſpenſare, ac ſi haberet gradum doctoratus n.1 fol.121
Regulares non poſſunt obligari ad recipienda Brevia Apoſtolica, ſive juſtitiam concernant, ſive aliud. ibid. n.9 fol.129

Roma.

Non venit nomine Italiæ n.64 fol.328
Cauſæ ob quas diſpenſatur quis ire Romam pro abſolutione n.40. & ſeq. fol.117. Qui non poteſt ire, non tenetur mittere ibid. n.49. nec accedere ad Epiſcopum niſi ubi ita in jure cavetur, ibid. n.52

Caſus

Digitized by Google

Caſus reſervati pro Italia, non ſunt pro Roma. n. 20 fol. 114

Sacrum contactus.

Regulares in ſacris non exiſtentes, poſſunt cum licentia ſuorum ſuperiorum tangere calices, & res alias ſacras n. 1. fol. 228. Quod in neceſſitate, etiam ſeciſo privileg. licet ibid. n. 2. & 3

Scriptura.

Non eſt de ſubſtantia actus n. 18 fol. 27

In ſcriptura, verba debent ſervire intentioni, n. 10 fol 42

Clauſula inſuta, reddit ſuſpectam n. 2. fol. 32

Textus obſcurs non ſufficit ad abrogandum privilegium clarum, n. 4 fol. 131

In omni ſcriptura ſemper vitatur ſuperfluitas, & actus ſeu diſpoſitionis nullitas, n. 1. fol. 28

Simonia.

Monach. Congreg. Caſſin. poſſunt paciſci ſuper beneficiis uniendis ſuæ Congreg. & ſuper Monaſteriis commendatis, abſque periculo ſimoniæ. n. 1 fol. 125

Abſolvens ſimoniacum, non diſpenſat pro retinendo beneficio, nec ſuper fructibus reſtituendis n. 71 fol. 1.0

Servitium.

Regularis non poteſt trahi ad ſervitium cujuſquam perſonæ, extra ſuum Ordinem n. 8. fol. 138. vide v. officium.

Servitor.

Servitores regular. familiares, & domeſtici ſunt exempti ab Epiſcopis, n. 9 fol. 135

Non ligantur cenſuris, & interdictis locorum, n. 8. fol 162. Poſſunt admitti à Regular quibus ſerviunt, ad omnium divinorum praſcriptionem, n. 11. & n. 15. fol. 163. Et etiam ad ſepulturam n. 15. cit. Et omnes eorundem indulgentias lucrantur n. 28. fol. 158

Item, & Medici, ſyndici, ac procuratores num. 30 fol. 139

Servitores famuli, domeſtici, &c. Regularium, ab his poſſunt abſolvi ab omnibus caſibus, cenſuris, & irregul. quantumvis enormibus, & reſervatis n. 13. fol. 100. & n. 39. fol. 212. Item eligere poſſunt ſemel confeſſarium à quo generaliter abſolvantur, n. 2 99

Serviens regi, eſt ipſo facto nobilis n. 3 fol. 61

Regulares non poſſunt trahi ad ſervitium cujuſquam perſonæ, n. 6 fol. 138

Studium.

Privil. conceſſum ſtudenti Theologiæ, extenditur ad ſtudentem canonibus n. 4 fol. 4

Regularis occupatus ſtudio theol. vel canonum, ſatisfacit obligationi horarum, dicendo certum numerum pſalmorum n. 36. fol. 153. & n. 1 fol. 226

An idem dicendum de ſtudente philoſophiæ n. 38 fol. 154

Regulares debent ſtudere linguis fol. 226 n. 3. & non ſunt promovendi ad gradum doctoratus, vel prælaturas, niſi illis ſtuderint. ibid. n. 9. Et in illis periti ſunt præferendi aliis, in ejuſmodi promotionibus, ibid. n. 3.

Scholaris qui non ſtudet, non gaudet privilegiis univerſitatis n. 20 fol. 6

Succeſſio.

Monachi habent jus ſuccedendi ſuis agnatis, perinde ac ſi manſiſſent in ſæculo, n. 1 fol. 145

Item & quidam alii Regulares, ibidem n. 2. Alii verò non. ibid. n. 9 fol. 144

Hæc tamen poteſtas fuit in quibuſdam locis, per ſpeciales leges limitata, in quibuſdam penitus ſublata n. 10. fol. 144. Vbi de ejuſmodi legum juſtitia varia ſententia, n. 12

Conſanguinei Regularium vendicantes ſibi ſucceſſiones, ab inteſtato illis delatas, non ſunt tuti in conſcientia ibid. n. 13. Et poſſunt ipſi Regul. uti contra ipſos occulta compenſatione. n. 16 fol. 145

Leges excludentes Regularem à ſucceſſione non cõprehendunt Regularem Epiſcopum, n. 21. fol. 145

Monaſterium ſuccedit novitio profeſſo, ſecundùm leges. n. 10 fol. 207

Sed illæ leges alicubi ſunt modificatæ, alibi penitus rejectæ n. 2. fol. 316

Teſtamentum.

Teſtamentum intelligitur de bonis præſentibus, tempore

Digitized by Google

pore conditionis. n.35. fol.23

Ad irritandum prius teſtamentum, ſufficit cognoſci mentem teſtatoris. n.11. fol.40

Olim Monachi poterant teſtari n.17. fol.276

Legatum factum puellæ, ſi nubat, debetur ei, ſi monaſterium ingrediatur n.4. fol.21

Legatum factum pauperibus aut Regularibus habet privilegia cauſæ piæ n.16. fol.77

Tranſitus ad alium Ordinem.

De jure licitum tranſire ad ſtrictiorem, etiam ſine licentia n.9. fol.228

Quis ordo dicendus ſtrictior, & quo ſenſu, n.10. fol.249

Ad mitiorem, vel æqualem non licet, niſi ex cauſa n.11. fol.229

Quæ debet cauſa verificari contradictoriè. n.27. fol.232. exceptis quibuſdam caſibus n.28. f.233

Item ad tranſeundum ad alium Ordinem debet peti licentia, n.2. fol.228. An à prælato ſolo, vel ſimul à Conventu n.31. fol.233. Quid faciendum ſi quis diſceſſit, & non petiit n.30. fol.233

Nemo debet facilè tranſire de ſuo Ordine in alium n.33. fol.234

An poteſtas tranſeundi etiam ad ſtrictiorem, æqualiter competat Converſis ſeu Oblatis, & profeſſis ad Chorum n.32. fol.233

Quæ cauſæ tranſeundi ad alium Ordinem, n.15. fol.230

Tributum.

Jure regni omnia obnoxia tributis n.33. fol.65

Validitas.

Geſta per errorem valent, & princeps cenſetur ſua extraordinaria poteſtate ſupplere ut valeant. n.3. & ſeq. fol.13

Geſta virtute privilegii, quod agens ignorabat ſibi competere, valent. n.75. fol.120

Item & geſta virtute privilegii cujus revocatio invincibiliter ignoratur n.29. fol.50

Abſolvens à peccato, non validat actum, ſi lege irritatur n.70. fol.120

Formâ non ſervatâ, corruit actus n.28. fol.262

Sed in foro conſcientiæ tenet. n.1. fol.42

Et à fortiori, ſi ſola ſolemnitas fuit omiſſa n.13. fol.42

Geſta per intruſum nunquam validantur num.12. fol.14

Votum.

Vota omnia Regular. abſorbentur in profeſſione n.12. fol.81. Et poſſunt in eis diſpenſari à ſuis Prælatis, vel confeſſariis n.8. fol.122. & n.2. fol.210

Regulares poſſunt diſpenſare in omnibus votis, reſervatis Epiſcopis n.8. fol.122. Non tamen in reſervatis Papæ. Niſi in quibuſdam caſibus, qui ibi enumerantur fusè & ibid. traditur pulchra doctrina n.16. & ſeq. fol.123

In votis non diſpenſatur in præjudicium tertii ibid. n.13. fol.123

Irritare votum, commutare, vel diſpenſare quibus competat. Et quæ inter hæc differentia n.14. fol.123

An votum ſuum poſſit quis per ſeipſum commutare n.15. fol.123

Votum conjugis poteſt conjux irritare n.10. f.167

Regularis qui diſpenſat cum conjugato in voto ſimplici caſtitatis, non tollit obligationem voti, ſed ſolùm ſuſpendit, n.11. fol.168. Et tenetur diſpenſatus in quibuſdam caſibus ad illud redire & ſervare ibid.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google